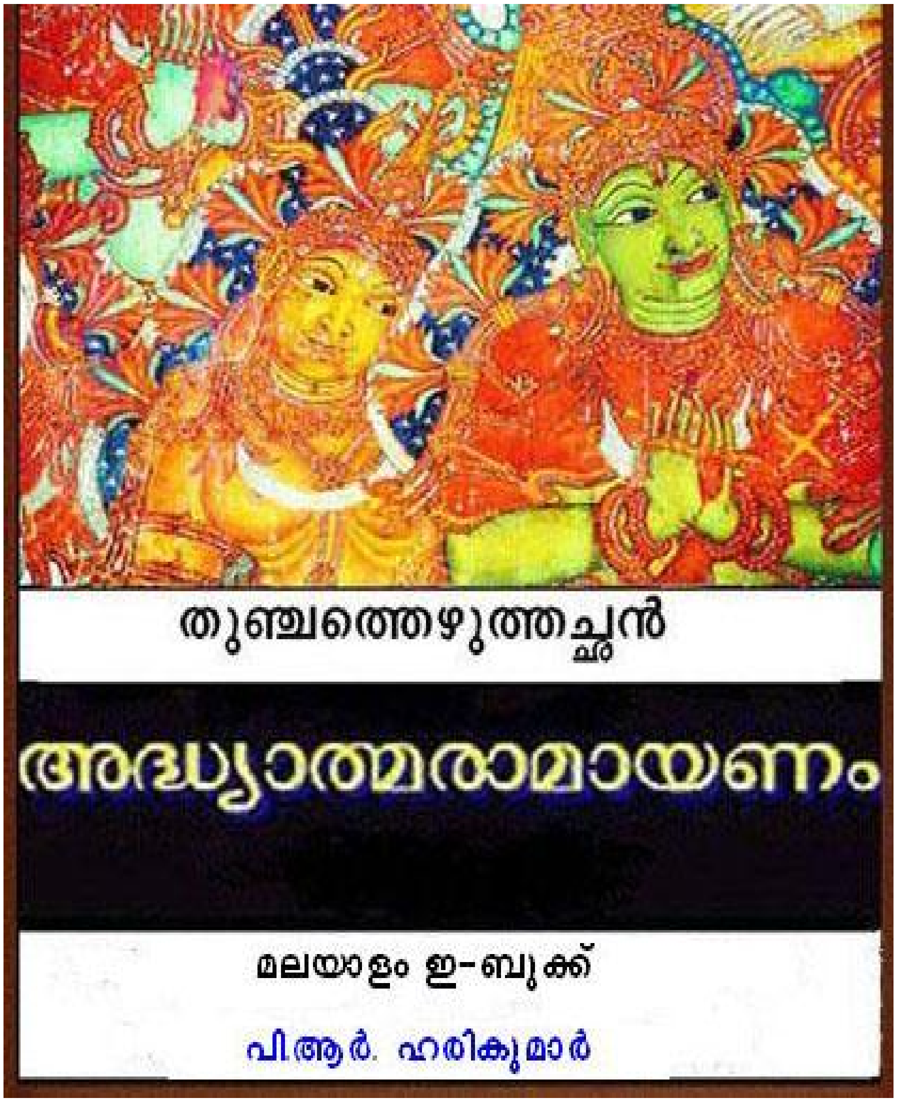

Adhyatma Ramayanam
(Malayalam Classic)
by
Thunchathu Ezhuthachan
()

Malayalam E-book
Presented by P.R. Harikumar
www.prharikumar.net

അദ്ധ്യാത്മരാമായണം

(കിളിപ്പാട്ട്)

തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ

മലയാളം ഇ-ബുക്ക്

അവതരണം :
പി. ആർ. ഹരികുമാർ
www.prharikumar.net

ഉള്ളടക്കം

ഇ-ബുക്കിനൊരു മുഖവുര

മലയാളിയുടെ ആത്മീയവിചാരങ്ങളെയും ഭാഷാബോധത്തെയും സാഹിത്യസങ്കല്പത്തെയും സാരമായി സ്വാധീനിക്കുക വഴി ആധുനിക മലയാളഭാഷയുടെ പിതാവായി വാഴ്ത്തപ്പെടുന്ന തുഞ്ചത്ത് എഴുത്തച്ഛന്റെ അധ്യാത്മരാമായണം കിളിപ്പാട്ട് എന്നും എന്നെ ആകർഷിച്ചിരുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് മൊബൈൽഫോണിൽ മലയാളം അവതരിപ്പിക്കാൻ ഒരു മാർഗം തുറന്നുകിട്ടിയപ്പോൾ 2006–ൽ എഴുത്തച്ഛന്റെ രാമായണത്തിന് ഒരു മൊബൈൽ എഡിഷൻ ഞാൻ തയ്യാറാക്കിയത്. അങ്ങനെ, ഭാരതീയഭാഷകളിലെ ഒരെഴുത്തുകാരന്റെ കൃതി ആദ്യമായി മൊബൈൽ സ്ക്രീനിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അതിന് ലോകമെങ്ങുമുള്ള മലയാളികളിൽ നിന്ന് ആവേശകരമായ പ്രതികരണമാണ് ഇന്നും ലഭിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

മൊബൈൽ ഫോണിന്റെ സാങ്കേതികത അത്ര പരിചയമില്ലാത്തവരായ സ്വദേശികൾക്കും പ്രവാസികൾക്കുമായി കമ്പ്യൂട്ടറിൽ വായിക്കാവുന്ന വിധം രാമായണത്തിന് ഒരു എഡിഷൻ തയ്യാറാക്കണമെന്ന വിചാരമാണ് ഇത്തരമൊരു ഇ-ബുക്ക് നിർമ്മാണത്തിലേക്ക് എന്നെ നയിച്ചത്. പിഡിഎഫ് ഫയലുകൾ വായിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഏത് കമ്പൂട്ടറിലും മൊബൈൽ ഫോണിലും ഇത് തുറന്നു വായിക്കാനാവും. ഇനി രാമായണമാസം എത്തുമ്പോൾ പുസ്തകം അന്വേഷിച്ച് നടക്കാതെ ലോകത്തിന്റെ ഏത് ഭാഗത്തുമുള്ള മലയാളിക്കും എഴുത്തച്ഛന്റെ ഗാനസുധാരസം ആസ്വദിക്കാൻ സാധിക്കും.

ആധുനികസാങ്കേതികവിദ്യയുടെ പ്രധാനതിരശ്ശീലകളായ കമ്പ്യൂട്ടർ സ്ക്രീനിലും മൊബൈൽ സ്ക്രീനിലും എഴുത്തച്ഛന്റെ കിളിപ്പാട്ടിനെ ഒരേമട്ടിൽ അവതരിപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞതിലുള്ള ചാരിതാർത്ഥ്യം ഒരു മലയാളം അധ്യാപകനായ ഞാൻ ഒളിച്ചുവയ്ക്കുന്നില്ല. ഏത് ഹൈടെക് യുഗത്തിലും നമ്മുടെ മലയാളം നിശ്ശബ്ദമാകരുതെന്ന ചെറിയ മോഹം കൂടി ഇതിനു പിന്നിലുണ്ടെന്നും പറയാം. അദ്ധ്യാത്മരാമായണത്തിന്റെ ഈ ഇ-ബുക്ക് പതിപ്പിനും മലയാള വായനക്കാരുടെ ഉത്സാഹപൂർണ്ണമായ പ്രതികരണം പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് ഞാൻ ഇത് നിങ്ങൾക്ക് കൈമാറുന്നു.

പി.ആർ. ഹരികുമാർ

....

കാലടി/ജൂൺ 15/2009

....
ബാലകാണ്ഡം
....

ഹരി: ശ്രീ ഗണപതയേ നമ:
അവിഘ്നമസ്തു.

ശ്രീരാമ! രാമ ! രാമ! ശ്രീരാമചന്ദ്ര ! ജയ
ശ്രീരാമ! രാമ ! രാമ! ശ്രീരാമഭദ്ര ! ജയ!
ശ്രീരാമ! രാമ ! രാമ! സീതാഭിരാമ ! രാമ !
ശ്രീരാമ! രാമ ! രാമ! ലോകാഭിരാമ ! ജയ !
ശ്രീരാമ! രാമ ! രാമ! രാവണാന്തക ! രാമ !
ശ്രീരാമ! മമ ഹൃദി രമതാം രാമ ! രാമ !
ശ്രീരാഘവാത്മാരാമ ! ശ്രീരാമ ! രമാപതേ !
ശ്രീരാമ ! രമണീയവിഗ്രഹ ! നമോസ്തുതേ
നാരായണായ നമോ നാരായണായ നമോ
നാരായണായ നമോ നാരായണായ നമോ
ശ്രീരാമനാമം പാടിവന്ന പൈങ്കിളിപ്പെണ്ണേ!
ശ്രീരാമചരിതം നീ ചൊല്ലീടു മടിയാതെ.
ശാരികപ്പൈതൽ താനും വന്ദിച്ചു വന്ദ്യന്മാരെ
ശ്രീരാമസ്മൃതിയോടെ പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൾ:–
കാരണനായ ഗണനായകൻ ബ്രഹ്മാത്മകൻ
കാരുണ്യമൂർത്തി ശിവശക്തിസംഭവൻ ദേവൻ
വാരണമുഖൻ മമ പ്രാരബ്ധവിഘ്നങ്ങളെ
വാരണം ചെയ്തീടുവാനാവോളം വന്ദിക്കുന്നേൻ.
വാണീടുകനാരതമെന്നുടെ നാവുതന്മേൽ
വാണിമാതാവേ ! വർണ്ണവിഗ്രഹേ ! വേദാത്മികേ
നാണമെന്നിയേ മുദാ നാവിന്മേൽ നടനഞ്ചെ–
യ്കേണാങ്കാനനേ ! യഥാ കാനനേ ദിഗംബരൻ
വാരിജോൽഭവമുഖവാരിജവാസേ ! ബാലേ !
വാരിധിതന്നിൽ തിരമാലകളെന്നപോലെ
ഭാരതീപദാവലി തോന്നണം കാലേ കാലേ
പാരാതെ സലക്ഷണം മേന്മേൽ മംഗലശീലേ !.
വൃഷ്ണിവംശത്തിൽ വന്നു കൃഷ്ണനായ് പിറന്നൊരു
വിഷ്ണു വിശ്വാത്മാ വിശേഷിച്ചനുഗ്രഹിക്കണം.
വിഷ്ണുജോൽഭവസുതനന്ദനപുത്രൻ വ്യാസൻ
വിഷ്ണുതാൻ തന്നെ വന്നുപിറന്ന തപോധനൻ
വിഷ്ണുതന്മായാഗുണചരിത്രമെല്ലാം കണ്ട
കൃഷ്ണനാം പുരാണകർത്താവിനെ വണങ്ങുന്നേൻ.
നാന്മറനേരായ രാമായണം ചമയ്ക്കയാൽ
നാന്മുഖനുള്ളിൽ ബഹുമാനത്തെ വളർത്തൊരു
വാല്മീകി കവിശ്രേഷ്ഠനാകിയ മഹാമുനി–

താൻ മമ വരം തരികെപ്പൊഴും വന്ദിക്കുന്നേൻ.
രാമനാമത്തെസ്സദാകാലവും ജപിച്ചീടും
കാമനാശനനുമാവല്ലഭൻ മഹേശ്വരൻ
ശ്രീമഹാദേവൻ പരമേശ്വരൻ സർവേശ്വരൻ
മാമകേ മനസി വാണീടുവാൻ വന്ദിക്കുന്നേൻ.
വാരിജോൽഭവനാദിയാകിയ ദേവന്മാരും
നാരദപ്രമുഖന്മാരാകിയ മുനികളും
വാരിജശരാരാതിപ്രാണനാഥയും മമ
വാരിജമകളായ ദേവിയും തുണയ്ക്കണം.
കാരണഭൂതന്മാരാം ബ്രാഹ്മണരുടെ ചര–
ണാരുണാംബുജലീനപാംസുസഞ്ചയം മമ
ചേതോദർപ്പണത്തിന്റെ മാലിന്യമെല്ലാം തീർത്തു
ശോധനചെയ്തീടുവാനാവോളം വന്ദിക്കുന്നേൻ.
ആധാരം നാനാജഗന്മയനാം ഭഗവാനും
വേദമെന്നല്ലോ ഗുരുനാഥൻ താനരുൾചെയ്തു:
വേദത്തിനാധാരഭൂതന്മാരിക്കാണായൊരു
ഭൂദേവപ്രവരന്മാർ തദ്വരശാപാദികൾ
ധാതൃശങ്കരവിഷ്ണുപ്രമുഖന്മാർക്കും മതം
വേദജ്ഞോത്തമന്മാർ മാഹാത്മ്യങ്ങളാർക്കുചൊല്ലാം
പാദസേവകനായ ഭക്തനാം ദാസൻ ബ്രഹ്മ–
പാദജനജ്ഞാനിനാമാദ്യനായുള്ളൊരു ഞാൻ
വേദസമ്മിതമായ് മുൻപുള്ള ശ്രീരാമായണം
ബോധഹീനന്മാർക്കറിയാംവണ്ണം ചൊല്ലീടുന്നേൻ.
വേദവേദാംഗവേദാന്താദിവിദ്യകളെല്ലാം
ചേതസി തെളിഞ്ഞുണർന്നാവോളം തുണയ്ക്കണം.
സുരസംഹതിപതി തദനു സ്വാഹാപതി
വരദൻ പിതൃപതി നിരൃതി ജലപതി
തരസാ സദാഗതി സദയം നിധിപതി
കരുണാനിധി പശുപതി നക്ഷത്രപതി
സുരവാഹിനീപതിതനയൻ ഗണപതി
സുരവാഹിനീപതി പ്രഥമഭൂതപതി
ശ്രുതിവാക്യാത്മാ ദിനപതി ഖേടാനാം പതി
ജഗതി ചരാചരജാതികളായുള്ളോരും
അഗതിയായോരടിയനുഗ്രഹിക്കേണ–
മകമേ സുഖമേ ഞാനനിശം വന്ദിക്കുന്നേൻ.
അഗ്രജൻ മമ സതാം വിദുഷാമഗ്രേസരൻ
മൽഗുരുനാഥനനേകാന്തേവാസികളോടും
ഉൾക്കുരുന്നിങ്കൽ വാഴ്ക രാമനാമാചാര്യനും
മുഖ്യന്മാരായ ഗുരുഭൂതന്മാർ മറ്റുള്ളോരും.
ശ്രീരാമായണം പുരാ വിരിഞ്ചവിരചിതം
നൂറുകോടിഗ്രന്ഥമുണ്ടില്ലതു ഭൂമിതന്നിൽ.
രാമനാമത്തെജ്ജപിച്ചോരു കാട്ടാളൻ മുന്നം
മാമുനിപ്രവരനായ് വന്നതു കണ്ടു ധാതാ
ഭൂമിയിലുള്ള ജന്തുക്കൾക്കു മോക്ഷാർത്ഥമിനി
ശ്രീമഹാരാമായണം ചമയ്ക്കെന്നരുൾചെയ്തു.
വീണാപാണിയുമുപദേശിച്ചു രാമായണം

വാണിയും വാല്മീകിതൻ നാവിന്മേൽ വാണീടിനാൾ.
വാണീടുകവ്വണ്ണമെൻ നാവിന്മേലേവം ചൊൽവാൻ
നാണമാകുന്നുതാനുമതിനെന്താവതിപ്പോൾ.
വേദശാസ്ത്രങ്ങൽക്കധികാരിയല്ലെന്നതോർത്തു
ചേതസി സർവ്വം ക്ഷമിച്ചീടുവിൻ കൃപയാലെ.
അദ്ധ്യാത്മപ്രദീപകമത്യന്തം രഹസ്യമി-
തദ്ധ്യാത്മരാമായണം മൃത്യുശാസനപ്രോക്തം
അദ്ധ്യയനം ചെയ്തീടും മർത്ത്യജന്മികൾക്കെല്ലാം
മുക്തി സിദ്ധിക്കുമസന്ദിഗ്ദ്ധമിജ്ജന്മംകൊണ്ടേ.
ഭക്തി കൈക്കൊണ്ടു കേട്ടുകൊള്ളുവിൻ ചൊല്ലീടുവ-
നെത്രയും ചുരുക്കി ഞാൻ രാമമാഹാത്മ്യമെല്ലാം
ബുദ്ധിമത്തുക്കളായോരിക്കഥ കേൾക്കുന്നാകിൽ
ബദ്ധനാകിലുമുടൻ മുക്തനായ് വന്നുകൂടും.
ധാത്രീഭാരത്തെത്തീർപ്പാൻ ബ്രഹ്മാദിദേവഗണം
പ്രാർത്ഥിച്ചു ഭക്തിപൂർവ്വം സ്തോത്രം ചെയ്തതുമൂലം
ദുഗ്ദ്ധാബ്ധിമദ്ധ്യേ ഭോഗിസത്തമനായീടുന്ന
മെത്തമേൽ യോഗനിദ്രചെയ്തീടും നാരായണൻ
ധാത്രീമണ്ഡലം തന്നിൽ മാർത്താണ്ഡകുലത്തിങ്കൽ
ധാത്രീന്ദ്രവീരൻ ദശരഥനു തനയനായ്
രാത്രിചാരികളായ രാവണാദികൾതമ്മെ
മാർത്താണ്ഡാത്മജപുരം പ്രാപിപ്പിച്ചോരുശേഷം
ആദ്യമാം ബ്രഹ്മത്വം പ്രാപിച്ച വേദാന്തവാക്യ-
വേദ്യനാം സീതാപതിശ്രീപാദം വന്ദിക്കുന്നേൻ.

/ഉമാമഹേശ്വരസംവാദം/
കൈലാസാചലേ സൂര്യകോടിശോഭിതേ വിമ-
ലാലയേ രത്നപീഠേ സംവിഷ്ടം ധ്യാനനിഷ്ഠം
ഫാലലോചനം മുനിസിദ്ധദേവാദിസേവ്യം
നീലലോഹിതം നിജഭർത്താരം വിശ്വേശ്വരം
വന്ദിച്ചു വാമോൽസംഗേ വാഴുന്ന ഭഗവതി
സുന്ദരി ഹൈമവതി ചോദിച്ചു ഭക്തിയോടെ:-
സർവ്വാത്മാവായ നാഥ ! പരമേശ്വര ! പോറ്റി !
സർവ്വലോകാവസ ! സർവ്വേശ്വര ! മഹേശ്വര !
ശർവ്വ ! ശങ്കര ! ശരണാഗതജനപ്രിയ !
സർവ്വദേവേശ ! ജഗന്നായക! കാരുണ്യാബ്ധേ!
അത്യന്തം രഹസ്യമാം വസ്തുവെന്നിരിക്കിലു-
മെത്രയും മഹാനുഭാവന്മാരായുള്ള ജനം
ഭക്തിവിശ്വാസശുശ്രൂഷാദികൾ കാണുംതോറും-
ഭക്തന്മാർക്കുപദേശം ചെയ്തീടുമെന്നു കേൾപ്പൂ.
ആകയാൽ ഞാനുണ്ടൊന്നു നിന്തിരുവടിതന്നോ-
ടാകാംക്ഷാപരവശചേതസാ ചോദിക്കുന്നു.
കാരുണ്യമെന്നെക്കുറിച്ചുണ്ടെങ്കിലെനിക്കിപ്പോൾ
ശ്രീരാമദേവതത്വമുപദേശിച്ചീടണം.
തത്വഭേദങ്ങൾ വിജ്ഞാനജ്ഞാനവൈരാഗ്യാദി
ഭക്തിലക്ഷണം സാംഖ്യയോഗഭേദാദികളും
ക്ഷേത്രോപവാസഫലം യാഗാദികർമ്മഫലം.

തീർത്ഥസ്നാനാദിഫലം ദാനധർമ്മാദിഫലം
വർണ്ണധർമ്മങ്ങൾ പുനരാശ്രമധർമ്മങ്ങളു–
മെന്നിവയെല്ലാമെന്നോടൊന്നൊഴിയാതവണ്ണം
നിന്തിരുവടിയരുൾചെയ്തു കേട്ടതുമൂലം
സന്തോഷമകതാരിലേറ്റവുമുണ്ടായ് വന്നു.
ബന്ധമോക്ഷങ്ങളുടെ കാരണം കേൾക്കമൂല–
മന്ധത്വം തീർന്നുകൂടി ചേതസി ജഗൽപതേ!
ശ്രീരാമദേവൻതന്റെ മാഹാത്മ്യം കേൾപ്പാനുള്ളി–
ല്പാരമാഗ്രഹമുണ്ടു ഞാനതിൻ പാത്രമെങ്കിൽ
കാരുണ്യാംബുധേ ! കനിഞ്ഞരുളിചെയ്തീടണ–
മാരും നിന്തിരുവടിയൊഴിഞ്ഞില്ലതു ചൊൽവാൻ.
ഈശ്വരി കാർത്ത്യായനി പാർവ്വതീ ഭഗവതി
ശാശ്വതനായ പരമേശ്വരനോടീവണ്ണം
ചോദ്യം ചെയ്തുകേട്ടു തെളിഞ്ഞു ദേവൻ ജഗ–
ദാദ്യനീശ്വരൻ മന്ദഹാസം പൂണ്ടരുൾചെയ്തു:–
ധന്യേ ! വല്ലഭേ ! ഗിരികന്യേ ! പാർവ്വതി ! ഭദ്രേ !
നിന്നോളമാർക്കുമില്ല ഭഗവൽഭക്തി നാഥേ !
ശ്രീരാമദേവതത്വം കേൾക്കണമെന്നുമന–
താരിലാകാംക്ഷയുണ്ടായ് വന്നതു മഹാഭാഗ്യം.
മുന്നമെന്നോടിതാരും ചോദ്യംചെയ്തീല ഞാനും
നിന്നാണെ കേൾപ്പിച്ചതില്ലാരെയും ജീവനാഥേ !
അത്യന്തം രഹസ്യമായുള്ളൊരു പരമാത്മ–
തത്വാർത്ഥമറികയിലാഗ്രഹമുണ്ടായതും
ഭക്ത്യതിശയം പുരുഷോത്തമൻ തങ്കലേറ്റം
നിത്യവും ചിത്തകാമ്പിൽ വർദ്ധിക്കതന്നെ മൂലം
ശ്രീരാമപാദാംബുജം വന്ദിച്ചു സംക്ഷേപിച്ചു
സാരമായുള്ള തത്വം ചൊല്ലുവൻ കേട്ടാലും നീ.
ശ്രീരാമൻ പരമാത്മാ പരമാനന്ദമൂർത്തി
പുരുഷൻ പ്രകൃതിതൻ കാരണനേകൻ പരൻ
പുരുഷോത്തമൻ ദേവനനന്തനാദിനാഥൻ
ഗുരുകാരുണ്യമൂർത്തി പരമൻ പരബ്രഹ്മം
ജഗദുൽഭവസ്ഥിതി പ്രളയകർത്താവായ
ഭഗവാൻ വിരിഞ്ചനാരായണശിവത്മകൻ
അദ്വയനാദ്യനജനവ്യയനാത്മാരാമൻ
തത്വാത്മാ സച്ചിന്മയൻ സകലാത്മകനീശൻ
മാനുഷനെന്നു കല്പിച്ചീടുവോരജ്ഞാനികൾ
മാനസം മായാതമസ്സംവൃതമാകമൂലം.
സീതാരാഘവമരുൾസൂനുസംവാദം മോക്ഷ–
സാധനം ചൊൽവൻ നാഥേ കേട്ടാലും തെളിഞ്ഞു നീ..
എങ്കിലോ മുന്നം ജഗന്നായകൻ രാമദേവൻ
പങ്കജവിലോചനൻ പരമാനന്ദമൂർത്തി
ദേവകണ്ടകനായ പംക്തികണ്ഠനെക്കൊന്നു
ദേവീയുമനുജനും വാനരപ്പടയുമായ്
സത്വരമയോദ്ധ്യപുക്കഭിഷേകവും ചെയ്ത
സത്താമാത്രാത്മാ സകലേശനവ്യയൻ നാഥൻ
മിത്രപുത്രാദികളാം മിത്രവർഗ്ഗത്താലുമ–

ത്യുത്തമന്മാരാം സഹോദരവീരന്മാരാലും
കീകസാത്മജാസുതനാം വിഭീഷണനാലും
ലോകേശാത്മജരായ വസിഷ്ഠാദികളാലും
സേവ്യനായ് സൂര്യകോടിതുല്യതേജസാ
ജഗൽശ്രാവ്യമാം ചരിതവും കേട്ടുകേട്ടാനന്ദിച്ചു
നിർമ്മലമണിലസൽകാഞ്ചനസിഹാംസനേ
തന്മായാദേവിയായ ജാനകിയോടും കൂടി
സാനന്ദമിരുന്നരുളീടുന്ന നേരം പര-
മാനന്ദമൂർത്തി തിരുമുൻപിലാമ്മാറു ഭക്ത്യാ
വന്ദിച്ചു നില്ക്കുന്നോരു ഭക്തനാം ജഗൽപ്രാണ-
നന്ദനൻ തന്നെ തൃക്കൺപാർത്തു കാരുണ്യമൂർത്തി
മന്ദഹാസവും പൂണ്ടു സീതയോടരുൾ ചെയ്തു :-
സുന്ദരരൂപേ ! ഹനുമാനെ നീ കണ്ടായല്ലീ !
നിന്നിലുമെന്നിലുമുണ്ടല്ലാനേരവുമിവൻ-
തന്നുള്ളിലഭേദയായുള്ളൊരു ഭക്തി നാഥേ !
ധന്യേ ! സന്തതം പരമാത്മജ്ഞാനത്തെയൊഴി -
ച്ചൊന്നിലുമൊരുനേരമാശയുമില്ലയല്ലോ.
നിർമ്മലനാത്മജ്ഞാനത്തിന്നിവൻ പാത്രമത്രേ
നിർമ്മതൻ നിത്യബ്രഹ്മചാരികൾ മുൻപല്ലോ.
കല്മഷമിവനേതുമില്ലെന്നു ധരിച്ചാലും.
തന്മനോരഥത്തെ നീ നൽകണം മടിയാതെ
നമ്മുടെ തത്വമിവന്നറിയിക്കണമിപ്പോൾ
ചിന്മയേ ! ജഗന്മയേ ! സന്മയേ ! മായാമയേ !
ബ്രഹ്മോപദേശത്തിനു ദുർല്ലഭംപാത്രമിവൻ
ബ്രഹ്മജ്ഞാനാത്ഥികളിലുത്തമോത്തമനെടോ
ശ്രീരാമദേവനേവമരുളിച്ചെയ്തനേരം
മാരുതിതന്നെ വിഴിച്ചരുളിച്ചെയ്തു ദേവി :-
വീരന്മാർ ചൂടും മകുടത്തിൻ നായകക്കല്ലേ !
ശ്രീരാമപാദഭക്തപ്രവര ! കേട്ടാലും നീ.
സച്ചിദാനന്ദമേകമദ്വയം പരബ്രഹ്മം
നിശ്ചലം സർവ്വോപാധിനിർമ്മുക്തം സത്താമാത്രം
നിശ്ചയിച്ചറിഞ്ഞുകൂടാതൊരു വസ്തുവെന്നു
നിശ്ചയിച്ചാലുമുള്ളിൽ ശ്രീരാമദേവനെ നീ.
നിർമ്മലം നിരഞ്ജനം നിർഗ്ഗുണം നിർവ്വികാരം
സന്മയം ശാന്തം പരമാത്മാനം സദാനന്ദം
ജന്മനാശാദികളില്ലാതൊരുവസ്തു പര-
ബ്രഹ്മമീ ശ്രീരാമനെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടാലും നീ.
സർവ്വകാരണം സർവ്വവ്യാപിനം സർവ്വാത്മാനം
സർവ്വജ്ഞം സർവ്വേശ്വരം സർവസാക്ഷിണം നിത്യം
സർവ്വദാ സർവാധാരം സർവദേവതാമയം
നിർവികാരാത്മ രാമദേവനെന്നറിഞ്ഞാലും.
എന്നുടെ തത്വമിനിച്ചൊല്ലീടാമുള്ള വണ്ണം
നിന്നോടു ഞാൻതാൻ മൂലപ്രകൃതിയായതെടോ !
എന്നുടെ പതിയായ പരമാത്മാവുതന്റെ
സന്നിധി മാത്രംകൊണ്ടു ഞാനിവ സൃഷ്ടിക്കുന്നു.
തൽസാന്നിദ്ധ്യം കൊണ്ടെന്നാൽ സൃഷ്ടമാമവയെല്ലാം

തൽസ്വരൂപത്തിങ്കലാക്കീടുന്നു ബുധജനം.
തൽസ്വരൂപത്തിനുണ്ടോ ജനനാദികളെന്നു
തൽസ്വരൂപത്തെയറിഞ്ഞവനേയറിയാവൂ.
ഭൂമിയിൽ ദിനകരവംശത്തിലയോദ്ധ്യയിൽ
രാമനായ് സർവേശ്വരൻതാൻ വന്നു പിറന്നതും
ആമിഷഭോജികളെ വധിപ്പാനായ്ക്കൊണ്ടു
വിശ്വാമിത്രനോടും കൂടെയെഴുന്നള്ളിയകാലം
ക്രുദ്ധയായടുത്തൊരു ദുഷ്ടയാം താടകയെ
പദ്ധതിമദ്ധ്യേ കൊന്നു സത്വരം സിദ്ധാശ്രമം
ബദ്ധമോദേന പുക്കു യാഗരക്ഷയും ചെയ്തു
സിദ്ധസങ്കല്പനായ കൗശികമുനിയോടും
മൈഥിലരാജ്യത്തിനായ് ക്കൊണ്ടുപോകുന്നനേരം
ഗൗതമപത്നിയായോരഹല്യാശാപം തീർത്തു
പാദപങ്കജം തൊഴുതവളെയനുഗ്രഹി–
ച്ചാദരപൂർവ്വം മിഥിലാപുരമകംപുക്കു
മുപ്പുരവൈരിയുടെ ചാപവും മുറിച്ചുടൻ
മൽപാണിഗ്രഹണവും ചെയ്തു പോരുന്ന നേരം
മുല്പുക്കു തടുത്തൊരു ഭാർഗ്ഗവരാമൻതന്റെ
ദർപ്പവുമടക്കി വൻപോടയോദ്ധ്യയും പുക്കു
ദ്വാദശസംവൽസരമിരുന്നു സുഖത്തോടെ
താതനുമഭിഷേകത്തിന്നാരംഭിച്ചാനതു
മാതാവു കൈകേയിയും മുടക്കിയതു മൂലം
ഭ്രാതാവാകിയ സുമിത്രാത്മതജനോടും കൂടെ
ചിത്രകൂടം പ്രാപിച്ചു വസിച്ചകാലം താതൻ
വൃത്രാരിപുരം പുക്ക വൃത്താന്തം കേട്ട ശേഷം
ചിത്തശോകത്തോടുദകക്രിയാദികൾ ചെയ്തു
ഭക്തനാം ഭരതനെയയച്ചു രാജ്യത്തിനായ്
ദണ്ഡകാരണ്യം പുക്കു കാലത്തു വിരാധനെ
ഖണ്ഡിച്ചു കുംഭോൽഭവനാമഗസ്ത്യനെക്കണ്ടു
പണ്ഡിതന്മാരാം മുനിമാരോടു സത്യം ചെയ്തു
ദണ്ഡമെന്നിയേ രക്ഷോവംശത്തെയൊടുക്കുവൻ.
പുക്കിതു പഞ്ചവടി തത്ര വാണീടും കാലം
പുഷ്കരശരപരവശയായ് വന്നാളല്ലോ
രക്ഷോനായകനുടെ സോദരി ശൂർപ്പണഖ
ലക്ഷ്മണനവളുടെ നാസികാച്ഛേദം ചെയ്തു.
ഉന്നതനായ ഖരൻ കോപിച്ചു പോരിച്ചു യുദ്ധത്തിനായ്
വന്നിതു പതിന്നാലു സഹസ്രം പടയോടും
കൊന്നിതു മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴിക കൊണ്ടുതന്നെ
പിന്നെശൂർപ്പണഖപോയ് രാവണനോടു ചൊന്നാൾ.
മായയാ പൊന്മാനായ് വന്നൊരു മാരീചൻ തന്നെ
സായകം പ്രയോഗിച്ചു സൽഗതി കൊടുത്തപ്പോൾ
മായാസീതയെക്കൊണ്ടു രാവണൻ പോയശേഷം
മായാമാനുഷൻ ജടായുസ്സിനു മോക്ഷം നൽകി.
രാക്ഷസവേഷം പൂണ്ട കബന്ധൻതന്നെക്കൊന്നു
മോക്ഷവും കൊടുത്തുപോയ് ശബരിതന്നെക്കണ്ടു
മോക്ഷദാനവും ചെയ്തു പുക്കിതു പമ്പാതീരം.

തത്ര കണ്ടിതു നിന്നെപ്പിന്നെ നിന്നോടുകൂടി
മിത്രനന്ദനനായ സുഗ്രീവൻ തന്നെക്കണ്ടു
മിത്രമായിരിപ്പൂതെന്നന്യോന്യം സഖ്യം ചെയ്തു
വൃത്രാരിപുത്രനായ ബാലികയെ വധം ചെയ്തു
സീതാന്വേഷണം ചെയ്തു ദക്ഷിണജലധിയിൽ
സേതുബന്ധനവും ലങ്കാമർദ്ദനം പിന്നെശ്ശേഷം
പുത്രമിത്രാമാത്യഭൃത്യാദികളോടും കൂടി
യുദ്ധസന്നദ്ധനായ ശത്രുവാം ദശാസ്യനെ
ശസ്ത്രേണ വധം ചെയ്തു രക്ഷിച്ചു ലോകത്രയം
ഭക്തനാം വിഭീഷണനന്നഭിഷേകേവും ചെയ്തു.
പാവകൻതങ്കൽ മറഞ്ഞിരുന്നോരെന്നെപ്പിന്നെ
പാവനയെന്നു ലോകസമ്മതമാക്കിക്കൊണ്ടു
പാവകനോടുവാങ്ങി പുഷ്പകം കരയേറി
ദേവകളോടുമനുവാദംകൊണ്ടയോദ്ധ്യയാം
രാജ്യത്തിന്നഭിഷേകം ചെയ്തു ദേവാദികളാൽ
പൂജ്യനായിരുന്നരുളീടിനാൻ ജഗന്നാഥൻ.
യാജ്യനാം നാരായണൻ ഭക്തിയുള്ളവർക്കുസാ–
യൂജ്യമാം മോക്ഷത്തെ നല്കീടിനാൻ നിരഞ്ജനൻ.
ഏവമാദികളായ കർമ്മങ്ങൾ തന്റെ മായാ–
ദേവിയാമെന്നെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിപ്പിക്കുന്നു നൂനം
രാമനാം ജഗൽഗുരു നിർഗ്ഗുണൻ ജഗദഭി–
രാമനവ്യയനേകനാനന്ദാത്മകനാത്മ–
രാമനദ്വയൻ പരൻ നിഷ്കളൻ വിദ്വൽഭൃംഗാ–
രാമനച്യുതൻ വിഷ്ണു ഭഗവാൻ നാരായണൻ
ഗമിക്കെന്നതും പുനരിരിക്കെന്നതും കിഞ്ചിൽ–
ഭ്രമിക്കെന്നതും തഥാ ദു:ഖിക്കെന്നതുമില്ല.
നിർവ്വികാരാത്മാ തേജോമയനായ് നിറഞ്ഞൊരു
നിർവൃതനൊരുവസ്തു ചെയ്കയില്ലൊരുനാളും.
നിർമ്മലൻ പരിണാമഹീനനാനന്ദമൂർത്തി
ചിന്മയൻ മായാമയന്തന്നുടെ മായാദേവി
കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതു താനെന്നു തോന്നിക്കുന്നു
തന്മായാഗുണങ്ങളെത്താനനുസരിക്കയാൽ.
അഞ്ജനാതയനയനോടിങ്ങനെ സീതാദേവി
കഞ്ജലോചനതത്വമുപദേശിച്ച ശേഷം
അഞ്ജസാ രാമദേവൻ മന്ദഹസവും ചെയ്തു
മഞ്ജുളവാചാ പുനരവനോടരുൾചെയ്തു.
പരമാത്മനാകുന്ന ബിംബത്തിൽ പ്രതിബിംബം
പരിചിൽ കാണുന്നതു ജീവാത്മാവറികെടോ !
തേജോരുപിണിയാകുമെന്നുടെ മായതങ്കൽ
വ്യാജമെന്നിയേ നിഴലിക്കുന്നു കപിവര !
ഓരോരോ ജലാശയേ കേവലം മഹാകാശം
നേരെ നീ കാണ്മീലയോ ? കണ്ടാലുമതുപോലെ
സാക്ഷാലുള്ളൊരു പരബ്രഹ്മമാം പരമാത്മാ
സാക്ഷിയായുള്ള ബിംബം നിശ്ചലമതു സഖേ !
തത്ത്വമസ്യാദിമഹാവാക്യാർത്ഥംകൊണ്ടു മമ
തത്വത്തെയറിഞ്ഞീടാമാചാര്യകാരുണ്യത്താൽ

മൽഭക്തനായുള്ളവനിപ്പദമറിയുമ്പോൾ
മൽഭാവം പ്രാപിച്ചീടുമില്ല സംശയമേതും.
മൽഭക്തിവിമുഖന്മാർ ശാസ്ത്രഗർത്തങ്ങൾതോറും
സൽഭാവങ്കൊണ്ടു ചാടിവീണു മോഹിച്ചീടുന്നു.
ഭക്തിഹീനന്മാർക്കു നൂറായിരം ജന്മംകൊണ്ടും
സിദ്ധിക്കയില്ല തത്വജ്ഞാനവും കൈവല്യവും
പരമാത്മാവാം മമ ഹൃദയം രഹസ്യമി–
തൊരുനാളും മൽഭക്തിഹീനന്മാരായ്മേവീടും
നരന്മാരോടു പറഞ്ഞറിയിക്കരുതെടോ !
പരമമുപദേശമില്ലിതിന്മീതെയൊന്നും
ശ്രീമഹാദേവൻ മഹാദേവിയോടരുൾചെയ്ത
രാമമാഹാത്മ്യമിദം പവിത്രം ഗുഹ്യതമം.
സാക്ഷാൽ ശ്രീരാമപ്രോക്തം വായുപുത്രനായ്ക്കൊണ്ടു
മോക്ഷദം പാപഹരം സദൃശമാനന്ദോദയം.
സർവ്വവേദാന്തസാരസംഗ്രഹം രാമതത്വം
ദിവ്യനാം ഹനുമാനോടുപദേശിച്ചതെല്ലാം
ഭക്തിപൂണ്ടനാരതം പഠിച്ചീടുന്ന പുമാൻ
മുക്തനായ് വരുമൊരു സംശയമില്ല നാഥേ !
ബ്രഹ്മഹത്യാദി ദുരിതങ്ങളും ബഹുവിധം
ജന്മങ്ങൾതോറുമാർജ്ജിച്ചുള്ളവയെന്നാകിലും
ഒക്കവേ നശിച്ചുപോമെന്നരുൾചെയ്തു രാമൻ
മർക്കടപ്രവരനോടെന്നതു സത്യമല്ലോ.
ജാതിനിന്ദിതൻ പരസ്ത്രീധനഹാരി പാപി
മാതൃഘാതകൻ പിതൃഘാതകൻ ബ്രഹ്മഹന്താ
യോഗിവൃന്ദാപകാരി സുവർണ്ണസ്തേയി ദുഷ്ടൻ
ലോകനിന്ദിതനേറ്റനെങ്കിലുമവൻ ഭക്ത്യാ
രാമനാമത്തെജ്ജപിച്ചീടുകിൽ ദേവകളാ–
ലാമോദപൂർവ്വം പൂജ്യനായ് വരുമത്രയല്ല
യോഗീന്ദ്രന്മാരാൽ പോലുമലഭ്യമായ വിഷ്ണു–
ലോകത്തെ പ്രാപിച്ചീടുമില്ല സംശയമേതും.
ഇങ്ങനെ മഹാദേവനരുൾചെയ്തതു കേട്ടു
തിങ്ങീടും ഭക്തിപൂർവ്വമരുൾചെയ്തിതു ദേവി:–

മംഗലാത്മാവേ ! മമ ഭർത്താവേ ! ജഗൽപതേ !
ഗംഗാകാമുക പരമേശ്വര ദയാനിധേ !
പന്നഗവിഭൂഷണ ! ഞനനുഗൃഹീതയായ്
ധന്യയായ് കൃതാർത്ഥയായ് സ്വസ്ഥയായ് വന്നേനല്ലോ
ഛിന്നമായ് വന്നു മമ സന്ദേഹമെല്ലാമിപ്പോൾ
സന്നമായിതു മോഹമൊക്കെ നിന്നനുഗ്രഹാൽ.
നിർമ്മലം രാമതത്വാമൃതമാം രസായനം
ത്വന്മുഖോൽഗളിതമാവോളം പാനം ചെയ്താലും
എന്നുള്ളിൽ തൃപ്തിവരികെന്നുള്ളതില്ലയല്ലോ
നിർണ്ണയമതുമൂലമൊന്നുണ്ടു ചൊല്ലുന്നു ഞാൻ.
സംക്ഷേപിച്ചരുൾചെയ്തതേതുമേ മതിയല്ല
കിംക്ഷണന്മാർക്കു വിദ്യയുണ്ടാകയില്ലയല്ലോ
കിങ്കണന്മാരായുള്ളോർക്കർത്ഥവുമുണ്ടായ് വരാ

കിമ്പുരുഷന്മാർക്കു നിത്യസൗഖ്യവുമുണ്ടായ് വരാ
കിംദേവന്മാർക്കു ഗതിയും പുനരതുപോലെ.
ഉത്തമമായ രാമചരിതം മനോഹരം
വിസ്തരിച്ചരുളിച്ചെയ്തീടണം മടിയാതെ.
ഈശ്വരൻ ദേവൻ പരമേശ്വരൻ മഹേശ്വരൻ
ഈശ്വരിയുടെ ചോദ്യമിങ്ങനെ കേട്ടനേരം
മന്ദഹാസവും ചെയ്തു ചന്ദ്രശേഖരൻ പരൻ
സുന്ദരഗാത്രി ! കേട്ടുകൊള്ളുകെന്നരുൾചെയ്തു.
വേധാവു ശതകോടിഗ്രന്ഥവിസ്തരം പുരാ
വേദസമ്മിതമരുൾചെയ്തിതു രാമായണം.
വാല്മീകി പുനരിതുപത്തുനാലായിരമായ്
നാന്മുഖൻനിയോഗത്താൽ മാനുഷമുക്ത്യർത്ഥമായ്
ചമച്ചാനതിലിതു ചുരുക്കി രാമദേവൻ
നമുക്കുപദേശിച്ചീടിനാനേവം പുരാ.
അദ്ധ്യാത്മരാമായണമെന്നു പേരിതിന്നിദ–
മദ്ധ്യയനം ചെയ്യുന്നോർക്കദ്ധ്യാത്മജ്ഞാനമുണ്ടാം
പുത്രസന്തതി ധനസമൃദ്ധി ദീർഘായുസ്സും
മിത്രസമ്പത്തി കീർത്തി രോഗശാന്തിയുമുണ്ടാം.
ഭക്തിയും വർദ്ധിച്ചീടും മുക്തിയും സിദ്ധിച്ചീടു–
മെത്രയും രഹസ്യമിതെങ്കിലോ കേട്ടാലും നീ !–

പംക്തികന്ധരമുഖരാക്ഷസവീരന്മാരാൽ
സന്തതം ഭാരേണ സന്തപ്തയാം ഭൂമിദേവി
ഗോരൂപം പൂണ്ടു ദേവതാപസഗണത്തോടും
സാരസാസനലോകം പ്രാപിച്ചു കരഞ്ഞേറ്റം
വേദനയെല്ലാം വിധാതാവിനോടറിയിച്ചാൾ.
വേധാവും മുഹൂർത്തമാത്രം വിചാരിച്ചശേഷം
വേദനായകനായ നാഥനോടിവ ചെന്നു
വേദനം ചെയ്കയെന്യേ മറ്റൊരു കഴിവില്ല
സാരസോൽഭവനേവം ചിന്തിച്ചു ദേവന്മാരോ–
ടാരുഢഖേദം നമ്മെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടങ്ങുപോയി
ക്ഷീരസാഗരതീരം പ്രാപിച്ചു ദേവമുനി–
മാരോടുകൂടി സ്തുതിച്ചീടിനാൽ ഭക്തിയോടെ
ഭാവനയോടുംകൂടിപ്പുരുഷസൂക്തം കൊണ്ടു
ദേവനെസ്സേവിച്ചിരുന്നീടിനാൽ വഴിപോലെ.
അന്നേരമൊരുപതിനായിരമാദിത്യന്മാ–
രൊന്നിച്ചു കിഴക്കുദിച്ചുയരുന്നതുപോലെ
പത്മസംഭവൻതനിക്കൻപോടു കാണായ് വന്നു
പത്മലോചനനായ പത്മനാഭനെ മോദാൽ
മുക്തന്മാരായുള്ളൊരു സിദ്ധയോഗികളാലും
ദുർദ്ദർശമായ ഭഗവദ്രൂപം മനോഹരം
ചന്ദ്രികാ മന്ദസ്മിതസുന്ദരാനനർപൂർണ്ണ
ചന്ദ്രമണ്ഡലമരവിന്ദലോചനം ദേവം
ഇന്ദ്രനീലാഭം പരമിന്ദിരാമനോഹര–
മന്ദിരവക്ഷ:സ്ഥലം വന്ദ്യമാനന്ദോദയം
വൽസലാഞ്ഛനവൽസം പാദപങ്കജഭക്ത–

വൽസലം സമസ്തലോകോൽസവം സൽസേവിതം
മേരുസന്നിഭകിരീടോദ്യൽ കുണ്ഡലമുക്താ–
ഹാരകേയൂരാംഗദകടകകടിസൂത്രം–
വലയാംഗുലീയകാദ്യഖിലവിഭൂഷണ–
കലിതകളേബരം കമലാമനോഹരം
കരുണാകരം കണ്ടു പരമാനന്ദം പൂണ്ടു
സരസീരുഹഭവൻ മധുരസ്ഫുടാക്ഷരം
സരസപദങ്ങളാൽ സ്തുതിച്ചു തുടങ്ങിനാൻ:–

പരമാനന്ദമൂർത്തേ ! ഭഗവൻ ! ജയജയ !
മോക്ഷകാമികളായ സിദ്ധയോഗീന്ദ്രന്മാർക്കും
സാക്ഷാൽ കാണ്മതിനനരുതാതൊരു പാദാംബുജം
നിത്യവും നമോസ്തുതേ സകലജഗൽപതേ !
നിത്യനിർമ്മലമൂർത്തേ ! നിത്യവും നമോസ്തുതേ
സത്യജ്ഞാനാനന്താനന്ദാമൃതാദ്വയമേകം
നിത്യവും നമോസ്തുതേ കരുണാജലനിധേ!
വിശ്വത്തെ സൃഷ്ടിച്ചു രക്ഷിച്ചു സംഹരിച്ചീടും
വിശ്വനായക ! പോറ്റി ! നിത്യവും നമോസ്തുതേ
സ്വാദ്ധ്യായതപോദാനയജ്ഞാദികർമ്മങ്ങളാൽ
സാദ്ധ്യമല്ലൊരുവനും കൈവല്യമൊരുനാളും
മുക്തിയെസ്സിദ്ധിക്കേണമെങ്കിലോ ഭവൽപാദ
ഭക്തി കൊണ്ടൊഴിഞ്ഞു മറ്റൊന്നിനാലാവതില്ല.
നിന്തിരുവടിയുടെ ശ്രീപാദാംബുജദ്വന്ദ്വ–
മന്തികേ കാണായ് വന്നിതെനിക്കു ഭാഗ്യവശാൽ
സത്വചിത്തന്മാരായ താപസശ്രേഷ്ഠന്മാരാൽ
നിത്യവും ഭക്ത്യാ ബുദ്ധ്യാ ധരിക്കപ്പെട്ടൊരു നിൻ
പാദപങ്കജങ്ങളിൽ ഭക്തി സംഭവിക്കണം
ചേതസി സദാകാലം ഭക്തവൽസല ! പോറ്റി !
സംസാരാമയപരിതപ്തമാനസന്മാരാം
പുംസാം ത്വൽഭക്തിയൊഴിഞ്ഞില്ല ഭേഷജമേതും.

മരണമോർത്തു മമ മനസി പരിതാപം
കാരുണാമൃതനിധേ ! പെരികെ വളരുന്നു.
മരണകാലേ തവ തരുണാരുണസമ–
ചരണസരസിജസ്മരണമുണ്ടാവാനായ്
തരിക വരം നാഥ ! കരുണാകര ! പോറ്റി !
ശരണം ദേവ ! രമാരമണ ! ധരാപതേ !
പരമാനന്ദമൂർത്തേ ! ഭഗവൻ ! ജയ ! ജയ !
പരമ ! പരമാത്മൻ ! പരബ്രഹ്മാഖ്യ ! ജയ !
പര ! ചിന്മയ ! പരാപര ! പത്മാക്ഷ ! ജയ !
വരദ ! നാരായണ ! വൈകുണ്ഠ ! ജയ ജയ !

ചതുരാനനനിതി സ്തുതിചെയ്തൊരു നേരം
മധുരതരമതിവിശദസ്മിതപൂർവ്വം
അരുളിച്ചെയ്തു നാഥനെന്തിപ്പോഴെല്ലാവരു–
മൊരുമിച്ചെന്നെക്കാണ്മാനിവിടേയ്ക്കുഴറ്റോടെ

വരുവാൻ മൂലമതു ചെല്ലുകെന്നതു കേട്ടു
സരസീരുഹഭവനീവണ്ണമുണർത്തിച്ചു:–
നിന്തിരുവടി തിരുവുള്ളത്തിലേറാതെ ക–
ണ്ടെന്തൊരു വസ്തു ലോകത്തിങ്കലുള്ളതു പോറ്റി !
എങ്കിലുമുണർത്തിക്കാം മൂന്നുലോകത്തിങ്കലും
സങ്കടം മുഴുത്തിരിക്കുന്നിതിക്കാലം നാഥ !
പൗലസ്ത്യതനയനാം രാവണൻ തന്നാലിപ്പോൾ
ത്രൈലോക്യം നശിച്ചിതു മിക്കതും ജഗൽപതേ
മദ്ദത്തവരബലദർപ്പിതമായിട്ടതി–
നിർദ്ദയം മുടിക്കുന്നു വിശ്വത്തെയെല്ലാമയ്യോ !
ലോകപാലന്മാരെയും തച്ചാട്ടിക്കളഞ്ഞവ–
നേകശാസനമാക്കിച്ചമച്ചു ലോകമെല്ലാം.
പാകശാസനനേയും സമരേ കെട്ടിക്കൊണ്ടു
നാകശാസനവും ചെയ്തീടിനാൻ ദശാനനൻ.
യാഗാദികർമ്മങ്ങളും മുടക്കിയത്രയല്ല
യോഗീന്ദ്രന്മാരാം മുനിമാരെയും ഭക്ഷിക്കുന്നു.
ധർമ്മപത്നികളെയും പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോയാൻ
ധർമ്മവും മറഞ്ഞിതു മുടിഞ്ഞു മര്യാദയും.
മർത്ത്യനാലൊഴിഞ്ഞവനില്ല മറ്റാരാലുമേ
മൃത്യുവെന്നതും മുന്നേ കല്പിതം ജഗൽപതേ !
നിന്തിരുവടിതന്നെ മർത്ത്യനായ്പിറന്നിനി
പംക്തികന്ധരൻതന്നെക്കൊല്ലണം ദയാനിധേ !
സന്തതം നമസ്ക്കാരമിതു മധുരിപോ !
ചെന്തതം നമസ്ക്കാരമിതു മധുരിപോ !
ചെന്തളിരടിയിണ ചിന്തിക്കായ് വരേണമേ.
പത്മസംഭവനിത്ഥമുണർത്തിച്ചതുനേരം
പത്മലോചനൻ ചിരിച്ചരുളിച്ചെയ്താനേവം:–

ചിത്തശുദ്ധിയോടെന്നെസ്സേവിച്ചു ചിരകാലം
പുത്രലാഭാർത്ഥം പുരാ കശ്യപപ്രജാപതി
ദത്തമായിതു വരം സുപ്രസന്നേയ മയാ
തദ്വചസ്സത്യം കർത്തുമുദ്യോഗമദ്യൈവ മേ
കശ്യപൻ ദശരഥനാമ്നാ രാജന്യേന്ദ്രനായ്
കാശ്യപീതലേ തിഷ്ഠത്യധുനാ വിധാതാവേ !
തസ്യ വല്ലഭയാകുമദിതി കൗസല്യയും
തസ്യാമാത്മജനായി വന്നു ഞാൻ ജനിച്ചീടും.
മൽസഹോദരന്മാരായ് മൂന്നുപേരുണ്ടായ് വരും.
ചിൽസ്വരൂപിണി മമ ശക്തിയാം വിശ്വേശ്വരി
യോഗമായാദേവിയും ജനകാലയേ വന്നു
കീകസാത്മജകുലനാശകാരിണിയായി–
മേദിനിതന്നിലയോനിജയായുണ്ടായ് വരു–
മാദിതേയന്മാർ കപിവീരരായ് പിറക്കണം.
മേദിനീദേവിക്കതിഭാരം കൊണ്ടുണ്ടായൊരു
വേദന തീർപ്പനെന്നാലെന്നരുൾ ചെയ്തു നാഥൻ
വേദനായകനേയുമയച്ചു മറഞ്ഞപ്പോൾ
വേധാവും നമസ്ക്കരിച്ചീടിനാൻ ഭക്തിയോടെ.

ആദിതേയന്മാരെല്ലാമാധി തീർന്നതുനേരം
ആദിനായകൻ മറഞ്ഞീടിനോരാശ നോക്കി
ഖേദവുമകന്നുള്ളിൽ പ്രീതിപൂണ്ടുടനുടൻ
മേദിനിതന്നിൽ വീണു നമസ്ക്കാരവും ചെയ്താർ
മേദിനീദേവിയേയുമാശ്വസിപ്പിച്ചശേഷം
വേധാവും ദേവകളോടരുളിച്ചെയ്താനേവം:-
ദാനവാരാതി കുരണാനിധി ലക്ഷ്മീപതി
മാനവപ്രവരനായ് വന്നവതരിച്ചീടും
വാസരധീശാന്വയേ സാദരമയോദ്ധ്യയിൽ
വാസവാദികളായ നിങ്ങളുമൊന്നുവേണം
വാസുദേവനെപ്പരിചരിച്ചു കൊൾവാനായി
ദാസഭാവേന ഭൂമിമണ്ഡലേ പിറക്കണം
മാനിയാം ദശാനനഭൃത്യന്മാരാകും യാതു-
ധാനവീരന്മാരോടു യുദ്ധം ചെയ്തവതിന്നോരോ
കാനനഗിരിഗുഹാദ്വാരവൃക്ഷങ്ങൾതോറും
വാനരപ്രവരന്മാരായേതും വൈകീടാതെ.
സുത്രാമാദികളോടു പത്മസംഭവൻ നിജ-
ഭർതൃശാസനമരുൾചെയ്തുടൻ കൃതാർത്ഥനായ്
സത്യലോകവും പുക്കു സത്വരം ധരിത്രിയു-
മസ്തസന്താപമതിസ്വസ്ഥയായ് മരുവിനാൾ.
തൽക്കാല ഹരിപ്രമുഖന്മാരാം വിബുധ-
ന്മാരൊക്കവേ ഹരിരൂപധാരികളായാരല്ലോ.
മാനുഷഹരിസമവേഗവിക്രമത്തോടെ
പർവ്വതവൃക്ഷോപലയോധികളായുന്നത-
പർവ്വതതുല്യശരീരന്മാരായനാരതം
ഈശ്വരം പ്രതീക്ഷമാണന്മാരായ് പ്ലവഗ-
വൃന്ദേശ്വരന്മാരും ഭൂവി സുഖിച്ചു വാണാരല്ലോ.

/പുത്രകാമേഷ്ടി/
അമിതഗുണവാനാം നൃപതി ദശരഥ-
നമലനയോദ്ധ്യാധിപതി ധർമ്മാത്മാ വീരൻ
അമരകുലവരേതുല്യനാം സത്യപരാ-
ക്രമനംഗജസമൻ കരുണാരത്നാകരൻ
കൗസല്യാദേവിയോടും ഭർത്തൃശുശ്രൂഷയ്ക്കേറ്റം
കൗശല്യമേറീടും കൈകേയിയും സുമിത്രയും
ഭാര്യമാരിവരോടും ചേർന്നു മന്ത്രികളുമായ്
കാര്യാകാര്യങ്ങൾ വിചാരിച്ചു ഭൂതലമെല്ലാം
പരിപാലിക്കുംകാലമനപത്യത്വം കൊണ്ടു
പരിതാപേന ഗുരുചരണാംബുജദ്വയം
വന്ദനം ചെയ്തു ചോദിച്ചീടിനാനെന്തു നല്ലൂ
നന്ദനന്മാരുണ്ടാവാനെന്നരുൾ ചെയ്തീടണം.
പുത്രന്മാരില്ലായ്മയാലെനിക്കു രാജ്യാദിസ-
മ്പത്തു സർവ്വവും ദു:ഖപ്രദമെന്നറിഞ്ഞാലും.
വരിഷ്ഠതപോധനൻ വസിഷ്ഠനതുകേട്ടു
ചിരിച്ചു ദശരഥനൃപനോടരുൾചെയ്തു-
നിനക്കു നാലു പുത്രന്മാരുണ്ടായ് വരുമതു-

നിനച്ചു ഖേദിക്കേണ്ട മനസി നരപതേ !
വൈകാതെ വരുത്തണമൃഷ്യശൃംഗനെയിപ്പോൾ
ചെയ്ക നീ ഗുണനിധേ ! പുത്രകാമേഷ്ടികർമ്മം.

തന്നുടെ ഗുരുവായ വസിഷ്ഠനിയോഗത്താൽ
മന്നവൻ വൈഭണ്ഡകൻ തന്നെയും വരുത്തിനാൻ.
ശാലയും പണിചെയ്തു സരയൂതീരത്തിങ്കൽ
ഭൂലോകപതി യാഗം ദീക്ഷിച്ചാനതുകാലം
അശ്വമേധാനന്തരം താപസന്മാരുമായി
വിശ്വനായകസമനാകിയ ദശരഥൻ
വിശ്വനായകനവതാരം ചെയ്‌വതിനായി
വിശ്വാസഭക്തിയോടും പുത്രകാമേഷ്ടികർമ്മം
ഋഷ്യശൃംഗനാൽ ചെയ്യപ്പെട്ടൊരാഹൂതിയാലെ
വിശ്വദേവതാഗണം തൃപ്തരായതുനേരം
ഹേമപാത്രസ്ഥമായ പായസത്തോടും കൂടി
ഹോമകുണ്ഡത്തിൽ നിന്നും പൊങ്ങിനാൻ വഹ്നിദേവൻ.
താവകം പുത്രീയമിപ്പായസം കൈക്കൊൾക നീ
ദേവനിർമ്മിതമെന്നു പറഞ്ഞു പാവകനും
ഭൂപതിപ്രവരനു കൊടുത്തു മറഞ്ഞിതു
താപസാജ്ഞയാ പരിഗ്രഹിച്ചു നൃപതിയും.
ദക്ഷിണചെയ്തു നമസ്കരിച്ചു ഭക്തിപൂർവ്വം
ദക്ഷനാം ദശരഥൻ തൽക്ഷണം പ്രീതിപൂർവ്വം
ദക്ഷനാം ദശരഥൻ തൽക്ഷണം പ്രീതിയോടെ
കൗസല്യാദേവിക്കർദ്ധം കൊടുത്തു നൃപവരൻ
ശൈഥില്യാത്മാ പാതി നൽകിനാൻ കൈകേയിക്കും
അന്നേരം സുമിത്രയ്ക്കു കൗസല്യാദേവിതാനും
തന്നുടെ പാതി കൊടുത്തീടിനാൾ മടിയാതെ
എന്നതുകണ്ടു പാതി കൊടുത്തു കൈകേയിയും
മന്നവനതുകണ്ടു സന്തോഷം പൂണ്ടാനേറ്റം.
തൽപ്രജകൾക്കു പരമാനന്ദം വരുമാറു
ഗർഭവും ധരിച്ചിതു മൂവരുമതുകാലം.
അപ്പൊഴേ തുടങ്ങി ക്ഷോണീന്ദ്രനാം ദശരഥൻ
വിപ്രേന്ദ്രന്മാരെയൊക്കെ വരുത്തിത്തുടങ്ങിനാൻ.
ഗർഭരക്ഷാർത്ഥം ജപഹോമാദികർമ്മങ്ങളു-
മുല്പലാക്ഷികൾക്കനുവാസരം ക്രമത്താലെ
ഗർഭചിഹ്നങ്ങളെല്ലാം വർദ്ധിച്ചു വരുന്തോറു-
മുൾപ്രേമം കൂടെക്കൂടെ വർദ്ധിച്ചു നൃപേന്ദ്രനും.
തൽപ്രണയിനിമാർക്കുള്ളാഭരണങ്ങൾ പോലെ
വിപ്രാദിപ്രജകൾക്കും ഭൂമിക്കും ദേവകൾക്കും
അല്പമായ് ചമഞ്ഞിതു സന്താപം ദിനം തോറു-
മല്പഭാഷിണിമാർക്കു വർദ്ധിച്ചു തേജസ്സേറ്റം
സീമന്തപുംസവനാദിക്രിയകളും ചെയ്തു
കാമാന്തദാനങ്ങളും ചെയ്തിതു നരവരൻ !

/ശ്രീരാമാവതാരം/
ഗർഭവും പരിപൂർണ്ണമായ് ചമഞ്ഞതുകാല-

മർഭകന്മാരും നാൽവർ പിറന്നാരുടനുടൻ.
ഉച്ചത്തിൽ പഞ്ചഗ്രഹം നില്ക്കുന്ന കാലത്തിങ്ക-
ലച്യുതനയോദ്ധ്യയിൽ കൗസല്യാത്മജനായാൻ.
നക്ഷത്രം പുനർവസു നവമിയല്ലൊ തിഥി
നക്ഷത്രാധിപനോടുകൂടവേ ബൃഹസ്പതി
കർക്കടകത്തിലത്യുച്ചസ്ഥിതനായിട്ടല്ലോ
അർക്കനുമത്യുച്ചസ്ഥനുദയം കർക്കടകം
അർക്കജൻ തുലാത്തിലും ഭാർഗ്ഗവൻ മീനത്തിലും
വക്രനുമുച്ചസ്ഥനായ് മകരംരാശി തന്നിൽ
നില്ക്കുമ്പോളവതരിച്ചീടിനാൽ ജഗന്നാഥൻ
ദിക്കുകളൊക്കെ പ്രസാദിച്ചിതു ദേവകളും.
പെറ്റിതു കൈകേയിയും പുഷ്യനക്ഷത്രംകൊണ്ടേ
പിറ്റേന്നാൾ സുമിത്രയും പെറ്റിതു പുത്രദ്വയം
ഭഗവാൻ പരമാത്മാ മുകുന്ദൻ നാരായണൻ
ജഗദീശ്വരൻ ജന്മരഹിതൻ പത്മേക്ഷണൻ
ഭുവനേശ്വരൻ വിഷ്ണുതന്നുടെ ചിഹ്നത്തോടു-
മവതാരം ചെയ്തപ്പോൾ കാണായി കൗസല്യയ്ക്കും
സഹസ്രകിരണന്മാരൊരുമിച്ചൊരുനേരം
സഹസ്രായുതമുദിച്ചുയരുന്നതുപോലെ.
സഹസ്രപത്രോൽഭവനാരദസനകാദി
സഹസ്രനേത്രമുഖവിബുധേന്ദ്രന്മാരാലും
വന്ദ്യമായിരുപ്പോരു നിർമ്മലമകുടവും
സുന്ദരചികുരവുമളകസുഷമയും
കാരുണ്യാമൃതരസസമ്പൂർണ്ണനയനവും-
മാരുണ്യാംബരപരിശോഭിതഭൂജങ്ങളും
ശംഖചക്രാബ്ജഗദാശോഭിതഭുജങ്ങളും
ശംഖസന്നിഭഗളരാജിതകൗസ്തുഭവും
ഭക്തവാൽസല്യം ഭക്തന്മാർക്കു കണ്ടറിവാനായ്
വ്യക്തമായിരിപ്പൊരു പാവനശ്രീവൽസവും
കുണ്ഡലമുക്താഹാരകാഞ്ചീനുപുരമുഖ-
മണ്ഡനങ്ങളുമിന്ദുമണ്ഡലവദനവും
പണ്ടു ലോകങ്ങളെല്ലാമളന്ന പാദാബ്ജവും
കണ്ടുകണ്ടുണ്ടായൊരു പരമാനന്ദത്തോടും
മോക്ഷദമായ ജഗൽസാക്ഷിയാം പരമാത്മാ
സാക്ഷാൽ ശ്രീനാരായണൻ താനിതെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ
സുന്ദരഗാത്രിയായ കൗസല്യാദേവിതാനും
വന്ദിച്ചു തെരുതെരെ സ്തുതിച്ചു തുടങ്ങിനാൾ:-

/കൗസല്യാസ്തുതി/
നമസ്തേ ദേവദേവ ! ശംഖചക്രാബ്ജധര !
നമസ്തേ വാസുദേവ ! മധുസൂദന ! ഹരേ !
നമസ്തേ നാരായണ ! നമസ്തേ നരകാരേ !
നമസ്തേശ്വര ! ശൗരേ ! നമസ്തേ ജഗൽപതേ !
നിന്തിരുവടി മായാദേവിയെക്കൊണ്ടു വിശ്വം
സന്തതം സൃഷ്ടിച്ചു രക്ഷിച്ചു സംഹരിക്കുന്നു.
സത്വാദിഗുണത്രയമാശ്രയിച്ചെന്തിനിതെ-

ന്നുത്തമന്മാർക്കുപോലുമറിവാൻ വേലയത്രേ.
പരമൻ പരാപരൻ പരബ്രഹ്മാഖ്യൻ പരൻ
പരമാത്മാവു പരൻ പുരുഷൻ പരിപൂർണ്ണൻ
അച്യുതനനന്തവ്യക്തനവ്യയനേകൻ
നിശ്ചലൻ നിരുപമൻ നിർവ്വാണപ്രദൻ നിത്യൻ
നിർമ്മലൻ നിരാമയൻ നിർവികാരാത്മാ ദേവൻ
നിർമ്മമൻ നിരാകുലൻ നിരഹങ്കാരമൂർത്തി
നിഷ്ക്കളൻ നിരഞ്ജനൻ നീതിമാൻ നിഷ്കല്മഷൻ
നിർഗ്ഗുണൻ നിഗമാന്തവാക്യാർത്ഥവേദ്യൻ നാഥൻ
നിഷ്ക്രിയൻ നിരാകാരൻ നിർജ്ജരനിഷേവിതൻ
നിഷ്കാമൻ നിയമിനാം ഹൃദയനിലയനൻ
അദ്വയനജനമൃതാനന്ദൻ നാരായണൻ
വിദ്വന്മാനസപത്മമധുപൻ മധുവൈരി
സത്യജ്ഞാനാത്മാ സമസ്തേശ്വരൻ സനാതനൻ
സത്വസഞ്ചയജീവൻ സനകാദിഭിസ്സേവ്യൻ
തത്വാർത്ഥബോധരൂപൻ സകലജഗന്മയൻ
സത്താമാത്രകനല്ലോ നിന്തിരുവടി നൂനം.
നിന്തിരുവടിയുടെ ജഠരത്തിങ്കൽ നിത്യ-
മന്തമില്ലാതോളം ബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങൾ കിടക്കുന്നു.
അങ്ങനെയുള്ള ഭവാനെന്നുടെ ജഠരത്തി-
ലിങ്ങനെ വസിപ്പതിനെന്തു കാരണം പോറ്റി !
ഭക്തന്മാർ വിഷയമായുള്ളൊരു പാരവശ്യം
വ്യക്തമായ്ക്കാണായ്വന്നു മുദ്ധയാമെനിക്കിപ്പോൾ.
ഭർത്തൃപുത്രാർത്ഥകുലസംസാരദുഃഖാംബുധൗ
നിത്യവും നിമഗ്നയായത്യർത്ഥം ഭ്രമിക്കുന്നേൻ.
നിന്നുടെ മഹാമായതന്നുടെ ബലത്തിനാ-
ലിന്നു നിൻ പാദാഭോജം കാൺമാനും യോഗം വന്നു.
ത്വൽക്കാരുണ്യത്താൽ നിത്യമുൾക്കാമ്പിൽ വസിക്കേണ-
മിക്കാണാകിയരൂപം ദുഷ്കൃതമൊടുങ്ങുവാൻ.
വിശ്വമോഹനമായ നിന്നുടെ മഹാമായ
വിശ്വേശ ! മോഹിപ്പിച്ചീടായ്ക മാം ലക്ഷ്മീപതേ !
കേവലമലൗകികം വൈഷ്ണവമായരൂപം
ദേവേശ ! മറയ്ക്കണം മറ്റുള്ളോർകാണുംമുൻപേ.
ലാളനാശ്ലേഷാദ്യനുരൂപമായിരിപ്പോരു
ബാലഭാവത്തെ മമ കാട്ടണം ദയാനിധേ !
പുത്രവാൽസല്യവ്യാജമായൊരു പരിചര-
ണത്താലെ കടക്കേണം ദു:ഖസംസാരാർണ്ണവം.
ഭക്തിപൂണ്ടിത്ഥം വീണു വണങ്ങി സ്തുതിച്ചപ്പോൾ
ഭക്തവൽസലൻ പുരുഷോത്തമനരുൾചെയ്തു :-

മാതാവേ ! ഭവതിക്കെന്തിഷ്ടമാകുന്നതെന്നാ-
ലേതുമന്തരമില്ല ചിന്തിച്ചവണ്ണം വരും.
ദുർമ്മദം വളർന്നൊരു രാവണൻ തന്നെക്കൊന്നു
സമ്മോദം ലോകങ്ങൾക്കു വരുത്തിക്കൊൾവാൻ
മുന്നം ബ്രഹ്മശങ്കരപ്രമുഖാമരപ്രവീരന്മാർ
നിർമ്മലപദങ്ങളാൽ സ്തുതിച്ചു സേവിക്കയാൽ

മാനവവംശത്തിങ്കൽ നിങ്ങൾക്കു തനയനായ്
മാനുഷവേഷംപൂണ്ടു ഭൂമിയിൽ പിറന്നു ഞാൻ
പുത്രനായ്പിറക്കണം ഞാൻതന്നെ നിങ്ങൾക്കെന്നു
ചിത്തത്തിൽ നിരൂപിച്ചു സേവിച്ചു ചിരകാലം
പൂർവ്വജന്മനി പുനരതുകാരണമിപ്പോ–
ളേവംഭൂതകമായ വേഷത്തെക്കാട്ടിത്തന്നു
ദുർല്ലഭം മദ്ദർശനം മോക്ഷത്തിനായിട്ടുള്ളൊ–
ന്നില്ലല്ലോ പിന്നെയൊരു ജന്മസംസാരദുഃഖം
എന്നുടെ രൂപമിദം നിത്യവും ധ്യാനിച്ചുകൊൾ–
കെന്നാൽ വന്നീടും മോക്ഷമില്ല സംശയമേതും
യാതൊരു മർത്ത്യനിഹ നമ്മിലെസ്സംവാദമി–
താദരാൽ പഠിക്കതാൻ കേൾക്കതാൻ ചെയ്യുന്നതും
സാധിക്കുമവനു സാരൂപ്യമെന്നറിഞ്ഞാലും
ചേതസി മരിക്കുമ്പോൾ മൽസ്മരണയുമുണ്ടാം.
ഇത്തരമരുൾചെയ്തു ബാലഭാവത്തെപ്പൂണ്ടു
സത്വരം കാലും കൈയ്യും കുടഞ്ഞു കരയുന്നോൻ
ഇന്ദ്രനീലാഭപൂണ്ട സുന്ദരരൂപനര–
വിന്ദലോചനൻ മുകുന്ദൻ പരമാനന്ദാത്മാ
ചന്ദ്രചൂഡാരവിന്ദമന്ദിരവൃന്ദാരക–
വൃന്ദവന്ദിതൻ ഭൂവി വന്നവതാരം ചെയ്താൽ
നന്ദനനുണ്ടായിതെന്നാശു കേട്ടോരു പംക്തി–
സ്യന്ദനനഥ പരമാനന്ദാകുലനായാൽ
പുത്രജന്മത്തെച്ചൊന്ന ഭൃത്യവർഗ്ഗത്തിനെല്ലാം
വസ്ത്രഭൂഷണാദ്യഖിലാർത്ഥദാനങ്ങൾ ചെയ്താൻ
പുത്രവക്ത്രാബ്ജം കണ്ടു തുഷ്ടനായ് പുറപ്പെട്ടു
ശുദ്ധമായ് സ്നാനംചെയ്തു ഗുരുവിൻ നിയോഗത്താൽ
ജാതകർമ്മവും ചെയ്തു ദാനവും ചെയ്തു പിന്നെ
ജാതനായിതു കൈകേയീസുതൻ പിറ്റേന്നാളും
സുമിത്രാപുത്രന്മാരായുണ്ടായിതിരുവരു
മമിത്രാന്തകൻ ദശരഥനും യഥാവിധി
ചെയ്തിതു ജാതകർമ്മം ബാലന്മാർക്കെല്ലാവർക്കും
പെയ്തിതു സന്തോഷംകൊണ്ടശ്രുക്കൾ ജനങ്ങൾക്കും
സ്വർണ്ണരത്നൗഘവസ്ത്രഗ്രാമാദിപദാർത്ഥങ്ങ–
ളെണ്ണമില്ലാതോളം ദാനം ചെയ്തു ഭൂദേവാനാം
വിണ്ണവർനാട്ടിലുമുണ്ടായിതു മഹോത്സവം
കണ്ണുകളായിരം തെളിഞ്ഞു മഹേന്ദ്രനും
സമസ്തലോകങ്ങളുംമാന്മാവാമിവങ്കലേ
രമിച്ചീടുന്നു നിത്യമെന്നോർത്തു വസിഷ്ഠനും
ശ്യാമളനിറംപൂണ്ട കോമളകുമാരനു
രാമനെന്നൊരു തിരുനാമവുമിട്ടാനല്ലോ
ഭരണനിപുണനാംകൈകേയീതനയനു
ഭരതനെന്നു നാമമരുളിച്ചെയ്തു മുനി.
ലക്ഷണാന്വിതനായ സുമിത്രാതനയനു
ലക്ഷ്മണനെന്നുതന്നെ നാമവുമരുൾചെയ്തു.
ശത്രുവൃന്ദത്തെ ഹനിച്ചീടുക നിമിത്തമായ്
ശത്രുഘ്നനെന്നു സുമിത്രാത്മജാവരജനും

നാമധേയവും നാലു പുത്രർക്കും വിധിച്ചേവം
ഭൂമിപാലനും ഭാര്യമാരുമായാനന്ദിച്ചാൻ.
സാമോദം ബാലക്രീഡാതൽപരന്മാരാം കാലം
രാമലക്ഷ്മണന്മാരും തമ്മിലൊന്നിച്ചു വാഴും
ഭരതശത്രുഘ്നന്മാരൊരുമിച്ചെല്ലാനാളും
മരുവീടുന്നു പായസാംശാനുസാരവശാൽ
കോമളന്മാരായൊരു സോദരന്മാരുമായി
ശ്യാമളനിറം പൂണ്ട ലോകാഭിരാമദേവൻ
കാരുണ്യാമൃതപൂർണ്ണപാംഗവീക്ഷണംകൊണ്ടും
സാരസ്യവ്യക്തവർണ്ണാലാപപീയൂഷംകൊണ്ടും
വിശ്വമോഹമനായ രൂപസൗന്ദര്യംകൊണ്ടും
നിശ്ശേഷാനന്ദപ്രദദേഹമാർദ്ദവംകൊണ്ടും
ബന്ധുകദന്താംബരചുംബനരസംകൊണ്ടു
ബന്ധുരദന്താങ്കുരസ്പഷ്ടഹാസാഭകൊണ്ടും
ഭൂതലസ്ഥിതപാദാബ്ജദ്വയയാനംകൊണ്ടും
ചേതോമോഹനങ്ങളാം ചേഷ്ടിതങ്ങളെകൊണ്ടും
താതനുമമ്മമാർക്കും നഗരവാസികൾക്കും
പ്രീതി നൽകിനാൻ സമസ്തേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കുമെല്ലാം
ഫാലദേശാന്തേ സ്വർണ്ണാശ്വത്ഥപർണ്ണാകാരമായ്
മാലേയമണിഞ്ഞതിൽ പറ്റീടും കുരളവും
അഞ്ജനമണിഞ്ഞതിമഞ്ജുളതരമായ
കഞ്ജനേത്രവും കടാക്ഷാവലോകനങ്ങളും
കർണ്ണാലങ്കാരമണികുണ്ഡലം മിന്നീടുന്ന
സ്വർണ്ണദർപ്പണസമണ്ഡമണ്ഡലങ്ങളും
ശാർദ്ദൂലനഖങ്ങളും വിദ്രുമമണികളും
ചേർത്തുടൻ കാർത്തസ്വരമണികൾ മദ്ധ്യേ മദ്ധ്യേ
കോർത്തുചാർത്തീടുന്നൊരു കണ്ഠകാണ്ഡോദ്യോതവും
മുത്തുമാലകൾ വനമാലകളോടും പൂണ്ട
വിസ്തൃതോരസി ചാർത്തും തുളസീമാല്യങ്ങളാൽ
നിസ്തുലപ്രഭവത്സലാഞ്ഛനഭ്രമം ചേർത്തും
അംഗദങ്ങളും വലയങ്ങൾ കങ്കണങ്ങളു-
മംഗുലീയങ്ങൾകൊണ്ടു ശോഭിച്ച കരങ്ങളും
കാഞ്ചനസദൃശപീതാംബരോപരി ചാർത്തും
കാഞ്ചികൾ നൂപുരങ്ങളെന്നിവ പലതരം
അലങ്കാരങ്ങൾപൂണ്ടു സോദരന്മാരോടുമൊ-
രലങ്കാരത്തെച്ചേർത്താൻ ഭൂമിദേവിക്കു നാഥൻ.
ഭർത്താവിന്നധിവാസമുണ്ടായോരയോദ്ധ്യയിൽ
പൊൽത്താൻമാനിനിതാനും കളിച്ചു വിളങ്ങിനാൾ
ഭൂതലത്തിങ്കലെല്ലാമന്നുതൊട്ടനുദിനം
ഭൂതിയും വർദ്ധിച്ചിതു ലോകവുമാനന്ദിച്ചു.

/ബാല്യവും കൗമാരവും/
ദമ്പതിമാരെബ്ബാല്യം കൊണ്ടേവം രഞ്ജിപ്പിച്ചു
സമ്പ്രതി കൗമാരവും സമ്പ്രാപിച്ചിതു മെല്ലെ
വിധിനന്ദനായ വസിഷ്ഠമഹാമുനി
വിധിപൂർവ്വകമുപനയിച്ചിതു ബാലന്മാരെ

ശ്രുതികളോടുപുനരംഗങ്ങളുപാംഗങ്ങൾ
സ്മൃതികളുപസ്മൃതികളുമശ്രമമെല്ലാം
പാഠമായതു പാർത്താലെന്തൊരൽഭുതമവ
പാടവമേറും നിജശ്വാസങ്ങൾ തന്നെയല്ലോ.
സകലചരാചരഗുരുവായ് മരുവീടും
ഭഗവാൻ തനിക്കൊരു ഗുരുവായ് ചമഞ്ഞീടും
സഹസ്രപത്രോൽഭവപുത്രനാം വസിഷ്ഠന്റെ
മഹത്വമേറും ഭാഗ്യമെന്തുചൊല്ലാവതോർത്താൽ
ധനുർവേദാംഭോനിധിപാരഗന്മാരായ് വന്നു
തനയന്മാരെന്നതു കണ്ടൊരു ദശരഥൻ
മനസി വളർന്നൊരു പരമാനന്ദം പൂണ്ടു
മുനിനായകനേയുമാനന്ദിപ്പിച്ചു നന്നായ്
ആമോദം വളർന്നുള്ളിൽ സേവ്യസേവകഭാവം
രാമലക്ഷ്മണന്മാരും കൈക്കൊണ്ടാരതുപോലെ
കോമളന്മാരായ്മേവും ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ
സ്വാമിഭൃത്യകഭാവം കൈക്കൊണ്ടാരനുദിനം.

രാഘവനതുകാലമേകദാ കൗതൂഹലാൽ
വേഗമേറീടുന്നൊരു തുരഗരത്നമേറി
പ്രാണസമ്മിതനായ ലക്ഷ്മണനോടും ചേർന്നു
ബാണതൂണീരബാണാസരപൂണികൾ പൂണ്ടു
കാനനദേശേ നടന്നീടിനാൻ നായാട്ടിനായ്
കാണായ ദുഷ്ടമൃഗസഞ്ചയം കൊലചെയ്താൻ.
ഹരിണഹരികരികരടികിടികിരി–
ഹരിശാർദ്ദൂലാദികളമിതവന്യമൃഗം
വധിച്ചുകൊണ്ടുവനനു ജനകൻകാൽക്കൽ വച്ചു
വിധിച്ചവണ്ണം നമസ്കരിച്ചു വണങ്ങിനാൻ.
നിത്യവുമുഷസ്യൂഷസ്യൂത്ഥായ കുളിച്ചൂത്തു
ഭക്തികൈക്കൊണ്ടു സന്ധ്യാവന്ദനം ചെയ്തശേഷം
ജനകനനിമാർചരണാംബുജം വന്ദി–
ച്ചനുജനോടും ചേർന്നു പൗരകാര്യങ്ങളെല്ലാം
ചിന്തിച്ചു ദണ്ഡനീതി നീങ്ങാതെ ലോകം തങ്കൽ
സന്തതം രഞ്ജിപ്പിച്ചു ധർമ്മപാലനം ചെയ്തു
ബന്ധുക്കളോടും ഗുരുഭൂതന്മാരോടും ചേർന്നു
സന്തുഷ്ടാത്മനാ മൃഷ്ടഭോജനം കഴിച്ചഥ
ധർമ്മശാസ്ത്രാദിപുരാണേതിഹാസങ്ങൾകേട്ടു
നിർമ്മലബ്രഹ്മാനന്ദലീനചേതസാ നിത്യം
പരമൻ പരാപരൻ പരബ്രഹ്മാഖ്യൻ പരൻ
പുരുഷൻ പരമാത്മാ പരമാനന്ദമൂർത്തി
ഭൂമിയിൽ മനുഷ്യനായവതാരം ചെയ്തേവം
ഭൂമിപാലകവൃത്തി കൈക്കൊണ്ടു വാണീടിനാൻ
ചേതസാ വിചാരിച്ചുകാൺകിലോ പരമാർത്ഥ
മേതുമേ ചെയ്യുന്നോനല്ലില്ലല്ലോ വികാരവും
ചിന്തിക്കിൽ പരിണാമമില്ലാതൊരാത്മാനന്ദ
മെന്തൊരു മഹാമായാവൈഭവം ചിത്രം ! ചിത്രം !

/യാഗരക്ഷ/
അക്കാലം വിശ്വാമിത്രനാകിയ മുനികല-
മുഖ്യനുമയോദ്ധ്യയ്ക്കാമ്മാറെഴുന്നള്ളീടിനാൻ.
രാമനായവനിയിൽ മയയാ ജനിച്ചൊരു
കോമളമായ രൂപം പൂണ്ടൊരു പരാത്മാനം
സത്യജ്ഞാനാനന്താനന്ദാമൃതം കണ്ടുകൊൾവാൻ
ചിത്തത്തിൽനിറഞ്ഞാശു വഴിഞ്ഞ ഭക്തിയോടെ.
കൗശികൻതന്നെക്കണ്ടു ഭൂപതി ദശരഥ-
നാശു സംഭ്രമത്തോടും പ്രത്യുത്ഥാനവും ചെയ്തു
വിധിനന്ദനനോടും ചെന്നെതിരേറ്റ യഥാ-
വിധി പൂജയുംചെയ്തു വന്ദിച്ചുനിന്നു ഭക്ത്യാ
സസ്മിതം മുനിവര്ൻതന്നൊടു ചൊല്ലീടിനാ-
നസ്മജ്ജന്മവുമിന്നു വന്നിതു സഫലമായ്.
നിന്തിരുവടിയെഴുന്നള്ളിയമൂലം കൃതാ-
ത്ഥാർന്തരാത്മാവായിതു ഞാനിഹ തപോനിധേ !
ഇങ്ങനെയുള്ള നിങ്ങളെഴുന്നള്ളീടും ദേശം
മംഗലമായ് വന്നാശു സമ്പത്തും താനേവരും.
എന്തൊന്നു ചിന്തിച്ചെഴുന്നള്ളിയതെന്നുമിപ്പോൾ
നിന്തിരുവടിയരുൾചെയ്യണം ദയാനിധേ !
എന്നാലാകുന്നതെല്ലാം ചെയ്വാൻ ഞാൻ മടിയാതെ
ചൊന്നാലും പരമാർത്ഥം താപസകുലപതേ !
വിശ്വാമിത്രനും പ്രീതനായരുൾചെയ്തീടിനാൻ
വിശ്വാസത്തോടുദശരഥനോടതുനേരം :-
ഞാനമാവാസിതോറും പിതൃദേവാദികളെ
ധ്യാനിച്ചു ചെയ്തീടുന്ന ഹോമത്തെ മുടക്കുന്നോർ
മാരീചസുബാഹുമുഖ്യന്മാരാം നക്തഞ്ചര-
ന്മാരിരുവരുമനുചരന്മാരായുള്ളോരും
അവരെ അനുഗ്രഹിച്ചു യാഗത്തെ രക്ഷിപ്പാനാ-
യവനീപതേ ! രാമദേവനെയയയ്ക്കേണം.
പുഷ്കരോൽഭവപുത്രൻതന്നോടും നിരൂപിച്ചു
ലക്ഷ്മണനേയും കൂടെ നൽകണം മടിയാതെ
നല്ലതു വന്നീടുക നിനക്കു മഹീപതേ !
കല്ല്യാണമതേ ! കരുണാനിധേ ! നരപതേ !
ചിന്താചഞ്ചലനായ പംക്തിസ്യന്ദനനൃപൻ
മന്ത്രിച്ചു ഗുരുവിനോടേകാന്തേ ചൊല്ലീടിനാൻ
എന്തുചെയ്വതു ഗുരോ ! നന്ദൻ തന്നെ മമ
സന്ത്യജിച്ചീടുവതിനില്ലല്ലോ ശക്തിയൊട്ടും
എത്രയും കൊതിച്ചകാലത്തിങ്കൽ ദൈവവശാൽ
സിദ്ധിച്ച തനയനാം രാമനെപ്പിരിയുമ്പോൾ
നിർണ്ണയം മരിക്കും ഞാൻ രാമനെ നല്കിടാഞ്ഞാ-
ലന്വയനാശംകൂടെ വരുത്തും വിശ്വാമിത്രൻ
എന്തൊന്നു നല്ലതിപ്പോളെന്നു നിന്തിരുവടി
ചിന്തിച്ചുതിരിച്ചരുളിച്ചെയ്തീടുകവേണം.

എങ്കിലോ ദേവഗുഹ്യം കേട്ടാലുമതിഗോപ്യം
സങ്കടമുണ്ടാകേണ്ട സന്തതം ധരാപതേ !

മാനുഷനല്ല രാമൻ മാനവശിഖാമണേ !
മാനമില്ലാത്ത പരമാത്മാവു സദാനന്ദൻ
പത്മസംഭവൻമുന്നം പ്രാർത്ഥിക്കമൂലമായി
പത്മലോചനൻ ഭൂമിഭാരത്തെക്കളനായ്
നിന്നുടെ തനയനായ്ക്കൗസല്യാദേവിതന്നിൽ
വന്നവതരിച്ചിതു വൈകുണ്ഠൻ നാരായണൻ.
നിന്നുടെ പൂർവ്വജന്മം ചൊല്ലുവൻ ദശരഥ !
മുന്നം നീ ബ്രഹ്മത്മജൻ കശ്യപപ്രജാപതി
തന്നുടെ പത്നിയാകുമദിതി കൗസല്ല്യകേ-
ളന്നിരുവരുംകൂടിസ്സന്തതിയുണ്ടാവാനായ്
ബഹുവത്സരമുഗ്രം തപസ്സുചെയ്തു നിങ്ങൾ
മുഹുരാത്മനി വിഷ്ണുപൂജാധ്യാനാദിയോടും
ഭക്തവത്സലൻ ദേവൻ വരദൻ ഭഗവാനും
പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു നീ വാങ്ങിക്കൊൾ വരമെന്നാൻ.
പുത്രനായ്പിറക്കേണമെനിക്കു ഭവാനെന്നു
സത്വരമപേക്ഷിച്ചകാരണമിന്നു നാഥൻ
പുത്രനായ്പിറന്നിതു രാമനെന്നറിഞ്ഞാലും
പൃഥ്വീന്ദ്ര ! ശേഷൻതന്നെ ലക്ഷ്മണനാകുന്നതും
ശംഖചക്രങ്ങളല്ലോ ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ
ശങ്ക കൈവിട്ടു കേട്ടുകൊണ്ടാലുംമിനിയും നീ.
യോഗമായാദേവിയും സീതയായ് മിഥിലിയിൽ
യാഗവേലായാമയോനിജയായുണ്ടായ് വന്നു.
ആഗതനായാൻ വിശ്വാമിത്രനുമവർതമ്മിൽ
യോഗം കൂടീടുവതിനെന്നറിഞ്ഞീടേണം നീ
എത്രയും ഗുഹ്യമിതു വക്തവ്യമല്ലാതാനും
പുത്രനെക്കൂടെയയച്ചീടുക മടിയാതെ.

സന്തുഷ്ടനായ ദശരഥനും കൗശികനെ
വന്ദിച്ചു യഥാവിധി പൂജിച്ചു ഭക്തിപൂർവ്വം
രാമലക്ഷ്മണന്മാരെക്കൊണ്ടു പെയ്ക്കൊണ്ടാലുമെ-
ന്നാമോദംപൂണ്ടു നല്കി ഭൂപതി പുത്രന്മാരെ.
വരിക രാമ ! രാമ ! ലക്ഷ്ണ ! വരികയെ-
ന്നരികെച്ചേർത്തു മാറിലണച്ചു ഗാഢം ഗാഢം
പുണർന്നുപുണർന്നുടൻ നുകർന്നു ശിരസ്സിങ്കൽ
ഗുണങ്ങൾ വരുവാനായ്പോവിനെന്നുരചെയ്താൻ.
ജനകജനനിമാർചരണാംബുജം കൂപ്പി
മുനിനായകൻ ഗുരുപാദവും വന്ദിച്ചുടൻ
വിശ്വാമിത്രനെച്ചെന്നു വന്ദിച്ചു കുമാരന്മാർ
വിശ്വരക്ഷാർത്ഥം പരിഗ്രഹിച്ചു മുനീന്ദ്രനും.
ചാപതൂണീരബാണഖഡ്ഗപാണികളായ
ഭൂപതികുമാരന്മാരോടും കൗശികമുനി
യാത്രയുമയപ്പിച്ചാശീർവാദങ്ങളും ചൊല്ലി
തീർത്ഥപാദന്മാരോടും നടന്നു വിശ്വാമിത്രൻ.
മന്ദം പോയ് ചില ദേശം കടന്നോരനന്തരം
മന്ദഹാസവും പൂണ്ടങ്ങരുളിച്ചെയ്തു മുനി:-
രാമ ! രാഘവ ! രാമ ! ലക്ഷ്മണകുമാര ! കേൾ

കോമളന്മാരായുള്ള ബാലന്മാരല്ലോ ! നിങ്ങൾ
ദാഹമെന്തെന്നും വിശപ്പെന്തെന്നുമറിയാതെ
ദേഹങ്ങളല്ലോ മുന്നം നിങ്ങൾക്കെന്നതുമൂലം
ദാഹവും വിശപ്പുമുണ്ടാകാതെയിരിപ്പിനായ്
മാഹാത്മ്യമേറുന്നൊരു വിദ്യകളിവ രണ്ടും
ബലവാന്മാരേ ! നിങ്ങൾ പഠിച്ചു ജപിച്ചാലും
ബലയും പുനരതിബലയും മടിയാതെ.
ദേവനിർമ്മിതകളീവിദ്യകളെന്നു രാമ–
ദേവനുമനുജനുപദേശിച്ചു മുനി
ക്ഷുൽപിപാസാദികളും തീർന്ന ബാലന്മാരുമാ–
യപ്പൊളേ ഗംഗ കടന്നീടിനാൻ വിശ്വമിത്രൻ.

/താടകാവധം/
താടകാവനം പ്രാപിച്ചീടിനോരനന്തരം
ഗൂഢസ്മേരവും പൂണ്ടു പറഞ്ഞു വിശ്വാമിത്രൻ–
രാഘവ സത്യപരാക്രമവാരിധേ രാമ
പോകുമാറില്ലീവഴിയാരുമേയിതുകാലം.
കാടിതു കണ്ടായോ നീ കാമരൂപിണിയായ
താടക ഭയങ്കരി വാണിടും ദേശമല്ലോ.
അവളെപ്പേടിച്ചാരും നേർവഴി നടപ്പീലാ
ഭുവനവാസിജനം ഭുവനേശ്വര പോറ്റി
കൊല്ലണമവളെ നീ വല്ലജാതിയുമതി–
നില്ലൊരു ദോഷമെന്നു മാമുനി പറഞ്ഞപ്പോൾ
മെല്ലവേയൊന്നു ചെറുഞാണൊലിചെയ്തു രാമ–
നെല്ലാലോകവുമൊന്നു വിറച്ചിതതുനേരം.
ചെറുഞാണൊലി കേട്ടു കോപിട്ടു നിശാചരി
പെരികെ വേഗത്തോടുമടുത്തു ഭക്ഷിപ്പാനായ്.
അന്നേരമൊരു ശരമയച്ചു രാഘവനും
ചെന്നു താടകാമാറിൽ കൊണ്ടിതു രാമബാണം.
പാരതിൽ മല ചിറകറ്റു വീണതുപോലെ
ഘോരരൂപിണിയായ താടക വീണാളല്ലോ
സ്വർണ്ണരത്നാഭരണഭൂഷിതഗാത്രിയായി
സുന്ദരിയായ യക്ഷിതന്നെയും കാണായ് വന്നു
ശാപത്താൽ നക്തഞ്ചരിയായോരു യക്ഷിതാനും
പ്രാപിച്ചു ദേവലോകം രാമദേവാനുജ്ഞയാ.
കൗശികമുനീന്ദ്രനും ദിവ്യാസ്ത്രങ്ങളെയെല്ലാ–
മാശു രാഘവനുപദേശിച്ചു സലക്ഷ്മണം
നിർമലന്മാരാം കുമാരന്മാരും മുനീന്ദ്രനും
രമ്യകാനനേ തത്ര വസിച്ചു കാമാശ്രമേ.

രാത്രിയും പിന്നിട്ടവർ സന്ധ്യാവന്ദനം ചെയ്തു
യാത്രയും തുടങ്ങിനാരാസ്ഥയാ പുലർകാലേ.
പുക്കിതു സിദ്ധാശ്രമം വിശ്വാമിത്രനും മുനി–
മുഖ്യന്മാരെതിരേറ്റു വന്ദിച്ചാരതുനേരം.
രാമലക്ഷ്മണന്മാരും വന്ദിച്ചു മുനികളെ
പ്രേമമുൾക്കൊണ്ടു മുനിമാരും സല്ക്കാരം ചെയ്താർ.

വിശ്രമിച്ചനന്തരം രാഘവൻതിരുവടി
വിശ്വാമിത്രനെ നോക്കി പ്രീതിപൂണ്ടരുൾചെയ്തു–
''താപസോത്തമ, ഭവാൻ ദീക്ഷിക്ക യാഗമിനി
താപം കൂടാതെ രക്ഷിച്ചിടുവനേതു ചെയ്തും
ദുഷ്ടരാം നിശാചരേന്ദ്രന്മാരെക്കാട്ടിത്തന്നാൽ
നഷ്ടമാക്കുവൻ ബാണം കൊണ്ടു ഞാൻ തപോനിധേ''
യാഗവും ദീക്ഷിച്ചിതു കൗശികനതുകാല–
മാഗമിച്ചിതു നക്തഞ്ചരന്മാർ പടയോടും.
മദ്ധ്യാഹ്നകാലേ മേൽഭാഗത്തിങ്കൽ നിന്നുമത്ര
രക്തവൃഷ്ടിയും തുടങ്ങിനാരതുനേരം.
പാരാതെ രണ്ടു ശരം തൊടുത്തു രാമദേവൻ
മാരീചസുബാഹുവീരന്മാരെ പ്രയോഗിച്ചാൻ
കൊന്നിതു സുബാഹുവാമവനെയൊരു ശര–
മന്നേരം മാരീചനും ഭീതിപൂണ്ടോടീടിനാൻ.
ചെന്നിതു രാമബാണം പിന്നാലെ കൂടക്കൂടെ
ഖിന്നനായേറിയൊരു യോജന പാഞ്ഞാനവൻ.
അർണ്ണവം തന്നിൽ ചെന്നുവീണിതു രാമബാണ–
മന്നേരമവിടെയും ചെന്നിതു ദഹിപ്പാനായ്.
പിന്നെ മറ്റെങ്ങുമൊരു ശരണമില്ലാഞ്ഞവ–
നെന്നെ രക്ഷിക്കണമെന്നഭയം പുക്കീടിനാൻ.
ഭക്തവത്സലനഭയം കൊടുത്തതുമൂലം
ഭക്തനായ് വന്നാനന്നു തുടങ്ങി മാരീചനും.
പറ്റലർകുലകാലനാകിയ സൗമിത്രിയും
മറ്റുള്ള പടയെല്ലാം കൊന്നിതു ശരങ്ങളാൽ.
ദേവകൾ പുഷ്പവൃഷ്ടി ചെയ്തിതു സന്തോഷത്താൽ
ദേവദുന്ദുഭികളും ഘോഷിച്ചിതതുനേരം.
യക്ഷകിന്നരസിദ്ധചാരണഗന്ധർവന്മാർ
തൽക്ഷണേ കൂപ്പി സ്തുതിച്ചേറ്റവുമാനന്ദിച്ചാർ
വിശ്വാമിത്രനും പരമാനന്ദം പൂണ്ടു പുണർ–
ന്നശ്രുപൂർണ്ണാർദ്രകുലനേത്രപത്മങ്ങളോടും
ഉത്സംഗേ ചേർത്തു പരമാശീർവാദവുംചെയ്തു
വത്സന്മാരെയും ഭുജിപ്പിച്ചിതു വാത്സല്യത്താൽ.
ഇരുന്നു മൂന്നുദിനമോരോരോ പുരാണങ്ങൾ
പറഞ്ഞുരസിപ്പിച്ചു കൗശികനവരുമായ്.
അരുൾചെയ്തിതു നാലാംദിവസം പിന്നെ മുനി
''അരുതു വൃഥാ കാലം കളകെന്നുള്ളതേതും.
ജനകമഹീപതിതന്നുടെ മഹായജ്ഞ–
മിനി വൈകാതെ കാണ്മാൻ പോകു നാം വത്സന്മാരേ !
ചൊല്ലെഴും ത്രൈയംബകമാകിയ മാഹേശ്വര–
വില്ലുണ്ടു വിദേഹരാജ്യത്തിങ്കലിരിക്കുന്നു.
ശ്രീമഹാദേവൻ തന്നെ വച്ചിരിക്കുന്നു പുരാ–
ഭൂമിപാലേന്ദ്രന്മാരാലർച്ചിതമനുദിനം.
ക്ഷോണിപാലേന്ദ്രരോടുമീവർണ്ണമരുൾചെയ്തു
കാണണം മഹാസത്വമാകിയ ധനുരത്നം
താപസേന്ദ്രന്മാരോടുമീവണ്ണമരുൾചെയ്തു
ഭൂപതിബാലന്മാരും കൂടെപ്പോയ് വിശ്വാമിത്രൻ

പ്രാപിച്ചു ഗംഗാതീരം ഗൗതമാശ്രമം തത്ര
ശോഭപൂണ്ടോരു പുണ്യദേശമാനന്ദപ്രദം.
ദിവ്യപാദപലതാകുസുമഫലങ്ങാൽ
സർവ്വമോഹനകരം ജന്തുസഞ്ചയഹീനം.
കണ്ടു കൗതുകംപൂണ്ടു വിശ്വാമിത്രനെ നോക്കി
പുണ്ഡരീകേക്ഷണനുമീവണ്ണവരുൾചെയ്തു.
ആശ്രമപദമിതമാർക്കുള്ളു മനോഹര-
മാശ്രയയോഗ്യം നാനാജന്തുസംവീതം താനും
എത്രയുമാഹ്ലാദമുണ്ടായിതു മനസി മേ
തത്വ□ന്തെന്നതരുൾചെയ്യണം തപോനിധേ !

/അഹല്യാമോക്ഷം/
കേട്ടാലും പുരാവൃത്തമെങ്കിലോ കുമാര! നീ
വാട്ടമില്ലാത തപസ്സുള്ള ഗൗതമമുനി
ഗംഗാരോധസി നല്ലോരാശ്രമത്തിങ്കലത്ര
മംഗലം വർദ്ധിച്ചീടും തപസാ വാഴുംകാലം
ലോകേശൻ നിജസുതയായുള്ളോരഹല്യയാം
ലോകസുന്ദരിയായ ദിവ്യകന്യകാരത്നം
ഗൗതമമുനീന്ദ്രനു കൊടുത്തു വിധാതാവും
കൗതുകംപൂണ്ടു ഭാര്യാഭർത്താക്കന്മാരായവൻ.
ഭർത്തൃശുശ്രൂഷാബ്രഹ്മചര്യാദിഗുണങ്ങക-
ണ്ടത്രയും പ്രസാദിച്ചു ഗൗതമമുനീന്ദ്രനും
തന്നുടെ പത്നിയായോരഹല്യയോടും ചേർന്നു
പർണ്ണശാലയിലത്ര വസിച്ചു ചിരകാലം.

വിശ്വമോഹിനിയായോരഹല്യാരൂപംകണ്ടു
ദുശ്ച്യവനനും കുസുമായുധവശനായാൻ
ചെന്തൊണ്ടിവായ്മലരും പന്തൊക്കും മുലകളും
ചന്തമേറീടും തുടക്കാമ്പുമാസ്വദിപ്പതി-
നെന്തൊരു കഴിവെന്നു ചിന്തിച്ചു ശതമഖൻ
ചെന്താർബാണാർത്തികൊണ്ടു സന്താപം മുഴുക്കയാൽ
സന്തതം മനക്കാമ്പിൽ സുന്ദരഗാത്രീരൂപം
ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചനംഗാന്ധനായ് വന്നാനല്ലോ.
അന്തരാത്മനി വിബുധേന്ദ്രനുമിതിനിപ്പോ-
ളന്തരം കൂടാതെയൊരന്തരമെന്തെന്നോർത്തു
ലോകേശാത്മജസുതനന്ദനനുടെ രൂപം
നാകനായകൻ കൊക്കൊണ്ടന്ത്യയാമാദിയിങ്കൽ
സന്ധ്യാവന്ദനത്തിന് ഗൗതമൻ പോയനേര-
മന്തരാ പുക്കാനുടജാന്തരേ പരവശാൽ
സുത്രാമാവഹല്യയെ പ്രാപിച്ച സസംഭ്രമം
സത്വരം പുറപ്പെട്ടനേരത്തു ഗൗതമനും
മിത്രൻ തന്നുദയമൊട്ടടുത്തീലെന്നുകണ്ടു
ബദ്ധസന്ദേഹം ചെന്നനേരത്തു കാണായ്വന്നു
വൃത്രാരാതിക്കു മുനിശ്രേഷ്ഠനെബ്ബലാലപ്പോൾ
വിത്രസ്തനായെത്രയും വേപഥുപൂണ്ടു നിന്നാൻ.
തന്നുടെ രൂപം പരിഗ്രഹിച്ചു വരുന്നവൻ-

തന്നെക്കണ്ടതികോപം കൈക്കൊണ്ടു മുനീന്ദ്രനും
നില്ലുനില്ലാരാകുന്നതെന്തിതു ദുഷ്ടാത്മാവേ !
ചൊല്ലുചൊല്ലെന്നോടു നീയെല്ലമേ പരമാർത്ഥം
വല്ലാതെ മമ രൂപം കൈക്കൊൾവാനെന്തുമൂലം ?
നിർല്ലജ്ജനായ ഭവാനേതൊരു മഹാപാപി ?
സത്യമെന്നോടു ചൊല്ലീടറിഞ്ഞേനല്ലോ തവ
വൃത്താന്തം പറയായ്കിൽ ഭസ്മമാക്കുവനിപ്പോൾ.
ചൊല്ലിനാനതുനേരം താപസേന്ദ്രനെ നോക്കി
സ്വർല്ലോകാധിപനായ കാമകിങ്കരനഹം
വല്ലായ്മയെല്ലാമകപ്പെട്ടിതു മൂഢത്വം കൊ–
ണ്ടെല്ലാം നിന്തിരുവടി പൊറുത്തുകൊള്ളേണമേ.
സഹസ്രഭഗനായിബ്ഭവിക്ക ഭവ□നിനി
സഹിച്ചീടുക ചെയ്ത ദുഷ്കർമ്മഫലമെല്ലാം
താപസേശ്വരനായ ഗൗതമൻ ദേവേന്ദ്രനെ
ശപിച്ചാശ്രമമകം പുക്കപ്പോളഹല്യയും
വേപഥുപൂണ്ടു നില്ക്കുന്നതു കണ്ടരുൾചെയ്തു
താപസോത്തമനായ ഗൗതമൻ കോപത്തോടെ.
കഷ്ടമെത്രയും തവ ദുർവൃത്തം ദുരാചാരേ !
ദുഷ്ടമാനസേ! തവ സാമർത്ഥ്യം നന്നു പാരം
ദുഷ്കൃതമൊടുങ്ങുവാനിതിന്നു ചൊല്ലീടുവൻ
നിഷ്കൃതിയായുള്ളൊരു ദുർദ്ധരമഹാവ്രതം.
കാമകിങ്കരി ! ശിലാരൂപവും കൈക്കൊണ്ടു നീ
രാമപാദാബ്ജം ധ്യാനിച്ചിവിടെ വസിക്കണം
നീഹാരാതപവായുവർഷാദികളും സഹ–
ച്ചാഹാരാദികളേതും കൂടാതെ ദിവാരാത്രം
നാനാജന്തുക്കളൊന്നുമിവിടെയുണ്ടായ് വരാ
കാനനദേശേ മദീയാശ്രമേ മനോഹരേ.
ഇങ്ങനെ പല ദിവ്യവത്സരം കഴിയുമ്പോ–
ളിങ്ങെഴുന്നള്ളും രാമദേവനുമനുജനും
ശ്രീരാമപാദാംഭോജസ്പർശമുണ്ടീയീടും നാൾ
തീരും നിൻ ദുരിതങ്ങളെല്ലാമെന്നറിഞ്ഞാലും.
പിന്നെ നീ ഭക്തിയോടെ പൂജിച്ചു വഴിപൊലെ
നന്നായി പ്രദക്ഷിണംചെയ്തു കുമ്പിട്ടുകൂപ്പി
നാഥനെ സ്തുതിക്കുമ്പോൾ ശാപമോക്ഷവും വന്നു
പൂതമാനസയായാലെന്നെയും ശുശ്രൂഷിക്കാം.
എന്നരുൾചെയ്തു മുനി ഹിമവൽപാർശ്വം പുക്കാ–
നന്നുതൊട്ടിവിടെ വാണീടിനാളഹല്യയും
നിന്തിരുമലരടിച്ചെന്തളിർപ്പൊടിയേല്പാ–
നെന്തൊരു കഴിവെന്നു ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചുള്ളിൽ
സന്താപം പൂണ്ടുപൂണ്ടു സന്തതം വസിക്കുന്നു
സന്തോഷസന്താനസന്താനമേ ! ചിന്താമണേ !
ആരാലും കണ്ടുകൂടാതൊരു പാഷാണാംഗിയായ്
ഘോരമാം തപസ്സോടുമിവിടെ വസിക്കുന്ന–
ബ്രഹ്മനന്ദിനിയായ ഗൗതമപത്നിയുടെ
കല്മഷമശേഷവും നിന്നുടെ പാദങ്ങളാൽ
ഉന്മൂലനാശം വരുത്തീടണമിന്നുതന്നെ

നിർമ്മലയായ് വന്നീടുമഹല്യാദേവിയെന്നാൽ.
ഗാധിനന്ദനൻ ദാശരഥിയോടേവം പറ–
ഞ്ഞാശു തൃക്കൈയും പിടിച്ചുടജാങ്കണം പുക്കാൻ.
ഉഗ്രമാം തപസ്സോടുമിരിക്കും ശിലാരൂപ–
മഗ്രേ കാൺകെന്നു കാട്ടിക്കൊടുത്തു മുനിവരൻ.
ശ്രീപാദാംബുജം മെല്ലെ വച്ചിതു രാമദേവൻ
ശ്രീപതി രഘുപതി സൽപതി ജഗൽപതി
രാമോഹമെന്നു പറഞ്ഞാമോദം പൂണ്ടു നാഥൻ
കോമളരൂപൻ മുനിപത്നിയെ വണങ്ങിനാൻ.
അന്നേരം നാഥൻതന്നെക്കാണായിതഹല്യയ്ക്കും
വന്നൊരാനന്ദമേതും ചൊല്ലാവതല്ലയല്ലോ.
താപസശ്രേഷ്ഠനായ കൗശികമുനിയോടും
താപസഞ്ചയം നീങ്ങുമാറു സോദരനോടും
ശാപനാശനകരനായൊരു ദേവൻ തന്നെ
ചാപബാണങ്ങളോടും പീതമാം വസ്ത്രത്തോടും
ശ്രീവത്സവക്ഷസ്സോടും സുസ്മിതവക്ത്രത്തോടും
ശ്രീവാസാംബുജദലസന്നിഭനേത്രത്തോടും
വാസവനീലമണിസങ്കാശഗാത്രത്തോടും
വാസവാദ്യമരൗഘവന്ദിതപാദത്തോടും
പത്തുദിക്കുലുമൊക്കെ നിറഞ്ഞ കാന്തിയോടും
ഭക്തവത്സലൻ തന്നെക്കാണായിതഹല്യയ്ക്കും.
തന്നുടെ ഭർത്താവായ ഗൗതമതപോധനൻ
തന്നോടു മുന്നമുരചെയ്തതുമോർത്താളപ്പോൾ.
നിർണ്ണയം നാരായണൻ താനിതു ജഗന്നാഥ–
നർണ്ണോജവിലോചനൻ പത്മജാമനോഹരൻ.
ഇത്ഥമാത്മനി ചിന്തിച്ചുത്ഥാനംചെയ്തു ഭക്ത്യാ
സത്വരമർഘ്യാദികൾ കൊണ്ടു പൂജിച്ചീടിനാൾ.
സന്തോഷാശ്രുക്കളൊഴുകീടും നേത്രങ്ങളോടും
സന്താപം തീർന്നു ദണ്ഡനമസ്ക്കാരവും ചെയ്താൾ
ചിത്തകാമ്പിങ്കലേറ്റം വർദ്ധിച്ച ഭക്തിയോടു–
മുത്ഥാനം ചെയ്തു മുഹുരഞ്ജലിബന്ധത്തോടും
വ്യക്തമായൊരു പുളകാഞ്ചിതഗാത്രത്തോടും
വ്യക്തമല്ലാത വന്ന ഗദ്ഗദവർണ്ണത്തോടും
അദ്വയനായോരനാദ്യസ്സ്വരൂപനെക്കണ്ടു
സദ്യോജാതാനന്ദാബ്ധിമഗ്നയായ് സ്തുതിചെയ്താൾ

ഞാനഹോ ! കൃതാർത്ഥയായേൻ ജഗന്നാഥ !
നിന്നെക്കാണായ് വന്നതുമുലമത്രയുമല്ല ചൊല്ലാം.
പത്മജരുദ്രാദികളാലപേക്ഷിതം പാദ–
പത്മസംലഗ്നപാംസുലേശമിന്നെനിക്കല്ലോ
സിദ്ധിച്ചു ഭവൽപ്രസാദാതിരേകത്താലതി–
ന്നെത്തുമോ ബഹുകൽപകാലമാരാധിച്ചാലും ?
ചിത്രമെത്രയും തവ ചേഷ്ടിതം ജഗൽപതേ !
മർത്ത്യഭാവേന വിമോഹിപ്പിച്ചീടുന്നതേവം
ആനന്ദമയനായോരതിമായികൻ പൂർണ്ണൻ
ന്യൂനാതിരേകശൂന്യനചലനല്ലോ ഭവാൻ.

ത്വൽപാദാംബുജപാംസുപവിത്രാ ഭാഗീരഥീ
സർപ്പഭൂഷണവിരിഞ്ചാദികളെല്ലാരെയും
ശുദ്ധമാക്കീടുന്നതും ത്വൽപ്രഭാവത്താലല്ലോ
സിദ്ധിച്ചേനല്ലോ ഞാനും ത്വൽപാദസ്പർശമിപ്പോൾ !
പണ്ടു ഞാൻ ചെയ്ത പുണ്യമെന്തു വർണ്ണിപ്പതു വൈ–
കുണ്ഠ ! തൽക്കുണ്ഠാത്മനാം ദുർല്ലഭമൂർത്തേ ! വിഷ്ണോ !
മർത്ത്യനായവതരിച്ചോരു പൂരുഷം ദേവം
ചിത്തമോഹനം രമണീയദേഹിനം രാമം
ശുദ്ധമൽഭൂതവീര്യം സുന്ദരം ധനുർദ്ധരം
തത്വമദ്വയം സത്യസന്ധമാദ്യന്തഹീനം
നിത്യമവ്യയം ഭജിച്ചീടുന്നേനിനി നിത്യം
ഭക്ത്യൈവ മറ്റാരെയും ഭജിച്ചീടുന്നേനല്ല.
യാതൊരു നാഭിതന്നിലുണ്ടായി വിരിഞ്ചനും
യാതൊരു നാമം ജപിക്കുന്നിതു മഹാദേവൻ
ചേതസാ തത്സ്വാമിയെ ഞാൻ നിത്യം വണങ്ങുന്നേൻ.
നാരദമുനീന്ദ്രനും ചന്ദ്രശേഖരൻതാനും
ഭാരതീരമണനും ഭാരതീദേവിതാനും
ബ്രഹ്മലോകത്തിങ്കൽനിന്നന്വഹം കീർത്തിക്കുന്നു
കല്മഷഹരം രാമചരിതം രസായനം.
കാമരാഗാദികൾതീർന്നാനന്ദം വരുവാനായ്
രാമദേവനെ ഞാനും ശരണം പ്രാപിക്കുന്നേൻ.
ആദ്യ□ന്വയനേകനവ്യക്തനനാകുലൻ
വേദ്യനല്ലാരാലുമെന്നാലും വേദാന്തവേദ്യൻ
പരമൻ പരാപരൻ പരമാത്മാവു പരൻ
പരബ്രഹ്മാഖ്യൻ പരമാനന്ദമൂർത്തി നാഥൻ
പുരുഷൻ പുരാതനൻ കേവ□സ്സ്വയംജ്യോതി–
സ്സകലചരാചരഗുരു കാരുണ്യമൂർത്തി
ഭുവനമനോഹരമായൊരു രൂപംപൂണ്ടു
ഭുവനത്തിങ്കലനുഗ്രഹത്തെ വരുത്തുവാൻ
അങ്ങനെയുള്ള രാമചന്ദ്രനെസ്സദാകാലം
തിങ്ങിന ഭക്ത്യാ ഭജിച്ചീടുന്നേൻ മനസി ഞാൻ
സ്വതന്ത്രൻ പരിപൂർണ്ണനാനന്ദനാത്മാരാമ–
നതിന്ദ്രിയൻ നിജമായാഗുണബിംബിതനായി
ജഗദുൽഭവസ്ഥിതി സംഹാരാദികൾ ചെയ്‌വാ–
നഖണ്ഡൻ ബ്രഹ്മവിഷ്ണുരുദ്രനാമങ്ങൾ പൂണ്ടു
ഭേദരൂപങ്ങൾ കൈക്കൊണ്ടൊരു നിർഗ്ഗുണമൂർത്തി
വേദാന്തവേദ്യൻ മമ ചേതസി വസിക്കണം.
രാമ ! രാഘവാ ! പാദപങ്കജം നമോസ്തുതേ
ശ്രീമയം ശ്രീദേവിപാണിദ്വയപത്മാർച്ചിതം
മാനഹീനന്മാരാം ദിവ്യന്മാരാലനുധ്യേയം
മാനാർത്ഥം മൂന്നിലകാമാക്രാന്തജഗൽത്രയം.
ബ്രഹ്മാവിൻ കരങ്ങളാൽ ക്ഷാളിതം പത്മോപമം
നിർമ്മലം ശംഖചക്രേകുലിശമത്സ്യാങ്കിതം
മന്മനോനികേതനം കല്മഷവിനാശനം
നിർമ്മലാത്മനാം പരമാസ്പദം നമോ സ്തുതേ
ജഗതാശ്രയൻ ഭവാൻ ജഗത്തായതും ഭവാൻ

ജഗതാമാദിഭൂതനായതും ഭവാനല്ലോ.
സർവ്വഭൂതങ്ങളിലുമസക്തനല്ലോ ഭവാൻ
നിർവ്വികാരാത്മാ സാക്ഷിഭൂതനായതും ഭവാൻ
അജനവ്യയൻ ഭവാനജിതൻ നിരഞ്ജനൻ
വചസാം വിഷയമല്ലാതൊരാനന്ദമല്ലോ
വാച്യവാചകോഭയഭേദേന ജഗന്മയൻ
വാച്യനായ് വരേണമെ വാക്കിനു സദാ മമ
കാര്യകാരണകർത്തൃഫലസാധനഭേദം
മായയാ ബഹുവിധരൂപയാ തോന്നിക്കുന്ന
കേവലമെന്നാകിലും നിന്തിരുവടിയതു
സേവകന്മാർക്കുപോലുമറിവാനരുതല്ലോ
ത്വന്മായാവിമോഹിതചേതസാമജ്ഞാനിനാം
ത്വന്മാഹാത്മ്യങ്ങൾ നേരെയറിഞ്ഞുകൂടായല്ലോ
മാനസേ വിശ്വാത്മാവാം നിന്തിരുവടിതന്നെ
മാനുഷനെന്നു കൽപിച്ചീടുവോരജ്ഞാനികൾ.
പുറത്തുമകത്തുമെല്ലാടവുമൊക്കെ നിറ–
ഞ്ഞിരിക്കുന്നതു നിത്യം നിന്തിരുവടിയല്ലോ
ശുദ്ധനദ്വയൻ സമൻ നിത്യൻ നിർമ്മലനേകൻ
ബുദ്ധനവ്യക്തൻ ശാന്തനസംഗൻ നിരാകാരൻ
സത്വാദിഗുണത്രയയുക്തയാം ശക്തിയുക്തൻ
സത്വങ്ങളുള്ളിൽ വാഴും ജീവാത്മാവായ നാഥൻ
ഭക്തനാം മുക്തിപ്രദൻ യുക്തനാംയോഗപ്രദൻ
സക്താനാം ഭുക്തിപ്രദൻ സിദ്ധാനാം സിദ്ധിപ്രദൻ
തത്വാധാരാത്മാദേവൻ സകല ജഗന്മയൻ
തത്വജ്ഞൻ നിരൂപമൻ നിഷ്കളൻ നിരഞ്ജനൻ
നിർഗ്ഗുണൻ നിശ്ചഞ്ചലൻ നിർമ്മലൻ നിരാധാരൻ
നിഷ്ക്രിയൻ നിഷ്കാരണൻ നിരഹങ്കാരൻ നിത്യൻ
സത്യജ്ഞാനാനന്താനന്ദാമൃതാത്മകൻ പരൻ
സത്താമാത്രാത്മാ പരമാത്മാ സർവ്വാത്മാ വിഭു
സച്ചിൻബ്രഹ്മാത്മാ സമസ്തേശ്വരൻ മഹേശ്വരൻ
അച്യുതനാദിനാഥൻ സർവ്വദേവതാമയൻ
നിന്തിരുവടിയായതെത്രയും മൂഢാത്മാവാ–
യന്ധയായുള്ളോരുഞാനെങ്ങനെയറിയുന്നു ?
നിന്തിരുവടിയുടെ തത്വമെന്നാലും ഞാനോ
സന്തതം ഭൂയോ ഭൂയോ നമസ്തേ നമോ നമ:
യത്ര കുത്രാപി വസിച്ചീടിലുമെല്ലാനാളും
പൊൽത്തളിരടികളിലിളക്കം വരാതൊരു
ഭക്തിയുണ്ടാകവേണമെന്നൊഴിഞ്ഞപരം ഞാ–
നർത്ഥിച്ചീടുന്നേനല്ല നമസ്തേ നമോ നമ:
നമസ്തേ ! രാമ ! രാമ ! പുരുഷാദ്ധ്യക്ഷ ! വിഷ്ണോ !
നമസ്തേ ! രാമരാമ ! ഭക്തവത്സല രാമ !
നമസ്തേ നാരായണ ! സന്തതം നമോ സ്തുതേ
സമസ്തകർമ്മാർപ്പണം ഭവതി കരോമി ഞാൻ
സമസ്തമപരാധം ക്ഷമസ്വ ജഗൽപതേ !
ജനനമരണദു:ഖാപഹം ജഗന്നാഥം
ദിനനായകകോടിസദൃശപ്രഭം രാമം

കരസാരസയുഗസുധൃതശരചാപം
കരുണാകരം കാളജലദാഭാസം രാമം
കനകരുചിരദിവ്യാംബരം രമാവരം
കനകോജ്ജ്വലരത്നകുണ്ഡലാഞ്ചിതഗണ്ഡം
കമലദലലോലവിമലവിലോചനം
കമലോൽഭവനതം മനസാ രാമമീഡേ.
പുരത:സ്ഥിതം സാക്ഷാദീശ്വരം രഘുനാഥം
പുരുഷോത്തമം കൂപ്പി സ്തുതിച്ചാൾ ഭക്തിയോടെ.

ലോകേശാത്മജയാകുമഹല്യതാനും പിന്നെ
ലോകേശ്വരാനുജ്ഞയാ പോയിതു പവിത്രയായ്.
ഗൗതമനായ തന്റെ പതിയെ പ്രാപിച്ചുട–
നാധിയും തീർത്തു വസിച്ചീടിനാളഹല്യയും.
ഇസ്തുതി ഭക്തിയോടെ ജപിച്ചീടുന്ന പുമാൻ
ശുദ്ധനായഖിലപാപങ്ങളും നശിച്ചുടൻ
പരമം ബ്രഹ്മാനന്ദം പ്രാപിക്കുമത്രയല്ല
വരുമൈഹികസൗഖ്യം മനുജന്മാർക്കു നൂനം.
ഭക്ത്യാ നാഥനെ ഹൃദി സന്നിധാനം ചെയ്തുകൊ–
ണ്ടിസ്തുതി ജപിച്ചീടിൽ സാധിക്കും സകലവും.
പുത്രാർത്ഥി ജപിച്ചീടിലർത്ഥവുമേറ്റമുണ്ടാം.
ഗുരുതല്പഗൻ കനകസ്തേയി സുരാപായി
ധരണീസുരഹന്താ പിതൃമാതൃഹാ ഭോഗി
പുരുഷാധമനേറ്റമെങ്കിലുമവൻ നിത്യം
പുരുഷോത്തമം ഭക്തവത്സലം നാരായണം
ചേതസീ രാമചന്ദ്രം ധ്യാനിച്ചു ഭക്ത്യാ ജപി–
ച്ചാദരാൽ വണങ്ങുകിൽ സാധിക്കുമല്ലോ മോക്ഷം.
സദ്വൃത്തനെന്നായീടിൽ പറയേണമോ മോക്ഷം
സദ്യ: സംഭവിച്ചീടും സന്ദേഹമില്ലയേതും.

/സീതാസ്വയംവരം/
വിശ്വാമിത്രനും പരമാനന്ദം പ്രാപിച്ചപ്പോൾ
വിശ്വനായകൻ തന്നോടീവണ്ണമരുൾചെയ്താൻ:
ബാലകന്മാരേ ! പോക മിഥിലാപുരിക്കു നാം
കാലവും വൃഥാ കളഞ്ഞീടുകയരുതല്ലോ
യാഗവും മഹാദേവചാപവും കണ്ടു പിന്നെ
വേഗമോടയോദ്ധ്യയും പുക്കു താതനെക്കാണാം.
ഇത്തരമരുൾചെയ്തു ഗംഗയും കടന്നവർ
സത്വരം ചെന്നു മിഥിലാപുരമകം പുക്കു.
മുനിനായകനായ കൗശികൻ വിശ്വാമിത്രൻ
മുനിവാടം പ്രാപിച്ചിതെന്നതു കേട്ടനേരം
മനസി നിറഞ്ഞൊരു പരമാനന്ദത്തോടും
ജനകമഹീപതി സംഭ്രമസമന്വിതം
പൂജാസാധനങ്ങളുമെടുത്തു ഭക്തിയോടു–
മാചാര്യനോടുമൃഷിവാടം പ്രാപിച്ച നേരം
ആമോദപൂർവ്വം പൂജിച്ചാചാരം പൂണ്ടുനിന്ന
രാമലക്ഷ്മണന്മാരെക്കാണായി നൃപേന്ദ്രനും

ചന്ദ്രസൂര്യന്മാരെന്നപോലെ ഭൂപാലേശ്വര–
നന്ദനന്മാരെക്കണ്ടു ചോദിച്ചു നൃപേന്ദ്രനും:–

കന്ദർപ്പൻ കണ്ടു വന്ദിച്ചീടിന ജഗദേക–
സുന്ദരന്മാരാമിവരാരെന്നു കേൾപ്പിക്കണം.
നരനാരായണന്മാരാകിയ മൂർത്തികളോ
നരവീരാകാരം കൈക്കൊണ്ടു കാണായതിപ്പോൾ ?
വിശ്വാമിത്രനുമതുകേട്ടരുൾചെയ്തീടിനാൻ
വിശ്വസിച്ചാലും മമ വാക്യം നീ നരപതേ !
വീരനാം ദശരഥൻ തന്നുടെ പുത്രന്മാരിൽ
ശ്രീരാമൻ ജേ□ഷ്ഠനിവൻ ലക്ഷ്മണൻ മൂന്നാമവൻ–
എന്നുടെ യാഗം രക്ഷിച്ചീടുവാനിവരെ ഞാൻ
ചെന്നു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോന്നീടിനേനിതുകാലം.
കാടകം പുക്കനേരം വന്നൊരു നിശാചരി–
താടകതന്നെയൊരു ബാണംകൊണ്ടെയ്തുകൊന്നാൻ–
പേടിയും തീർന്നു സിദ്ധാശ്രമവും പുക്കു യാഗ–
മാടൽ കൂടാതെ രക്ഷിച്ചീടിനാൻ വഴിപോലെ.
ശ്രീപാദാംബുജരജ:സ് പൃഷ്ടികൊണ്ടഹല്യതൻ
പാപവും നശിപ്പിച്ചു പാവനയാക്കീടിനാൻ.
ചാരമേശ്വരമായ ചാപത്തെക്കാണ്മാനുള്ളിൽ
പാരമാഗ്രഹമുണ്ടു നീയതു കാട്ടീടേണം.
ഇത്തരം വിശ്വാമിത്രൻതന്നുടെ വാക്യം കേട്ടു
സത്വരം ജനകനും പൂജിച്ചു വഴിപോലെ.
സൽക്കാരയോഗ്യന്മാരാം രാജപുത്രന്മാരെക്കണ്ടുൾ–
ക്കരുന്നിങ്കൽ പ്രീതി വർദ്ധിച്ചു ജനകനും
തന്നുടെ സചിവനെ വിളിച്ചു നിയോഗിച്ചാൻ
ചെന്നു നീ വരുത്തേണമീശ്വരനുടെ ചാപം.
എന്നതു കേട്ടു മന്ത്രിപ്രവരൻ നടകൊണ്ടാ–
നന്നേരം ജനകനും കൗശികനോടും ചൊന്നാൻ:–
രാജനന്ദനനായ ബാലകൻ രഘുവരൻ
രാജീവവിലോചനൻ സുന്ദരൻ ദാശരഥി
വില്ലിതു കുലച്ചുടൻ വലിച്ചു മുറിച്ചീടിൽ
വല്ലഭനിവൻ മമ നന്ദനയ്ക്കെന്നു നൂനം.
എല്ലാമീശ്വരനെന്നേ ചൊല്ലവാതെനിക്കിപ്പോൾ
വില്ലിഹ വരുത്തീടുകെന്നരുൾചെയ്തു മുനി.
കിങ്കരന്മാരെ നിയോഗിച്ചിതു മന്ത്രീന്ദ്രനും
ഹുങ്കാരത്തോടു വന്നു ചാപവാഹകന്മാരും.
സത്വരമയ്യായിരം കിങ്കരന്മാരും കൂടി
മൃത്യുശാസനചാപമെടുത്തു കൊണ്ടുവന്നാർ.
ഘണ്ടാസഹസ്രമണിവസ്ത്രാദിവിഭൂഷിതം
കണ്ടാലും ത്രൈയംബകമെന്നിതു മന്ത്രീന്ദ്രനും.
ചന്ദ്രശേഖരനുടെ പള്ളിവിൽ കണ്ടു രാമ–
ചന്ദ്രനുമാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു വന്ദിച്ചീടിനാൻ.
വില്ലെടുക്കാമോ ? കുലച്ചീടാമോ ? വലിക്കാമോ ?
ചൊല്ലുകെന്നതു കേട്ടു ചൊല്ലിനാൽ വിശ്വാമിത്രൻ:–
എല്ലാമാമാകുന്നതു ചെയ്താലും മടിക്കേണ്ട

കല്യാണമിതുമൂലം വന്നുകൂടീടുമല്ലോ.
മന്ദഹാസവും പൂണ്ടു രാഘവനതു കേട്ടു
മന്ദമന്ദം പോയ് ചെന്നു നിന്നു കണ്ടിതു ചാപം.
ജ്വലിച്ചു തേജസ്സോടുമെടുത്തു വേഗത്തോടെ
കുലച്ചു വലിച്ചുടൻ മുറിച്ചു ജിതശ്രമം.
നിന്നരുളുന്ന നേരമീരേഴുലോകങ്ങളു–
മൊന്നു മാറ്റൊലിക്കൊണ്ടു വിസ്മയപ്പെട്ടു ജനം
പാട്ടുമാട്ടവും കൂത്തും പുഷ്പവൃഷ്ടിയുമോരോ–
കൂട്ടമേ വാദ്യങ്ങളും മംഗലസ്തുതികളും
ദേവകളൊക്കെപ്പരമാനന്ദം പൂണ്ടു ദേവ–
ദേവനെ സ്തുതിക്കയുമപ്സരസ്ത്രീകളെല്ലാം
ഉത്സാഹം കൈക്കൊണ്ടു വിശ്വേശ്വരനുടെ വിവാ–
ഹോത്സവാരംഭഘോഷം കണ്ടു കൗതുകം പൂണ്ടാർ.
ജനകൻ ജഗത്സ്വാമിയാകിയ ഭഗവാനെ
ജനസംസദി ഗാഢാശ്ലേഷവും ചെയ്താനല്ലോ.
ഇടിവെട്ടീടും വണ്ണം വിൽമുറിഞ്ഞൊച്ചകേട്ടു
നടുങ്ങി രാജാക്കന്മാരുരഗങ്ങളെപ്പോലെ.
മൈഥിലി മയിൽപേടപൊലെ സന്തോഷം പൂണ്ടാർ.
കൗതുകമുണ്ടായ് വന്നു ചേതസി കൗശീകനും
മൈഥിലിതന്നെപ്പരിചാരികമാരും നിജ–
മാതാക്കന്മാരും കൂടി നന്നായിച്ചമയിച്ചാർ.
സ്വർണ്ണവർണ്ണത്തെപ്പൂണ്ട മൈഥിലി മനോഹരി
സ്വർണ്ണഭൂഷണങ്ങളുമണിഞ്ഞു ശോഭയോടെ
സ്വർണ്ണമാലയും ധരിച്ചാദരാൽ മന്ദം മന്ദ–
മർണ്ണോജനേത്രൻ മുമ്പിൽ സത്രപം വിനീതയായ്
വന്നുടൻനേത്രോൽപലമാലയുമിട്ടാൾ മുന്നേ
പിന്നാലെ വരണാർത്ഥമാലയുമിട്ടീടിനാൾ.
മാലയും ധരിച്ചു നീലോൽപലകാന്തി നേടും
ബാലകൻ ശ്രീരാമനുമേറ്റവും വിളങ്ങിനാൻ.
ഭൂമിനന്ദനയ്ക്കുനുരൂപനായ് ശോഭിച്ചീടും
ഭൂമിപാലകബാലൻതന്നെക്കണ്ടവർകളും
ആനന്ദാംബുധിതന്നിൽ വീണുടൻ മുഴുകിനാർ
മാനവവീരൻ വാഴ്കെന്നാശിയും ചൊല്ലീടിനാർ.
അന്നേരം വിശ്വാമിത്രൻതന്നോടു ജനകനും
വന്ദിച്ചു ചൊന്നാനിനിക്കാലത്തെക്കളയാതെ
പത്രവും കൊടുത്തയച്ചീടണം ദൂതന്മാരെ
സത്വരം ദശരഥഭൂപനെ വരുത്തുവാൻ.
വിശ്വാമിത്രനും മിഥിലാധിപൻതാനും കൂടി
വിശ്വാസം ദശരഥൻതനിക്കു വരുംവണ്ണം
നിശ്ശേഷവൃത്താന്തങ്ങളെഴുതിയയച്ചിതു
വിശ്രമത്തോടു നടകൊണ്ടിതു ദൂതന്മാരും.
സന്ദേശം കണ്ടു പംക്തിസ്യന്ദനൻതാനുമിനി
സന്ദേഹമില്ല പുറപ്പെടുകെന്നുരചെയ്തു
അഗ്നിമാനുപാദ്ധ്യായനാകിയ വസിഷ്ഠനും
പത്നിയാമരുന്ധതിതാനുമായ് പുറപ്പെട്ടു
കൗതുകം പൂണ്ടു ചതുരംഗവാഹിനിയോടും

കൗസല്യാദികളായ ഭാര്യമാരോടും കൂടി
ഭരതശത്രുഘ്നന്മാരാകിയ പുത്രന്മാരും
പരമോത്സവയോഗ്യവാദ്യഘോഷങ്ങളോടും
മിഥിലാപുരകം പുക്കിതു ദശരഥൻ
മിഥിലാധിപൻതാനും ചെന്നെതിരേറ്റുകൊണ്ടാൻ.
വന്ദിച്ചു ശതാനന്ദൻതന്നോടും കൂടെച്ചെന്നു
വന്ദ്യനാം വസിഷ്ഠനെത്തന്നോടും കൂടെച്ചെന്നു
അർഘ്യപാദ്യാദികളാലർപ്പിച്ചു യഥാവിധി
സല്ക്കരിച്ചിതു യഥായോഗ്യമുർവീന്ദ്രൻ താനും
രാമലക്ഷ്മണന്മാരും വന്ദിച്ചു പിതാവിനെ
സാമോദം വസിഷ്ഠനാമചാര്യപാദാബ്ജവും
തൊഴുതു മാതൃജനങ്ങളേയും യഥാക്രമം
തൊഴുതു ശ്രീരാമപാദാംഭോജമനുജന്മാർ
തൊഴുതു ഭരതനെ ലക്ഷ്മണകുമാരനും
തൊഴുതു ശത്രുഘ്നനും ലക്ഷ്മണപാദാംഭോജം
വക്ഷസി ചേർത്തു താതൻ രാമനെപ്പുണർന്നിട്ടു
ലക്ഷ്മണനേയും ഗാഢാശ്ലേഷവും ചെയ്തു നൃപൻ.
ജനകൻ ദശരഥൻതന്നുടെ കൈയും പിടി–
ച്ചനുമോദത്തോടുരചെയ്തിതു മധുരമായ്:–

നാലു കന്യകമാരുണ്ടെനിക്കു കൊടുപ്പാനായ്
നാലു പുത്രന്മാർ ഭവാൻതനിക്കുണ്ടല്ലോ താനും
ആകയാൽ നാലു കുമാരന്മാർക്കും വിവാഹം ചെ–
യ്താകിലോ നിരൂപിച്ചാലേതുമേ മടിക്കേണ്ട
വസിഷ്ഠൻതാനും ശതാനന്ദനും കൗശീകനും
വിധിച്ചു മുഹൂർത്തവും നാൽവർക്കും യഥാക്രമം
ചിത്രമായിരിപ്പോരു മണ്ഡപമതും തീർത്തു
മുത്തുമാലകൾ പുഷ്പഫലങ്ങൾ തൂക്കി നാനാ–
രത്നമണ്ഡിതസ്തംഭതോരണങ്ങളും നാട്ടി
രത്നമണ്ഡിതസ്വർണ്ണപീഠവും വച്ചു ഭക്ത്യാ
ശ്രീരാമപാദാംഭോജം കഴുകിച്ചനന്തരം
ഭേരിദുന്ദുഭിമുഖവാദ്യഘോഷങ്ങളോടും
ഹോമവും കഴിച്ചു തൻപുത്രിയാം വൈദേഹിയെ
രാമനു നൽകീടിനാൻ ജനകമഹീന്ദ്രനും
തല്പാദതീർത്ഥം നിജശിരസി ധരിച്ചുട–
നുൾപ്പുളകാംഗത്തോടെ നിന്നിതു ജനകനും
യാതൊരു പാദതീർത്ഥം ശിരസി ധരിക്കുന്നു
ഭൂതേശവിധിമുനീന്ദ്രാദികൾ ഭക്തിയോടെ
ഉർമ്മിളതന്നെ വേട്ടു ലക്ഷ്മണകുമാരനും
കാമ്യാംഗീമാരാം ശ്രുതകീർത്തിയും മാണ്ഡവിയും
ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ നമ്മുടെ പത്നിമാരാ–
യ്പരമാനന്ദം പൂണ്ടു വസിച്ചാരെല്ലാവരും
കുശികാത്മജനോടും വസിഷ്ഠനോടും കൂടി
വിശദസ്മിതപൂർവ്വം പറഞ്ഞു ജനകനും:–
മുന്നം നാരദനരുൾ ചെയ്തു കേട്ടിരിപ്പൂ ഞാ–
നെന്നുടെ മകളായ സീതാവൃത്താന്തമെല്ലാം

യാഗഭൂദേശം വിശുദ്ധ്യർത്ഥമായുഴുതപ്പോ–
ളേകദാ സിതാമദ്ധ്യേ കാണായി കന്യാരത്നം
ജാതയായയോരു ദിവ്യകന്യകതനിക്കു ഞാൻ
സീതയെന്നൊരു നാമം വിളിച്ചേനതുമൂലം
പുത്രിയായ് വളർത്തു ഞാനിരിക്കും കാലത്തിങ്ക–
ലത്ര നാരദനെഴുന്നള്ളിനാനൊരു ദിനം
എന്നോടു മഹാമുനി താനരുൾചെയ്താനിപ്പോൾ
നിന്നുടെ മകളായ സീതാവൃത്താന്തം കേൾ നീ:–

പരമാനന്ദമൂർത്തി ഭഗവാൻ നാരായണൻ
പരമാത്മാവാമജൻ ഭക്തവത്സലൻ നാഥൻ
ദേവകാര്യാർത്ഥം പംക്തികണ്ഠനിഗ്രഹത്തിനായി
ദേവേന്ദ്രവിരിഞ്ചരുദ്രാദികളർത്ഥിക്കയാൽ
ഭൂമിയിൽ സൂര്യാന്വയേ വന്നവതരിച്ചിതു
രാമനായ് മായാമർത്ത്യവേഷം പൂണ്ടറിഞ്ഞാലും
യോഗേശൻ മനുഷ്യനായീടുമ്പോളിതു കാലം
യോഗമായാദേവിയും മാനുഷവേഷത്തോടെ
ജാതയായിതു തവ വേശ്മനി തൽക്കാരണാൽ
സാദരം ശ്രീരാമനു കൊടുക്ക മടിയാതെ
ഇത്ഥം നാരദനരുളിച്ചെയ്തു മറഞ്ഞിതു
പുത്രിയായ് വളർത്തിതു ഭക്തികൈക്കൊണ്ടു താനും
സീതയെ ശ്രീരാഘവനെങ്ങനെ കൊടുക്കാവൂ
ചേതസി നിരൂപിച്ചാലെങ്ങനെയറിയുന്നു.
എന്നതോർത്തിരിക്കുമ്പോളൊന്നു മാനസേ തോന്നി
പന്നഗവിഭൂഷണൻ തന്നനുഗ്രഹശക്ത്യാ.
മൃത്യുശാസനചാപം മുറിച്ചീടുന്ന പുമാൻ
ഭർത്താവാകുന്നതു മൽപുത്രിക്കെന്നൊരു പണം
ചിത്തത്തിൽ നിരൂപിച്ചു വരുത്തി നൃപന്മാരെ
ശക്തിയില്ലിതിനെന്നു പൃത്ഥ്വീപാലകന്മാരും
ഉദ്ധതഭാവമെല്ലാമകലെക്കളഞ്ഞുടൻ
ബുദ്ധിയും കെട്ടുപോയങ്ങടങ്ങിക്കൊണ്ടാരല്ലോ.
അൽഭുതപുരുഷനാമുല്പലനേത്രൻതന്നെ
ത്വൽപ്രസാദത്താലിന്നു സിദ്ധിച്ചേൻ ഭാഗ്യവശാൽ
ദർപ്പകസമനായ ചിൽപുരുഷനെ നോക്കി
പിൽപാടു തെളിഞ്ഞുചെയ്തിതു ജനകനും
അദ്യമേ സഫലമായ് വന്നു മാനുഷജന്മം
ഖദ്യോതായുതസഹസ്രോദ്യോതരൂപത്തോടും
ഖദ്യോതാന്വയേ പിറന്നൊരു നിന്തിരുവടി
വിദ്യുൽസംയുക്തമായ ജീമൂതമെന്നപോലെ
ശക്തിയാം ദേവിയോടും യുക്തനായ്ക്കാൺക മൂലം
ഭക്തവത്സല ! മമ സിദ്ധിച്ചു മനോരഥം.
രക്തപങ്കജചരണാഗ്രേ സന്തതം മമ
ഭക്തി സംഭവിക്കേണം മുക്തിയും ലഭിക്കേണം.
ത്വൽപാദാബുജഗളിതാംബുബിന്ദുക്കൾ ധരി–
ച്ചുൽപലോൽഭവൻ ജഗത്തൊക്കവേ സൃഷ്ടിക്കുന്നു.
ത്വൽപാദാംബുജഗളിതാംബുധാരണം കൊണ്ടു

സർപ്പഭൂഷണൻ ജഗത്തൊക്കെ സംഹരിക്കുന്നു.
ത്വൽപാദാംബുജരജ:സ്പൃഷ്ടികൊണ്ടഹല്യയും
കിൽബിഷത്തോടു വേർപ്പെട്ടു നിർമ്മലയായാൾ.
നിന്തിരുവടിയുടെ നാമാകീർത്തനം കൊണ്ടു
ബന്ധവുമകന്നു മോക്ഷത്തെയും പ്രാപിക്കുന്നു.
സന്തതം യോഗസ്ഥന്മാരാകിയ മുനീന്ദ്രന്മാർ
ചിന്തിക്കായ് വരേണമേ പാദപങ്കജദ്വയം.
ഇത്ഥമോരോന്നേ ചൊല്ലി സ്തുതിച്ചു ജനകനും
ഭക്തികൈക്കൊണ്ടു കൊടുത്തീടിനാൻ മഹാധനം.
കരികളറുനൂറും പതിനായിരം തേരും
തുരഗങ്ങളെയും നൽകീയിനാൻ നൂറായിരം
പത്തിയുമൊരുലക്ഷം മുന്നൂറു ദാസികളും
വസ്ത്രങ്ങൾ ദിവ്യങ്ങളായുള്ളതും ബഹുവിധം.
മുത്തുമാലകൾ ദിവ്യരത്നങ്ങൾ പലതരം
പ്രത്യേകം നൂറുകോടി കാഞ്ചനാഭരണങ്ങളും
സീതാദേവിക്കു കൊടുത്തീടിനാൻ ജനകനും
പ്രീതികൈക്കൊണ്ടു പരിഗ്രഹിച്ചു രാഘവനും
വിധിനന്ദനപ്രമുഖന്മാരാം മുനികളെ
വിധിപൂർവ്വകം ഭക്ത്യാ പൂജിച്ചു വണങ്ങിനാൻ.
സമ്മാനിച്ചിതു സുമന്ത്രാദിമന്ത്രികളെയും
സമ്മോദംപൂണ്ടു ദശരഥനും പുറപ്പെട്ടു.
കല്മഷമകന്നൊരു ജനകനൃപേന്ദ്രനും
തന്മകളായ സീതതന്നെയുമാശ്ലേഷിച്ചു
നിർമ്മലഗാത്രിയായ പുത്രിക്കു പതിവ്രതാ-
ധർമ്മങ്ങളെല്ലാമുപദേശിച്ചു വഴിപോലെ.
ചിന്മയൻ മായാമയനായ രാഘവൻ നിജ-
ധർമ്മദാരങ്ങളോടും കൂടവേ പുറപ്പെട്ടു.
മൃദുനാദങ്ങൾതേടും വീണയും കുഴലുകൾ
ശൃംഗകാഹളങ്ങളും മദ്ദളമിടയ്ക്കകൾ-
ശൃംഗാരരസപരിപൂർണ്ണവേഷങ്ങളോടും
ആനതേർകുതിരകാലാളായ പടയോടു-
മാനന്ദമോടും പിതൃമാതൃഭ്രാതാക്കളോടും
വേഗമോടയോദ്ധ്യയ്ക്കാമ്മാറങ്ങു തിരിച്ചപ്പോ-
ളാകാശദേശ വിമാനങ്ങളും നിറഞ്ഞുതേ.
സന്നാഹത്തോടുനടന്നീടുമ്പോൾ ജനകനും
പിന്നാലെ ചെന്നു യാത്രയയച്ചോരനന്തരം
വെൺകൊറ്റക്കുടതഴവെൺചാമരങ്ങളോടും
തിങ്കൾമണ്ഡലം തൊഴുമാലവട്ടങ്ങളോടും
ചെങ്കൊടിക്കൂറകൾകൊണ്ടങ്കിതധ്വജങ്ങളും
കുങ്കുമമലയജകസ്തുരിഗന്ധത്തോടും
നടന്നു വിരവോടു മൂന്നുയോജനവഴി
കടന്നനേരം കണ്ടു ദുർന്നിമിത്തങ്ങളെല്ലാം.
അന്നേരം വസിഷ്ഠനെ വന്ദിച്ചു ദശരഥൻ
ദുർന്നിമിത്തങ്ങളുടെ കാരണം ചൊല്ലുകെന്നാൻ.
മന്നവ ! കുറഞ്ഞൊരു ഭീതിയുണ്ടാകുമിപ്പോൾ
പിന്നേടമഭയവുമുണ്ടാമെന്നറിഞ്ഞാലും.

ഏതുമേ പേടിക്കേണ്ട നല്ലതേ വന്നുകൂടു
ഖേദവുമുണ്ടാകേണ്ട കീർത്തിയും വർദ്ധിച്ചീടും.
ഇത്തരം വിധിസുതനരുളിച്ചെയ്യുന്നേരം
പദ്ധതിമദ്ധ്യേ കാണായ് വന്നു ഭാർഗ്ഗവനെയും
നീലനീരദനിഭനിർമ്മലവർണ്ണത്തോടും
നീലലോഹിതശിഷ്യൻ ബാഡവാനലസമൻ.
ക്രൂദ്ധനായ്പരശുബാണാസനങ്ങളും പൂണ്ടു
പദ്ധതിമദ്ധ്യേ വന്നുനിന്നപ്പോൾ ദശരഥൻ
ബദ്ധസാദ്ധ്വസം വീണു നമസ്കാരവും ചെയ്താൻ
ബുദ്ധിയുംകെട്ടു നിന്നു മറ്റുള്ള ജനങ്ങളും.
ആർത്തനായ് പംക്തിരഥൻ ഭാർഗ്ഗവരാമൻതന്നെ
പേർത്തു വന്ദിച്ചു ഭക്ത്യാ കീർത്തിച്ചവൻ പലതരം:–

കാർത്തവീര്യാരേ ! പരിത്രാഹി മാം തപോനിധേ !
മാർത്താണ്ഡകാലം പരിത്രാഹി കാരുണ്യാംബുധേ 1
ക്ഷത്രിയാന്തക ! പരിത്രാഹി മാം ജമദഗ്നി–
പുത്ര ! മാം പരിത്രാഹി രേണുകാത്മജ ! വിഭോ !
പരശുപാണേ ! പരിപാലയ കുലം മമ
പരമേശ്വരപ്രിയ ! പരിപാലയ നിത്യം.
പാർത്ഥിവസമുദയരക്തതീർത്ഥത്തിൽ കുളി–
ച്ചാസ്ഥയാ പിതൃഗണതർപ്പണം ചെയ്ത നാഥാ !
കാത്തുകൊള്ളുക തപോവാരിധേ ! ഭൃഗുപതേ !
കാൽത്തളിരിണ തവ ശരണം മമ വിഭോ !
ഇത്തരം ദശരഥൻ ചൊന്നതാദരിയാതെ
ബദ്ധരോഷേണ വഹ്നിജ്വാല പൊങ്ങീടും വണ്ണം.
വക്ത്രവും മദ്ധ്യാഹ്നാർക്കമണ്ഡലം പോലെ ദീപ്ത്യാ
സത്വരം ശ്രീരാമനോടരുളിച്ചെയ്തീടിനാൻ:–

ഞാനൊഴിഞ്ഞുണ്ടോ രാമനിത്രിഭുവനത്തിങ്കൽ
മാനവനായ ഭവാൻ, ക്ഷത്രിയനെന്നാകിലോ
നല്ലുനില്ലരക്ഷണമെന്നോടു യുദ്ധംചെയ് വാൻ
വില്ലിങ്കൽ നിനക്കേറ്റം വല്ലഭമുണ്ടല്ലോ കേൾ.
നീയല്ലോ ബലാൽ ശൈവചാപം ഖണ്ഡിച്ചതെന്റെ–
കയ്യിലുണ്ടൊരു ചാപം വൈഷ്ണവം മഹാസാരം
ക്ഷത്രിയകുലജാതനാകിൽ നീയിതുകൊണ്ടു
സത്വരം പ്രയോഗിക്കിൽ നിന്നോടു യുദ്ധം ചെയ്‌വാൻ
അല്ലായ്കിൽ കൂട്ടത്തോടെ സഹരിച്ചീടുന്നതു–
ണ്ടില്ല സന്ദേഹമെനിക്കെന്നതു ധരിച്ചാലും
ക്ഷത്രിയകുലാന്തകൻ ഞാനെന്നതറിഞ്ഞീലേ ?
ശത്രുത്വം നമ്മിൽ പണ്ടുപണ്ടേയുണ്ടെന്നോർക്ക നീ.

രേണുകാത്മജനേവം പറഞ്ഞോരനന്തരം
ക്ഷോണിയും പാരമൊന്നു വിറച്ചു ഗിരകളും
അന്ധകാരംകൊണ്ടൊക്കെ മറഞ്ഞു ദിക്കുകളും
സിന്ധുവാരിയുമൊന്നു കലങ്ങിമറിഞ്ഞിതു
എന്തൊന്നു വരുന്നിതെന്നോർത്തു ദേവാദികളും

ചിന്തപൂണ്ടുഴന്നിതു താപസവരന്മാരും
പംക്തിസ്യന്ദനൻ ഭീതികൊണ്ടു വേപഥുപൂണ്ടു
സന്താപമുണ്ടായ് വന്നു വിരിഞ്ചതനയനും
ക്രുദ്ധനാം പരശുരാമൻതന്നോടരുൾചെയ്തു:

ചൊല്ലെഴും മഹാനുഭാവന്മാരാം പ്രൗഢാത്മാക്കൾ
വല്ലാതെ ബാലന്മാരോടിങ്ങനെ തുടങ്ങിയാൽ
ആശ്രയമവർക്കെന്തോന്നുള്ളതു തപോനിധേ !
സ്വാശ്രമകുലധർമ്മമെങ്ങനെ പാലിക്കുന്നു ?
നിന്തിരുവടി തിരുവുള്ളത്തിലേറുന്നതി–
ന്നന്തരമുണ്ടോ പിന്നെ വരുന്നു നിരൂപിച്ചാൽ.
അന്ധനായിരിപ്പൊരു ബാലകനുണ്ടോ ഗുണ–
ബന്ധനം ഭവിക്കുന്നു സന്തതം ചിന്തിച്ചാലും.
ക്ഷത്രിയകുലത്തിങ്കലുൽഭവിക്കുകയും ചെയ്തേൻ
ശസ്താസ്ത്രപ്രയോഗസാമർത്ഥ്യമില്ലാതാനും
ശത്രുമിത്രോദാസീനഭേദവുമെനിക്കില്ല
ശത്രുസംഹരംചെയ് വാൻ ശക്തിയുമില്ലയല്ലോ
അന്തകാന്തകൻ പോലും ലംഘിച്ചീടുന്നതല്ല
നിന്തിരുവടിയുടെ ചിന്തിതമതുമൂലം
വില്ലിങ്ങു തന്നാലും ഞാനാകിലോ കുലച്ചീടാ–
മല്ലെങ്കിൽ തിരുവുള്ളക്കേടുമുണ്ടാകവേണ്ട

സുന്ദരൻ സുകുമാരനിന്ദിരാപതി രാമൻ
കന്ദർപ്പകളേബരൻ കഞ്ജലോചനൻ പരൻ
ചന്ദ്രചൂഡാരവിന്ദമന്ദിരമഹേന്ദ്രാദി–
വൃന്ദാരകേന്ദ്രമുനിവൃന്ദവന്ദിതൻ ദേവൻ
മന്ദഹാസവും പൂണ്ടു വന്ദിച്ചു മന്ദേതരം
നന്ദിച്ചു ദശരഥനന്ദനൻ വില്ലും വാങ്ങി
നിന്നരുളുന്നനേരമീരേഴുലോകങ്ങളു–
മൊന്നിച്ചുനിറഞ്ഞൊരു തേജസാ കാണായ് വന്നു.
കുലച്ചു ബാണമേകമെടുത്തു തൊടുത്താശു
വലിച്ചു നിറച്ചുടൻ നിന്നിതു ജിതഭ്രമം
ചോദിച്ചു ഭൃഗുപതിതന്നോടു രഘുപതി
മോദമോടരുളിച്ചെയ്തീടണം ദയാനിധേ !
മാർഗ്ഗണം നിഷ്ഫലമായ് വരികയില്ല മമ
ഭാർഗ്ഗവരാമ ! ലക്ഷ്യം കാട്ടിത്തന്നീടവേണം
ശ്രീരാമവചനംകേട്ടന്നേരം ഭാർഗ്ഗവനു–
മാരൂഢാനന്ദമതിനുത്തരമരുൾചെയ്തു:–

ശ്രീരാമ ! രാമ ! മഹാബാഹോ ! ജാനകീപതേ !
ശ്രീരമണാത്മാരാമ ! ലോകാഭിരാമ ! രാമ !
ശ്രീരാമ ! സീതാഭിരാമാനന്ദാത്മക ! വിഷ്ണോ !
ശ്രീരാമരാമ ! രമാരമണ ! രഘുപതേ !
ശ്രീരാമരാമ ! പുരുഷോത്തമ ! ദയാനിധേ !
ശ്രീരാമ ! സൃഷ്ടിസ്ഥിതിപ്രളയഹേതുമൂർത്തേ !
ശ്രീരാമ ! ദശരഥനന്ദന ! ഹൃഷീകേശ !

ശ്രീരാമരാമരാമ ! കൗസല്യാത്മജ ! ഹരേ !

എങ്കിലോ പുരാവൃത്തം കേട്ടുകൊണ്ടാലും മമ
പങ്കജവിലോചന ! കാരുണ്യവാരിധേ :
ചക്രതീർത്ഥത്തിങ്കൽ ചെന്നെത്രയും ബാല്യകാലേ
ചക്രപാണിയെത്തന്നെ തപസ്സു ചെയ്തേൻ ചിരം
ഉഗ്രമാം തപസ്സുകൊണ്ടിന്ദ്രിയങ്ങളെയെല്ലാം
നിഗ്രഹിച്ചനുദിനം സേവിച്ചേൻ ഭഗവാനെ
വിഷ്ണുസേവിതൻ ഭജനീയനീശ്വരൻ നാഥൻ
മാധവൻ പ്രസാദിച്ചു മൽപുരോഭാഗേ വന്നു
സാദരം പ്രത്യക്ഷനായരുളിച്ചെയ്തീടിനാൻ
ഉത്തിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ ബ്രഹ്മൻ ! തുഷ്ടോഹം തപസാ
തേ സിദ്ധിച്ചു സേവാഫലം നിനക്കെന്നറിഞ്ഞാലും
മത്തേജോയുക്തൻ ഭവാനെന്നതുമറിഞ്ഞാലും
കർത്തവ്യം പലതുണ്ടു ഭവതാ ഭൃഗുപ്തേ
കൊല്ലണം പിതൃഹന്താവാകിയ ഹേഹയനെ
ചൊല്ലെഴും കാർത്തവീര്യാർജ്ജുനനാം നൃപേന്ദ്രനെ
വല്ലജാതിയുമവൻ മൽക്കുലാംശജനല്ലോ
വല്ലഭം ധനുർവ്വേദത്തിന്നവനേറുമല്ലോ
ക്ഷത്രിയവംശമിരുപത്തൊന്നു പരിവൃത്തി
യുദ്ധേ നിഗ്രഹിച്ചു കാശ്യപനു ദാനം ചെയ്ക
പൃഥ്വീമണ്ഡലമൊക്കെപ്പിന്നെശ്ശാന്തിയെപ്രാപി–
ച്ചുത്തമമായ തപോനിഷ്ഠയാ വസിച്ചാലും
പിന്നെ ഞാൻ ത്രേതായുഗേ ഭൂമിയിൽ ദശരഥൻ–
തന്നുടെ തനയനായ് വന്നവതരിച്ചീടും
അന്നു കണ്ടിടാം തമ്മിലെന്നാലെന്നുടെ തേജ–
സ്സന്യൂനം ദാശരഥിതന്നിലാക്കീടുക നീ.
പിന്നെയും തപസ്സുചെയ്താബ്രഹ്മപ്രളയാന്ത–
മെന്നെസ്സേവിച്ചു വസിച്ചീടുക മഹാമുനേ !
എന്നരുൾചെയ്തു മറഞ്ഞീടിനാൻ നാരായണൻ
തന്നിയോഗങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തിതും ഞാനും നാഥ !
നിന്തിരുവടിതന്നെ വന്നവതരിച്ചോരു
പംക്തിസ്യന്ദനസുതനല്ലോ നീജഗൽപതേ !
എങ്കിലുള്ളൊരു മഹാവൈഷ്ണവതേജസ്സെല്ലാം
നിങ്കലാക്കീടുവാനായ്തന്നിതു ശരാസനം
ബ്രഹ്മാദിദേവകളാൽ പ്രാർത്ഥിക്കപ്പെട്ടുള്ളോരു
കർമ്മങ്ങൾ മായാബലംകൊണ്ടു സാധിപ്പിക്ക നീ.
സാക്ഷാൽ ശ്രീനാരായണൻതാനല്ലോ ഭവാൻ ജഗൽ
സാക്ഷിയായിടും വിഷ്ണു ഭഗവാൻ ജഗന്മയൻ
ഇന്നിപ്പോൾ സഫലമായ് വന്നിതു മമ ജന്മം
മുന്നഞ്ചെയ്തൊരു തപസ്സാഫല്യമെല്ലാം വന്നു.
ബ്രഹ്മമുഖ്യന്മാരാലും കണ്ടു കിട്ടീടാതൊരു
നിർമ്മലമായ രൂപം കാണായ് വന്നതുമൂലം
ധന്യയായ് കൃതാർത്ഥനായ് സ്വസ്ഥനായ് വന്നേനല്ലോ
നിന്നുടെ രൂപമുള്ളിൽ സന്തതം വസിക്കണം.

അജ്ഞാനോൽഭവങ്ങളെല്ലാം ജന്മാദിഷഡ്ഭാവങ്ങൾ
സുജ്ഞാനസ്വരൂപനാം നിങ്കലില്ലല്ലോ പോറ്റി !
നിർവ്വികാരത്മാ പരിപൂർണ്ണനായിരിപ്പൊരു
നിർവ്വാണപ്രദനല്ലോ നിന്തിരുവടി പാർത്താൽ.
വഹ്നിയിൽ ധൂമം പോലെ വാരിയിൽ നുര പോലെ
നിന്നുടെ മഹാമായാവൈഭവം ചിത്രം ചിത്രം.
യാവൽപര്യന്തം മായാസംവൃതം ലോകമോർത്താൽ
താവൽപര്യന്തമറിയാവല്ല ഭവത്തത്വം.
സത്സംഗംകൊണ്ടു ലഭിച്ചീടിന ഭക്തിയോടും
ത്വൽസേവാരതന്മാരാം മാനുഷർ മെല്ലെമെല്ലെ
സ്വന്മായാരചിതമാം സംസാരപാരാവാരം
തന്മറുകരയേറീടുന്നിതു കാലംകൊണ്ടേ.
ത്വൽജ്ഞാനപരന്മാരാം മാനുഷജനങ്ങൾക്കു–
ള്ള ജ്ഞാനം നീക്കുവോരു സൽഗുരുലഭിച്ചീടും.
സൽഗുരുവരങ്കൽനിന്നമ്പോടു വാക്യജ്ഞാന–
മുൾക്കാമ്പിലുദിച്ചീടും ത്വൽപ്രസാദത്താലപ്പോൾ.
കർമ്മബന്ധത്തിങ്കൽനിന്നാശു വേർപെട്ടു ഭവ–
ച്ചിന്മയപദത്തിങ്കലാഹന്ത ലയിച്ചീടും.
ത്വൽഭക്തിവിഹീനന്മാരായുള്ള ജനങ്ങൾക്കു
കൽപകോടികൾകൊണ്ടും സിദ്ധിക്കയില്ലയല്ലോ
വിജ്ഞാനജ്ഞാനസുഖം മോക്ഷമെന്നറിഞ്ഞാലും
അജ്ഞാനം നീക്കീ ത്വൽബോധം മമ സിദ്ധിക്കണം.
ആകയാൽ ത്വൽപാദപത്മങ്ങളിൽ സദാകാല–
മാകുലംകൂടാതൊരു ഭക്തി സംഭവിക്കണം.
നമസ്തേ ജഗല്പതേ ! നമസ്തേ രമാപതേ !
നമസ്തേ ദാശരഥേ ! നമസ്തേ സതാം പതേ !
നമസ്തേ വേദപതേ ! നമസ്തേ ദേവപതേ !
നമസ്തേ മുഖപതേ ! നമസ്തേ ധരാപതേ !
നമസ്തേ ധർമ്മപതേ ! നമസ്തേ സീതാപതേ !
നമസ്തേ കാരുണ്യാബ്ധേ ! നമസ്തേ ചാരുമൂർത്തി !
നമസ്തേ രാമരാമ ! നമസ്തേ രാമചന്ദ്ര !
നമസ്തേ രാമരാമ ! നമസ്തേ രാമഭദ്ര !
സന്തതം നമോ സ്തുതേ ഭഗവൻ ! നമോ സ്തുതേ
ചിന്തയേ ഭവച്ചരണാംബുജം നമോസ്തുതേ
സ്വർഗ്ഗതിക്കായിട്ടെന്നാൽ സഞ്ചിതമായ പുണ്യ–
മൊക്കെ നിൻ ബാണത്തിനു ലക്ഷ്യമായ് ഭവിക്കണം.
എന്നതു കേട്ടു തെളിഞ്ഞന്നേരം ജഗന്നാഥൻ
മന്ദഹാസവും ചെയ്തു ഭാർഗ്ഗവനോടു ചൊന്നാൻ :–

സന്തോഷം പ്രാപിച്ചേൻ ഞാൻ നിന്തിരുവടിയുള്ളി–
ലെന്തെന്നു ചിന്തിച്ചതെന്നാലവയെല്ലാം തന്നേൻ.
പ്രീതികൈക്കൊണ്ടു ജമദഗ്നിപുത്രനുമപ്പോൾ
സാദരം ദശരഥപുത്രനടരുൾ ചെയ്തു:–
ഏതാനുമനുഗ്രഹമുണ്ടെന്നെക്കുറിച്ചെങ്കിൽ
പാദഭക്തന്മാരിലും പാദപത്മങ്ങളിലും
ചേതസി സദാകാലം ഭക്തി സംഭവിക്കേണം

മാധവ ! രഘുപതേ ! രാമ ! കാരുണ്യാംബുധേ !
ഇസ്തോത്രം മയാ കൃതം ജപിച്ചീടുന്നപുമാൻ
ഭക്തനായ് തത്വജ്ഞനായീടണം വിശേഷിച്ചും
മൃത്യു വന്നടുക്കുമ്പോൾ ത്വൽപാദാംബുജസ്മൃതി
ചീത്തേ സംഭവിപ്പതിന്നായനുഗ്രഹിക്കണം.
അങ്ങനെ തന്നെയെന്നു രാഘവൻനിയോഗത്താൽ
തിങ്ങിന ഭക്തിപൂണ്ടു രേണുകാതനയനും
സാദരം പ്രദക്ഷിണം ചെയ്തു കുമ്പിട്ടു കൂപ്പി
പ്രീതനായ് ചെന്നു മഹേന്ദ്രാചലം പുക്കീടിനാൻ.

ഭൂപതി ദശരഥൻതാനതിസന്തുഷ്ടനായ്
താപവുമകന്നു തൽപുത്രനാം രാമൻതന്നെ
ഗാഢമായാശ്ലേഷം ചെയ്താനന്ദാശ്രുക്കളോടും
പ്രൗഢാത്മാവായ വിധിനന്ദനനോടും കൂടി
പുത്രന്മാരോടും പടയോടും ചെന്നയോദ്ധ്യയിൽ
സ്വസ്ഥമാനസനായ് വാണീടിനാൻ കീർത്തിയോടെ.
ശ്രീരാമാദികൾ നിജഭാര്യമാരോടും കൂടി
സ്വൈരമായ് രമിച്ചുവാണീടിനാരെല്ലാവരും
വൈകുണ്ഠപുരിതന്നിൽ ശ്രീഭഗവതിയോടു
വൈകുണ്ഠൻ വാഴും പോലെ രാഘവൻ സീതയോടും
ആനന്ദമൂർത്തി മായാമാനുശവേഷം കൈക്കൊ-
ണ്ടാനന്ദം പൂണ്ടു വസിച്ചീടിനാനനുദിനം.
കേകയനരാധിപനാകിയ യുധാജിത്തും
കൈകേയീതനയനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടങ്ങു ചെൽവാൻ
ദൂതനെയയച്ചതു കണ്ടൊരു ദശരഥൻ
സോദരനായ് മേവീടും ശത്രുഘ്നനോടും കൂടി
സാദരം ഭരതനെപ്പോവാനായ് നിയോഗിച്ചാ-
നാദരവോടും നടന്നീടിനാരവർകളും.
മാതുലൻതന്നെക്കണ്ടു ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ
മോദമുൾക്കൊണ്ടു വസിച്ചീടിനാരതുകാലം.
മൈഥിലിയോടും നിജനന്ദനനോടും ചേർന്നു
കൗസല്യാദേവിതാനും പരമാനന്ദം പൂണ്ടാൾ.
രാമലക്ഷ്മണന്മാരാം പുത്രന്മാരോടും നിജ-
ഭാമിനിമാരോടുമാനന്ദിച്ചു ദശരഥൻ
സാകേതപുരിതന്നിൽ സുഖിച്ചു വാണീടിനാൻ
പാകശാസനനമരാലയേ വാഴുംപോലെ..
നിർവ്വികാരാത്മാവായ പരമാനന്ദമൂർത്തി
സർവ്വലോകാനന്ദാർത്ഥം മനുഷ്യാകൃതിപൂണ്ടു
തന്നുടെ മായാദേവിയാകിയ സീതയോടു-
മൊന്നിച്ചുവാണയോദ്ധ്യാപുരിതന്നിലന്നേ.

ഇത്യദ്ധ്യാത്മരാമായണേ
ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ
ബാലകാണ്ഡം സമാപ്തം

.

....

അയോദ്ധ്യാകാണ്ഡം

....

താർമകൾക്കൻപുള്ള തത്തേ ! വരികെടോ
താമസശീലമകറ്റേണമാശു നീ.
ദാമോദരൻ ചരിതാമൃതമിന്നിയു–
മാമോദമുൾക്കൊണ്ടു ചൊല്ലു സരസമായ്.
എങ്കിലോ കേൾപ്പിൻ ചുരുക്കി ഞാൻ ചൊല്ലുവൻ
പങ്കമെല്ലാമകലും പലജാതിയും.
സങ്കടമേതും വരികയുമില്ലല്ലോ
പങ്കജനേത്രൻകഥകൾ കേട്ടീടിനാൽ.
ഭാർഗ്ഗവിയാകിയ ജാനകിതന്നുടെ
ഭാഗ്യജലനിധിയാകിയ ജാനകിതന്നുടെ
ഭാഗ്യജലനിധിയാകിയ രാഘവൻ
ഭാർഗ്ഗവൻതന്നുടെ ദർപ്പം ശമിപ്പിച്ചു
മാർഗ്ഗവും പിന്നിട്ടയോദ്ധ്യാപുരി പുക്കു
താതനോടും നിജമാതൃജനത്തോടും
ധാതൃസുതനാം ഗുരുവരൻതന്നോടും
ഭ്രാതാക്കളോടും പടയോടുമൊന്നിച്ചു
മേദിനീപുത്രിയാം ഭാമിനിതന്നോടും
വരന്നതിരേറ്റൊരു പൗരജനത്തോടും
ചെന്നു മഹാരാജധാനിയകം പുക്കു
വന്നിതു സൗഖ്യം ജഗത്തിനു രാഘവൻ–
തന്നുടെ നാനാഗുണഗണം കാൺകയാൽ
രുദ്രൻ പരമേശ്വരൻ ജഗദീശ്വരൻ
കദ്രുസുതഗണഭൂഷണഭൂഷിതൻ
ചിദ്രൂപനദ്വയൻ മൃത്യുഞ്ജയൻ പരൻ
ഭദ്രപ്രദൻ ഭഗവാൻ ഭവഭഞ്ജനൻ
രുദ്രാണിയാകിയ ദേവിക്കുടൻ രാമ–
ഭദ്രകഥാമൃതസാരം കൊടുത്തപ്പോൾ
വിദ്രുമ തുല്യാധരിയായ ഗൗരിയാ–
മദ്രിസുതയുമാനന്ദവിവശയായ്
ഭർത്തൃപാദപ്രണാമംചെയ്തു സംപൂർണ്ണ–
ഭക്തിയോടും പുനരേവമരുൾചെയ്തു :

നാരായണൻ നളിനായതലോചനൻ
നാരിജനമനോമോഹനൻ മാധവൻ
നാരദസേവ്യൻ നളിനാസനപ്രിയൻ
നാരകാരാതി നളിനശരഗുരു
നാഥൻ നരസഖൻ നാനാജഗന്മയൻ
നാദവിദ്യാത്മകൻ നാമസഹസ്രവാൻ
നാളീകബാന്ധവ വംശസമുത്ഭവൻ

ശ്രീരാമദേവൻ പരൻ പുരുഷോത്തമൻ
കാരുണ്യവാരിധി കാമഫലപ്രദൻ
രാക്ഷസവംശവിനാശനകാരണൻ
സാക്ഷാൽ മുകുന്ദനാനന്ദപ്രദൻ പുമാൻ
ഭക്തജനോത്തമഭുക്തി മുക്തിപ്രദൻ
ശക്തിയുക്തൻ ശരണാഗതവത്സലൻ
വ്യക്തനവ്യക്തനനന്തനയാമയൻ
സക്തിവിമുക്തൻ വിമുക്തഹൃദിസ്ഥിതൻ
നക്തഞ്ചരേശ്വരനായ ദശാസ്യനു
മുക്തി കൊടുത്തവൻതന്റെ ചരിത്രങ്ങൾ
നക്തദിവം ജീവിതാവധി കേൾക്കിലും
തൃപ്തിവരാ മമ വേണ്ടില മുക്തിയും.
ഇത്ഥം ഭഗവതി ഗൗരി മഹേശ്വരി
ഭക്ത്യാ പരമേശ്വരനോടു ചൊന്നപ്പോൾ
മന്ദസ്മിതം ചെയ്തു മന്മഥനാശനൻ
സുന്ദരീ ! കേട്ടുകൊൾകെന്നരുളിച്ചെയ്തു.

/നാരദരാഘവസംവാദം/

എങ്കിലൊരുദിനം ദാശരഥി രാമൻ
പങ്കജലോചൻ ഭക്തപരായണൻ
മംഗലദേവതാകാമുകൻ രാഘവ-
നംഗജനാശനവന്ദിതൻ കേശവൻ
അംഗജലീലപൂണ്ടന്തഃപുരത്തിങ്കൽ
മംഗലഗാത്രിയാം ജാനകിതന്നോടും
നീലോല്പലദളശ്യാമളവിഗ്രഹൻ
നീലോല്പലദളലോലവിലോചനൻ
നീലോപലാഭൻ നിരുപമൻ നിർമ്മലൻ
നീലഗളപ്രിയൻ നിത്യൻ നിരാമയൻ
രത്നാഭരണവിഭൂഷിതദേഹനായ്
രത്നസിംഹാസനം തന്മേലനാകുലം
രത്നഭണ്ഡംപൂണ്ട വെഞ്ചാമരംകൊണ്ടു
പത്നിയാൽ വിജിതനായതികോമളൻ
ബാലനിശാകരഫാലദേശേ ലസ-
ന്മാലേയപങ്കമലങ്കരിച്ചങ്ങിനെ
ബാലാർക്കസന്നിഭകൗസ്തുഭകന്ധരൻ
പ്രാലേയഭാനുസമാനനയാ സമം ?
ലീലയാ താംബൂലചർവ്വണാദ്യൈരതി-
വേലം വിനോദിച്ചിരുന്നരുളുന്നേരം
ആലോകനാർത്ഥം മഹാമുനി നാരദൻ
ഭൂലോകമപ്പോളലങ്കരിച്ചീടിനാൻ.
മുഗ്ദ്ധശരച്ചന്ദ്രതുല്യതേജസ്സോടും
ശുദ്ധസ്പടികസങ്കാശശരീരനായ്
സത്വരമംബരത്തിങ്കൽ നിന്നാദരാ-
ത്തത്രൈവ വേഗാലവതരിച്ചീടിനാൻ.
ശ്രീരാമദേവനും സംഭ്രമം കൈക്കൊണ്ടു
നാരദനെക്കണ്ടെഴുന്നേറ്റു സാദരം

നാരീമണിയായ ജാനകിതന്നോടും
പാരിൽ വീണാശു നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ.
പാദ്യാസനാചമനീയാർഗ്ഘ്യപൂർവ്വക-
മാദ്യേന പൂജിതനായൊരു നാരദൻ
മന്ദം മുനിവരൻ തന്നോടരുൾചെയ്തു:
വന്ദേ പദം കരുണാനിധേ ! സാമ്പ്രതം
നാനാവിഷയസംഗംപൂണ്ടു മേവിന
മാനസത്തോടു സംസാരികളായുള്ള
മാനവന്മാരായ ഞങ്ങൾക്കു ചിന്തിച്ചാൽ
ജ്ഞാനിയാകും തവ പാദപങ്കേരുഹം
കണ്ടുകൊൾവാനതിദുർല്ലഭം നിർണ്ണയം
പണ്ടു ഞാൻ ചെയ്തൊരു പുണ്യഫലോദയം-
കൊണ്ടു കണ്ടോനവകാശവും വന്നിതു
പുണ്ഡരീകോത്ഭവപുത്ര ! മഹാമുനേ !
എന്നുടെ വംശവും ജന്മവും രാജ്യവ-
മിന്നു വിശുദ്ധമായ് വന്നു തപോനിധേ !
എന്നാലിനിയെന്തു കാര്യമെന്നും പുന-
രെന്നോടരുൾചെയ്കവേണം ദയാനിധേ !
എന്തൊരു കാര്യം നിരൂപിച്ചെഴുന്നള്ളി?
സന്തോഷമുൾക്കൊണ്ടരുൾചെയ്കയും വേണം.
മന്ദനെന്നാകിലും കാരുണ്യമുണ്ടെങ്കിൽ
സന്ദേഹമില്ല സാധിപ്പിപ്പനെല്ലാമേ.
ഇത്ഥമാകർണ്ണ്യ രഘുവരൻതന്നോടു
മുഗ്ദ്ധഹാസേന മുനിവരനാകിയ
നാരദനും ഭക്തവത്സലനാം മനു-
വീരനെ നോക്കിസ്സരസമരുൾചെയ്തു :

എന്തിനെന്നെ മോഹിപ്പിപ്പതിന്നു നീ
സന്തതം ലോകാനുകാരികളായതി-
ചാതുര്യമുള്ളൊരു വാക്കുകളേറ്റവും
മാധുര്യമോടു ചൊല്ലീടുന്നതിങ്ങനെ ?
മുഗ്ദ്ധങ്ങളായുള്ള വാക്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു
ചിത്തമോഹം വളർക്കേണ്ട രഘുപതേ!
ലൗകികമായുള്ള വാക്യങ്ങളെന്നാലും
ലോകോത്തമന്മാർക്കു വേണ്ടിവരുമല്ലോ.
യോഗേശനായ നീ സംസാരി ഞാനെന്നു
ലോകേശ! ചൊന്നതു സത്യമത്രേ ദൃഢം.
സർവജഗത്തിനും കാരണഭൂതയായ്
സർവമാതാവായ മായാഭഗവതി
സർവജഗൽപിതാവാകിയ നിന്നുടെ
ദിവ്യഗൃഹിണിയാകുന്നതു നിർണയം.
ഈരേഴുലോകവും നിന്റെ ഗൃഹമപ്പോൾ
ചേരും ഗൃഹസ്ഥനാകുന്നതെന്നുള്ളതും
നിന്നുടെ സന്നിധിമാത്രേണ മായയിൽ-
നിന്നു ജനിക്കുന്ന നാനാപ്രജകളും.
അർണ്ണോജസംഭവനാദിതൃണാന്തമാ

യൊന്നൊഴിയാതെ ചരാചരജന്തുക്കൾ.
ഒക്കവേ നിന്നപധ്യം പുനരാകയാ–
ലൊക്കും പറഞ്ഞതു സംസാരിയെന്നതും.
ഇക്കണ്ട ലോകജന്തുക്കൾക്കു സർവദാ
മുഖ്യനാകും പിതാവായതും നീയല്ലോ.
ശുക്ലരക്താസിതവർണ്ണഭേദം പൂണ്ടു
സത്വരജസ്തമോനാമഗുണത്രയ–
യുക്തയായീടിന വിഷ്ണുമഹാമായാ
ശക്തിയല്ലോ തവ പത്നിയാകുന്നതും.
സത്വങ്ങളെജ്ജനിപ്പിക്കുന്നതുമവൾ
സത്യം ത്വയോക്തമതിനില്ല സംശയം.
പുത്രമിത്രാർത്ഥകളത്രവസ്തുക്കളിൽ
സക്തനായുള്ള ഗൃഹനാഥൻ മഹാമതേ!
ലോകത്യമഹാഗേഹത്തിനു ഭവാ–
നേകനായൊരു ഗൃഹസ്ഥനാകുന്നതും.
നാരായണൻ നീ രമാദേവി ജാനകി
മാരാരിയും നീയുമാദേവി ജാനകി.
സാരസസംഭവനായതും നീ തവ
ഭാരതീദേവിയാകുന്നതും ജാനകി.
ആദിത്യനല്ലോ ഭവാൻ പ്രഭാ ജാനകി
ശീതികിരണൻ നീ രോഹിണീ ജാനകി
ആദിതേയാധിപൻ നീ ശചീ ജാനകി
ജാതവേദസ്സു നീ സ്വാഹാ മഹീസുത
അർക്കജൻ നീ ദണ്ഡനീതിയും ജാനകി
രക്ഷോവരൻ ഭവാൻ താമസി ജാനകി
പുഷ്കരാക്ഷൻ ഭവാൻ ഭാർഗ്ഗവി ജാനകി
ശക്രദൂതൻ നീ സദാഗതി ജാനകി
രാജരാജൻ ഭവാൻ ഭാർഗ്ഗവി സംപൽകരീ സീതാ
രാജരാജൻ നീ വസുന്ധരാ ജാനകി
രാജപ്രവരകുമാരാ ! രക്ഷുപതേ !
രാജീവലോചന ! രാമദയാനിധേ !
രുദ്രനല്ലോ ഭവാൻ രുദ്രാണി ജാനകി
സ്വർഗ്രുമം നീ ലതാരൂപിണി ജാനകി
വിസ്തരിച്ചെന്തിനേറെപ്പറഞ്ഞീടുന്നു?
സത്യപരാക്രമ ! സൽഗുണവാരിധേ !
യാതൊന്നു യാതൊന്നു പുല്ലിംഗവാചകം
വേദാന്ത്യവേദ്യ ! തൽസർവവുമേവ നീ.
ചേതോവിമോഹന ! സ്ത്രീലിംഗവാചകം
യാതൊന്നതൊക്കവേ ജാനകീദേവിയും.
നിങ്ങളിരുവരുമെന്നിയേ മറ്റൊന്നു–
മെങ്ങുമേ കണ്ടീല കേൾപ്പാനുമില്ലല്ലോ.
അങ്ങനെയുള്ളൊരു നിന്നെത്തിരഞ്ഞറി–
ഞ്ഞെങ്ങനെ സേവിച്ചുകൊൾവൂ ജഗൽപതേ !
മായയാൽ മൂടി മറഞ്ഞിരിക്കുന്നൊരു
നീയല്ലൊ നൂനമവ്യാകൃതമായതും.
പിന്നെയതിങ്കൽ നിന്നുള്ള മഹത്തത്വ–

മെന്നതതിങ്കൽനിന്നുണ്ടായി സൂത്രവും.
സർവാത്മകമായ ലിംഗമതിങ്കൽനി–
ന്നുർവിപതേ! പുനരുണ്ടായ് ചമഞ്ഞതും
എന്നതഹങ്കാരബുദ്ധി പഞ്ചപ്രാണ–
നിന്ദ്രിയജാലസംയുക്തമായോന്നല്ലോ
ജന്മമൃതിസുഖദു:ഖാദികളുണ്ടു
നിർമ്മലന്മാർ ജീവനെന്നു ചൊല്ലുന്നതും.
ചൊല്ലാവതല്ലാതനാദ്യവിദ്യാഖ്യയെ–
ച്ചൊല്ലുന്നു കാരണോപാധിയെന്നും ചിലർ.
സ്ഥൂലവും സൂക്ഷ്മവും കാരണമെന്നതും
മൂലമാം ചിത്തിനുളളോരുപാധിത്രയം.
എന്നിവറ്റാൽ വിശിഷ്ടം ജീവനായതു–
മന്യൂനനാം പരൻ പരമാത്മാവു
രാജീവലോചനനാകുന്ന നീയല്ലോ.
നിങ്കൽനിന്നുണ്ടായ് വരുന്നിതു ലോകങ്ങൾ
നിങ്കൽപ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നതും
നിങ്കലത്രേ ലയിക്കുന്നതുമൊക്കവേ
നിൻകളിയാകുന്നിതൊക്കെയോർക്കുംവിധൗ.
കാരണമെല്ലാറ്റിനും ഭവാൻ നിർണ്ണയം
നാരായണ ! നരകാരേ ! നരാധിപ !
ജീവനും രജ്ജുവിങ്കൽ സർപ്പമെന്നുളള
ഭാവനകൊണ്ടു ഭയത്തെ വഹിക്കുന്നു.
നേരേ പരമാത്മാ ഞനെന്നറിയുമ്പോൾ
തീരും ഭവഭയമൃത്യുദു:ഖാദികൾ.
ത്വൽക്കഥാനാമശ്രവണാദികൊണ്ടുട–
നുൾക്കാമ്പിലുണ്ടായ് വരും ക്രമാൽ ഭക്തിയും.
ത്വൽബോധവും മനക്കാമ്പിലുദിച്ചിടും
ഭക്തി മുഴുത്തു തത്ത്വജ്ഞാനമുണ്ടായാൽ
മുക്തിയും വന്നീടുമില്ലൊരു സംശയം.
ത്വത്ഭക്തഭൃത്യന്മാരിലേകനെ–
ന്നല്പജ്ഞനാമെന്നെയും കരുതേണമേ !
മായയാലെന്നെ മോഹിപ്പിയാതേ ജഗ–
ന്നായക ! നിത്യമനുഗ്രഹിക്കേണമേ !
ത്വന്നാഭിപങ്കജത്തിങ്കൽനിന്നേകമോ
മുന്നമുണ്ടായി ചതുർമ്മുഖൻ മൽപിതാ.
നിന്നുടെ പൗത്രനായ് ഭക്തനായ് മേവിനോ–
മെന്നെയനുഗ്രഹിക്കേണം വിശേഷിച്ചും.
പിന്നേയും പിന്നേയും വീണു നമസ്കരി–
ച്ചെന്നീവണ്ണം പറഞ്ഞീടിനാൻ നാരദൻ.
ആനന്ദബാഷ്പപരിപ്ലുതനേത്രനായ്
വീണാധരൻ മുനി പിന്നെയും ചൊല്ലിനാൻ :

ഇപ്പോളിവിടേക്കു ഞാൻ വന്ന കാരണ–
മുല്പലസംഭവൻ തന്റെ നിയോഗത്താൽ.
രാവണനെക്കൊന്നു ലോകങ്ങൾ പാലിപ്പാൻ
ദേവകളോടരുൾചെയ്തുകാരണം

മർത്ത്യനായ് വന്നു ജനിച്ചു ദശരഥ–
പുത്രനായെന്നതോ നിശ്ചയമെങ്കിലും
പൂജ്യനായോരു ഭവാരനദ്ദശരഥൻ
രാജ്യരക്ഷാർത്ഥമഭിഷേകമിക്കാലം
ചെയ്യുമാറെന്നൊരുമ്പെട്ടിരിക്കുന്നിതു
നീയുമതിന്നനുകൂലമായ് വന്നീടും
പിന്നെദ്ദശമുഖനെക്കൊന്നുകൊള്ളുവാ–
നെന്നുവകാശമുണ്ടായ് വരായല്ലോ.
സത്യത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുകെന്നെന്നോടു
സത്വരം ചെന്നു പറകെന്നരുൾ ചെയ്തു
സത്യസന്ധൻ ഭവാനെങ്കിലും മാനസേ
മർത്ത്യജന്മം കൊണ്ടു വിസ്മൃതനായ് വരും.
ഇത്തരം നാരദൻ ചൊന്നതു കേട്ടതി–
നുത്തരമായരുൾ ചെയ്തിതു രാഘവൻ :
സത്യത്തെ ലംഘിക്കയില്ലൊരുനാളും ഞാൻ
ചിത്തേ വിഷാദമുണ്ടാകായ്കയ്തു മൂലം
കാലവിളംബനമെന്തിനെന്നല്ലല്ലീ
മൂലമതിനുണ്ടതും പറഞ്ഞീടുവൻ.
കാലാവലോകനം കാര്യസാ□്യം നൃണാം.
കാലസ്വരൂപനല്ലോ പരമേശ്വരൻ.
പ്രാരബ്ദകർമ്മഫലൗഘക്ഷയം വരു–
ന്നേരത്തൊഴിഞ്ഞുമാരാവതില്ലാർക്കുമേ.
കാരണമാത്രം പുരുഷപ്രയാസമെ–
ന്നാരുമറിയാതിരിക്കയുമില്ലല്ലോ.
നാളെ വനത്തിനു പോകുന്നതുണ്ടു ഞാൻ
നാളികലോചനൻപാദങ്ങൾ തന്നാരണ
പിന്നെച്ചതുർദ്ദശസംവത്സരം വനം–
തന്നിൽ മുനിവേഷമൊടു വാണിടുവൻ.
എന്നാൽ നിശാചരവംശവും രാവണൻ–
തന്നെയും കൊന്നു മുദിക്കുന്നതുണ്ടല്ലോ.
സീതയെക്കാരണഭൂതയാക്കിക്കൊണ്ടു
യാതുധാനാന്വയനാശംവരുത്തുവൻ
സത്യമിതെന്നരുൾ ചെയ്തു രഘുപതി–
ചിത്തപ്രമോദേന നാരദനന്നേരം
രാഘവൻതന്നെ പ്രദക്ഷിണവും ചെയ്തു
വേഗേന ദണ്ഡനമസ്ക്കാരവും ചെയ്തു
ദേവമുനീന്ദ്രനനുജ്ഞയും കൈക്കൊണ്ടു
ദേവലോകം ഗമിച്ചീടിനാനാദരാൽ.
നാരദരാഘവസംവാദമിങ്ങനെ
നേരെ പഠിക്കതാൻ കേൾക്കതാനോർക്കതാൻ
ഭക്തികൈക്കൊണ്ടു ചെയ്യുന്ന മനുഷ്യനു
മുക്തി ലഭിക്കുമതിനില്ല സംശയം.
ശേഷമിന്നും കഥ കേൾക്കണമെങ്കിലോ
ദോഷമകലുവാൻ ചൊല്ലുന്നതുണ്ടു ഞാൻ.

/ശ്രീരാമാഭിഷേകാരംഭം/

എങ്കിലോ രാജാ ദശരഥനേകദാ
സങ്കലിതാനന്ദരാമ്മാറിരിക്കുമ്പോൾ
പങ്കജസംഭവപുത്രൻ വസിഷ്ഠനാം
തൻ കുലാചാര്യനെ വന്ദിച്ചു ചൊല്ലിനാൻ :
പൗരജനങ്ങളും മന്ത്രിമുഖ്യന്മാരും
ശ്രീരാമനെ പ്രശംസിക്കുന്നിതെപ്പൊഴും.
ഓരോ ഗുണഗണം കണ്ടവർക്കുണ്ടക–
വൃദ്ധനായ് വന്നിതു ഞാനുമൊട്ടാകയാൽ
പുത്രരിൽ ജ്യേഷ്ഠനാം രാമകുമാരനെ
പൃത്ഥ്വീപരിപാലനാർത്ഥമഭിഷേക–
മെത്രയും വൈകാ□ത ചെയ്യേണമെന്നു ഞാൻ
കല്പിച്ച□ിപ്പോഴേതങ്ങിനെയെങ്കില–
തുൾപ്പൂവിലോർത്തു നിയോഗിക്കയും വേണം.
ഇപ്രജകൾക്കനുരാഗമവങ്കലു–
ണ്ടെപ്പോഴുമറ്റമതോർത്തുകണ്ടീലയോ?
വന്നീലമാതുലനെക്കാണ്മതിന്നേറെ
മുന്നമേ പോയ ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ.
വന്നു മുഹൂർത്തമടുത്തദിനം തന്നെ
പുണ്യമതീവ പുഷ്യം നല്ല നക്ഷത്രം.
എന്നാലവർ വരുവാൻ പാർക്കയില്ലിനി–
യൊന്നുകൊണ്ടുമതു നിർണ്ണയം മാനസേ.
എന്നാലതിനു വേണ്ടുന്ന സംഭാരങ്ങ–
ളിന്നുതന്നേ ഹത സംഭരിച്ചീടണം.
രാമനോടും നിന്തിരുവടി വൈകാതെ
സാമോദമിപ്പോഴേ ചെന്നറിയിക്കണം.
തോരണപങ്ക്തികളെല്ലാമുയർത്തുക
ചാരുപതാകകളോടുമത്യുന്നതം.
ഘോരമായുള്ള പെരുമ്പറനാദവും
പൂരിക്ക ദിക്കുകളൊക്കെ മുഴങ്ങവേ.
മന്നവനായ ദശരഥനാരാൽ
പിന്നെസ്സുമന്ത്രരെ നോക്കിയരുൾ ചെയ്തു:
എല്ലാം വസിഷ്ഠനരുളിചെചയ്യുംവണ്ണം
കല്യാണമുൾക്കൊണ്ടൊരുക്കിക്കൊടുക്ക നീ.
നാളെ വേണമഭിഷേകമിളമയായ്
നാളീകനേത്രനാം രാമനു നിർണ്ണയം.
നന്ദിതനായ സുമന്ത്രരുൾചെയ്താലു–
വന്ദിച്ചു ചൊന്നാൻ വസിഷ്ഠനോടാദരാൽ :
എന്തോന്നു വേണ്ടുന്നതെന്നരുൾചെയ്താലു–
മന്തരമെന്നിയേ സംഭരിച്ചീടുവൻ.
ചിത്തേ നിരുപിച്ചുകണ്ടു സുമന്ത്രേരോ–
ടിത്ഥം വസിഷ്ഠമുനിയുമരുൾചെയ്തു :
കേൾക്ക നാളെപ്പുലർകാലേ ചമയിച്ചു
ചേല്ക്കണ്ണിമാരായ കന്യകമാരെല്ലാം
മദ്ധ്യകക്ഷ്യേ പതിനാറുപേർ നിൽക്കണം
മത്തഗജങ്ങളെ പൊന്നണിയിക്കണം.
ഐരാവതകുലജാതനാം നാല്ക്കൊമ്പ–

നാരാൽ വരേണമലങ്കരിച്ചങ്കണേ
ദിവ്യനാനാതീർത്ഥവാരിപൂർണ്ണങ്ങളായ്
ദിവ്യരത്നങ്ങളമഴ്ത്തി വിചിത്രമായ്
സ്വർണ്ണകലശസഹസ്രം മലയജ–
പർണ്ണങ്ങൾ കൊണ്ടു വായ്കെട്ടി വെച്ചീടണം.
പുത്തൻ പുലിത്തോൽ വരുത്തുക മുന്നിഹ
ഛത്രം സുവർണ്ണദണ്ഡം മണിശോഭിതം.
മുക്താമണിമാല്യരാജിതനിർമ്മല–
വസ്ത്രങ്ങൾ മാല്യങ്ങളാഭരണങ്ങളും
സൽകൃതന്മാരാം മുനിജനം വന്നിഹ
നില്ക്ക കുശപാണികളായ് സഭാന്തികേ.
നർത്തകിമാരൊടു വാരവധൂജനം
നർത്തകഗായകവൈണികവർഗ്ഗവും
ദിവ്യവാദ്യങ്ങളോല്ലാം പ്രയോഗിക്കണ–
മുനീശ്വരാങ്കണേ നിന്നു മനോഹരം.
ഹസ്ത്യശ്വപത്തിരഥാദിമഹാബലം
വസ്ത്രാദ്യലങ്കാരമോടു വന്നീടണം.
ദേവാലങ്ങൾതോറും ബലിപൂജയും
ദീപാവലികളും വേണം മഹോത്സവം.
ഭൂപാലരേയും വരുവാൻ നിയോഗിക്ക
ശോഭയോടെ രാഘവാഭിഷേകാർത്ഥമായ്.
ഇത്ഥം സുമന്ത്രരേയും നിയോഗിച്ച നീ–
സത്വരം തേരിൽക്കരേറി വിസിഷ്ഠനും
ദാശരഥിഗൃഹമെത്രയും ഭാസ്വര–
മാശു സന്തോഷേണ സമ്പ്രാപ്യ സാദരം
നിന്നുതുനേരമറിഞ്ഞു രഘുവരൻ
ചെന്നുടൻ ദണ്ഡനമസ്കാരവും ചെയ്താൻ.
രത്നാസനവും കൊടുത്തിരുത്തീ തദാ
പത്നിയോടുമതിഭക്ത്യാ രഘൂത്തമൻ
പൊൽക്കലശസ്ഥിതനിർമ്മലവാരിണാ
തൃക്കാൽ കഴുകിച്ചു പാദാബ്ജതീർത്ഥവും
ഉത്തമംഗേന ധരിച്ചു വിശുദ്ധനായ്
ചിത്തമോദേന ചിരിച്ചരുളിച്ചെയ്തു :
പുണ്യവാനായേനടിയനതീവ കേ–
ളിന്നു പാദോദകതീർത്ഥം ധരിക്കയാൽ.
എന്നിങ്ങനേ രാമചന്ദ്രവാക്യം കേട്ടു
നന്നായ് ച്ചിരിച്ചു വസിഷ്ഠനരുൾ ചെയ്തു :
നന്നുനന്നെത്രയും നിന്നുടെ വാക്കുക–
ളൊന്നുണ്ടു ചൊല്ലുന്നിതിപ്പോൾ നൃപാത്മജ !
ത്വൽപാദപങ്കജതീർത്ഥം ധരിക്കാൻ
ദർപ്പകവൈരിയും ധന്യനായീടിനാൻ.
ത്വൽപാദതീർത്ഥവിശുദ്ധനായ് വന്നിതു
മൽപിതാവായ വിരിഞ്ചനും ഭൂപതേ !
ഇപ്പോൾ മഹാജനങ്ങൾക്കുപദേശാർത്ഥ–
മത്ഭുതവിക്രമ ! ചൊന്നതു നീയെടോ.
നന്നായറിഞ്ഞിരിക്കുന്നിതു നിന്നെ ഞാ–

നിന്നവനാകുന്നതെന്നതുമിന്നെടൊ !
സാക്ഷാൽ പരബ്രഹ്മമാം പരമാത്മാവു
മോക്ഷദൻ നാനാജഗന്മയനീശ്വരൻ
ലക്ഷ്മീഭഗവതിയോടും ധരണിയി–
ലിക്കാലമത്ര ജനിച്ചിതു നിശ്ചയം.
ദേവകാര്യാർത്ഥസിദ്ധ്യർത്ഥം കരുണയാ
രാവണനെക്കൊന്നു താപം കെടുപ്പാനും
ഭക്തജനങ്ങൾക്കു മുക്തി സിദ്ധിപ്പാനു–
മിത്ഥമവതരിച്ചീടിന ശ്രീപതേ !
ദേവകാര്യർത്ഥമതീവ ഗുഹ്യം പുന–
രേവം വെഷിച്ചത്തിടാഞ്ഞിതു ഞാനിദം.
കാര്യങ്ങളെല്ലാമനുഷ്ഠിച്ചു സാധിക്ക
മായയാ മായാമനുഷ്യനായ് ശ്രീനിധേ !
ശിഷ്യനല്ലോ ഭവാനാചാര്യനേഷ ഞാൻ
ശിക്ഷിക്കവേണം ജഗദ്ധിതാർത്ഥം പ്രഭോ !
സാക്ഷാൽ ചരാചരാചാര്യനല്ലോ ഭവാ–
നോക്കിൽ പിത്രണാം പിതാമഹമനും ഭവാൻ.
സർവേഷഗോചരനായന്തര്യാമിയായ്
സർവജഗദ്യന്ത്രവാഹകനായ നീ
ശുദ്ധതത്തവാത്മകമായൊരു വിഗ്രഹം
ധൃത്വാ നിജാധീനസംഭവനായുടൻ
മർത്ത്യവേഷേണ ദശരഥപുത്രനായ്
പൃത്ഥ്വീതലേ യോഗമായയാ ജാതനാം.
എന്നതു മുന്നേ ധരിച്ചിരിക്കുന്നു ഞാ–
നെന്നോടു ധാതാവുതാനരുൾചെയ്കയാൽ.
എന്നതിഞ്ഞാത്ര സൂര്യാന്വയത്തിനു
മുന്നേ പുരോഹിതനായിരുന്നു മുദാ.
ഞാനും ഭവാനോടു സംബന്ധകാംക്ഷയാ
നൂനം പുരോഹിതകർമ്മമനുഷ്ഠിച്ചു
നിന്ദ്യമായുള്ളതു ചെയ്താലൊടുക്കത്തു
നന്നായ് വരികിലതും പിഴയല്ലല്ലോ
ഇന്നു സഫലമായ് വന്നു മനോരഥ–
മൊന്നപേക്ഷിക്കുന്നുതുണ്ടു ഞാനിന്നിയും.
യോഗേശ ! തേ മഹാമയാഭഗവതി
ലോകൈകമോഹിനി മോഹിപപ്പിയായ്കുമേ.
ത്വൽപ്രസംഗാൽ സർവമുക്തമിപ്പോളിദ–
മപ്രവക്തവ്യം മയാ രാമ ! കുത്രചിൽ.
രാജാ ദശരഥൻ ചൊന്നതുകാരണം
രാജീവനേത്ര ! വന്നേനിവിടേക്കു ഞാൻ.
ഉണ്ടഭിഷേകമടുത്തനാളെന്നതു
കണ്ടു ചൊൽവാനായുഴറിവന്നേനഹം.
വൈദേഹിയോടുമ□പവാസവും ചെയ്തു
മേദിനിതന്നിൽ ശയനവും ചെയ്യണം.
ബ്രഹ്മചര്യത്തോടിരിക്ക ഞാനോരോരോ
കർമ്മങ്ങൾ ചെന്നങ്ങൊരുക്കുവാൻ വൈകാതെ.
വന്നീടുഷസ്സിനു നീയെന്നരുൾ ചെയ്തു

ചെന്നു തേരിൽ കരേറി മുനിശ്രേഷ്ഠനും.
പിന്നെ ശ്രീരാമനും ലക്ഷ്മണനൻതന്നോടു
ന്നനേ ചിരിച്ചരുൾചെയ്തു രഹസ്യമായ് :
താതനെനിക്കഭിഷേകമിളമയായ്
മോദേന ചെയ്യുമടുത്തനാൾ നിർണ്ണയം.
തത്ര നിമിത്തമാത്രം ഞാനതിന്നൊരു
കർത്താവു നീ രാജ്യഭോക്തവും നീയത്രേ.
വത്സ ! ത്വം മമ ബഹി:പ്രാണനാകയാ–
ലുത്സവത്തിനു കോപ്പിട്ടുകൊൾകാശു നീ.
മത്സമനാകുന്നതും ഭവാൻ നിശ്ചയം
മത്സരിപ്പാനില്ലിതിന്നു നമ്മോടാരും.
ഇത്തരമോരോന്നരുൾചെയ്തിരിക്കുമ്പോൾ
പൃത്ഥ്വീന്ദ്രഗേഹം പ്രവിശ്യവസിഷ്ഠനും
വൃത്താന്തമെല്ലാം ദശരഥൻതന്നോടു
ചിത്തമോദാലറിയിച്ചു സമസ്തവും.
രാജീവസംഭവനന്ദൻ തന്നോടു
രാജാ ദശരഥനാനന്ദപൂർവകം
രാജീവനേത്രാഭിഷേകവൃത്താന്തങ്ങൾ
പൂജാവിധാനേന ചൊന്നതു കേൾക്കയാൽ
കൗസല്യയോടും സുമിത്രയോടും ചെന്നു
കൗതുകമോടു പൂജിച്ചിതു ലക്ഷ്മിയെ.
നാഥേ ! മഹാദേവി ! നീയേ തുണയെന്നു
ചേതസി ഭക്ത്യാ വണങ്ങി ! വാണീടിനാൾ.

/അഭിഷേകവിഘ്നം/
സത്യസന്ധൻ നൃപവീരൻ ദശരഥൻ
പുത്രാഭിഷേകം കഴിച്ചീടുമെന്നുമേ.
കേകയപുത്രീവശഗതനാകയാ–
ലാകുലമുള്ളിൽ വളരുന്നിതേറ്റവും.
ദുർഗ്ഗേ ഭഗവതീ ദുഷ്കൃതനാശിനീ !
കാമുകനല്ലോ നൃപതി ദശരഥൻ
കാമിനി കൈകേയീചിത്തമെന്തീശ്വരാ !
നല്ലവണ്ണം വരുത്തേണ മെന്നിങ്ങനെ
ചൊല്ലി വിഷാദിച്ചിരിക്കുന്നതുനേരം
വാനവരെല്ലാരുമൊത്തു നിരൂപിച്ചു
വാണീഭഗവതിതന്നോടപേക്ഷിച്ചു :
ലോകമാതാവേ ! സരസ്വതീ ! ഭാരതീ !
വേഗാലയോദ്ധ്യയെക്കഴുന്നള്ളുകവേണം.
രാമാഭിഷേകവിഘ്നം വരുത്തീടുവാ–
നാമവരാരും മറ്റില്ല നിരുപിച്ചാൽ.
ചെന്നുടൻമന്ഥരതന്നുടെ നാവിന്മേൽ–
ത്തന്നെ വസിച്ചവളെക്കൊണ്ടു ചൊല്ലിച്ചു
പിന്നെ വിരവോടു കൈകേയിയെക്കൊണ്ടു–
തന്നെ പറയിച്ചുകൊണ്ടു മുടക്കണം.
പിന്നെയിങ്ങോട്ടെഴുന്നള്ളാം മടിക്കരു–
തെന്നമരന്മാർ പറഞ്ഞോരനന്തരം

വാണിയും മന്ഥരതൻ വദനാന്തരേ
വാണീടിനാൾ ചെന്നു ദേവകാര്യാർത്ഥമായ്.
മന്നവൻ ചാപബാണങ്ങളും കൈക്കൊണ്ടു
തന്നുടെ സൈന്യസമേതം തേരിലേറിനാൻ.
നിന്നോടുകൂടവേ വിണ്ണിലകംപൂക്കു
സന്നദ്ധനായ് ചെന്നസുരരോടേറ്റിപ്പോൾ
ഛിന്നമായ് വന്നു രഥാക്ഷകീലം പോരി–
ലെന്നതറിഞ്ഞതുമില്ല ദശരഥൻ.
സത്വരം കീലരന്ധ്രത്തിങ്കൽ നിന്നുടെ.
ശത്രുക്കളേ വധം ചെയ്തു പൃത്ഥീന്ദ്രനും
യുദ്ധനിവൃത്തനായോരു ദശാന്തരേ
നിൻ തൊഴിൽ കണ്ടതി സന്തോഷമുൾക്കൊണ്ടു
ചെന്തളിർമേനി പുണർന്നു പുണർന്നുടൻ
പുഞ്ചിരിപൂണ്ടു പറഞ്ഞിതു ഭൂപനും:
നിൻ ചരിതം നന്നുനന്നു നിരൂപിച്ചാൽ
രണ്ടു വരം തരാം നീയെന്നെ രക്ഷിച്ച–
കൊണ്ടതുമൂലം വരിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ.
ഭർത്തൃവാക്യം കേട്ടു നിയതമന്നേരത്തു
ചിത്തസമ്മോദംകലർന്നു ചൊല്ലീടിനാൾ:
ദത്തമായോരു വരദ്വയം സാദരം
ന്യസ്തം ഭവതി മയാ നൃപതീശ്വര !
ഞാനൊരവസരത്തിങ്കലപേക്ഷിച്ചാ–
ലൂനംവരാതെ തരികെന്നതേ വേണ്ടു.
എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന വരദ്വയ–
മിന്നപേക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണം മടിയാതെ.
ഞാനും മറന്നുകിടന്നിതു മുന്നമേ
മാനസേ തോന്നീ ബലാലീശ്വരാജ്ഞയാ.
ധീരതയോടിനി ക്ഷിപ്രമിപ്പോൾ ക്രോധാ–
ഗാരം പ്രവിശ്യ കോപേന കിടക്ക നീ.
ആഭരണങ്ങളും പൊട്ടിച്ചെറിഞ്ഞതി–
ശോഭപൂണ്ടോരു കാർകൂന്തലഴിച്ചിട്ടു
പൂമേനിയും പൊടികൊണ്ടങ്ങണിഞ്ഞിഹ
ഭൂമിയിൽത്തന്നേ മലിനാംബരത്തോടും
കണ്ണുനീരാലേ മുഖവും മലകളും
നന്നായ് നനച്ചു കരഞ്ഞുകരഞ്ഞുകൊ–
ണ്ടർത്ഥിച്ചുകൊൾക വരദ്വയം ഭൂപതി
സത്യം പറഞ്ഞാലുറപ്പിച്ചു മാനസം
മന്ഥര ചൊന്നപോലേയതിനേതുമൊ–
രന്തരം കൂടാതെ ചെന്നു കൈകേകിയും
പത്ഥ്യമിതൊക്കെത്തനിക്കെന്നു കല്പിച്ചു
ചിത്തമോഹേന കോപാലയം മേവിനാൾ.
കൈകേയി മന്ഥരയോടു ചൊന്നാളിനി
രാഘവൻ കാനനത്തിനു പോവോളവും
ഞാനിവിടെക്കിടന്നീടുവ, നല്ലായ്കിൽ
പ്രാണനേയും കളഞ്ഞിടുവൻ നിർണ്ണയം.
ഭൂപരിത്രാണാർത്ഥ മിന്നു ഭരതനു

ഭൂപതി ചെയ്താനഭിഷേകമെങ്കിൽ ഞാൻ
വേറെ നിനക്കു ഭോഗാർത്ഥമായ് നൽകുവൻ
നൂറു ദേശങ്ങളതിനില്ല സംശയം
ഏതുമിതിന്നൊരിളക്കം വരായ്കയതിൽ നീ
ചേതസി ചിന്തിച്ച കാര്യം വരും ദൃഢം.
എന്നു പറഞ്ഞു പോയീടിനാൾ മന്ഥര
പിന്നെയവ്വണ്ണമനുഷ്ഠിച്ചു രാജ്ഞിയും.
ധീരനായേറ്റം ദയാന്വിതനായ് ഗുണാ–
ചാരസംയുക്തനായ് നീതിജ്ഞനായ് നിജ–
ദേശികവാക്യസ്ഥിതനായ് സുശീലനാ–
ശിഷ്ടനായുള്ളവനെന്നങ്ങിരിക്കലും
ദുഷ്ടസംഗംകൊണ്ടു കാലാന്തരത്തിനാൽ
സജ്ജനനിന്ദ്യനായ് വന്നുകൂടും ദൃഢം.
ദുർജ്ജനസംസർഗ്ഗമേറ്റമകലവേ
വർജ്ജിക്കവേണം പ്രയത്നേന സൽപുമാൻ
കജ്ജളം പറ്റിയാൽ സ്വർണ്ണവും നിഷ്പ്രഭം.

എങ്കിലോ രാജാദശരഥനാദരാൽ
പങ്കജനേത്രാഭ്യുദയംനിമിത്തമായ്
മന്ത്രിപ്രഭൃതികളോടും പറഞ്ഞുകൊ–
ണ്ടന്തഃപുരമകംപുക്കരുളീടിനാൻ.
അന്നേരമാത്മപ്രിയതമയാകിയ
തന്നുടെ പത്നിയെക്കാണായ്ക കാരണം
എത്രയും വിഹ്വലനായോരു ഭൂപനും
ചിത്തതാരിങ്കൽ നിരൂപിച്ചിതീദൃശം :
മന്ദിരംതന്നിൽ ഞാൻ ചെന്നുകൂടുംവിധൗ
മന്ദമിസ്തംചെയ്തരികേ വരും പുരാ.
സുന്ദരിയാമിവളിന്നെങ്ങു പോയിനാൾ
മന്ദമാകുന്നിതുന്മേഷമെന്മാനസേ.
ചൊല്ലുവിൻ ദാസികളേ ! ഭവത്സ്വാമിനി
കല്യാണഗാത്രി മറ്റെങ്ങു പോയിടിനാൾ?
ഏവം നരപതി ചോദിച്ചനേരത്തു
ദേവിതന്നാളിമാരും പറഞ്ഞീടിനാർ :
ക്രോധാലയം പ്രവേശിച്ചിതതിന്മുഖ–
മേതുമറിഞ്ഞീല ഞങ്ങളോ മന്നവ !
തത്ര ഗത്വാ നിന്തിരുവടി ദേവിതൻ
ചിത്തമനുസരിച്ചീടുക വൈകാതെ.
എന്നതു കേട്ടു ഭയേന മഹീപതി
ചെന്നങ്ങരികത്തിരുന്നു സസംഭ്രമം
മന്ദമന്ദം തലോടിത്തലോടി പ്രിയേ
സുന്ദരീ ചൊല്ലുചൊല്ലെന്തിതു വല്ലഭേ!
നാഥേ ! വെറുനിലത്തുള്ള പൊടിയണി–
ഞ്ഞാതങ്കമോടുകിടക്കുന്നതെന്തു നീ ?
ചേതോവിമോഹനരൂപേ ! ഗുണശീലേ !
ഖേദമുണ്ടായതെന്തെന്നോടു ചൊല്ലെടോ.
മൽപ്രജാവൃന്ദമായുള്ളവരാരുമേ

വിപ്രിയം ചെയ്കയുമില്ല നിനക്കെടോ.
നാരികളോ നരന്മാരോ ഭവതിയോ–
ടാരൊരു വിപ്രിയം ചെയ്തതു വല്ലഭേ !
ദണ്ഡ്യനെന്നാകിലും വദ്ധ്യനെന്നാകിലും
ദണ്ഡമെനിക്കതിനില്ല നിരൂപിച്ചാൽ.
നിർദ്ധനനെത്രയുമിഷ്ടൻ നിനക്കെങ്കി–
ലർത്ഥപതിയാക്കിവെപ്പേനവനെ ഞാൻ.
വദ്ധ്യനെ നൂനമവദ്ധ്യനാക്കീടുവൻ
വദ്ധ്യനാക്കീടാമവദ്ധ്യനെ വേണ്ടുകിൽ.
നൂനം നിനക്കധീനം മമ ജീവനം
മാനിനി ഖേദിപ്പതിനെന്തു കാരണം.
മൽപ്രാണനേക്കാൾ പ്രിയതമനാകുന്ന–
തിപ്പോളെനിക്കു മൽപുത്രനാം രാഘവൻ
അങ്ങനെയുള്ള രാമൻ മമ നന്ദനൻ
മംഗളശീലനാം ശ്രീരാമനാണെ ഞാൻ
അംഗനാരത്നമേ ! ചെയ്‌വൻ തവ ഹിത–
മിങ്ങനെ ഖേദിപ്പിയായ്ക മാം വല്ലഭേ!
ഇത്ഥം ദശരഥൻ കൈകേയിതന്നോടു
സത്യം പറഞ്ഞതു കേട്ടു തെളിഞ്ഞവൾ
കണ്ണുനീരും തുടച്ചുത്ഥാനവും ചെയ്തു
മന്നവൻതന്നോടു മന്ദമുരചെയ്താൾ :
സത്യപ്രതിജ്ഞനായുള്ള ഭവാൻ മമ
സത്യം പറഞ്ഞതു നേരെങ്കിലെന്നുടെ
പത്ഥ്യമായുള്ളതിനെപ്പറഞ്ഞീടുവൻ
വ്യർത്ഥമാക്കീടായ്ക സത്യത്തെ മന്നവ!
എങ്കിലോ പണ്ടു സുരാസുരായോധനേ
സങ്കടം തീർത്തു ഭക്ഷിച്ചേൻ ഭവാനെ ഞാൻ.
സന്തുഷ്ടപിത്തനായന്നു ഭവാൻ മമ
ചിന്തിച്ചു രണ്ടു വരങ്ങൾ നല്കീലയോ ?
വേണ്ടുന്നനാളപേക്ഷിക്കുന്നതുണ്ടെന്നു
വേണ്ടും വരങ്ങൾ തരികെന്നു ചൊല്ലി ഞാൻ
വെച്ചിരിക്കുന്നു ഭവാങ്കലതു രണ്ടു–
മിച്ഛയുണ്ടിന്നു വാങ്ങീടുവാൻ ഭൂപതേ!
എന്നതിലൊന്നു രാജ്യാഭിഷേകം ഭവാ–
നിന്നു ഭരതനു ചെയ്യേണമെന്നതും ;
പിന്നെ മറ്റേതു രാമൻ വനവസത്തി–
നിന്നുതന്നേ ഗമിക്കേണമെന്നുള്ളതും.
ഭൂപതിവീരൻ ജടാവല്ക്കലം പൂണ്ടു
താപസവേഷം ധരിച്ചു വനാന്തരേ
കാലം പതിന്നാലുവത്സരം വാഴണം
മൂലഫലവും ഭുജിച്ചു മഹീപതേ !
ഭൂമി പാലിപ്പാൻ ഭരതനെയാക്കണം
രാമനുഷസി വനത്തിനു പോകണം.
എന്നിവ രണ്ടു വരങ്ങളും നല്കി–
ലിന്നു മരണമെനിക്കില്ല നിർണ്ണയം.
എന്നു കൈകേയി പറഞ്ഞോരനന്തരം

മന്നവൻ മോഹിച്ചു വീണാനവനിയിൽ
വജ്രമേറ്റദ്രി പതിച്ചപോലെ ഭൂവി
സത്വരചേതസാ വീണിതു ഭൂപനും.
പിന്നെ മുഹൂർത്തമാത്രം ചെന്നനേരത്തു
കണ്ണുനീർ വാർത്തു വിറച്ചു നൃപാധിപൻ,
ദുസ്സഹവാക്കുകൾ കേൾക്കായതെന്തയ്യോ !
ദുസ്സ്വപ്നമാഹന്ത ! കാൺകയോ മമ
ചിത്തഭ്രമം ബലാലുണ്ടാകയോ മമ
മൃത്യുസമയമുപസ്ഥിതമാകയോ
കിംകിമേതൻകൃതം ശങ്കര ! ദൈവമേ !
പങ്കജലോചന ! ഹാ ! പരബ്രഹ്മമേ !
വ്യാഘ്രിയെപ്പോലെ സമീപേ വസിക്കുന്ന
മൂർഖമതിയായ് കൈകേയിതന്മുഖം
നോക്കിനോക്കിബ്ഭയം പൂണ്ടു ദശരഥൻ
ദീർഗ്ഘമായ് വീർത്തുവീർത്തേവമുരചെയ്തു
എന്തീവണ്ണം പറയുന്നതു ഭദ്രേ നീ–
യെന്തു നിന്നോടു പിഴച്ചതു രാഘവൻ ?
മൽപ്രാണഹാനികരമായ വാക്കു നീ–
യിപ്പോളുരചെയ്വതിനെന്തു കാരണം ?
എന്നോടു രാമഗുണങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചു
മുന്നമെല്ലാം പറഞ്ഞിരുന്ന, നിന–
ക്കിന്നിതു തോന്നുവാനെന്തൊരു കാരണം ?
നിന്നുടെ പുത്രനു രാജ്യം തരാമല്ലോ
ധന്യശീലേ ! രാമൻ പോകേണമെന്നുണ്ടോ ?
രാമനാലേതും ഭയം നിനക്കുണ്ടാകാ
ഭൂമിപതിയായ് ഭരതനിരുന്നാലും.
എന്നു പറഞ്ഞു കരഞ്ഞു കരഞ്ഞു പോയ്
ചെന്നുടൻ കാലക്കൽ വീണു മഹീപാലനും.
നേത്രങ്ങളും ചുവപ്പിച്ചു കൈകേയിയും
ധാത്രീപതീശ്വരനോടു ചൊല്ലീടുമ്പോൾ:
ഭ്രാന്തനെന്നാകയോ ഭൂമിപതേ ഭവാൻ
ഭ്രാന്തിവാക്യങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നതെന്തിങ്ങനെ
ഘോരങ്ങളായ നരകങ്ങളിൽച്ചെന്നു
ചേരുമസത്യവാക്യങ്ങൾ ചൊല്ലീടിനാൽ.
പങ്കജനേത്രനാം രാമനുഷസ്സിനു
ശങ്കാവിഹീനം വനത്തിനു പോകായ്കിൽ
എന്നുടെ ജീവനെ ഞാൻ കളഞ്ഞീടുവൻ
മന്നവൻമുമ്പിൽ നിന്നില്ലൊരു സംശയം.
സത്യസന്ധൻ ഭൂവി രാജാ ദശരഥ–
നെത്രയുമെന്നുള്ള കീർത്തി രക്ഷിക്കണം.
സാധുമാർഗ്ഗത്തെ വെടിഞ്ഞതുകാരണം
യാതനാദു:ഖാനുഭൂതിയുണ്ടാക്കേണ്ട.
രാമോപരി ഭവാൻ ചെയ്ത ശപഥവും
ഭൂമിപതേ ! വൃഥാ മിർത്ഥ്യയാക്കീടൊലാ.
കൈകേയിതന്നുടെ നിർബ്ബന്ധവാക്യവും
രാഘവനോടു വിയോഗം വരുന്നതും

ചിന്തിച്ചു ദു:ഖസമുദ്രേ നിമഗ്നനായ്
സന്താപമോടു മോഹിച്ചു വീണിടിനാൻ.
പിന്നെയുണർന്നിരുന്നും കിടന്നും മകൻ–
തന്നെയോർത്തും കരഞ്ഞും പറഞ്ഞും സദാ
രാമരാമേതി രാമേതി പ്രലാപേന
യാമിനി പോയിതു വത്സരതുല്യയായ്.
ചെന്നരുണോദയത്തിനു സാദരം
വന്ദികൾ ഗായകന്മാരെന്നിവരെല്ലാം.
മംഗളവാദ്യസ്തുതിജയശബ്ദേന
സംഗീതഭേദങ്ങളോന്നിവറ്റേക്കൊണ്ടും
പള്ളിക്കുറിപ്പുണർത്തീടിനാരന്നേര–
മുള്ളിലുണ്ടായ കോപേന കൈകേയിയും
ക്ഷിപ്രമവരെ നിവാരണവും ചെയ്താൾ ;
വിഭ്രമം കൈക്കൊണ്ടു നിന്നാരവർകളും.
അപ്പോളഭിഷേകകോലാഹലാർത്ഥമായ്
തൽപുരമൊക്കെ നിറഞ്ഞുജനങ്ങളാൽ.
ഭൂമിദേവന്മാരും ഭൂമിപാലന്മാരും
ഭൂമിസ്പൃശോ വൃഷലാദി ജനങ്ങളും
താപസവർഗ്ഗവും കന്യകാവൃന്ദവും
ശോഭതേടുന്ന വെൺകൊറ്റക്കുട തഴ
ചാമരം താലവൃന്തം കൊടി തോരണം
ചാമീകരാഭരണാദ്യലങ്കാരവും
വാരണ വാജിരഥങ്ങൾ പദാദിയും
വാരനാരീജനം പൗരജനങ്ങളും
ഹേമരത്നോജ്ജ്വലദിവ്യസിംഹാസനം
ഹേമകുംഭങ്ങളും ശാർദ്ദൂലചർമ്മവും
മറ്റും വസിഷ്ഠൻ നിയോഗിച്ചതൊക്കവേ
കുറ്റമൊഴിഞ്ഞാശു സംഭരിച്ചീടിനാർ.
സ്ത്രീബാലവൃദ്ധാരവധി പുരവാസിക–
ളാബദ്ധകൗതുഹലാബ്ധി നിമഗ്നരായ്
രാത്രിയിൽ നിദ്രയും കൈവിട്ടു മാനസേ
ചീർത്ത പരമാനന്ദത്തോടു മേവിനാർ.
നമ്മുടെ ജീവനാം രാമകുമാരനെ
നിർമ്മലരത്നകിരീടമണിഞ്ഞതി–
രമ്യമകരായിതമണികുണ്ഡല–
സമ്മുഗ്ദ്ധശോഭിതഗണ്ഡസ്ഥലങ്ങളും
പുണ്ഡരീകച്ഛദലോചനഭംഗിയും
പുണ്ഡരീകാരാതി മണ്ഡലകുണ്ഡവും
ചന്ദ്രികാസുന്ദരമന്ദസ്മിതാഭയും
കുന്ദമുകുള സമാനദന്തങ്ങളും
ബന്ധുകസൂന സമാനാധരാഭയും
കന്ധരാരാജിതകൗസ്തുഭരത്നവും
ബന്ധുരാഭം തിരുമാറുദരവും
സന്ധ്യാഭ്രസന്നിഭപീതാംബരാഭയും
പുഞ്ചേലമീതേ വിളങ്ങി മിന്നീടുന്ന
കാഞ്ചനകാഞ്ചികളും തനുമദ്ധ്യവും

കുംഭികുലോത്തമൻ തുമ്പിക്കരം കണ്ടു
കുമ്പിട്ടു കൂപ്പീടുമൂരുകാണ്ഡങ്ങളും
കുംഭീന്ദ്രമസ്തകസന്നിഭജാനുവും
അംഭോജബാണനിഷംഗാഭജംഘയും
കമ്പംകലർന്നു കാമപ്രവരനും
കുമ്പിടുന്നോരു പുറവടിശോഭയും
അംഭോജതുല്യമാമംഘ്രിതലങ്ങളും
ജംഭാരിരത്നം തൊഴും തിരുമേനിയും
ഹാരകടകവലായാംഗുലീയാദി
ചാരുതരാഭരണാവലിയും പൂണ്ടു
വാരണവീരൻ കഴുത്തിൽ തിറത്തോടു
ഗൗരാതപത്രം ധരിച്ചരികേ നിജ-
ലക്ഷ്മണനാകിയ സോദരൻതന്നോടും
ലക്ഷ്മീനിവാസനാം രാമചന്ദ്രം മുദാ
കാണായ് വരുന്നു നമുക്കിനിയെന്നിദം
മാനയതാരിൽ കൊതിച്ച നമുക്കെല്ലാം
ക്ഷോണീപരിസുതനാകിയ രാമനെ-
ക്കാണായ് വരും പ്രഭാതേ ബത നിർണ്ണയം.
രാത്രിയാം രാക്ഷസി പോകുന്നതില്ലെന്നു
ചീർത്ത വിഷാദമോടരൽസുക്യമുൾക്കൊണ്ടു
മാർത്താണ്ഡദേവനെക്കാണാഞ്ഞു നോക്കിയും
പാർത്തുപാർത്താനന്ദപൂർണ്ണാമൃതാബ്ധിയിൽ
വീണു മുഴുകിയും പിന്നെയും പൊങ്ങിയും
വാണീടിനാർ പുരവാസികളാദരാൽ.

/വിച്ഛിന്നാഭിഷേകം/
അന്നേരമാദിത്യനുമുദിച്ചീടിനാൻ
മന്നവൻ പള്ളിക്കുറിപ്പുണർന്നീലിന്നും.
എന്തൊരു മൂലമതിനെന്നു മാനസേ
ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു മന്ദമന്ദം തദാ
മന്ത്രിപ്രവരനാകുന്ന സുമന്ത്രരു-
മന്തഃപുരമകുംപുക്കാനതിദ്രുതം.
രാജീവമിത്രഗോത്രോൽഭൂത! ഭൂപതേ!
രാജരാജേന്ദ്രപ്രവര ! ജയജയ.
ഇത്ഥം നൃപനെ സ്തുതിച്ചു നമസ്കരി-
ച്ചുത്ഥാനവുംചെയ്തു വന്ദിച്ചു നിന്നപ്പോൾ
എത്രയും ഖിന്നനായ്ക്കുണ്ണുനീരും വാർത്തു
പൃത്ഥ്വിയിൽത്തന്നെ കിടക്കും നരേന്ദ്രനെ
ചിത്താകുലതയാ കണ്ടു സുമന്ത്രരും
സത്വരം കൈകേയിതന്നോടു ചോദിച്ചാൽ:
ദേവനാരീസമേ ! രാജപ്രിയതമേ
ദേവി കൈകേയി ജയജയ സന്തതം.
ഭൂലോകപാലൻ പ്രകൃതി പകരുവാൻ
മൂലമെന്തോന്നു മഹാരാജവല്ലഭേ !
ചൊല്ലുകെന്നോടെന്നു കേട്ടു കൈകേയിയും
ചൊല്ലിനാളാശു സുമന്ത്രരോടന്നേരം :

ധാത്രിപതീന്ദ്രനു നിദ്രയുണ്ടായീല
രാത്രിയിലെന്നതുതാരണമാകയാൽ
സ്വസ്ഥനല്ലാതെ ചമഞ്ഞിതു തന്നുടെ
ചിത്തത്തിനസ്വതന്ത്രത്വം ഭവിക്കയാൽ.
രാമരാമേതി രാമേതി ജപിക്കയും
രാമനെത്തന്നെ മനസി ചിന്തിക്കുകയും
ഉദ്യൽപ്രജാകരസേവയും ചെയ്കയാ–
ലത്യന്തമാകുലനായിതു മന്നവൻ.
രാമനെക്കാണാഞ്ഞു ദു:ഖം നൃപേന്ദ്രനു
രാമനെച്ചെന്നു വരുത്തുക വൈകാതെ.
എന്നതു കേട്ടു സുമന്ത്രനും ചൊല്ലിനാൻ:
ചെന്നു കുമാരനെക്കൊണ്ടുവരാമല്ലോ.
രാജവചനമനാകർണ്ണ്യ ഞാനിഹ
രാജീവലോചനേ! പോകുന്നതെങ്ങനെ ?
എന്നതു കേട്ടു ഭൂപാലനും ചൊല്ലിനാൻ :
ചെന്നു നീതന്നെ വരുത്തുക രാമനേ.
സുന്ദരനായോരു രാമകുമാരനാം
നന്ദനൻതന്മുഖം വൈകാതം കാണണം.
എന്നതു കേട്ടു സുമന്ത്രരുഴറിപ്പോയ്
ചെന്നു കൗസല്യാസുതനോടു ചൊല്ലിനാൻ :
താതൻ ഭവാനെയുണ്ടല്ലോ വിളിക്കുന്നു
സാദരം വൈകാതെഴുന്നള്ളകവേണം.
മന്ത്രിപ്രവരവാക്യം കേട്ടു രാഘവൻ
മാന്ദതരമവൻ തന്നോടുചൊല്ലിനാൻ :
സൗമിത്രിയോടും കരേറി രഥോപരി
പ്രേമവിവശനാം താതൻ മരുവീടും
മന്ദിരേ ചെന്നു പിതാവിൻ പദദ്വയം
വന്ദിച്ചു വീണു നമസ്കരിച്ചിടിനാൻ,
രാമനെച്ചെന്നെടുത്താലിംഗനം ചെയ്‌വാൻ
ഭൂമിപനാശു സമുത്ഥായ സംഭ്രമാൽ
ബാഹുക്കൾ നീട്ടിയ നേരത്തു ദു:ഖേന
മോഹിച്ചു ഭൂമിയിൽ വീണിതു ഭൂപനും.
രാമരാമേതി പറഞ്ഞു മോഹിച്ചോരു
ഭൂമിപനെക്കണ്ടു വേഗേന രാഘവൻ
താതനെച്ചെന്നെടുത്താശ്ലേഷവും ചെയ്തു
സാദരം തന്റെ മടിയിൽ കിടത്തിനാൻ.
നാരീജനങ്ങളതുകണ്ടനന്തര–
മാരുരൂഢശോകം വിലാപം തുടങ്ങിനാർ.
രോദനം കേട്ടു വസിഷ്ഠമുനീന്ദ്രനും
ഖേദേന മന്ദിരം പുക്കിതു സത്വരം.
ശ്രീരാമദേവനും ചോദിച്ചിതന്നേരം
കാരണമെന്തോന്നു താതദു:ഖത്തിനു
നേരെ പറവിനറിഞ്ഞവരെന്നതു–
നേരം പറഞ്ഞിതു കേകയപുത്രിയും :
കാരണം താതദു:ഖത്തിനു നീതന്നെ
പാരിൽ സുഖം ദു:ഖമൂലമല്ലോ നൃണാം.

ചേതസി നീ നിരൂപിക്കിലെളുതിനി
താതനു ദു:ഖനിവൃത്തി വരുത്തുവാൻ.
ഭർത്തൃദു:ഖാപശാന്തിക്കു കിഞ്ചിൽ ത്വയാ
കർത്തവ്യമായൊരു കർമ്മമെന്നായ് വരും.
സത്യവാദിശ്രേഷ്ഠനായ പിതാവിനെ
സത്യപ്രതിജ്ഞനാക്കീടുക നീയതു
ചിത്തഹിതം നൃപതീന്ദ്രനു നിർണ്ണയം;
പുത്രരിൽ ജ്യേഷ്ഠനാകുന്നതു നീയല്ലോ.
രണ്ടു വരം മമ ദത്തമായിട്ടുണ്ടു
പണ്ടു നിൻതാതനാൽ സന്തുഷ്ടചേതസാ.
നിന്നാലെ സാദ്ധ്യമായുളളോന്നതു രണ്ടു-
മിന്നു തരേണമെന്നർത്ഥിക്കയും ചെയ്തേൻ.
നിന്നോടതു പറഞ്ഞീടുവാൻ നാണിച്ചു
ഖിന്നനായ് വന്നിതു താതനറിക നീ.
സത്യപാശേന സംബന്ധനാം താതനെ-
സ്സത്വരം രക്ഷിപ്പതിനു യോഗ്യൻ ഭവാൻ.
പുന്നാമമാകും നരകത്തിൽനിന്നുടൻ
തന്നുടെ താതനെത്രാണനംചെയ്കയാൽ
പുത്രനെന്നുളള ശബ്ദം വിധിച്ചു ശത-
പത്രസമുത്ഭവ നെന്നതറിക നീ
മാതൃവചനശൂലാഭിഹതനായ
മേദിനീപാലകുമാരനാം രാമനും
എത്രയുമേറ്റം വ്യഥിതനായ് ചൊല്ലിനാൻ :
ഇത്രയെല്ലാം പറയണമോ മാതാവേ
താതർത്ഥമായിടട്ടു ജീവനെത്തന്നെയും
മാതാവുതന്നെയും സീതയെത്തന്നെയും
ഞാനുപേക്ഷിപ്പേനതിനില്ല സംശയം
മാനസേ ഖേദമതിനില്ലെനിക്കേതും.
രാജ്യമെന്നാകിലും താതൻ നിയോഗിക്കിൽ
ത്യാജ്യമെന്നാലെന്നറിക ത്യജിക്കേണ്ട ചൊല്കിലും
തൽക്ഷണം ഞാനുപേക്ഷിപ്പനറിക നീ.
പാവകൻതങ്കൽ പതിക്കേണമെങ്കിലു-
മേവം വിഷം കുടിക്കേണമെന്നാകിലും
താതൻ നിയോഗിക്കിലേതുമേ സംശയം
ചേതസി ചെറ്റില്ലെനിക്കെന്നറിക നീ.
താതകാര്യമനാജ്ഞപ്തമെന്നാകിലും
മോദേന ചെയ്യുന്ന നന്ദനനുത്തമൻ.
പിത്രാ നിയുക്തനായിട്ടു ചെയ്യുന്നവൻ
മദ്ധ്യമനായുളള പുത്രനറിഞ്ഞാലും.
ഉക്തമെന്നാകിലുമിക്കാര്യമെന്നാലെ
കർത്തവ്യമല്ലെന്നു വെച്ചടങ്ങുന്നവൻ
പിത്രോർമ്മലമെന്നു ചൊല്ലുന്ന സുജ്ജന-
മിത്ഥമെല്ലാം പരിജ്ഞാതം മയാധുനാ.
ആകയാൽ താതനിയോഗമനുഷ്ഠിപ്പാ-
നാകുലമേതുമെനിക്കില്ല നിർണ്ണയം.
സത്യം കരോമ്യഹം സത്യം കരോമ്യഹം

സത്യം മയോക്തം മറിച്ചു രണ്ടായ് വരാ.
രാമപ്രതിജ്ഞ കേട്ടോരു കൈകേയിയും
രാമനോടാശു ചൊല്ലീടിനാളാദരാൽ :
താതൻ നിനക്കഭിഷേകാർത്ഥമായും–
നാദരാൽ സംഭരിച്ചോരു സംഭാരങ്ങൾ–
കൊണ്ടഭിഷേകം ഭരതനു ചെയ്യണം ;
രണ്ടാം വരം പിന്നെയൊന്നുണ്ടു വേണ്ടുന്നതു.
നീ പതിനാലു സംവത്സരം കാനനേ
താപസവേഷേണ വാഴുകയും വേണം.
നിന്നോടതു നിയോഗിപ്പാൻ മടിയുണ്ടു
മന്നവനിന്നതു ദു:ഖമാകുന്നതും
എന്നതു കേട്ടു ശ്രീരാമനും ചൊല്ലിനാൻ :
ഇന്നതിനെന്തൊരു വൈഷമ്യമായതു
ചെയ്കഭിഷേകം ഭരതനു ഞാനിനി
വൈകാതെ പോവേൻ വനത്തിനു മാതാവേ!
എന്തതെന്നോടു ചൊല്ലാഞ്ഞു പിതാവതു
ചിന്തിച്ചു ദു:ഖിപ്പതിനെന്തു കാരണം?
രാജ്യത്തെ രക്ഷിപ്പതിന്നു മതിയവൻ
രാജ്യമുപേക്ഷിപ്പതിനു ഞാനും മതി.
ദണ്ഡമത്രേ രാജ്യഭാരം വഹിപ്പതു
ദണ്ഡമെന്നെക്കുറിച്ചേറുമമ്മയ്ക്കു മ–
ദ്ദേഹംമാത്രം ഭരിക്കെന്നു വിധിക്കയാൽ.
ആകാശഗംഗമയ പാതാളലോകത്തു
വേഗേന കൊണ്ടുചെന്നാക്കി ഭദീരഥൻ
തൃപ്തി വരുത്തി പിതൃക്കൾക്കു, പൂരുവും
തൃപ്തനാക്കീടിനാൻ താതനു തന്നുടെ
യൗവനം നല്കിജ്ജരാനരയും വാങ്ങി,
ദിവ്യന്മാരായാർ പിതൃപ്രസാദത്തിനാൽ.
അല്പമായുളളോരു കാര്യം നിരൂപിച്ചു
മൽപിതാ ദു:ഖിപ്പതിനില്ലവകാശം.
രാഘവവാക്യമേവം കേട്ടു ഭൂപതി
ശോകേന നന്ദനൻതന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ :
സ്ത്രീജിതനായതികാമുകനായൊരു
രാജാധമനാകുമെന്നെയും വൈകാതെ
പാശേന ബന്ധിച്ചു രാജ്യം ഗ്രഹിക്ക നീ
ദോഷം നിനക്കതിനേതുമകപ്പെടാ.
അല്ലായ്കിലെന്നോടസത്യദോഷം പറ്റു–
മല്ലോ കുമാര ! ഗുണാംബുധേ ! രാഘവ !
പൃത്ഥ്വീപതീന്ദ്രൻ ദശരഥനും പുന–
രിത്ഥം പറഞ്ഞു കരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ :
ഹാ ! രാമ ! ഹാ ജഗന്നാഥ ! ഹാഹാ രാമ !
ഹാ രാമേ ! ഹാഹാ മമ പ്രാണവല്ലഭ !
നിന്നെപ്പിരിഞ്ഞു പൊറുക്കുന്നതെങ്ങനെ ?
എന്നെപ്പിരിഞ്ഞു നീ ഘോരമഹാവനം–
തന്നിൽ ഗമിക്കുന്നതെങ്ങനെ നന്ദന?
എന്നിത്തരം പലജാതി പറകയും

കണ്ണുനീരോലോല വാർത്തു കരകയും
നന്നായ് മുറുകെമുറുകെത്തഴുകിയും
പിന്നെച്ചുടുചുടെ ദീർഘമായ് വീർക്കയും
ഖിന്നനായോരു പിതാവിനേക്കണ്ടുടൻ
തന്നുടെ കൈയാൽ കളഞ്ഞു ജലംകൊണ്ടു
കണ്ണഉം മുഖവും തുടച്ചു രഘൂത്തമൻ
ആശ്ലേഷനീതിവാഗ്വൈഭവാദ്യങ്ങളാ–
ലാശ്വസിപ്പിച്ചാൻ നയകോവിദൻ തദാ.
എന്തിനെൻ താതൻ വൃഥൈവ ദു:ഖിക്കുന്ന–
തെന്തൊരു ദണ്ഡമിതിന്നു, മഹീപതേ !
സത്യത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുവാൻ ഞങ്ങൾക്കു
ശക്തി പോരായ്കയുമില്ലിതു രണ്ടിനും.
സോദരൻ നാടും ഭരിച്ചിരുന്നീടുക
സാദരം ഞാനരണ്യത്തിലും വാഴുവൻ.
ഓർക്കിലി രാജ്യഭാരം വഹിക്കുന്നതിൽ
സൗഖ്യമേറും വനത്തിങ്കൽ വാണീടുവാൻ.
ഏതുമേ ദണ്ഡമില്ലാതെ കർമ്മം മമ
മാതാവു കൗസല്യതന്നെയും വന്ദിച്ചു
മൈഥലിയോടും പറഞ്ഞിനി വൈകാതെ
പോവതിന്നായ് വരുന്നേനെന്നരുൾചെയ്തു
ദേവനും മാതൃഗേഹംപൂക്കതുനേരം
ധാർമ്മികയാകിയ മാതാ സസമ്മതം
ബ്രാഹ്മണരെക്കൊണ്ടു ഹോമപൂജാദികൾ
പുത്രാഭ്യുദയത്തിനായ്ക്കൊണ്ടു ചെയ്യിച്ചു
വിത്തമതീവ ദാനങ്ങൾചെയ്താദരാൽ
ഭക്തികൈക്കൊണ്ടു ഭഗവൽപാദാംബുജം
ചിത്തത്തിൽ നന്നായുറച്ചിരിക്കുന്നേരം
ചെന്നൊരു പുത്രനെയും കണ്ടതില്ലല്ലോ.
അന്തികേ ചെന്നു കൗസല്യയോടന്നേരം
സന്തോഷമോടു സുമിത്ര ചൊല്ലീടിനാൾ :
രാമനുപഗതനായതു കണ്ടീലേ
ഭൂമിപാലപ്രിയേ ! നോക്കീടുകെന്നപ്പോൾ
വന്ദിച്ചു നില്ക്കുന്ന രാമകുമാരനെ
മന്ദേതരം മുറുകെപ്പുണർന്നീടിനാൾ.
എന്തെന്മകനേ മുഖാംബുജം വാടുവാൻ
ബന്ധമുണ്ടായതു പാരം വിശക്കയോ ?
വന്നിരുന്നീടു ഭുജിപ്പതിനാശു നീ
എന്നു മാതാവു പറഞ്ഞോരനന്തരം
വന്ന ശോകത്തെയടക്കി രഘുവരൻ
തന്നുടെ മാതാവിനോടരുളിച്ചെയ്തു :
ഇപ്പോൾ ഭുജിപ്പാനവസരമില്ലമ്മേ !
ക്ഷിപ്രമരണ്യവാസത്തിനു പോകണം.
മുൽപാടു കേകയപുത്രിയാമമ്മയ്ക്കു
മൽപിതാ രണ്ടു വരം കൊടുത്തീടിനാൻ.
ഒന്നു ഭരതനെ വാഴിക്കയെന്നതു–
മെന്നെ വനത്തിന്നയ്യ്ക്കെന്നു മറ്റേതും.

തത്ര പതിന്നാലു സംവത്സരം വസി–
ച്ചത്ര വന്നീടുവൻ പിന്നെ ഞാൻ വൈകാതെ.
സന്താപമേതും മനസ്സിലുണ്ടാകാതെ
സന്തുഷ്ടരായ് വസിച്ചീടുക മാതാവും.
ശ്രീരാമവാക്യമേവം കേട്ടു കൗസല്യ
പാരിൽ മോഹിച്ചു വീണിടിനാളാകുലാൽ.
പിന്നെ മോഹംതീർന്നിരുന്നു ദുഃഖാർണ്ണവം–
തന്നിൽ മുഴുകിക്കരഞ്ഞു കരഞ്ഞുടൻ
തന്നുടെ നന്ദനൻതന്നോടു ചൊല്ലിനാ–
ളിന്നു നീ കാനനത്തിനു പൊയീടുകിൽ
എന്നെയും കൊണ്ടുപോകേണം മടിയാതെ.
നിന്നെപ്പിരിഞ്ഞാൽ ക്ഷണാർദ്ധം പൊറുക്കുമോ ?
ദണ്ഡകാരണ്യത്തിനാശു നീ പോകിൽ ഞാൻ
ദണ്ഡധരാലയത്തിന്നു പോയീടുവൻ.
പൈതലേ വേർവിട്ടു പോയ പശുവിനു–
ള്ളാധി പറഞ്ഞറിയിച്ചീടരുതല്ലോ.
നാടു വാഴേണം ഭരതനെന്നാകിൽ നീ
കാടു വാഴേണമെന്നുണ്ടോ വിധിമതം?
എന്തു പിഴച്ചതു കൈകേയിയോടു നീ
ചിന്തിക്ക ഭൂപനോടും കുമാരാ ! ബലാൽ.
താതനും ഞാനുമൊക്കും ഗുരുത്വംകൊണ്ടു
ഭേദം നിനക്കു ചെറ്റില്ലെന്നു നിർണ്ണയം
പോകേണമെന്നു താതൻ നിയോഗിക്കിൽ, ഞാൻ
പോകരുതെന്നു ചെറുക്കുന്നതുണ്ടല്ലോ.
എന്നുടെ വാക്യത്തെ ലംഘിച്ചു ഭൂപതി–
തന്നുടെ വാചാ ഗമിക്കുന്നതാകിലോ
ഞാനുമെൻ പ്രാണങ്ങളെ ത്യജിച്ചീടുവൻ
മാനവവംശവും പിന്നെ മുടിഞ്ഞുപോം.
തത്ര കൗസല്യാവചനങ്ങളിങ്ങനെ
ചിത്തതാപേന കേട്ടോരു സൗമിത്രിയും
ശോകരോഷങ്ങൾ നിറഞ്ഞ നേത്രാഗ്നിനാ
ലോകങ്ങളെല്ലാം ദഹിച്ചുപോകും വണ്ണം
രാഘവൻതന്നെ നോക്കിപ്പറഞ്ഞീടിനാൻ:
ആകുലമെന്തിതു കാരണമുണ്ടാവാൻ
ഭ്രാന്തചിത്തം ജഡം വൃദ്ധം വധുജിതം
ശാന്തേതരം ത്രപാഹീനം ശഠപ്രിയം
ബന്ധിച്ചു താതനേയും പിന്നെ ഞാൻ പരി–
പന്ഥികളായുള്ളവരേയുമൊക്കവേ
അന്തകൻവീട്ടിന്നയച്ചഭിഷേകമൊ–
രന്തരംകൂടാതെ സാധിച്ചുകൊള്ളുവൻ.
ബന്ധമില്ലേതുമിതിന്നു ശോകിപ്പതി–
നന്തർമ്മുദാ വസിച്ചീടുക മാതാവേ !
ആര്യപുത്രാഭിഷേകം കഴിച്ചീടുവാൻ
ശൗര്യമെനിക്കതിനുണ്ടെന്നു നിർണ്ണയം.
കാര്യമല്ലാത്തതു ചെയ്യുന്നതാകിലാ–
ചാര്യനും ശാസനം ചെയ്കന്നതേ വരൂ.

ഇത്ഥം പറഞ്ഞു ലോകത്രയം തദ്രുഷാ
ദഗ്ദ്ധമാമ്മാറു സൗമിത്രി നില്ക്കുന്നേരം
മന്ദഹാസം ചെയ്തു മന്ദേതരം ചെന്നു
നന്ദിച്ചു ഗാഢമായാലിംഗനം ചെയ്തു
സുന്ദരനിന്ദിന്ദിരവിഗ്രഹൻ
ഇന്ദീവരാക്ഷനിന്ദ്രാദിവൃന്ദാരക-
വൃന്ദവന്ദ്യാംഘ്രിയുഗ്മാരവിന്ദൻ പൂർണ്ണ-
ചന്ദ്രബിംബാനനനിന്ദുചൂഡപ്രിയൻ
വന്ദാരുവൃന്ദമന്ദാരദാരൂപമൻ.

/ലക്ഷ്മണസാന്ത്വനം/
വത്സ സൗമിത്രേ കുമാര നീ കേൾക്കണം
മത്സരാദ്യം വെടിഞ്ഞെന്നുടെ വാക്കുകൾ,
നിന്നുടെ തത്ത്വമറിഞ്ഞരിക്കുന്നതു
മുന്നമേ ഞാനെടോ, നിന്നുള്ളിലെപ്പൊഴും
എന്നെക്കുറിച്ചുള്ള വാത്സല്യപൂരവും
നിന്നോളമില്ല മറ്റാർക്കുമെന്നുള്ളതും
നിന്നാലസാദ്ധ്യമായില്ലൊരു കർമ്മവും
നിർണ്ണയമെങ്കിലുമെന്നേതിതു കേൾക്ക നീ.
ദൃശ്യമായുളളൊരു രാജ്യദേഹാദിയും
വിശ്വവും നിശ്ശേഷ ദാന്യധനാദിയും
സത്യമെന്നാകിലേ തൽപ്രയാസം തവ
സുക്ത മതല്ലായ്കിലെന്തതിനാൽ ഫലം?
ഭോഗങ്ങളെല്ലാം ക്ഷണപ്രഭാചഞ്ചലം
വേഗേന നഷ്ടമാമായുസ്സുമോർക്ക നീ
വഹ്നിസന്തപ്തലോഹസ്ഥാംബുബിന്ദുനാ
സന്നിഭം മർത്ത്യജന്മം ക്ഷണഭംഗുരം
ചക്ഷുഃശ്രവണഘളസ്ഥമാം ദർദ്ദുരം
ഭക്ഷണത്തിന്നപേക്ഷിക്കുന്നതുപോലെ
കാലാഹിനാ പരിഗ്രസ്തമാം ലോകവു-
മാലോലചേതസാ ഭോഗങ്ങൾ തേടുന്നു.
പുത്രമിത്രാത്ഥകളത്രാദിസംഗമ-
മെത്രയുമല്പകാലസ്ഥിതമോർക്ക നീ.
പാന്ഥാർ പെരുവഴിയമ്പലംതന്നിലേ
താന്തരായ് കൂടി വിയോഗം വരുമ്പോലെ
നദ്യാ മൊഴുകുന്ന കാഷ്ഠങ്ങൾപോലെയു-
മെത്രയും ചഞ്ചലമാലസംഗമം
ലക്ഷ്മിയുമസ്ഥിരയല്ലോ മനുഷ്യർക്കു
നില്ക്കുമോ യൗവനവും പുനരധ്രുവം ?
സ്വപ്നസമാനം കളത്രസുഖം നൃണാ
മല്പമാമായുസ്സം നിരൂപിക്ക ലക്ഷ്മണ !
രാഗാദിസങ്കുലമായുള്ള സംസാര-
മാകെ നിരൂപിക്കിൽസ്വപ്നതുല്യം സഖേ !
ഓർക്ക ഗന്ധർവനഗരസമമതിൽ
മൂർഖന്മാർ നിത്യമനുക്രമിച്ചീടുന്നു.
ആദിത്യദേവനുദിച്ചിതു വേഗേന

യാദഃപതിയിൽ മറഞ്ഞിതു സത്വരം,
നിദ്രയും വന്നിതുദയശൈലോപരി
വിദ്രുതം വന്നിതു പിന്നെയും ഭാസ്ക്കരൻ.
ഇത്ഥം മതിഭ്രമമുളളോരു ജന്തുക്കൾ
ചിത്തേ വിചാരിപ്പതില്ല കാലാന്തരം.
ആയുസ്സു പോകുന്നതേതുമറിവില്ല
മായാസമുദ്രത്തിൽ മുങ്ങിക്കിടക്കയാൽ.
വാർദ്ധ്യകമോടു ജരാനരയും പൂണ്ടു
ചീർത്തമോഹേന മരിക്കുന്നിതു ചിലർ.
നേത്രേന്ദ്രിയംകൊണ്ടു കണ്ടിരിക്കേ പുന–
രോർത്തറിയുന്നീല മായതൻ വൈഭവം.
ഇപ്പോളിതു പകൽ പില്പാടു രാത്രിയും
പില്പാടു പിന്നെപ്പകലുമുണ്ടായ് വരും.
ഇപ്രകാരം നിരൂപിച്ചു മൂഢാത്മാക്കൾ
ചിൽപുരുഷൻ ഗതിയേതുമറിയാതെ
കാലസ്വരൂപനാമീശ്വരൻതന്നുടെ
ലീലാവിശേഷങ്ങളൊന്നുമോമായ്കയാൽ
ആമകുഭാംബുസമാന മായുസ്സുടൻ
പോമതേതും ധരിക്കുന്നതില്ലാരുമേ.
രോഗങ്ങളായുളള ശത്രുക്കളും വന്നു
ദേഹം നശിപ്പിക്കുമേവനും നിർണ്ണയം.
മൃത്യുവും കൂടൊരുനേരം പിരിയാതെ
ഛിദ്രവും പാർത്തുപാർത്തുളളിലിരിക്കുന്നു.
ദേഹംനിമിത്തമഹംബുദ്ധി കൈക്കൊണ്ടു
മോഹം കലർന്നു ജന്തുക്കൾ നിരൂപിക്കും,
ബ്രാഹ്മണോഹം നരേന്ദ്രോഹമാഢ്യോഹമെ–
ന്നാമ്രേഡിതം കലർന്നീടും ദശാന്തരേ
ജന്തുക്കൾ ഭക്ഷിച്ചു കാഷ്ഠിച്ചുപോകിലാം.
വെന്തു വെണ്ണീറായ് ചമഞ്ഞുപോയീടിലാം.
മണ്ണിനു കീഴായ് കൃമികളായ്പോകിലാം
നന്നല്ല ദേഹംനിമിത്തം മഹാമോഹം.
ത്വങ്മാംസരക്താസ്ഥിവിൺമൂത്രരേതസാം
സമ്മേളനം പഞ്ചഭൂതകനിർമ്മിതം
മായാമയമായ് പരിണാമിയായോരു
കായം വികാരിയായുളളോന്നിതധ്രുവം.
ദേഹാഭിമാനംനിമിത്തമായുണ്ടായ
മോഹേന ലോകം ദഹിപ്പിപ്പതിന്നു നീ
മാനസതാരിൽ നിരൂപിച്ചതും തവ
ജ്ഞാനമില്ലായെന്നറിക നീ ലക്ഷ്മണ !
ദോഷങ്ങളൊക്കവേ ദേഹാഭിമാനിനാം
രോഷേണ വന്നുഭവിക്കുന്നിതോർക്ക നീ.
ദേഹോഹമെന്നുളള ബുദ്ധി മനുഷ്യർക്കു
മോഹമാതാവാമവിദ്യയാകുന്നതും
ദേഹമല്ലോർക്കിൽ ഞാനായതാത്മാവെന്നു
മോഹൈകഹന്ത്രിയായുളളതു വിദ്യ കേൾ :
സംസാരകാരിണിയായതവിദ്യയും

സംസാരനാശിനിയായതു വിദ്യയും.
ആകയാൽ മോക്ഷാർത്ഥിയാകിൽ വിദ്യാഭ്യാസ–
മേകാന്തചേതസാ ചെയ്തു വേണ്ടുന്നതും.
തത്ര കാമക്രോധലോഭമോഹാദികൾ
ശത്രുക്കളാകുന്നതെന്നുമറിയ നീ.
മുക്തിക്കു വിഘ്നം വരുത്തുവാനെത്രയും
ശക്തിയുള്ളോന്നതിൽ ക്രോധമറികെടോ.
മാതാപിതൃഭ്രാതൃമിത്രസഖികളെ
ക്രോധംനിമിത്തം ഹനിക്കുന്നിതു പൂമാൻ.
ക്രോധമൂലം മനസ്താപമുണ്ടായ് വരും
ക്രോധമൂലം നൃണാം സംസാരബന്ധനം.
ക്രോധമല്ലോ നിജ ധർമ്മക്ഷയകരം
ക്രോധം പരിത്യജിക്കേണം ബുധജനം.
ക്രോധമല്ലോ യമനായതു നിർണ്ണയം
വൈതരണ്യാഖ്യയാകുന്നതു തൃഷ്ണയും.
സന്തോഷമാകുന്നതു നന്ദനം വനം
സന്തതം ശാന്തിയേ കാമസുരഭി കേൾ.
ചിന്തിച്ചു ശാന്തിയേത്തന്നെ ഭജിക്ക നീ
സന്താപമെന്നാലൊരുജാതിയും വരാ.
ദേഹേന്ദ്രിയപ്രാണബുദ്ധ്യാദികൾക്കെല്ലാ–
മാഹന്ത മേലെ വസിപ്പതാത്മാവു കേൾ.
ശുദ്ധസ്വയം ജ്യോതിരാനന്ദപൂർണ്ണമായ്
തത്ത്വാർത്ഥമായ് നിരാകീരമായ് നിത്യമായ്
നിവികല്പം പരം നിർവികരം ഘനം
സർവൈകകാരണം സർവജഗന്മയം
സർവൈകസാക്ഷിണം സർവജ്ഞനീശ്വരം
സർവദാ ചേതയി ഭാവിച്ചുകൊൾക നീ.
സാരജ്ഞനായ നീ കേൾ സുഖദു:ഖദം
പ്രാരബ്ദമെല്ലാമനുഭവിച്ചീടണം
കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളാൽ കർത്തവ്യമൊക്കവേ
നിർമ്മായമാചരിച്ചീടുകെന്നേ വരൂ.
കർമ്മങ്ങൾ സംഗങ്ങളൊന്നിലും കൂടാതെ
കർമ്മഫലങ്ങളിൽ കാംക്ഷയും കൂടാതെ
കർമ്മങ്ങളെല്ലാം വിധിച്ചവണ്ണം പര–
ബ്രഹ്മണി നിത്യേ സമർപ്പിച്ചു ചെയ്യണം.
നിർമ്മലമായുളെളാരാത്മാവുതന്നോടു
കർമ്മങ്ങളൊന്നുമേ പറ്റുകയില്ലെന്നാൽ
ഞാനിപ്പറഞ്ഞതെല്ലാമേ ധരിച്ചു തൽ–
ജ്ഞാനസ്വരൂപം വിചാരിച്ചു സന്തതം
മാനത്തെയൊക്കെ ത്യജിച്ചു നിത്യം പര–
മാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു മായാവിമോഹങ്ങൾ
മാനസത്തിങ്കൽനിന്നാശു കളക നീ
മാനമല്ലോ പരമപദാമാസ്പദം.
സൗമിത്രിതന്നോടിവർണ്ണമരുൾ ചെയ്തു
സൗമുഖ്യമോടു മാതാവോടു ചൊല്ലിനാൻ :
കേൾക്കേണമമ്മേ തെളിഞ്ഞു നീയെന്നുടെ

വാക്കുകളേതും വിഷാദമുണ്ടാകൊലാ.
ആത്മാനുനേതുമേ പീഡയുണ്ടാക്കരു–
താത്മാവിനെയറിയാതവരെപ്പോലെ.
സർവലോകങ്ങളിലും വസിച്ചീടുന്ന
സർവജനങ്ങളും തങ്ങളിൽ തങ്ങളിൽ
ലർവദാ കൂടിവാഴ്കെന്നുളളതില്ലല്ലോ
സർവജ്ഞയല്ലോ ജനനി നീ കേവലം
ആശു പതിന്നാലുസംവത്സരം വന–
ദേശേ വസിച്ചു വരുന്നതുമുണ്ടു ഞാൻ
ദു:ഖങ്ങളെല്ലാമകലെക്കളഞ്ഞുട–
നൂൾക്കനിവോടുമനുഗ്രഹിച്ചീടണം
അച്ഛനങ്ങെന്തുള്ളിലിച്ഛയെന്നാലതി–
ങ്ങിച്ഛയെന്നങ്ങുറച്ചീടേണമമ്മയും.
ഭർത്തൃതർമ്മാനുകരണമത്രേ പാതി–
വ്രത്യനിഷ്ഠ്യാ വധൂനാമെന്നു നിർണ്ണയം
മാതാവു മോദാലനുവദിച്ചീടുകി–
ലേതുമേ ദു:ഖങ്ങളെല്ലാമകലെക്കളഞ്ഞുട–
നുൾക്കനിവോടുമനുഗ്രഹിച്ചീടണം
അച്ഛനങ്ങെന്തുള്ളിലിച്ഛയെന്നാലതി–
ങ്ങിച്ഛയെന്നങ്ങുറച്ചീടേണമമ്മയും.
ഭർത്തൃകർമ്മാനുകരണമത്രേ പാതി–
വ്രത്യനിഷ്ഠാ വധൂനാമെന്നു നിർണ്ണയം
മാതാവു മോദാലനുവദിച്ചീടുകി–
ലേതുമേ ദു:ഖമെനിക്കില്ല കേവലം.
കാനനവാസം സുഖമായ് വരും, തവ
മാനസേ ഖേദം കുറച്ചു വാണീടുകിൽ.
എന്നു പറഞ്ഞു നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ
പിന്നെയും പിന്നെയും മാതൃപാദാന്തികേ
പ്രീതികൈക്കൊണ്ടെടുത്തുൽസംഗസീമ്നി ചേ–
ർത്താദരാൽ മൂർദ്ധനീ ബാഷ്പാഭിഷേകം ചെയ്തു.
ചൊല്ലിനാഴാശീർവചനങ്ങളാശു കൗ–
സല്യയും ദേവകളോടിരന്നീടിനാൾ :
സൃഷ്ടികർത്താവേ ! വിരിഞ്ച പത്മാനസ !
പുഷ്ടദയാബ്ധേ ! പുരുഷോത്തമ ! ഹരേ
മൃത്യുഞ്ജയ മഹാദേവ ഗൗരീപതേ
വൃത്രാരിമുമ്പായ ദിക്പാലകന്മാരേ !
ദുർഗ്ഗേ ! ഭഗവതീ ! ദു:ഖവിനാശിനീ !
സർഗ്ഗസ്ഥിതിലയകാരിണി ! ചണ്ഡികേ !
എന്മകനാശു നടക്കുന്ന നേരവും
കല്മഷം തീർന്നിരുന്നീടുന്ന നേരവും
തന്മതികെട്ടുറങ്ങീടുന്നനേരവും
സമ്മോഹമാർന്നു രക്ഷിച്ചീടുവിൻ നിങ്ങൾ.
ഇത്ഥം പ്രാർത്ഥിച്ചു തൻപുത്രനാം രാമനെ–
ബ്ബദ്ധബാഷ്പം ഗാഢഗാഢം പുണർന്നുടൻ,
ഈരേഴുസംവത്സരം കാനനേ വസി–
ച്ചാരാൽ വരികെന്നനുഭവിച്ചീടിനാൾ.

തൽക്ഷണേ രാഘവം നത്വാ സഗദ്ഗദം
ലക്ഷ്മണൻതാനും പറഞ്ഞാനനാകുലം :
എന്നുളളിലുണ്ടായിരുന്നോരു സംശയം
നിന്നരുളപ്പാടു കേട്ടു തീർന്നൂ തുലോം.
ത്വൽപാദസേവാർത്ഥമായി ന്നടിയനു–
മിപ്പോൾ വഴിയേ വിടകൊൾവനെന്നുമേ.
മോദാലതിന്നായനുവദിച്ചീടണം
സീതാപതേ ! രാമചന്ദ്ര ! ദയാനിധേ
പ്രാണങ്ങളെക്കളഞ്ഞീടുവനല്ലായ്കി–
ലേണാങ്കതുല്യവദന ! രഘുപതേ!
എങ്കിൽ നീ പോന്നുകൊണ്ടാലുമെന്നാദരാൽ
പങ്കജലോചനൻതാനുമരുൾചെയ്തു.
വൈദേഹിതന്നോടു യാത്രചൊല്ലീടുവാൻ
മോദേന സീതാഗൃഹം പുക്കരുളിനാൻ.
ആഗതനായ ഭർത്താവിനെക്കണ്ടവൾ
വേഗേന സസ്മിതമുത്ഥാനവും ചെയ്തു
കാഞ്ചനപാത്രസ്ഥമായ തോയംകൊണ്ടു
വാഞ്ഛയാ തൃക്കാൽ കഴുകിച്ചു സാദരം
മന്ദാരക്ഷമുൾക്കൊണ്ടു മന്ദസ്മിതംചെയ്തു
സുന്ദരി മന്ദമന്ദം പറഞ്ഞീടിനാൾ :
ആരുമകമ്പടികൂടാതെ ശ്രീപാദ–
ചാരേണവന്നതുമെന്തു കൃപാനിധേ ?
വാരണവീരനെങ്ങു മമ വല്ലഭേ
ഗൗരാതപത്രവും താലവൃന്താദിയും
ചാമരദ്വന്ദ്വവും വാദ്യഘോഷങ്ങളും
ചാമീകരാഭരണാദ്യലങ്കാരവും
സാമന്തഭൂപാലരേയും പിരിഞ്ഞതി–
രോമാഞ്ചമോരെഴുന്നളളിയതെന്തയ്യോ
ഇത്ഥം വിദേഹാത്മജാവചനം കേട്ടു
പൃത്ഥ്വീപതിസുതൻതാനിമരുൾചെയ്തു
തന്നിതു ദണ്ഡകാരണ്യരാജ്യം മമ
പുണ്യം വരുത്തുവാൻ താതനറികെടോ.
ഞാനതു പാലിപ്പതിന്നാശു പോകുന്നു
മാനസേ ഖേദമിളച്ചു വാണീടുക.
മാതാവു കൗസല്യതന്നെയും ശുശ്രൂഷ–
ചെയ്തു സുഖേന വസിക്ക നീ വല്ലഭേ !
ഭർത്തൃവാക്യം കേട്ടു ജാനകിയും രാമ–
ഭദ്രനോടിസ്ഥമാഹന്ത ചൊല്ലീടിനാൾ :
രാത്രിയിൽകൂടെപ്പിരിഞ്ഞാൽ പൊറാതോള–
മാസ്ഥയുണ്ടല്ലോ ഭവാനെപ്പിതാവിനും :
എന്നരിക്കെ വനരാജ്യം തരുവതി–
നിന്നു തോന്നീടുവാനെന്തൊരു കാരണം?
മന്നവൻതാനല്ലയോ കൗതുകത്തോടു–
മിന്നലെ രാജ്യാഭിഷേകമാരംഭിച്ചു.
സത്യമോ ചൊല്ക ഭർത്താവേ വിരവോടു
വൃത്തന്തമെത്രയും ചിത്രമോർത്താലിദം

എന്നതുകേട്ടരുൾചെയ്തു രഘുവരൻ
തന്വീകുലമൗലിമാലികേ കേൾക്ക നീ.
മന്നവൻ കേകയപുത്രിയാമമ്മയ്ക്കു
മുന്നമേ രണ്ടു വരം കൊടുത്തീടിനാൻ,
വിണ്ണവർനാട്ടിൽ സുരാസുരയുദ്ധത്തി–
നന്യൂനവിക്രമം കൈകൊണ്ടു പോയനാൾ.
ഒന്നു ഭരതനെ വാഴിക്കയെന്നതു–
മെന്നെ വനത്തിന്നയ്ക്കെന്നു മറ്റേതും.
സത്യവിരോധം വരുമെന്നു തന്നുടെ
ചിത്തേ നിരൂപിച്ചു പേടിച്ചു താതനും
മാതാവിനാശു വരവും കൊടുത്തിതു
താത, നതുകൊണ്ടു ഞാനിന്നു പോകുന്നു.
ദണ്ഡകാരണ്യേ പതിന്നാലുവത്സരം
ദണ്ഡമൊഴിഞ്ഞു വസിച്ചു വരുവാൻ ഞാൻ.
നീയതിന്നേതും മുടക്കം പറകൊല്ല
മയ്യൽ കളഞ്ഞു മാതാവുമായ് വാഴ്ക നീ.
രാഘവനിത്ഥം പറഞ്ഞതു കേട്ടൊരു
രാകാശശിമുഖിതാനുമരുൾചെയ്തു:
മുന്നിൽ നടപ്പേൻ വനത്തിനു ഞാൻ, മമ
പിന്നാലെ വേണമെഴുന്നള്ളുവാൻ ഭവാൻ.
എന്നെപ്പിരിഞ്ഞുപോകുന്നതുചിതമ–
ല്ലൊന്നുകൊണ്ടും ഭവാനെന്നു ധരിക്കണം.
കാകുൽസ്ഥനും പ്രിയവാദിനിയാകിയ
നാഗേന്ദ്രഗാമിനിയോടു ചൊല്ലീടിനാൻ :
എങ്ങനെ നിന്നെ ഞാൻ കൊണ്ടുപോകുന്നതു
തിങ്ങി മരങ്ങൾ നിറഞ്ഞ വനങ്ങളിൽ
ഘോരസിംഹവ്യാഘ്രസൂകരസൈരിഭ–
വാരണവ്യാളഭല്ലുകവൃകാദികൾ
മാനുഷഭോജികളായുള്ള രാക്ഷസർ
കാനനംതന്നിൽ മറ്റും ദുഷ്ടജന്തുക്കൾ
സംഖ്യയില്ലാതോളമുണ്ടവാറ്റക്കണ്ടാൽ
സങ്കടംപൂണ്ടു ഭയമാം നമുക്കെല്ലാം.
നാരീജനത്തിനെല്ലാം വിശേഷിച്ചുമൊ–
ട്ടേറെയുണ്ടാം ഭയമെന്നറിഞ്ഞീടെടോ
മൂലഫലങ്ങൾ കടുമ്ലകഷായങ്ങൾ
ബാലേ ഭുജിപ്പതിനാകുന്നതും തത്ര :
നിർമ്മലവ്യഞ്ജനാപൂപാന്നപാനാദി
സന്മധുക്ഷീരങ്ങളില്ലൊരുനേരവും.
നിമ്നോന്നതഗുഹാഗഹ്വരശർക്കരാ–
ദുർമ്മാർഗ്ഗമെത്രയും കണ്ടകവൃന്ദവും
നേരേ പെരുവഴിയുമറിയാവത
ല്ലാരെയും കാണ്മാനുമില്ലറിഞ്ഞീടുവാൻ.
ശീതവാതാതപപീഡയും പാരമാം
പാദചാരേണ വേണം നടന്നീടുവാൻ.
ദുഷ്ടരായുള്ളോരു രാക്ഷസരെക്കണ്ടാ–
ലൊട്ടും പൊറുക്കയില്ലാർക്കുമറികെടോ !

എന്നുടെ ചൊല്ലിനാൽ മാതാവുതന്നെയും
നന്നായ് പരിചരിച്ചിങ്ങിരുന്നീടുക.
വന്നീടുക പതിന്നാലു സംവത്സരം
ചെന്നാലതിന്നുടനില്ലൊരു സംശയം
ശ്രീരാമവാക്കു കേട്ടോരു വൈദേഹിയു–
മാരൂഢതാപേന പിന്നേയും ചൊല്ലിനാൾ :
നാഥ പതിവ്രതയാം ധർമ്മപത്നി ഞാ–
നാധാരവുമില്ല മറ്റെനിക്കാരുമേ.
ഏതുമേ ദോഷവുമില്ല ദയാനിധേ
പാദശുശ്രൂഷാവ്രതം മുടക്കായ്കമേ
നിന്നുടെ സന്നിധൗ സന്തതം വാണീടു–
മെന്നെ മറ്റാർക്കാനും പീഢിച്ചുകൂടുമോ ?
വല്ലതും മൂലഫലജലാഹാരങ്ങൾ
വന്നഭോച്ഛിഷ്ടമെനിക്കമൃതോപമം.
ഭർത്താവുതന്നോടുകൂടെ നടക്കുമ്പോ–
ളെത്രയും കൂർത്തുമൂർത്തുള്ള കല്ലും മുള്ളും
പുഷ്പാസ്തരണതുല്യങ്ങളെനിക്കതും
പുഷ്പബാണോപമ ! നീ വെടിഞ്ഞീടൊലാ.
ഏതുമേ പീഡയുണ്ടാകയില്ലെന്മൂലം
ഭീതിയുമേതുമെനിക്കില്ല ഭർത്താവേ !
കശ്ചിൽ ദ്വിജൻ ജ്യോതിശ്ശാത്രവിശാരദൻ
നിശ്ചയിച്ചെന്നോടു പണ്ടരുളിചെയ്തു :
ഭർത്താവിനോടും വനത്തിൽ വസിപ്പതി–
നെത്തും ഭവതിക്കു സംശയമില്ലേതും
ഇത്ഥം പുരൈവ ഞാൻ കേട്ടിരിക്കുന്നതു
സത്യമതിന്നിയുമൊന്നു ചൊല്ലീടുവാൻ
രാമായണങ്ങൾ പലവും കവിവര–
രാമോദമോടു പറഞ്ഞു കേൾപ്പുണ്ടു ഞാൻ.
ജാനകിയോടുകൂടാതെ രഘുവരൻ
കാനനവാസത്തിനുനെന്നു പോയിട്ടുള്ളൂ ?
ഉണ്ടോ പുരുഷൻപ്രകൃതിയെ വേറിട്ടു ?
രണ്ടുമൊന്നത്ര വിചാരിച്ചുകാൺങ്കിലോ.
പാണിഗ്രഹണമന്ത്രാർത്ഥവുമോർക്കണം
പ്രാണാവസാനകാലത്തും പിരിയുമോ ?
എന്നിരിക്കേ പുനരെന്നെയുമുപേക്ഷിച്ചു
തന്നേ വനത്തിനായക്കൊണ്ടുഴുന്നെള്ളുകിൽ
എന്നുമെൻ പ്രാണപരിത്യാഗവും ചെയ്‌വ–
നിന്നുതന്നേ നിന്തിരുവടിതന്നാണെ.
എന്നിങ്ങനെ ദേവി ചൊന്നതു കേട്ടൊരു
മന്നവൻ മന്ദസ്മിതംപൂണ്ടരുൾചെയ്തു :
എങ്കിലോ വല്ലഭേ ! പോരിക വൈകാതെ
സങ്കടമിന്നിതു ചൊല്ലിയുണ്ടാകേണ്ടാ.
ദാനമരുന്ധതിക്കായ്ക്കൊണ്ടു ചെയ്ക നീ
ജാനകീ ! ഹാരാദിഭൂഷണമൊക്കവേ.
ഇത്ഥമരുൾചെയ്ത ലക്ഷ്മണൻതന്നോടു
പൃത്ഥ്വീസുരോത്തമന്മാരെ വരുത്തുക–

ന്നത്യാദമെരുൾചെയ്തനേരം ദ്വിജേ–
ന്ദ്രോത്തമന്മാരെ വരുത്തി കുമാരനും.
വസ്ത്രങ്ങളാഭരണങ്ങൾ പശുക്കളു–
മർത്ഥമവധിയില്ലാതോളമാദമാൽ
സദ്വൃത്തരായ്ക്കുടുംബികളാകിയ
വേദവിജ്ഞാനികളാം ദ്വിജേന്ദ്രന്മാർക്കു
സാദരം ദാനങ്ങൾ ചെയ്തു ബഹുവിധം
മാതാവുതന്നുടെ സേവകന്മാരായ
ഭൂദേവസത്തമന്മാർക്കും കൊടുത്തിതു.
പിന്നെ നിജാന്തഃപുരവാസികൾക്കും മ–
റ്റന്യമാം സേവകന്മാർക്കും ബഹുവിധം.
ദാനങ്ങൾചെയ്കയാലനന്ദമഗ്നരായ്
മാനവനായകനാശീവചനവും
ചെയ്തിതു താപസന്മാരു ദ്വിജന്മാരും
പെയ്തുപെയ്തീടുന്നിതശ്രുജലങ്ങളും.
ജാനകീദേവിയുമമ്പോടരുന്ധതി–
ക്കാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു ദാനങ്ങൾ നല്കിനാൾ.
ലക്ഷ്മണവീരൻ സുമിത്രയാമ്മയെ–
ത്തൽക്ഷണേകൗസല്യകൈയിൽ സമർപ്പിച്ചു
വന്ദിച്ചനേരം സുമിത്രയും പുത്രനെ
നന്ദിച്ചെടുത്തു സമാശ്ലേഷവും ചെയ്തു
നന്നായനുഗ്രഹംചെയ്തു തനയനു
പിന്നെയുപദേശവാക്കുമുരചെയ്താൾ :
അഗ്രജൻതന്നെപ്പരിചരിച്ചെപ്പോഴു–
മഗ്രേ നടന്നുകൊള്ളേണം പിരിയാതെ,
രാമനേ നിത്യം ദശരഥനെന്നുള്ളി–
ലാമോദമോടു നിരൂപിച്ചുകൊള്ളണം.
എന്നെജ്ജനകാത്മജയെന്നുറച്ചുകൊൾ
പിന്നെയയോദ്ധ്യയെന്നോർത്തീടടവിയെ.
മായാവിഹീനമീവണ്ണമുറപ്പിച്ചു
പോയാലുമെങ്കിൽ സുഖമായ് വരിക തേ.
മാതൃവചനം ശിരസി ധരിച്ചുകൊ–
ണ്ടാദരവോടു തൊഴുതു സൗമിത്രിയും
തന്നുടെ ചാപശരാദികൾ കൈക്കോണ്ടു
ചെന്നു രാമാന്തികേ നിന്നു വണങ്ങിനാൻ.
തൽക്ഷണേ രാഘവൻ ജാനകിതന്നോടും
ലക്ഷ്മണനോടും ജനകനെ വന്ദിപ്പാൻ
പോകുന്നനേരത്തു പൗരജനങ്ങളെ
രാഗമോടെ കടാക്ഷിച്ചു കുതുഹലാൽ.
കോമളനായ കുമാരൻ മനോഹരൻ
ശ്യാമളരമ്യകളേബരൻ രാഘവൻ
കാമദേവോപമൻ കാമദൻ സുന്ദരൻ
രാമൻതിരുവടി നാനജഗദഭി
രാമനാത്മാരാമനംബുജലോചനൻ
കാമാരിസേവിതൻ നാനജഗന്മയൻ
താതാലയംപ്രതി പോകുന്ന നേരത്തു

സാദം കലർന്നോരു പൗരജനങ്ങളും
പാദചാരേണ നടക്കുന്നതു കണ്ടു
ഖേദം കലർന്നു പരസ്പരം ചൊല്ലിനാർ :
കഷ്ടമാഹന്ത കഷ്ടം ! പശ്യ പശ്യ ! ഹാ
കഷ്ടമെന്തിങ്ങനെ വന്നതു ദൈവമേ !
സോദരനോടും പ്രണയിനിതന്നോടും
പാദചാരേണ സഹായവും കൂടാതെ
ശർക്കരാകണ്ടകനിമ്നോന്നതയുത
ദുർഗ്ഘടമായുള്ള ദുർഗ്ഗമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ
രക്തപത്മത്തിന്നു കാഠിന്യമേകുന്ന
മുഗ്ദ്ധമൃദുതരസ്നിദ്ധപാദങ്ങളാൽ
നിത്യം വനാന്തേ നടക്കെന്നു കല്പിച്ച
പൃത്ഥ്വീശചിത്തം കഠോരമാത്രേ തുലോം.
പുത്രവാത്സല്യം ദശരഥൻതന്നോളം
മർത്ത്യരിലാർക്കുമില്ലിന്നലെയോളവും
ഇന്നിതു തോന്നുവാനെന്തൊരു കാരണം ?
എന്നതു കേട്ടുടൻ ചൊല്ലിനാനന്യനും :
കേകയപുത്രിക്കു രണ്ടു വരം നൃപ-
നേകിനാൻപോലതു കാരണം രാഘവൻ
പോകുന്നിതു വനത്തിനു ഭരതനും
വാഴ്കെന്നു വന്നുകൂടും ധരാമണ്ഡലം.
പോക നാമെങ്കിൽ വനത്തിനു കൂടവേ
രാഘവൻതന്നെപ്പിരിഞ്ഞാൽ പൊറുക്കുമോ ?
ഇപ്രകാരം പുരവാസികളായുള്ള
വിപ്രാദികൾവാക്കു കേട്ടോരനന്തരം
വാമദേവൻ പുരവാസികൾതമ്മോടു
സാമോദമേവമരുൾചെയ്തിതന്നേരം.

/രാമസീതാതത്ത്വം/
രാമനെച്ചിന്തിച്ചു ദു:ഖിയായ്കാരുമേ
കോമളഗാത്രിയാം ജാനകിമൂലവും
തത്ത്വമായുള്ളതു ചൊല്ലുന്നതുണ്ടു ഞാൻ
ചിത്തം തെളിഞ്ഞു കേട്ടീടുവിനേവരും.
രാമനാകുന്നതു സാക്ഷാൽ മഹാവിഷ്ണു
താമരസാക്ഷനാമാദിനാരായണൻ.
ലക്ഷ്മണനായതനന്തൻ ജനകജാ
ലക്ഷ്മീഭഗവതീ ലോകമായാ പരാ.
മായാഗുണങ്ങളെത്താനവലംബിച്ചു
കായഭേദം ധരിക്കുന്നിതാത്മാ പരൻ.
രാജസമായ ഗുണത്തോടുകൂടവേ
രാജീവസംഭവമായാ പ്രപഞ്ചദ്വയം
വ്യക്തമായ് സൃഷ്ടിച്ചു സത്വപ്രധാനനായ്
ഭക്തപരായണൻ വിഷ്ണുരൂപംപൂണ്ടു
നിത്യവും രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുന്നിതീശ്വര-
നാദ്യനജൻ പരമാത്മാവു സാദരം.
രുദ്രവേഷത്താൽ രുമോഗുണയുക്തനാ-

യദ്രിജാവല്ലഭൻ സംഹരിക്കുന്നതും.
വൈവസ്വതൻ മനു ഭക്തിപ്രസന്നനായ്
ദേവൻ മകരാവതാരമനുഷ്ഠിച്ചു
വേദങ്ങളെല്ലാം ഹയഗ്രീവനെക്കൊന്നു
വേധാവിനാക്കിക്കൊടുത്തതീ രാഘവൻ.
പാഥോനിധിമഥനേ പണ്ടു മന്ദരം
പാതാളലോകം പ്രവേശിച്ചതുനേരം
നിഷ്ഠരമായൊരു കൂർമ്മാകൃതിപൂണ്ടു
പൃഷ്ഠേ ഗിരീന്ദ്രം ധരിച്ചതീ രാഘവൻ.
ദുഷ്ടനായോരു ഹിരണ്യാക്ഷനെക്കൊന്നി
ഘൃഷ്ടിയായ തേറ്റമേൽ ക്ഷോണിയെപ്പൊങ്ങിച്ചു
കാരണവാരിധിതന്നിൽക്കളിച്ചതും
കാരണപുരുഷനാകുമീ രാഘവൻ.
നിർഹ്രാദമോടു നരസിംഹരൂപമായ്
പ്രഹ്ലാദനെപ്പരിപാലിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
ക്രൂരങ്ങളായ നഖരങ്ങളോക്കൊണ്ടു
ഘോരനായോരു ഹിരണ്യകശിപുതൻ
വക്ഷഃപ്രദേശം പ്രപാടനം ചെയ്തതും
രക്ഷാചതുരനാം ലക്ഷ്മീവരനിവൻ
പുത്രലാഭാർത്ഥമദിതിയും ഭക്തിപൂ–
ണ്ടർത്ഥിർച്ചു സാദരമർച്ചിക്കകാരണം
എത്രയും കാരുണ്യമോടവൾതന്നുടെ
പുത്രനായിന്ദ്രാനുജനായ്പിറന്നതി–
ഭക്തനായൊരു മഹാബലിയോടു ചെ–
ന്നർത്ഥിച്ചു മൂന്നടിയാക്കി ജഗത്ത്രയം
സത്വരം വാങ്ങി മരുത്വാനു നൽകിയ
ഭക്തപ്രിയനാം ത്രിവിക്രമനുമിവൻ
ധാത്രീസുരദ്വേഷികളായ് ജനിച്ചൊരു
ധാത്രീപതികുലനാശം വരുത്തുവാൻ
ധാത്രിയിൽ ഭാർഗ്ഗവനായിപ്പിറന്നതും
ധാത്രീവരനായ രാഘവനാമിവൻ.
ധാത്രിയിലിപ്പോൾ ദശരഥരുത്രനായ്
ധാത്രീസുതാവരനായ്പിറന്നീടിനാൻ,
രാത്രിഞ്ചരകുലമൊക്കെ നശിപ്പിച്ചു
ധാത്രീഭാരം തീർത്തു ധർമ്മത്തെ രക്ഷിപ്പാൻ.
ആദ്യനജൻ പരമാത്മാ പരാപരൻ
വേദ്യനല്ലാതെ വേദാന്തവേദ്യൻ പരൻ
നാരായണൻ പുരുഷോത്തമനവ്യയൻ
കാരണമാനുഷൻ രാമൻ മനോഹരൻ
രാവണനിഗ്രഹാർത്ഥം വിപിനത്തിനു
ദേവഹിതാർത്ഥം ഗമിക്കുന്നതിൻ–
കാരണം മന്ഥരയല്ല കൈകേയിയ–
ല്ലാരും ഭ്യമിക്കായ്ക രാജാവുമല്ലല്ലോ.
വിഷ്ണുഭഗവാൻ ജഗന്മയൻ മാധവൻ
വിഷ്ണുമഹാമായാദേവി ജനകജാ
സൃഷ്ടിസ്ഥിതിലയകാരിണിതന്നോടും

പുഷ്ടപ്രമോദം പുറപ്പെട്ടതിന്നിപ്പോൾ.
ഇന്നലെ നാരദൻ വന്നു ചൊന്നാനവൻ–
എന്നോടു രാഘവൻതാനുമരുൾചെയ്തു :
നക്തഞ്ചരാന്വയനിഗ്രഹത്തിനു ഞാൻ
വ്യക്തം വനത്തിനു നാളെപ്പുറപ്പെടും.
എന്നതുമൂലം ഗമിക്കുന്നു രാഘവ–
നിന്നു വിഷാദം കളവിനെല്ലാവരും.
രാമനെച്ചിന്തിച്ചു ദു:ഖിയായ്കാരുമേ
രാമരാമേതി ജപിപ്പിനെല്ലാവരും.
നിത്യവും രാമരാമേതി ജപിക്കുന്ന
മർത്തനു മൃത്യുഭയാദികളൊന്നുമേ
സിദ്ധിക്കുമേവനുമെന്നതു നിർണ്ണയം.
ദു:ഖസൗഖ്യാദി വികല്പങ്ങളില്ലാതെ
നിഷ്കളൻ നിർഗ്ഗുണനാത്മാ രഘൂത്തമൻ
ന്യൂനാതിരേകവിഹീനൻ നിരഞ്ജന–
നാനന്ദപൂർണ്ണനന്തനനാകുലൻ.
അങ്ങനെയുള്ള ഭഗവത്സ്വരൂപത്തി–
നെങ്ങനേ ദു:ഖാദി സംഭവിച്ചീടുന്നു ?
ഭക്തജനാനാം ഭരാർത്ഥനായ് വന്നു
ഭക്തപ്രിയൻ പിറന്നീടിനാൻ ഭൂതലേ.
പങ്ക്തിരഥാഭീഷ്ടസിദ്ധ്യമായ് വന്നു
പങ്ക്തികണ്ഠൻതന്നെക്കൊന്നു ജഗത്ത്രയം
പാലിപ്പതിന്നായവതരിച്ചീടിനാൻ
ബാലിശന്മാരേ ! മനുഷ്യനായീശ്വരൻ.
രാമസീതാരഹസ്യം മുഹുരീദൃശ–
മാമോദപൂർവകം ധ്യാനിപ്പവർക്കെല്ലാം
രാമദേവങ്കലുറച്ചോരു ഭക്തിയു–
മാമയനാശവും സിദ്ധിക്കുമേവനും.
ഗോപനീയം രഹസ്യം പരമീദൃശം
പാപവിനാശനം ചൊന്നതിൻകാരണം
രാമപ്രിയൻന്മാർ ഭവാന്മാരെന്നോർത്തു ഞാൻ
രാമത്തത്വം പരമോപദേശം ചെയ്തു.
വാമദേവൻ വിരമിച്ചോരനന്തരം
വാമദേവവചനാമൃതം സേവിച്ചു
രാമനെ നാരായണനെന്നറിഞ്ഞുടൻ
പൗരജനം പരമാനന്ദമായൊരു
വാരാന്നിധിയിൽ മുഴുകിനാരേവരും.
താപവും തീർന്നിതു പൗരജനങ്ങൾക്കും
താപസശ്രേഷ്ഠനും മോദാലെഴുന്നള്ളി.

/യാത്രാരംഭം/
രാഘവൻ താതഗേഹം പ്രവേശിച്ചുടൻ
വ്യാകുലഹീനം വണങ്ങിയരുൾചെയ്തു
കൈകേയിയാകിയ മാതാവുതന്നോടു :
ശോകം കളഞ്ഞാലുമമ്മേ മനസി തേ.
സൗമിത്രിയും ജനകാത്മജയും ഞാനും

സൗമുഖ്യമാർന്നു പോവാനായ് പുറപ്പെട്ടു.
ഖേദമകലെക്കളഞ്ഞിനി ഞങ്ങളെ
താതനാജ്പിക്ക വേണ്ടതു വൈകാതെ.
ഇഷ്ടവാക്യം കേട്ടു കൈകേയി സാദരം
പെട്ടെന്നെഴുനീറ്റിരുന്നു സസംഭ്രമം
ശ്രീരാമനും മൈഥിലിക്കുമനുജനും
ചീരങ്ങൾ വെവ്വേറെനല്കിനാളമ്മയും.
ധന്യവസ്ത്രങ്ങളുപേക്ഷിച്ചു രാഘവൻ
വന്യചീരങ്ങൾ പരിഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ.
പുഷ്കരലോചനാജ്ഞയാ വല്ക്കലം
ലക്ഷ്മണൻതാനുമുടുത്താനതുനേരം.
ലക്ഷ്മീ ഭഗവതിയാകിയ ജാനക്
വല്ക്കലം കൈയിൽപിടിച്ചുകൊണ്ടാകുലാൽ
പക്ഷമെന്തുള്ളിലെന്നുള്ളതറിവാനായ്
തൽക്ഷണേ ലജ്ജയാ ഭർത്തൃമുഖാംബുജം
ഗൂഢമായ് നോക്കിനാളെങ്ങനെ ഞാനിതു
ഗാഢമുടുക്കുന്നതെന്നുള്ള ചിന്തയാ.
മംഗലദേവതാവല്ലഭൻ രാഘവ–
നിംഗിജ്ഞൻ തദാ വാങ്ങിപ്പരുഷമാം
വല്ക്കലം ദിവ്യാംബരോപരി വേഷ്ടിച്ചു
സൽക്കാരമാനംകലർന്നു നിന്നീടിനാൻ.
എന്നതു കണ്ടൊരു രാജദാരങ്ങളു–
മന്യരായുള്ള ജനങ്ങളുമൊക്കവേ
വന്ന ദു:ഖത്താൽ കരയുന്നതു കേട്ടു
നിന്നരുളീടും വസിഷ്ഠമഹാമുനി
കോപേന ഭർത്സിച്ചു കൈകേയിതന്നോടു
താപേന ചൊല്ലിനാനെന്തിതു തോന്നുവാൻ?
ദുഷ്ടേ നിശാചരി ! ദുർവൃത്തമാനസേ !
കഷ്ടമോർത്തോളം കഠോരശീലേ ! ഖലേ !
രാമൻ വനത്തിന്നു പോകേണമെന്നല്ലോ
താമശീലേ ! വരത്തെ വരിച്ചു നീ ?
ജാനകീദേവിക്കു വല്ക്കലം നൽകുവാൻ
മാനസേ തോന്നിയതെന്തൊരു കാരണം ?
ഭക്ത്യാ പതിവ്രതയാകിയ ജാനകി
ഭർത്താവിനോടുകൂടെ പ്രയാണം ചെയ്കിൽ
സർവാഭരണവിഭൂഷിതഗാത്രിയായ്
ദിവ്യാംബരംപൂണ്ടനുഗമിച്ചീടുക.
കാനനദു:ഖനിവാരണാർത്ഥം പതി–
മാനസവും രമിപ്പിച്ചു സദാകാലം
ഭർത്തൃശുശ്രൂഷയും ചെയ്തു പിരിയാതെ
ചിത്തശുദ്ധ്യാ ചരിച്ചീടുകെന്നേ വരൂ.
ഇത്ഥം വസിഷ്ഠോക്തി കേട്ടു ദശരഥൻ
നത്വാ സുമന്ത്രരോടേവമരുൾചെയ്തു :
രാജയോഗ്യം രഥമാശു വരുത്തുക
രാജീവനേത്രപ്രയാണായ സത്വരം.
ഇത്ഥമുക്ത്വാ രാമവക്ത്രാബുജം പാർത്തു

പുത്ര ! ഹാ ! രാമ ! സൗമിത്രേ ! ജനകജേ !
രാമ ! രാമ ! ത്രിലോകാഭിരാമാംഗ ! ഹാ !
ഹാ ! മമ പ്രാണസമാന ! മനോഹര !
ദു:ഖിച്ചു ഭൂമിയിൽ വീണു ദശരഥ–
നുൾക്കാമ്പഴിഞ്ഞു കരയുന്നതുനേരം
തേരുമൊരുമിച്ചു നിർത്തി സുമന്ത്രരും
ശ്രീരാമദേവനുമപ്പോളരുൾചെയ്തു :
തേരിൽ കരേറുക സീതേ ! വിരവിൽ നീ
നേരമിനിക്കളഞ്ഞീടരുതേതുമേ.
സുന്ദരി വന്ദിച്ചുതേരിൻ കരേറിനാ–
ളിന്ദിരാവല്ലഭനാകിയ രാമനും
മാനസേ ഖേദം കളഞ്ഞു ജനകനെ
വീണുവണങ്ങി പ്രദക്ഷിണവു ചെയ്തു
താണുതൊഴുതുടൻ തേരിൽ കരേറിനാൻ ;
ബാണചാപാസിതൂണീരാദികളെല്ലാം
കൈക്കൊണ്ടു വന്ദിച്ചു താനും കരേറിനാൻ
ലക്ഷ്മണ,നപ്പോൾ സുമന്ത്രരാകുലാൽ
ദു:ഖേന തേർ നടത്തീടിനാൻ, ഭൂപനും
നില്ക്ക നില്ക്കെന്നു ചൊന്നാൻ, രഘുനാഥനും
ഗച്ഛ ഗച്ഛേതി വേഗാലരുൾചെയ്തിതു;
നിശ്ചലമായിതു ലോകവുമന്നേരം.
രാജീവലോചനൻ ദുരേ മറഞ്ഞപ്പോൾ
രാജാവു മോഹിച്ചു വീണിതു ഭൂതലേ.
സ്ത്രീബാലവൃദ്ധാവധി പുരവാസികൾ
താപം മുഴുത്തു വിലപിച്ചു പിന്നാലെ
തിഷ്ഠ തിഷ്ഠ പ്രഭോ ! രാമ ! ദയാനിധേ !
ദൃഷ്ടിക്കമൃതമായോരു തിരുമേനി
കാണായ്കിലെങ്ങനെ ഞങ്ങൾ പൊറുക്കുന്നു ?
പ്രാണനോ പോയിതല്ലോ വിധി ദൈവമേ
ഇത്തരം ചൊല്ലി പ്രലപിച്ചു സവരും
സത്വരം തേരിൻപിറകേ നടകൊണ്ടാർ.
മന്നവൻതാനും ചിരം പ്രലപിച്ചഥ
ചൊന്നാൻ പരിചാരകന്മാരൊടാകുലാൽ :
എന്നെയെടുത്തിനിക്കൊണ്ടുപോയ് ശ്രീരാമൻ–
തന്നുടെ മാതൃഗേഹത്തിങ്കലാക്കുവിൻ.
രാമനെ വേറിട്ടു ജീവിച്ചു ഞാനിനി
ഭൂമിയിൽ വാഴ്കെന്നതില്ലെന്നു നിർണ്ണയം .
എന്നതു കേട്ടോരു ഭൃത്യജനങ്ങളും
മന്നവൻതന്നെയെടുത്തു കൗസല്യതൻ
മന്ദിരത്തിങ്കലാക്കീടിനാരന്നേരം,
വന്നോരു ദു:ഖേന മോഹിച്ചു വീണിതു.
വന്നോരു ദു:ഖേന മോഹിച്ചു വീണിതു.
പിന്നെയുണർന്നു കരഞ്ഞുതുടങ്ങ്ഹഇനാൻ,
ഖിന്നയായ്മേവുന്ന കൗസല്യതന്നോടും.

/വനയാത്ര/

ശ്രീരാമനും തമസാനദിതന്നുടെ
തീരം ഗമിച്ചു വസിച്ചു നിശാമുഖേ
പാനീയമാത്രമുപജീവനംചെയ്തു
ജാനകിയോടും നിരാഹാരനായൊരു
വൃക്ഷമൂലേ ശയനംചെയ്തുറങ്ങിനാൻ
ലക്ഷ്മണൻ വില്ലുമമ്പും ധരിച്ചന്തികേ
രക്ഷിച്ചുനിന്നു സുമന്ത്രരുമായോരോ
ദു:ഖവൃത്തന്തങ്ങളും പറഞ്ഞാകുലാൽ.
പൗരജനങ്ങളും ചെന്നരികേ പൂക്കു
ശ്രീരാമനെയങ്ങു കൊണ്ടുപോയ്ക്കൂടായ്കിൽ
കാനനവാസം നമുക്കുമെന്നേവരും
മാനസത്തിങ്കലുറച്ചു മരുവിനാർ.
പൗരജനത്തിൻ പരിവേദനം കണ്ടു
ശ്രീരാമദേവനുമുള്ളിൽ നിരൂപിച്ചു :
സൂര്യനുദിച്ചാലയയ്ക്കയുമില്ലിവർ
കാര്യത്തിനും വരും വിഘ്നമെന്നാലിവർ
ഖേദം കലർന്നു തളർന്നുറങ്ങുന്നിതു ;
ബോധമില്ലിപ്പോളിനിയുണരുംമുൻപേ
പോക നാമിപ്പൊഴേ കൂട്ടുക തേമെന്നു
രാഘവൻവാക്കുകൾ കേട്ടു സുമന്ത്രരും
വേഗേന തേരുമൊരുമിച്ചിതന്നേരം
രാഘവന്മാരും ജനകതനൂജയും
തേരിലേറീടിനാരേതുമറിഞ്ഞീല
പൗരനങ്ങളന്നേരം സുമന്ത്രരും
ചെറ്റയോദ്ധ്യാഭിമുഖം ഗമിച്ചിട്ടഥ
തെറ്റെന്നു തെക്കോട്ടുതന്നേ നടകൊണ്ടു.
ചുറ്റും കിടന്ന പുരവാസികളെല്ലാം
പിറ്റെന്നാൾ തങ്ങളുണർന്നു നോക്കുന്നേരം
കണ്ടീല രാമനെയെന്നു കരഞ്ഞതി–
കണ്ഠിതന്മാരായ് പുരികുക്കുമേവിനാർ.
സീതാസമേതനാം രാമനെസ്സന്തതം
ചേതസി ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചനുദിനം
പുത്രമിത്രാദികളോടുമിടചേർന്നു
ചിത്തശുദ്ധ്യാ വസിച്ചീടിനാരേവരും.
മംഗലസ്നാനവുംചെയ്തു സഹാനുജം
സൃംഗിവേരാവിദൂരേ മുരവീടിനാൻ.
ദാശരഥിയും വിദേഹതനീജയും
ശിംശപാമൂലേ സുഖേന വാണീടിനാർ.

/ഗുഹസംഗമം/
രാമാഗമനമഹോത്സവമെത്രയു–
മാമോദമുൾക്കൊണ്ടു കേട്ടു ഗുഹൻ തദാ
സ്വാമിയായിഷ്ടവയസ്യ നായുള്ളോരു
രാമൻതിരുവടിയെക്കണ്ടു വന്ദിപ്പാൻ
പക്വമനസ്സോടു ഭക്ത്യൈവ സത്വരം
പക്വഫലമധുപുഷ്പാദികളെല്ലാം

കൈക്കൊണ്ടു ചെന്നു രാമാഗ്രേ വിനിക്ഷിപ്യ
ഭക്ത്യൈവ ദണ്ഡനമസ്ക്കാരവും ചെയ്തു,
പെട്ടെന്നെടുത്തേഴുന്നേല്പിച്ചു വക്ഷസി
തുഷ്ട്യാ ദൃഢമണച്ചാശ്ലേഷവും ചെയ്തു
മന്ദഹാസംപൂണ്ടു മാധുര്യപൂർവകം
മന്ദേതരം കുശലപ്രശ്നവുംചെയ്തു.
കഞ്ജവിലോചനൻതൻതിരുമേനി ക–
ണ്ടഞ്ജലിപൂണ്ടു ഗുഹനുമുരചെയ്തു :
ധന്യനായേനടിയനിന്നു കേവലം
നിർണ്ണയം നൈഷാദജന്മവും പാവനം.
നൈഷാദമായുള്ള രാജ്യമിതുമൊരു
ദൂഷണഹീനമധീനമല്ലോ തവ.
കിങ്കരനാമടിയനേയും രാജ്യവും
സങ്കടംകൂടാതെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുക.
സന്തോഷമുൾക്കൊണ്ടിനി നിന്തിരുവടി
സന്തതമത്രേ വസിച്ചരുളീടണം.
അന്തഃപുരം മമ ശുദ്ധമാക്കീടണ–
മന്തർമുദാ പാദപത്മരേണുക്കളാൽ.
മൂലഫലങ്ങൾ പരിഗ്രഹിക്കേണമേ !
കാലേ കനിവോടനുഗ്രഹിക്കേണമേ !
ഇത്തരം പ്രാർത്ഥിച്ചുനില്ക്കും ഗുഹനോടു
മുഗദ്ധഹാസംപൂണ്ടരുൾ രാഘവൻ :
കേൾക്ക നീ വാക്യം മദീയം മമ സഖേ !
സൗഖ്യമിതിൽപരമില്ലെനിക്കേതുമേ.
സംവത്സരം പതിന്നാലു കഴിയണം
സംവസിച്ചീടുവാൻ ഗ്രാമാലയങ്ങളിൽ.
അന്യദത്തം ഭുജിക്കെന്നതുമില്ലെന്നു
മന്യേ വനവാസകാലം കഴിവോളം.
രാജ്യം മദീതൽ ഭവാൻ മത്സഖിയല്ലോ
പൂജ്യനാം നീ പരിപാലിക്ക സന്തതം.
കണ്ഠഭാവം ചെറുതുണ്ടാകയും വേണ്ട
കൊണ്ടുവരിക വടക്ഷീരമാശു നീ.
തൽക്ഷണം കൊണ്ടുവന്നു വടക്ഷീരവും
ലക്ഷ്മണനോടും കലർന്നു രക്ഷൂത്തമൻ
ശുദ്ധവടക്ഷീരഭൂതികളെക്കൊണ്ടു
ബദ്ധമായോരു ജടാമകുടത്തോടും
സോദരൻതന്നാൽ കുശലാദ്യങ്ങളാൽ
സാദരമാസ്തൃതമായ തല്പസ്ഥലേ
പാനീയമാത്രമശിച്ചു വൈദേഹിയും
താനുമായ്പള്ളിക്കുറുപ്പുകൊണ്ടീടിനാൻ.
പ്രാസാദമൂർദ്ധനി പര്യങ്കേ യഥാ പുരാ
വാസവും ചെയ്തുറങ്ങീടുന്നതുപോലെ
ലക്ഷ്മണൻ വില്ലുമമ്പും ധരിച്ചന്തികേ
രക്ഷിച്ചുനിന്നു ഗുഹനോടുകൂടവേ.

/ലക്ഷ്മണഗുഹസംവാദം/

ലക്ഷ്മീപതിയായ രാഘവസ്വാമിയും
ലക്ഷ്മിഭഗവതിയാകിയ സീതയും
വൃക്ഷമൂലേ കിടക്കുന്നതു കണ്ടതി–
ദു:ഖം കലർന്നു ബാഷ്പാകുലനായ് ഗുഹൻ
ലക്ഷ്മണനോടു പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ :–
പുഷ്കരനേത്രനെക്കണ്ടീലയോ സഖേ !
പർണ്ണതല്പേ ഭൂവി ദാരുമൂലേ കിട–
ന്നർണ്ണോജനേത്രനുറങ്ങുമാറായിതു.
സ്വർണ്ണതല്പേ ഭവനോത്തമേ സല്പുരേ
പുണ്യപുരുഷൻ ജനകാത്മജയോടും
പള്ളിക്കുറുപ്പുകൊള്ളും മുന്നമിന്നിഹ
പല്ലവപല്ല്യങ്കസീമ്നി വനാന്തരേ.
ശ്രീരാമദേവനു ദു:ഖമുണ്ടാക്കുവാൻ
കാരണഭുതയായ് വന്നിതു കൈകേയി.
മന്ഥരചിത്തമാസ്ഥായ കൈകേയിതാൻ
ഹന്ത ! മഹാപാപമാചരിച്ചാളല്ലോ.
ശ്രുത്വാ ഗുഹോക്തികളിത്ഥമാഹന്ത സൗ
മിത്രിയും സത്വരമുത്തരം ചൊല്ലിനാൻ:–

ഭദ്രമതേ ! ശൃണുമദ്വചനം രാമ–
ഭദ്രനാമം ജപിച്ചീടുക സന്തതം.
കസ്യ ദു:ഖസ്യ കോ ഹേതുർ ജഗത്ത്രയേ
കസ്യ സുഖസ്യാ വാ കോപി ഹേതുസ്സഖേ !
സർവ്വലോകർക്കും സുഖദു:ഖകാരണം.
ദു:ഖസുഖങ്ങൾ ദാനം ചെയ് വതിന്നാരു
മുൾകാമ്പിലോർത്തുകണ്ടാലില്ല നിർണ്ണയം.
ഏകന്മമ സുഖദാതാ ജഗതി മ–
റ്റേകൻ മമ ദു:ഖദാതാവിതി വൃഥാ
തോന്നുന്നതജ്ഞാനബുദ്ധികൾക്കെപ്പൊഴും
തോന്നുകയില്ല ബുധന്മാർക്കതേതുമേ.
ഞാനതിനിന്നു കർത്താവെന്നു തോന്നുന്നു
മാനസതാരിൽ വൃഥാഭിമാനേന കേൾ
ലോകം നിജകർമ്മസൂത്രബദ്ധം സഖേ !
ഭോഗങ്ങളും നിജകർമ്മാനുസാരികൾ
മിത്രാര്യൂദാസീനബാന്ധവദ്വേഷമ–
ദ്ധ്യസ്ഥസുഹൃജ്ജനഭേദബുദ്ധിഭ്രമം
ചിത്രമത്രേ നിരൂപിച്ചാൽ സ്വകർമ്മങ്ങൾ
യത്ര വിഭാവ്യദേ തത്ര യഥായഥാ
ദു:ഖസുഖം നിജകർമ്മവശഗത–
മൊക്കെയെന്നുൾക്കാമ്പുകൊണ്ടു നിനച്ചിതിൽ
യദൃദൃദാഗതം തത്ര കാലാന്തരേ
തത്തൽഭൂജിച്ചതിസ്വസ്ഥനായ് വാഴണം.
ഭോഗത്തിനായ്ക്കൊണ്ടു കാമിക്കയുംവേണ്ട
ഭോഗം വിധികൃതം വർജ്ജിക്കയുംവേണ്ട
വ്യർത്ഥമോർത്തോളം വിഷാജഹർഷാദികൾ
ചിത്തേശുഭാശുഭകർമ്മഫലോദയേ

മർത്ത്യദേഹം പുണ്യപാപങ്ങളെക്കൊണ്ടു
നിത്യമുൽപ്പന്നം വിധിവിഹിതം സഖേ !
സൗഖ്യദു:ഖങ്ങൾ സഹജമേവർക്കുമേ
നീക്കാവതല്ല സുരാസുരന്മാരാലും.
ലോകേ സുഖാനന്തരം ദു:ഖമായ് വരൂ–
മാകുലമില്ല ദു:ഖാനന്തരം സുഖം
നൂനം ദിനരാത്രിപോലെ ഗതാഗതം
മാനസേ ചിന്തിക്കിലിത്രയുമല്ലെടോ !
ദു:ഖമദ്ധ്യേ സുഖമായും വരും പിന്നെ
ദു:ഖം സുഖമാദ്ധ്യസംസ്ഥമായും വരും.
രണ്ടുമന്യോന്യസംയുക്തമായേവനു–
മുണ്ടു ജലപങ്കമെന്നപോലേ സഖേ !
ആകയാൽ ധൈര്യേണ വിദ്വജ്ജനം ഹൃദി
ശോകഹർഷങ്ങൾ കൂടാതെ വസിക്കുന്നു.
ഇഷ്ടമായുള്ളതുതന്നെ വരുമ്പോഴു–
മിഷ്ടമല്ലാത്തതുതന്നെ വരുമ്പോഴും
തുഷ്ടാത്മനാ മരുവുന്നു ബുധജനം
ദൃഷ്ടമെല്ലാം മഹാമായേതി ഭവാനാൽ.

ഇത്ഥം ഗുഹനും സുമിത്രാത്മജനുമായ്
വൃത്താന്തഭേദം പറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നേരം
മിത്രനുദിച്ചിതു സത്വരം രാഘവൻ
നിത്യകർമ്മങ്ങളും ചെയ്തരുളിച്ചെയ്തു.
തോണിവരുത്തുകെന്നപ്പോൾ ഗുഹൻ നല്ല
തോണിയും കൊണ്ടുവന്നാശു വണങ്ങിനാൻ.
സ്വാമിന്നിയം ദ്രോണികാ സമാരുഹ്യതാം
സൗമിത്രിണാ ജനകാത്മജയാ സമം.
തോണിതുഴയുന്നതുമടിയൻ തന്നെ
മാനവവീര ! മമ പ്രാണവല്ലഭ !
ശൃംഗിവേരാധിപൻ വാക്കുകേട്ടന്നേരം
മംഗലദേവതയാകിയ സീതയെ
കയ്യും പിടിച്ചു കരേറ്റിഗ് ഗുഹനുടെ
കയ്യും പിടിച്ചു താനും കരേറിനാൻ.
ആയുധമെല്ലാമെടുത്തു സൗമിത്രിയു–
മായതമായൊരു തോണി കരേറിനാൻ.
ജ്ഞാതിവർഗ്ഗത്തോടുകൂടെഗ്ഗുഹൻപര–
മാദരവോടു വഹിച്ചിതു തോണിയും.

മംഗലാപാംഗിയാം ജാനകീദേവിയും
ഗംഗയെ പ്രാർത്ഥിച്ചു നന്നായ് വണങ്ങിനാൾ.
ഗംഗേ ഭഗവതി ! ദേവി ! നമോ സ്തുതേ
സംഗേന ശംഭുതൻ മൗലിയിൽ വാഴുന്ന
സുന്ദരീ ! ഹൈമവതി ! നമസ്തേ നമോ
മന്ദാകിനീ ! ദേവി ഗംഗേ നമോ സ്തുതേ.
ഞങ്ങൾ വനവാസവും കഴിഞ്ഞാദരാ–
ലിങ്ങുവന്നാൽ ബലിപൂജകൾ നൽകുവാൻ

രക്ഷിച്ചുകൊൾക നീയാപത്തുകൂടാതെ
ഭക്ഷാരിവല്ലഭേ ഗംഗേ ! നമോ സ്തുതേ.

ഇത്തരം പ്രാർത്ഥിച്ചു വന്ദിച്ചിരിക്കവേ
സത്വരം പാരകൂലം ഗമിച്ചീടിനാർ
തോണിയിൽനിന്നു തഴത്തിറങ്ങീ ഗുഹൻ
താണുതൊഴുതപേക്ഷിച്ചാൽ മനോഗതം.
കൂടെ വിടകൊൾവതിന്നടിയനുമൊ–
രാടൽകൂടാതെയനുജ്ഞ നൽകീടണം.
പ്രാണങ്ങളെക്കളഞ്ഞീടുവനല്ലായ്കി–
ലേണാങ്കബിംബാനന ! ജഗതീ പതേ !
നൈഷാദവാക്യങ്ങൾ കേട്ടു മനസി സ–
ന്തോഷേണ രാഘവനേവമരുൾചെയ്തു:–
സത്യം പതിന്നാലു സംവത്സരം വിപി–
നത്തിൽ വസിച്ചു വരുവൻ വിരവിൽ ഞാൻ
ചിത്തമോദേന ഗാഢാശ്ലേഷവും ചെയ്തു
ഭക്തനെപ്പോകെന്നയച്ചു രഘൂത്തമൻ
ഭക്ത്യാ നമസ്ക്കരിച്ചഞ്ജലിയുംചെയ്തു
മന്ദമന്ദം തോണീമേലേ ഗുഹൻ വീണ്ടും
മന്ദിരംപുക്കു ചിന്തിച്ചു മരുവിനാൻ.

/ഭരദ്വാജാശ്രമപ്രവേശം/
വൈദേഹിതന്നോടുകൂടവേ രാഘവൻ
സോദരനോടുമൊരു മൃഗത്തെക്കൊന്നു
സാദരം ഭുക്ത്വാ സുഖേന വസിച്ചിതു
പാദപമൂലേ ദലാഢ്യതല്പസ്ഥലേ.
മാർത്താണ്ഡദേവനുദിച്ചോരനന്തരം
പാർത്ഥിവനർഘ്യാദി നിത്യകർമ്മംചെയ്തു.
ചെന്നു ഭരദ്വാജനായ തപോധനൻ
തന്നാശ്രമപദത്തിന്നടുത്താദരാൽ
ചിത്തമോദത്തോടിരുന്നോരുനേരത്തു
തത്രകാണായിതൊരു വടുതന്നെയും.
അപ്പോളവനോടരുൾചെയ്തു രാഘവ–
നിപ്പൊഴേ നീ മുനിയോടുണർത്തിക്കണം.
രാമൻ ദശരഥനന്ദനനുണ്ടു തനു–
ഭാമിനിയോടുമനുജനോടും വന്നു
പാർത്തിരിക്കുന്നിതുടജാന്തികേയെന്ന
വാർത്ത വൈകാതെയുണർത്തിക്കയെന്നപ്പോൾ
താപശ്രേഷ്ഠനോടുബ്രഹ്മചാരി ചൊന്നാ–
ഭോഗസന്തോഷമോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:–

ആശ്രമോപാന്തേ ദശരഥപുത്രനു–
ണ്ടാശ്രിതവത്സല ! പാർത്തിരുന്നീടുന്നു.
ശ്രുത്വാ ഭരദ്വാജനിത്ഥം സമുത്ഥായ
ഹസ്തേ സമാദായ സാർഗ്ഘ്യപാദ്യാദിയും
ഗത്വാ രഘൂത്തമസന്നിധൗ സത്വരം

ഭക്ത്യൈവ പൂജയിതാ സഹലക്ഷ്മണം
ദൃഷ്ട്വാ രമാവരം രാമം ദയാപരം
തുഷ്ട്യാ പരമാനന്ദാബ്ധൗ മുഴുകിനാൻ.

ദാശരഥിയും ഭരദ്വാജപാദങ്ങ-
ളാശു വണങ്ങിനാൻ ഭാര്യാനുജാന്വിതം.
ആശീർവ്വചനപൂർവ്വം മുനിപുംഗവ-
നാശയാനന്ദനിയന്നരുളിച്ചെയ്തു
പാദരജസാ പവിത്രയാക്കീടു നീ
വേദത്മക ! മമ പർണ്ണശാലാമിമാം
ഇത്ഥമുക്ത്വോടജമാനീയ സീതയാ
സത്യസ്വരൂപം സഹാനുജം സാദരം.
പൂജാവിധാനേന പൂജിച്ചുടൻ ഭര-
ദ്വാജതപോധനശ്രേഷ്ഠനരുൾചെയ്തു:-

നിന്നോടു സംഗമമുണ്ടാകകാരണ-
മിന്നുവന്നു തപസ്സാഫല്യമൊക്കവേ
ജ്ഞാതം മായാ ഭവോദന്തം രഘുപതേ
ഭൂതമാഗാമികം വാ കരുണാനിധേ !
ഞാനറിഞ്ഞാൻ പരമാത്മാ ഭവാൻ കാര്യ-
മാനുഷനായിതു മായയാ ഭൂതലേ
ബ്രഹ്മണാ പണ്ടു സംപ്രാർത്ഥിതനാകയാൽ
ജന്മമുണ്ടായിതു യാതൊന്നിനെന്നതും
കാനനവാസാവകാശമുണ്ട□യതും
ഞാനറിഞ്ഞീടിനേനിന്നതിനെന്നെടോ !
ജ്ഞാനദൃഷ്ട്യാ തവ ധ്യാനൈകജാതയാ
ജ്ഞാനമൂർത്തേ ! സകലത്തെയും കണ്ടു ഞാൻ-
എന്തിനു ഞാൻ വളരെപ്പറഞ്ഞീടുന്നു
സന്തുഷ്ടബുദ്ധ്യാ കൃതാർത്ഥനായേനഹം
ശ്രീപതി രാഘവൻ വന്ദിച്ചു സാദരം
താപസശ്രേഷ്ഠനോടേവമരുൾചെയ്തു
ക്ഷത്രബന്ധുക്കളായുള്ളോരു ഞങ്ങളെ
ചിത്തമോദത്തോടനുഗ്രഹിക്കേണമേ
ഇത്ഥമന്യോന്യമാഭാഷണവും ചെയ്തു
തത്ര കഴിഞ്ഞിതു രാത്രി മുനിയുമായ്.

/വാല്മീക്യാശ്രമപ്രവേശം/
ഉത്ഥാനവും ചെയ്തുഷസി മുനിവര-
പുത്രരായുള്ള കുമാരകന്മാരുമായ്
ഉത്തമമായ കാളിന്ദീനദീഷ്ടമാർഗ്ഗേണ പോയ്-
ചിത്രകൂടാദ്രിയെ പ്രാപിച്ചിതു ജവാൻ.
തത്ര വാല്മീകിതന്നാശ്രമം നിർമ്മലം
നാനാമുനികുലസംകുലം കേവലം.
നാനാമൃഗദ്വിജാകീർണ്ണം മനോഹരം
ഉത്തമവൃക്ഷലതാപരിശോഭിതം
നിത്യകുസുമഫലദലസംയുതം

തത്ര ഗത്വാ സമാസീനം മുനികുല–
സത്തമം ദൃഷ്ട്വാ നമസ്ക്കരിച്ചീടിനാൻ.
രാമം രമാവരം വീരം മനോഹരം
കോമളം ശ്യാമളം കാമദം മോഹനം
കന്ദർപ്പസുന്ദരമിന്ദീവരേക്ഷണ–
മിന്ദ്രാദിവൃന്ദാരകൈരഭിവന്ദിതം
ബാണതൂണീരധനുർദ്ധരം വിഷ്ടപ–
ത്രാണനിപുണം ജടാമകുടോജ്ജ്വലം
ജാനകീലക്ഷ്മണോപേതം രഘൂത്തമം
മാനവേന്ദ്രം കണ്ടു വാല്മീകിയും തദാ
സന്തോഷബാഷ്പാകുലാക്ഷനായ് രാഘവൻ
തൻതിരുമേനി ഗാഢം പുണർന്നീടിനാൻ
നാരായണം പരമാനന്ദവിഗ്രഹം
കാരുണ്യപീയുഷസാഗരം മാനുഷം
പൂജയിത്വാ ജഗൽപൂജ്യം ജഗന്മയം
രാജീവലോജനം രാജേന്ദ്രശേഖരം
ഭക്തിപൂണ്ടർഗ്ഘ്യപാദ്യാദികൾ കൊണ്ടഥ
മുക്തിപ്രദനായ നാഥനു സാദരം
പക്വമധുരമധുഫലമൂലങ്ങ–
ളൊക്കെ നിവേദിച്ചു ഭോജനാർത്ഥം മുദാ
ഭുക്ത്വാ പരിശ്രമംതീർത്തു രഘുവരൻ
നത്വാ മുനിവരൻതന്നോടരുൾചെയ്തു:–

താതാജ്ഞയാ വനത്തിനു പുറപ്പെട്ടു
സോദരനോടും ജനകാത്മജയൊടും
ഹേതുവോ ഞാൻ പറയേണമെന്നില്ലല്ലോ
വേദാന്തിനാം ഭവതാമറിയാമല്ലോ
യാതൊരിടത്തു സുഖേന വസിക്കാവൂ
സീതയോടുംകൂടിയെന്നരുൾചെയ്യണം
ഇദ്ദീക്കിലൊട്ടുകാലം വസിച്ചീടുവാൻ
ചിത്തേ പെരികെയുണ്ടാശ മഹാമുനേ !
ഇങ്ങനെയുള്ള ദിവ്യന്മാരിരിക്കുന്ന
മംഗലദേശങ്ങൾ മുഖ്യവാസോചിതം.
എന്നതുകേട്ടു വാല്മീകി മഹാമുനി
മന്ദസ്മിതം ചെയ്തിവണ്ണമരുൾചെയ്തു :–

സർവ്വലോകങ്ങളും നിങ്കൽ വസിക്കുന്നു
സർവ്വലോകേഷ്ഠ നീയും വസിച്ചീടുന്നു.
ഇങ്ങനെ സാധാരണം നിവാസസ്ഥല–
മങ്ങനെയാകയാലെന്തു ചൊല്ലാവതും
സീതാസഹിതനായ് വാഴുവാനിന്നൊരു
ദേശം വിശേഷണ ചോദിക്ക കാരണം
സൗഖ്യേന തേ വസിപ്പാനുള്ള മന്ദിര–
മാഖ്യാവിശേഷേണ ചൊല്ലുന്നതുണ്ടു ഞാൻ.
സന്തുഷ്ടരായ് സമസൃഷ്ടികളായ് ബഹു–
ജന്തുക്കളിൽ ദോഷഹീനമതികളായ്

ശാന്തരായ് നിന്നെബ്ഭജിപ്പവർ നമ്മുടെ
സ്വാന്തം നിനക്കു സുഖവാസമന്ദിരം.
നിത്യധർമ്മാധർമ്മമെല്ലാമുപേക്ഷിച്ചു.
ഭക്ത്യാ ഭവാനെ ബ്ഭജിക്കുന്നവരുടെ
ചിത്തസരോജം ഭവാനിരുന്നീടുവാ-
നുത്തമമായ് വിളങ്ങീടുന്ന മന്ദിരം.
നിത്യവും നിന്നെശ്ശരണമായ് പ്രാപിച്ചു
നിർദ്വന്ദ്വരായ് നിസ്പൃഹരായ് നിരീഹരായ്
ത്വന്മന്ത്രജാപകരായുള്ള മാനുഷർ
തന്മന:പങ്കജം തേ സുഖമന്ദിരം.
ശാന്തന്മാരായ് നിരഹങ്കാരികളുമായ്
ശാന്തരാഗദ്വേഷമാനസന്മാരുമായ്
ലോഷ്ടാശ്മകാഞ്ചനതുല്യമതികളാം
ശ്രേഷ്ഠമതികൾ മനസ്തവ മന്ദിരം
നിങ്കൽ സമസ്തകർമ്മങ്ങൾ സമർപ്പിച്ചു
നിങ്കലേ ദത്തമായോരു മനസ്സോടും
സന്തുഷ്ടരായ് മരുവുന്നവർ മാനസം
സന്തതം തേ സുഖവാസായ മന്ദിരം.
ഇഷ്ടം ലഭിച്ചിട്ടു സന്തോഷമില്ലൊട്ടു-
മിഷ്ടേതരാപ്തിക്കനുതാപവുമില്ല
സർവ്വവും മായേതി നിശ്ചിത്യ വാഴുന്ന
ദിവ്യമനസ്തവ വാസായ മന്ദിരം.
ഷഡ്ഭാവഭേദവികാരങ്ങളൊക്കെയു-
മുൾപ്പൂവിലോർക്കിലോ ദേഹത്തിനേയുള്ളു
ക്ഷുത്തൃഡ്ഭവസുഖദു:ഖാദി സർവ്വവും
ചിത്തേ വിചാരിക്കിലാത്മാവിനില്ലേതും
ഇത്ഥമുറച്ചു ഭജിക്കുന്നവുരുടെ
ചിത്തം തവ സുഖവാസായ മന്ദിരം.

യാതൊരുത്തൻ ഭവന്തം പരം ചിൽഘനം
വേദസ്വരൂപമനന്തമേകും സതാം
വേദാന്തവേദ്യമാദ്യം ജഗല്ക്കാരണം.
നാദാന്തരൂപം പരബ്രഹ്മമച്യുതം
സർവ്വഗുഹാശയസ്ഥം സമസ്താധാരം
സർവ്വഗതം പരാത്മാനമലോപകം
വാസുദേവം വരദം വരേണ്യം ജഗ-
ദ്വാസിനാമാത്മനാ കാണുന്നതും സദാ
തസ്യ ചിത്തേ ജനകാത്മജയാ സമം
നിസ്സംശയം വസിച്ചീടുക ശ്രീപതേ !
സന്തതാഭ്യാസദൃഢീകൃതചേതസാ
സന്തതം ത്വല്പാദസേവാരതാത്മനാം
സന്തതം ത്വന്നാമമന്ത്രജപശുചി-
സന്തോഷചേതസാം ഭക്തിദ്രവാത്മനാം
അന്തർഗ്ഗതനായ് വസിക്ക നീ സീതയാ
ചിന്തിതചിന്താമണേ ! ദയാവാരിധേ !

/വാല്മീകിയുടെ ആത്മകഥ/
കർണ്ണാമൃതം തവ നാമമാഹാത്മ്യമോ
വർണ്ണിപ്പതിന്നാർക്കുമാവതുമല്ലല്ലോ.
ചിന്മയനായ നിൻ നാമമഹിമയാൽ
ബ്രഹ്മമുനിയായ് ചമഞ്ഞതു ഞാനെടോ !
ദുർമ്മതി ഞാൻ കിരാതന്മാരുമായ് പുരാ–
നിർമ്മരിയാദങ്ങൾ ചെയ്തേൻ പലതരം.
ജന്മമാത്രദ്വിജത്വം മുന്നമുള്ളതും
ബ്രഹ്മകർമ്മങ്ങളുമൊക്കെ വെടിഞ്ഞു ഞാൻ
ശൂദ്രസമാചാരതൽപരനായൊരു
ശൂദ്രതരുണിയുമായ് വസിച്ചേൻ ചിരം
പുത്രരേയും വളരെജ്ജനിപ്പിച്ചിതു
നിസ്ത്രപം ചോരന്മാരോടുകൂടെച്ചേർന്നു
നിത്യവും ചോരനായ് വില്ലുംമമ്പും ധരി–
ച്ചെത്രജന്തുക്കളെക്കൊന്നേൻ ചതിച്ചു ഞാൻ.
എത്ര വസ്തു പറിച്ചേൻ ദ്വിജന്മാരോടു–
മത്ര മുനീന്ദ്രവനത്തിൽനിന്നേകദാ
സപ്തമുനികൾ വരുന്നതു കണ്ടു ഞാൻ
തത്ര വേഗേന ചെന്നേൻ മുനിമാരുടെ
വസ്ത്രാദികൾ പറിച്ചീടുവാൻ മൂഢനായ്
മദ്ധ്യാഹ്നമാർത്താണ്ഡതേജസ്സ്വരൂപികൾ
നിർദ്ദയം പ്രാപ്തനാം ദുഷ്ടനാമെന്നെയും
വിദ്രുതം നിർജ്ജനഘോരമഹാവനേ
ദൃഷ്ട്വാ സസംഭ്രമമെന്നോടരുൾചെയ്തു
തിഷ്ഠതിഷ്ഠ ത്വയാ കർത്തവ്യമത്ര കിം ?
ദുഷ്ടമതേ ! പരമാർത്ഥം പറകെന്നു
തുഷ്ട്യാ മുനിവരന്മാരരുൾചെയ്തപ്പോൾ
നിഷ്ഠൂരാത്മാവായ ഞാനുമവർകളോ–
ടിഷ്ടം മദീയം പറഞ്ഞേൻ നൃപാത്മജ !
പുത്രദാരാദികളുണ്ടെനിക്കെത്രയും
ക്ഷുദ്തൃഡ്പ്രപീഡിതന്മാരായിരിക്കുന്നു.
വൃത്തികഴിപ്പിൻ വഴിപോക്കരോടു ഞാൻ
നിത്യം പിടിച്ചു പറിക്കുമാറാകുന്നു
നിങ്ങളോടും ഗ്രഹിച്ചീടണമേതാന്–
മിങ്ങനെ ചിന്തിച്ചു വേഗേന വന്നു ഞാൻ.
ചൊന്നാർ മുനിവരന്മാരതുകേട്ടുട–
നെന്നൊടു മന്ദസ്മിതം ചെയ്തു സാദരം.

എങ്കിൽ നീ ഞങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നതു കേൾക്കണം
നിൻ കുടുംബത്തോടു ചെന്നു ചോദിക്ക നീ
നിങ്ങളെച്ചൊല്ലി ഞാൻ ചെയ്യുന്ന പാപങ്ങൾ
നിങ്ങൾകൂടെപ്പകുത്തൊട്ടു വാങ്ങീടുമോ ?
എന്നു നീ ചെന്നു ചോദിച്ചു വരുവോളം
നിന്നീടുമത്രൈവ ഞങ്ങൾ നിസ്സംശയം.
ഇത്ഥമാകർണ്യ ഞാൻ വീണ്ടുപോയ് ചെന്നു മൽ–
പുത്രദാരാദികളോടു ചോദ്യംചെയ്തേൻ.

ദുഷ്കർമ്മസഞ്ചയംചെയ്തു ഞാൻ നിങ്ങളെ–
യൊക്കെ ഭരിച്ചുകൊള്ളുന്നു ദിനംപ്രതി
തൽഫലമൊട്ടൊട്ടു നിങ്ങൾ വാങ്ങീടുമോ ?
മൽപാപമൊക്കെ ഞാൻ തന്നെ ഭുജിക്കെന്നോ ?
സത്യം പറയേണമെന്നു ഞാൻ ചൊന്നതി–
നുത്തരമായവരന്നേരം ചൊല്ലിനാർ:–

നിത്യവും ചെയ്യുന്നു കർമ്മഗുണഫലം
കർത്താവൊഴിഞ്ഞു മറ്റന്യൻ ഭുജിക്കമോ ?
താന്താൻ നിരന്തരം ചെയ്യുന്ന കർമ്മങ്ങൾ
താന്താനനുഭവിച്ചീടുകെന്നേ വരൂ.
ഞാനുമതുകേട്ടു ജാതനിർവ്വേദനായ്
മാനസേ ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചൊരോതരം
താപസന്മാർ നിന്നരുളുന്ന ദിക്കിനു
താപേന ചെന്നു നമസ്ക്കരിച്ചീ□ിനേൻ.
നിത്യതപോധനസംഗമഹേതുനാ
ശുദ്ധമായ് വന്നിതെന്നന്ത:കാരണവും
ത്യക്ത്വാ ധനുശ്ശരാദ്യങ്ങളും ദൂരെ ഞാൻ
ഭക്ത്യാ നമസ്ക്കരിച്ചേൻ പാദസന്നിധൗ
ദുർഗ്ഗതിസാഗരേ മഗ്നനായീടുവാൻ
നിർഗ്ഗമിച്ചീടുമെന്നെക്കരുണാത്മനാ
രക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണമേ ശരണാഗത–
രക്ഷണം ഭൂഷണമല്ലോ മഹാത്മനാം
സ്പഷ്ടമിത്യൂക്ത്വാ പതിതം പദാന്തികേ
ദൃഷ്ട്വാ മുനിവരന്മാരുമരുൾചെയ്തു:–

ഉത്തിഷ്ഠ ഭദ്രമുത്തിഷ്ഠ തേ സന്തതം
സ്വസ്ത്യസ്തു ചിത്തശുദ്ധിസ്സദൈവാസ്തു തേ
സദ്യ: ഫലം വരും സജ്ജനസംഗമാ–
ദ്വിദജ്ജനാനാം മഹത്വമേതാദൃശം
ഇന്നുതന്നേ തരുന്നുണ്ടൊരുപദേശ–
മെന്നാൽ നിനക്കിതിനാലേ ഗതിവരു.
അന്യോന്യമാലോകനം ചെയ്തു മാനസേ
ധന്യതപോധനന്മാരും വിചാരിച്ചു
ദുർവൃത്തനേറ്റം ദ്വിജാധമനാമിവൻ
ദിവ്യജനത്താലുപേക്ഷ്യനെന്നാകിലും
രക്ഷ രക്ഷേതി ശരണം ഗമിച്ചവൻ
രക്ഷണീയൻ പ്രയത്നേന ദുഷ്ടോപി വാ.
മോക്ഷമാർഗ്ഗോപദേശേന രക്ഷിക്കണം
സാക്ഷാൽ പരബ്രഹ്മബോധപ്രദാനേന.
ഇത്ഥമുക്ത്വാ രാമനാമവർണ്ണദ്വയം
വ്യത്യസ്തവർണ്ണരൂപേണാ ചൊല്ലിത്തന്നാർ.
നിത്യം മരാമരേത്യേവം ജപിക്ക നീ
ചിത്തമേകാഗ്രമാക്കിക്കൊണ്ടനാരതം.
ഞങ്ങളിങ്ങോട്ടു വരുവോളവും പുന–
രിങ്ങനെതന്നെ ജപിച്ചീരുന്നിടു നീ.

ഇത്ഥമനുഗ്രഹം ദത്വാ മുനീന്ദ്രന്മാർ
സത്വരം ദിവ്യപഥാ ഗമിച്ചീടിനാർ.
നത്വാ മരേതി ജപിച്ചിരുന്നേനഹം
ഭക്ത്യാ സഹസ്രയുഗം കഴിവോളവും.
പുറ്റുകൊണ്ടെന്നുടൽ മൂടിച്ചമഞ്ഞിതു
മുറ്റും മറഞ്ഞു ചമഞ്ഞിതു ബഹ്യവും.
താപസേന്ദ്രന്മാരുമന്നെഴുന്നള്ളിനാർ
ഗോപതിമാദരുദയം ചെയ്തതുപോലെ.
നിഷ്ക്രമിച്ചീടെന്നു ചൊന്നതുകേട്ടു ഞാൻ
നിരഗ്ഗമിച്ചീടിനേനാശു നാകുദരാൽ
വല്മീകമദ്ധ്യതോനിന്നു ജനിക്കയാ–
ലമ്മുനീന്ദ്രന്മാരഭിധാനവും ചെയ്താർ.
വാല്മീകിയാം മുനിശ്രേഷ്ഠൻ ഭവാൻ ബഹു–
ലാമ്നായവേദിയായ് ബ്രഹ്മജ്ഞനാക നീ
എന്നരുൾചെയ്തെഴുന്നള്ളി മുനികളു–
മന്നുതുടങ്ങി ഞാനിങ്ങനെ വന്നതും.
രാമനാമത്തിൻ പ്രഭാവം നിമിത്തമായ്
രാമ ! ഞാനിങ്ങനെയായ് ചമഞ്ഞീടിനേൻ.
ഇന്നു സീതാസുമിത്രാത്മജന്മാരോടും
നിന്നെ മുദാ കാണ്മതിന്നവകാശവും
വന്നിതെനിക്കു മുന്നം ചെയ്ത പുണ്യവും
നന്നായ് ഫലിച്ചു കരുണാജരനിധേ !
രാജീവലോചനം രാമം ദയാപരം
രാജേന്ദ്രശേഖരം രാഘവം ചക്ഷുഷാ
കാണായമൂലം വിമുക്തനായേനഹം
ത്രാണനിപുണ ! ത്രിദശകുലപതേ !

/ചിത്രകൂടപ്രവേശം/
സീതയാ സാർദ്ധം വസിപ്പതിനായൊരു
മോദകരസ്ഥലം കാട്ടിത്തരുവൻ ഞാൻ.
പോന്നാലുമെന്നെഴുന്നള്ളിനാനന്തികേ
ചേർന്നുള്ള ശിഷ്യപരിവൃതനാം മുനി.
ചിത്രകൂടാചലഗംഗയോരാന്തരാ
ചിത്രമായോരുടജം തീരത്തു മാമുനീ.
തെക്കും വടക്കും കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറു–
മക്ഷി വിമോഹനമായ് രണ്ടു ശാലയും
നിർമ്മിച്ചവിടെയിരിക്കെന്നരുൾ ചെയ്തു;
മന്മഥതുല്യൻ ജനകജതന്നോടും
നിർമ്മലനാകിയ ലക്ഷ്മണൻതന്നോടും
ബ്രഹ്മാത്മനാ മരുവീടിനാൻ രാമനും
വാല്മീകിയാൽ നിത്യപൂജിതനായ് സദാ.
കാമ്യംഗിയായുള്ള ജാനകിതന്നോടും
സാദരനാകിയ ലക്ഷ്മണൻ തന്നോടും
സാദരമാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു മേവിനാൻ
ദേവമുനിവരസേവിതനായൊരു
ദേവരാജൻ ദിവി വാഴുന്നതുപോലെ.

/ദശരഥന്റെ ചരമം/
മന്ത്രിവരനാം സുമന്ത്രരുമേറിയോ–
രന്തശ്ശുചാ ചെന്നയോദ്ധ്യപുക്കീടിനാൻ.
വസ്ത്രേണ വക്ത്രവുമാച്ഛേദ്യ കണ്ണുനീ–
രത്യർത്ഥമിറ്റിറ്റുവീണും തുടച്ചുമ–
ത്തേരും പുറത്തുഭാഗത്തു നിർത്തിച്ചെന്നു
ധീരതയോടു നൃപനെ വണങ്ങിനാൻ.
ധാത്രീപത ! ജയ വീരമൗലേ ! ജയ
ശാസത്രമതേ ! ജയ ശൗര്യംബുധേ ! ജയ
കീർത്തിനിധേ ! ജയ സ്വാമിൻ ! ജയ ജയ
മാർത്താണ്ഡഗോത്രജാതോത്തം സമേ ജയ.
ഇത്തരം ചൊല്ലീ സ്തുതിച്ചു വണങ്ങിയ
ഭൃത്യനോടാശു ചോദിച്ചു വണങ്ങിയ
ഭൃത്യനോടാശു ചോദിച്ചു നൃപോത്തമൻ:
സോദരനോടും ജനകാത്മജയോടു–
മേതൊരുദിക്കിലിരിക്കുന്നു രാഘവൻ ?
നിർല്ലജ്ജനായതി പാപിയാമെന്നോടു
ചൊല്ലുവാനെന്തോന്നു ചൊല്ലിയതെന്നുടെ
ലക്ഷ്മണനെന്തു പറഞ്ഞു വിശേഷിച്ചു
ലക്ഷ്മീസമയായ ജാനകീദേവിയും ?
ഹാ ! രാമ ! ഹാ ! ഗുണവാരിധേ ! ലക്ഷ്മണ !
വാരിജലോചനേ ബാലേ മിഥിലജേ !
ദു:ഖം മുഴുത്തു മരിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന
ദുഷ്കൃതിയാമെന്നരികത്തിരിപ്പാനും
മക്കളേയും കണ്ടെനിക്കു മരിപ്പാനു–
മിക്കാലമില്ലാതെവന്നു സുകൃതവും.
ഇത്ഥം പറഞ്ഞു കേഴുന്ന നൃപേന്ദ്രനോ–
ടുൾത്താപമോടുരചെയ്തു സുമന്ത്രരും:
ശ്രീരാമസീതാസുമിത്രാത്മജന്മാരെ–
ത്തേരിലേറ്റിക്കൊണ്ടു പോയേൻ തവാജ്ഞയാ.
ശൃംഗിവേരാഖ്യപുരസവിധേ ചെന്നു
ഗംഗാതടേ വസിച്ചീടംദശാന്തരേ
കണ്ടു തൊഴുതിതു ശ്രൃംഗിവേരാധിപൻ
കൊണ്ടുവന്നു ഗുഹൻ മൂലഫലാദികൾ.
തൃക്കൈകൾകൊണ്ടതു തൊട്ടു പരിഗ്രഹി–
ച്ചക്കുമാരന്മാർ ജടയും ധരിച്ചിതു.
പിന്നെ രഘൂത്തമനെന്നോടു ചൊല്ലിനാ–
നെന്നേ നിരൂപിച്ചു ദു:ഖിയായ് കാരുമേ.
ചൊല്ലേണമെന്നുടെ താതനോടും ബലാ–
ലല്ലലുള്ളത്തിലുണ്ടാകാതിരിക്കണം.
സൗഖ്യമയോദ്ധ്യയിലേറും വനങ്ങളിൽ
മോക്ഷസിദ്ധിക്കും പെരുവഴിയായ് വരും.
മാതാവിനു നമസ്ക്കാരം വിശേഷിച്ചു
ഖേദമെന്നെക്കുറിച്ചുണ്ടാകരുതേതും
പിന്നെയും പിന്നെയും ചൊൽക പിതാവതി–

ഖിന്നനായ് വാർദ്ധക്യപീഡിതനാകയാൽ
എന്നെപ്പിരിഞ്ഞുള്ള ദു:ഖമശേഷവും
ധന്യവാക്യാമൃതം കൊണ്ടടക്കീടണം
ജാനകിയും തൊഴുതെന്നോടു ചൊല്ലിനാ–
ളാനനപത്മവും താഴ്ത്തി മന്ദം മന്ദം
അശ്രുകണങ്ങളും വാർത്തു സഗദ്ഗദം
ശ്വശ്രുപാദേഷു സാഷ്ടാംഗനമസ്കാരം
തോണികരേറിഗ്ഗുഹനോടുകൂടവേ
പ്രാണവിയോഗേന നിന്നേനടിയനും
അക്കരെച്ചെന്നിറങ്ങിപ്പോയ് മരുവോള–
മിക്കരെ നിന്നു ശവശരീരം പോലെ
നാലഞ്ചുനാഴിക ചെന്നവാറെ ധൈര്യ
മാലംബ്യ മന്ദം നിവൃത്തനായീടിനേൻ

തത്ര കൗസല്യ കരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൾ
ദത്തല്ലോ പണ്ടു പണ്ടേ വരദ്വയം
ഇഷ്ടയായോരു കൈകേയിക്കു രാജ്യമോ
തുഷ്ടനായ നൽകിയാൽപോരായിരുന്നിതോ ?
മൽപുത്രനെക്കാനനാന്തേ കളവതി–
നിപ്പാപിയെന്തു പിഴച്ചിതു ദൈവമേ !
ഏവമെല്ലാം വരുത്തിത്തനിയേ പരി–
ദേവനം ചെയ്വതിനെന്തൊരു കാരണം ?
ഭൂപതി കൗസല്യചൊന്നൊരു വാക്കുകൾ
താപേന കേട്ടു മന്ദം പറഞ്ഞീടിനാൻ:–

പുണ്ണിലൊരു കൊള്ളിവയ്ക്കുന്നതുപോലെ
പുണ്യമില്ലാതെ മാം ഖേദിപ്പിയായ്ക നീ.
പ്രാണപ്രയാണമടുത്തതാപോധനൻ
പ്രാണവിയോഗേ ശപിച്ചതു കാരണം
ദു:ഖമുൾക്കൊണ്ടു മരിപ്പാൻ തുടങ്ങുമെ
ന്നുൾക്കാമ്പുരുക്കിച്ചമയ്ക്കായ്ക വല്ലഭേ !
കേൾക്ക നീ ശാപപ്രകാരം മനോഹരേ !
സാക്ഷാൽ തപസ്വികളീശ്വരന്മാരല്ലോ.

അർദ്ധരാത്രൗ ശരജാലവും ചാപവും
ഹസ്തേ ധരിച്ചു മൃഗയാ വിവിശനായ്
വാഹിനീതീരേ വനാന്തരേ മാനസ–
മോഹേന നില്ക്കുന്നനേരമൊരു മുനി
ദേഹേന മാതാപിതാക്കൾ നിയോഗത്താൽ
സാഹസത്തോടിരുട്ടത്തു പുറപ്പെട്ടു
കുംഭവുംകൊണ്ടു നീർകോരുവാൻ വന്നവൻ
കുംഭേന വെള്ളമൻപോടു മുക്കുംവിധൗ
കുംഭത്തിൽ നീരകംപുക്ക ശബ്ദം കേട്ടു
കുംഭിതുമ്പിക്കയ്യിലംഭോഗദമിതി
ചിന്തിച്ചുടൻ നാദഭേദിനം സായകം
സന്ധായ ചാപേ ദൃഢമയച്ചീടിനേൻ.

ഹാ ! ഹാ ! ഹതോസ്മ്യഹം
ഹാ ! ഹാ ! ഹതോസ്മ്യഹം
ഹാഹേതി കേട്ടിതു മാനുഷവാക്യവും
ഞാനൊരുദോഷമാരോടുമേ ചെയ്തീല
കേന വാ ഹന്ത ! ഹതോ ഹം വിധേ വൃഥാ
പാർത്തിരിക്കുന്നിതു മാതാപിതാക്കന്മാ–
രാർത്തികൈക്കൊണ്ടു തണ്ണീർക്കു ദാഹിക്കയാൽ
ഇത്തരം മർത്ത്യനാദംകേട്ടു ഞാനതി
ത്രസ്തനായ്തത്ര ചെന്നത്തലോടും തദാ
താപസബാലകൻ പാദങ്ങളിൽവീണു
തപേന ചൊന്നേൻ മുനിസുതനോടു ഞാൻ:
സ്വാമിൻ ! ദശരഥനായ രാജാവു ഞാൻ
മാമപരാധിനം രക്ഷിക്കവേണമേ.
ഞാനറിയാതെ മൃഗയാവിവശനാ–
യാന തണ്ണീർകുടിക്കും നാദനെന്നോർത്തു
ബാണമെയ്തേനതിപാപിയയൊരു ഞാൻ
പ്രാണൻ കളയുന്നതുണ്ടിനി വൈകാതെ.
പാദങ്ങളിൽ വീണു കേണീടുമെന്നോടു
ഖേദം കലർന്നു ചൊന്നാൻ മുനിബാലകൻ:–
കർമ്മമത്രേ തടുക്കാവതല്ലാർക്കുമേ
ബ്രഹ്മഹത്യാ പാപമുണ്ടായകില്ല തേ
വൈശ്യനത്രേ ഞാൻ മമ പിതാക്കന്മാരെ–
യാശ്വസിപ്പിക്ക നീയേതുമേ വൈകാതെ.
വാർദ്ധക്യമേറിജ്ജരാനരയുംപൂണ്ടു
നേത്രവുംകാണാതെ പാർത്തിരുന്നീടുന്നു
ദാഹേന ഞാൻ ജലം കൊണ്ടങ്ങു ചെല്ലുവാൻ.
ദാഹം കൊടുക്ക നീതണ്ണീർ കൊടുത്തിനി
വൃത്താന്തമെല്ലാമവരോടറിയിക്ക
സത്യമെല്ലാമവരോടറിയിക്ക
സത്യമെന്നാലവർ നിന്നെയും രക്ഷിക്കും
എന്നുടെ താതനു കോപമുണ്ടാകിലോ
നിന്നെയും ഭസ്മമാക്കീടുമറിക നീ.
പ്രാണങ്ങൾ പോകാഞ്ഞു പീഢയുണ്ടേറ്റവും
ബാണം പറിക്ക നീ വൈകരുതേതുമേ.

എന്നതു കേട്ടു ശല്യോദ്ധാരണംചെയ്തു
പിന്നെസ്സജലം കലശവും കൈക്കൊണ്ടു
ദമ്പതിമാരിരിക്കുന്നവിടേയ്ക്കു
സംഭ്രമത്തോടു ഞാൻ ചെല്ലും ദശാന്തരേ
വൃദ്ധതയോടു നേത്രങ്ങളും വേറുപെ–
ട്ടർദ്ധരാത്രിക്കു വിശന്നു ദാഹിച്ചഹോ
വർത്തിക്കുമെങ്ങൾക്കു തണ്ണീർക്കു പോയൊരു
പുത്രനുമിന്നു മറന്നുകളഞ്ഞിതോ
മറ്റില്ലൊരാശ്രയം ഞങ്ങൾക്കൊരുനാളും
മറ്റും ഭവാനൊഴിഞ്ഞെന്തു വൈകിടുവാൻ
ഭക്തിമാനേറ്റവും മുന്നമെല്ലാമതി–

സ്വസ്ഥനായ് വന്നിതോ നീ കുമാര ! ബലാൽ.
ഇപ്രകാരം നിരുപിച്ചിരിക്കുംവിധൗ
മല്പാദവിന്യാസജധ്വാനി കേൾക്കായി
കാൽപ്പെരുമാറ്റം മദീയം തദാ കേട്ടു
താല്പര്യമോടു പറഞ്ഞു ജനകനും :–

വൈകുവാനെന്തുമൂലം മമ നന്ദന !
വേഗേന തണ്ണീർ തരിക നീ സാദരം.
ഇത്ഥമാകർണ്യ ഞാൻ ദമ്പതിമാർ പദം
ഭക്ത്യാ നമസ്കരിച്ചെത്രയും ഭീതനായ
വൃത്തന്തനെല്ലാമറിയിച്ചിതന്നേരം
പുത്രനല്ലല്ലയോദ്ധ്യാധിപനാകിയ
പൃഥ്വീവരൻ ഞാൻ ദശരഥനെന്നു പേർ
രാത്രൗ വനാന്തേ മൃഗയാ വിവശനായ്
ശാർദ്ദൂലമുഖ്യ മൃഗങ്ങളെയും കൊന്നു
പാരത്തിരുന്നേൻ നദീതീരേ മൃഗാശയാ
കുംഭത്തിൽ നീരകം പുക്ക ശബ്ദം കേട്ടു
കുംഭിവരൻ നിജതുമ്പിക്കരംതന്നി–
ലംഭസ്സുകൊള്ളുന്ന ശബ്ദമെന്നോർക്കയാ–
ലമ്പയച്ചേനറിയാതെയതും ബലാൽ
പുത്രനു കൊണ്ടനേരത്തു കരച്ചിൽ കേ–
ട്ടെത്രയും ഭീതനായ്തത്ര ചെന്നീടിനേൻ.
ബാലനെക്കണ്ടു നമസ്കരിച്ചേനതു–
മൂലമവനുമെന്നോടു ചൊല്ലീടിനാൻ :–

കർമ്മമത്രേ മമ വന്നതിതു തവ
ബ്രഹ്മഹത്യാപാപമുണ്ടാകയില്ലെടോ.
കണ്ണും പൊടിഞ്ഞു വയസ്സുമേറെപ്പുക്കു
പർണ്ണശാലേന്തേ വിശന്നു ദാഹത്തൊടു !
എന്നെയും പാർത്തിരിക്കും പിതാക്കന്മാർക്കും
തണ്ണീർകൊടുക്കയെന്നെന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ
ഞാനതു കേട്ടുഴറ്റോടു വന്നേനിനി
ജ്ഞാനികളാം നിങ്ങളൊക്കെ ക്ഷമിക്കണം
ശ്രീപാദപങ്കജമെന്നിയേ മറ്റില്ല
പാപിയായോരടിയന്നവലംബനം.
ജന്തുവിഷയകൃപാവശന്മാരല്ലോ
സന്തതം താപസപുംഗവന്മാർ നിങ്ങൾ
ഇത്ഥമാകർണ്യ കരഞ്ഞുകരഞ്ഞവ
രെത്രയും ദു:ഖം കലർന്നു ചൊല്ലീടിനാർ:–
പുത്രനെവിടെക്കിടക്കുന്നിതു ഭവാൻ
തത്രൈവ ഞങ്ങളെക്കൊണ്ടുപോയീടേണം
ഞാനതുകേട്ടവർതമ്മെയെടുത്തതി–
ദീനതയോടു മുകർനുടൽ കാട്ടിനേൻ.
കഷ്ടമാഹന്തകഷ്ടം ! കർമ്മമെന്നവർ
തൊട്ടു തലോടി തനയശരീരവും
പിന്നെപ്പലതരം ചൊല്ലി വിലാപിച്ചു

ഖിന്നതയോടവരെന്നോടു ചൊല്ലീനാർ :–
നീയിനി നല്ല ചിത ചമച്ചീടണം
തീയുമേറ്റം ജ്വലിപ്പിച്ചു വൈകീടാതെ.
തത്ര ഞാനും ചിതകൂട്ടിനേനന്നേരം
പുത്രേണ സാകം പ്രവേശിച്ചവർകളും
ദഗ്ദ്ധദഹന്മാരുമായ് ചെന്നു മൂവരും
വൃത്രാരിലോകം ഗമിച്ചു വാണീടിനാർ.
വൃദ്ധതപോധനനന്നേരമെന്നോടു
പുത്രശോകത്താൽ മരിക്കെന്നു ചൊല്ലിനാൻ.
ശാപകാലം നമുക്കാഗതമായിതു
താപസവാക്യമസത്യമായുംവരാ.
മന്നവനേവം പറഞ്ഞു വിലാപിച്ചു
പിന്നെയും പിന്നെയും കേണുതുടങ്ങിനാൻ
ഹാരാമ ! പുത്ര ! ഹാ ! സീതേ ! ജനകജേ !
ഹാരാമ ! ലക്ഷ്മണ ! ഹാ ഹാ ! ഗുണാംബുധേ !
നിങ്ങളോടും പിരിഞ്ഞെന്മരണം പുന–
രിങ്ങനെവന്നതു കൈകേയിസംഭവം.
രാജീവനേത്രനെച്ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു
രാജാ ദശരഥൻ പുക്കു സുരാലയം.

/നാരീജനവിലാപം/
ദു:ഖിച്ചു രാജനാരീജനവും പുന–
രൊക്കെ വാവിട്ടു കരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാർ.
വക്ഷസി താഡിച്ചു കേഴുന്ന ഘോഷങ്ങൾ
തൽക്ഷണം കേട്ടു വസിഷ്ഠമുനീന്ദ്രനും
മന്ത്രികളോടുമുഴറിസ്സസംഭ്രമ–
മന്ത:പുരമകം പുക്കരുളിച്ചെയ്തു:–
തൈലമയദ്രോണിതന്നിലാക്കു ധരാ–
പലകൻതന്നുടൽ കേടുവന്നീടായ് വാൻ.
എന്നരുൾചെയ്തു ദൂദന്മാരെയുംവിളി–
ച്ചിന്നുതന്നേ നിങ്ങൾ വേഗേന പോകണം.
വേഗമേറീടും കുതിരയേറിച്ചെന്നു
കേകയരാജ്യമകംപുക്കു ചൊല്ലുക
മാതുലനായ യുധാജിത്തിനോടിനി–
യേതുമേ കാലം കളയാതയക്കണം
ശത്രുഘ്നനോടും ഭരതനെയെന്നതി–
വിദ്രുതം ചെന്നു ചൊൽകെന്നയച്ചീടിനാൻ.
സത്വരം കേകയരാണ്യമകുംപുക്കു
നത്വാ യുധാജിത്തിനോടു ചൊല്ലീടിനാർ:–

കേൾക്ക നൃപേന്ദ്ര ! വസിഷ്ഠനരുൾചെയ്ത
വാക്കുകൾ ശത്രുഘ്നനോടും ഭരതനെ
ഏതുമേ വൈകാതയോദ്ധ്യയ്ക്കയയ്ക്കെന്നു
ദൂതവാക്യം കേട്ടനേരം നരാധിപൻ
ബാലകന്മാരോടു പോകെന്നു ചൊല്ലിനാൻ
കാലേ പുറപ്പെട്ടിതു കുമാരന്മാരും

ഏതാനുമങ്ങൊരാപത്തകപ്പെട്ടിതു
താതനെന്നാകിലും ഭ്രാതാവിനാകിലും
എന്തകപ്പെട്ടിതെന്നുള്ളിൽ പലതരം
ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു മാർഗ്ഗേ ഭരതനും.
സന്താപമോടുമയോദ്ധ്യാപുരിപുക്കു
സന്തോഷവർജ്ജിതം ശബ്ദഹീനം തഥാ
ഭ്രഷ്ടലക്ഷ്മീകം ജനോദ്ബാധവർജ്ജിതം
ദൃഷ്ട്വാ വിഗതോത്സവം രാജ്യേമെന്തിദം
തേജോവിഹീനമകംപുക്കിതുചെന്നു
രാജഗേഹം രാജലക്ഷണവർജ്ജിതം
ദൃഷ്ട്വാ വിഗതോത്സവം രാജ്യമെന്തിദം
തേജോവിഹീനമകംപുക്കിതുചെന്നു
രാജഗേഹം രാജലക്ഷണവർജ്ജിതം
തത്ര കൈകേടിയെക്കണ്ടു കുമാരന്മാർ
ഭക്ത്യാ നമസ്കരിച്ചീടിനാരന്തിക.
പുത്രനെക്കണ്ടു സന്തോഷേണ മാതാവു–
മുത്ഥായ ഗാഢമാലിംഗ്യ മടിയിൽവ–
ച്ചുത്തമാംഗേ മുകർന്നാസു ചോദിച്ചിതു
ഭദ്രമല്ലീ മൽകുലത്തിങ്കലൊക്കവേ ?
മാതാവിനും പിതൃഭ്രാതൃജനങ്ങൾക്കു–
മേതുമേ ദു:ഖമില്ലല്ലീ പറക നീ
ഇത്തരം കൈകേയി ചൊന്നനേരത്തതി–
നുത്തരമാശു ഭരതനും ചൊല്ലിനാൻ:–

ഖേദമുണ്ടച്ഛനെക്കാണാഞ്ഞെനിക്കുള്ളിൽ
താതനെവിടെ വസിക്കുന്നു മാതാവേ !
മാതാവിനോടു പിരിഞ്ഞു രഹസി ഞാൻ
താതനെപ്പണ്ടു കാണ്മിലൊരുനാളുമെ.
ഇപ്പോൾ ഭവതി താനേ വസിക്കുന്നതെ–
ന്തുൾപ്പുവിലങ്ങുമേ താപവും ഭീതിയും
മല്പിതാവെങ്ങു പറകെന്നതുകേട്ടു
തൽപ്രിയമാശു കൈകേയിയും ചൊല്ലിനാൾ:–

എന്മകനെന്തു ദു:ഖിപ്പാനവകാശം
നിന്മനോവാഞ്ഛിതമൊക്കെ വരുത്തി ഞാൻ.
അശ്വമേധാദിയാഗങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തു
വിശ്വമെല്ലാടവും കീർത്തി പരത്തിയ
സൽപുരുഷന്മാർ ഗതി ലഭിച്ചീടിനാൻ
ത്വൽപിതാവെന്നു കേട്ടൊരു ഭരതനും
ക്ഷോണീതലേ ദു:ഖവിഹ്വലചിത്തനാ–
യ് വീണു വിലാപം തുടങ്ങിനാനെത്രയും.
ഹാ ! താത! ദു:ഖസമുദ്രേ നിയൂജ്യ മാ–
മേതൊരു ദിക്കിനു പോയിതു ഭൂപതേ !
എന്നെയും രാജ്യഭാരത്തെയും രാഘവൻ
തന്നുടെ കയ്യിൽ സമർപ്പിയാതെ പിരി–
ഞ്ഞെങ്ങു പൊയ്ക്കൊണ്ടു പിതാവേ ! ഗുണവിധേ !

ഞങ്ങൾക്കുമാരുടയോരിനി ദൈവമേ !
പുത്രനീവണ്ണം കരയുന്നതുനേര–
മുത്ഥാപ്യ കൈകേയി കണ്ണുനീരും തുട–
ച്ചാശ്വസിച്ചീടുക ദു:ഖേന കിം ഫല
മീശ്വരകല്പിതമെല്ലാമറിക നീ.
അഭ്യുദയം വരുത്തീടിനേൻ ഞാൻ തവ
ലഭ്യമെല്ലാമെ ലഭിച്ചതറിക നീ.
മാതൃവാക്യം സമാകർണ്യ ഭരതനും
ഖേദപരവശ ചേതസാ ചോദിച്ചു :–
ഏതാനുമൊന്നു പറഞ്ഞതില്ലേ മമ
താതൻ മരിക്കുന്ന നേരത്തു മാതാവേ !
ഹാ: രാമ ! രാമ ! കുമാര ! സീതേ ! മമ
ശ്രീരാമലക്ഷ്മണ ! രാമ ! രാമ ! രാമ !
സീതേ ! ജനകസുതേതി പുന:പുന–
രാതുരനായ് വിലപിച്ചു മരിച്ചിതു
താതനതുകേട്ടനേരം ഭരതനും
മാതാവിനോടു ചോദിച്ചാനതെന്തയ്യോ !
താതൻ മരിക്കുന്ന നേരത്തു രാമനും
സീതയും സൗമിത്രിയുമരികത്തില്ലേ !
എന്നതുകേട്ടു കൈകേയിയും ചൊല്ലിനാൾ
മന്നവൻ രാമനഭിഷേകമാരംഭ്യ
സന്നദ്ധയായതുകണ്ടനേരത്തുഞാ–
നെന്നുടെ നന്ദനൻതന്നെ വാഴിക്കേണം
എന്നുപറഞ്ഞഭിഷേകം മുടക്കിയേൻ
നിന്നോടതിൻപ്രകാരം പറയാമല്ലോ.

രണ്ടു വരം മമ തന്നു തവ പിതാ
പണ്ടതിലൊന്നിനാൽ നിന്നെ വാഴിക്കെന്നു
രാമൻ വനത്തിനു പോകെന്നു മറ്റേതും
ഭൂമിപൻതന്നോടിതുകാലമർത്ഥിച്ചേൻ.
സത്യപരായണനായ നരപതി
പൃത്ഥ്വീതലം നിനക്കുംതന്നു രാമനെ
കാനനവാസത്തിനായയച്ചീടിന്ന്
ജാനകിദേവി പാതിവ്രത്യമാലംബ്യ
ഭർത്രാ സമം ഗമിച്ചീടിനാളാശു സൗ–
മിത്രിയും ഭ്രാതാവിനോടുകൂടെപ്പോയാൻ.
താതനവരെ നിലച്ചു വിലാപിച്ചു
ഖേദേന രാമരാമേതി ദേവാലയം
പുക്കാനറികെന്നു മാതൃവാക്യം കേട്ടു
ദു:ഖിച്ചു ഭൂമിയിൽ വീണു ഭരതനും.
മോഹം കലർന്ന നേരത്തു കൈകേയിയു–
മാഹന്ത ശോകത്തിനെന്തൊരു കാരണം.
രാജ്യം നിനക്കു സമ്പ്രാപ്തമായ് വന്നിതു
പൂജ്യനായ് വാഴ്ക ചാപല്യം കളഞ്ഞു നീ.
എന്നു കൈകേയി പറഞ്ഞതുകേട്ടുട–
നൊന്നു കോപിച്ചു നോക്കീടിനാൻ മാതരം

ക്രോധാഗ്നിതന്നിൽ ദഹച്ചുപോമമ്മയെ–
ന്നാധിപൂണ്ടീടിനാർ കണ്ടുനിന്നോർകളും
ഭർത്താവിനെക്കൊന്ന പാപേ ! മഹാഘോരേ !
നിസ്ത്രപേ ! നിർദ്ദയേ ! ദുഷ്ടേ ! നിശാചരി !
നിന്നുടെ ഗർഭത്തിലുത്ഭുവിച്ചേനൊരു
പുണ്യ്യില്ലാതെ മഹാപാപി ഞാനഹോ !
നിന്നോടുരിയാടരുതിനി ഞാൻ ചെന്നു
വഹ്നിയിൽ വീണു മരിപ്പനല്ലായ്കിലോ
കാളകൂടം കുടിച്ചീടുവനല്ലായ്കിൽ
വാളെടുത്താശു കഴുത്തറുത്തീടുവൻ.
വല്ലകണക്കിലും ഞാൻ ഞാൻ മരിച്ചീടുവ–
നില്ലൊരു സംശയം ദുഷ്ടേ ! ഭയങ്കരി !
ഘോരമായുള്ള കുംഭീപാകമാകിയ
നാരകംതന്നിൽ വസിക്കുമിതുമൂലം
ഇത്തരം മാതരം ഭർത്സിച്ചു ദു:ഖിച്ചു
സത്വരംചെന്നു കൗസല്യയും പുണർന്നീടിനാൾ
കണ്ണുനീരോടും മെലിഞ്ഞതിദീനയായ്
ഖിന്നയായോരു കൗസല്യ ചൊല്ലീടിനാൾ:–

കർമ്മദോഷങ്ങളിതെല്ലാമകപ്പെട്ടി–
തെന്മകൾ ദൂരത്തകപ്പെട്ട കാരണം
ശ്രീരാമനുമനുജാതനും സീതയും
ചീരാംബരജടാധാരികളായ് വനം
പ്രാപിച്ചിതെന്നെയും ദു:ഖാംബുരാശിയിൽ
താപേന മഗ്നയാക്കീടിനാർ നിർദ്ദയം.
ഹാ ! രാമ ! രാമ ! രഘുവംശനായക !
നാരായണ പരമാത്മൻ ജഗല്പതേ !
നാഥ ! ഭവാൻ മമ നന്ദനനായ് വന്നു
ജാതനായീടിനാൻ കേവലമെങ്കിലും
ദു:ഖമെന്നെപ്പിരിയുന്നീലൊരിക്കലു–
മുൾക്കാമ്പിലോർത്താൽ വിധിബലമാം തുലോം.
ഇത്ഥം കരയുന്ന മാതാവുതന്നെയും
നത്വാ ഭരതനും ദു:ഖേന ചൊല്ലീനാൻ:–

ആതുരമാനസയാകായ്ക്കിതുകൊണ്ടു
മാതാവു ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്കണം
രാഘവരാജ്യാഭിഷേകം മുടക്കിയാൾ
കൈകേയിയാകിയ മാതാവു മാതാവേ !
ഞാനറിഞ്ഞിട്ടില്ല രാഘവൻ തന്നാണ
ഞാനരിഞ്ഞത്രേയതെങ്കിലോ മാതാവേ !
ബ്രഹ്മഹത്യാശതജാതമാം പാപവു–
മമ്മേ ഭുജിക്കുന്നിതുണ്ടു ഞാൻ നിർണ്ണയം
ബ്രഹ്മാത്മജനാം വസിഷ്ഠമുനിയെയും
ധർമ്മദാരങ്ങളരുന്ധതിതന്നെയും
ഖഡ്ഗേന നിഗ്രഹിച്ചാലുള്ള പാപവു–
മൊക്കെയനുഭവിച്ചീടുന്നതുകണ്ടു ഞാൻ.

ഇങ്ങനെ നാനാ ശപഥങ്ങളും ചെയ്തു
തിങ്ങിനദു:ഖം കലർന്നു ഭരതനും
കേഴുന്നേരം ജനനിയും ചൊല്ലിനാൾ
ദോഷം നിനക്കേതുമില്ലെന്നറിഞ്ഞു ഞാൻ

ഇത്ഥം പറഞ്ഞു പുണർന്നു ഗാഢംഗാഢ–
മുത്തമാംഗേ മുകർന്നാളതു കണ്ടവ–
രൊക്കെ വാവിട്ടു കരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാ–
രക്കഥ കേട്ടു വസിഷ്ഠമുനീന്ദ്രനും
മന്ത്രിജനത്തോടുമൻപോടെഴുന്നള്ളി
സന്താപമോടു തൊഴുതു ഭരതനു
രോദനംകണ്ടരുൾചെയ്തു വസിഷ്ഠനും
ഖേദം മതിമതി കേളിതു കേവലം
വൃദ്ധൻ ദശരഥനായ രാജാധിപൻ
സത്യപരാക്രമൻ വിജ്ഞാനവീര്യവാൻ
മർത്ത്യസുഖങ്ങളാം രാജഭോഗങ്ങളും
ഭൂക്ത്വാ യഥാവിധി യജ്ഞങ്ങളും ബഹു–
കൃത്വാ ബഹുധനദക്ഷിണയും മുദാ
ദത്വാ ത്രിവിഷ്ടപം ഗത്വാ യഥാസുഖം
ലബ്ധ്വാ പുരന്ദരാർദ്ധാസനം ദുർല്ലഭം
വൃത്രാരിമുഖ്യത്രിദശൗഘവന്ദ്യനാ–
യാനന്ദമോടിരിക്കുന്നതിനെന്തു നീ
യാനനം താഴ്ത്തി നേത്രാംബു തൂകീടുന്നു.

ശുദ്ധനാത്മാ ജന്മനാശാദിവർജ്ജിതൻ
നിത്യൻ നിരുപനവ്യയനദ്വയൻ
സത്യസ്വരൂപൻ സകലജഗന്മയൻ
മൃത്യുജന്മാദിഹീനൻ ജഗൽക്കാരണൻ
ദേഹമത്യർത്ഥം ജഡം ക്ഷണഭംഗുരം
മോഹൈകകാരണം ! മുക്തിവിരോധകം
ശുദ്ധിവിഹീനം പവിത്രമല്ലൊട്ടുമേ
ചിത്തേ വിചാരിച്ചു കണ്ടാലൊരിക്കലും
ദു:ഖിപ്പതിന്നവകാശമില്ലേതുമേ
ദു:ഖേന കിംഫലം മൃത്യുവശാത്മനാം
താതനെന്നാകിലും പുത്രനെന്നാകിലും
പ്രേതരായാലതിമൂഢരായുള്ളവർ
മാറത്തലച്ചു തൊഴിച്ചു മുറവിളി
ച്ചേറെത്തളർന്നു മോഹിച്ചു വീണീടുവോർ
നിസ്സാരമെത്രയും സംസാരമോർക്കിലോ
സംത്സംഗമൊന്നേ ശുഭകരമായുള്ളു
തത്ര സൗഖ്യം വരുത്തീടുവാൻ നല്ലതു
നിത്യമായുള്ളൊരു ശാന്തിയറിക നീ.
ജന്മമുണ്ടാകിൽ മരണവും നിശ്ചയം
ജന്മംമരിച്ചവർക്കുവരും നിർണ്ണയം
ആർക്കും തടുക്കരുതാതോരവസ്ഥയെ–
ന്നോർക്കണമെല്ലാം സ്വകർമ്മവശവതം

തത്വമറിഞ്ഞുള്ള വിദ്വാനൊരിക്കലും
പുത്രമിത്രാർത്ഥകളത്രാദിവസ്തുനാ
വേർപെടുന്നേരവും ദു:ഖമില്ലേതുമേ :
ബ്രഹ്മാണ്ഡകോടികൾ നഷ്ടങ്ങളായതും
ബ്രഹ്മണാ സൃഷ്ടങ്ങളായതും പാർക്കിലോ
സംഖ്യയില്ലാതോളമുണ്ടിതെന്നാൽ ക്ഷണ–
ഭംഗുരമായുള്ള ജീവിതകാലത്തി–
ലെന്തൊരാസ്ഥാ മഹാജ്ഞാനിനാമുള്ളതും
ബന്ധമെന്തീദേഹദേഹികൾക്കെന്നതും
ചിന്തിച്ചു മായാഗുണവൈഭവങ്ങളു–
മന്തർമ്മുദാ കണ്ടവർക്കെന്തു സംഭ്രമം
കമ്പിത പത്രാഗ്രലഗ്നാംബുവിന്ദുവൽ
സംപതിച്ചീടുമായുസ്സതിനശ്വരം.
പ്രാക്തനദേഹസ്ഥകർമ്മണാ പിന്നെയും
പ്രാപ്തമാം ദേഹിക്കു ദേഹം പുരപി–
ജീർണ്ണദേഹങ്ങളവ്വണ്ണമുപേക്ഷിച്ചു
പൂർണ്ണശോഭം നവദേഹങ്ങൾ കൊള്ളുന്നു.
കാലചക്രത്തിൻ ഭ്രമണവേഗത്തിനു
മൂലമിക്കർമ്മഭേദങ്ങളറിക നീ.
ദു:ഖത്തിനെന്തൊരു കാരണം ചൊല്ലുനീ
മുഖ്യജനമതം കേൾക്ക ഞാന ചൊല്ലുവാൻ
ആത്മാവിനില്ല ജനനരണവു–
മാത്മനി ചിന്തിക്ക ഷഡ്ഭാവവുമില്ല.
നിത്യാനന്ദസ്വരൂപൻ സകലേശ്വരൻ ശാശ്വതൻ
ബുദ്ധ്യദിസാക്ഷി സർവ്വാത്മാ സനാതന–
നദ്വയനേകൻ പരൻ പരമൻ ശിവൻ.
ഇത്ഥമനാരതം ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു
ചിത്തേ ദൃഢമായറിഞ്ഞു ദു:ഖങ്ങളും
ത്യക്ത്വാ തുടങ്ങുക കർമ്മസമൂഹവും
സത്വരമേതും വിഷാദമുണ്ടാകൊലാ.

/സംസ്കാരകർമ്മം/

ശ്രുത്വാ ഗുരുവചനം നൃപനന്ദനൻ
കൃത്വാ യഥാവിധി സംസ്ക്കാരകർമ്മവും
മിത്രഭൃത്യാമാത്യസോദരോപാദ്ധ്യായ
യുക്തനായോരു ഭരതകുമാരനും
താതശരീരമെത്തോണിതന്നിൽനി–
ന്നാദരപൂർവ്വമെടുത്തു നീരാടിച്ചു.
ദിവ്യാംബരാഭരണാലേപനങ്ങളാൽ
സർവ്വാംഗമെല്ലാമലങ്കരിച്ചീടിനാൻ
അഗ്നിഹോത്രാഗ്നിതന്നാലഗ്നിഹോത്രിയെ
സംസ്ക്കരിക്കുംവണ്ണമാചാര്യസംയുതം
ദത്വാ തിലോദകം ദ്വാദശവാസരേ
ഭക്ത്യാ കഴിച്ചിതു പിണ്ഡമാദരാൽ
വേദപരായണന്മാരാം ദ്വിജാവലി–
ക്കോദനഗോധനഗ്രാമരത്നാംബര–

ഭൂഷണാലേപനതാംബൂലപൂഗങ്ങൾ
തോഷേണ ദാനവുംചെയ്തു സസോദരം
വീണുനമസ്കരിച്ചാശീർവ്വചനമാ–
ദാനവുംചെയ്തു വിശുദ്ധനായ് മേവിനാൻ
ജാനകീലക്ഷ്മണസംയുക്തനായുടൻ
കാനനം പ്രപിച്ചു രാമകുമാരനെ
മാനസേ ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചനുദിനം
മാനവവീരനായോരു ഭരതനും
സാനുജനായ് വസിച്ചീടിനാനദ്ദിനം
നാനാസുഹൃജ്ജനത്തോടുമനാകുലം
തത്ര വസിഷ്ഠമുനീന്ദ്രൻ മുനികുല–
സത്തമന്മാരുമായ് വന്നു സഭാന്തികേ
അർണ്ണോരുഹാസനസന്നിഭനാം മുനി
സ്വർണ്ണാസനേ മരുവീടിനാനാദരാൽ
ശത്രുഘ്നസംയുക്തനായ ഭരതനെ
തത്ര വരുത്തിയനേരമവർകളും
മന്ത്രികളോടും പുരവാസികളോടു–
മന്തരാനന്ദം വളർന്നു മരുവിനാർ
കുമ്പിട്ടു നിന്ന ഭരതകുമാരനോ–
ടംഭോജസംഭവനന്ദനൻ ചൊല്ലിനാൻ:–
ദേശകാലോചിതമായുള്ള വാക്കുകൾ
ദേശീകനായ ഞാനാശു ചൊല്ലീടുവൻ
സത്യസന്ധൻ തവ താതൻ ദശരഥൻ
പൃഥ്വീതലം നിനക്കദ്യ നർകീടിനാൻ
പുത്രാഭ്യുദയാർത്ഥമേഷ കൈകേയിക്കു
ദത്തമായോരു വരദ്വയകാരണം.
മന്ത്രപൂർവ്വമഭിഷേകം നിനക്കു ഞാൻ
മന്ത്രികളോടുമൻപോടു ചെയ്തീടുവൻ
രാജ്യമരാജകമാം ഭവാനാലിനി
ത്യാജ്യമല്ലെന്നു ധരിക്ക കുമാര ! നീ
താതനിയോഗമനുഷ്ടിക്കയും വേണം
പാതകമുണ്ടതല്ലായ്കിലേവനും
ഒന്നൊഴിയാതെ ഗുണങ്ങൾ നരന്മാർക്കു
വന്നുകൂടുന്നു ഗുരുപ്രസാദത്തിനാൽ.
എന്നരുൾചെയ്തു വസിഷ്ഠമുനിയോടു
നന്നായ്ത്തൊഴുതുണർത്തിച്ചു ഭരതനും
ഇന്നടിയന്നു രാജ്യംകൊണ്ടു കിം ഫലം
മന്നവനാകുന്നതും മമ പൂർവ്വജൻ
ഞങ്ങളവനുടെകിങ്കരന്മാരത്രേ
നിങ്ങളിതെല്ലാമറിഞ്ഞല്ലോ മേവുന്നു.

/ഭരതന്റെയാത്ര/
നാളെപ്പുലർക്കാലേ പോകുന്നതുകണ്ടു ഞാൻ
നാളീകനേത്രനെക്കൊണ്ടിങ്ങുപോരുവാൻ
ഞാനും ഭവനുമരുന്ധതീദേവിയും
നാനാപുരവാസികളുമമാത്യരും

ആന തേർ കാലാൾ കുതിരപ്പടയോടു-
മാനകശംഖപടഹവാദ്യത്തോടും
സോദരഭ്രൂസുരതാപസസാമന്ത-
മേദിനീപാലകവൈശ്യശൂദ്രാദിയും
സാദരമാശു കൈകേയിയൊഴിഞ്ഞുള്ള
മാതൃജനങ്ങളുമായിട്ടു പോകണം.
രാമനിങ്ങാഗമിച്ചീടുവോളം ഞങ്ങൾ
ഭൂമിയിൽതന്നെ ശയിക്കുന്നതേയുള്ളു.
മൂലഫലങ്ങൾ ഭുജിച്ചു ഭസിതവു
മാലേപനംചെയ്തു വല്ക്കലവും പൂണ്ടു
താപവേഷം ധരിച്ചു ജടപൂണ്ടു
താപം കലർന്നു വസിക്കുന്നതേയുള്ളു.

ഇത്ഥം ഭരതൻ പറഞ്ഞതുകേട്ടവ-
രെത്രയും നന്നുന്നെന്നു ചൊല്ലീടിനാർ.
ചിത്തേ നിനക്കിതു തോന്നിയതൽഭൂത-
മുത്തരന്മാരിലത്യൂത്തമനല്ലോ നീ.
സാധുക്കളേവം പുകഴ്ത്തുന്നതുനേര-
മാദിത്യദേവനുദിച്ചു ഭരതനും
ശത്രുഘ്നനോടുകൂടെപ്പുറപ്പെട്ടിതു
തത്ര സുമത്രനിയോഗേന സൈന്യവും
സത്വരം രാമനെക്കാണാൻ നടന്നിതു
ചിത്തേ നിറഞ്ഞു വഴിഞ്ഞ മോദത്തോടും.
രാജദാരങ്ങൾ കൗസല്യാദികൾ തദാ
രാജീവനേത്രനെക്കാണ്മാൻ നടന്നിതു
താപസശ്രേഷ്ഠൻ വസിഷ്ഠനും പത്നിയും
താപസവൃന്ദേന സാകം പുറപ്പെട്ടു.
ഭൂമി കിളർന്നു പൊങ്ങീടും പൊടികളും
വ്യോമനി ചെന്നു പരന്നു ചമഞ്ഞിതു.
രാഘവാലോകനാനന്ദവിവശരാം
ലോകരറിഞ്ഞില്ല മാർഗ്ഗഖേദങ്ങളും
ശൃംഗിവേരാഖ്യപുരം ഗമിച്ചീട്ടുടൻ
ഗംഗാതടേചെന്നു നിന്നു പെരുമ്പട.
കേകയപുത്രീസുതൻ പടയോടമി-
ങ്ങാഗതനായതു കേട്ടു ഗുഹൻ തദാ
ശങ്കിതമാനസനായ് വന്നു തന്നുടെ
കിങ്കരന്മാരോടു ചൊന്നാനിതന്നേരം:-

ബാണചാപാദി ശസ്ത്രങ്ങളും കൈക്കൊണ്ടു
തോണികളൊക്കെ ബന്ധിച്ചു സന്നദ്ധരായ്
നില്പിനെല്ലാവരും ഞാനങ്ങു ചെന്നുക-
ണ്ടിപ്പോൾ വരുന്നതുമുണ്ടു വൈകീടാതെ
അന്തികേ ചെന്നു വന്ദിച്ചാലവനുടെ-
യന്തർഗ്ഗതമറിഞ്ഞീടുന്നതുണ്ടല്ലോ.
രാഘവനോടു വിരോധത്തിനെങ്കിലോ
പോകരുതാരുമവരിനി നിർണ്ണയം

ശുദ്ധരെന്നാകിൽ കടത്തുകയും വേണം
പദ്ധതിക്കേതും വിഷാദവുംകൂടാതെ
ഇത്ഥം വിചാരിച്ചുറച്ചു ഗുഹൻചെന്നു
സത്വരം കാല്ക്കൽ നമസ്ക്കരിച്ചീടിനാൻ.
നാനാവിധോപായങ്ങളും കാഴ്ചവ-
ച്ചാനന്ദപൂർവ്വം തൊഴുതുനിന്നീടിനാൻ.

ചീരാംബരം ഘനശ്യാമം ജടാധരം
ശ്രീരാമമന്ത്രം ജപന്തനാരതം
ധീരം കുമാരം കുമാരോപമം മഹാ-
വീരം രഘുവരം സോദരം സാനുജം
മാരസമാനശരീരം മനോഹരം
കാരുണ്യസാഗരം കണ്ടു ഗുഹൻ തദാ.
ഭൂമിയിൽവീണു ഗുഹോ ഹമിത്യുക്ത്വാപ്ര-
ണാമവും ചെയ്തു ഭരതനുമന്നേരം.
ഉത്ഥാപ്യ ഗാഢമാലിംഗ്യ രഘുനാഥ-
ഭക്തം വയസ്യമനാമയവാക്യവും
ഭക്ത്വാ ഗുഹനോടു പിന്നെയും ചൊല്ലിനാ-
നുത്തമപൂരുഷോത്തംസരത്നം ഭവാൻ
ആലിംഗനം ചെയ്തുവല്ലോ ഭവാനെ ലോ-
കാലംബനഭൂതനാകിയ രാഘവൻ.
ലക്ഷ്മീഭഗവതിദേവിക്കൊഴിഞ്ഞു സി-
ദ്ധിക്കുമോ മറ്റൊരുവർക്കുമതോർക്ക നീ.
ധന്യനാകുന്നതു നീ ഭുവനത്തിങ്ക-
ലിന്നതിനില്ലൊരുസംശയം മൽസഖേ !
സോദരനോടും ജനകാത്മജയോടു-
മേതൊരിടത്തുറങ്ങീ രഘുനായകൻ
സീതയോടുകൂടി നീയവിടം മുദാ
കാട്ടിത്തരികെന്നു കേട്ടു ഗുഹൻ തദാ
വാട്ടമില്ലാതൊരു സന്തോഷചേതസാ
ഭക്തൻ ഭരതനത്യൂത്തമനെന്നു തൻ-
ചിതതേ നിരൂപിച്ചുടൻ നടന്നീടിനാനൻ.
യത്ര ഗത്വാ ഗുഹൻ സത്വരം ചൊല്ലിനാൻ:-

കണ്ടാലുമെങ്കിൽ കുശാസ്തൃതം സീതയാ
കൊണ്ടൽവർണ്ണൻതൻ മഹാശയനസ്ഥലം.
കണ്ടു ഭരതനും മുക്തബാഷ്പോദകം
തൊണ്ട വിറച്ചു സഗദ്ഗദം ചൊല്ലിനാൻ.
ഹാ ! സുകുമാരി ! മനോഹര ! ജാനകി !
പ്രാസാദമൂർദ്ധ്നി സുവർണ്ണതല്പസ്ഥലേ
കോമളസ്നിഗ്ദ്ധധവളാംബേരാസ്തൃതേ
രാമേണ ശേതേ മഹാസുഖം സാ കഥം?
ശേതേ കുശമയ വിഷ്ടരേ നിഷ്ഠൂരേ
ഖേദേന സീതാ മദീയാഗ്രജന്മനാ
മദ്ദോഷകാരണാലെന്നതു ചിന്തിച്ചു
മദ്ദേഹമാശു പരിത്യജിച്ചീടുവൻ.

കില്ബിഷകാരിണിയായ കൈകേയിതൻ
ഗർഭത്തിൽനിന്നു ജനിച്ചൊരു കാരണം
ദുഷ്കൃതിയായതിപാപിയാമെന്നെയും
ധിക്കരിച്ചീടിനേൻ പിന്നെയും പിന്നെയും
ജന്മസാഫല്യവും വന്നിതനുജനു
നിർമ്മലമാനസൻ ഭാഗ്യവാനെത്രയും
അഗ്രജൻ തന്നെപ്പരിചരിച്ചെപ്പൊഴും
വ്യഗ്രം വനത്തിനു പോയതവനല്ലോ.
ശ്രീരാമദാസദാസന്മാർക്കു ദാസനാ-
യാരൂഢഭക്തിപൂണ്ടേഷ ഞാനും സദാ
നിത്യവും സേവിച്ചുകൊൾവനെന്നാൽ വരും
മർത്ത്യജന്മത്തിൻ ഫലമെന്നു നിർണ്ണയം.
ചൊല്ലു നീയെന്നോടെവിടെ വസതി
കൗസല്യാതനയനവിടേയ്ക്കു വൈകാതെ
ചെന്നുഞാനിങ്ങു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോരുവ-
നെന്നതുകേട്ടു ഗുഹനുമുരചെയ്താൻ:-

മംഗലദേവതാവല്ലഭൻ തങ്കലി-
ന്നിങ്ങനെയുള്ളൊരു ഭക്തിയുണ്ടാകയാൽ
പുണ്യവാന്മാരിൽ വച്ചഗ്രേസരൻ ഭവാൻ
നിർണ്ണയമെങ്കിലോ കേൾക്ക മഹാമതേ !
ഗംഗാനദികടന്നാലടുത്തെത്രയും
മംഗലമായുള്ള ചിത്രകൂടാചലം
തൻനികുടേ വസിക്കുന്നിതുസീതയാ
തന്നുടെ സോദരനോടും യഥാസുഖം.
ഇത്ഥം ഗുഹോക്തികൾ കേട്ടു ഭരതനും
തത്ര ഗച്ഛാമഹേ ശീഘ്രം പ്രിയസഖേ !
തർത്തുമമർത്ത്യതടിനിയെസസത്വരം
കർത്തുമിദ്യോഗം സമർത്ഥോ ഭവാദ്യ നീ
ശ്രുത്വാ ഭരതവാക്യം ഗുഹൻ സാദരം
ഗത്വാ വിബുധനദിയെക്കടത്തുവാൻ
ഭൃത്യജനത്തോടുകൂടെസ്സസംഭ്രമം
വിസ്താരയുക്തം മഹാക്ഷേപണീയുതം
അജ്ഞസാ കുലദേശം നിറച്ചീടിനാ-
നഞ്ഞൂറുതോണി വരുത്തിനാൻ.
ഊറ്റമായൊരു തുഴയുമെടുത്തതി-
ലേറ്റം വലിയൊരു തോണിയിൽ താൻ മുദാ
ശത്രുഘ്നനോടും ഭരതനേയും മുനി-
സത്തമനായ വസിഷ്ഠനേടും തദാ
രാമമാതാവായ കൗസല്യതന്നെയും
ഉത്തമയാം സുമിത്രാദേവിതന്നെയും
പൃഥ്വീശപത്നിമാർ മറ്റുള്ളവരെയും
ഭക്ത്യാ തൊഴുതു കരേറി മന്ദം തുഴ-
ഞ്ഞസ്തഭീത്യാ കടത്തീടിനാനാദരാൽ.

ഉമ്പർതടിയെക്കുമ്പിട്ടനാകുലം

മുമ്പേ നടന്നിതു വൻപടയും തദാ
ശീഘ്രം ഭരദ്വാജതാപസേന്ദ്രാശ്രമം
വ്യാഘ്രഗോവൃന്ദപൂർണ്ണം വിരോധം വിനാ
സമ്പ്രാപ്യ സമ്പ്രീതനായ ഭരതനും !
വൻപടയൊക്കവേ ദൂരെ നിർത്തീയിനാൻ
താനുമുജനുമായുടജാങ്കണേ
സാനന്ദമാവിശ്യ നിന്നോരനന്തരം
ഉജ്ജ്വലന്തം മഹാതേജസം താപസം
വിജ്വരാത്മാനമാസീനം വിധിസമം
ദൃഷ്ട്വാ നനാമ സാഷ്ടാംഗം സസോദരം
പുഷ്ടഭക്ത്യാ ഭരദ്വാജമുനീശ്വരം
ജ്ഞാത്വാ ദശരഥനന്ദനം ബാലകം
പ്രീത്യൈവ പൂജയാമാസ മുനീന്ദ്രനും
ഹൃഷ്ടവാചാ കുശലപ്രശ്നവും ചെയ്തു
ദൃഷ്ട്വാ തദാ ജടാവല്ക്കലധാരിണം
തുഷ്ടികലർന്നരുൾചെയ്താനിതെന്തെടോ
കഷ്ടമിക്കോപ്പുപപന്നമല്ലൊട്ടുമേ.
രാജ്യവും പാലിച്ചു നാനാജനങ്ങളാൽ
പൂജ്യനായോരു നീയെന്തിനായിങ്ങനെ
വല്ക്കലവും ജടയുംപൂണ്ടു താപസ–
മുഖ്യവേഷതതെപ്പരിഗ്രഹിച്ചീടുവാൻ
എന്തൊരു കാരണം വൻ പടയോടുമാ–
ഹന്ത വനാന്തരേ വന്നതു ചൊല്ലു നീ
ശ്രുത്വാ ഭരദ്വാജവാക്യം ഭരതനു–
മിത്ഥം മുനിവരൻതന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ:–

നിന്തിരുവുള്ളത്തിലേറാതെ ലോകത്തി–
ലെന്തൊരുവൃത്താന്തമുള്ള മഹാമുനേ !
എങ്കിലും വാസ്തവം ഞാനുണർത്തിപ്പനി–
സ്സങ്കടം പോവാനനുഗ്രഹിക്കേണമേ
രാമാഭിഷേകവിഘ്നത്തിനു കാരണം
രാമപാദാബ്ജങ്ങളാണ തപോനിധേ !
ഞാനേതുമേയൊന്നറിഞ്ഞീല രാഘവൻ
കാനനത്തിന്നെഴുന്നള്ളുവാൻ മൂലവും
കേകയപുത്രിയാമമ്മാവൻ വാക്കായ
കാകോളവേഗമേ മൂലമതിന്നുള്ളു.
ഇപ്പോളശുദ്ധനോ ശുദ്ധനോ ഞാനതി–
നിപ്പാദപത്മം പ്രമാണം ദയാനിധേ !
ശ്രീരാമചന്ദ്രനു ഭൃത്യനായ്ത്തല്പാദ–
വാരിജയുഗ്മം ഭജിക്കെന്നിയേ മമ
മറ്റുള്ള ഭോഗങ്ങളാലെന്തൊരു ഫലം !
മുറ്റുമതിന്നൊഴിഞ്ഞില്ലൊരാകാംക്ഷിതം.
ശ്രീരാഘവൻ ചരണാന്തികേ വീണു സം–
ഭാരങ്ങളെല്ലാമവടെസ്സമർപ്പിച്ചു
പൗരവസിഷ്ഠാദികളോടുകൂടവേ
ശ്രീരാമചന്ദ്രഭിഷേകവും ചെയ്തു

രാജ്യത്തിനാശു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയിട്ടു
പൂജ്യനാം ജേഷ്ഠനെസ്സേവിച്ചുകൊള്ളുവൻ.

ഇങ്ങനെ കേട്ടു ഭരതവാക്യം മുനി
മംഗലാത്മാനമേനം പുണർന്നീടിനാൻ
ചുംബിച്ചു മൂർദ്ധ്നി സന്തോഷിച്ചരുളിനാൻ
കിംബഹുനാ വത്സ ! വൃത്താന്തമൊക്കെ ഞാൻ
ജ്ഞാനദൃശാ കണ്ടറിഞ്ഞിരിക്കുന്നിതു
മാനസേ ശോകമുണ്ടാകൊലാ കേൾക്ക നീ
ലക്ഷ്മണനെക്കാൾ നിലക്കേറുമേ ഭക്തി
ലക്ഷ്മീപതിയായ രാമങ്കൽ നിർണ്ണയം.
ഇന്നിനിസ്സല്ക്കരിച്ചീടുവൻ നിന്നെ ഞാൻ
വന്ന പടയൊടുമില്ലൊരു സംശയം.
ഊണും കഴിഞ്ഞുറങ്ങിപ്പുലർകാലേ
വേണം രഘുനാഥനെച്ചെന്നു കൂപ്പുവാൻ.
എല്ലാമരുൾചെയ്തുവണ്ണമെനിക്കതി–
നില്ലൊരുവൈമുഖ്യമെന്നു ഭരതനും
കാൽകഴുകിസ്സമാചമ്യ മുനീന്ദ്രനു–
മേകാഗ്രമാനസനായതിവിദ്രുതം
ഹോമഗേഹസ്ഥനായ് ധ്യാനവും ചെയ്തിതു
കാമസുരഭിയെത്തൽക്ഷണേ കാനനം
ദേവേന്ദ്രലോകസമാനമായ് വന്നിതു
ദേവകളായിച്ചമഞ്ഞു തരുക്കളും
ദേവവനിതമാരായി ലതകളും
ഭാവനാവൈഭവമെത്രയുമർഭുതം !!

ഭക്തഭക്ഷ്യാദി പേയങ്ങൾ ഭോജ്യങ്ങളും
ഭുക്തിപ്രസാദനം മറ്റും ബഹുവിധം
ഭോജനശാലകൾ സേനാഗൃഹങ്ങളും
രാജഗേഹങ്ങളുമെത്ര മനോഹരം.
സ്വർണ്ണരത്നവ്രതനിർമ്മിതമൊക്കവേ
വർണ്ണിപ്പതിന്നു പണിയുണ്ടണ്ടനന്തനും
കർമ്മണാ ശാസ്ത്രദൃഷ്ടേന വസിഷ്ഠനെ
സമ്മോദമോടു പൂജിച്ചിതു മുമ്പിനാൽ.
പശ്ചാൽ സസൈന്യം ഭരതം സസോദര–
മിച്ഛാനുരൂപേണ പൂജിച്ചനന്തരം
തൃപ്തരായ് തത്ര ഭരദ്വാജമന്ദിരേ
സുപ്തരായാരമരാതിസന്നിഭേ
ഉത്ഥാനവും ചെയ്തുഷസി നിയമങ്ങൾ
കൃത്വാ ഭരദ്വാജപാദങ്ങൾ കൂപ്പിനാർ
താപസൻതന്നോടനുജ്ഞയും കൈക്കൊണ്ടു
ഭൂപതിനന്ദനന്മാരും പുറപ്പെട്ടു
ചിത്രകൂടാചലം പ്രാപ്യ മഹാബലം
തത്ര പാർപ്പിച്ചു ദൂരെ കിഞ്ചിദന്തികേ
മിത്രമായോരു ഗുഹനും സുമന്ത്രരും
ശത്രുഘ്നനും താനുമായി ഭരതനും

ശ്രീരാമസന്ദർശനാകാംക്ഷയാ മന്ദ–
മാരാഞ്ഞോരോരോ മുനിവരന്മാരോടു
താണുതൊഴുതു ചോദിച്ചുമത്യാദരം.
കുത്ര വാഴുന്ന രഘൂത്തമനത്ര സൗ–
മിത്രിയോടും മഹീപുത്രിമാരോടും മുദാ ?
ഉത്തമനായ ഭരതകുമാരനോ–
ടുത്തരം താപസന്മാരുമരുൾചെയ്തു:–

ഉത്തരതീരേ സുരസരിത:സ്ഥലേ
ചിത്രകൂടാദ്രിതൻപാർശ്വേ വഹാശ്രമേ
ഉത്തമപുരുഷൻ വാഴുന്നിതെന്നു കേ–
ട്ടെത്രയും കൗതുകത്തോടെ ഭരതനും
തത്രൈവ ചെന്ന നേരത്തു കാണായ് വന്നി–
തത്യൽഭുതമായ രാമചന്ദ്രാശ്രമം.
പുഷ്പഫലദലേപൂർണ്ണവല്ലീതരു
ശഷ്പരമണിയ കാനനമണ്ഡലേ
ആമ്രകദളീബകുളപനസങ്ങ–
ളാമ്രാതകാർജ്ജുനനാഗപുന്നാഗങ്ങൾ
കേരപൂഗങ്ങളും കോവിദാരങ്ങളും–
മേരണ്ഡചമ്പകാശോകതാലങ്ങളും
മാലതീജാതി പ്രമുഖലതാവലീ–
ശാലികളായ തമാലസാലങ്ങളും
ഭൃംഗാദി നാനാവിഹംഗനാദങ്ങളും
തുംഗമാതംഗഭുജംഗപ്ലവംഗകു–
രംഗാദ്യനാനാമൃഗവ്രാതലീലയും
ഭംഗ്യാ സമാലോക്യ ദൂരെ ഭരതനും
വൃക്ഷാഗ്രസംലഗ്നവല്ക്കലാലംകൃതം
പുഷ്ക്കരാക്ഷാശ്രമം ഭക്ത്യാ വണങ്ങിനാൻ

ഭാഗ്യവാനായ ഭരതനതുനേരം
മാർഗ്ഗരജസി പതിഞ്ഞു കാണായ് വന്നു
സീതാരഘുനാഥപാദാരനിന്ദങ്ങൾ
നൂതനമായതിശോഭനം പാവനം
അങ്കുശാബ്ജധ്വജവജ്രമത്സ്യാഗികൊ–
ണ്ടങ്കിതം മംഗലമാനന്ദമഗ്നനായ
വീണുരുണ്ടും പണിഞ്ഞും കരഞ്ഞും തദാ
മേണുതൻ മൗലിയിൽ കോരിയിട്ടീടിനാൻ.
ധന്യോഹമിന്നഹോ ധന്യോഹമിന്നഹോ !
മുന്നം മയാ കൃതം പുണ്യപൂരം പരം
ശ്രീരാമപാദപത്മാഞ്ചിതം ഭൂതല–
മാരാലെനിക്കു കാണ്മാനവകാശവും
വന്നതില്ലോ മുഹുരിപ്പാദപാംസുക്ക–
ളന്വേഷണംചെയ്തുഴലുന്നിതേറ്റവും
വേധാവുമീശനും ദേവകദംബവും
വേദങ്ങളും നാരദാദിമുനികളും.
ഇത്ഥമോർത്തൽഭൂതപ്രേമരസാപ്ളുത–

ചിത്തനായാനന്ദബാഷ്പാകുലാക്ഷനായ്
മന്ദമന്ദം പരമാശ്രമസന്നിധൗ
ചെന്നു നിന്നോരുനേരതതു കാണായിതു.

സുന്ദരം രാമചന്ദ്രം പരമാനന്ദ–
മന്ദിരമിന്ദ്രാദിവൃന്ദാരകവൃന്ദ–
വന്ദിതമിന്ദിരാമന്ദിരോരഃസ്ഥല–
മിന്ദ്രാവരജമിന്ദീവരലോചനം
ദൂർവ്വാദളനിഭശ്യാമളം കോമളം
പൂർവ്വജം നീലനളിനദഃലക്ഷണം
രാമം ജടാമകുടം വല്ക്കലാംബരം
സോമബിംബാഭപ്രസന്നവക്ത്രാബുജം
ഉദ്യത്തരുണാരുണായുതശോഭിതം
വിദ്യൂത്സമാംഗിയാം ജാനകിയായൊരു
വിദ്യോദമാനമാത്മാനമവ്യാകുലം.
വക്ഷസി ശ്രീവത്സരക്ഷണമവ്യയം
ലക്ഷ്മീനിവാസം ജഗന്മയമച്യുതം
ലക്ഷ്മണസേവിതപാദപങ്കേരുഹം
ലക്ഷണലക്ഷ്യസ്വരൂപം പുരാതനം
ദക്ഷാരിസേവിതം പക്ഷീന്ദ്രവാഹനം
രക്ഷോവിനാശനം രക്ഷാവിചക്ഷണം
ചക്ഷുഃശ്രവണപ്രവരപല്യങ്കഗം
കുക്ഷിസ്ഥിതാനേകപത്മജാണ്ഡം പരം
കാരുണ്യപൂർണ്ണം ദശരഥനന്ദന–
മാരണ്യവാസരസികം മനോഹരം
ദുഃഖവും പ്രീതിയും ഭക്തിയും കൈക്കൊണ്ടു
തൃക്കാല്ക്കൽ വീണു നമസ്ക്കരിച്ചീടിനാൻ.

രാമനവനെയും ശത്രുഘ്നനേയുമാ–
മോദാലെടുത്തു നിവർത്തിസ്സസംഭ്രമം
ദീർഘബാഹുക്കലാലാലിംഗനംചെയ്തു
ദീർഘനിശ്വാസവുമന്യോന്യമുൾക്കൊണ്ടു
ദീർഘനത്രങ്ങളിൽനിന്നു ബാഷ്പോദകം
ദീർഘകാലംവാർത്തു സോദരന്മാരെയും
ഉത്സംഗസീമനി ചേർത്തു പുനരപി
വത്സങ്ങളുമണച്ചാനന്ദപൂർവ്വകം.
സത്സംഗമേറെയുള്ളൊരു സൗമിത്രിയും
തത്സമയേ ഭരതംഘ്രികൾ കൂപ്പിനാൻ.
ശത്രുഘ്നനുമതിഭക്തികലർന്നു സൗ–
മിത്രിതൻ പാദാംബുജങ്ങൾ കൂപ്പീടിനാൻ:
ഉഗ്രതൃഷാർത്തമാരായ പശുകുല–
മഗ്രേ ജലാശയംകണ്ടപോലെ തദാ
വേഗേന സന്നിധൗ ചെന്നാശു കണ്ടതു
രാഘവൻ നന്തിരുമേനി മനോധൃതം
രോദനംചെയ്യുന്ന മാതാവിനെക്കണ്ടു
പാദങ്ങളിൽ നമിച്ചാൻ രഘുനാഥനും.

ഏത്രയുമാർത്ഥി കൈക്കൊണ്ടു കൗസല്യയും
പുത്രനു ബാഷ്പധാരാഭിഷേകംചെയ്തു
ഗാഢമാശ്ലിഷ്യ ശിരസി മുകർന്നുട–
നൂഢമോദം മുലയും ചുരന്നു തദാ
അന്യരായുള്ളൊരു മാതൃജനത്തെയും
പിന്നെ നമസ്ക്കരിച്ചീടിനാനാദരാൽ.
ലക്ഷ്മീസമയായ ജാനകിതന്നെയും
ഗാഢമാശ്ലിഷ്യ കൗസല്യാദികൾ സമാ–
രൂഢഖേദം തുടച്ചീടിനാർ കണ്ണുനീർ.
തത്ര സമാഗതം ദൃഷ്ട്വാ ഗുരുവരം
ഭക്ത്യാ വസിഷ്ഠം സാഷ്ടാംഗമാമ്മാറുടൻ
നത്വാ രഘൂത്തമനാശു ചൊല്ലീടിനാ–
നെത്രയും ഭാഗ്യവാൻ ഞാനെന്നു നിർണ്ണയം

താതനു സൗഖ്യമല്ലീ ? നിജമാനസേ
ഖേദമുണ്ടോ പുനരെന്നെപ്പിരികയാൽ ?
എന്തൊന്നു ചൊനനതെന്നോടു ചൊല്ലീടുവാ–
നെന്തു സൗമിത്രിയെക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞതും ?
രാമവാക്യംകേട്ടു ചെന്നാൻ വസിഷ്ഠനും
ധീമതാം ശ്രേഷ്ഠ ! താതോദന്തമാശു കേൾ:–
നിന്നെപ്പിരിഞ്ഞതുതന്നെ നിരൂപിച്ചു
മന്നവൻ പിന്നെയും പിന്നെയും ദു:ഖിച്ചു
രാമരാമേതി സീതേതി കുമാരേതി
രാമേതി ലക്ഷ്മണേതി പ്രലാപംചെയ്തു
ദേവലോകംചെന്നു പുക്കാനറിക നീ
ദേവഭോഗേന സുഖിച്ചു സന്തുഷ്ടനായ്

കർണ്ണശൂലാഭം ഗുരുവചനം ഭൂമിയിൽ
കർണ്ണ്യ രഘുവരൻ വീണിതു ഭൂമിയിൽ
തൽക്ഷണമുച്ചൈർവ്വിലാപിച്ചിതേറ്റവും
ലക്ഷ്മണനോടു ജനനീജനങ്ങളും
ദു:ഖമാലോക്യ മറ്റുള്ള ജനങ്ങളു–
മൊക്കെ വാവിട്ടു കരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാർ.
ഹാ ! താത മാം പരിത്യജ്യ വിധിവശാ–
ലേതൊരു ദിക്കിനു പോയിതയ്യോ ഭവാൻ.
ഹാ ! ഹാ ! ഹതോ ഹമനാഥോ സ്മി മാമിനി
സ്നേഹേന ലാളിപ്പതാരനുവാസരം
ദേഹമിനി ത്യജിച്ചീടുന്നതുകണ്ടു ഞാൻ
മോഹമെനിക്കിനിയില്ല ജീവിക്കയിൽ.
സീതയും സൗമിത്രിതാനുമവ്വണ്ണമേ
രോദനം ചെയതു വീണീടിനാർ ഭൂതലേ
തദ്ദശായാം വസിഷ്ഠോക്തികൾ കേട്ടവ
രുൾത്തപമൊട്ടു ചുരുക്കി മരുവിനാർ.
മന്ദാകിനിയിലിറങ്ങിക്കുളിച്ചവർ
മന്ദേതരമുദകക്രിയയും ചെയ്താർ.
പിണ്ഡം മധുസഹിതംഗുലീസൽഫല–

പിണ്യാകനിർമ്മിതാന്നാം കൊണ്ടുവച്ചിതു
യാതൊരന്നം താൻ ഭുജിക്കുന്നതുമതു
സാദരം നല്കു പിതൃക്കൾക്കുമെന്നല്ലേ
വേദസ്മൃതികൾ വിധിച്ചതെന്നോർത്തതി-
ഖേദേന പിണ്ഡദാനാനന്തരം തദാ
സ്നാനംകഴിച്ചു പുണ്യാഹവും ചെയ്തഥ
സ്നാനാദനന്തരം പ്രാപിച്ചിതാശ്രമം.
അന്നുപവാസവും ചെയ്തിതെല്ലാവരും
വന്നുദിച്ചീടിനാനാദിത്യദേവനും.
മന്ദാകിനിയിൽകുളിച്ചെത്തു സന്ധ്യയും
വന്ദിച്ചുപോന്നാശ്രമേ വസിച്ചീടിനാർ.

/ഭരതരാഘവസംവാദം/
അന്നേരമാശു ഭരതനും രാമനെ-
ച്ചെന്നു തൊഴുതു പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ:-
രാമ ! രാമ ! പ്രഭോ ! രാമ ! മഹാഭാഗ !
മാമകവാക്യം ചെവിതന്നു കേൾക്കണം
ഉണ്ടടിയനഭിഷേകസംഭാരങ്ങൾ
കൊണ്ടുവന്നിട്ടതുകൊണ്ടിനിവൈകാതെ
ചെയ്കവേണമഭിഷേകസംഭാരങ്ങൾ
കൊണ്ടുവന്നിട്ടതുകൊണ്ടിനിവൈകാതെ
ചെയ്കവേണമഭിഷേകവും പാലനം
ചെയ്ക രാജ്യം തവ പൈത്ര്യം യഥാചിതം.
ജേഷ്ഠമാം ധർമ്മം പ്രജാപരിപാലനം
അശ്വമേധാദിയും ചെയ്തു കീർത്തയാ ചിരം
വിശ്വമെല്ലാം പരത്തിക്കുലതന്തവേ
പുത്രരേയും ജനിപ്പിച്ചു രാജ്യം നിജ-
പുത്രങ്കലാക്കി വനത്തിനുപോകണം.
ഇപ്പോളനുചിതമത്രേ വനവാസ-
മൽഭൂതവിക്രമ ! നാഥ ! പ്രസീദ മേ.
മാതാവുതന്നുടെ ദുഷ്കൃതം താവക
ചേതസി ചിന്തിക്കരുതു ദയാനിധേ !
ഭ്രാതവുതന്നുടെ പാദാംബുജം ശിര-
സ്യാദായ ഭക്തിപൂണ്ടിത്ഥമരുൾചെയ്തു.

ദണ്ഡനമസ്കാരവും ചെയ്തു നിന്നിതു
പണ്ഡിതനായ ഭരതകുമാരനും
ഉത്ഥാപ്യ രാഘവനുത്സംഗമാരോപ്യ
ചിത്തമോദേന പുണർന്നുചൊല്ലീടിനാൻ.
മദ്വാക്യമത്രകേട്ടാലും കുമാര ! നീ
യത്ത്വയോക്തം മയാ തത്തഥൈവ ശ്രുതം
താതനെന്നെപ്പതിന്നാലു സംവത്സരം
പ്രീതനായ്ക്കാനനം വാഴ്കെന്നു ചൊല്ലിനാൻ
പിതാ നിനക്കു രാജ്യം മാതൃസമ്മതം
ദത്തമായീ പുനരെന്നതുകരണം
ചേതസാ പാർക്കിൽ നമുക്കിരുവർക്കുമി-

ത്താനനിയോഗമനുഷ്ഠിക്കയും വേണം.
യാതൊരുത്തൻ പിതൃവാക്യത്തെ ലംഘിച്ചു
നീതിഹീനം വസിക്കുന്നിതു ഭൂതലേ
ജീവത്മൃതനവൻ പിന്നെ നരകത്തിൽ
മേവും മരിച്ചാലുമില്ലൊരു സംശയം
ആകയാൽ നീ പരിപാലിക്ക രാജ്യവും
പോക ഞാൻ ദണ്ഡകം തന്നിൽ വാണീടുവൻ.

രാമവാക്യംകേട്ടു ചൊന്നാൻ ഭരതനും
കാമുകനായ താതൻ മൂഢമാനസൻ
ചൊന്ന വാക്യം ഗ്രാഹ്യമല്ല മഹാമതേ !
മന്നവനായ് ഭവാൻ വാഴ്ക മടിയാതെ
എന്നു ഭരതവാക്യംകേട്ടു രാഘവൻ
പിന്നെയും മന്ദസ്മിതംചെയ്തു ചൊല്ലിനാൻ:-

ഭൂമിഭർത്താ പിതാ നാരീജിതനല്ല
കാമിയുമല്ല മൂഢാത്മാവുമല്ല കേൾ.
താതനസത്യഭയംകൊണ്ടു ചെയ്തതി-
നേതുമേ ദോഷം പറയരുതോർക്ക നീ.
സാധുജനങ്ങൾ നരകത്തിലുമതി-
ഭീതിപൂണ്ടിടുമസത്യത്തിൽ മാനസേ
എങ്കിൽ ഞാൻ വാഴ് വൻ വനേ നിന്തിരുവടി
സങ്കടമെന്നിയേ രാജ്യവും വാഴുക
സോദരനിത്ഥം പറഞ്ഞതുകേട്ടതി-
സാദരം രാഘവൻതാനുമരുൾചെയ്തു:-

രാജ്യം നിനക്കുമെനിക്കു വിപിനവും
പൂജ്യനാം താതൻ വിധിച്ചിതു മുന്നമേ.
വ്യത്യയമായനുഷ്ഠിച്ചാൽ നമുക്കതു
സത്യവിരോധം വരുമെന്നു നിർണ്ണയം.
എങ്കിൽഞാനും നിന്തിരുവടിപിന്നാലെ
കിങ്കരനായ് സുമിത്രാത്മജനെപ്പോലെ
പോരുവാൻ കാനനത്തിന്നതരുതെങ്കിൽ
ചേരുവാൻ ചെന്നു പരലോകമാശു ഞാൻ.
നിത്യോപവാസേന ദേഹമുപേക്ഷിപ്പ-
നിത്യോവമാത്മനി നിശ്ചയിച്ചന്തികേ
ദർഭവിരിച്ചു കിഴക്കു തിരിഞ്ഞുനി-
ന്നപ്പോൾ വെയിലത്തു പുക്കുഭരതനും
നിർബ്ബന്ധബുദ്ധി കണ്ടപ്പോൾ രഘുവരൻ
തൽബോധനാർത്ഥം നയനാന്തസംജ്ഞയാ
ചൊന്നാൻ ഗുരുവിനോടപ്പോൾ വസിഷ്ഠനും
ചെന്നുകൈകേയീസുതനോടു ചൊല്ലിനാൻ:-

മൂഢനായീടൊലാ കേൾക്കനീയെങ്കിലോ
ഗൂഢമായോരു വൃത്താന്തം നൃപാത്മജ !
രാമനാകുന്നതു നാരായണൻ പരൻ

താമരസോൽഭവനർത്ഥിക്കകാരണം
ഭൂമിയിൽ സൂര്യകുലത്തിലയോദ്ധ്യയിൽ
ഭൂമിപാലാത്മജനായിപ്പിറന്നിതു.
രാവണനെക്കൊന്നു ധർമ്മത്തെ രക്ഷിച്ചു
ദേവകളെപ്പരി പാലിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
യോഗമായാദേവിയായതു ജാനകി
ഭോഗീപ്രവരനാകുന്നതു ലക്ഷ്മണൻ
ലോകമാതാവും പിതാവും ജനകജാ
രാഘവന്മാരെന്നറിക വഴിപോലെ.
രാവണനെക്കൊൽവതിന്നു വനത്തിനു
ദേവകാര്യാർത്ഥം പുറപ്പെട്ടു രാഘവൻ.
മന്ഥരാവാക്യവും കൈകേയിചിത്ത–
നിർബ്ബന്ധവും ദേവകൃതമെന്നറിക നീ.
ശ്രീരാമദേവനിവർത്തനത്തിങ്കലു–
ള്ളാഗ്രഹം നീയും പരിത്യജിച്ചീടുക.
കാരണപൂരുഷാനുജ്ഞയാ സത്വരം
നീ രാജധാനിക്കു പോക മടിയതെ.
മന്ത്രികളോടും ജനനീജനത്തോടു–
മന്തമില്ലാത പടയോടുമിപ്പൊഴേ
ചെന്നയോദ്ധ്യാപുരിപുക്കു വസിക്ക നീ
വന്നീടുമഗ്രജൻ താനുമനുജനും
ദേവിയുമീരേഴുസംവത്സരാവധൗ
രാവണന്തന്നെ വധിച്ചു സപുത്രകം.

ഇത്ഥം ഗുരൂക്തികൾ കേട്ടു ഭരതനും
ചിത്തേ വളർന്നൊരു വിസ്മയം കൈക്കൊണ്ടു
ഭക്ത്യാ രഘൂത്തമസന്നിധൗ സാദരം
ഗത്വാ മുഹുർന്നമസ്കൃത്വാ സസോദരം
പാദുകാം ദേഹി രാജേന്ദ്ര ! രാജ്യായതേ
പാദബുദ്ധ്യാ മമ സേവിച്ചുകൊള്ളുവാൻ.
യാവത്തവാഗമനം ദേവദേവ ! മേ
താവദേവാനാരതം ഭജിച്ചീടുവൻ.
ഇത്ഥം ഭരതോക്തികേട്ടു രഘൂത്തമൻ
പൊൽത്താരടികളിൽ തേർത്ത മെതിയടി
ഭക്തിമാനായ ഭരതനു നൽകിനാൻ
നത്വാ പരിഗ്രഹിചചീടിനാൻ തമ്പിയും.

ഉത്തമരത്നവിഭൂഷിതപാദുകാ–
മുത്തമാംഗേ ചേർത്തു രാമനരേന്ദ്രനേ
ഭക്ത്യാ പ്രദക്ഷിണം കൃത്വാ നമസ്ക്കരി–
ച്ചുത്ഥായ വന്ദിച്ചുചൊന്നാൻ സഗദ്ഗദം
മന്വബ്ദപൂർണ്ണേ പ്രഥമദിനേ ഭവാൻ
വന്നതില്ലെന്നു വന്നീടുകില്പിന്നെ ഞാൻ
അന്യദിവസമുഷസി ജ്വലിപ്പിച്ച
വഹ്നിയിൽച്ചാടി മരിക്കുന്നതുണ്ടല്ലോ.
എന്നതുകേട്ടു രഘുപതിയും നിജ–

കണ്ണുനീരുംതുടച്ചുടൻപോടു ചൊല്ലിനാൻ.
അങ്ങനെതന്നെയൊരന്തരമില്ലതി-
നങ്ങുഞാനന്നുതന്നേവരും നിർണ്ണയം.
എന്നരുൾചെയ്തു വിടയുംകൊടുത്തിതു
ധന്യൻ ഭരതൻ നമസ്ക്കരിച്ചീടിനാൻ.
പിന്നെ പ്രദക്ഷിണവുംചെയ്തു വന്ദിച്ചു
മന്ദേതരം പുറപ്പെട്ടു ഭരതനും
മാതൃജനങ്ങളും മന്ത്രിവരന്മാരും
ഭ്രാതാവുമാചാര്യനും മഹാസേനയും
ശ്രീരാമദേവനെച്ചേതസി ചേർത്തുകൊ-
ണ്ടാരൂഢമോദേന കൊണ്ടുപോയീടിനാർ.
ശൃംഗിവേരാധിപനായ ഗുഹനെയും
മംഗലവാചാ പറഞ്ഞയച്ചീടിനാർ.
മുൻപിൽ നടന്നു ഗുഹൻ വഴികാട്ടുവാൻ
പിൻപേ പെരുമ്പടയും നടകൊണ്ടിതു.
കൈകേയിതാനും സുതാനുവദംകൊണ്ടു
ശോകമകന്നു നടന്നു മകനുമായ്
ഗംഗ കടന്നു ഗുഹാനുവാദേന നാ
ലംഗപ്പടയൊടും കൂടെക്കുമാരന്മാർ
ചെന്നയോദ്ധ്യാപുരിപുക്കു രഘുവരൻ
തന്നെയും ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചനുദിനം
ഭക്ത്യാ വിശുദ്ധബുദ്ധ്യാ പുരവാസികൾ
നിത്യസുഖേന വസിച്ചിതെല്ലാവരും

താപസവേഷം ധരിച്ചു ഭരതനും
താപേന ശത്രുഘ്നനും വ്രതത്തോടുടൻ
ചെന്നു നന്ദിഗ്രാമമൻപോടുപുക്കിതു
വന്നിതാനന്ദം ജഗദ്വാസികൾക്കെല്ലാം.
പാദുകാംവച്ചു സിംഹാസനേ രാഘവ-
പാദങ്ങളെന്നു സങ്കല്പിച്ചു സാദരം
ഗന്ധപുഷ്പാദ്യങ്ങൾകൊണ്ടു പൂജിച്ചുകൊ-
ണ്ടന്തികേ സേവിച്ചുനിന്നാരിരുവരും
നാനാമുനിജനസേവിതനായൊരു
മാനവവീരൻ മനോഹരൻ രാഘവൻ
ജാനകിയോടുമനുജനോടും മുദാ
മാനസാനന്ദം കലർന്നു ചിലദിനം
ചിത്രകൂടാചലേ വാണോരനന്തരം
ചിത്തേ നിരൂപിച്ചുകൊണ്ടു രഘുവരൻ
മിത്രവർഗ്ഗങ്ങളയോദ്ധ്യയിൽനിന്നു വ-
ന്നെത്തുമിവിടെയിരുന്നാലിനിയുടൻ
സത്വരം ദണ്ഡകാരണ്യത്തിനായ്ക്കൊണ്ടു
ബദ്ധമോദം ഗമിച്ചീടുകവേണ്ടതും.
ഇത്ഥം വിചാര്യ ധരിത്രീസുതയുമ-
ത്യുത്തമനായ സൗമിത്രിസുമായ്തദാ
തത്യാജ ചിത്രകൂടാചലം രാഘവൻ
സത്യസന്ധൻ നടകൊണ്ടാൻ വനാന്തരേ.

/അത്ര്യാശ്രമപ്രവേശം/
അത്രിതന്നാശ്രമം പുക്കു മുനീന്ദ്രനെ
ഭക്ത്യാ നമസ്ക്കരിച്ചു രഘുനാഥനും.
രാമോ ഹമദ്യ ധന്യോ സ്മി മഹാമുനേ!
ശ്രീമൽപദം തവ കാണായകാരണം.
സാക്ഷാൽ മഹാവിഷ്ണു നാരായണൻ പരൻ
മോക്ഷദനെന്നതറിഞ്ഞു മുനീന്ദ്രനും
പൂജിച്ചിതർഘ്യപാദ്യാദികൾകൊണ്ടു തം
രാജീവലോചനം ഭ്രാതൃഭാര്യാന്വിതം.
ചൊല്ലിനാൻ ഭൂപാലനന്ദനന്മാരോടു
ചൊല്ലെഴുമെന്നുടെ പത്നിയുണ്ടത്രകേൾ.
എത്രയും വൃദ്ധതപസ്വിനിമാരിൽവ–
ച്ചുത്തമയായ ധർമ്മജ്ഞാ തപോധനാ
പർണ്ണശാവാന്തർ ഗൃഹേ വസിക്കുന്നിതു
ചെന്നുകണ്ടാലും ജനകനൃപാത്മജേ !
എന്നതുകേട്ടു രാമാജ്ഞയാ ജാനകി
ചെന്നയസൂയാപദങ്ങൾ വണങ്ങിനാൾ.

വത്സേ! വരികരികേ ജനകാന്മജേ !
സൽസംഗമം ജന്മസാഫല്യമോർക്കനീ.
വത്സേ പിടിച്ചുചേർത്താലിംഗനം ചെയ്തു
തത്സ്വഭാവം തെളിഞ്ഞു മുനിപത്നിയും
വിശ്വക്മ്മാവിനാൽ നിർമ്മിതമായോരു
വിശ്വവിമോഹനമായ ദുകുലവും
കുണ്ഡലവുംമംഗരാഗവുമെന്നിവ
മണ്ഡനാർത്ഥമനസൂയ നല്കീടിനാൾ.
നന്നു പാതിവ്രത്യമാശ്രിത്യ രാഘവൻ
തന്നോടുകൂടെ നീ പോന്നതുമുത്തമം.
കാന്തി നിനക്കു കുറയായ്കൊരിക്കലും
ശാന്തനാകും തവ വല്ലഭൻതന്നോടും
ചെന്നു മഹാരാജധാനിയകംപുക്കു
നന്നായ് സുഖിച്ചു സുചിരം വസിക്ക നീ.

ഇത്ഥമനുഗ്രഹവും കൊടുത്താദരാൽ
ഭർത്തുരഗ്രേ ഗമിക്കെന്നയച്ചീടിനാൾ.
മൃഷ്ടമായ് മൂവരേയും ഭൂജിപ്പിച്ചഥ
തുഷ്ടികലർന്ന തപോധനനത്രിയും
ശ്രീരാമനോടരുൾചെയ്തു ഭവാനഹോ
നാരായണനായതറിഞ്ഞേനഹം
നിന്മഹാമായാ ജഗത്ത്രയവാസിനാം
സമ്മോഹകാരിണിയായതു നിർണ്ണയം.
ഇത്തരമത്രിമുനീന്ദ്രവാക്യം കേട്ടു
തത്ര രാത്രൗ വസിച്ചു രഘുനാഥനും.
ദേവനുമാദേവിയോടരുളിച്ചെയ്തി–
തേവമെന്നാൾ കിളിപ്പൈതലക്കാലമേ.

ഇത്യദ്ധ്യാത്മരാമായണേ
ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ
അയോദ്ധ്യാകാണ്ഡം സമാപ്തം.

....
ആരണ്യകാണ്ഡം
....

ബാലികേ! ശുകകുലമൗലിമാലികേ! ഗുണ–
ശാലിനീ! ചാരുശീലേ! ചൊല്ലീടു മടിയാതെ
നീലനീരദനിഭൻ നിർമ്മലൻ നിരഞ്ജനൻ
നീലനീരജദലലോചനൻ നാരായണൻ
നീലലോഹിതസേവ്യൻ നിഷ്കളൻ നിത്യൻപരൻ
കാലദേശാനുരൂപൻ കാരുണ്യനിലയനൻ
പാലനപരായണൻ പരമാത്മാവുതന്റെ
ലീലകൾ കേട്ടാൽ മതിയാകയില്ലൊരിക്കലും.
ശ്രീരാമചരിതങ്ങളതിലും വിശേഷിച്ചു
സാരമായൊരു മുക്തിസാധനം രസായനം.
ഭാരതീഗുണം തവ പരമാമൃതമല്ലോ
പാരാതെ പറകെന്നു കേട്ടു പൈങ്കിളി ചൊന്നാൾ.
ഫാലലോചനൻ പരമേശ്വരൻ പശുപതി
ബാലശീതാംശുമൗലി ഭഗവാൻ പരാപരൻ
പ്രാലേയാചലമകളോടരുൾചെയ്തീടിനാൻ
ബാലികേ! കേട്ടുകൊൾക പാർവ്വതി ഭക്തപ്രിയേ!
രാമനാം പരമാത്മാവാനന്ദരൂപനാത്മാ–
രാമനദ്വയനേകനവ്യയഭിരാമൻ
അത്രിതാപസപ്രവരാശ്രമേ മുനിയുമാ–
യെത്രയും സുഖിച്ചു വാണീടിനാനൊരു ദിനം

/മഹാരണ്യപ്രവേശം/
പ്രത്യുഷസ്യുത്ഥായ തൻ നിത്യകർമ്മവും ചെയ്ത
നത്വാ താപസം മഹാപ്രസ്ഥനമാരംഭിച്ചാൻ.
പുണ്ഡരീകോത്ഭവേഷ്ടപുത്ര! ഞങ്ങൾക്കു മുനി–
മണ്ഡലമണ്ഡിതമാം ദണ്ഡകാരണ്യത്തിനു
ദണ്ഡമെന്നിയേ പോവാനായനുഗ്രഹിക്കേണം
പണ്ഡിതശ്രേഷ്ഠ ! കരുണാനിധേ ! തപോനിധേ !
ഞങ്ങളെപ്പെരുവഴികൂട്ടേണമതിനിപ്പോ–
ളിങ്ങുനിന്നയയ്ക്കേണം ശിഷ്യരിൽ ചിലരെയും
ഇങ്ങനെ രാമവാക്യമത്രിമാമുനി കേട്ടു
തിങ്ങീടും കൗതുഹുലംപൂണ്ടുടനരുൾ ചെയ്തു:
നേരുള്ള മാർഗ്ഗം ഭവനേവർക്കും കാട്ടീടുന്നി–
താരുള്ളതഹോ തവ നേർവഴി കാട്ടീടുവാൻ!
എങ്കിലും ജഗദനുകാരിയാം നിനക്കൊരു
സങ്കടം വേണ്ടാ വഴി കാട്ടീടും ശിഷ്യരെല്ലാം.

ചെല്ലുവിൻ നിങ്ങൾ മുമ്പിൽ നടക്കെ ന്നവരോടു
ചൊല്ലി മാമുനിതാനുമൊട്ടു പിന്നാലെ ചെന്നാൻ.
അന്നേരം തിരിഞ്ഞുനിന്നരുളിച്ചെയ്തു മുനി–
തന്നോടു രാമചന്ദ്രൻ വന്ദിച്ചു ഭക്തിപൂർവ്വം:
നിന്തിരുവടി കനിഞ്ഞങ്ങെഴുന്നള്ളീടണ–
മന്തികേ ശിഷ്യജനമുണ്ടല്ലോ വഴിക്കുമേ.
എന്നു കേട്ടാശീർവാദം ചെയ്തുടൻ മന്ദം മന്ദം
ചെന്നു തൻ പർണ്ണശാലപുക്കിരുന്നരുളിനാൻ.
പിന്നെയും ക്രോശമാത്രം നടന്നാരവരപ്പോൾ
മുന്നിലമ്മാറു മഹാവാഹിനി കണായ്‌വന്നു.
അന്നേരം ശിഷ്യർകളോടരുൽചെയ്തു രാമ–
നിന്നദി കടപ്പതിനെന്തുപായങ്ങളുള്ളൂ ?
എന്നു കേട്ടവർകളും ചൊല്ലിനാ രെന്തു ദണ്ഡം
മന്നവ! നല്ല തോണിയുണ്ടെന്നു ധരിച്ചാലും
വേഗേന ഞങ്ങൾ കടത്തീടുന്നതുണ്ടുതാനു–
മാകുലം വേണ്ടാ ഞങ്ങൾക്കുണ്ടല്ലോ പരിചയം
എങ്കിലോ തോണി കരേറീടാമെന്നവർ ചൊന്നാർ
ശങ്ക കൂടാതെ ശീഘ്രം തോണിയും കടത്തിനാർ.
ശ്രീരാമൻ പ്രസാദിച്ചു താപസകുമാരക–
ന്മാരോടു നിങ്ങൾ കടന്നങ്ങു പോകെന്നു ചൊന്നാൻ.
ചെന്നുടനത്രിപാദം വന്ദിച്ചു കുമാരന്മാ–
രൊന്നൊഴിയാതെ രാമവൃത്താന്തമറിയിച്ചാർ
ശ്രീരാമസീതാസുമിത്രാത്മജന്മാരുമഥ
ഘോരമായുള്ള മഹാകാനനമകം പുക്കാർ.
ഝില്ലിഝംകാരമാദമണ്ഡിതം സിംഹവ്യാഘ്ര–
ശല്യാദിമൃഗഗണാകീർണ്ണ മാതപഹീനം
ഘോരരാക്ഷസകുലസേവിതം ഭയാനകം
ക്രൂരസർപ്പാദിപൂർണ്ണം കണ്ടു രാഘവൻ ചൊന്നാൻ:
ലക്ഷ്മണ! നന്നായ് നാലുപുറവും നോക്കിക്കൊൾക
ഭക്ഷണാർത്ഥികളല്ലോ രക്ഷസാം പരിഷകൾ.
വില്ലിനി നന്നായ്ക്കുഴിയെ കുലയ്ക്കയും വേണം
നല്ലൊരു ശരമൂരിപ്പിടിച്ചുകൊൾക കയ്യിൽ.
മുന്നിൽ നീ നടക്കണം വഴിയേ വൈദേഹിയും
പിന്നാലേ ഞാനും നടന്നീടുവൻ ഗതഭയമ.
ജീവാത്മാപരമാത്മാക്കൾക്കു മധ്യസ്ഥയാകും
ദേവിയാം മഹാമായാശക്തിയെന്നതുപോലെ
ആവയോർമ്മദ്ധ്യേ നടന്നീടുക വേണം സീതാ–
ദേവിയുമെന്നാലൊരു ഭീതിയുമുണ്ടായ് വരാ.
ഇത്തരമരുൾചെയ്തു തൽപ്രകാരേണ പുരു–
ഷോത്തമൻ ധനുദ്ധരനായ് നടന്നോരുശേഷം
പിന്നിട്ടാനുടനൊരു യോജന വഴിയപ്പോൾ
മുന്നിലമ്മാറങ്ങൊരു പുഷ്കരിണിയും കണ്ടാർ.
കല്ഹാരോല്പലകുമുദാംബുജ രക്തോല്പല–
ഫുല്ലപുഷ്പേന്ദീവര ശോഭിതമച്ഛജലം
തോയപാനവും ചെയ്തു വിശ്രാന്തന്മാരായ് വൃക്ഷ–
ച്ഛായാഭൂതലേ പുനരിരുന്നു യഥാസുഖം.

/വിരാധവധം/
അന്നേരമാശു കാണായ് വന്നിതു വരുന്നത–
ത്യുന്നതമായ മഹാസത്വമത്യുഗ്രാരവം
ഉദ്ധൂതവൃക്ഷം കരാളോജ്ജ്വലദംഷ്ട്രാന്വിത–
വക്ത്രഗഹ്വരം ഘോരാകാരമാരുണ്യനേത്രം
വാമാംസസ്ഥലന്യസ്തശൂലാഗ്രത്തിങ്കലുണ്ടു
ഭീമശാർദൂലസിംഹമഹിഷ വരാഹാദി
വാരണമൃഗവനഗോചരജന്തുക്കളും
പുരുഷന്മാരും കരഞ്ഞേറ്റവും തുള്ളിത്തുള്ളി
പച്ചമാംസങ്ങളെല്ലാം ഭക്ഷിച്ചു ഭക്ഷിച്ചുംകൊ–
ണ്ടുച്ചത്തിലലറി വന്നീടിനാനതുനേരം
ഉത്ഥാനം ചെയ്ത ചാപബാണങ്ങൾ കൈക്കൊണ്ടഥ
ലക്ഷമണൻതന്നോടരുൾ ചെയ്തിതു രാമചന്ദ്രൻ:
കണ്ടോ നീ ഭയങ്കരനായൊരു നിശാചര–
നുണ്ടു നമ്മുടെ നേരേ വരുന്നു ലഘുതരം.
സന്നാഹത്തോടു ബാണം തൊടുത്തു നോക്കിക്കൊണ്ടു
നിന്നുകൊള്ളുക ചിത്തമുറച്ചു കുമാര! നീ
വല്ലഭേ! ബാലേ! സീതേ! പേടിയായ്കേതുമെടോ
വല്ലജാതിയും പരിപാലിച്ചുകൊൾവനല്ലോ.
എന്നരുൾ ചെയ്തു നിന്നാനേതുമൊന്നിളകാതെ
വന്നുടനടുത്തിതു രാക്ഷസ പ്രവരനും
നിഷ്ഠുരതരമവനെട്ടാശ പൊട്ടും വണ്ണ–
മട്ടഹാസം ചെയ്തിടിവെട്ടീടും നാദം പോലെ.
ദൃഷ്ടിയിൽ നിന്നു കനൽക്കട്ടകൾ വിഴുംവണ്ണം
പുഷ്ടകോപേന ലോകം ഞെട്ടുമാറുരചെയ്താൻ:
കഷ്ടമാഹന്ത കഷ്ടം നിങ്ങളാരിരുവരും
ദുഷ്ടജന്തുക്കളേറ്റമുള്ള വൻകാട്ടിലിപ്പോൾ
നിൽക്കുന്നിതസ്തഭയം ചാപരൂണീരബാണ–
വല്ക്കലജടകളും ധരിച്ചു മുനി വേഷം
കയ്ക്കൊണ്ടു മനോഹരിയായൊരു ധാരിയോടു–
മുൾക്കരുത്തേറുമതിബാലന്മാരല്ലോ നിങ്ങൾ.
കിഞ്ചനഭയം വിനാ ഘോരമാം കൊടുങ്കാട്ടിൽ
സഞ്ചരിച്ചീടുന്നതുമെന്തൊരുമൂലം ചൊൽവിൻ?
രക്ഷോവാണികൾ കേട്ടു തൽക്ഷണമരുൾ ചെയ്താ–
നിക്ഷ്വാകുകുലനാഥൻ മന്ദഹാസാനന്തരം:
രാമനെന്നെനിക്കു പേരെന്നുട പത്നിയിവൾ
വാമലോചന സീതാദേവിയെന്നല്ലോ നാമം
ലക്ഷമണനെന്നു നാമമിവനും മൽസോദരൻ
പുക്കിതു വനാന്തരം ജനകനിയോഗത്താൽ
രക്ഷോജാതികളാകുമിങ്ങനെയുള്ളവരെ
ശിക്ഷിച്ചു ജഗത്ത്രയം രക്ഷിപ്പാനറിക നീ.
ശ്രുത്വാ രാഘവവാക്യമട്ടഹാസവും ചെയ്തു
വക്ത്രവും പിളർന്നൊരു സാലവും പറിച്ചോങ്ങീ
ക്രുദ്ധനാം നിശാചരൻ രാഘവനോടു ചൊന്നാൻ:
ശക്തനാം വിരാധനെന്നെന്നെ നീ കേട്ടിട്ടില്ലേ?

ഇത്രിലോകത്തിലെന്നെയാരറിയാതെയുള്ള–
തെത്രയും മൂഢൻ ഭവാനെന്നിഹ ധരിച്ചേൻ ഞാൻ.
മത്ഭയം നിമിത്തമായ് താപസരെല്ലാമിപ്പോ–
ളിപ്രദേശത്തെ വെടിഞ്ഞൊക്കവേ ദൂരെപ്പോയാർ.
നിങ്ങൾക്കു ജീവിക്കയിലാശയുണ്ടുള്ളിലെങ്കി–
ലംഗനാരത്നത്തെയുമായുധങ്ങളും വെടി–
ഞ്ഞെങ്ങാനുമോടിപ്പോവിനല്ലായ്കിലെനിക്കിപ്പോൾ
തിങ്ങീടും വിശപ്പടക്കീടുവൻ ഭവാന്മാരാൽ.
ഇത്തരം പറഞ്ഞവൻ മൈഥിലി തന്നെ നോക്കി–
സ്സത്വരമടുത്തതുകണ്ടു രാഘവനപ്പോൾ
പത്രികൾകൊണ്ടുതന്നെ ഹസ്തങ്ങളറുത്തപ്പോൾ
ക്രുദ്ധിച്ചു രാമംപ്രതി വക്ത്രവുംപിളർന്നതി–
സത്വരം നക്തഞ്ചരനടുത്താനതു നേര––
മസ്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ടു ഖണ്ഡിച്ചീടിനാൻ പാദങ്ങളും,
ബദ്ധരോഷത്തോടവൻ പിന്നെയുമടുത്തപ്പോ–
ളുത്തമാംഗവും മുറിച്ചീടിനാനെയ്തു രാമൻ.
രക്തവും പരന്നിതു ഭൂമിയിലതുകണ്ടു
ചിത്തകൗതുകത്തോടു പുണർന്നു വൈദേഹിയും.
നൃത്തവും തുടങ്ങിനാരപ്സരസ്ത്രീകളെല്ലാ–
മത്യച്ചം പ്രയോഗിച്ചു ദേവദുന്ദുഭികളും.
അന്നേരം വിരാധൻതന്നുള്ളിൽ നിന്നുണ്ടായൊരു
ധന്യരൂപനെക്കാണായ് വന്നിതാകാശമാർഗ്ഗേ
സ്വർണ്ണഭൂഷണംപൂണ്ടു സൂര്യ സന്നിഭകാന്ത്യാ
സുന്ദര ശരീരനായ് നിർമ്മലാംബരത്തൊടും
രാഘവം പ്രണതാർത്തിഹാരിണം ഘൃണാകരം
രാകേന്ദുമുഖം ഭവഭഞ്ജനം ഭയഹരം
ഇന്ദിരാരമണമിന്ദീവരദളശ്യാമ–
മിന്ദ്രാദിവൃന്ദാരകവൃന്ദവന്ദിതപദം
സുന്ദരം സുകുമാരം സുകൃതിജനമനോ–
മന്ദിരം രാമ രാമചന്ദ്രംജഗതാമഭിരാമം
വന്ദിച്ചു ദണ്ഡനമസ്ക്കാരവും ചെയ്തു ചിത്താ–
നന്ദം പൂണ്ടവൻ പിന്നെ സ്തുതിച്ച് തുടങ്ങിനാൻ:
ശ്രീരാമ! രാമ! രാമ! ഞാനൊരു വിദ്യാധരൻ
കാരുണ്യമൂരത്തേ! കമലാപതേ! ധരാപതേ!
ദുർവാസാവായ മുനിതന്നുടെ ശാപത്തിനാൽ
ഗർവിതനായോരു രാത്രിഞ്ചരനായേനല്ലോ.
നിന്തിരുവടിയുടെ മാഹാത്മ്യം കൊണ്ടു ശാപ–
ബന്ധവും തീർന്നു മോക്ഷം പ്രാപിച്ചേനിന്നു നാഥാ!
സന്തതമിനിച്ചരണാംബുജയുഗം തവ
ചിന്തിക്കായ് വരേണമേ മാനസത്തിനുഭക്ത്യാ.
വാണികൾകൊണ്ടു മാനകീർത്തനം ചെയ്യാകേണം
നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടു രാമലിംഗങ്ങൾ കാണാകേണം
ഉത്തമാംഗേന നമസ്ക്കരിക്കായ് വന്നീടേണ–
മുക്തമഭക്തന്മാർക്കു ഭൃത്യനായ് വരേണം ഞാൻ
നമസ്തേ ഭഗവതേ ജ്ഞാനമൂർത്തയേ നമോ
നമസ്തേ രാമായാത്മാരാമായ നമോനമ:

്നമസ്തേ രാമായ സീതാഭിരാമായ നിത്യം
നമസ്തേ രാമായ ലോകാഭിരാമായ നമഃ
ദേവലോകത്തിന്നു പോവാനായനുഗ്രഹിക്കേണം
ദേവദേവേശ ! പുനരൊന്നപേക്ഷിച്ചീടുന്നേൻ.
നിൻമഹാമായാദേവിയെന്നെ മോഹിപ്പിച്ചീടാ–
യ്കംബുജവിലോചനാ! സന്തതം നമസ്കാരം.
ഇങ്ങനെ വിജ്ഞാപിതനാകിയ രഘുനാഥ–
നങ്ങനെതന്നെയെന്നു കൊടുത്തു വരങ്ങളും.
മുക്തനെന്നിയേ കണ്ടുകുട്ടുകയില്ലയെന്നെ
ഭക്തിയുണ്ടായാലുടൻ മുക്തിയും ലഭിച്ചീടും.
രാമനോടനുജ്ഞയും കൈക്കൊണ്ടു വിദ്യധരൻ
കാമലാഭേന പോയി നാക ലോകവും പുക്കാൻ
ഇക്കഥ ചൊല്ലി സ്തുതിച്ചീടിന പുരുഷനു
ദുഷ്കൃതമകന്നു മോക്ഷത്തെയും പ്രാപിച്ചീടാം.

/ശരഭംഗമന്ദിരപ്രവേശം/
രാമലക്ഷമണന്മാരും ജാനകിതാനും പിന്നെ
ശ്രീമയമായ ശരഭംഗമന്ദിരം പുക്കാർ.
സാക്ഷാലീശ്വരനെ മാംസേക്ഷണങ്ങളെക്കൊണ്ടു
വീക്ഷ്യ താപസവരൻ പൂജിച്ചു ഭക്തിയോടെ
കന്ദപക്വാദികളാലാതിത്ഥ്യം ചെയ്ത ചിത്താ–
നന്ദമുൾക്കൊണ്ടു ശരഭംഗനുമരുൾചെയ്തു:
ഞാനനേകംനാളുണ്ടു പാർത്തിരിക്കുന്നിതത്ര
ജാനകിയോടും നിന്നെക്കാണ്മതിനാശയാലേ.
ആർജ്ജവബുദ്ധ്യാ ചിരം തപസാ ബഹുതര–
മാർജ്ജിച്ചേനല്ലോ പുണ്യമിന്നു ഞാനവയെല്ലാം
മർത്ത്യനായ് പിറന്നോരു നിനക്കു തന്നീടിനേ
നദ്യ ഞാൻ മോക്ഷത്തിനായുദ്യോഗം പൂണ്ടേനല്ലോ.
നിന്നെയും കണ്ടു മമ പുണ്യവും നിങ്കലാക്കി–
യെന്നിയേ ദേഹത്യാഗം ചെയ്യരുതെന്നുതന്നെ
ചിന്തിച്ചു ബഹുകാലം പാർത്തു ഞാനിരുന്നിതു
ബന്ധവുമറ്റു കൈവല്യത്തേയും പ്രാപിക്കുന്നേൻ.
യോഗീന്ദ്രനായ ശരഭംഗനാം തപോധനൻ
യോഗേശനായ രാമൻതൻപദം വണങ്ങിനാൻ.
ചിന്തിച്ചീടുന്നേനന്തസ്സന്തതം ചരാചര–
ജന്തുക്കളന്തർഭാഗേ വസന്തം ജഗന്നാഥം
ശ്രീരാമം ദുർവാദള ശ്യാമളമംഭോജാക്ഷം
ചീരവാസസം ജടാമകുടം ധനുർദ്ധരം
സൗമിത്രിസേവ്യം ജനകാത്മജാസമന്വിതം
സൗമുഖ്യമനോഹരം കരുണാരത്നാകരം.
കണ്ഠഭാവവും നീക്കി സീതയാ രഘുനാഥം
കണ്ടുകണ്ടിരിക്കവേ ദേഹവും ദഹിപ്പിച്ചു
ലോകേശപദം പ്രാപിച്ചീടിനാൻ തപോധാന–
നാകേശാദികൾ പുഷ്പവൃഷ്ടിയും ചെയ്തീടിനാർ
പാകശാസനൻ പദാംഭോജവും വണങ്ങിനാൻ.
മൈഥില്യാ സൗമിത്രിണാ താപസഗതി കണ്ടു

കൗസല്യാ തനയനും കൗതുകമുണ്ടായ് വന്നു
തത്രൈവ കിഞ്ചിൽകാലം കഴിഞ്ഞോരനന്തരം
വൃത്രാരിമുഖ്യന്മാരുമൊക്കെപ്പോയ് സ്വർഗ്ഗം പുക്കാർ.

/മുനിമണ്ഡലസമാഗമം/
ദണ്ഡകാരണ്യതലവാസികളായ മുനി–
മണ്ഡലം ദാശരഥി വന്നതു കേട്ടു കേട്ടു
ചണ്ഡദീധിതികുലജാതനാം ജഗന്നാഥൻ
പുണ്ഡരീകാക്ഷൻതന്നെക്കാണ്മാനായ് വന്നീടിനാർ.
രാമലക്ഷ്മണൻമാരും ജാനകീദേവിതാനും
മാമുനിമാരെ വീണു നമസ്കാരവും ചെയ്താർ.
താപസന്മാരുമാശീർവ്വാദം ചെയ്തവർകളോ–
ടാഭോഗാനന്ദവിവശന്മാരാരുൾചെയ്താർ:
നിന്നുടെ തത്വം ഞങ്ങളിങ്ങറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു
പന്നഗോത്തമതല്പേ പള്ളികൊള്ളുന്ന ഭവാൻ
ധാതാവത്ഥിക്കുമൂലം ഭൂഭാരം കളവാനായ്
ജാതനായിതു ഭൂവി മാർത്താണ്ഡകുലത്തിങ്കൽ
ലക്ഷമണനാകുന്നതു ശേഷനും, സീതാദേവി
ലക്ഷ്മിയാകുന്നതല്ലോ, ഭരതശത്രുഘ്നന്മാർ
ശംഖചക്രങ്ങ, ളഭിഷേകവിഘ്നാദികളും
സങ്കടം ഞങ്ങൾക്കു തീർത്തീടുവാനെന്നു നൂനം.
നാനാതാപസകുലസേവിതാശ്രമസ്ഥലം
കാനനം കാണ്മാനാശു നീകൂടെപ്പോന്നീടേണം
ജാനകിയോടും സമുത്രാത്മജനോടും കൂടി
മാനസേ കാരുണ്യമുണ്ടായ് വരുമല്ലോ കണ്ടാൽ
എന്നരുൾ ചെയ്ത മുനിശ്രേഷ്ഠന്മാരോടുകൂടി
ചെന്നവരോരോ മുനിപർണ്ണശാലകൾ കണ്ടാർ.
അന്നേരം തലയോടുമെല്ലുകളെല്ലാമോരോ
കുന്നുകൾപോലെ കണ്ടു രാഘവൻചോദ്യം ചെയ്താൻ:
മർത്ത്യമസ്തകങ്ങളു മസ്ഥിക്കൂട്ടവുമെല്ലാ–
മത്രൈവ മൂലമെന്തോന്നിത്രയുണ്ടാവാനഹോ!
തദ്വാക്യം കേട്ടു ചൊന്നാർ താപസജനം രാമ–
ഭദ്ര! നീ കേൾക്ക മുനിസത്തമന്മാരെക്കൊന്നു
നിർദ്ദയം രക്ഷോഗണം ഭക്ഷിക്കനിമിത്തമാ–
യിദ്ദേശമസ്ഥിവ്യാപ്തമായ് ച്ചമഞ്ഞിതു നാഥാ!
ശ്രുത്വാ വൃത്താന്തമിത്ഥം കാരുണ്യ പരവശ–
ചിത്തനായോരു പുരുഷോത്തമനരുൾചെയ്തു:
നിഷ്ഠൂരതരമായ ദുഷ്ടരാക്ഷസകുല–
മൊട്ടൊഴിയാതെ കൊന്നു നഷ്ടമാക്കീടുവൻ ഞാൻ
ഇഷ്ടാനുരൂപം തപോനിഷ്ഠയാ വസിക്കസ–
ന്തുഷ്ട്യാ താപസകുലമിഷ്ടിയും ചെയ്തു നിത്യം.
സത്യവിക്രമനിതി സത്യവും ചെയ്തു തത്ര
നിത്യസംപൂജ്യമാനനായ് വനവാസികളാൽ
തത്ര തത്രൈവ മുനിസത്തമാശ്രമങ്ങളിൽ
പൃത്ഥ്വീനന്ദിനിയോടുമനുജനോടും കൂടി
സത്സംസർഗാനന്ദേ നംവസിച്ചു കഴിഞ്ഞിതു

വത്സരം ത്രയോദശ, മക്കാലം കാണായ് വന്നു.

/സുതീക്ഷ്ണാശ്രമപ്രവേശം/
വിഖ്യാതമായ സുതീക്ഷ്ണാശ്രമം മനോഹരം
മുഖ്യതാപസകുലശിഷ്യസഞ്ചയ പൂർണം
സർവ്വത്തുഗുണഗണസമ്പന്നമനുപമം
സർവ്വകാലാനന്ദദാനോദയമത്യത്ഭുതം
സർവ്വപാഗപലതാഗുല് മസംകുലസ്ഥലം
സർവ്വസൽപക്ഷിമൃഗഭുജംഗനിഷേവിതം
രാഘവനവരാജൻതന്നോടും സീതയോടു–
മാഗതനായിതെന്നു കേട്ടൊരു മുനി ശ്രേഷ്ഠൻ
കംഭ സംഭവനാകുമഗസ്ത്യശിഷ്യോത്തമൻ
സംപ്രീതൻ രാമ മന്ത്രോപാസനരതൻ മുനി
സംഭ്രമത്തോടു ചെന്നുകൂട്ടികൊണ്ടിങ്ങുപോന്നു
സംപൂജിച്ചരുളിനാനർഘ്യപാദ്യാദികളാൽ.
ഭക്തിപൂണ്ടശ്രുജലനേത്രനായ് സഗദ്ഗദം
ഭക്തവത്സലനായ രാഘവനോടു ചൊന്നാൻ
നിന്തുരുവടിയുടെ നാമമന്ത്രത്തെത്തന്നെ
സന്തതം ജപിപ്പു ഞാൻ മൽഗുരനിയോഗത്താൽ
ബ്രഹ്മശങ്കരമുഖവന്ദ്യമാം പാദമല്ലോ
നിന്മഹാമായാർണവം കടപ്പനൊരു പോതം.
ആദ്യന്തമില്ലാതൊരു പരമാത്മാവല്ലോ നീ
വേദ്യമല്ലൊരുനാളുമാരാലും ഭവത്തത്ത്വം.
ത്വദ്ഭക്തഭൃത്യ ഭൃത്യനായീടണം ഞാൻ
ത്വത്പാദാംബുജം നിത്യമുൾക്കാമ്പിലുദിക്കണം
പുത്രഭാര്യാർത്ഥനിലയാന്ധകൂപത്തിൽ വീണു
ബദ്ധനായ് മുഴുകീടുമെന്ന നിന്തിരുവടി
ഭക്തവാത്സല്യ കരുണാകടാക്ഷങ്ങൾ തന്നാ–
ലുദ്ധരിച്ചീടണമേ സത്വരം ദയാനിധേ!
മൂത്രമാംസാമേദ്ധ്യാന്ത്ര പുൽഗലപിണ്ഡമാകും
ഗാത്രമോർത്തോളമതികശ്മല, മതിങ്കലു–
ള്ളാസ്ഥയാം മഹാമോഹപാശബന്ധവും ഛേദി–
ച്ചാർത്തിനാശന! ഭവാൻ വാഴുകെന്നുള്ളിൽ നിത്യം.
സർവ്വഭൂതങ്ങളുടെയുള്ളിൽ വാണ□ടുന്നതും
സർവ്വദാ ഭവാൻതന്നെ കേവലമെന്നാകിലും
ത്വന്മന്ത്രജപരതന്മാരായ ജനങ്ങളെ
ത്വന്മഹാമായാദേവി ബന്ധിച്ചീടുകയില്ല.
ത്വന്മന്ത്രജപവിമുഖന്മരാം ജനങ്ങളെ
ത്വന്മഹാമായാദേവി ബന്ധിച്ചീടുന്നതും.
സേവാനുരൂപഫലദാനതല്പരൻ ഭവാൻ
ദേവപാദപങ്ങളെപ്പോലെ വിശ്വേശ! പോറ്റീ!
വിശ്വസംഹാരസൃഷ്ടി സ്ഥിതികൾചെയ്വാനായി
വിശ്വമോഹിനിയായ മായ തൻഗുണങ്ങളാൽ
രുദ്രപങ്കജഭവ വിഷ്ണുരൂപങ്ങളായി
ചിദ്രൂപനായ ഭവാൻ വാഴുന്നു മോഹാത്മനാം
നാനാരൂപങ്ങളായിത്തോന്നുന്നു ലോകത്തിങ്കൽ

ഭാനുമാൻ ജലംപ്രതി വെവ്വേറെ കാണുമ്പോലെ.
ഇങ്ങനെയുള്ള ഭഗവൽസ്വരുപത്തെ നിത്യ–
മെങ്ങനെയറിഞ്ഞുപാസിപ്പൂ ഞാൻ ദയാനിധേ!
അദ്യൈവ ഭവച്ചരണാംബുജയുഗം മമ
പ്രത്യക്ഷമായ് വന്നിതുമൽതപോബലവശാൽ
ത്വൻമന്ത്രജപവിശുദ്ധാത്മനാം പ്രസാദിക്കും
നിർമ്മലനായ ഭവാൻ ചിന്മയനെന്നാകിലും
സന്മയമായി പരബ്രഹ്മമായരൂപമായ്
കർമ്മണാമഗോചരമായൊരു ഭവദ്രൂപം
ത്വന്മായാവിഡംബനരചിതമ മാനുഷ്യകം
മന്മഥകോടി കോടി സുഭഗം കമനീയം
കാരുണ്യപൂർണ്ണ നേത്രം കാർമുകബാണധരം
സ്മേരസുന്ദരമുഖമജിനാംബരധരം
സീതാസംയുദം സുമിത്രാത്മജനിഷേവിത–
പാദപങ്കജം നീലനീരദകളേബരം
കോമളമതിശാന്തമനന്തഗുണമഭി–
രാമമാത്മാരാമമാനന്ദസമ്പൂർണാമൃതം
പ്രത്യക്ഷമദ്യ മമ നേത്രഗോചരമായോ–
രിത്തിരുമേനി നിത്യം ചിത്തേ വാഴുക വേണം
മുറ്റിടും ഭക്ത്യാ നാമമുച്ചരിക്കായീടണം
മറ്റൊരു വരമപേക്ഷിക്കുന്നേനില്ല പോറ്റീ!
വന്ദിച്ചു കൂപ്പിസ്തുതിച്ചീടിന മുനിയോടു
മന്ദഹാസവും പൂണ്ടു രാഘവനരുൾ ചെയ്തു:
നിത്യവുമുപാസനാശുദ്ധമായിരിപ്പൊരു
ചിത്തം ഞാനറിഞ്ഞത്രേ കാണ്മാനായ് വന്നൂ മുനേ!
സന്തതമെന്നെത്തന്നെ ശരണം പ്രാപിച്ചു മ–
ന്മന്ത്രോപാസകന്മാരായ് നിരപേക്ഷന്മാരുമായ്
സന്തുഷ്ടന്മാരായുള്ള ഭക്തന്മാർക്കെന്നെ നിത്യം
ചിന്തിച്ചവണ്ണംതന്നെ കാണായ് വന്നീടുമല്ലോ.
ത്വൽകൃതമേതൽ സ്തോത്രം മൽപ്രിയം പഠിച്ചീടും
സൽകൃതിപ്രവരനാം മർത്ത്യനു വിശേഷിച്ചും
സദ്ഭക്തി ഭവിച്ചീടും ബ്രഹ്മജ്ഞാനവുമുണ്ടാ–
മല്പവുമതിനില്ല സംശയം നിരൂപിച്ചാൽ.
താപസോത്തമ! ഭവാനെന്നെസ്സേവിക്കമൂലം
പ്രാപിക്കുമല്ലോ മമ സായൂജ്യം ദേഹനാശേ
ഉണ്ടൊരാഗ്രഹം തവാചാര്യനാമഗസ്ത്യനെ–
ക്കണ്ടു വന്ദിച്ചുകൊൾവാനെന്തതിനാവതിപ്പോൾ?
തത്രൈവ കിഞ്ചിൽ കാലം വസ്തുമുണ്ടാത്യാഗ്രഹ–
മെത്രയുണ്ടടുത്തതുമഗസ്ത്യാശ്രമം മുനേ?
ഇത്ഥം രാമോക്തി കേട്ടു ചൊല്ലിനാൻ സുതീഷ്ണനു–
മസ്തു തേ ഭദ്ര, മതു തോന്നിയതതിന്നു ഞാൻ
കാട്ടുവേനല്ലോ വഴി കൂടെപ്പോന്നടുത്തനാൾ
വാട്ടമെന്നിയേവസിക്കേണമിന്നിവിടെ നാം
ഒട്ടുനാലുണ്ടു ഞാനും കണ്ടിട്ടെൻ ഗുരുവിനെ
പുഷ്ടമോദത്തോടൊക്കെത്തക്ക്പ്പോയ്ക്കാണാമല്ലോ.
ഇത്ഥമാനന്ദംപൂണ്ടു രാത്രിയും കഴിഞ്ഞപ്പോ–

ളുത്ഥാനം ചെയ്ത സന്ധ്യാവന്ദനം കൃത്വാ ശീഘ്രം
പ്രീതനാം മുനിയോടും ജാനകീദേവിയോടും
സോദരനോടും മന്ദം നടന്നു മദ്ധ്യാഹ്നേ പോയ്
ചെന്നിതു രാമനഗസ്ത്യസഹജനും
വന്യഭോജനവും ചെയ്തന്നവരെല്ലാവരു–
മന്യോന്യസല്ലാപവും ചെയ്തിരുന്നോരുശേഷം

ഭാനുമാനുദിച്ചപ്പോളർഘ്യവും നല്കി മഹാ–
കാനന മാർഗേ നടകൊണ്ടിതു മന്ദം മന്ദം
സർവ്വർത്തുഫലകുസുമാഢ്യപാദപലതാ–
സംവൃതം നാനാമൃഗസഞ്ചയനിഷേവിതം
നാനാപക്ഷികൾനാദം കൊണ്ടതിമനോഹരം
കാനനം ജാതി വൈരരഹിത ജന്തുപൂർണ്ണം
നന്ദനസമാനമാനന്ദദാനാഢ്യം മുനി–
നന്ദന വേദദ്ധ്വനിമിണ്ഡിതമനിപമം
ബ്രഹ്മർഷിപ്രവരന്മാരമരമുനികളും
സമ്മോദംപൂണ്ടു വാവും മന്ദിരനികരങ്ങൾ
സംഖ്യയില്ലാതോളമുണ്ടോരോരോതരം നല്ല
സംഖ്യാവത്തുക്കലുമുണ്ടററമില്ലാതവണ്ണം.
ബ്രഹ്മലോകവുമിതിനോടു നേരല്ലെന്നത്രേ
ബ്രഹ്മജ്ഞന്മാരായുള്ളോർ ചൊല്ലുന്നു കാണും തോറും.
ആശ്ചര്യമോരോന്നിവ കണ്ടുകണ്ടവരും ചെ–
ന്നാശ്രമത്തിനു പുറത്തടുത്തു ശുഭദേശേ
വിശ്രമിച്ചനന്തരമരുളിചെയ്തു രാമൻ
വിശ്രുതനായ സുതീഷ്ണൻ തന്നോ ടിനിയിപ്പോൾ
വേഗേന ചെന്നു ഭവാനഗസ്ത്യമുനീന്ദ്രനോ–
ടാഗതനായോരെന്നെയങ്ങുണർത്തിച്ചീടണം.
ജാനകിയോടും ഭ്രാതാവായ ലക്ഷ്മണനോടും
കാനനദ്വാരേ വസിച്ചീടുന്നിതുപാശ്രമം.
ശ്രുത്വാ രാമോക്തം സുതീക്ഷ്ണന്മഹാപ്രസാദമി–
ത്യുക്ത്വാ സത്വരം ഗത്വാചാര്യമന്ദിരം മുദാ
നത്വാ തം ഗുരുവരമഗസ്ത്യം മുനികുല–
സത്തമം രഘൂത്തമഭക്തസഞ്ചയവൃതം
രാമമന്ത്രാർത്ഥവ്യാഖ്യാ തത്പരം ശിഷ്യന്മാർക്കാ–
യ്ക്കാമദമഗസ്ത്യമാത്മാരാമം മുനീശ്വരം
ആരൂഢവിനയംകൊണ്ടാനതവക്ത്രത്തോടു–
മാരാൽ വീണുടൻ ദണ്ഡനമസ്ക്കാരവും ചെയ്താൻ:
രാമനാം ദാശരഥി സോദരനോടും നിജ്യ
ഭാമിനിയോടുമുണ്ടിങ്ങാഗതനായിട്ടിപ്പോൾ
നില്ക്കുന്നു പുറത്തുഭാഗത്തു കാരുണ്യബ്ധേ! നിൻ
തൃക്കഴലിണ കണ്ടു വന്ദിപ്പാൻ ഭക്തിയോടെ.
മുമ്പേ തന്നകക്കാമ്പിൽ കണ്ടറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു
കംഭസംഭവൻ പുനരേങ്കിലുമരുൾചെയ്താൻ:
ഭക്തം തേ, രഘുനാഥമാനയ ക്ഷിപ്രം രാമ–
ഭദ്രം മേ ഹൃദിസ്ഥിതം ഭക്തവത്സലം ദേവം.
പാർത്തിരുന്നീടുന്നു ഞാനെത്രനാളുണ്ടു കാണ്മാൻ

പ്രാർത്ഥിച്ചു സദാകാലം ധ്യാനിച്ചു രാമരൂപം
രാമരാമേതി രാമമന്ത്രവും ജപിച്ചതി–
കോമളം കാളമേഘശ്യാമളം നളിനാക്ഷം.
ഇത്യുക്ത്വാ സരഭസമുത്ഥായ മുനിപ്രവ–
രോത്തമൻ മദ്ധ്യേ ചിത്തമത്യന്തഭക്ത്യാ മുനി–
സത്തമരോടും നിജശിഷ്യസഞ്ചയത്തോടും
ഗത്വാ ശ്രീരാമചന്ദ്രവക്ത്രം പാർത്തരുൾചെയ്താൻ:
ഭദ്രം തേ നിരന്തരമസ്തു സന്തതം രാമ–
ഭദ്രം മേ ദിഷ്ട്യാ ചിരമദൈവ്യ സമാഗമം
യോഗ്യനായിരിപ്പോരിഷ്ടാതിഥി ബലാൽ മമ
ഭാഗ്യപൂർണ്ണത്വേന സംപ്രാപ്തനായിതു ഭവാൻ
അദ്യവാസരം മമ സഫലമത്രയല്ല
മത്തപസ്സാഫല്യവും വന്നിതു ജഗല്പതേ!
കുംഭസംഭവൻതന്നെക്കണ്ടു രാഘവൻതാനും
തമ്പിയും വൈദേഹിയും സംഭ്രമസമന്വിതം
കുമ്പിട്ടു ഭക്ത്യാ ദണ്ഡനമസ്ക്കാരം ചെയ്തപ്പോൾ
കംഭജന്മാവുമെടുത്തെഴുന്നേല്പിച്ചു ശീഘ്രം
ഗാഢാശ്ലേഷവും ചെയ്തു പരമനന്ദത്തോടും
ഗൂഢപാദീശാംശജനായ ലക്ഷ്മണനേയും
ഗാത്രസ്പർശനപരമാഹ്ലാദജാതസ്രവ–
ന്നേത്രകീലാലാകുലനായ താപസവരൻ
ഏകേന കരേണ സംഗൃഹ്യ രോമാഞ്ചാന്വിതം
രാഘവനുടെ കരപങ്കജമതിദ്രുതം
സ്വാശ്രമം ജഗാമ ഹൃഷ്ടാത്മനാ മുനിശ്രേഷ്ഠ–
നാശ്രിതജനപ്രിയനായ വിശ്വേശം രാമം
പാദ്യാർഗ്ഘ്യാസന മധുപർക്കമുഖ്യങ്ങളുമാ–
പാദ്യ സമ്പൂജ്യ സുഖമായുപവിഷ്ടം നാഥം
വന്യഭോജ്യങ്ങൾകൊണ്ടു സാദരം ഭുജിപ്പിച്ചു
ധന്യനാം തപോധനനേകാന്തേ ചൊല്ലീടിനാൻ

/അഗസ്ത്യസ്തുതി/
നീ വരുന്നതും പാർത്തു ഞാനിരുന്നിതു മുന്നം
ദേവകളോടും കമലാസനനോടും ഭവാൻ
ക്ഷീരവാരിധിതീരത്തിങ്കൽനിന്നരുൾ ചെയ്തു
ഘോര രാവണൻതന്നെക്കൊന്നു ഞാൻ ഭൂമണ്ഡല–
ഭാരാപഹരണം ചെയ്തീടുവനെ ന്നുതന്നെ
സാരസാസന! സകലേശ്വര! ദയാനിധേ!
ഞാനന്നുതുടങ്ങി വന്നിവിടെ വാണീടിനേ–
നാനന്ദസ്വരൂപനാം നിന്നുടൽ കണ്ടുകൊൾവാൻ
തപസജനത്തോടും ശിഷ്യസംഘാതത്തോടും
ശ്രീപാദാംബുജം നിത്യം ധാനിച്ചു വസിച്ചു ഞാൻ
ലോകസൃഷ്ടിക്കു മുന്നമേകനായാനന്ദനായ്
ലോകകാരണൻ വികല്പോപാധിവിരഹിതൻ
തന്നുടെ മായ തനിക്കാശ്രയ ഭൂതയായി
തന്നുടെ ശക്തിയെന്നും പ്രകൃതിമഹാമായ
നിർഗുണനായ നിന്നെയാവരണം ചെയ്തിട്ടു

തൽഗുണങ്ങളെയനുസരിപ്പിച്ചീടുന്നതും
നിർവ്യാജം വേദാന്തികൽ ചൊല്ലുന്നു നിന്നെ മുന്നം
ദിവ്യമാമവ്യാകൃമെന്നുപനിഷദ്വശാൽ.
മായാദേവിയെ മൂലപ്രകൃതിയെന്നും ചൊല്ലും
മായാതീതന്മാരെല്ലാം സംസൃതിയെന്നും ചൊല്ലും
വിദ്വാന്മാരവിദ്യയെന്നും പറയുന്നുവല്ലോ
ശക്തിയെപ്പല നാമം ചൊല്ലുന്നു പലതരം.
നിന്നാൽ സംക്ഷോഭ്യമാണയാകിയ മായ തന്നിൽ–
നിന്നുണ്ടായ് വന്നു മഹത്തത്ത്വമെന്നല്ലോ ചൊൽവൂ.
നിന്നുടെ നിയോഗത്താൽ മഹത്തത്ത്വത്തിങ്കലേ–
നിന്നുണ്ടായ് വന്നു പുനരഹങ്കാരവും പുരാ
മഹത്തത്ത്വവുംമഹങ്കാരവും സംസാരവും
മഹാദ്വേദികളേവം മൂന്നായിച്ചൊല്ലീടുന്നു.
സാത്വികം രാജസവും താമസമെന്നീവണ്ണം
വേദ്യമായ് ചമഞ്ഞിതു മൂന്നുമെന്നറിഞ്ഞാലും.
താമസത്തിങ്കൽനിന്നുണ്ടായിതിന്ദ്രിയങ്ങളും
തേജോരൂപങ്ങളായ ദൈവതങ്ങളും പിന്നെ
സാത്വികത്തിങ്കൽനിന്നു മനസ്സുമുണ്ടായ് വന്നു
സൂത്രരൂപകം ലിംഗമിവറ്റിൽ നിന്നുണ്ടായി
സർവ്വത്രവ്യാപ്തസ്ഥൂലസഞ്ചയത്തിങ്കൽനിന്നു
ദിവ്യനാം വിരാൾപുമാനുണ്ടായിതെന്നു കേൾപ്പൂ.
അങ്ങനെയുള്ള വിരാൾപ്പുരുഷൻതന്നെയല്ലോ
തിങ്ങീടും ചരാചരലോകങ്ങളാകുന്നതും
ദേവമാനുഷതിര്യഗ്യോനി ജാതികൽ ബഹു–
സ്ഥാവരജംഗമൗഘപൂർണ്ണമായുണ്ടായ് വന്നു.
ത്വന്മായാഗുണങ്ങളെ മൂന്നുമാശ്രയിച്ചല്ലോ
ബ്രഹ്മാവും വിഷ്ണുതാനും രുദ്രനുമുണ്ടായ് വന്നു
ലോകസൃഷ്ടിക്കു രജോഗുണമാശ്രയിച്ചല്ലോ
ലോകേശനായ ധാതാ നാഭിയിൽനിന്നുണ്ടായി
സത്വമാം ഗുണത്തിങ്കൽനിന്നു രക്ഷിപ്പാൻ വിഷ്ണു
രുദ്രനും തമോഗുണംകൊണ്ടു സംഹരിപ്പാനും
ബിദ്ധിജാതകളായ വൃത്തികൾ ഗുണത്രയം
നിത്യമംശിച്ചു ജാഗ്രൽ സ്വപ്നവും സുഷുപ്തിയും
ഇവറ്റിന്നെല്ലാം സാക്ഷിയായ ചിന്മയൻ ഭവാൻ
മോദമോടപ്പോളംഗീകരിച്ചു മായതന്നെ
തന്മൂലം ഗുണവാനെപ്പോലെയായിതു ഭവാൻ
ത്വന്മഹാമായ രണ്ടുവിധമായ് വന്നാളല്ലോ.
വിദ്യുമവിദ്യയുമെന്നുള്ളഭേദാഖ്യയാ
വിദ്യയെന്നല്ലോ ചൊല്വൂ നിവൃത്തിനിരതന്മാർ.
അവിദ്യാവശന്മാരായ് വർത്തിച്ചീടിന ജനം
പ്രവൃത്തിനിരന്മാരെന്നത്രെ ഭേദമുള്ളൂ.
വേദാന്തവാക്യാർത്ഥവേദികളായ് സമന്മാരായ്
പാദഭക്തന്മാരായുള്ളവർ വിദ്യാത്മകന്മാർ
അവിദ്യാവശഗന്മാർ നിത്യസംസാരികളെ–
ന്നവശ്യം തത്വജ്ഞന്മാർ ചൊല്ലുന്നു നിരന്തരം.
വിദ്യാഭ്യാസൈകരതന്മാരായ ജനങ്ങളെ

നിത്യമുക്തന്മാരെന്നു ചൊല്ലുന്നു തത്ത്വജ്ഞന്മാർ.
ത്വന്മന്ത്രോപാസകന്മാരായുളള ഭക്തന്മാർക്കു
നിർമ്മലയായ വിദ്യ താനേ സംഭവിച്ചീടും.
മറ്റുളള മൂഢന്മാർക്കു വിദ്യയുണ്ടാകെന്നതും
ചെറ്റില്ല നൂറായിരം ജന്മങ്ങൾ കഴിഞ്ഞാലും,
ആകയാൽ ത്വത്ഭക്തിസമ്പന്നന്മാരായുള്ളവ–
രേകാന്ത മുക്തന്മാരില്ലേതും സംശയമോർത്താൽ,
ത്വത്ഭക്തിസുധാഹീനന്മാരായുള്ളവർക്കെല്ലാം
സ്വപ്നത്തിൽപോലും മോക്ഷം സംഭവിക്കയുമില്ല.
ശ്രീരാമ! രഘുപതേ! കേവലജ്ഞാനമൂർത്തേ!
ശ്രീരാമണാത്മരാമ! കാരുണ്യാമൃതസിന്ധോ!
എന്തിനു വളരെ ഞാനിങ്ങനെ പറയുന്നു
ചിന്തിക്കിൽ സാരം കിഞ്ചിൽ ചൊല്ലുവൻ ധരാപതേ!
സാധുസംഗതിതന്നെ മോക്ഷകാരണമെന്നു
വേദാന്തജ്ഞന്മാരായ വിദ്വാൻമാർ ചൊല്ലീടുന്നു
സാധുക്കളാകുന്നതു സമചിത്തന്മാരല്ലോ
ബോധിപ്പിച്ചീടുമാത്മാജ്ഞാവും ഭക്തന്മാർക്കായ്
നിസ്പൃഹന്മാരായ് വിഗതൈഷണന്മാരായ് സദാ
ത്വൽഭക്തന്മാരായ് നിവൃത്താഖിലകാമന്മാരായ്
ഇഷ്ടാനിഷ്ടപ്രാപ്തികൾ രണ്ടിലും സമന്മാരായ്
നഷ്ടസംഗന്മാരുമായ് സന്യസ്തകർമ്മാക്കളായ്
തുഷ്ടമാനന്മാരായ് ബ്രഹ്മതൽപരന്മാരായ്
ശിഷ്ടാചാരൈകപരായണന്മാരായി നിത്യം
യോഗാർത്ഥം യമനിയമാദിസമ്പന്നന്മാരാ–
യേകാന്തേ ശമദമസാധനയുക്തന്മാരായ്
സാധുക്കളവരോടു സംഗതിയുണ്ടാകുമ്പോൾ
ചേതസി ഭവൽകഥാശ്രവണേ രതിയുണ്ടാം
ത്വൽക്കഥാശ്രവണേന ഭക്തിയും വർദ്ധിച്ചീടും
ഭക്തി വർദ്ധിച്ചീടുമ്പോൾ വിജ്ഞാനമുണ്ടായ് വരും
വിജ്ഞാനജ്ഞാനാദികൾകൊണ്ടു മോക്ഷവും വരും
വിജ്ഞാതമെന്നാൽ ഗുരുമുഖത്തിൽനിന്നിതെല്ലാം
ആകയാൽ ത്വത്ഭക്തിയും നിങ്കലേ പ്രേമവായ്പും
രാഘവ! സദാ ഭവിക്കേണമേ ദയാനിധേ!
ത്വദ്പാദാബ്ജങ്ങളിലും ത്വത്ഭക്തന്മാരിലുമെ–
ന്നുൾപ്പൂവിൽ ഭക്തി പുനരെപ്പൊഴുമുണ്ടാകണം
ഇന്നല്ലോ സഫലമായ് വന്നതു മമജന്മ–
മിന്നു മൽക്രതുക്കളും വന്നിതു സഫലമായ്.
ഇന്നല്ലോ തപസ്സിനും സാഫല്യമുണ്ടായ് വന്നു
ഇന്നല്ലോസഫലമായ് വന്നതു മന്നേത്രവും
സീതായാസാർദ്ധം ഹൃദി വസിക്ക സദാ ഭവാൻ
സീതാവല്ലഭ! ജഗന്നായക! ദശരഥേ!
നടക്കുമ്പോഴുമിരിക്കമ്പോഴുമൊരേടത്തു
കിടക്കുമ്പോഴും ഭുജിക്കുമ്പോഴുമെന്നുവേണ്ടാ
നാനാകർമ്മങ്ങളനുഷ്ഠിക്കുമ്പോൾ സദാകാലം
മാനസേ ഭവദ്രൂപം തോന്നേണം ദയാംബുധേ!
കുംഭസംഭവനിതി സ്തുതിച്ചു ഭക്തിയോടെ

ജംഭാരിതന്നാൽ മുന്നം നിക്ഷിപ്തമായ ചാപം
ബാണരൂണീരത്തോടും കൊടുത്തു ഖഡ്ഗത്തോടും
ആനന്ദവിവശനായ് പിന്നെയുമരുൾചെയ്താൻ:
ഭൂഭാരഭൂതമായ രാക്ഷസവംശം നിന്നാൽ
ഭൂപതേ! വിനഷ്ടമായീടണം വൈകീടാതെ.
സാക്ഷാൽ ശ്രീനാരായണനായ നീ മായയോടും
രാക്ഷസവധത്തിനായ് മർത്ത്യനായ് പിറന്നതും.
രണ്ടു യോജനവഴി ചെല്ലുമ്പോളിവിടെ നി–
ന്നുണ്ടല്ലോ പുണ്യഭൂമിയാകിയ പഞ്ചവടി,
ഗൗതമീതീരേ നല്ലൊരാശ്രമം ചമച്ചതിൽ
സീതയാ വസിക്ക പോയ് ശേഷമുള്ളൊരു കാലം
തത്രൈവ വസിച്ചു നീ ദേവകാര്യങ്ങളെല്ലാം
സത്വരം ചെയ്കെന്നുനനുജ്ഞത നല്കി മുനി.
ശ്രുത്വൈതൽ സ്തോത്രസാരമഗസ്ത്യസുഭാഷിതം
തത്ത്വാർത്ഥസമന്വിതം രാഘവൻ തിരുവടി
ബാണചാപാദികളും തത്രൈവ നിക്ഷേപിച്ചു
വീടുണൻ നമസ്കരിച്ചഗസ്ത്യപാദാംബുജം
യാത്രയുമയപ്പിച്ചു സുമിത്രാത്മജനോടും
പ്രീത്യാ ജാനകിയോടുമെഴുന്നള്ളീടുന്നേരം.

/ജടായുസംഗമം/
അദ്രിശൃംഗാഭം ത്യത്ര പദ്ധതിമദ്ധ്യേ കണ്ടു
പത്രിസത്തമനാകും വൃദ്ധനാം ജടായുഷം
എത്രയും വളർന്നൊരു വിസ്മയം പൂണ്ടു രാമൻ
ബദ്ധലോഷേണ സുമിത്രാത്മജനോടു ചൊന്നാൻ:
രക്ഷസാം പ്രവരനിക്കിടക്കുന്നതു മുനി–
ഭക്ഷകനിവനെ നീ കണ്ടതില്ലയോ സഖേ!
വില്ലിങ്ങു തന്നീടു നീ ഭീതിയുമുണ്ടാകൊല്ലാ
കൊല്ലുവനിവനെ ഞാൻ വൈകാതെയിനിയിപ്പോൾ.
ലക്ഷ്മണൻതന്നോടിത്ഥം രാമൻ ചൊന്നതു കേട്ടു
കേട്ടുിശ്രേഷ്ഠനും ഭയപീഡിതനായിച്ചൊന്നാൻ:
വദ്ധ്യനല്ലഹം തവ താതനു ചെറുപ്പത്തി–
ലെത്രയുമിഷ്ടനായ വയസ്യനറിഞ്ഞാലും.
നിന്തിരുവടിക്കും ഞാനിഷ്ടത്തെച്ചെയ്തീടുവൻ;
ഹന്തവ്യനല്ല ഭവഭക്തനാം ജടായു ഞാൻ.
എന്നിവ കേട്ടു ബഹുസ്നേഹമുൾക്കൊണ്ടു നാഥൻ
നന്നായാശ്ലേഷംചെയ്തു നല്കിനാനനുഗ്രഹം:
എങ്കിൽ ഞാനിരിപ്പതിനടുത്തു വസിക്ക നീ
സങ്കടമിനിയൊന്നുകൊണ്ടുമേ നിനക്കില്ല;
ശങ്കിച്ചേനല്ലോ നിന്നെ ഞാനതു കഷ്ടം! കഷ്ടം!
കിങ്കരപ്രവരനായ് വാഴുക മേലിൽ ഭവാൻ.

/പഞ്ചവടീപ്രവേശം/
എന്നരുൾചെയ്തു ചെന്നു പുക്കിതു പഞ്ചവടി–
തന്നിലാമ്മാറു സീതാലക്ഷമണസമേതനായ്.
പർണ്ണശാലയും തീർത്തു ലക്ഷ്മണൻ മനോജ്ഞമായ്

പർണ്ണപുഷ്പങ്ങൾകൊണ്ടു തല്പവുമുണ്ടാക്കിനാൻ.
ഉത്തമഗംഗാനദിക്കുത്തരതീരേ പുരു-
ഷോത്തമൻ വസിച്ചിതു ജാനകീദേവിയോടും.
കദളീപനസാമ്രാദ്യഖില ഫലവൃക്ഷാ-
വൃതകാനനേ ജനസംബാധവിവർജ്ജിതേ
നീരുജസ്ഥലേ വിനോദിപ്പിച്ചു ദേവിതന്നെ
ശ്രീരാമനയോദ്ധ്യയിൽ വാണതുപോലെ വാണാൻ.
ഫലമൂലാദികളും ലക്ഷമണനിദിനം
പലവുംകൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കും പ്രീതിയോടേ.
രാത്രിയുലറങ്ങാതെ ചാപബാണവും ധരി-
ച്ചാസ്ഥയാ രക്ഷാർത്ഥമായ് നിന്നീടും ഭക്തിയോടേ
സീതയെ മദ്ധ്യേയാക്കി മൂവരും പ്രാത:കാലേ
ഗൗതമിതന്നിൽ കുളിച്ചർഗ്ഘ്യവും കഴിച്ചുടൻ
പോരുമ്പോൾ സൗമിത്രി പാനീയവും കൊണ്ടുപോരും.
വാരംവാരം പ്രീതിപൂണ്ടിങ്ങനെ വാഴുംകാലം

/ലക്ഷ്മണോപദേശം/
ലക്ഷ്മണനൊരുദിനമേകാന്തേ രാമദേവൻ-
തൃക്കഴൽ കൂപ്പി വിനയാനതനായിച്ചൊന്നാൻഃ
മുക്തിമാർഗത്തെയരുൾചെയ്യേണം ഭഗവാനേ!
ഭക്തനാമടിയനോടജ്ഞാനം നീങ്ങുംവണ്ണം.
ജ്ഞാനവിജ്ഞാനഭക്തിവൈരാഗ്യചിഹ്നമെല്ലാം
മാനസാനന്ദംവരുമാററുൾ ചെയ്തീടണം.
ആരും നിന്തിരുവടിയൊഴിഞ്ഞില്ലിവയെല്ലാം
നേരോടേയുപദേശിച്ചീടുവാൻ ഭൂമണ്ഡലേ.
ശ്രീരാമനതു കേട്ടു ലക്ഷ്മണൻതന്നോടപ്പോ-
ളാരൂഢാനന്ദമരുൾചെയ്തിതുവഴിപോലെ:
കേട്ടാലുമെങ്കിലതിഗുഹ്യമാമു□ദേശം
കേട്ടോളം തീർന്നുകൂടും വികല്പഭ്രമമെല്ലാം.
മുമ്പിനാൽ മായാസ്വരൂപത്തെ ഞാൻ ചൊല്ലീടുവ-
നമ്പോടു പിന്നെ ജ്ഞാനസാധനം ചൊല്ലാമല്ലോ.
വിജ്ഞാനസഹിതമാം ജ്ഞാനവും ചൊൽവൻ പിന്നെ
വിജ്ഞേയമാത്മസ്വരൂപത്തെയും ചൊല്ലാമെടോ!
ജ്ഞേയമായുള്ള പരമാത്മാനമറിയുമ്പോൾ
മായാസംബന്ധഭയമൊക്കെ നീങ്ങീടുമല്ലോ.
ആത്മാവല്ലാതെയുള്ള ദേഹാദിവസ്തുക്കളി-
ലാത്മാവെന്നുള്ള ബോധം യാതൊന്നു ജഗത്ത്രയേ,
മായയാകുന്നതു നിർണയമതിനാലേ
കായസംബന്ധമാകും സംസാരം ഭവിക്കുന്നു.
ഉണ്ടല്ലോ പിന്നെ വിക്ഷേപാവരണങ്ങളെന്നു
രണ്ടു രൂപം മായയ്ക്കെന്നറിക സൗമിത്രേ നീ.
എന്നതിൽ മുന്നേതല്ലോ ലോകത്തെക്കല്പിക്കുന്ന-
തെന്നറികതിസ്ഥൂലസൂക്ഷ്മഭേദങ്ങളോടും
ലിംഗാദി ബ്രഹ്മാന്തമാമവിദ്യാരൂപമതും
സംഗാദിദോഷങ്ങളെസ്സംഭവിപ്പിക്കുന്നതും.
ജ്ഞാനരൂപിണിയാകും വിദ്യയായതു മറ്റേ-

താനന്ദപ്രാപ്തിഹേതുഭൂതയെന്നറിഞ്ഞാലും.
മായാകല്പിതം പരമാത്മനി വിശ്വമെടോ!
മായകൊണ്ടല്ലോ വിശ്വമുണ്ടെന്നു തോന്നിക്കുന്നു.
രജ്ജൂഖണ്ഡത്തിങ്കലെപ്പന്നഗബുദ്ധിപോലെ
നിശ്ചയം വിചാരിക്കിലേതുമൊന്നില്ലയല്ലോ.
മാനവന്മാരാൽ കാണപ്പെട്ടതും കേൾക്കായതും
മാനസത്തിങ്കൽ സ്മരിക്കപ്പെടുന്നതുമെല്ലാം
സ്വപ്നസന്നിഭം വിചാരിക്കിലില്ലാതൊന്നല്ലോ
വിഭ്രമം കളഞ്ഞാലും വികല്പമുണ്ടാകേണ്ട.
ജന്മസംസാരവൃക്ഷമൂലമായതു ദേഹം
തന്മൂലം പുത്രകളത്രാദി സംബന്ധമെല്ലാം.
ദേഹമായതു പഞ്ചഭൂതസഞ്ചയമയം
ദേഹസംബന്ധം മായാവൈഭവം വിചാരിച്ചാൽ.
ഇന്ദ്രിയദശകവുമഹങ്കാരവും ബുദ്ധി
മനസ്സും ചിത്തമൂലപ്രകൃതിയെന്നിതെല്ലാം
ഓർത്തുകണ്ടാലുമൊരുമിച്ചരിക്കുന്നതല്ലോ
ക്ഷേത്രമായതു ദേഹമെന്നുമുണ്ടല്ലോ നാമം.
എന്നിവറ്റിങ്കൽനിന്നു വേറൊന്നു ജീവനതും
നിർണ്ണയം പരമാത്മാ നിശ്ചലൻ നിരാമയൻ.
ജീവാമസ്വരൂപത്തെയറിഞ്ഞുകൊൾവാനുള്ള
സാധനങ്ങളെക്കേട്ടുകൊള്ളുക സൗമിത്രേ! നീ.
ജീവാത്മാവെന്നുംപരമാത്മാവാവെന്നതുമോർക്കിൽ
കേവലം പര്യായശബ്ദങ്ങളെന്നറിഞ്ഞാലും.
ഭേദമേതിമേയില്ല രണ്ടുമൊന്നത്രേ നൂനം
ഭേദമുണ്ടെന്നു പറയുന്നതജ്ഞന്മാരല്ലോ.
മാനവും ഡംഭം ഹിംസാ വക്രത്വം കാമം ക്രോധം
മാനസേ വെടിഞ്ഞു സന്തുഷ്ടനായ് സദാകാലം.
അന്യാക്ഷേപാദികളും സഹിച്ചു സമബുദ്ധ്യാ
മന്യഭാവവുമകലെക്കളഞ്ഞനുദിനം
ഭക്തികൈക്കൊണ്ടു ഗുരുസേവയും ചെയ്തു നിജ
ചിത്തശുദ്ധിയും ദേഹശുദ്ധിയും ചെയ്തുകൊണ്ടു
നിത്യവും സൽക്കർമ്മങ്ങൾക്കിളക്കം വരുത്താതെ
സത്യത്തെസ്സമാശ്രയിച്ചാനന്ദസ്വരൂപനായ്
ന്മാനസേ വിഷയസൗഖ്യങ്ങളെച്ചിന്തിയാതെ
ജനനജരാമരണങ്ങളെച്ചിന്തിച്ചുള്ളി–
ലനഹങ്കാരത്വേന സമഭാവനയോടും
സർവ്വാത്മാവാകുലമെങ്കലുറച്ച മനസ്സോടും
സർവ്വദാ രാമരാമേത്യമിതജപത്തൊടും.
പുത്രദാരാർത്ഥദിഷു നിസ്നേഹത്വവും ചെയ്തു
സക്തിയുമൊന്നിങ്കലും കൂടാതെ നിരന്തരം
ഇഷ്ടാനിഷ്ടപ്രാപ്തിക്കു തുല്യഭാവത്തോടു സ–
ന്തുഷ്ടനായ് വിവിക്തശുദ്ധസ്ഥലേ വസിക്കേണം.
പ്രാകൃതജനങ്ങളുമായ് വസിക്കരുതൊട്ടു–
മേകാന്തേ പരമാത്മജ്ഞാനതൽപരനായി
വേദാന്തവാക്യാർത്ഥങ്ങളവലോകനംചെയ്തു
വൈദികകർമ്മങ്ങളുമാത്മനി സമർപ്പിച്ചാൽ.

ജ്ഞാനവുമകതാരിലുറച്ചു ചമഞ്ഞീടും
മാനസേ വികല്പങ്ങളേതുമേയുണ്ടാകൊല്ലാ.
ആത്മാവാകുന്നതെന്തെന്നുണ്ടോ കേളതുമെങ്കി–
ലാത്മാവല്ലല്ലോ ദേഹപ്രമാണബുദ്ധ്യാഹങ്കാരം
മാനസാദികളൊന്നുമിവറ്റിൽനിന്നു മേലേ
മാനമില്ലാതെ പരമാത്മാവു താനേ വേറേ
നില്പിതു ചിദാത്മാവു ശുദ്ധമവ്യക്തം ബുദ്ധം
തൽപദാത്മാ ഞാനിഹ ത്വൽപദാർത്ഥവുമായി
ജ്ഞാനംകൊണ്ടെന്നെ വഴിപോലെ കണ്ടറിഞ്ഞീടാം
ജ്ഞാനമാകുന്നതെന്നെക്കാട്ടുന്ന വസ്തുതന്നെ.
ജ്ഞാനമുണ്ടാകുന്നതു വിജ്ഞാനംകൊണ്ടുതന്നെ
ഞാനിതെന്നറിവിനു സാധനമാകയാലേ.
സർവ്വത്ര പരിപൂർണ്ണനാത്മാവു ചിദാനന്ദൻ
സർവ്വസത്വാന്തർഗതനപരിച്ഛേദ്യനല്ലോ.
ഏകനദ്വയൻ പരനവ്യയൻ ജഗന്മയൻ
യോഗേശനജനഖിലാധാരൻ നിരാധാരൻ
നിത്യസത്യജ്ഞാനാദിലക്ഷണൻ ബ്രഹ്മാത്മകൻ
ബുദ്ധ്യുപാധികളിൽ വേറിട്ടവൻ മായാമയൻ
ജ്ഞാനംകൊണ്ടുപഗമ്യൻ യോഗിനാമേകാത്മനാം
ജ്ഞാനമാചാര്യശാസ്ത്രൗഘോപദേശൈകജ്ഞാനം.
ആത്മനോരേവം ജീവപരയോർമ്മൂലവിദ്യാ
ആത്മനി കാര്യകാരണങ്ങളും കൂടിച്ചേർന്നു
ലയിച്ചീടുമ്പോളുള്ളോരവസ്ഥയല്ലോ മുക്തി
ലയത്തോടാശു വേറിട്ടിരിപ്പതാത്മാവൊന്നേ.
ജ്ഞാനവിജ്ഞാനവൈരാഗ്യത്തോടു സഹിതമാ–
മാനന്ദമായിട്ടുള്ള കൈവല്യസ്വരൂപമി–
തുള്ളവണ്ണമേ പറവാനുമിതറിവാനു–
മുള്ളം നല്ലുണർവ്വുള്ളോരില്ലാരും ജഗത്തിങ്കൽ
മത്ഭക്തിയില്ലാതവർക്കെത്രയും ദുർല്ലഭം കേൾ
മത്ഭക്തികൊണ്ടുതന്നെ കൈവല്യം വരുംതാനും.
നേത്രമുണ്ടെന്നാകുലും കാണ്മതിനുണ്ടു പണി
രാത്രിയിൽ തന്റെ പദം ദീപമുണ്ടെന്നാകിലേ
നേരുള്ള വഴിയറിഞ്ഞീടാവിതവ്വണ്ണമേ
ശ്രീരാമഭക്തിയുണ്ടെന്നാകിലേ കാണായ് വരൂ.
ഭക്തനു നന്നായ് പ്രകാശിക്കുമാത്മാവു നൂനം
ഭക്തിക്കു കാരണവുമെന്തെന്നു കേട്ടാലും നീ.
മത്ഭക്തന്മാരോടുള്ള നിത്യസംഗമമതും
മത്ഭക്തന്മാരെക്കനിവോടു സേവിക്കുന്നതും
ഏകാദശ്യാദി വ്രതാനുഷ്ടാനങ്ങളും പുന–
രാകുലമെന്നിയേ സാധിച്ചുകൊൾകയുമഥ
പൂജനം വന്ദനവും ഭാവനം ദാസ്യം നല്ല
ഭോജനമഗ്നിവിപ്രാണാം കൊടുക്കയുമഥ
മൽക്കഥാപാഠശ്രവണങ്ങൾചെയ്കയും മുദാ
മൽഗുണനാമങ്ങളെക്കീർത്തിച്ചുകൊള്ളുകയും
സന്തതമിത്ഥമെങ്കൽ വർത്തിക്കും ജനങ്ങൾക്കൊ–
രന്തരം വരാതൊരു ഭക്തിയുമാണ്ടായ് വരും.

മുക്തിമാർഗം താവകപ്രശ്നാനുസാരവശാ–
ലുക്തമായതു നിനക്കെന്നാലെ ധരിക്ക നീ.
വക്തവ്യമല്ല നൂനമെത്രയും ഗുഹ്യം മമ
ഭക്തന്മാർക്കൊഴിഞ്ഞുപദേശിച്ചീടരുതല്ലോ.
ഭക്തനെന്നാകിലവൻ ചോദിച്ചീലെന്നാകിലും
വക്തവ്യമവനോടു വിശ്വാസം വരികയാൽ
ഭക്തിവിശ്വാസശ്രദ്ധായുക്തനാം മർത്ത്യനിതു
നിത്യമായ് പാഠം ചെയ്കിലജ്ഞാനമകന്നുപോം.
ഭക്തിസംയുക്തന്മാരാം യോഗീന്ദ്രന്മാർക്കു നൂനം
ഹസ്തസംസ്ഥിതയല്ലോ മുക്തിയെന്നറിഞ്ഞാലും.

/ഖരവധം/
ഇത്തരം സൗമിത്രിയോടരുളിച്ചെയ്തു പുന–
രിത്തിരി നേരമിരുന്നീടിനോരനന്തരം
ഗൗതമീതീരേ മഹാകാനനേ പഞ്ചവടീ–
ഭൂതലേ മനോഹരേ സഞ്ചരിച്ചീടുന്നൊരു
യാമിനീചരി ജനസ്ഥാനവാസിനി വിമോഹിനി,
പങ്കജധ്വജകുലിശാങ്കുശാങ്കിതങ്ങളായ്
ഭംഗി തേടീടും പദപാതങ്ങളതുനേരം
പാദസൗന്ദര്യം കണ്ടു മോഹിതയാകയാലെ
കൗതുകമുൾക്കൊണ്ടു രാമാശ്രമമകാപാക്കാൾ.
ഭാനുമണ്ഡലസഹസ്രോജ്ജ്വലം രാമനാഥം
ഭാനുഗോത്രജം ഭവഭയനാശനം പരം
മാനവവീരം മനോമോഹനം മായാമയം
മാനസഭവസമം മാധവം മധുഹരം
ജാനകിയോടുംകൂടെ വാണീടുന്നതു കണ്ടു
മീനകേതനബാണപീഡിതയായാളേറ്റം.
സുന്ദരവേഷത്തോടും മന്ദഹാസവും പൊഴി–
ഞ്ഞിന്ദിരാവരനോട് മന്ദമായുരചെയ്താൾ:
ആരെടോ ഭവാൻ? ചൊല്ലീടാരുടെ പുത്രനെന്നും
നേരോടെന്തിവിടേക്കു വരുവാൻ മൂലമെന്നും,
എന്തൊരുമൂലം ജടാവല്ക്കലാദികളെല്ലാം?
എന്തിനു ധരിച്ചിതു താപസവേഷമെന്നും.
എന്നുടെ പരമാർത്ഥം മുന്നേ ഞാൻ പറഞ്ഞീടാം
നിന്നോടു നീയെന്നോടു പിന്നെച്ചോദിക്കുമല്ലോ.
രാക്ഷസേശ്വരനായ രാവണഭഗിനി ഞാ–
നാഖ്യയാ ശൂർപ്പണഖ കാമരൂപിണിയല്ലോ.
ഖരദൂഷണത്രിശിരാക്കളാം ഭ്രാതാക്കന്മാർ
ക്കരികേ ജനസ്ഥാനേ ഞാനിരിപ്പതു സദാ.
നിന്നെ ഞാനാരെന്നതുമറിഞ്ഞീലതും പുന–
രെന്നോടു പരമാർത്ഥം ചൊല്ലണം ദയാനിധേ!
സുന്ദരീ കേട്ടുകൊൾക ഞാനയോദ്ധ്യാധിപതി–
നന്ദനൻ ദാശരഥി രാമനെന്നല്ലോ നാമം.
എന്നുടെ ഭാര്യയിവൾ ജനകാത്മജാ സീത
ധന്യേ! മൽഭ്രാതാവായ ലക്ഷ്മണനിവനെടോ.
എന്നാലെന്തൊരു കാര്യം നിനക്കു മനോഹരേ!

നിന്നുടെ മനോഗതം ചൊല്ലുക മടിയാതെ.
എന്നതു കേട്ടനേരം ചൊല്ലിനാൾ നിശാചരി–
യെന്നോടു കൂടെപ്പോന്നു രമിച്ചുകൊള്ളേണം നീ;
നിന്നെയും പിരിഞ്ഞു പോവാൻ മമ ശക്തി പോരാ
എന്നെ നീ പരിഗ്രഹിച്ചീടണം മടിയാതെ.
ജാനകി തന്നെക്കടാക്ഷിച്ചു പുഞ്ചിരി പൂണ്ടു
മാനവവീരനവളോടരുൾ ചെയ്തീടാൻ:
ഞാനിഹ തപോധനവേഷവും ധരിച്ചോരോ
കാനനംതോറും നടന്നീടുന്നു സദാകാലം.
ജാനകിയാകുമിവളെന്നുടെ പത്നിയല്ലോ
മാനസേ പാർത്താൽ വെടിഞ്ഞീടരുതൊന്നുകൊണ്ടും
സാപത്ന്യോഭവദു:ഖമെത്രയും കഷ്ടം കഷ്ടം!
താപത്തെ സഹിപ്പതിനാളല്ല നീയുമെടോ!
ലക്ഷ്മണൻ മമ ഭ്രാതാ സുന്ദരൻ മനോഹരൻ
ലക്ഷ്മീദേവിക്കുതന്നെയൊക്കും നീയെല്ലാംകൊണ്ടും
നിങ്ങളിൽച്ചേരുമേറെ നിർണ്ണയം മനോഹരേ!
സംഗവും നിന്നിലേറ്റം വർദ്ധിക്കുമവനെടോ!
മംഗലശീലനനുരൂപനെത്രയും നിന–
ക്കങ്ങു നീ ചെന്നു പറഞ്ഞീടുക വൈകീടാതെ.
എന്നതു കേട്ടനേരം സൗമിത്രി സമീപേ പോയ്–
ച്ചെന്നവളപേക്ഷിച്ചാൾ ഭർത്താവാകെന്നുതന്നെ.
ചൊന്നവളോടു ചിരിച്ചവനുമുരചെയ്താ–
നെന്നുടെ പരമാർത്ഥം നിന്നോടു പറഞ്ഞീടാം.
മന്നവനായ രാമൻതന്നുടെ ദാസൻ ഞാനോ
ധന്യേ! നീ ദാസിയാവാൻ തക്കവളല്ലയല്ലോ.
ചെന്നു നീ ചൊല്ലീടഖിലേശ്വരനായ രാമൻ
തന്നോടു തവ കുലശൽലാചാരങ്ങളെല്ലാം.
എന്നാലന്നേരം തന്നെ കയ്ക്കൊള്ളുമല്ലോ രാമൻ
നിന്നെ യെന്നതു കേട്ടു രാവണസഹോദരി
പിന്നെയും രഘുകുലനായകനോടു ചൊന്നാ–
ളെന്നെ നീ പരിഗ്രഹിച്ചീടുക നല്ലൂ നിന–
ക്കൊന്നുകൊണ്ടുമേയൊരു സങ്കടമുണ്ടായ്‌വരാ
മന്നവാ! ഗിരിവനഗ്രാമദേശങ്ങൾതോറു–
മെന്നോടുകൂടെ നടന്നോരോരോ ഭോഗമെല്ലാ–
മന്യോന്യംചേർന്നു ഭുജിക്കായ് വരുമനാരതം.
ഇത്തരമവളുരചെയ്തതു കേട്ടനേര–
മുത്തരമരുൾചെയ്തു രാഘവൻതിരുവടി:
ഒരുത്തനായാലവനരികേ ശുശ്രൂഷിപ്പാ–
നൊരുത്തി വേണമതിനിവളുണ്ടെനിക്കിപ്പോൾ.
ഒരുത്തി വേണമവനതിനാരെന്നു തിര–
ഞ്ഞിരിക്കുന്നേരമിപ്പോൾ നിന്നെയും കണ്ടുകിട്ടി,
വരുത്തും ദൈവമൊന്നു കൊതിച്ചാലിനി നിന്നെ
വരിച്ചുകൊള്ളുമവനില്ല സംശയമേതും
തെരിക്കെന്നിനിക്കാലം കളഞ്ഞീടാതെ ചെല്ക
കരത്തെ ഗ്രഹിച്ചീടും കടുക്കെന്നവനെടോ!
രാഘവവാക്യം കേട്ടു രാവണസഹോദരി

വ്യാകുലചേതസ്സോടും ലക്ഷ്മണാന്തികേ വേഗാൽ
ചെന്നുനിന്നപേക്ഷിച്ച നേരത്തു കുമാരനു-
മെന്നോടിത്തരം പറഞ്ഞീടൊല്ല വെറുതേ നീ
നിന്നിലില്ലേതുമൊരു കാംക്ഷയെന്നറിക നീ
മന്നവനായ രാമൻതന്നോടു പറഞ്ഞാലും.
പിന്നെയുമതു കേട്ടു രാഘവസമീപേ പോയ്-
ച്ചെന്നുനിന്നപേക്ഷിച്ചാളാശയാ പലതരം.
കാമവുമാശാഭംഗംകൊണ്ടു കോപവുമതി-
പ്രേമവുമാലസ്യവും പൂണ്ടു രാക്ഷസിയപ്പോൾ
മായാരൂപവും വേർപെട്ടഞ്ജനശൈലംപോലെ
കായാകാരവും ഘോരദംഷ്ടയും കൈക്കൊണ്ടേറ്റം
കമ്പമുൾക്കൊണ്ടു സീതാദേവിയോടടുത്തപ്പോൾ
സംഭ്രമത്തോടു രാമൻ തടുത്തു നിർത്തുന്നേരം
ബാലകൻ കണ്ടു ശീഘ്രം കുതിച്ചു ചാടി വന്നു
വാളുറയൂരിക്കാതും മുലവും മൂക്കുമെല്ലാം
ഛേദിച്ചനേരമവളലറി മുറയിട്ട
നാദത്തെക്കൊണ്ടു ലോകമൊക്കെ മാറ്റൊലിക്കൊണ്ടു.
നീലപർവ്വതത്തിന്റെ മുകളിൽനിന്നു ചാടി
നാലഞ്ചുവഴിവരുമരുവിയാറുപോലെ
ചോരയുമൊലിപ്പിച്ചു കാളരാത്രിയെപ്പോലെ
ഘോരയാം നിശാചരി വേഗത്തിൽ നടകൊണ്ടാൾ.
രാവണൻതന്റെ വരവുണ്ടിനിയിപ്പോളെന്നു
ദേവദേവനുമരുൾചെയ്തിരുന്നരാളിനാൻന്ന

രാക്ഷസപ്രവരനായീടിന ഖരൻമുൻപിൽ
പക്ഷമറ്റവനിയിൽ പർവ്വതം വീണപോലെ
രോദനംചെയ്തു മുമ്പിൽപ്പതനംചെയത നിജ-
സോദരിതന്നെ നോക്കിച്ചൊല്ലിനാനാശു ഖരൻ:
മൃത്യുൻ വക്ത്രത്തിങ്കൽ സത്വരം പ്രഢവേശിച്ച-
തത്ര ചൊല്ലാരെന്നെന്നോടെത്രയും വിരയേ നീ.
വീർത്തുവീർത്തേറ്റം വിറച്ചലറിസ്സഗദ്ഗദ-
മാർത്തുപൂണ്ടോർത്തു ഭീത്യാ ചൊല്ലിനാളവളപ്പോൾ:
മർത്ത്യൻമാർ ദശരഥപുത്രൻമാരിരുവരു-
ണ്ടുത്തമഗുണവാന്മാരെത്രയും പ്രസിദ്ധൻമാർ
രാമലക്ഷ്മണൻമാരെന്നവർക്കു നാമമൊരു
കാമിനിയുണ്ടു കൂടെ സീതയെന്നവൾക്കു പേർ.
അഗ്രജൻനിയോഗത്താലുഗ്രനാമവരജൻ
ഖഡ്ഗേന ഛേദിച്ചിതു മൽകുചാദികളെല്ലാം.
ശൂരനായീടും നീയിന്നവരെക്കൊലകചയ്തു
ചോര നൽകുക ദാഹം തീരുമാറെനിക്കിപ്പോൾ.
പച്ചമാംസവും തിന്നു രക്തവും പാനം ചെയ്കി-
ലിച്ഛവന്നീടും മമ നിശ്ചയമറിഞ്ഞാലും.
എന്നിവ കേട്ടു ഖരൻ കോപത്തോടുരചെയ്താൻ:
ദുർന്നയമേറെയുള്ള മാനുഷാധമൻമാരെ
കൊന്നു മൽഭഗിനിക്കു ഭക്ഷിപ്പാൻ കൊടുക്കണ-
മെന്നതിനാശു പതിനാലുപേർ പോക നിങ്ങൾ

നീ കൂടെച്ചെന്നു കാട്ടിക്കൊടുത്തീടെന്നാലിവ–
രാകൂതം വരുത്തീടും നിനക്കു മടിയാതെ.
എന്നവളോടു പറഞ്ഞയച്ചാൻ ഖരനേറ്റ–
മുന്നതന്മാരാം പതിന്നാലു രാക്ഷസരെയും.
ശൂലമുദ്ഗരമുസലാസിചാപേഷു ഭിണ്ഡി–
പാലാദി പലവിധമായുധങ്ങളുമായി
ക്രുദ്ധൻമാരാർത്തുവിളിച്ചുദ്ധതന്മാരായ് ചെന്നു
യുദ്ധസന്നദ്ധന്മാരായടുത്താരതുനേരം.
ബദ്ധവൈരേണ പതിന്നാൽവരുമൊരുമിച്ചു
ശസ്ത്രൗഘം പ്രയോഗിച്ചാർ ചുറ്റുംനിന്നൊരിക്കലേ.
മിത്രഗോത്രോൽഭൂതനാമുത്തമോത്തമൻ രാമൻ
ശത്രുക്കളയച്ചോരു ശസ്ത്രൗഘം വരുന്നേരം
പ്രത്യേകമോരോ ശരംകൊണ്ടവ ഖണ്ഡിച്ചുടൻ
പ്രത്യർത്ഥിജനത്തെയും വധിച്ചാനോരോന്നിനാൽ.
ശൂർപ്പണഖയുമതു കണ്ടു പേടിച്ചു മണ്ടി–
ബ്ബാഷ്പവും തൂകി ഖരൻമുമ്പിൽ വീണലറിനാൾ
എങ്ങു പൊയ്ക്കളഞ്ഞിതു നിന്നോടുകൂടെപ്പറ–
ഞ്ഞിങ്ങുനിന്നയച്ചവർ പതിന്നാൽവരും ചൊൽക നീ.
അങ്ങുചെന്നേറ്റനേരം രാമസായകങ്ങൾ കൊ–
ണ്ടിങ്ങിനി വരാതവണ്ണം പോയാർ തെക്കോട്ടവർ
എന്നുശൂർപ്പണഖയും ചൊല്ലിനാളതു കേട്ടു
വന്ന കോപത്താൽ ഖരൻ ചൊല്ലിനാനതുനേരം:
പോരിക നിശാചരർ പതിന്നാലായിരവും
പോരിനു ദൂഷണനുമനുജൻ ത്രിശിരസ്സും
ഘോരനാം ഖരനേവം ചൊന്നതു കേട്ടനേരം
ശൂരനാം ത്രിശിരസ്സും പടയും പുറപ്പെട്ടു.
വീരനാം ദൂഷണനും ഖരനും നടകൊണ്ടു
ധീരതയോടു യുദ്ധം ചെയ്‌വതിനുഴറ്റോടേ.
രാക്ഷസപ്പടയുടെ രൂക്ഷമാം കോലാഹലം
കേൾക്കായനേരം രാമൻ ലക്ഷ്മണനോടു ചൊന്നാൻ:
ബ്രഹ്മാണ്ഡം നടുങ്ങുമാറെന്തൊരു ഘോഷമിതു
നമ്മോടു യുദ്ധത്തിനു വരുന്നു രക്ഷോബലം
ഘോരമായിരിപ്പോരു യുദ്ധവുമുണ്ടാമിപ്പോൾ
ധീരതയോടുമത്ര നീയൊരു കാര്യം വേണം.
മൈഥിലിതന്നെയൊരു ഗുഹയിലാക്കിക്കൊണ്ടു
ഭീതി കൂടാതെ പരിപാലിക്കവേണം ഭവാൻ.
ഞാനൊരുത്തനേപോരുമിവരെയൊക്കെക്കൊൽവാൻ
മാനസേ നിനക്കു സന്ദേഹമുണ്ടായീടൊലാ.
മറ്റൊന്നും ചൊല്ലുന്നില്ലെന്നെന്നെയാണയുമിട്ടു
കറ്റവാർകുഴലിയെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണം നീ.
ലക്ഷ്മീദേവിയേയും കൊണ്ടങ്ങനെതന്നെയെന്നു
ലക്ഷ്മണൻ തൊഴുതുപോയ് ഗഹ്വരമകംപുക്കാൻ.
ചാപബാണങ്ങളേയുമെടുത്തു പരികര–
മാഭോഗാനന്ദമുറപ്പിച്ചു സന്നദ്ധനായി.
നില്ക്കുന്നനേരമാർത്തുവിളിച്ചുനക്തഞ്ചര–
രൊക്കെ വന്നൊരുമിച്ചു ശസ്ത്രൗഘം പ്രയോഗിച്ചാർ.

വൃക്ഷങ്ങൾ പാഷാണങ്ങളെന്നിവകൊണ്ടുമേറ്റം
പ്രക്ഷേപിച്ചിതു വേഗാൽ പുഷ്കരനേത്രൻമെയ്മേൽ.
തൽക്ഷണമവയെല്ലാമെയ്തു ബന്ധിച്ചു രാമൻ
രക്ഷോവീരൻമാരെയും സായകാവലി തൂകി
നിഗ്രഹിച്ചിതു നിശിതാഗ്രബാണങ്ങൾതന്നാ-
ലഗ്രേ വന്നടുത്തൊരു രാക്ഷസപ്പടയെല്ലാം.
ഉഗ്രനാം സേനാപതി ദൂഷണനതുനേര-
മുഗ്രസന്നിഭനായ രാമനോടടുത്തിതു.
തൂകിനാൻ ബാണഗണ,മവറ്റെ രഘുവരൻ
വേഗേന ശരങ്ങളാലെണ്മണിപ്രായമാക്കി
നാലു ബാണങ്ങളെയ്തു തുരഗം നാലിനെയും
കാലവേശ്മനി ചേർത്തു സാരഥിയോടും കൂടെ,
ചാപവും മുറിച്ചു തൽ കേതുവും കളഞ്ഞപ്പോൾ
കോപേന തേരിൽനിന്നു ഭൂമിയിൽ ചാടിവീണാൻ.
പില്പാടു ശതഭാരായസനിർമിതമായ
കെല്പേറും പരിഘവും ധരിച്ചു വന്നാനവൻ.
തൽബാഹുതന്നെ ഛേദിച്ചീടിനാൻ ദാശരഥി
തൽപരിഘത്താൽ പ്രഹരിച്ചിതു സീതാപതി.
മസ്തകം പിളർന്നവനുർവിയിൽ വീണു സമ-
വർത്തിപത്തനം പ്രവേശിച്ചിതു ദൂഷണനും.
ദൂഷണൻ വീണനേരം വീരനാം ത്രിശിരസ്സും
രോഷേണ മൂന്നു ശരംകൊണ്ടു രാമനെയെയ്താൻ,
മൂന്നും ഖണ്ഡിച്ചു രാമൻ മൂന്നു ബാണങ്ങളെയ്താൻ
മൂന്നുമെയ്തുടൻ മുറിച്ചീടിനാൻ ത്രിശിരസ്സും
നൂറു ബാണങ്ങളെയ്താനന്നേരം ദാശരഥി
നൂറും ഖണ്ഡിച്ചു പുനരായിരം ബാണമെയ്താൻ.
അവയും മുറിച്ചവനയുതം ബാണമെയ്താ-
നവനീപതിവീരനവയും നുറുക്കിനാൻ.
അർദ്ധചന്ദ്രാകാരമായിരിപ്പോരമ്പുതന്നാ-
ലുത്തമാംഗങ്ങൾ മൂന്നും മുറിച്ചു പന്താടിനാൻ.
അന്നേരം ഖരനാദിത്യാഭ തേടീടും രഥം-
തന്നിലാമ്മാറു കരയേറി ഞാണൊലിയിട്ടു
വന്നു രാഘവനോടു ബാണങ്ങൾ തൂകീടിനാ-
നൊന്നിനൊന്നെയ്തു മുറിച്ചീടിനാനവയെല്ലാം.
രാമബാണങ്ങൾകൊണ്ടും, ഖരബാണങ്ങൾകൊണ്ടും
ഭൂമിയുമാകാശവും കാണരുതാതെയായി.
നിഷ്ഠുരതരമായ രാഘവശരാസനം
പൊട്ടിച്ചാൻ മുഷ്ടിദേശേ ബാണമെയ്താശുഖരൻ,
ചട്ടയും നുറുക്കിനാൻ ദേഹവും ശരങ്ങൾകൊ-
ണ്ടൊട്ടൊഴിയാതെ പിളർന്നീടിനാനതുനേരം,
താപസമോടയ്യോ കഷ്ടം കഷ്ടമെന്നുരചെയ്താർ.
ജയിപ്പൂതാക രാമൻ ജയിപ്പൂതാകയെന്നു
ഭയത്തോടമരരും താപസന്മാരും ചൊന്നാർ.
തൽക്കാലേ കംഭോത്ഭവൻതന്നുടെ കയ്യിൽ മുന്നം
ശക്രനാൽ നിക്ഷിപ്തമായിരുന്ന ശരാസനം
തൃക്കൈയിൽ കാണായ് വന്നിതെത്രയും ചിത്രം ചിത്രം!

മുഖ്യവൈഷ്ണവചാപം കയ്ക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നേരം.
ദിക്കുകളൊക്കെ നിറഞ്ഞോരു വൈഷ്ണവതേജ–
സ്സുൾക്കൊണ്ടു കാണായ് വന്നു രാമചന്ദ്രനെയപ്പോൾ.
ഖണ്ഡിച്ചാൻ ഖരനുടെ ചാപവും കവചവും
കുണ്ഡലഹാരകിരീടങ്ങളുമരക്ഷണാൽ.
സൂതനെക്കൊന്നു തുരഗങ്ങളും തേരും പൊടി–
ച്ചാദിനായകനടുത്തീടിന നേരത്തിങ്കൽ
മറ്റൊരു തേരിൽ കരയേറിനാനാശു ഖരൻ
തെറ്റെന്നു പൊടിച്ചിതു രാഘവനതുമപ്പോൾ.
പിന്നെയും ഗദയുമായടുത്തനാശു ഖരൻ
തെറ്റെന്നു പൊടിച്ചിതു രാഘവനതുമപ്പോൾ.
പിന്നെയും ഗദയുമായടുത്തനാശു ഖരൻ
ഭിന്നമാക്കിനാൻ വിശിഖങ്ങളാലതും രാമൻ
ഏറിയ കോപത്തോടെ പിന്നെ മറ്റൊരു തേരി–
ലേറിവന്നസ്ത്രപ്രയോഗം തുടങ്ങിനാൻ ഖരൻ.
ഘോരമാമാഗ്നേയാസ്ത്രമെയ്തതു രഘുവരൻ
വാരുണാസ്ത്രേണ തടുത്തീടിനാൻ ജിതശ്രമം.
പിന്നെക്കൗബേരമസ്ത്രമെയ്തതൈന്ദ്രാസ്ത്രംകൊണ്ടു
മന്നവൻ തടുത്തതു കണ്ടു രാക്ഷസവീരൻ
നൈരൃതമസ്ത്രം പ്രയോഗിച്ചിതു യാമ്യാസ്ത്രേണ
വീരനാം രഘുപതി തടുത്തു കളഞ്ഞപ്പോൾ
വായവ്യമയച്ചതുമൈന്ദ്രാസ്ത്രംകൊണ്ടു ജഗ–
ന്നായകൻ തടുത്തതു കണ്ടു രാക്ഷസവീരൻ
ഗാന്ധർവമയച്ചതു ഗൗഹ്യകമസ്ത്രംകൊണ്ടു
ശാന്തമായതു കണ്ടു ഖരനും കോപത്തോടെ
ആസുരമസ്ത്രം പ്രയോഗിച്ചതു കണ്ടു രാമൻ
ഭാസുരമായ ദൈവശാസ്ത്രംകൊണ്ടു തടുക്കയാൽ
തീക്ഷ്ണമാമൈഷീകാസ്ത്രമെയ്തതു രഘുപതി
വൈഷ്ണവാസ്ത്രേണ കളഞ്ഞാശു മൂന്നമ്പുതന്നാൽ
സാരഥിതന്നെക്കൊന്നു തുരഗങ്ങളെക്കൊന്നു
തേരുമെപ്പേരും പൊടിപെടുത്തു കളഞ്ഞപ്പോൾ
യാതുധാനാധിപതി ശൂലവും കയ്ക്കൊണ്ടതി–
ക്രോധേന രഘുവരനോടടുത്തീടുന്നേരം.
ഇന്ദ്രദൈവതമസ്ത്രമയച്ചോരളവു ചെ–
ന്നിന്ദ്രാരിതലയറുത്തീടിനാൻ ജഗന്നാഥൻ.
വീണിതു ലങ്കാനഗരോത്തരദ്വാരേ തല
തൂണിപൂക്കിതു വന്നു ബാണവുമതുനേരം
കണ്ടു രാക്ഷസരെല്ലാമാരുടെ തലയെന്നു
കണ്ഠഭാവേന നിന്നു സംശയം തുടങ്ങിനാർ.

ഖരദൂഷണത്രിശിരാക്കളാം നിശാചര–
വരരും പതിനാലായിരവും മരിച്ചിതു.
നാഴിക മൂന്നേമുക്കാൽകൊണ്ടു രാഘവൻതന്നാ,–
ലൂഴിയിൽ വീണാളല്ലോ രാവണഭഗിനിയും
മരിച്ച നിശാചരർ പതിന്നാലായിരവും
ധരിച്ചാരല്ലോ ദിവ്യവിഗ്രഹമതുനേരം

ജ്ഞാനവും ലഭിച്ചിതു രാഘവൻപോക്കൽനിന്നു.
മാനസേ പുനരവരേവരുമതുനേരം
രാമനെ പ്രദക്ഷിണംചെയ്തുടൻ നമസ്കരി–
ച്ചാമോദംപൂണ്ടു കൂപ്പി സ്തുതിച്ചാർ പലതരം:
നമസ്തേശ്വര! ദയാവാരിധേ! രഘുപതേ!
രമിച്ചീടണം ചിത്തം ഭവതി രമാപതേ
ത്വൽപാദാംബുജം നിത്യം ധ്യാനിച്ചു മുനിജന–
മുത്ഭവമരണദു:ഖങ്ങളെക്കളയുന്നു.
മുല്പാടു മഹേശനെത്തപസ്സുചെയ്തു സന്തോ–
ഷിപ്പിച്ചു ഞങ്ങൾമുമ്പിൽ പ്രത്യക്ഷനായനേരം,
ഭേദവിഭ്രമം തീർത്തു സംസാരവൃക്ഷമൂല–
ച്ഛേദനകുഠാരമായ് ഭവിക്ക ഭവാനിതി
പ്രാർത്ഥിച്ചു ഞങ്ങൾ മഹാദേവനോടതുമൂല–
മോർത്തരുൾചെയ്തു പരമേശവരനതുനേരം:
യാമിനീചരന്മാരായ് ജനിക്ക നിങ്ങളിനി
രാമനായവതരിച്ചീടുവാൻ ഞാനും ഭൂമൗ.
രാക്ഷസദേഹന്മാരാം നിങ്ങളെ ഛേദിച്ചന്നു
മോക്ഷവും തന്നീടുവനില്ല സംശയമേതും.
എന്നരുൾചെയ്തു പരമേശ്വരനതുമൂലം
നിർണ്ണയം മഹാദേവനായതും രഘുപതി.
ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്തു മോക്ഷവും തന്നീടണ–
മാനന്ദസ്വരൂപനാം നിന്തിരുവടി നാഥാ!
എന്നവരപേക്ഷിച്ചനേരത്തു രഘുവരൻ
മന്ദഹാസവും പൂണ്ടു സാനന്ദമരുൾചെയ്തു:
വിഗ്രഹേന്ദ്രിയമന:പ്രാണാഹങ്കാരാദികൾ–
ക്കൊക്കവേ സാക്ഷിഭൂതനായതു പരമാത്മാ
ജാഗ്രത്സ്വപ്നാദ്യവസ്ഥാഭേദങ്ങൾക്കും മീതേ
സാക്ഷിയാം പരബ്രഹ്മം സച്ചിദാനന്ദമേകം.
ബാല്യകൗമാരാദികളാഗമാപായികളാം
കാല്യദിഭേദങ്ങൾക്കും സാക്ഷിയായ്മീതെ നില്ക്കും
പരമാത്മാവു പരബ്രഹ്മമാനന്ദാത്മകം
പരമം ധ്യാനിക്കുമ്പോൾ കൈവല്യം വന്നുകൂടും.
ഈവണ്ണമുപദേശംചെയ്തു മോക്ഷവും നല്കി
ദേവദേവേശൻ ജഗൽക്കാരണൻ ദാശരഥി
രാഘവൻ മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴികകൊണ്ടു കൊന്നാൻ
വേഗേന പതിന്നാലുസഹസ്രം രക്ഷോബലം.
സൗമിത്രി സീതാദേവിതന്നോടുകൂടെ വന്നു
രാമചന്ദ്രനെ വീന്നു നമസ്കാരവും ചെയ്താൻ.
ശസ്ത്രൗഘനികൃത്തമാം ഭർത്തൃവിഗ്രഹം കണ്ടു
മുക്തബാഷ്പോദം വിദേഹാത്മജ മന്ദം മന്ദം
തൃക്കൈകൾകൊണ്ടു തലോടിപ്പൊറുപ്പിച്ചീടിനാ–
ളൊക്കവേ പുണ്ണുമതിൻ വടുവും മാച്ചീടിനാൾ.
രക്ഷോവീരന്മാർ വീണുകിടക്കുന്നതു കണ്ടു
ലക്ഷ്മണൻ നിജ ഹൃദി വിസ്മയം തേടീടിനാൻ.
രാവണൻതന്റെ വരവുണ്ടിനിയിപ്പോളെന്നു
ദേവദേവനുമരുൾചെയ്തിരുന്നരുളിനാൻ.

പിന്നെ ലക്ഷമണൻതന്നെ വൈകാതെ നിയോഗിച്ചാൻ:
ചെന്നു നീ മുനിവരന്മാരോടു ചൊല്ലീടണം.
യുദ്ധം ചെയ്തതും ഖരദൂഷണമിത്രിശിരാക്കൾ
സിദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചതും പതിന്നാലായിരവും
താപസന്മാരോടറിയിച്ചു നീ വരികെന്നു
പാപനാശനനരുൾചെയ്തയച്ചോരു ശേഷം,
സുമിത്രാപുത്രൻ തപോധനന്മാരോടു ചൊന്നാ–
നമിത്രാന്തകൻ ഖരൻ മരിച്ച വൃത്താന്തങ്ങൾ
ക്രമത്താലിനിക്കാലം വൈകാതെയൊടുങ്ങീടു–
മമർത്ത്യവൈരികളെന്നുറച്ചു മുനിജനം.
പലരുംകൂടി നിരൂപിച്ചു നിർമ്മിച്ചീടിനാർ
പലലാശികൾമായ തട്ടായ് വാൻ മൂന്നുപേർക്കും.
അംഗുലീയവും ചൂഡാരത്നവും കവചവു–
മംഗേ ചേർത്തീടുവാനായ്ക്കൊടുത്തുവിട്ടീടിനാർ.
ലക്ഷ്മണനവ മൂന്നും കൊണ്ടുവന്നാശു രാമൻ–
തൃക്കാല്ക്കൽ വച്ചു തൊഴുതീടിനാൻ ഭക്തിയോടേ;
അംഗുലീയകമെടുത്തംബുജവിലോചന–
നംഗുലത്തിന്മേലിട്ടു, ചൂഡാരത്നവും പിന്നെ
മൈഥിലിതനിക്കു നല്കീടിനാൻ, കവചവും
ഭ്രാതാവുതനിക്കണിഞ്ഞീടുവാനരുളിനാൻ.

/ശൂർപ്പണഖാവിലാപം/
രാവണഭഗിനിയും രോദനംചെയ്തു പിന്നെ
രാവണനോടു പറഞ്ഞീടുവാൻ നടകൊണ്ടാൾ.
സാക്ഷാലഞ്ജനശൈലംപോലെ ശൂർപ്പണഖയും
രാക്ഷസരാജൻമുമ്പിൽ വീണുടൻ മുറയിട്ടാൾ
മുലയും മൂക്കും കാതും കൂടാതെ ചോരയുമാ–
യലറും ഭഗിനിയോടവനുമുരചെയ്താൻ:
എന്തിതു വത്സേ! ചൊല്ലീടെന്നോടു പരമാർത്ഥം
ബന്ധമുണ്ടായതെന്തു വൈരൂപ്യം വന്നീടുവാൻ?
ശക്രനോ കൃതാന്തനോ പാശിയോ കുബേരനോ
ദുഷ്കൃതം ചെയ്തവൻതന്നെ ഞാനൊടുക്കുവാൻ.
സത്യം ചൊല്ലെന്ന നേരമവളുമുരചെയ്താ–
ളെത്രയും മൂഢൻ ഭവാൻ പ്രമത്തൻ പാനസക്തൻ
സ്ത്രീജിതനതിശഠനെന്തറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു?
രാജാവെന്നെന്തുകൊണ്ടു ചൊല്ലുന്നു നിന്നെ വൃഥാ?
ചാരചക്ഷുസ്സും വിചാരവുമില്ലേതും നിത്യം
നാരീസേവയും ചെയ്തു കിടന്നീടെല്ലായ്പ്പോഴും
കേട്ടതില്ലയോ ഖരദൂഷണത്രിശിരാക്കൾ
കൂട്ടമേ പതിനാലായിരവും മുടിഞ്ഞതും?
പ്രഹരാർദ്ധേന രാമൻ വേഗേന ബാണഗണം
പ്രഹരിച്ചൊടുക്കിനാനെന്തൊരു കഷ്ടമോർത്താൽ.
എന്നതു കേട്ടു ചോദിച്ചീടിനാൻ ദശാനനൻ
എന്നോടു ചൊല്ലീടേവൻ രാമനാകുന്നതെന്നും
എന്തൊരു മൂലമവൻ കൊല്ലുവാനെന്നുമെന്നാ–
ലന്തകൻതനിക്കു നല്കീടുവനവനെ ഞാൻ.

സോദരി ചൊന്നാളതുകേട്ടു രാവണനോടു:
യാതുധാനാധിപതേ! കേട്ടാലും പരമാർത്ഥം.
ഞാനൊരുദിനം ജനസ്ഥാനദേശത്തിങ്കൽനി–
ന്നാനന്ദം പൂണ്ടു താനേ സഞ്ചരിച്ചീടും കാലം
കാനനത്തൂടേ ചെന്നു ഗൗതമീതടംപുക്കേൻ;
സാനന്ദം പഞ്ചവടി കണ്ടു ഞാൻ നില്ക്കുന്നേരം.
ആശ്രമത്തിങ്കൽ തത്ര രാമനെക്കണ്ടേൻ ജഗ–
ദാശ്രയഭൂതൻ ജടാവല്ക്കലങ്ങളും പൂണ്ടു
ചാപബാണങ്ങളോടുമെത്രയും തേജസ്സോടും
താപസവേഷത്തോടും ധർമ്മദാരങ്ങളോടും
സോദരനായീടുന്ന ലക്ഷമണോനോടും കൂടി–
സ്സാദരമിരിക്കുമ്പോളടുത്തു ചെന്നൂ ഞാനും.
ശ്രീരാമോത്സംഗേ വാഴും ഭാമിനിതന്നെക്കണ്ടാൽ
നാരികളവ്വണ്ണം മറ്റില്ലല്ലോ ലോകത്തിങ്കൽ
ദേവഗന്ധർവ്വനാഗമാനുഷനാരിമാരി–
ലേവം കാണ്മാനുമില്ല കേൾപ്പാനുമില്ല നൂനം
ഇന്ദിരാദേവിതാനും ഗൗരിയും വാണിമാതു–
മിന്ദ്രാണിതാനും മറ്റുള്ളപ്സരസ്ത്രീവർഗ്ഗവും
നാണംപൂണ്ടൊളിച്ചീടുമവളെ വഴിപോലെ
കാണുമ്പോളനംഗനും ദേവതയവളല്ലോ.
തൽപതിയാകും പുരുഷൻ ജഗൽപതിയെന്നു
കല്പിക്കാം വികല്പമില്ലല്പവുമിതിനിപ്പോൾ.
ത്വൽപത്നിയാക്കീടുവാൻ തക്കവളിവളെന്നു
കല്പിച്ചുകൊണ്ടിങ്ങുപോന്നീടുവാനൊരുമ്പെട്ടേൻ.
മൽകുചനാസാകർണ്ണച്ഛേദനം ചെയ്താനപ്പോൾ
ലക്ഷ്മണൻ കോപത്തോടേ രാഘവനിയോഗത്താൽ
വൃത്താന്തം ഖരനോടു ചെന്നു ഞാനറിയിച്ചേൻ
യുദ്ധാർത്ഥം നക്തഞ്ചരാനീകിനിയോടുമവൻ
രോഷവേഗേന ചെന്നു രാമനോടേറ്റനേരം
നാഴിക മൂന്നേമുക്കാൽകൊണ്ടവനൊടുക്കിനാൻ.
ഭസ്മമാക്കീടും പിണങ്ങീടുകിൽ വിശ്വം ക്ഷണാൽ
വിസ്മയം രാമനുടെ വിക്രമം വിചാരിച്ചാൽ!
കന്നൽനേർമിഴിയാളാം ജാനകിദേവിയിപ്പോൾ
നിന്നുടെ ഭാര്യയാകിൽ ജന്മസാഫല്യം വരും.
ത്വത്സകാശത്തിലാക്കീടുവാൻ തക്കവണ്ണ–
മുത്സാഹംചെയ്തീടുകിലെത്രയും നന്നു ഭവാൻ.
തത്സാമർത്ഥ്യങ്ങളെല്ലാം പത്മാക്ഷിയാകുമവ–
ളുത്സംഗേ വസിക്കകൊണ്ടാകുന്നു ദേവാരാതേ!
രാമനോടേറ്റാൽ നില്നാൻ നിനക്കു ശക്തി പോരാ
കാമവൈരിക്കും നേരേ നില്ക്കരുതെതിർക്കുമ്പോൾ.
മോഹിപ്പിച്ചൊരുജാതി മായയാ ബാലന്മാരെ
മോഹനഗാത്രിതന്നെക്കൊണ്ടുപോരികേയുള്ളു.
സോദരവിവചനങ്ങളിങ്ങനെ കേട്ടശേഷം
സാദരവാക്യങ്ങളാലാശ്വസിപ്പിച്ചു തൂർണ്ണം
തന്നുടെ മണിയറതന്നിലങ്ങകം പുക്കാൻ
വന്നതില്ലേതും നിദ്ര ചിന്തയുണ്ടാകമൂലം.

എത്രയും ചിത്രം ചിത്രമോർത്തോളമിദമൊരു
മർത്ത്യനാൽ മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴിക നേരംകൊണ്ടു
ശക്തനാം നക്തഞ്ചരപ്രവരൻ ഖരൻതാനും
യുദ്ധവൈദഗ്ദ്ധ്യമേറും സോദരരിരുവരും
പത്തികൾ പതിന്നാലായിരവും മുടിഞ്ഞുപോൽ!
വ്യക്തം മാനുഷനല്ല രാമനെന്നതു നൂനം
ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാൻ പത്മേക്ഷണൻ
മുക്തിദാനൈകമൂർത്തി മുകുന്ദൻ മുക്തിപ്രിയൻ
ധാതാവു മുന്നം പ്രാർത്ഥിച്ചോരു കാരണമിന്നു
ഭൂതലേ രഘുകുലേ മർത്ത്യനായ്പ്പിറന്നിപ്പോൾ
എന്നെക്കൊല്ലുവാനൊരുമ്പെട്ടു വന്നാനെങ്കിലോ
ചെന്നു വൈകുണ്ഠരാജ്യം പരിപാലിക്കാമല്ലോ.
അല്ലെങ്കിലെന്നും വാഴാം രാക്ഷസരാജ്യമെന്നാ–
ലല്ലലില്ലൊന്നുകൊണ്ടും മനസി നിരൂപിച്ചാൽ.
കല്യാണപ്രദനായ രാമനോടേല്ക്കുന്നതി–
നെല്ലാജാതിയും മടിക്കേണ്ട ഞാനൊന്നുകൊണ്ടും.
ഇത്ഥമാത്മനി ചിന്തിച്ചുറച്ചു രക്ഷോനാഥൻ
തത്ത്വജ്ഞാനത്തോടുകൂടത്യാനന്ദവും പൂണ്ടാൻ.
സാക്ഷാൽ ശ്രീനാരായണൻ രാമനെന്നറിഞ്ഞഥ
രാക്ഷസപ്രവരനും പൂർവവൃത്താന്തമോർത്താൻ:
വിദ്വേഷബുദ്ധ്യാ രാമൻതന്നെ പ്രാപിക്കേയുള്ളു
ഭക്തികൊണ്ടെന്നിൽ പ്രസാദിക്കയില്ലഖിലേശൻ

/രാവണമാരിചസംവാദം/
ഇത്തരം നിരൂപിച്ചു രാത്രിയും കഴിഞ്ഞിതു
ചിത്രഭാനുവുമുദയാദ്രിമൂർദ്ധനി വന്നു.
തേരതിലേറീടിനാൻ ദേവസഞ്ചയവൈരി
പാരാതെ പാരാവാപാരമാം തീരം തത്ര
മാരീചാശ്രമം പ്രാപിച്ചീടിനാനതിദ്രുതം
ഘോരനാം ദശാനൻ കാര്യഗൗരവത്തോടും.
മൗനവും പൂണ്ടു ജടാവല്ക്കലാദിയും ധരി–
ച്ചാനന്ദാത്മകനായ രാമനെ ധ്യാനിച്ചുള്ളിൽ
രാമരാമേതി ജപിച്ചുറച്ചു സമാധിപൂ–
ണ്ടാമോദത്തോടു മരുവീടിന മാരീചനും
ലൗകികാത്മനാ ഗൃഹത്തിങ്കലാഗതനായ
ലോകോപദ്രവകാരിയായ രാവണൻതന്നെ
കണ്ടു സംഭ്രമത്തോടുമുത്ഥാനംചെയ്തു പൂണ്ടു–
കൊണ്ടു തന്മാറിലണച്ചാനന്ദാശ്രുക്കളോടും
പൂജിച്ചു യഥാവിധി മാനിച്ചു ദശകണ്ഠൻ
യോജിച്ചു ചിത്തമിപ്പോൾ ചോദിച്ചു മാരീചനും:
എന്തൊരാഗമനമിതേകനായ്ത്തന്നെയൊരു
ചിന്തയുണ്ടെന്നപോലെ തോന്നുന്നു ഭാവത്തിങ്കൽ
ചൊല്ലുക രഹസ്യമല്ലെങ്കിലോ ഞാനും തവ
നല്ലതുവരുത്തുവാനുള്ളോരിൽ മുമ്പനല്ലോ.
ന്യായമായ് നിഷ്കല്മഷമായിരിക്കുന്ന കാര്യം
മായമെന്നിയേ ചെയ് വാൻ മടിയില്ലേനിക്കേതും.

മരീചവാക്യമേവം കേട്ടു രാവണൻ ചൊന്നാ–
നാരുമില്ലെനിക്കു നിന്നെപ്പോലെ മുട്ടുന്നേരം.
സാകേതാധിപനായ രാജാവു ദശരഥൻ
ലോകൈകാധിപനുടെ പുത്രന്മാരായുണ്ടുപോൽ
രാമലക്ഷ്മണന്മാരെന്നിരുവരിതുകാലം
കോമളഗാത്രിയായോരംഗനാരത്നത്തോടും
ദണ്ഡകാരണ്യേ വന്നു വാഴുന്നിത,വർ ബലാ–
ലെന്നുടെ ഭഗിനിതൻ നാസികാകുചങ്ങളും
കർണ്ണവും ഛേദിച്ചതു കേട്ടുടൻ ഖരാദികൾ
ചെന്നിതു പതിന്നാലായിരവുമവരേയും
നിന്നു താനേകനായിട്ടെതിർത്തു രണത്തിങ്കൽ
കൊന്നിതു മൂന്നേമുക്കൽ നാഴികകൊണ്ടു രാമൻ.
തൽപ്രാണേശ്വരിയായ ജാനകിതന്നെ ഞാനു–
മിപ്പോഴേ കൊണ്ടിങ്ങു പോന്നീടുവതിന്നു നീ
ഹേമവർണ്ണം പൂണ്ടൊരു മാനായ്ച്ചെന്നടവിയിൽ
കാമിനിയായ സീതതന്നെ മോഹിപ്പിക്കണം.
രാമലക്ഷ്മണന്മാരെയകറ്റി ദൂരത്താക്കൂ
വാമഗാത്രിയെയപ്പോൾ കൊണ്ടു ഞാൻ പോന്നീടുവൻ
നീ മമ സഹായമായിരിക്കിൽ മനോരഥം
മാമകം സാധിച്ചീടുമില്ല സംശയമേതും.
പംക്തികന്ധരവാക്യം കേട്ടു മാരീചനുള്ളിൽ
ചിന്തിച്ചു ഭയത്തോടുമീവണ്ണമുരചെയ്താൻ:
ആരുപദേശിച്ചിതു മൂലനാശനമായ
കാരിയം നിന്നോടവൻ നിന്നുടെ ശത്രുവല്ലോ.
നിന്നുടെ നാശം വരുത്തീടുവാനവസരം–
തന്നെ പാർത്തിരിപ്പോരു ശത്രുവാകുന്നതവൻ.
നല്ലതു നിനക്കു ഞാൻ ചൊല്ലുവൻ കേൾക്കുന്നാകിൽ
നല്ലതല്ലേതും നിനക്കിത്തൊഴിലറിക നീ.
രാമചന്ദ്രനിലുള്ള ഭീതികൊണ്ടകതാരിൽ
മാമകേ രാജരത്നരമണിരഥാദികൾ
കേൾക്കുമ്പോളതിഭീതനായുള്ളൂ ഞാനോ നിത്യം;
രാക്ഷസവംശം പരിപാലിച്ചുകൊൾക നീയും:
ശ്രീനാരായണൻ പരമാത്മാവുതന്നെ രാമൻ
ഞാനതിൻ പരമാർത്ഥമറിഞ്ഞേൻ കേൾക്ക നീയും.
നാരദാദികൾ മുനിശ്രേഷ്ഠന്മാർ പറഞ്ഞു പ–
ണ്ടോരോരോ വൃത്താന്തങ്ങൾ കേട്ടേൻ പൗലസ്ത്യപ്രഭോ!
പത്മസംഭവൻ മുന്നം പ്രാർത്ഥിച്ചകാലം നാഥൻ
പത്മലോചനനരുൾചെയ്തിതു വാത്സല്യത്താൽ.
എന്തു ഞാൻ വേണ്ടുന്നതു ചൊല്ലുകെന്നതു കേട്ടു
ചിന്തിച്ചു വിധാതാവുമർത്ഥിച്ചു ദയാനിധേ!
നിന്തിരുവടിതന്നെ മാനുഷവേഷം പൂണ്ടു
പംക്തികന്ധരൻതന്നെക്കൊല്ലണം മടിയാതെ.
അങ്ങനെതന്നെയെന്നു സമയംചെയ്തു നാഥൻ
മംഗലം വരുത്തുവാൻ ദേവതാപസർക്കെല്ലാം.
മാനുഷനല്ല രാമൻ സാക്ഷാൽ ശ്രീനാരായണൻ–
താനെന്നു ധരിച്ചു സേവിച്ചുകൊള്ളുക ഭക്ത്യാ.

പോയാലും പുരം പുക്കു സുഖിച്ചു വസിക്ക നീ
മായാമാനുഷൻതന്നെസ്സേവിച്ചുകൊൾക നിത്യം.
എത്രയും പരമകാരുണികൻ ജഗന്നാഥൻ
ഭക്തവത്സലൻ ഭജനീയനീശ്വരൻ നാഥൻ.
മാരീചൻ പറഞ്ഞതു കേട്ടു രാവണൻ ചൊന്നാൻ:
നേരത്രേ പറഞ്ഞതു നിർമ്മലനാല്ലോ ഭവാൻ
ശ്രീനാരായണസ്വാമി പരമൻ പരമാത്മാ–
താനരവിന്ദോത്ഭവൻതന്നോടു സത്യം ചെയ്തു
മർത്ത്യനായ് പിറന്നെന്നെക്കൊല്ലുവാൻ ഭാവിച്ചതു
സത്യസങ്കല്പനായ ഭഗവാൻതാനെങ്കിലോ
പിന്നെയവ്വണ്ണമല്ലെന്നാക്കുവാനാളാരെടോ?
നന്നു നിന്നജ്ഞാനം ഞാനിങ്ങനെയോർത്തീലൊട്ടും.
ഒന്നുകൊണ്ടും ഞാനടങ്ങീടുകയില്ല നൂനം
ചെന്നു മൈഥിലിതന്നെ കൊണ്ടുപോരികവേണം.
ഉത്തിഷ്ട മഹാഭാഗ! പൊന്മാനായ്ച്ചമഞ്ഞു ചെ–
ന്നെത്രയുമകറ്റുക രാമലക്ഷ്മണന്മാരെ.
അന്നേരം തേരിലേറ്റിക്കൊണ്ടിങ്ങു പോന്നീടുവൻ
പിന്നെ നീ യഥാസുഖം വാഴുക മുന്നേപ്പോലെ.
ഒന്നിനി മറുത്തു നീയുരചെയ്യുന്നതാകി–
ലെന്നുടെ വാൾക്കൂണാക്കീടുന്നതുണ്ടിന്നുതന്നെ.
എന്നതു കേട്ടു വിചാരിച്ചിതു മാരീചനും:
നന്നല്ല ദുഷ്ടായുധമേറ്റു നിര്യാണം വന്നാൽ
ചെന്നുടൻ നരകത്തിൽ വീണുടൻ കിടക്കണം,
പുണ്യസഞ്ചയംകൊണ്ടു മുക്തനായ് വരുമല്ലോ
രാമസായകമേറ്റു മരിച്ചാലെന്നു ചിന്തി–
ച്ചാമോദംപൂണ്ടു പുറപ്പെട്ടാലുമെന്നു ചൊന്നാൻ:
രാക്ഷസരാജ! ഭവാനാജ്ഞാപിച്ചാലുമെങ്കിൽ
സാക്ഷാൽ ശ്രീരാമൻ പരിപാലിച്ചുകൊൾക പോറ്റീ!
എന്നുരചെയ്തു വിചിത്രാകൃതികലർന്നൊരു
പൊൻനിറമായുള്ളൊരു മൃഗവേഷവും പൂണ്ടാൻ.
പംക്തികന്ധരൻ തേരിലാമ്മാറു കരേറിനാൻ
ചെന്താർബാണനും തേരിലേറിനാനതുനേരം.
ചെന്താർമാനിനിയായ ജാനകിതന്നെയുള്ളിൽ
ചിന്തിച്ചു ദശാസ്യനുമന്ധനായ് ചമഞ്ഞിതു.
മാരീചൻ മനോഹരമായൊരു പൊന്മാനായി
ചാരുപുള്ളികൾ വെള്ളികൊണ്ടു നേത്രങ്ങൾ രണ്ടും
നീലക്കൽകൊണ്ടു ചേർത്തു മുഗ്ദ്ധഭാവത്തോടോരോ
ലീലകൾ കാട്ടിക്കാട്ടിക്കാട്ടിലുൾപ്പുക്കും പിന്നെ
വേഗേന പുറപ്പെട്ടും തുള്ളിച്ചാടിയുമനു–
രാഗഭാവേന ദൂരെപ്പോയ്നിന്നു കടാക്ഷിച്ചും
രാഘവാശ്രമസ്ഥലോപാന്തേ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ
രാകേന്ദുമുഖി സീത കണ്ടു വിസ്മയം പൂണ്ടാൾ.
രാവണവിചേഷ്ടിതമറിഞ്ഞു രഘുനാഥൻ
ദേവിയോടരുൾചെയ്താനേകാന്തേ, കാന്തേ കേൾ നീ
രക്ഷോനായകൻ നിന്നെക്കൊണ്ടുപോവതിനിപ്പോൾ
ഭിക്ഷുരൂപേണ വരുമന്തികേ ജനകജേ!

നീയൊരു കാര്യം വേണമതിനു മടിയാതെ
മായാസീതയെപ്പർണശാലയിൽ നിർത്തീടണം.
വഹ്നിമണ്ഡലത്തിങ്കൽ മറഞ്ഞുവസിക്ക നീ
ധന്യേ! രാവണവധം കഴിഞ്ഞുകൂടുവോളം.
ആശ്രയാശങ്കലോരാണ്ടിരുന്നീടണം ജഗ–
ദാശ്രയഭൂതേ! സീതേ! ധർമ്മരക്ഷാർത്ഥം പ്രിയേ!
രാമചന്ദ്രോക്തി കേട്ടു ജാനകീദേവിതാനും
കോമളഗാത്രിയായ മായാസീതയെത്തത്ര
പർണശാലയിലാക്കി വഹ്നിമണ്ഡലത്തിങ്കൽ
ചെന്നിരുന്നിതു മഹാവിഷ്ണുമായയുമപ്പോൾ.

/മാരീചനിഗ്രഹം/
മായാനിർമ്മിതമായ കനകമൃഗം കണ്ടു
മായാസീതയും രാമചന്ദ്രനോടുരചെയ്താൾ:
ഭർത്താവേ! കണ്ടീലയോ കനകമയമൃഗ–
മെത്രയും ചിത്രം ചിത്രം! രത്നഭൂഷിതമിദം.
പേടിയില്ലിതിനേതുമെത്രയുമടുത്തവ–
ന്നീടുന്നു മരുക്കമുണ്ടെത്രയുമെന്നു തോന്നും.
കളിപ്പാനതിസുഖമുണ്ടിതു നമുക്കിങ്ങു
വിളിച്ചീടുക വരുമെന്നു തോന്നുന്നു നൂനം.
പിടിച്ചുകൊണ്ടിങ്ങു പോന്നീടുക വൈകീടാതെ
മടിച്ചീടരുതേതും ഭർത്താവേ! ജഗൽപതേ!
മൈഥിലീവാക്യം കേട്ടു രാഘവനരുൾചെയ്തു
സോദരൻതന്നോടു: നീ കാത്തുകൊള്ളുകവേണം
സീതയെയവൾക്കൊരു ഭവയുമുണ്ടാകാതെ,
യാതുധാനന്മാരുണ്ടു കാനനംതന്നിലെങ്ങും.
എന്നരുൾചെയ്തു ധനുർബാണങ്ങൾളെടുത്തുടൻ
ചെന്നിതു മൃഗത്തെക്കൈക്കൊള്ളുവാൻ ജഗന്നാഥൻ.
അടുത്തുചെല്ലുന്നേരം വേഗത്തിലോടിക്കള–
ഞ്ഞടുത്തുകൂടായെന്നു തോന്നുമ്പോൾ മന്ദം മന്ദം
അടുത്തു വരുമപ്പോൾ പിടിപ്പാൻ ഭാവിച്ചീടും
പടുത്വമോടു ദൂരെക്കുതിച്ചു ചാടുമപ്പോൾ
ഇങ്ങനെതന്നെയൊട്ടുദൂരത്തായതുനേര–
മെങ്ങനെ പിടിക്കുന്നു വേഗമുണ്ടിതിനേറ്റം
എന്നുറച്ചാശവിട്ടു രാഘവനൊരു ശരം
നന്നായിത്തൊടുത്തുടൻ വലിച്ചു വിട്ടീടിനാൻ.
പൊന്മാനുമതു കൊണ്ടു ഭൂമിയിൽ വീണനേരം
വന്മലപോലെയൊരു രാക്ഷസവേഷംപൂണ്ടാൻ.
മാരീചൻതന്നെയിതു, ലക്ഷ്മണൻ പറഞ്ഞതു
നേരത്രേയന്നു രഘുനാഥനും നിരൂപിച്ചു.
ബാണമേറ്റവനിയിൽ വീണപ്പോൾ മാരീചനും
പ്രാണവേദനയോടു കരഞ്ഞാനയ്യോ പാപം!
ഹാഹാ! ലക്ഷ്മണ! മമഭ്രാതാവേ!സഹോദരാ!
ഹാഹാ! മേ വിധിബലം പാഹി മാം ദയാനിധേ!
ആതുരനാദം കേട്ടു ലക്ഷ്മണനോടു ചൊന്നാൾ
സീതയും, സൗമിത്രേ! നീ ചെല്ലുക വൈകീടാതെ

അഗ്രജനുടെ വിലാപങ്ങൾ കേട്ടീലേ ഭവാ–
നുഗ്രന്മാരായ നിശാചരന്മാർ കൊല്ലും മുമ്പേ
രക്ഷിച്ചുകൊൾക ചെന്നു ലക്ഷ്മണ! മടിയാതെ
രക്ഷോവീരന്മാരിപ്പോൾ കൊല്ലുമല്ലെങ്കിലയ്യോ!
രക്ഷ്മണനതു കേട്ടു ജാനകിയോടു ചൊന്നാൻ:
ദു:ഖിയായ്ക്കാര്യേ! ദേവീ! കേൾക്കണം മമ വാക്യം.
മാരീചൻതന്നെ പൊന്മാനായ് വന്നതവൻ നല്ല–
ചോരനെത്രയുമേവം കരഞ്ഞതവൻതന്നെ
അന്ധനായ് ഞാനുമിതു കേട്ടു പോയകലുമ്പോൾ
നിന്തിരുവടിയേയും കൊണ്ടുപോയീടാമല്ലോ
പംക്തികന്ധരൻതനിക്കതിനുള്ളുപായമി–
തെന്തറിയാതെയരുൾചെയ്യുന്നിതത്രയല്ല
ലോകവാസികൾക്കാർക്കും ജയിച്ചുകൂടായല്ലോ
രാഘവൻതിരുവടിതന്നെയെന്നറിയണം.
ആർത്തനാദവും മമ ജ്യേഷ്ഠനുണ്ടാകയില്ല
രാത്രിചാരികളുടെ മായയിതറിഞ്ഞാലും
വിശ്വനായകൻ കോപിച്ചീടുകിലരക്ഷണാൽ
വിശ്വസംഹാരം ചെയ്വാൻ പോരുമെന്നറിഞ്ഞാലും
അങ്ങനെയുള്ള രാമൻതൻ മുഖാംബുജത്തിൽനി–
ന്നെങ്ങനെ ദൈന്യനാദം ഭവിച്ചീടുന്നു നാഥേ!
ജാനകിയതു കേട്ടു കണ്ണുനീർ തൂകിത്തൂകി
മാനസേ വളർന്നൊരു ഖേദകോപങ്ങളോടും
ലക്ഷ്മണൻതന്നെ നോക്കിച്ചൊല്ലിനാളതുനേരം:
രക്ഷോജാതിയിലത്രേ നീയുമുണ്ടായി നൂനം.
ഭ്രാതൃനാശത്തിനത്രേ കാംക്ഷിയാകുന്നു തവ
ചേതസി ദുഷ്ടാത്മാവേ! ഞാനിതോർത്തീലയല്ലോ.
രാമനാശാകാംക്ഷിതനാകിയ ഭരതന്റെ
കാമസിദ്ധ്യർത്ഥമവൻതന്നുടെ നിയോഗത്താൽ
കൂടെപ്പോന്നിതു നീയും രാമനു നാശം വന്നാൽ
ഗൂഢമായെന്നെയുംകൊണ്ടങ്ങു ചെല്ലുവാൻ നൂനം.
എന്നുമേ നിനക്കെന്നെക്കിട്ടുകയില്ലതാനു–
മിന്നുമൽ പ്രാണത്യാഗം ചെയ് വൻ ഞാനറിഞ്ഞാലും.
ചേതസി ഭാത്യാഹരണോദ്യനായ നിന്നെ
സോദരബുദ്ധ്യാ ധരിച്ചീല രാഘവനേതും
രാമനെയൊഴിഞ്ഞു ഞാൻ മറ്റൊരു പുരുഷനെ
രാമപാദങ്ങളാണെ തീണ്ടുകയില്ലല്ലോ.
ഇത്തരം വാക്കു കേട്ടു സൗമിത്രി ചെവി രണ്ടും
സത്വരം പൊത്തിപ്പവനരവളോടുരചെയ്താൻ:
നിനക്കു നാശമടുത്തിരിക്കുന്നിതു പാര–
മെനിക്കു നിരൂപിച്ചാൽ തടുത്തുകൂടാതാനും
ഇത്തരം ചൊല്ലീടുവാൻ തോന്നിയതെന്തേ ചണ്ഡീ!
ധിക്ധിഗത്യന്തം ക്രൂരചിത്തം നാരികൾക്കെല്ലാം.
വനദേവതമാരേ! പരിപാലിച്ചുകൊൾവിൻ
മനുവംശാധീശ്വരപത്നിയെ വഴിപോലെ.
ദേവിയെദ്ദേവകളെബ്ഭരമേല്പിച്ചു മന്ദം
പൂർവ്വജൻതന്നെക്കണ്മാൻ നടന്നു സൗമിത്രിയും.

/സീതാപഹരണം/
അന്തരം കണ്ടു ദശകന്ധരൻ മദനബാ-
ണാന്ധനായവതരിച്ചീടിനാനവനിയിൽ.
ജടയും വല്ക്കലവും ധരിച്ചു സന്യാസിയാ-
യുടജാങ്കണേ വന്നു നിന്നിതു ദശാസ്യനും.
ഭിക്ഷുവേഷത്തെപ്പൂണ്ട രക്ഷോനാഥനെക്കണ്ടു
തൽക്ഷണം മായാസീതാദേവിയും വിനീതയായ്
നത്വാ സംപൂജ്യ ഭക്ത്യാ ഫലമൂലാദികളും
ദത്വാ സ്വാഗതവാക്യമുക്ത്വാ പിന്നെയും ചൊന്നാൾ:
അത്രൈവ ഫലമൂലാദികളും ഭുജിച്ചുകൊ-
ണ്ടിത്തിരിനേരമിരുന്നീടുക തപോനിധേ!
ഭർത്താവു വരുമിപ്പോൾ ത്വൽപ്രിയമെല്ലാം ചെയ്യും
ക്ഷുത്തൃഡാദിയും തീർത്തു വിശ്രമിച്ചാലും ഭവാൻ.
ഇത്തരം മായാദേവീമുഗ്ദ്ധാലാപങ്ങൾ കേട്ടു
സത്വരം ഭിക്ഷുരൂപി സസ്മിതം ചോദ്യം ചെയ്താൻ:
കമലവിലോചനേ! കമനീയാംഗി! നീയാ-
രമലേ! ചൊല്ലീടു നിൻ കമിതാവാരെന്നതും?
നിഷ്ഠുരജാതികളാം രാക്ഷസരാദിയായ
ദുഷ്ടജന്തുക്കളുള്ള കാനനഭൂമിതന്നിൽ
നീയൊരു നാരീമണി താനേ വാഴുന്നതെന്തൊ-
രായുധപാണികളുമില്ലല്ലോ സഹായമായ്?
നിന്നുടെ പരമാർത്ഥമൊക്കവേ പറഞ്ഞാൽ ഞാ-
നെന്നുടെ പരമാർത്ഥം പറയുന്നുണ്ടുതാനും.
മേദിനീസുതയതുകേട്ടുരചെയ്തീടിനാൾ.
മേദിനീപതിവരനാമയോദ്ധ്യാധിപതി
വാട്ടമില്ലാതെ ദശരഥനാം നൃപാധിപ-
ജ്യേഷ്ഠനന്ദനനായ രാമനത്ഭുതവീര്യൻ-
തന്നുടെ ധർമ്മപത്നി ജനകാത്മജ ഞാനോ
ധന്യനാമനുജനും ലക്ഷ്ണനെന്നു നാമം.
ഞങ്ങൾ മൂവരും പിതുരാജ്ഞയാ തപസ്സിനാ-
യിങ്ങു വന്നിരിക്കുന്നു ദണ്ഡകവനം തന്നിൽ
പതിന്നാലാണ്ടു കഴിവോളവും വേണംതാനു-
മതിനു പാർത്തീടുന്നു സത്യമെന്നറിഞ്ഞാലും.
നിന്തിരുവടിയെ ഞാനറിഞ്ഞീലേതും പുന-=
രെന്തിനായെഴുന്നള്ളീ ചൊല്ലേണം പരമാർത്ഥം.
എങ്കിലോ കേട്ടാലും നീ മംഗലശീലേ! ബാലേ!
പങ്കജവിലോചനേ! പഞ്ചബാണാധിവാസേ!
പൗലസ്ത്യതനയനാം രാക്ഷസരാജാവു ഞാൻ
ത്രൈലോക്യത്തിങ്കലെന്നെയാരറിയാതെയുള്ളൂ?
നിർമലേ! കാമപരിതപ്തനായ്ച്ചമഞ്ഞു ഞാൻ
നിന്മൂല, മതിന്നു നീ പോരേണം മയാസാകം.
ലങ്കയാം രാജ്യം വാനോർനാട്ടിലും മനോഹരം
കിങ്കരനായേൻ തവ ലോകസുന്ദരീ! നാഥേ!
താപസവേഷം പൂണ്ട രാമനാലെന്തു ഫലം?
താപമുൾക്കൊണ്ടു കാട്ടിലിങ്ങനെ വസിക്കേണ്ട

ശരണാഗതനായോരെന്നെ നീ ഭജിച്ചാലു–
മരുണാധരീ! മഹാഭോഗങ്ങൾ ഭുജിച്ചാലും.
രാവണവാക്യമേവം കേട്ടതിഭയത്തോടും
ഭാവവൈവർണ്ണ്യം പൂണ്ടു ജാനകി ചൊന്നാൾ മന്ദം:
കേവലമടുത്തിതു മരണം നിനക്കിപ്പോ–
ളേവം നീ ചൊല്ലുന്നാകിൽ ശ്രീരാമദേവൻതന്നാൽ.
സോദരനോടുംകൂടി വേഗത്തിൽ വരുമിപ്പോൾ
മേദിനീപതി മമ ഭർത്താശ്രീരാമചന്ദ്രൻ.
തൊട്ടുകൂടുമോ ഹരിപത്നിയെ ശശത്തിനു?
കഷ്ടമായുള്ള വാക്കു ചൊല്ലാതെ ദുരാത്മാവേ!
രാമബാണങ്ങൾകൊണ്ടു മാറിടം പിളർന്നു നീ
ഭൂമിയിൽ വീഴാനുള്ള കാരണമിതു നൂനം.
ഇങ്ങനെ സീതാവാക്യം കേട്ടു രാവണനേറ്റം
തിങ്ങീടും ക്രോധംപൂണ്ടു മൂർച്ഛിതനായന്നേരം
തന്നുടെ രൂപം നേരേ കാട്ടിനാൻ മഹാഗിരി–
സന്നിഭം ദശാനനം വിംശതി മഹാഭുജം
അഞ്ജനശൈലാകാരം കാണായനേരമുള്ളി–
ലഞ്ജസാ ഭയപെട്ടു വനദേവതമാരും.
രാഘവപത്നിയേയും തേരതിലെടുത്തവ–
ച്ചാകാശമാർഗ്ഗേ ശീഘ്രം പോയിതു ദശാസ്യനും.
ഹാ ഹാ! രാഘവ! രാമ! സൗമിത്രേ! കാരുണ്യാബ്ധേ!
ഹാഹാ! മൽപ്രാണേശ്വരാ! പാഹി മാം ഭയാതുരാം.
ഇത്തരം സീതാവിലാപം കേട്ടു പക്ഷീന്ദ്രനും
സത്വരമുത്ഥാനം ചെയ്തെത്തിനാൻ ജടായുവും.
തിഷ്ഠതിഷ്ഠാഗ്രേ മമ സ്വാമിതൻ പത്നിയേയും
കട്ടുകൊണ്ടെവിടേക്കു പോകുന്നു മൂഢാത്മാവേ!
അധ്വരത്തിങ്കൽച്ചെന്നു ശുനകൻ, മന്ത്രംകൊണ്ടു
ശുദ്ധമാം പുരോഡാശം കൊണ്ടുപോകുന്നപോലെ
പദ്ധതിമദ്ധ്യേ പരമോദ്ധതബുദ്ധിയോടും
ഗൃഗ്ദ്ധ്റരാജനുമൊരു പത്രവാനായുള്ളൊരു
കുധ്രരാജനെപ്പോലെ ബദ്ധവൈരത്തോടതി–
ക്രുദ്ധനായഗ്രേ ചെന്നു യുദ്ധവും തുടങ്ങിനാൻ.
അബ്ധിയും പത്രാനിലക്ഷുബ്ധമായ്ച്ചമയുന്നി–
തദ്രികളിളകുന്നു വിദ്രുതമതുനേരം.
കാൽനഖങ്ങളെക്കൊണ്ടു ചാപങ്ങൾ പൊടിപെടു–
ത്താനനങ്ങളും കീറിമുറിഞ്ഞു വശംകെട്ടു
തീക്ഷ്ണതുണ്ഡാഗ്രംകൊണ്ടു തേർത്തടം തകർത്തിതു
കാൽക്ഷണംകൊണ്ടു കൊന്നു വീഴ്ത്തിനാനശ്വങ്ങളെ.
രൂക്ഷത പെരുകിയ പക്ഷപാതങ്ങൾളേറ്റു
രാക്ഷസപ്രവരനും ചഞ്ചലമുണ്ടായ് വന്നു.
യാത്രയും മുടങ്ങി മൽക്കീർത്തിയുമൊടുങ്ങീതെ–
ന്നാർത്തിപൂണ്ടുഴന്നൊരു രാത്രിചാരീന്ദ്രനപ്പോൾ.
ധാത്രീപുത്രിയെത്തത്ര ധാത്രിയിൽ നിർത്തിപ്പുന–
രോർത്തുതൻ ചന്ദ്രഹാസമിളക്കി ലഘുതരം
പക്ഷിനായകനുടെ പക്ഷങ്ങൾ ഛേദിച്ചപ്പോ–
ളക്ഷിതിതന്നിൽ വീണാനക്ഷമനായിട്ടവൻ.

രക്ഷോനായകൻ പിന്നെ ലക്ഷ്മീദേവിയേയും കൊ–
ണ്ടക്ഷതചിത്തത്തോടും ദക്ഷിണദിക്കു നോക്കി
മറ്റൊരു തേരിലേറിത്തെറ്റെന്നു നടകൊണ്ടാൻ
മറ്റാരും പാലിപ്പാനില്ലുറ്റവരായിട്ടെന്നോ–
ർത്തിറ്റിറ്റു വീണീടുന്ന കണ്ണുനീരോടുമപ്പോൾ
കറ്റവാർകുഴലിയാം ജാനകീദേവിതാനും
ഭർത്താവുതന്നെക്കണ്ടു വൃത്താന്തം പറഞ്ഞൊഴി–
ഞ്ഞുത്തമനായ നിന്റെ ജീവനും പോകായ്കെന്നു
പൃത്ഥ്വീപുത്രിയും വരം പത്രിരാജനു നല്കി
പൃത്ഥ്വീമണ്ഡലമകന്നാശു മേല്പോട്ടു പോയാൾ.
അയ്യോ! രാഘവ! ജഗന്നായക! ദയാനിധേ!
നീയെന്നെയുപേക്ഷിച്ചതെന്തു ഭർത്താവേ! നാഥാ!
രക്ഷോനായകനെന്നെക്കൊണ്ടിതാ പോയീടുന്നു
രക്ഷിതാവായിട്ടാരുമില്ലെനിക്കയ്യോ! പാപം!
ലക്ഷ്മണാ! നിന്നോടു ഞാൻ പരുഷം ചൊന്നേനല്ലോ
രക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണമേ ദേവരാ! ദയാനിധേ!
രാമ! രാമാത്മാ രാമ! ലോകാഭിരാമ! രാമ!
ഭൂമിദേവിയുമെന്നെ വെടിഞ്ഞാളിതുകാലം.
പ്രാണവല്ലഭ! പരിത്രാഹി മാം ജഗൽപതേ!
കൗണപാധിപനെന്നെക്കൊന്നു ഭക്ഷിക്കുംമുമ്പേ
സത്വരം വന്നു പരിപാലിച്ചുകൊള്ളേണമേ
സത്വചേതസാ മഹാസത്വവാരിധേ! നാഥാ!
ഇത്തരം വിലപിക്കും നേരത്തു ശീഘ്രം രാമ–
ഭദ്രനിങ്ങെത്തുമെന്ന ശങ്കയാ നക്തഞ്ചരൻ
ചിത്തവേഗേന നടന്നീടിനാനതുനേരം
പൃത്ഥ്വീപുത്രിയും കീഴ്പോട്ടാശു നോക്കുന്നനേരം
അദ്രിനാഥാഗ്രേ കണ്ടു പഞ്ചവാനരന്മാരെ
വിദ്രുതം വിഭൂഷണസഞ്ചയമഴിച്ചു ത–
ന്നുത്തരീയാർദ്ധഖണ്ഡം കൊണ്ടു ബന്ധിച്ചു രാമ–
ഭദ്രനു കാണ്മാൻ യോഗംവരികെന്നകതാരിൽ
സ്മൃത്വാ കീഴ്പോട്ടു നിക്ഷേപിച്ചിതു സീതാദേവി
മത്തനാം നക്തഞ്ചരനറിഞ്ഞീലതുമപ്പോൾ.
അബ്ദിയുമുത്തീര്യ തൻ പത്തനം ഗത്വാ തൂർണ്ണം
ശുദ്ധാന്തമദ്ധ്യേ മഹാശോകകാനനദേശേ
ശുദ്ധഭൂതലേ മഹാശിംശപാതരുമൂലേ
ഹൃദ്യമാരായ നിജ രക്ഷോനാരികളെയും
നിത്യവും പാലിച്ചുകൊൾകെന്നുറപ്പിച്ചു തന്റെ
വസ്ത്യമുൾപ്പുക്കു വസിച്ചീടാൻ ദശാനനൻ.
ഉത്തമോത്തമയായ ജാനകീദേവി പാതി–
വ്രത്യമാശ്രിത്യ വസിച്ചീടിനാളതുകാലം.
വസ്ത്രകേശാദികളുമെത്രയും മലിനമായ്
വക്ത്രവും കുമ്പിട്ടു സന്തപ്തമാം ചിത്തത്തോടും
രാമരാമേതി ജപധ്യാനനിഷ്ഠയാ ബഹു–
യാമിനീചരകുലനാരികളുടെ മദ്ധ്യേ
നീഹാര ശീതാതപവാതപീഡയും സഹി–
ച്ചാഹാരാദികളേതും കൂടാതെ ദിവാരാത്രം

ലങ്കയിൽ വസിച്ചിതാതാങ്കമുൾക്കൊണ്ടു മായാ–
സങ്കടം മനുഷ്യജന്മത്തിങ്കലാർക്കില്ലാർത്തു?

/സീതാന്വേഷണം/
രാമനും മായാമൃഗവേഷത്തെക്കൈക്കൊണ്ടൊരു
കാമരൂപിണം മാരീചാസുരമെയ്തു കൊന്നു
വേഗേന നടകൊണ്ടാനാശ്രമം നോക്കിപ്പുന–
രാഗമക്കാതലായ രാഘവൻതിരുവടി.
നാലഞ്ചു ശരപ്പാടു നടന്നോരനന്തരം
ബാലകൻവരവീഷദ്ദൂരവേ കാണായ് വന്നു.
ലക്ഷ്മണൻ വരുന്നതു കണ്ടു രാഘവൻതാനു–
മുൾക്കാമ്പിൽ നിരൂപിച്ചു കല്പിച്ചു കരണീയം.
ലക്ഷ്മണനേതുമറിഞ്ഞീലല്ലോ പരമാർത്ഥ–
മിക്കാലമിവനെയും വഞ്ചിക്കെന്നതേ വരൂ.
രക്ഷോനായകൻ കൊണ്ടുപോയതു മായാസീതാ
ലക്ഷ്മീദേവിയെയുണ്ടോ മറ്റാർക്കും ലഭിക്കുന്നു?
അഗ്നിമണ്ഡലത്തിങ്കൽ വാഴുന്ന സീതതന്നെ
ലഷ്മണനറിഞ്ഞാലിക്കാര്യവും വന്നുകൂടാ.
ദു:ഖിച്ചുകൊള്ളൂ ഞാനും പ്രാകൃതനെന്നപോലെ
മൈക്കണ്ണിതന്നെത്തിരഞ്ഞാശു പോയ്ച്ചെല്ലാമല്ലോ
രക്ഷോനായകനുടെ രാജ്യത്തിലെന്നാൽപ്പിന്നെ
തൽക്കുലത്തോടുംകൂടെ രാവണൻതന്നെക്കൊന്നാൽ
അഗ്നിമണ്ഡലേ വാഴും സീതയെസ്സത്യവ്യാജാൽ
കൈക്കൊണ്ടുപോകാമയോദ്ധ്യയ്ക്കു വൈകാതെ പിന്നെ
അക്ഷയധർമ്മമോടു രാജ്യത്തെ വഴിപോലെ
രക്ഷിച്ചു കിഞ്ചിൽക്കാലം ഭൂമിയിൽ വസിച്ചീടാം
പുഷ്കരോത്ഭവനിത്ഥം പ്രാർത്ഥിക്ക നിമിത്തമാ–
യർക്കവംശത്തിങ്കൽ ഞാൻ മർത്ത്യനായ് പിറന്നതും
മായാമാനുഭനാകുമെന്നുടെ ചരിതവും
മായാവൈഭവങ്ങളും കേൾക്കയും ചൊല്ലുകയും
ഭക്തിമാർഗ്ഗേണ ചെയ്യും ഭക്തനപ്രയാസേന
മുക്തിയും സിദ്ധിച്ചീടുമില്ല സംശയമേതും.
ആകയാലിവനെയും വഞ്ചിച്ചു ദു:ഖിപ്പൂ ഞാൻ
പ്രാകൃതപുരുഷനെപ്പോലെയെന്നകതാരിൽ
നിർണ്ണയിച്ചവരജനോടരുൾചെയ്തീടിനാൻ:
പർണ്ണശാലയിൽ സീതയ്ക്കാരൊരു തുണയുള്ളൂ?
എന്തിനിങ്ങോട്ടു പോന്നു ജാനകിതന്നെബ്ബലാ–
ലെന്തിനു വെടിഞ്ഞു നീ, രാക്ഷസരവളേയും
കൊണ്ടുപോകയോകൊന്നു ഭക്ഷിച്ചുകളകയോ
കണ്ടജാതികൾക്കെന്തോക്കരുതാത്തതോർത്താൽ?
അഗ്രജവാക്യമേവം കേട്ടു ലക്ഷ്മണൻതാനു–
മഗ്രേ നിന്നുടനുടൻ തൊഴുതു വിവശനായ്
ഗദ്ഗദാക്ഷരമുരചെയ്തിതു ദേവിയുടെ
ദുർഗ്രഹവചനങ്ങൾ ബാഷ്പവും തൂകിത്തൂകി:
ഹാ ഹാ ലക്ഷ്മണ! പരിത്രാഹി! സൗമിത്രേ! ശീഘ്രം
ഹാ ഹാ രാക്ഷസനെന്നെ നിഗ്രഹിച്ചീടുമിപ്പോൾ

ഇത്തരം നക്തഞ്ചരൻതൻ വിലാപങ്ങൾ കേട്ടു
മുഗ്ദ്ധഗാത്രിയും തവ നാദമെന്നുറയ്ക്കയാൽ
അത്യർത്ഥം പരിതാപം കയ്ക്കൊണ്ടു വിലപിച്ചു
സത്വരം ചെന്നു രക്ഷിക്കെന്നെന്നോടരുൾചെയ്തു.
ഇത്തരം നാദം മമ ഭ്രാതാവിനുണ്ടായ് വരാ
ചിത്തമോഹവും വേണ്ട സത്യമെന്നറിഞ്ഞാലും
രാക്ഷസനുടെ മായാഭാഷിതമിതു നൂനം
കാൽക്ഷണം പൊറുക്കെന്നു ഞാൻ പലവുരു ചൊന്നേൻ.
എന്നതു കേട്ടു ദേവി പിന്നെയുമുരചെയ്താ–
ളെന്നോടു പലതരമിന്നവയെല്ലമിപ്പോൾ
നിന്തിരുമുമ്പിൽ നിന്നുചൊല്ലുവാൻപണിയെന്നാൽ.
സന്താപത്തോടു ഞാനും കർണ്ണങ്ങൾ പൊത്തിക്കൊണ്ടു
ചിന്തിച്ചു ദേവകളെ പ്രാർത്ഥിച്ചു രക്ഷാർത്ഥമായ്,
നിന്തിരുമലരടി വന്ദിപ്പാൻ വിടകൊണ്ടേൻ.
എങ്കിലും പിഴച്ചിതു പോന്നതു സൗമിത്രേ നീ
ശങ്കയുണ്ടായീടാമോ ദുർവചനങ്ങൾ കേട്ടാൽ?
യോഷന്മാരുടെ വാക്കു സത്യമെന്നോർക്കുന്നവൻ
ഭോഷനെത്രയുമെന്നു നീയറിയുന്നതില്ലേ?
രക്ഷസാം പരിഷകൾ കൊണ്ടുപൊയ്ക്കളകയോ
ഭക്ഷിച്ചുകളകയോ ചെയ്തതെന്നറിഞ്ഞീല.
ഇങ്ങനെ നിനച്ചുടജാന്തർഭാഗത്തിങ്കൽചെ–
ന്നെങ്ങുമേ നോക്കിക്കാണാഞ്ഞാകുലപ്പെട്ടു രാമൻ
ദു:ഖഭാവവും കൈക്കൊണ്ടെത്രയും വിലപിച്ചാൻ
നിഷ്കളനാത്മാരാമൻ നിർഗ്ഗുണനാത്മാനന്ദൻ:
ഹാ ഹാ വല്ലഭേ! സീതേ! ഹാഹാ മൈഥിലീ! നാഥേ!
ഹാ ഹാ ജാനകീദേവീ! ഹാഹാ മൽപ്രാണേശ്വരി!
എന്നെ മോഹിപ്പിപ്പതിന്നായ് മറഞ്ഞിരിക്കയോ?
ധന്യേ! നീ വെളിച്ചത്തു വന്നീടു മടിയാതെ.
ഇത്തരം പറകയും കാനനം തോറും നട–
ന്നത്തൽപൂണ്ടന്വേഷിച്ചും കാണാഞ്ഞു വിവനായ്
വനദേവതമാരേ! നിങ്ങളുമുണ്ടോ കണ്ടു
വനജേക്ഷണയായ സീതയെ സത്യം ചൊൽവിൻ.
മൃഗസഞ്ചയങ്ങളേ! നിങ്ങളുമുണ്ടോ കണ്ടു
മൃഗലോചനയായ ജനകപുത്രിതന്നെ?
പക്ഷിസഞ്ചയങ്ങളേ! നിങ്ങളുമുണ്ടോ കണ്ടു
പക്ഷ്മളാക്ഷിയെ മമ ചൊല്ലുവിൻ പരമാർത്ഥം.
വൃക്ഷവൃന്ദമേ! പറഞ്ഞീടുവിൻ പരമാർത്ഥം
പുഷ്കരാക്ഷിയെ നിങ്ങളെങ്ങാനുമുണ്ടോ കണ്ടു
ഇത്ഥമോരോന്നേ പറഞ്ഞെത്രയും ദു:ഖം പൂണ്ടു
സത്വരം നീളെത്തിരഞ്ഞെങ്ങുമേ കണ്ടീലല്ലോ.
സർവ്വദൃക് സർവ്വേശ്വരൻ സർവ്വജ്ഞൻ സർവ്വാത്മാവാം
സർവ്വകാരണനേകനചലൻ പരിപൂർണ്ണൻ
നിർമ്മലൻ നിരാകാരൻ നിരഹങ്കാരൻ നിത്യൻ
ചിന്മയനഖണ്ഡാനന്ദാത്മകൻ ജഗന്മയൻ.
മായയാ മനുഷ്യഭാവേന ദു:ഖിച്ചീടിനാൻ
കാര്യമാനുഷൻ മൂഢാത്മക്കളെയൊപ്പിപ്പാനായ്.

തത്ത്വജ്ഞന്മാർക്കു സുഖദു:ഖഭേദങ്ങളൊന്നും
ചിത്തേ തോന്നുകയുമില്ലജ്ഞാനമില്ലായ്കയാൽ.

/ജടായുഗതി/
ശ്രീരാമദേവനേവം തിരഞ്ഞു നടക്കുമ്പോൾ
തേരഴിഞ്ഞുടഞ്ഞുവീണാകുലമടവിയിൽ
ശസ്ത്രചാപങ്ങളോടുംകൂടവേ കിടക്കുന്ന-
തെത്രയുമടുത്തു കാണായിതു മദ്ധ്യേമാർഗ്ഗം.
അന്നേരം സൗമിത്രിയോടരുളിച്ചെയ്തു രാമൻ:
ഭിന്നമായൊരു രഥം കാണെടോ കുമാര! നീ.
തന്വംഗിതന്നെയൊരു രാക്ഷസൻ കൊണ്ടുപോമ്പോ-
ളന്യരാക്ഷസനവനോടു പോർചെയ്തീടാൻ.
അന്നേരമഴിഞ്ഞ തേർക്കോപ്പിതാ കിടക്കുന്നു
എന്നുവന്നീടാമവർ കൊന്നാരോ ഭക്ഷിച്ചീടാരോ?
ശ്രീരാമനേവം പറഞ്ഞിത്തിരി നടക്കുമ്പോൾ
ഘോരമായൊരുരൂപം കാണായി ഭയാനകം.
ജാനകിതന്നെത്തിന്നു തൃപ്തനായൊരു യാതു-
ധാനനിക്കിടക്കുന്നതത്ര നീ കണ്ടീലയോ.
കൊല്ലുവനിവനെ ഞാൻ വൈകാതെ ബാണങ്ങളും
വില്ലുമിങ്ങാശു തന്നീടെ ന്നതു കേട്ടനേരം
വിത്രസ്തഹൃദയനായ് പക്ഷിരാജനും ചൊന്നാൻ:
വദ്ധ്യനല്ലഷം തവ ഭക്തനായൊരു ദാസൻ
മിത്രമെത്രയും തവ താതനു വിശേഷിച്ചും
സ്നിഗ്ദ്ധനായിപ്പൊരു പക്ഷിയാം ജടായു ഞാൻ.
ദുഷ്ടനാം ദശമുഖൻ നിന്നുടെ പത്നിതന്നെ-
ക്കട്ടുകൊണ്ടാകാശേ പോകുന്നേരമറിഞ്ഞു ഞാൻ
പെട്ടെന്നു ചെന്നു തടുത്തവനെ യുദ്ധം ചെയ്തു
മുട്ടിച്ചു തേരും വില്ലും പൊട്ടിച്ചു കളഞ്ഞപ്പോൾ
വെട്ടിനാൻ ചന്ദ്രഹാസംകൊണ്ടവൻ ഞാനുമപ്പോൾ
പുഷ്ടവേദനയോടും ഭൂമിയിൽ വീണേനല്ലോ.
നിന്തിരുവടിയെക്കണ്ടൊഴിഞ്ഞു മരിയായ്കെ-
ന്നിന്ദിരാദേവിയോടു വരവും വാങ്ങിക്കൊണ്ടേൻ.
തൃക്കൺപാർക്കണമെന്നെക്കൃപയാ കൃപാനിധേ!
തൃക്കഴലിണ നിത്യമുൾക്കാമ്പിൽ വസിക്കണം.
ഇത്തരം ജടായുതൻ വാക്കുകൾ കേട്ടു നാഥൻ
ചിത്തകാരുണ്യംപൂണ്ടു ചെന്നെടുത്തിരുന്നു തൻ-
തൃക്കകൾകൊണ്ടു തലോടീടിനാനവനുടൽ
ദു:ഖാശ്രുപ്ലുതനയനത്തോടും രാമചന്ദ്രൻ.
ചൊല്ലുചൊല്ലഹോ മമ വല്ലഭാവൃത്താന്തം നീ-
യെല്ലാ മെന്നതു കേട്ടു ചൊല്ലിനാൻ ജടായുവും:
രക്ഷോനായകനായ രാവണൻ ദേവിതന്നെ-
ദ്ദക്ഷിണദിശി കൊണ്ടുപോയാനെന്നറിഞ്ഞാലും.
ചൊല്ലുവാനില്ല ശക്തി മരണപീഡയാലേ
നല്ലതു വരുവതിനായനുഗ്രഹിക്കേണം.
നിന്തിരുവടി തന്നെക്കണ്ടുകണ്ടിരിക്കവേ
ബന്ധമറ്റീടുംവണ്ണം മരിപ്പനവകാശം

വന്നതു ഭവൽകൃപാപാത്രമാകയാലഹം
പുണ്യപൂരുഷ! പുരുഷോത്തമ! ദയാനിധേ!
നിന്തിരുവടി സാക്ഷാൽ ശ്രീ മഹാവിഷ്ണു പരാ–
നന്ദാത്മാ പരമാത്മാ മായാമാനുഷരൂപി
സന്തതമന്തർഭാഗേ വസിച്ചീടുകവേണം
നിന്തിരുമേനി ഘനശ്യാമളമഭിരാമം
അന്ത്യകാലത്തിങ്കലീവണ്ണം കാണായമൂലം
ബന്ധവുമറ്റു മുക്തനായേൻ ഞാനെന്നു നൂനം
ബന്ധു ഭാവേന ദാസനാകിയോരടിയനെ–
ബ്ബന്ധൂകസുമസമതൃക്കരതലം തന്നാൽ
ബന്ധുവത്സല! മന്ദം തൊട്ടരുളേണമെന്നാൽ
നിന്തിരുമലരടിയോടു ചേർന്നീടാമല്ലോ.
ഇന്ദിരാപതിയതു കേട്ടുടൻ തലോടിനാൻ
മന്ദമന്ദം പൂർണ്ണാത്മാനന്ദം വന്നീടുംവണ്ണം
അന്നേരം പ്രാണങ്ങളെ ത്യജിച്ചുജടായുവും
മന്നിടം തന്നിൽ വീണനേരത്തു രഘുവരൻ
കണ്ണുനീർ വാർത്തു ഭക്തവാത്സല്യപരവശാ–
ലർണ്ണോജനേത്രൻ പിതൃമിത്രമാം പക്ഷീന്ദ്രന്റെ
ഉത്തമാംഗത്തെയെടുത്തുത്സംഗസീമ്നി ചേർത്തി–
ട്ടുത്തരകാര്യാർത്ഥമായ് സോദരനോടു ചൊന്നാൻ:
കാഷ്ഠങ്ങൾകൊണ്ടുവന്നു നല്ലൊരു ചിത തീർത്തു
കൂട്ടണമഗ്നിസംസ്ക്കാരത്തിനു വൈകീടാതെ.
ലക്ഷമണനതുകേട്ടു ചിതയും തീർത്തീടിനാൻ
തൽക്ഷണം കുളിച്ചു സംസ്ക്കാരവും ചെയ്തു പിന്നെ
സ്നാനവും കഴിച്ചുദകക്രിയാദിയും ചെയ്തു
കാനനേ തത്ര മൃഗം വധിച്ചു മാംസഖണ്ഡം
പുല്ലിന്മേൽ വച്ചു ജലാദികളും നൽകീടിനാൻ
നല്ലൊരു ഗതിയവനുണ്ടാവാൻ പിത്രർത്ഥമായ്.
പക്ഷികളിവയെല്ലാം ഭക്ഷിച്ചു സുഖിച്ചാലും
പക്ഷീന്ദ്രനതുകൊണ്ടു തൃപ്തനായ് ഭവിച്ചാലും.
കാരുണ്യമൂർത്തീ കമലേക്ഷണൻ മധുവൈരി
സാരൂപ്യം ഭവിക്കെന്നു സാദരമരുൾചെയ്തു
അന്നേരം വിമാനമാരുഹ്യ ഭാസ്വരം ഭാനു–
സന്നിഭം ദിവ്യരൂപം പൂണ്ടൊരു ജടായുവും
ശംഖാരിതരൂപംപൂണ്ട വിഷ്ണുപാർഷദന്മാരാൽ
പൂജിതനായി സ്തുതിക്കപ്പെട്ടു മുനികളാൽ
തേജസാ സകലദിഗ്വ്യാപ്തനായ്ക്കാണായ് വന്നു.
സന്നതഗാത്രത്തോടുമുയരെക്കൂപ്പിത്തൊഴു–
തുന്നതഭക്തിയോടേ രാമനെ സ്തുതി ചെയ്താൻ:

/ജടായുസ്തുതി/
അഗണ്യഗുണമാദ്യമവ്യയമപ്രമേയ–
മഖിലജഗൽസൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരമൂലം
പരമം പരാപരമാനന്ദംപരാത്മാനം
വരദമഹം പ്രണതോസ്മി സന്തതം രാമം
മഹിതകടാക്ഷവിക്ഷപിതാമരശുചം

രഹിതാവധിസുഖമിന്ദിരാമനോഹരം
ശ്യാമളം ജടാമകുടോജ്ജ്വലം ചാപശര–
കോമളകരാംബുജം പ്രണതോസ്മ്യഹം രാമം.
ഭുവനകമനീയരൂപമീഡിതം ശത–
രവിഭാസുരമഭീഷ്ടപ്രദം ശരണദം
സുരപാദപമൂലരചിതനിലയനം
സുരസഞ്ചയസേവ്യം പ്രണതോസ്മ്യഹം രാമം.
ഭവകാനനഭവദഹനനാമധേയം
ഭവപങ്കജഭവമുഖദൈവതം ദേവം
ദനുജപതി കോടിസഹസ്രവിനാശനം
മനുജാകാരം ഹരിം പ്രണതോസ്മ്യഹം രാമം.
ഭവഭാവനാഹരം ഭഗവൽസ്വരൂപിണം
ഭവഭീവിരഹിതം മുനിസേവിതം പരം
ഭവസാഗരതരണാംഘ്രിപോതകം നിത്യം
ഭവനാശായാനിശം പ്രണതോസ്മ്യഹം രാമം.
ഗിരിശ ഗിരിസുതാഹൃദയാംബുജാവാസം
ഗിരിനായകധരം ഗിരിപക്ഷാരിസേവ്യം
സുരസഞ്ചയദനുജേന്ദ്ര സേവിതപാദം
സുരപമണിനിഭം പ്രണതോസ്മ്യഹം രാമം.
പരദാരാർത്ഥപരിവർജ്ജിതമനീഷിണാം
പരപൂരുഷഗുണഭൂതിസന്തുഷ്ടാത്മനാം സേവ്യം
പരമാനന്ദമയം പ്രണതോസ്മ്യഹം രാമം.
സ്മിതസുന്ദരവികസിതവക്ത്രാംഭോരുഹം
സ്മൃതിഗോചരമസിതാംബുദകളേബരം
സിതപങ്കജചാരനയനം രഘുവരം
ക്ഷിതിനിന്ദിനീവരം പ്രണതോസ്മ്യഹം രാമം.
ജലപാത്രൗഘസ്ഥിതരവി മണ്ഡലംപോലെ
സകലചരാചരജന്തുക്കളുള്ളിൽ വാഴും
പരിപൂർണ്ണാത്മാനമദ്വയമവ്യയമേകം
പരമം പരാപരം പ്രണതോസ്മ്യഹം രാമം.
വിധി മാധവശംബു രൂപഭേദേന ഗുണ–
ത്രിതയവിരാജിതം കേവലം വിരാജന്തം
ത്രിദശമുനിജനസ്തുതമവ്യക്തമജം
ക്ഷിതജാമനോഹരം പ്രണതോസ്മ്യഹം രാമം.
മന്മഥശതകോടിസുന്ദരകളേബരം
ജന്മനാസാദിഹീനം ചിന്മയം ജഗന്മയം
നിർമ്മലം ധർമ്മകർമ്മാധാരമപ്യനാധാരം
നിർമ്മമമാത്മാരാമ പ്രണതോസ്മ്യഹം രാമം.
ഇസ്തുതു കേട്ടു രാമചന്ദ്രനും പ്രസന്നനായ്
പത്രീന്ദ്രൻതന്നോടരുളിചെയ്തു മധുരമായ്
അസ്തു തേ ഭദ്രം ഗച്ഛ പദം മേ വിഷ്ണോ: പരം
ഇസ്തോത്രമെഴുതിയും പഠിപ്പിച്ചും കേട്ടുകൊണ്ടാൽ
ഭക്തനായുള്ളവനു വന്നീടും മത്സാരൂപ്യം
പക്ഷീന്ദ്രാ! നിന്നെപ്പോലെ മൽപരായണനായാൽ
ഇങ്ങനെ രാമവാക്യം കേട്ടൊരു പക്ഷിശ്രേഷ്ഠ–
നങ്ങനെതന്നെ വിഷ്ണുസാരൂപ്യം പ്രാപിച്ചുപോയ്

ബ്രഹ്മപൂജിതമായ പദവും പ്രാപിച്ചുതേ
നിർമ്മലരാമനാമം ചൊല്ലുന്ന ജനംപോലെ
പിന്നെ ശ്രീരാമൻ സുമിത്രാത്മജനോടുംകൂടി
ഖിന്നനായ് വനാന്തരം പ്രാപിച്ചു ദു:ഖത്തോടും
അന്വേഷിച്ചോരോ ദിസി സീതയെക്കാണായ്കയാൽ
സന്നധൈര്യേണ വനമാർഗ്ഗേ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ
രക്ഷോരൂപത്തോടൊരു സത്വത്തെക്കാണായ് വന്നു
തൽക്ഷണമേവം രാമചന്ദ്രനുമരുൾ ചെയ്താൻ
വക്ഷസി വദനവും യോജനബാഹുക്കളും
ചക്ഷുരാദികളുമി, ല്ലെന്തൊരു സത്വമിദം?
ലക്ഷ്മണ! കണ്ടായോ നീ കണ്ടോളം ഭയമുണ്ടാം
ഭക്ഷിക്കുമിപ്പോളിവൻ നമ്മെയെന്നറിഞ്ഞാലും
പക്ഷിയും മൃഗവുമല്ലെത്രയും ചിത്രം ചിത്രം!
വക്ഷസി വക്ത്രം കാലും തലയുമില്ലതാനും
രക്ഷസുപിടിച്ചുടൻ ഭക്ഷിക്കുംമുമ്പേതന്നെ
രക്ഷിക്കും പ്രകാരവും കണ്ടീല നിരൂപിച്ചാൽ
തത്ഭുജമദ്ധ്യസ്ഥന്മാരായിതു കുമാര! നാം
കല്പിതം ധാതാവിനാലെന്തെന്നാലതു വരും
രാഘവനേവം പറഞ്ഞീടിനോരനന്തര–
മാകുലമകന്നൊരു ലക്ഷമണനുരചെയ്താൻ
പോരും വ്യാകുലഭാവമെന്തിനി വിചാരിപ്പാ–
നോരോരോ കരം ഛേദിക്കണം നാമിരുവരും
തൽക്ഷണം ഛേദിച്ചിതു ദക്ഷിണ ഭുജം രാമൻ
ലക്ഷ്മണൻ വാകമരം ഛേദിച്ചാനതുനേരം
രക്ഷോവീരനുമതിവിസ്മയംപൂണ്ടു രാമ–
ലക്ഷ്മണൻന്മാരെക്കണ്ടു ചോദിച്ചാൻ ഭയത്തോടെ
മത്ഭുജങ്ങളെ ഛേദിച്ചീടുവാൻ ശക്തന്മാരാ–
യിബ്ഭുവനത്തിലാരുമുണ്ടായിലിതിൻകീഴിൽ
അത്ഭുതാകാരന്മാരാം നിങ്ങളാരിരുവരും
സൽപുരഷന്മാരെന്നു കല്പിച്ചീടുന്നേൻ ഞാനും
ഘോരകാനനപ്രദേശത്തിങ്കൽ വരുവാനും
കാരണമെന്തു നിങ്ങൾ സത്യം ചൊല്ലുകവേണം.
ഇത്തരം കബന്ധവാക്യങ്ങൾ കേട്ടൊരു പുരു–
ഷോത്തമൻ ചോദിച്ചുടനുത്തരമരുൾ ചെയ്തു:
കേട്ടാലും ധശരഥനാമയോദ്ധ്യാധിപതി–
ജ്യേഷ്ഠനന്ദനനഹം രാമനെന്നല്ലോ നാമം.
സോദരനിവൻ മമ ലക്ഷ്മണനെന്നു നാമം.
സീതയെന്നുണ്ടു മമ ഭാര്യയായൊരു നാരീ.
പോയിതു ഞങ്ങൾ നായാട്ടിന്നതുനേരമതി–
മായാവി നിശാചരൻ കട്ടുകൊണ്ടങ്ങുപോയാൻ
കാനനം തോറും ഞങ്ങൾ തിരിഞ്ഞുനടക്കുമ്പോൾ
കാണായി നിന്നെയതിഭീഷണവേഷത്തൊടും
പാണികൾകൊണ്ടു തവവേഷ്ടിതന്മാരാകയാൽ
പ്രാണരക്ഷാർത്ഥം ഛേദിച്ചീടിനേൻ കരങ്ങളും
ആരെടോ വികൃതരൂപം ധരിച്ചോരു ഭവാൻ?
്നേരോടേ പറകെ ന്നു രാഘവൻ ചോദിച്ചപ്പോൾ

സന്തുഷ്ടാത്മനാ പറഞ്ഞീടിനാൻ കബന്ധനും:
നിന്തിരുവടി തന്നെ ശ്രീരാമദേവനെങ്കിൽ
ധന്യനായ് വന്നേനഹം, നിന്തിരുവടിതന്നെ
മുന്നിലാമ്മാറു കാണായ് വന്നൊരു നിമിത്തമായ്
ദിവ്യനായിരിപ്പൊരു ഗന്ധർവ്വനഹം രൂപ-
യൗവനദർപ്പിതനായ് സഞ്ചരിച്ചീടും കാലം
സുന്ദരീജനമനോധൈര്യവും ഹരിച്ചതി-
സുന്ദരനായൊരു ഞാൻ ക്രീഡിച്ചു നടക്കുമ്പോൾ
അഷ്ടാവക്രനെക്കണ്ടു ഞാനപഹസിച്ചിതു
രുഷ്ടനായ് മഹാമുനി ശാപവും നല്കീടിനാൻ
ദുഷ്ടനയുള്ളൊരു നീ രാക്ഷസനായ് പോകെന്നാൽ
തുഷ്ടനായ്പ്പിന്നെശാപാനുഗ്രഹം നൽകീടിനാൻ
സാക്ഷാൽ ശ്രീനാരായണൻ തന്തിരുവടി തന്നെ
മോകഷദൻ ദശരഥപുത്രനായ് ത്രേതായുഗേ
വന്നവതരിച്ചു നിൻ ബാഹുക്കളറുക്കുന്നാൾ
വന്നീടുമല്ലോ ശാപമോക്ഷവും നിനക്കെടാ!
താപസശാപംകൊണ്ടു രാക്ഷസനായോരു ഞാൻ
താപേന നടന്നീടും കാലമങ്ങൊരു ദിനം
ശതമന്യുവിനെപ്പാഞ്ഞടുത്തേനതിരുഷാ
ശതകോടിയാൽ തലയറുത്തു ശതമഖൻ
വജ്രമേറ്റിടും മമ വന്നീല മരണമ-
തബ്ജസംഭവൻ മ്മ തന്നൊരു വരത്തിനാൽ.
വദ്ധ്യനല്ലായ്കമൂലം വൃത്തിക്കു മഹേന്ദ്രനു-
മുത്തമാംഗത്തെ മമ കക്ഷിയിലാക്കീടിനാൻ.
വക്ത്രപാദങ്ങൾ മമ കക്ഷിയിലായശേഷം
ഹസ്തയുഗ്മവുമൊരു യോജനായതങ്ങളായ്
വർത്തിച്ചീടുന്നേനത്ര വൃത്തിക്കു ശക്രാജ്ഞയാ
സത്വസഞ്ചയം മമ ഹസ്തമദ്ധ്യേസ്ഥന്മായാൽ
വക്ത്രേണ ഭക്ഷിച്ചു ഞാൻ വർത്തിച്ചേനിത്രനാളു-
മുത്തമോത്തമ! രഘുനായക ! ദയാനിധേ!
വഹ്നിയും ജ്വലിപ്പിച്ചു ദേഹവും ദഹിപ്പിച്ചാൽ
പിന്നെ ഞാൻ ഭാര്യാമാർഗ്ഗമൊക്കവേ ചൊല്ലീടുവാൻ.
മേദിനികുഴിച്ചതിലിന്ധങ്ങളുമിട്ടു
വീതിഹോത്രനെ ജ്വലിപ്പിച്ചിതുസൗമിത്രിയും
തത്രൈവ കബന്ധദേഹം ദഹിപ്പിച്ചനേരം
തദ്ദേഹത്തിങ്കൽനിന്നങ്ങുത്ഥിതനായ്ക്കാണായി
ദിവ്യവിഗ്രഹത്തോടുംമന്മഥസമാനനായ്
സർവ്വഭൂഷണപരിഭൂഷിതനായന്നേരം
രാമദേവനെ പ്രദക്ഷിണവും ചെയ്തു ഭക്ത്യാ
ഭൂമിയിൽ സാഷ്ടാംഗമായ് വീണുടൻ നമസ്കാരം
മൂന്നുരു ചെയ്തുകൂപ്പിതൊഴുതുനിന്നു പിന്നെ
മാന്യനാംഗന്ധർവ്വനുമാനന്ദവിവശനായ്
കോൾമയിർക്കൊണ്ടു ഗദ്ഗദാക്ഷരവാണികളാം
കോമളപദങ്ങളാൽ സ്തുതിച്ചുതുടങ്ങിനാൻ:

/കബന്ധസ്തുതി/

നിന്തിരുവടിയുടെ തത്വമിതൊരുവർക്കും
ചിന്തിച്ചാലറിഞ്ഞുകൂടാവതല്ലെന്നാകിലും
നിന്തിരുവടി തന്നെ സ്തുതിപ്പാൻതോന്നീടുന്നു
സന്തതമന്ധത്വംകൊണ്ടെന്തൊരു മഹാമോഹം
അന്തവുമാദിയുമില്ലാതൊരു പരബ്രഹ്മം
അന്തരാത്മനി തെളിഞ്ഞുണർന്നു വസിക്കണം
അന്ധകാരങ്ങളകന്നാനന്ദമുദിക്കണം
ബന്ധവുമറ്റു മോക്ഷപ്രാപ്തിയുമരുളണം.
അവ്യക്തമതിസൂക്ഷ്മമായോരു ഭവദ്രൂപം
സുവ്യക്തഭാവേനദേഹദ്വയവിലക്ഷണം
ദൃഗ്രൂപമേക, മന്യത്സകലം ദൃശ്യം ജഡം
ദുർഗ്രാഹ്യമനാത്മകമാകയാജ്ഞാനികൾ
എങ്ങനെയറിയുന്നു മാനസവ്യതിരിക്തം
മങ്ങീടാതൊരു പരമാത്മാനം ബ്രഹ്മനന്ദം
ബുദ്ധ്യാത്മാഭാസങ്ങൾക്കുള്ളൈക്യമായതു ജീവൻ
ബുദ്ധ്യാദി സാക്ഷിഭൂതം ബ്രഹ്മമെന്നതു നൂനം
നിർവ്വികാര ബ്രഹ്മണി നിഖിലാത്മനി നിത്യേ
നിർവ്വിഷയാഖ്യേ ലോകമജ്ഞാനമോഹവശാൽ
ആരോപിക്കപ്പെട്ടതൊരു തൈജസംസൂക്ഷ്മദേഹം
ഹൈരണ്യമതു വിരാട് പുരുഷനതിസ്ഥൂലം
ഭാവനാവിഷയമായൊന്നതു യോഗീന്ദ്രാണാം
കേവലം തത്ര കാണായീടുന്നു ജഗത്തെല്ലാം
ഭൂതമായതും ഭവ്യമായതും ഭവിഷ്യത്തും
ഹേതുനാ മഹത്തത്ത്വാദ്യാവൃതസ്ഥൂലദേഹേ
ബ്രഹ്മാണ്ഡകോശേ വിരാട് പുരുഷേ കാണാകുന്നു
സന്മയമെന്നപോലെ ലോകങ്ങൾ പതിന്നാലും
തുംഗനാം വിരാട് പുമാനാകിയ ഭഗവാൻത–
ന്നംഗങ്ങളല്ലോ പതിന്നാലു ലോകവും നൂനം.
പാതാളം പാദമൂലം പാർഷ്ണികൾ മഹാതലം
നാഥ! തേ ഗുൽഫം രസാതലവും തലാതലം
ചാരുജാനുക്കളല്ലോ സുതലം രഘുപതേ
ഊരുകാണ്ഡങ്ങൾ തവ വിതലമതലവും
ജഘനം മഹീതലം നാഭി തേ നഭസ്ഥലം
രഘുനാഥോരസ്ഥലമായതു സുരലോകം
കണ്ഠദേശം തേ മഹർല്ലോകമെന്നറിയേണം
തുണ്ഡമായതു ജനലോകമെന്നതുനൂനം
ശംഖദേശം തേ തപോലോകമങ്ങതിൻമീതേ
പങ്കജയോനീവാ,മാകിയ സത്യലോകം
ഉത്തമാംഗം തേ പുരുഷോത്തമ! ജഗൽപ്രഭോ!
സത്താമാത്രക! മേഘജാലങ്ങൾ കേശങ്ങളും
ശക്രാദി ലോകപാലന്മാരെല്ലാം ഭുജങ്ങൾ തേ
ദിക്കുകൾ കർണ്ണങ്ങളുമശ്വികൾ നാസികയും
വക്ത്രമായതു വഹ്നി നേത്രമാദിത്യൻ തന്നെ
ചിത്രമെത്രയും മനസ്സായതു ചന്ദ്രനല്ലോ
ഭ്രൂഭംഗമല്ലോ കാലം ബുദ്ധിവാക്പതിയല്ലോ
കോപകാരണമഹങ്കാരമായതു രുദ്രൻ.

വാക്കെല്ലാം ഛന്ദസ്സുകൾ ദംഷ്ടകൾ യമനല്ലോ
നക്ഷത്രപംക്തിയെല്ലാം ദ്വിജപംക്തികളല്ലോ.
ഹാസമായതു മോഹകാരിണി മഹാമായ
വാസനാസൃഷ്ടിസ്തവാപാംഗമോക്ഷണമല്ലോ
ധർമ്മം നിൻ പുരോഭാഗമധർമ്മം പൃഷ്ഠഭാഗം
ഉന്മേഷനിമേഷങ്ങൾ ദിനരാത്രികളല്ലോ
സപ്തസാഗരങ്ങൾ നിൻ കുക്ഷിദേശങ്ങളല്ലോ
സപ്തമാരുതന്മാരും നിശ്വാസഗണമല്ലോ
നദികളെല്ലാം തവനാഡികളാകുന്നതും
പൃഥിവീകരങ്ങൾപോലസ്ഥികളാകുന്നതും
വൃക്ഷാദൗഷധങ്ങൾ തേ രോമങ്ങളാകുന്നതും
ത്ര്യക്ഷനാം ദേവൻതന്നെ ഹൃദയമാകുന്നതും
വൃഷ്ടിയായതും തവ രേതസ്സെന്നറിയണം
പുഷ്ടമാം മഹീപതേ! കേവലജ്ഞാനശക്തി
സ്ഥൂലമായുള്ള വിരാട് പുരുഷരൂപം തവ
കാലേ നിത്യവും ധ്യാനിക്കുന്നവനുണ്ടാം മുക്തി.
നിന്തിരുവടിയൊഴിഞ്ഞില്ല കാഞ്ചനവസ്തു
സന്തതമീദൃഗ്രൂപം ചിന്തിച്ചുവണങ്ങുന്നേൻ
ഇക്കാലമിതിൽക്കാളും മുഖ്യമായിരിപ്പോന്നി–
തിക്കാണാകിയ രൂപമെപ്പോഴും തോന്നീടണം.
താപസവേഷം ധരാവല്ലഭം ശാന്താകാരം
ചാപേഷുകരം ജടാവൽക്കലവിഭൂഷണം
കാനനേ വിചിന്വന്തം ജാനകീം സലക്ഷ്മണം
മാനവശ്രേഷ്ഠം മനോജ്ഞം മനോഭവസമം
മാനസേ വസിപ്പതിന്നാലയം ചിന്തിക്കുന്നേൻ
ഭാനുവംശോൽഭൂതനാം ഭഗവൻ! നമോനമ:
സർവ്വജ്ഞൻ മഹേശ്വരനീശ്വരൻ മഹാദേവൻ
ശർവ്വനവ്യയൻ പരമേശ്വരിയോടുകൂടി
നിന്തിരുവടിയേയും ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു കാശ്യാം
സന്തതമിരുന്നരുളീടുന്നു മുക്ത്യർത്ഥമായ്
തത്രൈവ മുമുക്ഷുക്കളായുള്ള ജനങ്ങൾക്ക്
തത്വബോധാർത്ഥം നിത്യം താരകബ്രഹ്മവാക്യം
രാമരാമേതി കനിഞ്ഞുപദേശവും നൽകി–
സ്സോമനാം നാഥൻ വസിച്ചീടുന്നു സദാകാലം.
പരമാത്മാവു പരബ്രഹ്മം നിന്തിരുവടി
പരമേശ്വരനായതറിഞ്ഞു വഴിപോലെ
മൂഢൻമാർ ഭവത്തത്ത്വമെങ്ങനെയറിയുന്നു
മൂടിപ്പോകയാൽ മഹാമായാമോഹാന്ധകാരേ?
രാമഭദ്രായ പരമാത്മനേ നമോ നമ:
രാമചന്ദ്രായ ജഗത്സാക്ഷിണേ നമോനമ:
പാഹിമാം ജഗന്നാഥ! പരമാനന്ദരൂപ!
പാഹി സൗമിത്രിസേവ്യ! പാഹിമാം ദയാനിധേ!
നിന്മഹാമായാദേവിയെന്നെ മോഹിപ്പിച്ചീടാ–
യ്കംബുജവിലോചന സന്തതം നമസ്കാരം.
ഇത്ഥമർത്ഥിച്ചു ഭക്ത്യാ സ്തുതിച്ച ഗന്ധർവ്വനോ–
ടുത്തമപുരുഷനാം ദേവനുമരുൾ ചെയ്തു

സന്തുഷ്ടനായേൻ തവ സ്തുത്യാ നിശ്ചലഭക്ത്യാ
ഗന്ധർവ്വ ശ്രേഷ്ഠ! ഭവാൻ മൽപദം പ്രാപിച്ചാലും
സ്ഥാനം മേ സനാതനം യോഗീന്ദ്രഗമ്യം പര-
മാനന്ദം പ്രാപിക്ക നീ മൽപ്രസാദത്താലെടോ!
അത്രയുമല്ല പുനരൊന്നനുഗ്രഹിപ്പൻ ഞാ-
നിസ്തോത്രം ഭക്ത്യാ ജപിച്ചീടുന്ന ജനങ്ങൾക്കും
മുക്തി സംഭവിച്ചീടുമില്ല സംശയമേതും;
ഭക്തനാം നിനക്കധ:പതനമിനി വരാ.
ഇങ്ങനെ വരം വാങ്ങിക്കൊണ്ടു ഗന്ധർവ്വശ്രേഷ്ഠൻ
മംഗലം വരുവാനായ്ത്തൊഴുതു ചൊല്ലീടിനാൻ
മുമ്പിലമ്മാറു കാണാം മതംഗാശ്രമം തത്ര
സമ്പ്രതി വസിക്കുന്നു ശബരീ തപസ്വിനി
ത്വൽപാദാംബുജഭക്തികൊണ്ടേറ്റം പവിത്രയാ-
യെപ്പോഴും ഭവാനെയും ധ്യാനിച്ചു വിമുക്തനായ്
അവളെച്ചെന്നു കണ്ടാൽ വൃത്താന്തം ചൊല്ലുമവ-
ളവനീസുതതന്നെ ലഭിക്കും നിങ്ങൾക്കെന്നാൽ

/ശബര്യാശ്രമപ്രവേശം/
ഗന്ധർവ്വനേവം ചൊല്ലി മറഞ്ഞോരനന്തരം
സന്തുഷ്ടന്മാരായൊരു രാമലക്ഷ്മണൻമാരും
ഘോരമാം വനത്തുടേ മന്ദം മന്ദം പോയ് ചെന്നു
ചാരുതചേർന്ന ശബര്യാശ്രമമകംപുക്കാർ.
സംഭ്രമത്തോടും പ്രത്യുത്ഥായ താപസി ഭക്ത്യാ
സമ്പതിച്ചിതു പാദാംഭോരുഹയുഗത്തിങ്കൽ
സന്തോഷപൂർണ്ണാശ്രുനേത്രങ്ങളോടവളുമാ-
നന്ദമുൾക്കൊണ്ടുപാദ്യാർഗ്ഘ്യാസനാദികളാലേ
പൂജിച്ചുതൽപാദതീർത്ഥാഭിഷേകവും ചെയ്തു
ഭോജനത്തിനു ഫലമൂലങ്ങൾ നൽകീടിനാൾ
പൂജയും പരിഗ്രഹിച്ചാനന്ദിരുന്നിതു
രാജീവനേത്രന്മാരാം രാജനന്ദനന്മാരും
അന്നേരം ഭക്തിപൂണ്ടു തൊഴുതു ചൊന്നാളവൾ
ധന്യയായ് വന്നേനഹമിന്നു പുണ്യാതിരേകാൽ
എന്നുടെ ഗുരുഭൂതന്മാരായ മുനിജനം
നിന്നെയുംപൂജിച്ചനേകായിരത്താണ്ടു വാണാർ
അന്നു ഞാനവരേയും ശുശ്രുഷിച്ചിരുന്നിതു
പിന്നെപ്പോയ് ബ്രഹ്മപദം പ്രാപിച്ചാരവർകളും.
എന്നോടു ചൊന്നാരവരേതുമേ ഖേദിയാതെ
ധന്യേ! നീ വസിച്ചാലുമിവിടെത്തന്നെ നിത്യം.
പന്നഗശായി പരൻപുരുഷൻ പരമാത്മാ
വന്നവതരിച്ചിതു രാക്ഷസവധാർത്ഥമായ്.
നമ്മെയും ധർമ്മത്തെയും രക്ഷിച്ചുകൊൾവാനിപ്പോൾ
നിർമ്മലൻ ചിത്രകൂടത്തിങ്കൽ വന്നിരിക്കുന്നു.
വന്നീടുമിവിടേക്കു രാഘവനെന്നാലവൻ-
തന്നെയും കണ്ടു ദേഹത്യാഗവും ചെയ്താലും നീ.
വന്നീടുമെന്നാൽ മോക്ഷം നിനക്കുമെന്നു നൂനം
വന്നിതവ്വണ്ണം ഗുരുഭാഷിതം സത്യമല്ലോ.

നിന്തിരുവടിയുടെ വരവും പാർത്തുപാർത്തു
നിന്തിരുവടിയെയും ധ്യാനിച്ചു വസിച്ചു ഞാൻ.
ശ്രീപാദം കണ്ടുകൊൾവാൻ മൽഗുരുഭൂതന്മാരാം
താപസന്മാർക്കുപോലും യോഗം വന്നീലയല്ലോ.
ജ്ഞാനമില്ലാതെ ഹീനജാതിയിലുള്ള മൂഢ
ഞാനിതിനൊട്ടുമധികാരിണിയല്ലയല്ലോ.
വാങ്മനോവിഷയമല്ലാതൊരു ഭവദ്രൂപം
കാണ്മാനുമവകാശം വന്നതു മഹാഭാഗ്യം.
തൃക്കഴലിണ കൂപ്പി സ്തുതിച്ചുകൊൾവാനുമി–
ങ്ങുൾക്കമലത്തിലറിയപ്പോക, ദയാനിധേ!
രാഘവനതുകേട്ടു ശബരിയോടു ചൊന്നാ–
നാകുലം കൂടാതെ ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾ നീ.
പുരുഷസ്ത്രീജാതിനാമാശ്രമാദികളല്ല
കാരണം മമ ഭജനത്തിനു ജഗത്ത്രയേ.
ഭക്തിയൊന്നൊഴിഞ്ഞു മറ്റില്ല കാരണമേതും
മുക്തിവന്നീടുവാനുമില്ല മറ്റേതുമൊന്നും.
തീർത്ഥസ്നാനാദി തപോദാനവേദാദ്ധ്യയന–
ക്ഷേത്രോപവാസയാഗാദ്യഖിലകർമ്മങ്ങളാൽ
ഒന്നിനാലൊരുത്തനും കണ്ടുകിട്ടുകയില്ല–
യെന്നെ മത്ഭക്തിയൊഴിഞ്ഞൊന്നുകൊണ്ടൊരുനാളും,
ഭക്തിസാധനം സംക്ഷേപിച്ചു ഞാൻ ചൊല്ലീടുവ–
നുത്തമേ! കേട്ടുകൊൾക മുക്തിവന്നീടുവാനായ്.
മുഖ്യസാധനമല്ലോ സജ്ജനസംഗം, പിന്നെ
മൽക്കഥാലാപം രണ്ടാംസാധനം, മൂന്നാമതും
മൽഗുണേരണം പിന്നെ മദ്വചോവ്യാഖ്യാതൃത്വം
മൽക്കലാജാതാചാര്യോപാസനമഞ്ചാമതും
പുണ്യശീലത്വം യമനിയമാദികളോടു–
മെന്നെ മുട്ടാതെ പൂജിക്കെന്നുള്ളതാറാമതും,
മന്മന്ത്രോപാസകത്വമേഴാമ,തെട്ടാമതും
മംഗലശീലേ! കേട്ടു ധരിച്ചുകൊള്ളേണം നീ.
സർവ്വഭൂതങ്ങളിലും മന്മതിയുണ്ടാകയും
സർവ്വദാ മത്ഭക്തന്മാരിൽ പരമാസ്തിക്യവും
സർവ്വബാഹ്യാർത്ഥങ്ങളിൽവൈരാഗ്യം ഭവിക്കയും
സർവ്വലോകാത്മാ ഞാനെന്നെപ്പോഴുമുറയ്ക്കയും,
മത്തത്ത്വവിചാരം കേളൊമ്പതാമതു ഭദ്രേ!
ചിത്തശുദ്ധിക്കു മൂലമാദിസാധനം നൂനം
ഉക്തമായിതു ഭക്തിസാധനം നവവിധ–
മുത്തമേ! ഭക്തി നിത്യമാർക്കുള്ളു വിചാരിച്ചാൽ?
തിര്യഗ്യോനിജങ്ങൾക്കെന്നാകിലും മൂഢന്മാരാം
നാരികൾക്കെന്നാകിലും പൂരുഷനെന്നാകിലും
പ്രേമലക്ഷണയായ ഭക്തി സംഭവിക്കുമ്പോൾ
വാമലോചനേ! മമ തത്ത്വാനുഭൂതിയുണ്ടാം.
തത്ത്വാനുഭവസിദ്ധനായാൽ മുക്തിയും വരും
തത്ര ജന്മനി മർത്ത്യന്നുത്തമതപോധനേ!
ജാനകീമാർഗ്ഗമറിഞ്ഞീടിൽ നീ പറയണം
കേന വാ നീതാ സീതാ മൽപ്രിയാ മനോഹരി?

രാഘവവാക്യമേവംകേട്ടൊരു ശബരിയു–
മാകുലമകലുമാറാദരാലുരചെയ്താൾ:
സർവ്വവുമറിഞ്ഞിരിക്കുന്ന നിന്തിരുവടി
സർവ്വജ്ഞനെന്നാകിലും ലോകുനസരണാർത്ഥം
ചോദിച്ച മൂലം പറഞ്ഞീടുവൻ സീതാദേവി
ഖേദിച്ചു ലങ്കാപുരിതന്നിൽ വാഴുന്നു നൂനം.
കൊണ്ടുപോയതു ദശകണ്ഠനെന്നറിഞ്ഞാലും
കണ്ടിതു ദിവ്യദൃ□□□്യാ തണ്ടലർമകളെ ഞാൻ.
മുമ്പിലാമ്മാറു കുറഞ്ഞൊന്നു തെക്കോട്ടു ചെന്നാൽ
പമ്പയാം സരസ്സിനെക്കാണാം, തൽപുരോഭാഗേ
പശ്യ പർവ്വതവരമൃശ്യമൂകാഖ്യം, തത്ര
വിശ്വസിച്ചിരിക്കുന്നു സുഗ്രീവൻ കപിശ്രേഷ്ഠൻ
നാലു മന്ത്രികളോടും കൂടെ മാർത്താണ്ഡാത്മജൻ
ബാലിയെപ്പേടിച്ചു സങ്കേതമായനുദിനം;
ബാലിക്കു മുനിശാപം പേടിച്ചു ചെന്നുകൂടാ;
പാലനം ചെയ്ക ഭവാനവനെ വഴിപോലെ
സഖ്യവും ചെയ്തുകൊൾക സുഗ്രീവൻതന്നോടെന്നാൽ
ദു:ഖങ്ങളെല്ലാം തീർന്നു കാര്യവും സാധിച്ചീടും
എങ്കിൽ ഞാനഗ്നിപ്രവേശം ഭവൽപാദ–
പങ്കജത്തോടു ചേർന്നുകൊള്ളുവാൻ തുടങ്ങുന്നു.
പാർക്കേണം മഹൂർത്തമാത്രം ഭവാനത്രൈവ മേ
തീർക്കേണം മായാകൃതബന്ധനം ദയാനിധേ!
ഭക്തിപൂണ്ടിത്ഥമുക്ത്വാ ദേഹത്യാഗവും ചെയ്തു
മുക്തിയുംസിദ്ധിച്ചിതു ശബരിക്കതുകാലം.
ഭക്തവത്സലൻ പ്രസാദക്കിലിന്നവർക്കെന്നി–
ല്ലെത്തീടും മുക്തി നീചജാതികൾക്കെന്നാകിലും.
പുഷ്കരനേത്രൻ പ്രസാദിക്കിലോ ജന്തുക്കൾക്കു
ദുഷ്കരമായിട്ടൊന്നുമില്ലെന്നു ധരിക്കണം.
ശ്രീരാമഭക്തിതന്നെ മുക്തിയെസ്സിദ്ധിപ്പിക്കും
ശ്രീരാമപാദാംഭോജം സേവിച്ചുകൊൾക നിത്യം
ഓരോരോ മന്ത്രതന്ത്രധ്യാനകർമ്മാദികളും
ദൂരെസ്സന്ത്യജിച്ചു തൻ ഗുരുനാഥോപദേശാൽ
ശ്രീരാമചന്ദ്രൻതന്നെ ധ്യാനിച്ചുകൊൾക നിത്യം
ശ്രീരാമമന്ത്രം ജപിച്ചീടുക സദാകാലം.
ശ്രീരാമചന്ദ്രകഥകേൾക്കയും ചൊല്ലുകയും
ശ്രീരാമഭക്തന്മാരെപ്പൂജിച്ചുകൊള്ളുകയും.
ശ്രീരാമമയം ജഗത്സർവ്വമെന്നുറയ്ക്കുമ്പോൾ
ശ്രീരാമചന്ദ്രൻതന്നോടൈക്യവും പ്രാപിച്ചീടാം.
രാമരാമേതി ജപിച്ചീടുക സദാകാലം
ഭാമനി! ഭദ്രേ! പരമേശ്വരി! പത്മേക്ഷണേ!

ഇത്ഥമീശ്വരൻ പരമേശ്വരിയോടു രാമ–
ഭദ്രവൃത്താന്തമരുൾചെയ്തതു കേട്ടനേരം
ഭക്തികൊണ്ടേറ്റം പരവശയായ് ശ്രീരാമങ്കൽ
ചിത്തവുമുറപ്പിച്ചു ലയിച്ചു രുദ്രാണിയും.

പൈങ്കിളിപ്പൈതൽതാനും പരമാനന്ദംപൂണ്ടു
ശങ്കര! ജയിച്ചരുളെന്നിരുന്നരുളിയാൾ.

ഇത്യദ്ധ്യാത്മരാമായണേ
ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ
ആരണ്യകാണ്ഡം സമാപ്തം

....

കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡം

....
ഹരിശ്രീ ഗണപതയേ നമ :
അവിഘ്നമസ്തു

/ഹനൂമൽസംഗമം/
ശാരികപ്പൈതലേ ! ചാരുശീലേ വരി–
കാരോമലേ ! കഥാശേഷവും ചൊല്ലു നീ.
ചൊല്ലുവനെങ്കിലനംഗാരി ശങ്കരൻ
വല്ലഭയോടരുൾചെയ്ത പ്രകാരങ്ങൾ
കല്യാണശീലൻ ദശരഥസൂനു കൗ–
സല്യാതനയനവരജൻ തന്നൊടും
പമ്പാസരസ്തടം ലോകമനോഹരം
സംപ്രാപ്യ വിസ്മയം പൂണ്ടരുളീടിനാൻ :–

ക്രോശമാത്രം വിശാലം വിശദാമൃതം
ക്ലേശവിനാശനം ജന്തുപൂർണ്ണസ്ഥലം
ഉൽഫുല്ലപത്മകൽഹാരകുമുദനീ–
ലോല്പലമണ്ഡിതം ഹംസകാരണ്ഡവ
ഷട്പദകോകിലകുക്കുടടോയഷ്ടി
സർപ്പസിംഹവ്യാഘ്രസൂകരസേവിതം
പുഷ്പലതാപരിവേഷ്ടിത പാദപ
സൽഫലസേവിതം സന്തുഷ്ടജന്തുകം
കണ്ടു കൗതൂഹലംപൂണ്ടു തണ്ണീർ കുടി–
ച്ചിണ്ടലും തീർത്തു മന്ദം നടന്നീടിനാർ.
കാലേ വസന്തേ സുശീതളേ ഭൂതലേ
ഭൂലോകരിപാലബാലന്മാരുവരും
ഋശ്യമൂകാദ്രീ പാർശ്വസ്ഥലേ സന്തതം
നിശ്വാസമുൾകൊണ്ടു വിപ്രലാപത്തോടും
സീതാവിരഹം പൊരാഞ്ഞു കരകയും
ചൂതായുധാർത്തി മുഴുത്തുപിറകയും
ആധികലർന്നു നടന്നടുക്കുംവിധൗ
ഭീതനായ് വന്നു ദിനകരപുത്രനും
സത്വരം മന്ത്രികളോടും കുതിച്ചുപാ–
ഞ്ഞുത്തുംഗമായ ശൈലാഗ്രമേറീടിനാൻ.
മാരുതിയോടു ഭയേന ചൊല്ലീടിനാ–
നാരീവരുന്നതിരുവർ സന്നദ്ധരായ്

നേരേ ധരിച്ചു വരിക നീ വേഗേന
ധീരന്മാരെത്രയുമെന്നുതോന്നും കണ്ടാൽ.

അഗ്രജൻ ചൊല്കയാലെന്നെബ്ബലാലിന്നു
നിഗ്രഹിപ്പാനായ് വരുന്ന വരല്ലല്ലീ ?
വിക്രമമുള്ളവരെത്രയും തേജസാ
ദിക്കുകളൊക്കെ വിളങ്ങുന്നു കാൺക നീ.
താപസവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്നിതു
ചാപബാണാദി ശസ്ത്രങ്ങളുണ്ടല്ലോ
നീയൊരു വിപ്രവേഷം പൂണ്ടവരോടു
വായുസുത ! ചെന്നു ചോദിച്ചറിയണം.
വക്ത്രനേത്രാലാപഭാവങ്ങൾ കൊണ്ടവർ
ചിത്തമെന്തെന്നറിഞ്ഞാൽ വിരവിൽ നീ
ഹസ്തങ്ങൾകൊണ്ടറിയിച്ചീടു നമ്മുടെ
ശത്രുക്കളെങ്കിലതല്ലെങ്കിൽ നിന്നുടെ
വക്ത്രനേത്രാലാഭാവങ്ങൾ കൊണ്ടവർ
ചിത്തമെന്തന്നതറിഞ്ഞാൽ വിരവിൽ നീ
ഹസ്തങ്ങൾകൊണ്ടറിച്ചീടു നമ്മുടെ
ശത്രുക്കളെങ്കിലതല്ലെങ്കിൽ നിന്നുടെ
വക്ത്രപ്രസാദമന്ദസ്മേരസംജ്ഞയാ
മിത്രമെന്നുള്ളതുമെന്നോടു ചൊല്ലണം.
കർമ്മസാക്ഷീസുതൻ വാക്കുകൾകേട്ടവൻ
ബ്രാഹ്മചാരീവേഷ്മാലംബ്യ സാദരം
അഞ്ജസാ ചെന്നു നമസ്കരിച്ചീടിനാ–
നഞ്ജനാപുത്രനും ഭർത്തൃപാദാംബുജം.
കഞ്ജരന്മാരെത്തൊഴുതു വിനീതമായ്
അംഗജൻതന്നെജ്ജയിച്ചൊരു കാന്തിപൂ–
ണ്ടിങ്ങനെ കാണായ നിങ്ങളിരുവരും
ആരെന്നറികയിലാഗ്രഹമുണ്ടതു
നേരേപറയണമെന്നോടു സാദരം
ദിക്കുകളാത്മഭാസൈവ ശോഭിപ്പിക്കു–
മർക്കനിശാകരന്മാരെന്നു തോന്നുന്നു
ത്രൈലോക്യകർത്തൃഭ്രൂതൻന്മാർ ഭവാന്മാരെ–
ന്നാലോക്യ ചേതസീ ഭാതി സദൈവ മേ
വിശ്വൈകവീരന്മാരായ യുവാക്കളാ
മശ്വീനീദേവകളോ മറ്റതെന്നിയേ
വിശ്വൈകകാരണ ഭൂതന്മാരിയൊരു
വിശ്വരൂപന്മാരാമീശ്വരന്മാർ നിങ്ങൾ
നൂനം പ്രധാനപുരുഷന്മാർ മായയാ
മാനുശാകാരേണ സഞ്ചരിക്കുന്നിതു
ലീലയാഭൂഭാരനാശനാർത്ഥം പരി–
പാലനത്തിന്നു ഭക്താനാം മഹീതലേ
വന്നു രാജന്യവേഷേണ പിറന്നൊരു
പുണ്യപുരുഷന്മാർ പൂർണ്ണഗുണവാന്മാർ
കർത്തു ജഗൽസ്ഥിതിസംഹാരസർഗ്ഗങ്ങ–
ളുദ്യതൗ ലീലയാ നിത്യസ്വതന്ത്രന്മാർ

മുക്തിനൽകും നരനാരായണന്മാരെ–
ന്നുൾത്താരിലിന്നു തോന്നുന്നു നിരന്തരം
ഇത്ഥം പറഞ്ഞു തൊഴുതു നിന്നീടുന്ന
ഭക്തനെക്കണ്ടു പറഞ്ഞു രഘൂത്തമൻ:–

പശ്യ സഖേ ! വടുരൂപിണം ലക്ഷ്മണ !
നിശ്ശേഷസബ്ദശാസ്ത്രമനേന ശ്രുതം
ഇല്ലൊരപശബ്ദമെങ്ങുമേ വാക്കിങ്കൽ
നല്ലവൈയാകരണൻ വടു നിർണ്ണയം
മാനവവീരനുമപ്പോളരുൾചെയ്തു
വാനരശ്രേഷ്ഠനെ നോക്കി ലഘുതരം :–
രാമനെന്നെന്നുടെ നാമം ദശരഥ–
ഭൂമിപാലേന്ദ്രതനയനിവൻ മമ
സോദരനാകിയ ലക്ഷ്മണൻ കേൾക്ക നീ
ജാതമോദം പരമാർത്ഥം മഹാമതേ !
ജാനകിയാകിയ സീതയെന്നുണ്ടൊരു
മാനിനിയെന്നുടെ ഭാമിനി കൂടവേ
താതനിയോഗേന കാനന സീമനി
യാതന്മാരായിത്തപസ്സു ചെയ്തീടുവാൻ
ദണ്ഡകാരണ്യേ വസിക്കുന്ന നാളതി–
ചണ്ഡനായോരു നിശാചരൻ വന്നുടൻ
ജാനകീ ദേവിയെക്കട്ടുകൊണ്ടീടിനാൻ
കാനനേ ഞങ്ങൾ തിരിഞ്ഞു നടക്കുന്നു.
കണ്ടീലവളെയൊരേടത്തുമിന്നിഹ
കണ്ടുകിട്ടീ നിന്നെ നീയാരോടോ സഖേ ?
ചൊല്ലീടുകെന്നതു കേട്ടൊരു മാരുതി
ചൊല്ലിനാൻ കൂപ്പിത്തൊഴുതു കുതൂഹലാൽ:–

സുഗ്രീവനാകിയ വാനരേന്ദ്രൻ പർവ്വ–
താഗ്രേ വസിക്കുന്നിതത്ര രഘുപതേ !
മന്തികളായ് ഞങ്ങൾ നാലുവേരുണ്ടല്ലോ
സന്തതം കൂടെപ്പിരിയാതെ വാഴുന്നു.
അഗ്രജനാകിയ ബാലി കപീശ്വര–
നുഗ്രനാട്ടിക്കളഞ്ഞീടിനാൻ തമ്പിയെ
സുഗ്രീവനുള്ള പരിഗ്രഹം തന്നെയു–
മഗ്രജൻതന്നെ പരിഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ
ഋശ്യമൂകാചലം സങ്കേതമായ്‌വന്നു
വിശ്വാസമോടിരിക്കുന്നിതർക്കാത്മജൻ
ഞാനവൻ തന്നുടെ ഭൃത്യാനായുള്ളൊരു
വാനരൻ വായുതനയൻ മഹാമതേ !
നാമധേയം ഹനുമാനഞ്ജനാത്മദജ–
നാമയം തീരത്തു രക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണമേ.
സുഗ്രീവനോടു സഖ്യം ഭവാനുണ്ടെങ്കിൽ
നിഗ്രഹിക്കാമിരുവർക്കുമരികളെ
വേലചെയ്യാമതിനാവോളമാശു ഞാ–
നാലംബനം മറ്റെനിക്കില്ല ദൈവമേ !

ഇത്ഥം തിരുമനസ്സെങ്കിലെഴുന്നള്ളു
കൾത്താപമെല്ലാമകലും ദയാനിധേ !
എന്നുണർത്തിച്ചു നിജാകൃതി കൈക്കൊണ്ടു
നിന്നു തിരുമുമ്പിലാമ്മാറു മരുതി.
പോക മമ സ്കന്ധമേറീടുവിൻ നിങ്ങ–
ളാകുലഭാവമകലെക്കളഞ്ഞാലും.
അപ്പോൾ ശബരിതൻ വാക്കുകളോർത്തുക–
ണ്ടുല്പലനേത്രനനുവാദവും ചെയ്തു.

/സുഗ്രീവസംഖ്യം/
ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാരെക്കഴുത്തിലാ–
മ്മാറങ്ങെടുത്തു നടന്നിതു മാരുതി
സുഗ്രീവസന്നിധൗ കൊണ്ടുചെന്നീടിനാൻ
വ്യഗ്രം കളക നീ ഭാസ്കരനന്ദന !
ഭാഗ്യമഹോ ഭാഗ്യമോർത്തോളമെത്രയും
ഭാസ്ക്കരവംശസമുൽഭവന്മാരായ
രാമനും ലക്ഷ്മണനാകുമനുജനം
കാമദാരാർത്ഥമിവിടേയ്ക്കെഴുന്നള്ളി.
സുഗ്രീവനോടിവണ്ണം പറഞ്ഞദ്രീശ്വ–
രാഗ്രേ മഹാതരുച്ഛായാതലേ തദാ
വിശ്വൈകനായകന്മാരാം കുമാരന്മാർ
വിശ്രാന്തചേതസാ നിന്നരുളീടിനാർ.
വാതാത്മജൻ പരമാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു
നീതിയോടർക്കാത്മജനോടു ചൊല്ലിനാൻ :–

ഭീതികളക നീ മിത്രഗോത്രേ വന്നു
ജാതന്മാരായൊരു യൊഗേശ്വരന്മാരീ–
ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാരെഴുന്നള്ളിയ–
താരെയും പേടിക്കവേണ്ട ഭവാനിനി
വേഗേന ചെന്നു വന്ദിച്ചു സഖ്യംചെയ്തു
ഭാഗവതപ്രിയനായ് വസിച്ചീടുക.
പ്രീതനായോരു സുഗ്രീവനുമന്നേര–
മാദരപൂർവ്വമുത്ഥായ സസംഭ്രമം
വിഷ്ടപനാഥനിരുന്നരുളീടുവാൻ
വിഷ്ടരാർത്ഥം നല്ല പല്ലവജാലങ്ങൾ
പൊട്ടിച്ചവനിയിലിട്ടാനതുനേര–
മിഷ്ടനാം മാരുതി ലക്ഷ്മണനുമൊടി–
ച്ചിട്ടതു കണ്ടു സാവിത്ര സുഗ്രീവനും
പുഷ്ടമോദാലൊടിച്ചിട്ടരുളീടിനാൻ.
തുഷ്ടിപൂണ്ടെല്ലാവരുമിരുന്നീടിനാർ.
നഷ്ടമായ് വന്നിതു സന്താപസംഘവും.
മിത്രാത്മജനോടു ലക്ഷ്മണൻ ശ്രീരാമ–
വൃത്താന്തമെല്ലാമറിയിച്ചതുനേരം
ധീരനാമാദിത്യനന്ദൻ മോദേന
ശ്രീരാമചന്ദ്രനോടാശുചൊല്ലീടിനാൻ:–

നാരീമണിയായ ജാനകീദേവിയെ
ആരാഞ്ഞറിഞ്ഞു തരുന്നുണ്ടു നിർണ്ണയം
ശത്രുവിനാശനത്തിന്നടിയനൊരു
മിത്രമായ് വേലചെയ്യാം തവാജ്ഞാവശാൽ.
ഏതുമിതുനീരൂപിച്ചു ഖേദിക്കരു–
താധികളൊക്കെയകറ്റുവൻ നിർണ്ണയം
രാവണൻതന്നെസ്സകുലം വധം ചെയ്തു
ദേവിയേയും കൊണ്ടുപോരുന്നതുകണ്ടു ഞാൻ
ഞാനൊരവസ്ഥ കണ്ടേനൊരുനാളതു
മാനവവീര ! തെളിഞ്ഞു കേട്ടീടണം:–

മന്ത്രികൾ നാലുപേരും ഞാനുമായച–
ലാന്തേ വസിക്കുന്ന കാലമൊരുദിനം
പുഷ്കരനേത്രയായോരു തരുണിയെ
പുഷ്കരമാർഗ്ഗേണ കൊണ്ടുപോയാനൊരു
രക്ഷോവരനതു നേരമസ്സുന്ദരി
രക്ഷിപ്പതിന്നാരുമില്ലാഞ്ഞു ദീനമായ്
രാമരാമേതി മുറയിടുന്നോൾ തവ
ഭാമിനിതന്നെയവളെന്നതേ വരൂ.
ഉത്തമയാമവൾ ഞങ്ങളെപ്പർവ്വതേ–
ന്ദ്രോത്തമാംഗേ കണ്ട നേരം പരവശാൽ
ഉത്തരീയത്തിൽ പൊതിഞ്ഞാഭരണങ്ങ–
ളദ്രീശ്വരോപരി നിക്ഷേപണം ചെയ്താൾ.
ഞാനതുകണ്ടിങ്ങെടുത്തു സൂക്ഷിച്ചു വ–
ച്ചേനതു കാണണമെങ്കിലോ കണ്ടാലും.
ജാനകിദേവിതന്നാഭരണങ്ങളോ
മാനവവീര ! ഭവാനറിയാമല്ലോ.

എന്നു പറഞ്ഞതെടുത്തു കൊണ്ടുവന്നു
മന്നവൻതൻ തിരുമുമ്പിൽ വച്ചീടിനാൻ.
അർണ്ണോജനേത്രനെടുത്തുനോക്കും നേരം
കണ്ണുനീർതന്നെ കുശലം വിചാരിച്ചു.
എന്നെക്കണക്കേ പിരിഞ്ഞിതോ നിങ്ങളും
തന്വംഗിനാകിയ വൈദേഹിയോടയ്യോ !
സീതേ ! ജനകാത്മജേ ! മമ വല്ലഭേ !
നാഥേ ! നളിനദലായലോചനേ !
രോദനംചെയ്തു വിഭൂഷണസഞ്ചയ–
മാധിപൂർവ്വം തിരുമാറിലമുഴ്ത്തിയും
പ്രാകൃതന്മാരാം പുരുഷന്മാരെപ്പോലെ
ലോകൈകനാഥൻ കരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ.
ശോകേന മോഹം കലർന്നു കിടക്കുന്ന
രാഘവനോടു പറഞ്ഞിതു ലക്ഷ്മണൻ:–

ദു:ഖിയായ് കേതുമേ രാവണൻതന്നെയും
മർക്കടശ്രേഷ്ഠസായേന വൈകാതെ
നിഗ്രഹിച്ചംബുജനേത്രയാം സീതയെ

കൈക്കൊണ്ടുകൊള്ളാം പ്രസീദ പ്രഭോ ഹരേ !
സുഗ്രീവനും പറഞ്ഞാനതുകേട്ടുടൻ
വ്യഗ്കയായ്കേതുമേ രാവണൻതന്നെയും
നിഗ്രഹിച്ചാശു നൽകീടുവൻ ദേവിയെ
കൈകൊൾക ധൈര്യം ധരിത്രീപതേ വിഭോ !
ലക്ഷ്മണസുഗ്രീവവാക്കുകളിങ്ങനെ
തൽക്ഷണം കേട്ടു ദശരഥപുത്രനും
ദു:ഖവുമൊട്ടു ചുരുക്കി മരുവിനാൻ.
മർക്കടശ്രേഷ്ഠനാം മാരുതിയന്നേരം
അഗ്നിയേയും ജ്വലിപ്പിച്ചു ശുഭമായ
ലഗ്നവും പാർത്തു ചെയ്യിപ്പിച്ചു സഖ്യവും
സുഗ്രീവരാഘവന്മാരഗ്നിസാക്ഷിയായ്
സഖ്യവുംചെയ്തു പരസ്പരം കാര്യവും
സുഗ്രീവരാഘവന്മാരഗ്നിസാക്ഷിയായ്
സഖ്യവും ചെയ്തു പരസ്പരം കാര്യവും
സിദ്ധിക്കുമെന്നുറച്ചാത്മഖേദം കള–
ഞ്ഞുത്തുംഗമായ ശൈലാഗ്രേ മരുവിനാർ.
ബാലിയും താനും പിണക്കമുണ്ടയതിൻ
മൂലമെല്ലാമുണർത്തിച്ചരുങ്ങീടിനാൻ:–

പണ്ടു മായാവിയെന്നോരസുരേശ്വ–
നുണ്ടായിതു മയൻ തന്നുടെ പുത്രനായ്
യുദ്ധത്തിനാരുമില്ലാഞ്ഞു മദിച്ചവ–
നാദ്ധതനായ് നടന്നീടും ദശാന്തരേ
കിഷ്കിന്ധയാം പുരിപുക്കു വിളിച്ചിതു
മർക്കടാധീശ്വരനാകിയ ബാലിയെ.
യുദ്ധത്തിനായ വിളിക്കുന്നതു കേട്ടതി–
ക്രുദ്ധനാം ബാലി പുറപ്പെട്ടു ചെന്നുടൻ
മുഷ്ടികൾകൊണ്ടു താഡിച്ചതുകൊണ്ടതി–
ദുഷ്ടനാം ദൈത്യനും പേടിച്ചു മണ്ടിനാൻ.
വാനരശ്രേഷ്ഠനുമോടിയെത്തീടിനാൻ
ഞാനുമതുകണ്ടു ചെന്നിതു പിന്നാലെ
ദാനവൻ ചെന്നു ഗുഹയിലുൾപ്പുക്കിതു
വാനരശ്രേഷ്ഠമുനെന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ
ഞാനതിൽ പുക്കിവൻതന്നെയൊടുക്കുവൻ
നൂനം വിലദ്വാരി നില്ക്ക നീ നിർഭയം
ക്ഷീരം വരികിലസുരൻ മരിച്ചീടും
ചോര വരികിലടച്ചു പോയ് വാഴ്ക നീ.

ഇത്ഥം പറഞ്ഞതിൽ പുക്കിതു ബാലിയും
തത്ര വിലദ്വാരി നിന്നേനടിയനും
പോയിതു കാലമൊരുമാസമെന്നിട്ടു–
മാഗതനായതുമില്ല കപീശ്വരൻ
വന്നിതു ചോര വിലമുഖം തന്നിൽനി–
ന്നെന്നുള്ളിൽനിന്നു വന്നു പരിതപോലും
അഗ്രജൻതന്നെമായാവി മഹാസുരൻ

നിഗ്രഹിച്ചാനെന്നുറച്ചു ഞാനും തദാ
ദു:ഖമുൾക്കൊണ്ടു കിഷ്കിന്ധ പുക്കീടിനേൻ
മർക്കടവീരനും ദു:ഖിച്ചതുകാലം
വാനരാധീശ്വരനായഭിഷേകവും
വാനരേന്ദ്രന്മാരെനിക്കുചെയ്തീടിനാർ.

ചെന്നിതു കാലം കുറഞ്ഞൊന്നു പിന്നെയും
വന്നിതു ബാലി മഹാബലവാൻ തദാ
കല്ലിട്ടു ഞാൻ മഹാബലവാൻ തദാ
കൊല്ലുവാനെന്നോർത്തു കോപിച്ചു ബാലിയും
കൊല്ലുവാനെന്നോടടുത്തു ഭയേന ഞാ–
നെല്ലാടവും പാഞ്ഞിരിക്കരുതാഞ്ഞെങ്ങും
നീളെ നടന്നുഴന്നീടും ദശാന്തരേ
ബാലി വരികയില്ലത്ര ശാപത്തിനാൽ
ഋശ്യമൂകാചലേ വന്നിരുന്നീടിനേൻ
വിശ്വാസമോടു ഞാൻ വിശ്വനാഥേ ! വിഭോ !

മൂഢനാം ബാലി പരിഗ്രഹിച്ചീടിനാ–
നൂഢരാഗം മമ വല്ലഭ തന്നെയും
നാടും നഗരവും പത്നിയുമെന്നുടെ
വീടും പിരിഞ്ഞു ദു:ഖിച്ചിരിക്കുന്നു ഞാൻ.
ത്വല്പാദപങ്കേരുസ്പർശകാരണാ–
ലിപ്പോളതീവ സുഖവുണ്ടായ് വന്നു

മിത്രാത്മജോക്തികൾ കേട്ടോരനന്തരം
മിത്രദു:ഖേന സന്തപ്തനാം രാഘവൻ
ചിത്തകാരുണ്യം കലർന്നു ചൊന്നാൻ തവ
ശത്രുവിനെക്കൊന്നു പത്നിയും രാജ്യവും
വിത്തവുമെല്ലാമടക്കിത്തരുവാൻ ഞാൻ
സത്യമിതു രാമഭാഷിതം കേവലം.
മാനവേന്ദ്രേക്തികൾ കേട്ടു തെളിഞ്ഞൊരു
ഭാനുതനയനുമിങ്ങനെ ചൊല്ലിനാൻ:–

സ്വർല്ലോകനാഥജനാകിയ ബാലിയെ–
ക്കൊല്ലുവാനേറ്റം പണിയുണ്ടു നിർണ്ണയം
ഇല്ലവനോളം ബലം മറ്റൊരുവരും
ചൊല്ലുവൻ ബാലിതൻ ബാഹുപരാക്രമം.
ദുന്ദുഭിയാകും മഹാസുരൻ വന്നു കി–
ഷ്കിന്ധാപുരദ്വാരി മാഹിഷവേഷമായ്
യുദ്ധത്തിനായ് വിളിച്ചോരു നേരത്തതി–
ക്രുദ്ധനാം ബാലി പുറപ്പെട്ടു ചെന്നുടൻ
ശ്രൃംഗം പിടിച്ചു പതിപ്പിച്ചു ഭൂമിയിൽ
ഭംഗം വരുത്തിച്ചവിട്ടിപ്പറിച്ചുടൻ
ഉത്തമാംഗത്തെച്ചുഴറ്റിയെറിഞ്ഞിതു
രക്തവും വീണു മതംഗാശ്രമസ്ഥലേ.
ആശ്രമദോഷം വരുത്തിയ ബാലിപോ–

ന്നൃശ്യമൂകാചലത്തിങ്കൽ വരുന്നാകിൽ
ബാലിയുടെ തല പൊട്ടിത്തെറിച്ചുടൻ
കാലപുരി പൂക മദ്വാക്യഗൗരവാൽ.
എന്നു ശപിച്ചതു കേട്ടു കപീന്ദ്രനു–
മന്നുതുടങ്ങിയിവിടെ വരുവീല.

ഞാനുമതുകൊണ്ടിവിടെ വസിക്കുന്നു
മാനസേ ഭീതികൂടാതെ നിരന്തരം
ദുന്ദുഭിതന്റെ തലയിതു കാൺകൊരു
മന്ദരംപോലെ കിടക്കുന്നിതു ഭവാൻ
ഇന്നിതെടുത്തെറിഞ്ഞീടുന്ന ശക്തനു
കൊന്നുകൂടും കപിവീരനെ നിർണ്ണയം.
എന്നതുകേട്ടു ചിരിച്ചു രഘൂത്തമൻ
തന്നുടെ തൃക്കാൽപ്പെരുവിരൽകൊണ്ടതു
തന്നെയെടുത്തു മേല്പോട്ടെറിഞ്ഞീടിനാൻ
ചെന്നുവീണു ദശയോജനപര്യന്തം.
എന്നതുകണ്ടു തെളിഞ്ഞു സുഗ്രീവനും
തന്നുടെ മന്ത്രികളും വിസ്മയപ്പെട്ടു
നന്നുനന്നെന്നു പുകഴ്ന്നു പുകഴ്ന്നവർ
നന്നായ്തൊഴുതു തൊഴുതു നിന്നീടിനാർ

പിന്നെയുമർക്കാത്മജൻ പറഞ്ഞീടിനാൻ
മന്നവ ! സപ്തസാലങ്ങളിവയല്ലോ
ബാലിക്കു മർപ്പിടിച്ചീടുവാനായുള്ള
സാലങ്ങളേഴുമിവയെന്നറിഞ്ഞാലും
വൃത്രാരിപുത്രൻ പിടിച്ചിളക്കുന്നേരം
പത്രങ്ങളെല്ലാം കൊഴിഞ്ഞുപോമേഴിനും
വട്ടത്തിൽ നില്ക്കുമിവറ്റെയൊരമ്പെയ്തു
പൊട്ടിക്കിൽ ബാലിയെക്കൊല്ലായ് വരും ദൃഢം
സൂര്യാത്മജോക്തികളീദൃശം കേട്ടൊരു
സൂര്യാന്വയോർഭൂതനാകിയ രാമനും
ചാപം കഴിയെക്കുലച്ചൊരു സായകം
ശോഭയോടേ തൊടുത്തെയ്തരുളീടിനാൻ.
സാലങ്ങളേഴും പിളർന്നു പുറപ്പെട്ടു
ശൈലവും ഭൂമിയും ഭേദിച്ചു പിന്നെയും
ബാണം ജ്വലിച്ചു തിരിഞ്ഞുവന്നാശു തൻ
തൂണീരമൻപോടു പുക്കോരനന്തരം
വിസ്മിതനായൊരു ഭാനുതനയലും
സസ്മിതം കൂപ്പിത്തൊഴുതു ചൊല്ലീടിനാൻ:–

സാക്ഷാൽ ജഗന്നാഥനാം പരമാത്മാവു
സാക്ഷിഭൂതൻ നിന്തിരുവടി നിർണ്ണയം
പണ്ടു ഞാൻ ചെയ്തൊരു പുണ്യഫലോദയം
കൊണ്ടു കാണ്മാനുമെനിക്കു യോഗം വന്നു
ജന്മമരണനിവൃത്തി വരുത്തുവാൻ
നിർമ്മലന്മാർ ഭജിക്കുന്നു ഭവൽപദം

മോക്ഷദനായ ഭവാനെ ലഭിക്കയാൽ
മോക്ഷമൊഴിഞ്ഞപേക്ഷിക്കുന്നതില്ല ഞാൻ.
പുത്രദാരാർത്ഥരാജ്യാദി സമസ്തവും
വ്യർത്ഥമത്രേ തവ മായാവിരചിതം
ആകയാൽ മേ മഹാദേവ ! ദേവേശ ! മ–
റ്റാകാംക്ഷയില്ല ലോകേശ ! പ്രസീദ മേ
വ്യാപ്തമാനന്ദനുഭൂതികരം പരം
പ്രാപ്തോ ഹമാഹന്ത ഭാഗ്യഫലോദയാൽ
മണ്ണിനായൂഴികുഴിച്ചനേരം നിധി
തന്നെ ലഭിച്ചതുപോലെ രഘുപതേ !
ധർമ്മദാനവ്രതതീർത്ഥപ:ക്രതു
കർമ്മപൂർത്തേഷ്ടാദികൾ കൊണ്ടൊരുത്തനും
വന്നുകൂടാ ബഹുസംസാരനാശനം
നിർണ്ണയം ത്വല്പാദഭക്തികൊണ്ടെന്നിയേ
ത്വല്പാദപത്മാവലോകനം കേവല–
മിപ്പോളകപ്പെട്ടതും ത്വൽ കൃപാബലം.
യാതൊരുത്തന്നു ചിത്തം നിന്തിരുവടി
പാദാംബുജത്തിലിളകാതുറയ്ക്കുന്നു
കാൽക്ഷണം പോലുമെന്നാകിലവൻ തനി–
ക്കൊക്കെ നീങ്ങീടുമജ്ഞാനമനർത്ഥദം.
ചിത്തം ഭവാങ്കലുറയ്ക്കായ്കിലുമതി
ഭക്തിയോടെ രാമരാമേതി സാദരം
ചൊല്ലുന്നവനു ദുരിതങ്ങൾ വേരറ്റു
നല്ലനായേറ്റം വിശുദ്ധനാം നിർണ്ണയം.
മദ്യപനെങ്കിലും ബ്രഹ്മഘ്നനെങ്കിലും
സദ്യോ വിമുക്തനാം രാമജപത്തിനാൽ
ശത്രുജയത്തിലും ദാരസുഖത്തിലും
ചിത്തേയൊരാഗ്രഹമില്ലെനിക്കേതുമേ.
ഭക്തിയൊഴിഞ്ഞു മറ്റൊന്നുമേ വേണ്ടീല
മുക്തിവരുവാൻ മുകുന്ദ ! ദയാനിധേ !

ത്വല്പാദഭക്തിമാർഗ്ഗോപദേശം കൊണ്ടു
മല്പാപമുൽപാടയ ത്രിലോകീപതേ !
ശത്രുമദ്ധ്യസ്ഥമിത്രാദിഭേദഭ്രമം
ചിത്തത്തിൽ നഷ്ടമായ് വന്നിതു ഭൂപതേ !
ത്വൽപാദപത്മാവലോകനം കൊണ്ടെനി–
ക്കുൽപന്നമായിതു കേവലജ്ഞാനവും
പുത്രദാരാദിസംബന്ധമെല്ലാം തവ
ശക്തിയാം മായാപ്രഭാവം ജഗൽപതേ !
ത്വല്പാദപങ്കജത്തിങ്കലുറയ്ക്കണ–
മെപ്പൊഴുമുൾക്കാമ്പെനിക്കു രമാപതേ !

ത്വന്നാമസങ്കീർത്തപ്രിയയാകണ–
മെന്നുടെ ജിഹ്വ സദാ നാണമെന്നിയേ
ത്വച്ചരണാംഭോരുഹങ്ങളിലെപ്പൊഴു
മർച്ചനം ചെയ്യായ് വരിക കരങ്ങളാൽ

നിന്നുടെ ചാരുരൂപങ്ങൾ കാണായ് വരി–
കെന്നുടെ കണ്ണുകൾകൊണ്ടു നിരന്തരം
കർണ്ണങ്ങൾക്കൊണ്ടു കേൾക്കായ് വരേണം സദാ
നിന്നുടെ ചാരുചരിതം ധരാപതേ !
മച്ചരണദ്വയം സഞ്ചരിച്ചീടണ–
മച്യുതക്ഷേത്രങ്ങൾതോറും രഘുപതേ !
ത്വല്പാദപാംസു തീർത്ഥങ്ങളേല്ക്കാകണ–
മെപ്പോഴുമംഗങ്ങൾകൊണ്ടു നിത്യം ഭവല്പദം.
ഭക്ത്യാ നമസ്കരിക്കായ് വരേണം മുഹു–
രുത്തമാംഗംകൊണ്ടു നിത്യം ഭവല്പദം.
ഇത്ഥം പുകഴ്ന്ന സുഗ്രവനെ രാഘവൻ
ചിത്തം കുളിർത്തു പിടിച്ചു പുല്കീടിനാൻ.
അംഗസംഗംകൊണ്ടു കല്മഷം വേരറ്റ
മംഗലാത്മാവായ സുഗ്രീവനെത്തദാ
മായയാ തത്ര മോഹിപ്പിച്ചിതന്നേരം
കാര്യസിദ്ധിക്കു കരുണാജലനിധി.
സത്യസ്വരൂപൻ ചിരിച്ചരുളിച്ചെയ്തു
സത്യമത്രേ നീ പറഞ്ഞതെടോ സഖേ !

/ബാലിസുഗ്രീവയുദ്ധം/
ബാലിയച്ചെന്നു വിളിക്ക യുദ്ധത്തിനു
കാലം കളയരുതേതുമിനിയെടോ !
ബാലിയെക്കൊന്നു രാജ്യാഭിഷേകംചെയ്തു
പാലനം ചെയ്തുകൊൾവൻ നിന്നെ നിർണ്ണയം.
അർക്കാത്മജനതുകേട്ടു നടന്നിതു
കിഷ്കിന്ധയാം പുരി നോക്കി നിരാകുലം.
അർക്കകുലോൽഭവന്മാരായ രാമനും
ലക്ഷ്മണവീരനും മന്ത്രികൾ നാൽവരും
മിത്രജൻ ചെന്നു കിഷ്കിന്ധാപുരദ്വാരി
യുദ്ധത്തിനായ് വിളിച്ചീടിനാൻ ബാലിയെ
പൃഥ്വീരുഹവും മറഞ്ഞു നിന്നീടിനാർ
മിത്രഭാവേന രാമാദികളന്നേരം.

ക്രുദ്ധനാം ബാലിയലറിവന്നീടിനാൻ
മിത്രതനയനും വക്ഷസി കുത്തിനാൻ.
വൃത്രാരിപുത്രനും മിത്രതനയനെ
പത്തുനൂറാശു വലിച്ചുകുത്തീടിനാൻ.
ബദ്ധരോഷേണ പരസ്പരം തമ്മിലെ
യുദ്ധമതീവ ഭയങ്കരമായിതു.
രക്തമണിഞ്ഞേകരൂപധരന്മാരായ്
ശക്തികലർന്നപവരൊപ്പം പൊരുന്നേരം
മിത്രാത്മജനേതു വൃത്രാരിപുത്രനേ–
തിത്ഥം തിരിച്ചറിയാവല്ലൊരുത്തനും
മിത്രവിനാശാനാശങ്കയാ രാഘവ–
നസ്ത്രപ്രയോഗവും ചെയ്തീലതുനേരം.
വൃത്രാരിപുത്രമുഷ്ടിപ്രയോഗം കൊണ്ടു

രക്തവും ഛർദ്ദിച്ചു ഭീതനായോടിനാൻ
മിത്രതനയനും സത്വരമാർത്തനായ്
വൃത്രാരിപുത്രനുമാലയം പുക്കിതു.
വിത്രസ്തനായ് വന്നു മിത്രതനയനും
പൃഥ്വീരുഹാന്തികേ നിന്നരുളീടുന്ന
മിത്രാന്വയോൽഭൂതനാകിയ രാമനോ-
ടെത്രയുമാർത്ത്യാ പരുഷങ്ങൾ ചൊല്ലിനാൻ:-

ശത്രുവിനെക്കൊണ്ടു കൊല്ലിക്കയോ തവ
ചിത്തത്തിലോർത്തതറിഞ്ഞീല ഞാനയ്യോ !
വധ്യനെന്നാകിൽ വധിച്ചുകളഞ്ഞാല-
മസ്ത്രേണ മാം നിന്തിരുവടി താൻ തന്നെ
സത്യം പ്രമാണമെന്നോർത്തേനതും പുന-
രെത്രയും പാരം പിഴച്ചു ദയാനിധേ !
സത്യസന്ധൻ ഭവാനെന്നു ഞാനോർത്തതും
വ്യർത്ഥമത്രേശരണാഗതവത്സല !
മിത്രാത്മജോക്തികളിത്തരമാകുലാൽ
ശ്രുത്വാ രഘൂത്തമനുത്തരം ചൊല്ലിന
ബദ്ധാശ്രുനേത്രനായാലിംഗനംചെയ്തു
ചിത്തേ ഭയപ്പെടായ് കേതും മമ സഖേ !
അത്യന്തരോഷവേഗങ്ങൾ കലർന്നൊരു
യുദ്ധമദ്ധ്യേ ഭവാന്മാരെത്തിരിയാഞ്ഞു
മിത്രഘാതിത്വമാശങ്ക്യ ഞാനന്നേരം
മുക്തവാനായതില്ലസ്ത്രം ധരിക്ക നീ
ചിത്തഭ്രമം വരായ് വാനൊരടയാളം
മിത്രാത്മജാ ! നിനക്കുണ്ടാക്കുവനിനി
ശത്രുവായുള്ളൊരു ബാലിയെസ്സത്വരം
യുദ്ധത്തിനായ് വിളിച്ചാലും മടിയാതെ
വൃത്ര വിനാശനപുത്രനാമഗ്രജൻ
മൃത്യുവശഗതനെന്നുറച്ചീടു നീ
സത്യമിദമഹം രാമനെന്നാകിലോ
മിഥ്യയായ് വന്നുകൂടാ രാമഭാഷിതം.
ഇത്ഥം സമാശ്വസ്യ മിത്രാത്മജം രാമ-
ഭദ്രൻ സുമിത്രാത്മജനോടു ചൊല്ലിനാൻ:-
മിത്രാത്മജഗളേ പുഷ്പമാല്യത്തെ നീ
ബദ്ധ്വാ വിരവോടയയ്ക്കുന്ന യുദ്ധത്തിനായ്
ശത്രുഘ്നപൂർവ്വജൻ മാല്യവും ബന്ധിച്ചു
മിത്രാത്മജനെ മോദാലയച്ചീടിനാൻ.

/ബാലിവധം/
വൃത്രാരിപുത്രനെ യുദ്ധത്തിനായ്ക്കൊണ്ടു
മിത്രാത്മജൻ വിളിച്ചീടിനാൻ പിന്നെയും
ക്രുദ്ധനായ്നിന്നു കിഷ്കിന്ധാപുരദ്വാരി
കൃത്വാ മഹാസിംഹനാദം രവിസുതൻ
ബദ്ധരോഷം വിളിക്കുന്ന നാദം തദാ
ശ്രുത്വാതിവിസ്മിതനായൊരു ബാലിയും

ബദ്ധ്വാ പരികരം യുദ്ധായ സത്വരം
ബദ്ധവൈരം പുറപ്പെട്ടോരു നേരത്തു
ഭർത്തുരഗ്രേ ചെന്നു ബദ്ധാശ്രുനേത്രയായ്
മദ്ധ്യേ തടുത്തു ചൊല്ലീടിനാൾ താരയും:-

ശങ്കാവിഹീനം പുറപ്പെട്ടതെന്തൊരു
ശങ്കയുണ്ടുള്ളിനെനിക്കതു കേൾക്ക നീ
വിഗ്രഹത്തിങ്കൽ പരാജിതനായ്പോയ
സുഗ്രീവനാശു വന്നീടുവാൻ കാരണം
എത്രയും പാരം പരാക്രമമുള്ളൊരു
മിത്രമവനുണ്ടു പിന്തുണ നിർണ്ണയം.

ബാലിയും താരയോടാശു ചൊല്ലീടിനാൻ
ബാലേ ! ബലാലൊരു ശങ്കയുണ്ടാകൊലാ
കയ്യയച്ചീടു നീ വൈകരുതേതുമേ
നീയൊരു കാര്യം ധരിക്കേണമോമലേ !
ബന്ധുവായാരുള്ളതോർക്ക സുഗ്രീവനു
ബന്ധമില്ലെന്നോടു വൈരത്തിനാർക്കുമേ
ബന്ധുവായുണ്ടവനേകനെന്നാകിലോ
ഹന്തവ്യനെന്നാലവനുമറിക നീ
ശത്രുവായുള്ളവൻ വന്നു ഗൃഹാന്തികേ
യുദ്ധത്തിനായ് വിളിക്കുന്നിതും കേട്ടുടൻ
ശൂരനായുള്ള പുരുഷനിരിക്കുമോ ?
ഭീരുവായുള്ളിലടച്ചതു ചൊല്ലു നീ.
വൈരിയെക്കൊന്നു വിരവിൻ വരുവൻ ഞാൻ
ധീരത കൊക്കൊണ്ടിരിക്ക നീ വല്ലഭേ !

താരയും ചൊന്നാളതുകേട്ടവനോടു
വീരശിഖാമണേ ! കേട്ടാലുമെങ്കിൽ നീ
കാനനത്തിങ്കൽ നായാട്ടിനു പോയിതു
താനേ മമ സുതനംഗദനന്നേരം
കേട്ടോരുദന്തനെന്നോടു ചൊന്നാനതു
കേട്ടിട്ടു ശേഷം യഥോചിതം പോക നീ.
ശ്രീരാമൻ ദശരഥനാമയോദ്ധ്യാധിപൻ
രാമനെന്നുണ്ടവൻതന്നുടെ നന്ദനൻ
ലക്ഷ്മണനാകുമനുജനോടും നിജ-
ലക്ഷ്മീസമയായ സീതയോടുമവൻ
വന്നിരുന്നീടിനാൻ ദണ്ഡകകാനനേ
വന്യാശനനായ്ത്തപസ്സുചെയ്തീടുവാൻ
ദുഷ്ടനായുള്ളൊരു രാവണരാക്ഷസൻ
കട്ടുകൊണ്ടാനവൻ തന്നുടെ പത്നിയെ
ലക്ഷ്മണനോടുമവളെയന്വേഷിച്ചു
തൽക്ഷണമൃശ്യമൂകാചലേ വന്നിതു
മിത്രാത്മജനെയും തത്ര കണ്ടീടിനാൻ
മിത്രമായ് വാഴ്കയെന്നന്യോന്യമൊന്നിച്ചു
സഖ്യവും ചെയ്തുകൊണ്ടാരഗ്നിസാക്ഷിയായ്

ദു:ഖശാന്തിക്കങ്ങിരുവരുമായുടൻ
വൃത്രാരിപുത്രനെക്കൊന്നു കിഷ്കിന്ധയിൽ
മിത്രാത്മജ ! നിന്നെ വാഴിപ്പനെന്നൊരു
സത്യവും ചെയ്തുകൊടുത്തിതു രാഘവൻ.
സത്വരമർക്കതനയനുമന്നേരം
അന്വേഷണംചെയ്തറിഞ്ഞു സീതാദേവി
തന്നെയും കാട്ടിത്തരുവനെന്നും തമ്മിൽ
അന്യോന്യമേവം പ്രതിജ്ഞയും ചെയ്തിതു
വന്നിതിപ്പോളതു കളഞ്ഞാശു സുഗ്രീവനെ
സ്വൈരമായ് വാഴിച്ചുകൊൾകയിളമയായ്
യാഹി രാമം നീ ശരണമായ് വേഗേന
പാഹി മാമംഗദം രാജ്യം കുലംചതേ.

ഇങ്ങിനെ ചൊല്ലിക്കരഞ്ഞു കാലും പിടി–
ച്ചങ്ങനെ താര നമസ്ക്കരിക്കും വിധൗ
വ്യാകുലഹീനം പുണർന്നു പുണർന്നനു–
രാഗവശേന പറഞ്ഞിതു ബാലിയും:–
സ്ത്രീസ്വഭാവംകൊണ്ടു പേടിയായ്കേതുമേ
നാസ്തി ഭയം മമ വല്ലഭേ കേൾക്ക നീ
ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാർ വന്നതെങ്കിലോ
ചേരുമെന്നോടുമവരെന്നു നിർണ്ണയം
രാമനെ സ്നേഹമെന്നോളമില്ലാർക്കുമേ
രാമനാകുന്നതു സാക്ഷാൽ മഹാവിഷ്ണു
നാരായണൻ താനവതരിച്ചു ഭൂമി–
ഭാരഹരണാർത്ഥമെന്നു കേൾപ്പുണ്ടു ഞാൻ.
പക്ഷഭേദം ഭവാനില്ല നിർണ്ണയം
നിർഗ്ഗുണനേകനാത്മാരാമനീശ്വരൻ
തച്ചരണാംബുജേ വീണു നമസ്ക്കരി–
ച്ചിച്ഛയാ ഞാൻ കൂട്ടിക്കൊണ്ടിങ്ങു പോരുവാൻ
മൽഗൃഹത്തിങ്കലുപകാരവുമേറും
സുഗ്രീവനെക്കാളുമെന്നെക്കൊണ്ടോർക്ക നീ.
തന്നെ ബ്ഭജിക്കുന്നവരെബ്ഭജിച്ചീടു–
മന്യഭാവം പരമാത്മാവിനില്ലല്ലോ.
ഭക്തിഗമ്യൻ പരമേശ്വരൻ വല്ലഭേ !
ഭക്തിയോ പാർക്കിലെന്നോളമില്ലാർക്കുമേ
ദു:ഖവും നീക്കി വസിക്ക നീ വേശ്മനി
പുഷ്കരലോജനേ ! പൂർണ്ണഗുണാംബുധേ !

ഇത്ഥമാശ്വാസ്യ വൃത്രാരാതിപുത്രനും
ക്രുദ്ധനായ് സത്വരം ബദ്ധ്വാ പരികരം
നിർഗ്ഗമിച്ചീടിനാൻ യുദ്ധായ സത്വരം
നിഗ്രഹിച്ചീടുവാൻ സുഗ്രീവനെ ക്രുധാ.
താരയുമശ്രുകണങ്ങളും വാർത്തുവാ–
ർത്താരൂഢഖേദമകത്തു പുക്കീടിനാൾ.
പല്ലുംകടിച്ചലറിക്കൊണ്ടു ബാലിയും
നില്ലുനില്ലെന്നണഞ്ഞോരുനേരം തദാ

മുഷ്ടികൾകൊണ്ടു താഡിച്ചിതു ബാലിയെ
രുഷ്ടനാം ബാലി സുഗ്രീവനേയും തദാ
മുഷ്ടിചുരുട്ടി പ്രഹരിച്ചിരക്കവേ
കെട്ടിയും കാൽകൈ പരസ്പരം താഡനം
തട്ടിയും മുട്ടുകൊണ്ടും തല തങ്ങളിൽ
കൊട്ടിയുമേറ്റം പിടിച്ചു കടിച്ചുമ–
ങ്ങൂറ്റത്തിൽ വീണും പുരണ്ടുമുരണ്ടുമുൾ–
ച്ചീറ്റം കലർന്ന നഖംകൊണ്ടു മാന്തിയും
ചാടിപ്പതിക്കയും കൂടെക്കുതിക്കയും
മാടിത്തടുക്കയും കൂടെക്കൊടുക്കയും
ഓടിക്കഴിക്കയും വാടിവിയർക്കയും
മാടിവിളിക്കയും കോപിച്ചടുക്കയും
ഊടേവിയർക്കയും നാഡികൾ ചീർക്കയും
മുഷ്ടിയുദ്ധപ്രയോഗം കണ്ടുനില്പവർ
ദൃഷ്ടികുളിർക്കയും വാഴ്ത്തി സ്തുതിക്കയും
കാലനും കാലകാലന്താനുമുള്ള പോർ
ബാലിസുഗ്രീവയുദ്ധത്തിനൊവ്വാ ദൃഢം.
രണ്ടു സമുദ്രങ്ങൾ തമ്മിൽ പൊരുംപോലെ
രണ്ടുശൈലങ്ങൾ തമ്മിൽ പൊപുപോലെയും
കണ്ടവരാർത്തുകൊണ്ടാടിപ്പുകഴ്ത്തിയും
കണ്ടീല വാട്ടമൊരുത്തനുമേതുമേ.

അച്ഛൻ കൊടുത്തൊരു മാല ബാലിക്കുമു–
ണ്ടച്യുതൻ നൽകിയ മാല സുഗ്രീവനും
ഭേദമില്ലൊന്നുകൊണ്ടും തമ്മിലെങ്കിലും
ഭേദിച്ചിതർക്കതനയനു വിഗ്രഹം
സാദവുമേറ്റം കലർന്നു സുഗ്രീവനും
ഖേദമോടേ രഘുനാഥനെ നോക്കിയും
അഗ്രജമുഷ്ടിപ്രഹരങ്ങളേല്ക്കയാൽ
സുഗ്രീവനേറ്റം തളർച്ചയുണ്ടെന്നതു
കണ്ടു കാരുണ്യംകലർന്നു വേഗേന വൈ–
കുണ്ഠൻ ദശരഥനന്ദനൻ ബാലിതൻ
വക്ഷ:പ്രദേശത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കിക്കൊണ്ടു
വൃക്ഷഷണ്ഡം മറഞ്ഞാശു മഹേന്ദ്രമാ–
മസ്ത്രം തൊടുത്തു വലിച്ചു നിറച്ചുടൻ
വിദ്രുതമാമ്മാറയച്ചരുളീടിനാൻ.

ചെന്നതു ബാലിതൻ മാറിൽ തറച്ചള–
വൊന്നങ്ങലറിവീണീടിനാൻ ബാലിയും.
ഭൂമിയുമൊന്നു വിറച്ചിതന്നേരത്തു
രാമനെക്കൂപ്പി സ്തുതിച്ചു മരുൽസുതൻ.
മോഹംകലർന്നു മുഹൂർത്തമാത്രം പിന്നെ
മോഹവും തീർന്നു നോക്കീടിനാൻ ബാലിയും
കാണായിതഗ്രേ രഘൂത്തമനെത്തദാ
ബാണവും ദക്ഷിണഹസ്തേ ധരിച്ചന്യ–
പാണിയിൽ ചാപവും ചീരവസനവും

തൂണീരവും മൃദുസ്മേരവദനവും
ചാരു ജടാമകുടം പൂണ്ടിടമ്പെട്ട
മാറിടത്തിങ്കൽ വനമാലയും പൂണ്ടു
ചാർവ്വായതങ്ങളായുള്ള ഭുജങ്ങളും
ദൂർവ്വദളച്ഛവിപൂണ്ട ശരീരവും
പക്ഷഭാഗേ പരിസേവിതന്മാരായ
ലക്ഷ്മണസുഗ്രീവന്മാരെയുമഞ്ജസാ
കണ്ടു ഗർഹിച്ചു പറഞ്ഞിതു ബാലിയു–
മുണ്ടായ ഖേദകോപാകുലചേതസാ :–
കണ്ടു ഗർഹിച്ചു പറഞ്ഞിതു ബാലിയു–
മുണ്ടായ ഖേദകോപാകുലചേതസാ :–
എന്തുഞാനൊന്നു നിന്നോടു പിഴച്ചതു–
മെന്തിനെന്നെക്കൊലചെയ്തു വെറുതെ നീ
വ്യാജേന ചോരധർമ്മത്തെയും കൈക്കൊണ്ടു
രാജധർമ്മത്തെ വെടിഞ്ഞതെന്തിങ്ങനെ ?
എന്തൊരു കീർത്തി ലഭിച്ചിതിതുകൊണ്ടു ?
ചിന്തിക്ക രാജകുലോൽഭവനല്ലോ നീ
വീരധർമ്മം നിരൂപിച്ചു കീർത്തിക്കെങ്കിൽ
നേരേ പൊരുതു ജയിക്കേണമേവനും.
എന്തൊന്നു സുഗ്രീവനാൽ കൃതമായതും
എന്തു മറ്റെന്നാൽ കൃതമല്ലയാഞ്ഞതും ?
രക്ഷോവരൻ തവ പത്നിയെക്കട്ടതി–
നർക്കാത്മജനെശ്ശരണമായ് പ്രാപിച്ചു
നിഗ്രഹിച്ചു ഭവാനെന്നെയാന്നാകിലോ
വിക്രമം മാമകം കേട്ടറിയുന്നീലേ ?
ആരറിയാത്തതു മൂന്നുലോകത്തിലും
വീരനാമെന്നുടെ ബാഹുപരാക്രമം ?
ലങ്കാപുരത്തെ ത്രികുടാചലത്തൊടും
ശങ്കാവിഹീനം ദശാസ്യനോടുംകൂടെ
ബന്ധിച്ചുഞാനരനാഴികകൊണ്ടു നി–
ന്നന്തികേ വച്ചു തൊഴുതേനുമാദരാൽ.
ധർമ്മിഷ്ഠനെന്നു ഭവാനെ ലോകത്തിങ്കൽ
നിർമ്മലന്മാർ പറയുന്നു രഘുപതേ !
ധർമ്മമെന്തൊന്നു ലഭിച്ചതിതുകൊണ്ടു
നിർമ്മൂലമിങ്ങനെ കാട്ടാളനെപ്പോലെ
വാനരത്തെച്ചതിച്ചെയ്തുകൊന്നിട്ടൊരു
മാനമുണ്ടായതെന്തെന്നു പറക നീ.
വാനരമാംസമഭക്ഷ്യമത്രേ ബത
മാനസേ തോന്നിയതെന്തിതു ഭൂപതേ !
ഇത്ഥം ബഹുഭാഷണംചെയ്തു ബാലിയോ–
ടുത്തരമായരുൾചെയ്തു രഘൂത്തമൻ:–

ധർമ്മത്തെ രക്ഷിപ്പതിന്നായുധവുമായ്
നിർമ്മത്സരം നടക്കുന്നിതു നീളെ ഞാൻ.
പാപിയായോരധർമ്മിഷ്ഠനാം നിന്നുടെ
പാപം കളഞ്ഞു ധർമ്മത്തെ നടത്തുവാൻ

നിന്നെ വധിച്ചിതു ഞാൻ മോഹബദ്ധനായ്
നിന്നെ നീ യേതുമറിയാഞ്ഞതുമെടോ !
പുത്രീ ഭഗിനി സഹോദരഭാര്യയും
പുത്രകളത്രവും മാതാവുമേതുമേ
ഭേദമില്ലെന്നല്ലോ വേദവാക്യമതു
ചേതസി മോഹാൽ പരിഗ്രഹിക്കുന്നവൻ
പാപികളിൽവച്ചുമേറ്റം മഹാപാപി
താപമവർക്കിതിനാലെ വരുമല്ലോ.
മര്യാദ നീക്കി നടക്കുന്നവർകളെ
ശൗര്യമേറും നൃപന്മാർ നിഗ്രഹിച്ചഥ
ധർമ്മസ്ഥിതി വരുത്തും ധരണീതലേ
നിർമ്മലാത്മാ നീ നിരൂപിക്ക മാനസേ.
ലോകവിശുദ്ധി വരുത്തുവാനായ്ക്കൊണ്ടു
ലോകപാലന്മാർ പോകായ്കുവരോടിതും
പാപത്തിനായ് വരും പാപികൾക്കേറ്റവും.

ഇത്ഥമരുൾചെയ്തുതൊക്കവേ കേട്ടാശു
ചിത്തവിശുദ്ധി ഭവിച്ചു കപീന്ദ്രനും
രാമനെ നാരായണനെന്നറിഞ്ഞുടൻ
താമസഭാവമകന്നു സസംഭ്രമം
ഭക്ത്യാ നമസ്കൃത്യാ വന്ദിച്ചു ചൊല്ലിനാ–
നിത്ഥം മമാപരാധം ക്ഷമിക്കേണമേ.
ശ്രീരാമരാമ ! മഹാഭാഗ ! രാഘവ !
നാരായണൻ നിന്തിരുവടി നിർണ്ണയം.
ഞാനറിയാതെ പറഞ്ഞതെല്ലാം തവ
മാനസേ കാരുണ്യമോടു ക്ഷമിക്കണം.
നിന്തിരുമേനിയും കണ്ടുകണ്ടാശു നി–
ന്നന്തികേ താവകമായ ശരമേറ്റു
ദേഹമുപേക്ഷിപ്പതിന്നു യോഗം വന്ന–
□ാഹന്ത ! ഭാഗ്യമെന്തൊന്നു ചൊല്ലാവതും
സാക്ഷാൽ മഹായോഗി നാമപി ദുർല്ലഭം
മോഭപ്രദം തവ ദർശനം ശ്രീപതേ !
നിന്തിരുനാമം മരിക്കാൻ തുടങ്ങമ്പോൾ
സന്താപമുൾക്കൊണ്ട ചൊല്ലും പുരുഷനു
മോക്ഷം ലഭിക്കുന്നതാകയാലിന്നു മേ
സാക്ഷാൽ പുര:സ്ഥിതനായ ഭഗവാനെ
കണ്ടുകണ്ടൻപോടു നിന്നുടെ സായകം
കൊണ്ടു മരിക്കാനവകാശമിക്കാലം
ഉണ്ടാതെന്നുടെ ഭാഗ്യാതിരേകമി–
തുണ്ടോ പലർക്കും ലഭിക്കുന്നതീശ്വര :

നാരായണൻ നിന്തിരുവടി ജാനകി
താരിൽമാതാവായ ലക്ഷ്മീഭഗവതി
പംക്തികണ്ഠൻതന്നെ നിഗ്രഹിപ്പാനാശു
പംക്തിരഥാത്മജനായ് ജനിച്ചു ഭവാൻ
പത്മജൻ മുന്നമർത്ഥിക്കയാലെന്നതും

പത്മവിലോചന ! ഞാനറിഞ്ഞീടിനേൻ
നിന്നുടെ ലോകം ഗമിപ്പാൻ തുടങ്ങീടു-
മെന്നെയനുഗ്രഹിക്കേണം ഭഗവാനേ !
എന്നോടു തുല്യബലനാകുമംഗദൻ
തന്നിൽ തിരുവുള്ളമുണ്ടാതിരിക്കണം.
അർക്കതനയനുമംഗദബാലനു-
മൊക്കുമെനിക്കെന്നു കൈക്കൊൾകവേണമേ
അമ്പും പറിച്ചു തൃക്കൈകൊണ്ടടിയനെ-
യൻപോടു മെല്ലെത്തലോടുകയും വേണം.
എന്നതു കേട്ടു രഘൂത്തമൻ ബാണവും
ചെന്നു പറിച്ചു തലോടിനാൻ മെല്ലവേ.
മാനവവീരൻ മുഖാംബുജവും പാർത്തു
വാനരദേഹമുപേക്ഷിച്ചു ബാലിയും
യോഗീന്ദ്രവൃന്ദദുരാപമായുള്ളൊരു
ലോകം ഭഗവൽപദം ഗമിച്ചീടിനാൻ.

രാമനായോരു പരമാത്മനാ ബാലി
രാമപദം പ്രവേശിച്ചോരനന്തരം
മർക്കടൌഘം ഭയത്തോടോടി വേഗേന
പുക്കിതു കിഷ്കിന്ധയായ പുരാജിരേ
ചൊല്ലിനാർ താരയോടാശു കപികളും
സ്വർല്ലോകവാസിയായ്വന്നു കപീശ്വരൻ
ശ്രീരാമസായകമേറ്റു രണാജിരേ
താരേ ! കുമാരനെ വാഴിക്ക വൈകാതെ
ഗോപുരവാതിൽ നാലും ദൃഢം ബന്ധിച്ചു
ഗോപിച്ചുകൊൾക കിഷ്കിന്ധാമഹാപുരം.
മന്ത്രികളോടു നിയോഗിക്ക നീ പരി-
പന്ഥികളുള്ളിൽ കടക്കാതിരിക്കണം.
ബാലിമരിച്ചതു കേട്ടൊരു താരയു-
മാലോലവീഴുന്ന കണ്ണുനീരും വാർത്തു
ദു:ഖേന വക്ഷസി താഡിച്ചു താഡിച്ചു
ഗദ്ഗദവാചാ പറഞ്ഞു പരതരം :-

എന്തിനെനിക്കിനിപ്പുത്രനും രാജ്യവു-
മെന്തിനു ഭൂതലവാസവുമേ വൃഥാ ?
ഭർത്താവുതന്നോടുകൂടെ മടിയാതെ
മൃത്യുലോകം പ്രവേശിക്കുന്നതുകണ്ടു ഞാൻ
ഇത്ഥം കരഞ്ഞുകരഞ്ഞവൾ ചെന്നു തൻ
രക്തപാംസുക്കളണിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന
ഭർത്തൃകളേബരം കണ്ടു മോഹംപൂണ്ടു
പുത്രനോടുകൂടെയേറ്റം വിവശയായ്
വീണിതു ചെന്നു പാദാന്തികേ താരയും
കേണുതുടങ്ങിനാൾ പിന്നെപ്പലതരം:-

ബാണമെയ്തെന്നെയും കൊന്നീടു നീ മമ
പ്രാണനാഥനു പൊറാ പിരിഞ്ഞലെടൊ

എന്നെപ്പതിയോടുകൂടെയയയ്ക്കിലോ
കന്യകാദാനഫലം നിനക്കും വരും
ആര്യനാം നിന്നാലനുഭൂതമല്ലയോ
ഭാര്യാവിയോഗജദു:ഖം രഘുപതേ !
വ്യഗ്രവുംതീർത്തുരുമയുമായ് വാഴ്ക നീ
സുഗ്രീവ ! രാജ്യഭോഗങ്ങളോടും ചിരം.
ഇത്ഥം പറഞ്ഞു കരയുന്ന താരയോ-
ടുത്തരമായരുൾചെയ്തു രഘുവരൻ
തത്വജ്ഞാനോപദേശേന കാരുണ്യേന
ഭർത്തൃവിയോഗദു:ഖം കളഞ്ഞീടുവൻ.

/താരയോടുള്ള ഉപദേശം/
എന്തിനു ശോകം വൃഥാ തവ കേൾക്ക നീ
ബന്ധമില്ലേതുമിതിന്നു മനോഹരേ !
നിന്നുടെ ഭർത്താവു ദേഹമോ ജീവനോ
ധന്യേ പരമാർത്ഥമെന്നോടു ചൊല്ലുനീ.
പഞ്ചഭൂതാത്മകം ദേഹമേറ്റം ജഡം
സഞ്ചിതം ത്വങ്മാംസരക്താസ്ഥികൊണ്ടെടോ !
നിശ്ചേഷ്ടകാഷ്ഠതുല്യം ദേഹമോർക്ക നീ
നിശ്ചയമാത്മാവു ജീവൻ നീരാമയൻ.
ഇല്ല ജനനം മരണവുമില്ല കേ-
ളല്ലലുണ്ടാകായ്കതുനിനച്ചേതുമേ.
നില്ക്കയുമില്ല നടക്കയുമില്ല കേൾ
ദു:ഖവിഷയവുമല്ലതു കേവലം.
സ്ത്രീപുരുഷക്ലീബഭേദങ്ങളുമില്ല
താപശീതാദിയുമില്ലെന്നറിക നീ.
സർവ്വജൻ ജീവനേകൻ പരനദ്വയ-
നവ്യയനാകാംശതുല്യനലേപകൻ
ശുദ്ധമായ് നിത്യമായ് ജ്ഞാനാത്മകമായ
തത്വമോർത്തെന്തു ദു:ഖത്തിനു കാരണം ?
രാമവാക്യാമൃതം കേട്ടൊരു താരയും
രാമനോടാശു ചോദിച്ചിതു പിന്നെയും :-

നിശ്ചേഷ്ടകാഷ്ഠതുല്യം ദേഹമായതും
സച്ചിദാത്മാ നിത്യനായതു ജീവനും
ദു:ഖസുഖാദി സംബന്ധമാർക്കെന്നുള്ള-
തൊക്കെയരുൾചെയ്കവേണം ദയാനിധേ !
എന്നതുകേട്ടരുൾചെയ്തു രഘുവരൻ
ധന്യേ ! രഹസ്യമായുള്ളതു കേൾക്ക നീ.
യാതൊരളവു ദേഹേന്ദ്രിയാഹങ്കാര-
ഭേദഭാവേന സംബന്ധമുണ്ടായ് വരും
അത്രനാളേയ്ക്കുമാത്മാവിനു സംസാര-
മെത്തുമവിവേകകാരണാൽ നിർണ്ണയം.
ഓർക്കിൽ മിഥ്യാഭൂതമായ സംസാരവും
പാർക്ക താനേ വിനിവർത്തിക്കയില്ലെടോ !
നാനാവിഷയങ്ങളെ ധ്യായമാനനാം

മാനവനെങ്ങനെയെന്നതു കേൾക്ക നീ.
മിഥ്യാഗമം നിജസ്വപ്നേ യഥാ തഥാ
സത്യമായുള്ളതു കേട്ടാലുമെങ്കിലോ
നൂനമനാദ്യവിദ്യാബന്ധഹേതുനാ
താനാമഹംകൃതിക്കാശു തല്ക്കാര്യമായ്
സംസാരമുണ്ടാമപാർത്ഥകമായതും.
സംസാരമോ രാഗരോഷാദിസംകുലം
മാനസം സംസാരകാരണമായതും
മാനസത്തിനു ബന്ധം ഭവിക്കുന്നതും
ആത്മമനസ്സുമാനത്വം ഭവിക്കയാ-
ലാത്മനസ്തർകൃതബന്ധം ഭവിക്കുന്നു.
രക്താദിസാന്നിദ്ധ്യമുണ്ടാകകാരണം
ശുദ്ധസഫടികവും തദ്വർണ്ണമായ് വരും
വസ്തുതയാ പാർക്കലില്ല തദ്രഞ്ജനാ
ചിത്തേ വിചാരിച്ചുകാൺക നീ സുക്ഷ്മമായ്.
ബുദ്ധീന്ദ്രിയാദി സാമീപ്യമുണ്ടാകയാ-
ലെത്തുമാത്മാവിനു സംസാരവും ബലാൽ.
ആത്മാസ്വലിംഗമായോരു മനസ്സിനെ
താല്പര്യമോടു പരിഗ്രഹിച്ചിട്ടല്ലോ
തത്സ്വഭാവങ്ങളായുള്ള കാമങ്ങളെ-
സ്സത്വാദികളാം ഗുണങ്ങളാൽ ബദ്ധനായ്
സേവിക്കയാലവശത്വം കലർന്നതു
ഭാവിക്കകൊണ്ടു സംസാരേ വലയുന്നു.

ആദൗ മനോഗുണാൻ സൃഷ്ട്വാ തതസ്തദാ
വേദം വിധിക്കും ബഹുവിധകമ്മങ്ങൾ
ശുക്ലരക്താസിതഭേദമയങ്ങളായ്
മിക്കതും തത്സമാനപ്രഭാവങ്ങളായ്
ഇങ്ങനെ കർമ്മവശേന ജീവൻബലാ-
ലെങ്ങുമാഭൂതപ്ലവം ഭ്രമിച്ചീടുന്നു.
പിന്നെസ്സമസ്തസംഹാരകാലേ ജീവ-
നന്നുമനാദ്യവിദ്യാവശം പ്രാപിച്ചു
തിഷ്ഠത്യഭിനിവേശത്താൽ പുനരഥ
സൃഷ്ടികാലേ പൂർവ്വവാസനയാ സമം
ജായതേ ഭൂയോ ഘടീയന്ത്രവത്സദാ
മായാബലത്താലതാർക്കൊഴിക്കാമെടോ !
യാതൊരിക്കൽ നിജ പുണ്യവിശേഷണ
ചേതസി സത്സംഗതി ലഭിച്ചീടുന്നു
മൽഭക്തനായ ശാന്താത്മാവിനു പുന-
രപ്പോളവൻ മതി മദ്വിഷയാ ദൃഢം ?
ശ്രദ്ധയുണ്ടാകും കഥാശ്രവണേ മമ
ശുദ്ധസ്വരൂപവിജ്ഞാനവും ജായതേ.
സദ്ഗുരുനാഥപ്രസാദേന മാനസേ
മുഖ്യവാക്യാർത്ഥവിജ്ഞാനമുണ്ടായ് വരും.
ദേഹേന്ദ്രിയമനഃപ്രാണാദികളിൽ നി-
ന്നാഹന്ത വേറൊന്നു നൂനമാത്മാവിതു

സത്യമാനന്ദമേകം പരമദ്വയം
നിത്യം നിരുപമം നിഷ്കളം നിർഗ്ഗുണം
ഇത്ഥമറിയുമ്പോൾ മുക്തനാമപ്പൊഴേ
സത്യം മയോദിതം സത്യം മയോദിതം.

യാതൊരുത്തൻ വിചാരിക്കുന്നതിങ്ങനെ
ചേതസി സംസാരദു:ഖമവനില്ല.
നീയും മയാപ്രോക്തമോർത്തു വിശുദ്ധയായ്
മായാവിമോഹം കളങ്ക മനോഹരേ !
കർമ്മബന്ധത്തിങ്കൽ നിന്നുടൻ വേർപെട്ടു.
നിർമ്മലബ്രഹ്മണി തന്നെ ലയിക്ക നീ.
ചിത്തേ നിനക്കു കഴിഞ്ഞ ജന്മത്തിങ്ക-
ലെത്രയും ഭക്തിയുണ്ടെങ്കിലതുകൊണ്ടു
രൂപവുമേവം നിനക്കു കാട്ടിത്തന്നു
താപമിനിക്കളഞ്ഞാലുമശേഷം നീ.
മദ്രൂപമീദൃശം ധ്യാനിച്ചുകൊൾകയും
മദ്വചനത്തെ വിചാരിച്ചുകൊൾകയും
ചെയ്താൽ നിനക്കു മോക്ഷംവരും നിർണ്ണയും
കൈതവമല്ല പറഞ്ഞതു കേവലം.

ശ്രീരാമവാക്യമാനന്ദേന കേട്ടൊരു
താരയും വിസ്മയംപൂണ്ടു വണങ്ങിനാൾ.
മോഹമകന്നു തെളിഞ്ഞിതു ചിത്തവും
ദേഹാഭിമാനജദു:ഖവും പോക്കിനാൾ.
ആത്മാനുഭൂതികൊണ്ടുശു സന്തുഷ്ടയാ-
യാത്മബോധേന ജീവൻമുക്തയായിനാൾ.
മോക്ഷപ്രദനായ രാഘവൻതന്നോടു
കാൽക്ഷണം സംഗമമാത്രേണ താരയും
ഭക്തിമുഴുത്തിട്ടനാദിബന്ധം തീർന്നു
മുക്തയായാളൊരു നാരിയെന്നാകിലും.
വ്യഗ്രമെല്ലാമകലെപ്പോയ്തെളിഞ്ഞിതു
സുഗ്രീവനുമിവ കേട്ടോരനന്തരം
അജ്ഞാനമെല്ലാമകന്നു സൗഖ്യംപൂണ്ടു
വിജ്ഞാനമോടതിസ്വസ്ഥനായാൻ തുലോ□.

/സുഗ്രീവരാജ്യാഭിഷേകം/

സുഗ്രീവനോടരുൾചെയ്താനനന്തര-
മഗ്രജപുത്രനാമംഗദൻ തന്നെയും
മുന്നിട്ടു സംസ്കാരമാദികർമ്മങ്ങളെ-
പ്പുണ്യാഹപര്യന്തമാഹന്ത ചെയ്ക നീ.
രാമാജ്ഞയാ തെളിഞ്ഞാശു സുഗ്രീവനു-
മാമോദപൂർവ്വമൊരുക്കിത്തുടങ്ങിനാൻ.
സൗമ്യയായുള്ളൊരു താരയും പുത്രനും
ബ്രാഹ്മണരുമമാത്യപ്രധാനന്മാരും
പൗരജനങ്ങളുമായ് നൃപേന്ദ്രേചിതം

ഭേരീമൃദംഗാദി വാദ്യഘോഷത്തൊടും
ശാസ്ത്രോക്തമാർഗ്ഗേണ കർമ്മം കഴിച്ചഥ
സ്നാത്വാ ജഗാമ രഘൂത്തമസന്നിധൗ
മന്ത്രികളോടും പ്രണമ്യ പാദാംബുജ-
മന്തർമ്മുദാ പറഞ്ഞാൽ കപിപുംഗവൻ:-

രാജ്യത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊൾകവേണമിനി-
പ്പൂജ്യനാകും നിന്തിരുവടി സാദരം
ദസനായുള്ളോരടിയനിനിത്തവ
ശാസനയും പരിപാലിച്ചു സന്തതം
ദേവദേവേശ ! തേ പാദപത്മദ്വയം
സേവിച്ചുകൊള്ളുവൻ ലക്ഷ്മണനെപ്പോലെ-
സുഗ്രീവവാക്കുകളിത്തരം കേട്ടുട-
നഗ്രേ ചിരിച്ചരുൾചെയ്തു രഘൂത്തമൻ :-

നീ തന്നെ ഞാനതിനില്ലൊരു സംശയം
പ്രീതനായ്പോയാലുമാശു മമാജ്ഞയാ.
രാജ്യാധിപത്യം നിനക്കു തന്നേനിനി-
പ്പൂജ്യനായ്ചെന്നഭിഷേകം കഴിക്ക നീ.
നൂനമൊരു നഗരം പൂകയില്ല
ഞാനോ പതിന്നാലുസംവത്സരത്തോളം.
സൗമിത്രി ചെയ്യുമഭിഷേകമാദരാൽ
സാമർത്ഥ്യമുള്ള കുമാരനെപ്പിന്നെ നീ
യൗവരാജ്യാർത്ഥമഭിഷേചയ പ്രഭോ !
സർവ്വമധീനം നിനക്കു രാജ്യം സഖേ !
ബാലിയെപ്പോലെ പരിപാലനംചെയ്തു
ബാലനെയും പരിപാലിച്ചുകൊൾക നീ.
അദ്രിശിഖരേ വസിക്കുന്നതുണ്ടു ഞാ-
നദ്യപ്രഭൃതി ചാതുർമ്മാസ്യമാകുലാൽ.
പിന്നെ വരിഷം കഴിഞ്ഞാലനന്തര-
മന്വേഷണാർത്ഥം പ്രയത്നങ്ങൾ ചെയ്ക നീ.
തന്വംഗിതാനിരിപ്പേടമറിഞ്ഞുവ-
ന്നെന്നോടു ചൊല്കയും വേണം മമ സഖേ !
അത്രനാളും പുരത്തിങ്കൽ വസിക്ക നീ
നിത്യസുഖത്തോടു ദാരാത്മജൈസ്സമം.

രാഘവൻതന്നോടനുജ്ഞയും കൈക്കൊണ്ടു
വേഗേന സൗമിത്രിയോടു സുഗ്രീവനും
ചെന്നു പുരിപുക്കഭിഷേകവുംചെയ്തു
വന്നിതു രാമാന്തികേ സുമിത്രാത്മജൻ.
സോദരനോടും പ്രവർഷണാഖ്യേ ഗിരൗ
സാദരം ചെന്നു കരേറി രഘൂത്തമൻ
ഉന്നതമൂർദ്ധ്വശിഖരം പ്രവേശിച്ചു
നിന്നനേരമൊരു ഗഹ്വരം കാണായി.
സ്ഫടികദീപ്തികലർന്നു വിളങ്ങിന
ഹാടകദേശം മണിപ്രവരോജ്ജ്വലം

വാതവരിഷഹിമാതപവാരണം
പാദപവൃന്ദംഫലമൂലസഞ്ചിതം.
തത്രൈവ വാസായ രോചയാമാസ സൗ-
മിത്രിണാ ശ്രീരാമഭദ്രൻ മനോഹരൻ
സിദ്ധയോഗീന്ദ്രാദി ഭക്തജനം തദാ
മർത്ത്യവേഷംപൂണ്ട നാരായണൻതന്നെ
പക്ഷിമൃഗാദിരൂപം ധരിച്ചന്വഹം
പക്ഷിദ്ധ്വജനെബ്ഭജിച്ചുതുടങ്ങിനാർ.
സ്ഥാവരജംഗമജാതികളേവരും
ദേവനെക്കണ്ടു സുഖിച്ചു മരുവിനാർ.
രാഘവൻ തത്ര സമാധിവിരതനാ-
യേകാന്തദേശേ മരുവും ദശാന്തരേ
ഏകദാ വന്ദിച്ചു സൗമിത്രി സസ്പൃഹം
രാഘവനോടു ചോദിച്ചരുളീടിനാൻ:-

കേൾക്കയിലാഗ്രഹം പാരം ക്രിയാമാർഗ്ഗ-
മാഖ്യാഹി മോക്ഷപ്രദം ത്രലോകീപതേ !
വർണ്ണാശ്രമികൾക്കു മോക്ഷദം പോലതു
വർണ്ണിച്ചരുൾചെയ്കവേണം ദയാനിധേ !
നാരദവ്യാസമിരിഞ്ചാദികൾ സദാ
നാരായണപൂജകൊണ്ടു സാധിക്കുന്നു
നിത്യം പുരുഷാർത്ഥമെന്നു യോഗീന്ദ്രന്മാർ
ഭക്ത്യാ പറയുന്നതെന്നു കേൾപ്പുണ്ടു ഞാൻ.
ഭക്തനായ് ദാസനായുള്ളോരടിയനു
മുക്തിപ്രദമുപദേശിച്ചരുളണം.
ലോകൈകനാഥാ ! ഭവാനരുൾചെയ്കിലോ
ലോകോപകാരകമാകയുമുണ്ടല്ലോ.
ലക്ഷ്മണനേവമുണർത്തിച്ച നേരത്തു
തൽക്ഷണേ ശ്രീരാമദേവനരുൾചെയ്തു :-

/ക്രിയാമാർഗ്ഗോപദേശം/
കേൾക്ക നീയെങ്കിൽ മൽപൂജാവിധാനത്തി-
നോർക്കിലവസാനമില്ലെന്നറിക നീ
എങ്കിലും ചൊല്ലുവാനൊട്ടു സംക്ഷേപിച്ചു
നിങ്കലുള്ളോരു വാത്സല്യം മുഴുക്കയാൽ.
തന്നുടെ തന്നുടെ ഗൃഹ്യോക്തമാർഗ്ഗേണ
മന്നിടത്തിങ്കൽ ദ്വിജത്വമുണ്ടായ് വന്നാൽ
ആചാര്യമോടു മന്ത്രംകേട്ടു സാദര-
മാചാരപൂർവ്വമാരാധിക്ക മാമെടോ !
ഹൃൽകമലത്തിങ്കലാകിലുമാം പുന-
രഗ്നിഭഗവാങ്കലാകിലുമെടോ !
മുഖ്യപ്രതിമാദികളിലൊന്നാകിലു-
മർക്കങ്കലാകിലുമപ്പിങ്കലാകിലും
സ്ഥണ്ഡിലത്തിങ്കലും നല്ല സാളഗ്രാമ-
മുണ്ടെങ്കിലോപുനരുത്തമമെത്രയും.

വാദതന്ത്രോക്തങ്ങളായ മന്ത്രങ്ങൾകൊ–
ണ്ടാദരാൽ മൃല്ലേപനാദി വിധിവഴി
കാലേ കളിക്കവേണം ദേഹശുദ്ധയേ
മൂലമറിഞ്ഞു സന്ധ്യാവന്ദനാദിയാം
നിത്യകർമ്മംചെയ്തു പിന്നെ സ്വകർമ്മണാ
ശുദ്ധ്യർത്ഥമായ്ചെയ്ക സങ്കല്പാദിയേ
ആചാര്യനായതു ഞാനെന്നുകല്പിച്ചു
പൂജിക്ക ഭക്തിയോടേ ദിവസം പ്രതി.
സ്നാപനംചെയ്ക ശിലയാം പ്രതിമാസു
ശോഭനാർത്ഥം ചെയ്കവേണം പ്രമാർജ്ജനം.
ഗന്ധപുഷ്പാദ്യങ്ങൾകൊണ്ടു പൂജിപ്പവൻ
ചിന്തിച്ചതൊക്കെ ലഭിക്കുമറിക നീ.
മുഖ്യപ്രതിമാദികളിലലങ്കാര–
മൊക്കെ പ്രസാദമെനിക്കെന്നറിക നീ.

അഗ്നൗ യജിക്ക ഹവിസ്സുകൊണ്ടാദരാ–
ലർക്കനെ സ്ഥലണ്ഡിലത്തിങ്കലെന്നാകിലോ
മുമ്പിലേ സർവ്വപൂജൗ ദ്രവ്യമായവ
സമ്പാദനം ചെയ്തുവേണം തുടങ്ങുവാൻ
ശ്രദ്ധയോടുംകൂടെ വരിയെന്നാകിലും
ഭക്തനായുള്ളവൻ തന്നാലതിപ്രിയം.
ഗന്ധപുഷ്പാക്ഷതഭക്ഷ്യഭോജ്യാദിക–
ളെന്തു പിന്നെപ്പറയേണമോ ഞാനേടോ !
വസ്ത്രാജിനകുശാദ്യങ്ങളാലാസന–
മുത്തമമായതു കല്പിച്ചുകൊള്ളണം.
ദേവസ്യസമ്മുഖേ ശാന്തനായ് ചെന്നിരു–
ന്നാവിർമ്മുദാ ലിപിന്യാസം കഴിക്കണം.
ചെയ്ക തത്വന്യാസവും കേശവാദ്യേന
ചെയ്ക മമ മൂർത്തിപഞ്ജരന്യാസവും
പിന്നെ മന്ത്രന്യാസവും ചെയ്തു സാദരം
തന്നുടെ മുമ്പിൽ വാമേ കലശംവച്ചു
ദക്ഷിണഭാഗേ കുസുമാദികളെല്ലാ–
മക്ഷതഭക്ത്യൈവ സംഭരിച്ചീടേണം.
അർഗ്ഘ്യപാദ്യപ്രദാനാർത്ഥമായും മധു
പർക്കാർത്ഥമാചമനാർത്ഥമെന്നിങ്ങനെ
പാത്രചതുഷ്ടയവും വച്ചുകൊള്ളണം
പേർത്തു മറ്റൊന്നു നിരൂപണം കൂടാതെ.

മല്ക്കലാം ജീവസംജ്ഞാം തടിദുജ്ജ്വലാം
ഹൃൽക്കമാലേ ദൃഢം ധ്യാനിച്ചുകൊള്ളണം.
പിന്നെ സ്വദേഹമഖിലം തയാ വ്യാപ്ത–
മെന്നുറയ്ക്കേണമിളക്കവും കൂടാതെ.
ആവാഹയേൽ പ്രതിമാദിഷ്ഠ മൽക്കലാം
ദേവസ്വരൂപമായ് ധ്യാനിക്ക കേവലം
പാദ്യവുമർഗ്ഘ്യം തഥാ മധുപർക്കമി–
ത്യാദ്യൈ: പുന: സ്നാനവസ്ത്രവിഭൂഷണൈ :

എത്രയയുണ്ടുള്ളതുപചാരമെന്നാല–
തത്രയുങ്കൊള്ളാമെനിക്കെന്നതേയുള്ളു.
ആഗമോക്തപ്രകാരേണ നീരാജനൈർ–
ധൂപദീപൈർന്നിവേദ്യൻ ബഹുവിസ്തരൈ :
ശ്രദ്ധയാ നിത്യമായർപ്പിച്ചുകൊള്ളുകിൽ
ശ്രദ്ധയാ ഞാനും ഭുജിക്കുമറിക നീ.
ഹോമമഗസ്ത്യോക്തമാർഗ്ഗകുണ്ഡാനലേ !
മൂലമന്ത്രംകൊണ്ടു ചെയ്യാമതെന്നിയെ
ഭക്ത്യാ പുരുഷസൂക്തംകൊണ്ടുമാമെടോ!
ചിത്തതാരിങ്കൽ നിനയ്ക്കു കുമാര ! നീ.

ഔപാസനാഗ്നൗ ചരുണാ ഹവിഷാഥ
സോപാധിനാ ചെയ്ക ഹോമം മഹാമതേ !
തപ്തജാംബൂനദപ്രഖ്യം മഹാപ്രഭം
ദീപ്താഭരണ വിഭൂഷിതം കേവലം
മാമേവ വഹ്നിമദ്ധ്യസ്ഥിതം ധ്യാനിക്ക
ഹോമകാലേ ഹൃദി ഭക്ത്യാ ബുധോത്തമൻ
പാരിഷദാനാം ബലിദാനവുംചെയ്തു
ഹോമശേഷത്തെസ്സമാപയേന്മന്ത്രവിൽ.
ഭക്ത്യാ ജപിച്ചു മാം ധ്യാനിച്ചു മൗനിയായ്
വക്ത്രവാസം നാഗവല്ലീദലാദിയും
ദത്വാമദഗ്രേ മഹാപ്രീതിപൂർവ്വകം
നൃത്തഗീതസ്തുതിപാഠാദിടുംചെയ്തു
പാദാംബുജേ നമസ്കാരവും ചെയ്തുടൻ
ചേതസി മാമുറപ്പിച്ചുവിനീതനായ്
മദ്ദത്തമാകും പ്രസാദത്തെയും പുന–
രുത്തമാംഗേ നിധായാനന്ദപൂർവ്വകം
രക്ഷ മാം ഘോരസംസാരദിതി മുഹു–
രുക്ത്വാ നമസ്കാരവും ചെയ്തനന്തരം
ഉദ്വാസിപ്പിച്ചുടൻ പ്രത്യങ്മഹസ്സിങ്ക–
ലിത്ഥം ദിനമനു പൂജിക്ക മത്സഖേ !
ഭക്തിസംയുക്തനായുള്ള മർത്ത്യൻ മുദാ
നിത്യമേവം ക്രിയായോഗമനുഷ്ഠിക്കിൽ
ദേഹനാശേ മമ സ്വരൂപ്യവും വരു–
മൈഹിക സൗഖ്യങ്ങളെന്തു ചൊല്ലേണമോ ?

ഇത്ഥം മയോക്തം ക്രിയായോഗമുത്തമം
ഭക്ത്യാ പഠിക്കതാൻ കേൾക്കതാൻ ചെയ്കിലോ
നിത്യപൂജാഫലമുണ്ടവനെന്നതും
ഭക്തപ്രിയനരുൾചെയ്താനതുനേരം.
ശേഷാംശജാതനാം ലക്ഷ്മണൻതന്നോട–
ശേഷമിദമരുൾചെയ്തോരനന്തരം
മായാമയനായ നാരായണൻ പരൻ
മായാമവലംബ്യ ദു:ഖം തുടങ്ങിനാൻ.
ഹാ ! ജനകാത്മജേ ! സീതേ ! മനോഹര !
ഹാ ! ജഗന്മോഹിനി ! നാഥേ ! മമ പ്രിയേ !

എവമാദിപ്രലാപംചെയ്തു നിദ്രയും
ദേവദേവന്നു വരാതെ ചമഞ്ഞിതു
സൗമിത്രിതന്നുടെ വാക്യാമൃതംകൊണ്ടു
സൗമുഖ്യമോടു മരുവും ചിലനേരം.

/ഹനുമൽസുഗ്രീവസംഭാഷണം/
ഇങ്ങനെ വാഴുന്ന കാലമൊരുദിന–
മങ്ങു കിഷ്കിന്ധാപുരത്തിങ്കൽ വാഴുന്ന
സുഗ്രീവനോടു പറഞ്ഞു പവനജ–
നഗ്രേ വണങ്ങിനിന്നേകാന്തമാംവണ്ണം
കേൾക്ക കപീന്ദ്ര ! നിനക്കു ഹിതങ്ങളാം
വാക്കുകൾ ഞാൻ പറയുന്നവ സാദരം :–
നിന്നുടെ കാര്യം വരുത്തി രഘൂത്തമൻ
മുന്നമേ സത്യവ്രതൻ പുരുഷോത്തമൻ.
പിന്നെ നീയോ നിരുപിപ്പീലതേതുമെ–
നെന്നുടെ മാനസേ തോന്നുന്നിതിന്നഹോ
ബാലി മഹാബലവാൻ കപിപുംഗവൻ
ത്രൈലോക്യസമ്മതൻ ദേവരാജാത്മജൻ
നിന്നുടെ മൂലം മരിച്ചു ബലാലവൻ
മുന്നമേ കാര്യം വരുത്തിക്കൊടുത്തിതു ?
രാജ്യാഭിഷേകവും ചെയ്തു മഹാജന–
പൂജ്യനായ്താരയുമായിരുന്നീടു നീ
എത്രനാളുണ്ടിരിപ്പിങ്ങനെയെന്നതും
ചിത്തത്തിലുണ്ടു തോന്നുന്നു ധരിക്ക നീ.
ആദ്യവാ ശ്വോവാ പരശ്വോഥവാ തവ
മൃത്യു ഭവിക്കുമതിനില്ല സംശയം.
പ്രത്യുപകാരം മറക്കുന്ന പൂരുഷൻ
ചത്തതിനൊക്കുമേ ജീവിച്ചിരിക്കിലും.

പർവ്വതാഗ്രേ നിജ സോദരൻതന്നോടു–
മുർവ്വീശ്വരൻ പരിതാപേന വാഴുന്നു.
നിന്നെയുംപാർത്തു പറഞ്ഞസമയവും
വന്നതും നീയോ ധരിച്ചതില്ലേതുമേ.
വാനരഭാവേന മാനിനീസക്തനാ–
യ്പാനവുംചെയ്തു മതിമറന്നന്വഹം
രാപ്പകലുമറിയാതെ വസിക്കുന്ന
കോപ്പുകളെത്രയും നന്നുനന്നിങ്ങനെ.
അഗ്രജനായ ശക്രാത്മജനെപ്പോലെ
നിഗ്രഹിച്ചീടും ഭവാനെയും നിർണ്ണയും.
അഞ്ജനാനന്ദൻ തന്നുടെ വാക്കുകേ–
ട്ടഞ്ജസാ ഭീതനായോരു സുഗ്രീവനും
ഉത്തരമായവൻതന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ
സത്യമത്രേ നീ പറഞ്ഞതു നിർണ്ണയം.

ഇത്തരം ചൊല്ലുമമാത്യനുണ്ടെങ്കിലോ
പൃഥ്വീശനാപത്തുമെത്തുകയില്ലല്ലോ.

സത്വരമെന്നുടെയാജ്ഞയോടും ഭവാൻ
പത്തുദിക്കിങ്കലേക്കുമയച്ചീടണം
സപ്തദ്വീപസ്ഥിതന്മാരായ വാനര–
സത്തരന്മാരെ വരുത്തുവാനായ് ദ്രുതം
നേരേ പതിനായിരം കപിവീരരെ–
പ്പാരാതയയ്ക്കു സന്ദേശപത്രത്തൊടും.
പക്ഷത്തിനുള്ളിൽ വരേണം കപികുലം
പക്ഷം കഴിഞ്ഞു വരുന്നതെന്നാകിലോ
വധ്യനവനതിനില്ലൊരു സംശയം
സത്യംപറഞ്ഞാലിളക്കില്ലേതുമേ.
അഞ്ജനാപുത്രനോടിത്ഥം നിയോഗിച്ചു
മജ്ജുളമന്ദിരം പുക്കിരുന്നീടിനാൻ.
ഭർത്തൃനിയോഗം പുരസ്കൃത്യ മാരുത–
പുത്രനും വാനരസത്തമന്മാരെയും
പത്തുദിക്കിന്നുമയച്ചാനഭിമത–
ദത്തപൂർവ്വം കപീന്ദ്രന്മാരുമന്നേരം
വായുവേഗപ്രചാരേണ കപികുല–
നായകന്മാരെ വരുത്തുവാനായ് മുദാ
പോയിതു ദാനമാനാദിതൃപ്താത്മനാ
മായാമനുഷ്യകാര്യാർത്ഥാമതിദ്രുതം.

/ശ്രീരാമന്റെ വിരഹതാപം/
രാമനും പർവ്വതമൂർദ്ധനി ദു:ഖിച്ചു
ഭാമിനിയോടും പിരിഞ്ഞി വാവുംവിധൗ
താപേന ലക്ഷ്മണൻ തന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ
പാപമയ്യോ! മമ കാൺക! കുമാര! നീ
ജാനകീദേവി മരിച്ചിതോ കുത്രചിൽ
മാനസതാപേന ജീവിച്ചിരിക്കയോ?
നിശ്ചയിച്ചേതുമറിഞ്ഞതുമില്ലല്ലോ.
കശ്ചിൽ പുരുഷനെന്നോടു സമ്പ്രീതനായ്
ജീവിച്ചിരിക്കുന്നിതെന്നു ചൊല്ലീടുകിൽ
കേവലമെത്രയുമിഷ്ടനവൻ മമ
എങ്ങാനുമുണ്ടിരിക്കുന്നതെന്നാകിൽ ഞാ–
നിങ്ങുബലാൽ കൊണ്ടുപോരുവൻ നിർണ്ണയം
ജാനകീദേവിയെക്കട്ട കള്ളൻതന്നെ
മാനസകോപേന നഷ്ടമാക്കീടുവൻ
വംശവും കൂടെയൊടുക്കുന്നതുണ്ടൊരു
സംശയമേതുമിതിനില്ല നിർണ്ണയം.
എന്നെയും കാണാഞ്ഞു ദു:ഖിച്ചിരിക്കുന്ന
നിന്നെ ഞാനെന്നിനിക്കാണുന്നു വല്ലഭേ!
ചന്ദ്രാനനേ! നീ പിരിഞ്ഞതു കാരണം
ചന്ദ്രനുമാദിത്യനെപ്പോലെയായിതു
ചന്ദ്ര! ശീതാംശുക്കളാലവളെച്ചെന്നു
മന്ദം മന്ദം തലോടിത്തലോടിത്തദാ
വന്നു തടവീടുകെന്നെയും സാദരം
നിന്നുടെ ഗോത്രജയല്ലോ ജനകജ

സുഗ്രീവനും ദയാഹീനനത്രേ തുലോം
ദു:ഖിതനാമെന്നെയും മറന്നാനല്ലോ.
നിഷ്ക്കണ്ടകം രാജ്യമാശു ലഭിച്ചവൻ
മൈക്കണ്ണിമാരോടുകൂടെ ദിവാനിശം
മദ്യപാനാസക്തചിത്തനാം കാമുകൻ
വ്യർത്ഥം കൃതഘ്നനത്രേ സുമിത്രാത്മജ!
വന്നു ശരൽക്കാലമെന്നതു കണ്ടവൻ
വന്നീലയല്ലോ പറഞ്ഞവണ്ണം സഖേ!
അന്വേഷണം ചെയ്തുസീതാധിവാസവു–
മിന്നേടമെന്നറിഞ്ഞീടുവാനായവൻ
പൂർവ്വോപകാരിയാമെന്ന മറക്കയാൽ
പൂർവ്വനവൻ കൃതഘ്നന്മാരിൽ നിർണ്ണയം
ഇഷ്ടരായുള്ള ജനത്തെ മറക്കുന്ന
ദുഷ്ടരിൽ മുമ്പുണ്ടു സുഗ്രീവനോർക്ക നീ.
കിഷ്കിന്ധയോടും ബന്ധുക്കളോടും കൂടെ
മർക്കട ശ്രേഷ്ടനെ നിഗ്രഹിച്ചീടുവൻ
അഗ്രജമാർഗ്ഗം ഗമിക്കേണമിന്നിനി–
സ്സുഗ്രീവനുമതിനില്ലൊരു സംശയം.
ഇത്ഥമരുൾ ചെയ്ത രാഘവനോടതി–
ക്രൂദ്ധനായൊരു സൗമിത്രി ചൊല്ലീടിനാൻ
വധ്യനായൊരു സുഗ്രീവനെസ്സത്വരം
ഹത്വാ വിടകൊൾവനദ്യ തവാന്തികം
ആജ്ഞാപയാശു മാമെന്നു പറഞ്ഞിതു
പ്രാജ്ഞനായോരു സുമിത്രാതനയനും
ആദായ ചാപരൂണീരഖണ്ഡ്ഗങ്ങളും
ക്രോധേന ഗന്തമഭ്യുദ്യതം സോദരം
കണ്ടുരഘുപതി ചൊല്ലിനാൻ പിന്നെയു–
മുണ്ടൊന്നു നിന്നോടിനിയും പറയുന്നു.
ഹന്തവ്യനല്ല സുഗ്രീവൻ മമ സഖി
കിന്തു ഭയപ്പെടുത്തീടുകെന്നേ വരൂ.
ബാലിയെപ്പോലെ നിനക്കും വിരവോടു
കാലപുരത്തിനു പോകാമറിക നീ
ഇത്ഥമവനോടു ചെന്നു ചൊന്നാലതി–
നുത്തരം ചൊല്ലുന്നതും കേട്ടുകൊണ്ടു നീ
വേഗേന വന്നാലതിന്നനരൂപമാ–
മാകൂതമോർത്തു കർത്തവ്യമനന്തരം.

/ലക്ഷ്മണന്റെ പുറപ്പാട്/
അഗ്രജന്മാജ്ഞയാ സൗമിത്രി സത്വരം
സുഗ്രീവ രാജ്യം പ്രതി നടന്നീടിനാൻ
കിഷ്കിന്ധയോടും ദഹിച്ചുപോമപ്പൊഴേ
മർക്കടജാതികളെന്നു തോന്നും വണ്ണം.
വിജ്ഞാനമൂർത്തി സർവ്വജ്ഞനനാകുല–
നജ്ഞാനിയായുള്ള മാനുഷനെപ്പോലെ
ദു:ഖസുഖാദികൾ കയ്ക്കൊണ്ടു വർത്തിച്ചു
ദുഷ്കൃതശാന്തി ലോകത്തിനുണ്ടാക്കുവാൻ

മുന്നം ദശരഥൻ ചെയ്ത തപോബലം-
തന്നുടെ സിദ്ധി വരുത്തിക്കൊടുപ്പാനും
പങ്കജസംഭവനാദികൾക്കുണ്ടായ
സങ്കടം തീർത്തു രക്ഷിച്ചു കൊടുപ്പാനും
മാനുഷ വേഷം ധരിച്ചു പരാപര-
നാനന്ദമൂർത്തി ജഗന്മയനീശ്വരൻ.
നാനാജനങ്ങളും മായയാ മോഹിച്ചു
മാനസമജ്ഞാനസംയുതമാകയാൽ
മോക്ഷം വരുത്തുന്നതെങ്ങനെ ഞാനെന്നു
സാക്ഷാൽ മഹാവിഷ്ണു ചിന്തിച്ചു കൽപ്പിച്ചു
സർവ്വജഗന്മായാനാശിനിയാകിയ
ദിവ്യകഥയെ പ്രസിദ്ധയാക്കൂ യഥാ
രാമനായ് മാനുഷവ്യാപാരജാതയാം
രാമായണാഭിധാമാനന്ദദായിനീം
സൽക്കഥാമിപ്രപഞ്ചത്തിങ്കലൊക്കവേ
വിഖ്യാതയാക്കുവാനാനന്ദപൂരുഷൻ
ക്രോധവും മോഹവും കാമവും രാഗവും
ഖേദാദിയും വ്യവഹാരാർത്ഥസിദ്ധയേ
തത്തൽക്രിയാകാലദേശോചിതം നിജ-
ചിത്തേ പരിഗ്രഹിച്ചീടിനാനീശ്വരൻ.
സത്വാദികളാം ഗണങ്ങളിൽത്താനനു-
രക്തനെപ്പോലെ ഭവിക്കുന്നു നിർഗ്ഗുണൻ
വിജ്ഞാനമൂർത്തിയാം സാക്ഷി സുഖാത്മകൻ
വിജ്ഞാന ശക്തിമാനവ്യക്തനദ്വയൻ
കാമാദികളാലവിലിപ്തനവ്യയൻ
വ്യോമവദ് വായപ്തനനന്തനനാമയൻ
ദിവ്യമുനീശ്വരന്മാർ സനകാദികൾ
സർവ്വാത്മകനെച്ചിലരറിഞ്ഞീടുവോർ
നിർമ്മാലാത്മാക്കളായുള്ള ഭക്തന്മാർക്കു
സമ്യക്പ്രബോധനമുണ്ടാമെന്നു ചൊല്ലുന്നു
ഭക്തചിത്താനുസാരേണ സഞ്ജായതേ
മുക്തി പ്രദൻ മുനിവൃന്ദനിഷേവിതൻ
കിഷ്കിന്ധയാം നഗരാന്തികം പ്രാപിച്ചു
ലക്ഷമണനനും ചെറുഞാണൊലിയിട്ടിതു
മർക്കടന്മാരവനെക്കണ്ടു പേടിച്ചു
ചക്രു:കിലുകിലശബ്ദം പരവശാൽ
വപ്രോപരി പാഞ്ഞു കല്ലും മരങ്ങളും
വിഭ്രമത്തോടു കൈയിൽ പിടിച്ചേവരും
പേടിച്ചു മൂത്രമലങ്ങൾ വിസർജ്ജിച്ചു
ചാടിത്തുടങ്ങിനാരങ്ങുമിങ്ങും ദ്രുതം
മർക്കടക്കൂട്ടത്തെയൊക്കെയൊടുക്കുവാ-
നുൾക്കാമ്പിലഭ്യുദ്യതനായ സൗമിത്രി
വില്ലും കുഴിയെക്കുലച്ചു വലിച്ചിതു
ഭല്ലൂകവൃന്ദവും വല്ലാതെയായിതു
ലക്ഷ്മണനാഗതനായതറിഞ്ഞഥ
തൽക്ഷണമംഗദനോടിവന്നീടിനാൻ

ശാഖാമൃഗങ്ങളെയാട്ടിക്കളഞ്ഞു താ
നേകനായ്ച്ചെന്നു നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ
പ്രീതനായാശ്ലേഷവുംചെയ്തവനോടു
ജാതമോദം സുമിത്രാത്മജൻ ചൊല്ലിനാൻ
ഗച്ഛ വത്സ! ത്വം പിതൃവ്യനെക്കണ്ടു ചൊ–
ല്ലിച്ചെയ്ത കാര്യം പിഴയ്ക്കമെന്നാശു നീ.
ഇച്ഛയായുളളതു ചെയ്ത മിത്രത്തെ വ–
ഞ്ചിച്ചാലനർത്ഥമവിളംബിതം വരും.
ഉഗ്രനാമഗ്രജനെന്നോടരുൾ ചെയ്തു
നിഗ്രഹിച്ചീടുവാൻ സുഗ്രീവനെ ക്ഷണാൽ
അഗ്രജമാർഗ്ഗം ഗമിക്കണമെന്നുണ്ടു
സുഗ്രീവനുൾക്കാമ്പിലെങ്കിലതേ വരു
എന്നരുൾ ചെയ്തതു ചെന്നു പറകെ ന്നു
ചൊന്നതു കേട്ടൊരു ബാലിതനയനും
തന്നുളളിലുണ്ടായ ഭീതിയോടുമവൻ
ചെന്നു സുഗ്രീവനെ വന്ദിച്ചു ചൊല്ലിനാൻ
കോപേന ലക്ഷ്മണൻ വന്നിതാ നിൽക്കുന്നു
ഗോപുരദ്വാരി പുറത്തുഭാഗ,ത്തിനി
കാപേയഭാവം കളഞ്ഞു വന്ദിക്ക ചെ–
ന്നാപത്തതല്ലായ്കിലുണ്ടായ് വരും ദൃഢം.
സന്ത്രസ്തനായ സുഗ്രീവനതു കേട്ടു
മന്ത്രി പ്രവരനാം മാരുതി തന്നോടു
ചിന്തിച്ചു ചൊല്ലിനാനംഗദനോടുകൂ–
ടന്തികേ ചെന്നു വന്ദിക്ക സൗമിത്രിയെ
സാന്ത്വനം ചെയ്തു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോരിക
ശാന്തനായൊരു സുമിത്രാതനയനെ
മാരുതിയെപ്പറഞ്ഞേവമയച്ചഥ
താരയോടർക്കാത്മജൻ പറഞ്ഞീടിനാൻ
താരാധിപാനനേ! പോകണമാശു നീ
താരേ! മനോഹരേ! ലക്ഷ്മണൻ തന്നുടെ
ചാരത്തുചെന്നു കോപത്തെശ്ശമിപ്പിക്ക
സാരസ്യസാരവാക്യങ്ങളാൽ, പിന്നെ നീ
കൂട്ടിക്കൊണ്ടിങ്ങുപോന്നെന്നെയും വേഗേന
കാട്ടിക്കലുഷഭാവത്തേയും നീക്കണം
ഇത്ഥമർക്കാത്മജൻവാക്കുകൾ കേട്ടവൾ
മദ്ധ്യകക്ഷ്യാം പ്രവേശിച്ചു നിന്നീടിനാൾ
താരാതനയനും മാരുതിയും കൂടി
ശ്രീരാമസോദരൻ തന്നെ വണങ്ങിനാർ
ഭക്ത്യാകുശല പ്രശ്നങ്ങളും ചെയ്തു സൗ–
മിത്രിയോടഞ്ജനാനന്ദൻ ചൊല്ലിനാൻ
എന്തുപുറത്തുഭാഗേ നിന്നരുളുവാ–
നന്തഃപുരത്തിലാമ്മാറെഴുന്നളളണം.
രാജദാരങ്ങളേയും നഗരാഭയും
രാജാവു സുഗ്രീവനേയും കനിവോടു
കണ്ടുപറഞ്ഞാലനന്തരം നാഥനെ–
ക്കണ്ടുവണങ്ങിയാൽ സാദ്ധ്യമല്ലാം ദ്രുതം

ഇത്ഥം പറഞ്ഞു കട്ടുംപിടിച്ചാശു സൗ–
മിത്രിയോടും മന്ദം മന്ദം നടന്നിതു.
യൂഥപന്മാർ മരുവീടും മണിമയ–
സൗധങ്ങളും പുരീശോഭയും കണ്ടുക–
ണ്ടാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു മദ്ധ്യകക്ഷ്യാം ചെന്നു
മാനിച്ചു നിന്ന നേരത്തു കാണായ് വന്നു
താരേശതുല്യമുഖിയായ മാനിനീ
താരാ ജഗന്മനോമോഹിനി സുന്ദരി
ലക്ഷ്മീസമാനയായ് നിൽക്കുന്ന, തന്നേരം
ലക്ഷമണൻ തന്നെ വണങ്ങി വിനീതയായ്
മന്ദസ്മിതംപൂണ്ടു ചൊന്നാളഹോ, തവ
മന്ദിരമായതിതെന്നതറിഞ്ഞീലയോ
ഭക്തനായെത്രയുമുത്തമനായ് തവ
ഭൃത്യനായൊരു കപീന്ദ്രനോടിങ്ങനെ
കോപമുണ്ടായാലവനെന്തൊരു ഗതി?
ചാപല്യമേറിമിജ്ജാതികൾക്കോർക്കണം.
മർക്കടവീരൻ ബഹുകാലമുണ്ടല്ലോ
ദു:ഖമനുഭവിച്ചീടുന്നു ദീനനായ്
ഇക്കാലമാശു ഭവൽകൃപയാ പരി–
രക്ഷിതനാകയാൽ സൗഖ്യം കലർന്നവൻ
വാണാനതും വിപരീതമാക്കീടായ് ക–
വേണം ദയാനിധേ! ഭക്തപരായണ!
നാനാഗിഗന്ധരംതോറും മരുവുന്ന
വാനരന്മാരെ വരുത്തുവാനയവൻ
പത്തുസഹസ്രം ദൂതന്മാരെ വിട്ടിതു
പത്തു ദിക്കീന്നും കപികുലപ്രൗഢരും
വന്നു നിറഞ്ഞതു കാൺകിവിടെപ്പുന–
രൊന്നിനും ദണ്ഡമിനിയില്ല നിർണ്ണയം
നക്തഞ്ചരകുലമൊക്കെയൊടുക്കുവാൻ
ശക്തരത്രേ കപിസത്തമന്മാരെല്ലാം
പുത്രകളത്രമിത്രാന്വിതനാകിയ
ഭൃത്യനാം സുഗ്രീവനെക്കണ്ട, വനുമായ്
ശ്രീരാമദേവപാദാംബുജം വന്ദിച്ചു
കാര്യവുമാശു സാധിക്കാമറിഞ്ഞാലും.
താരാവചനമേവം കേട്ടു ലക്ഷ്മണൻ
പാരാതെ ചെന്നു സുഗ്രീവനെയും കണ്ടു
സത്രപം വിത്രസ്തനായ സുഗ്രീവനും
സത്വരമുത്ഥനവും ചെയ്തു വന്ദിച്ചു.
മത്തനായ് വിഹ്വലിതേക്ഷണനാം കപി–
സത്തമനെക്കണ്ടു കോപേന ലക്ഷ്മണൻ
മിത്രാത്മജനോടു ചൊല്ലിനാൻ നീ രഘൂ–
സത്തമൻ തന്നെ മറന്നതെന്തിങ്ങനെ?
വൃത്രാരിപുത്രനെക്കൊന്ന ശര, മാര്യ–
പുത്രൻകരസ്ഥിതമെന്നുമറിക നീ
അഗ്രജമാർഗ്ഗം ഗമിക്കയിലാഗ്രഹം
സുഗ്രീവനുണ്ടെന്നു നാഥനരുൾ ചെയ്തു.

ഇത്തരം സൗമിത്രി ചൊന്നതു കേട്ടതി–
നുത്തരം മാരുതപുത്രനും ചൊല്ലിനാൻ
ഇത്ഥമരുൾ ചെയ്വതിനെന്തു കാരം
ഭക്തനേറ്റം പുരുഷോത്തമങ്കൽ കപി–
സത്തമനോർക്കിൽ സുമിത്രാത്മജനിലും
സത്യവും ലംഘിക്കയില്ല കപീശ്വരൻ
രാമകാര്യാർത്ഥമുണർന്നിരിക്കുന്നിതു
താമസമെന്നിയേ വാനരപുംഗവൻ
വിസ്മൃതനായിരുന്നീടുകയല്ലേതും
വിസ്മയമമ്മാറു കണ്ടീലയോ ഭവാൻ?
വേഗേന നാനാദിഗന്തരത്തിങ്കൽനി–
ന്നാഗതന്മാരായ വാനരവീരരെ?
ശ്രീരാമകാര്യമശേഷേണ സാധിക്കു–
മാമയമെന്നിയേ വാനരനായകൻ.
മാരുതി ചൊന്നതുകേട്ടു സൗമിത്രിയു–
മാരൂഢലജ്ജനായ് നിൽക്കും ദശാന്തരേ
സുഗ്രീവനർഗ്ഘ്യപാദ്യദേന പൂജ–
ചെയ്തഗ്രഭാഗേ വീണു വീണ്ടും വണങ്ങിനാൻ:
ശ്രീരാമദാസോഹമാഹന്ത! രാഘവ–
കാരുണ്യലേശേന രക്ഷിതനദ്യ ഞാൻ
ലോകത്രയത്തെ ക്ഷണാർദ്ധമാത്രംകൊണ്ടു
രാഘവൻ തന്നെ ജയിക്കുമല്ലോ ബലാൽ
സേവാർത്ഥമോർക്കിൽ സഹായമാത്രം ഞങ്ങ–
ളേവരും തൻനിയോഗത്തെ വഹിക്കുന്നു.
അർക്കാത്മജൻമൊഴി കേട്ടു സൗമിത്രിയു–
മുൽക്കാമ്പഴിഞ്ഞവനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ
ദു:ഖേന ഞാൻ പരുഷങ്ങൾ പറഞ്ഞതു–
മൊക്കെ ക്ഷമിക്ക മഹാഭാഗനല്ലോ നീ
നിങ്കൽ പ്രണയമധികമുണ്ടായാൽ
സങ്കടംകൊണ്ടു പറഞ്ഞിതു ഞാനെടോ!
വൈകാതെ പോക വനത്തിന് നാമിനി
രാഘവൻ താനേ വസിക്കുന്നതുമെടോ.
സുഗ്രീവൻ ശ്രീരാമസന്നിധിയിൽ
അങ്ങനെ തന്നെ പുറപ്പെടുകെങ്കിൽ നാ–
മിങ്ങിനിപ്പാർക്കയില്ലെന്നു സുഗ്രീവനും
തേരിൽ കരേറി സുമിത്രാത്മജനുമായി
ഭേരിമൃദംഗശംഖാദി നാദത്തോടും
അഞ്ജനാപുത്രനീലാംഗദാദ്യൈരല–
മഞ്ജസാ വാനരസേനയോടും തദാ
ചാമരശ്വേതാതപത്ര വ്യജനവാൻ
സാമരസൈന്യനാഖണ്ഡലനെപ്പോലെ
രാമൻ തിരുവടിയെച്ചെന്നു കാണ്മതി–
ന്നാമോദമോടു നടന്നു കപി വരൻ
ഗഹ്വരദ്വാരി ശിലാതലേ വാഴുന്ന
വിഹ്വലമാനസം ചീരാജിനധരം
ശ്യാമം ജടാമകുടോജ്ജ്വലം മാനവം

രാമം വിശാലവിലോലവിലോചനം
ശാന്തം മൃദുസ്മിതചാരുമുഖാംബുജം
കാന്താവിരഹസന്തപ്തം മനോഹരം
കാന്തം മൃഗപക്ഷി സഞ്ചയസേവിതം
ദാന്തം മുദാകണ്ടു ദൂരാൽ കപി വരൻ
തേരിൽ നിന്നാശു താഴത്തിറങ്ങീടിനാൻ
വീരനായോര സൗമിത്രിയോടും തദാ
ശ്രീരാമപാദാരവിന്ദാന്തികേ വീണു
പൂരിച്ച ഭക്ത്യാനമസ്ക്കരിച്ചീടിനാൻ
ശ്രീരാമദേവനും വാനരവീരനെ–
ക്കാരുണ്യമോടു ഗാഢം പുണർന്നീടിനാൻ:
സൗഖ്യമല്ലീഭവാനെ, ന്നുരചെയ്തുട–
നൈക്യഭാവേന പിടിച്ചിരുത്തീടിനാൻ
ആതിഥ്യമായുള്ള പൂജയും ചെയ്തള–
വാദിത്യപുത്രനും പ്രീതി പൂണ്ടാൻ തുലോം.

/സീതാന്വേഷണോദ്യോഗം/
ഭക്തിപരവശനായ സുഗ്രീവനും
ഭക്തപ്രിയനോടുണർത്തിച്ചിതന്നേരം
വന്നു നിൽക്കുന്ന കപികുലത്തെക്കനി–
ഞ്ഞൊന്നു തൃക്കൺപാർത്തരുളേണമാദരാൽ
തൃക്കാൽക്കൽ വേല ചെയ്തീടുവാൻ തക്കൊരു
മർക്കടവീരരിക്കാണായതൊക്കവേ
നാനാകലാചലസംഭവന്മാരിവർ
നാനാസരിദ്വീപശൈലനിവാസികൾ
പർവ്വതതുല്യശരീരികളേവരു–
മുർവ്വീപതേ! കാമരൂപികളെത്രയും
ഗർവ്വം കലർന്ന നിശാചരന്മാരുടെ
ദുർവ്വീര്യമെല്ലാമടക്കുവാൻ പോന്നവർ.
ദേവാംശസംഭവന്മാരിവരാകയാൽ
ദേവാരികളെയൊടുക്കുമിവരിനി.
കേചിൽ ഗജബലന്മാരിതിലുണ്ടുതാൻ
കേചിൽ ദശഗജശക്തിയുള്ളോരുണ്ടു
കേചിദമിതപരാക്രമമുള്ളവർ
കേചിന്മൃഗേന്ദ്രസമന്മാരറിഞ്ഞാലും
കേചിന്മഹേന്ദ്രനീലോപലരൂപികൾ
കേചിൽ കനകസമാനശരീരികൾ
കേചന രക്താന്തനേത്രം ധരിച്ചവർ
കേചന ദീർഘവാലന്മാരഥാപരേ
ശുദ്ധസ്ഫടിക സങ്കാശശരീരികൾ
യുക്തവൈദഗ്ദ്ധ്യമിവരോളമില്ലാർക്കും
നിങ്കഴൽപ്പങ്കജത്തിങ്കലുറച്ചവർ
സംഖ്യയില്ലാതോളമുണ്ടു കപിബലം
മൂലഫലദലപക്വാശനന്മാരായ്
ശീലഗുണമുള്ള വാനരന്മാരിവർ
താവകാജ്ഞാകാരികളെന്നു നിർണ്ണയം

ദേവദേവേശ! രഘുകുലപുംഗവ!
ഋക്ഷകുലാധിപനായുളള ജാംബവാൻ
പുഷ്കരസംഭവപുത്രനിവനല്ലോ.
കോടിഭല്ലൂകവൃന്ദാധിപതി മഹാ–
പ്രൗഢമതി ഹനുമാനിവനെന്നുടെ
മന്ത്രി വരൻ മഹസത്വപരാക്രമൻ
ഗന്ധവാഹാത്മജനീശാംശസംഭവൻ
നീലൻ ഗജൻ ഗവയൻ ഗവാക്ഷൻ ദീർഘ–
വാലാധിപൂണ്ടവൻ മൈന്ദൻ വിവദനും
കേസരി മാരുതി താതൻ മഹാബലി
വീരൻ പ്രമാഥി ശരഭൻ സുഷേണനും
ശൂരൻ സുമുഖൻ ധരിമുഖൻ ദുർമ്മുഖൻ
ശ്വേതൻ വലീമുഖനും ഗന്ധമാദനൻ
താരൻ വൃഷഭൻ നളൻ വിനതൻ മമ
താരാതനയനാമംഗദനിങ്ങനെ
ചൊല്ലുളള വാനരവംശരാജാക്കന്മാർ
ചൊല്ലുവാനാവതല്ലാതോളമുണ്ടല്ലോ.
വേണുന്നതെന്തെന്നിവരോടരുൾ ചെയ്തു
വേണമെന്നാലിവർ സാധിക്കുമൊക്കവേ
സുഗ്രീവവാക്യമിത്ഥം കേട്ടു രാഘവൻ
സുഗ്രീവനെപ്പിടിച്ചാലിംഗനം ചെയ്തു
സന്തോഷപൂർണ്ണാശ്രു നേത്രാംബുജത്തോടു–
മന്തർഗ്ഗതമരുൾ ചെയ്തിതു സാദരം:
മൽക്കാര്യ ഗൗരവം നിങ്കലുംനിർണ്ണയ–
മുൾക്കാമ്പിലോർത്തു കർത്തവ്യം കുരുഷ്വ നീ
ജാനകീമാർഗ്ഗണാർത്ഥം നിയോഗിക്കനീ
വാനരവീരരെ നാനാദിശി സഖെ!
ശ്രീരാമവാക്യാമൃതം കേട്ടു വാനര–
വീരനയച്ചിതു നാലു ദിക്കിങ്കലും
നൂറായിരം കപി വീരന്മാർ പോകണ–
മോരോ ദിശി പടനായകന്മാരൊടും
പിന്നെ വിശേഷിച്ചു ദക്ഷിണ ദിക്കിന–
ത്യന്നതന്മാർ പലരും പോയ്ത്തിരയണം
അംഗദൻ ജാംബവാൻ മൈന്ദൻ വിവിദനും
തുംഗൻ നളനും ശരഭൻ സുഷേണനും
വാതാത്മജൻ ശ്രീ ഹനുമാനുമായ് ചെന്നു
ബാധയൊഴിഞ്ഞുടൻ കണ്ടു വന്നീടണം.
അത്ഭുതഗാത്രിയെ നീളെത്തിരഞ്ഞിങ്ങു
മുപ്പതു നാളിനകത്തു വന്നീടണം
ഉല്പലപത്രാക്ഷിതന്നെയും കാണാതെ
മുപ്പതുനാൾ കഴിഞ്ഞിങ്ങു വരുന്നവൻ
പ്രാണാന്തികം ദണ്ഡമാശു ഭുജിക്കണ–
മേണാങ്കശേഖരൻ തന്നാണെ നിർണ്ണയം
നാലുകൂട്ടത്തോടുമിത്ഥം നിയോഗിച്ചു
കാലമേ പോയാലും മെന്നയച്ചീടിനാൻ
രാഘവൻതന്നെത്തൊഴുതരികേ ചെന്നു

ഭാഗവതോത്തമനുമിരുന്നീടിനാൻ
ഇത്ഥം കപികൾ പുറപ്പെട്ട നേരത്തു
ഭക്ത്യാ തൊഴുതിതു വായു തനയനും
അപ്പോളവനെ വേറേ വിളിച്ചാദരാ-
ലത്ഭുതവിക്രമൻതാനുമരുൾ ചെയ്തു
മാനസേ വിശ്വാസമുണ്ടാവതിന്നു നീ
ജാനകി കയ്യിൽ കൊടുത്തീടിതപ സഖേ!
രാമനാമാങ്കിതമാമംഗുലീയകം
ഭാമിനിക്കുള്ളിൽ വികൽപ്പം കളവാനായ്
എന്നുടെ കാര്യത്തിനോർക്കിൽ പ്രമാണം നീ-
യെന്നിയേ മറ്റാരുമില്ലെന്നു നിർണ്ണയം
പിന്നെയടയാളവാക്കുമരുൾ ചെയ്തു
മന്നവൻ, പോയാലുമെന്നയച്ചീടിനാൻ
ലക്ഷ്മീഭഗവതിയാകിയ സീതയാം
പുഷ്കരപത്രാക്ഷിയെക്കൊണ്ടു പോയൊരു
രക്ഷോവരനായ രാവണൻ വാഴുന്ന
ദക്ഷിണദിക്കു നോക്കിക്കപിസഞ്ചയം
ലക്ഷവും വൃത്രാരിപുത്രതനയനും
പുഷ്കരസംഭവപുത്രനും നീലനും
പുഷ്കരബാന്ധവശിഷ്യനും മറ്റുള്ള
മർക്കടസേനാപതികളുമായ് ദ്രുതം
നാനാനഗരഗ്രാമദേശങ്ങൾ
കാനനരാജ്യപുരങ്ങളിലും തഥാ
തത്ര തത്രൈവ തിരഞ്ഞുതിരഞ്ഞതി-
സത്വരം നീളെ നടക്കും ദശാന്തരേ
ഗന്ധവാഹാത്മജനാദികളൊക്കവേ
വിന്ധ്യാചലാടവി പുക്കു തിരയുമ്പോൾ
ഘോരമൃഗങ്ങളേയും കൊന്നുതിന്നതി-
ക്രൂരനായൊരു നിശാചരവീരനെ-
ക്കണ്ടു വേഗത്തോടടുത്താരിതു ദശ-
കണ്ഠനെന്നോർത്തു കപിവരന്മാരെല്ലാം
നിഷ്ഠുരമായുള്ള മുഷ്ടി പ്രഹാരേണ
ദുഷ്ടനെപ്പെട്ടെന്നു നഷ്ടമാക്കീടിനാർ.
പംക്തിമുഖനല്ലിവനെന്നു മാനസേ
ചിന്തിച്ചു പിന്നെയും വേഗേന പോയവർ

/സ്വയംപ്രഭാഗതി/
അന്ധകാരാരണ്യമാശു പുക്കീടാനാ-
രന്തരാ ദാഹവും വർദ്ധിച്ചിതേറ്റവും
ശുഷ്കകണ്ഠോഷ്ഠതാലുപ്രദേശത്തൊടും
മർക്കടവീരരുണങ്ങിവരണ്ടൊരു
ജിഹ്വയോടും നടക്കുന്ന നേരത്തൊരു
ഗഹ്വരം തത്ര കാണായി വിധിവശാൽ.
വല്ലീതൃണഗണച്ഛന്നമായോന്നതി-
ലില്ലയല്ലീ ജലമെന്നോർത്തു നില്ക്കുമ്പോൾ
ആർദ്രപക്ഷക്രൗഞ്ചഹംസാദി പക്ഷിക-

ളുർദ്ധ്വദേശേ പറന്നാരതിൽനിന്നുടൻ
പക്ഷങ്ങളിൽനിന്നു വീണു ജലകണം
മർക്കടന്മാരുമതുകണ്ടു കല്പിച്ചാർ.
നല്ല ജലമതിലുണ്ടെന്നു നിർണ്ണയ–
മെല്ലാവരും നാമിതിലിറങ്ങീടുക
എന്നു പറഞ്ഞോരു നേരത്തു മാരുതി
മുന്നിലിറങ്ങിനാൻ മറ്റുള്ളവർകളും
പിന്നാലെ തന്നിലിറങ്ങി നടക്കുമ്പോൾ
കണ്ണുകാണാഞ്ഞിതിരുട്ടുകൊണ്ടന്നേരം–
മന്യോന്യമൊത്തു കയ്യുംപിടിച്ചാകുലാൽ
ഖിന്നതയോടും നടന്നുനടന്നു പോയ്–
ച്ചെന്നാരതീവദൂരം തത്ര കണ്ടിതു
മുന്നിലാമ്മാറതിധന്യദേശസ്ഥലം.
സ്വർണ്ണമയം മനോമോഹനം കാണ്മവർ–
കണ്ണിനുമേറ്റമാനന്ദകരം പരം
വാപികളുണ്ടു മണിമയവാരിയാ–
ലാപൂർണ്ണകളായതീവ വിദമായ്
പക്വഫലങ്ങളാൽ നമ്രങ്ങളായുള്ള
വൃക്ഷങ്ങളുണ്ടു കല്പദ്രുമതുല്യമായ്
പീയൂഷസാമ്യമധുദ്രോണസംയുത
പേയ ഭക്ഷ്യാന്നസഹിതങ്ങളായുള്ള
വസ്ത്യങ്ങളുണ്ടു പലതരം തത്രൈവ
വസ്രൂരത്നാദി പരിഭൂഷിതങ്ങളായ്.
മാനസമോഹനമായ ദിവ്യസ്ഥലം
മനുഷവർജ്ജിതം ദേവഗേഹോപമം
തത്ര ഗേഹേ മണികാഞ്ചനവിഷ്ടരേ
ചിത്രകൃതി പൂണ്ടു കണ്ടാരൊരുത്തിയെ
യോഗം ധരിച്ചുജടാവൽക്കലം പൂണ്ടു
യോഗിനി നിശ്ചല ധ്യാനനിരതനായ്
പാവകജ്വാലാസമാങ്കലർന്നതി–
പാവനയായ മഹാഭാഗയെക്കണ്ടു
തൽക്ഷണേ സന്തോഷപൂർണ്ണമനസ്സൊടു
ഭക്തിയും ഭീതിയും പൂണ്ടു വണങ്ങിനാർ.
ശാഖാമൃഗങ്ങളെക്കണ്ടു മോദം പൂണ്ടു
യോഗിനി താനുമവരോടു ചൊല്ലിനാൾ:
നിങ്ങളാരാകുന്നതെന്നു പറയണ–
മിങ്ങു വന്നീടുവാൻ മൂലവും ചൊല്ലണം
എങ്ങനെ മാർഗ്ഗമറിഞ്ഞവാറെന്നതു–
മെങ്ങിനിപ്പോകുന്നതെന്നും പറയണം.
എന്നിവ കേട്ടൊരു വായുതനയനും
നന്നായ് വണങ്ങി വിനീതനായ് ചൊല്ലിനാൻ:
വൃത്താന്തമൊക്കവേ കേട്ടാലുമെങ്കിലോ
സത്യമൊഴിഞ്ഞു പറയുമാറില്ല ഞാൻ
ഉത്തരകോസലത്തിങ്കലയോദ്ധ്യയെ–
ന്നുത്തമമായുണ്ടൊരു പുരി ഭൂതലേ
തത്രൈവ വാണു ദശരഥനാം നൃപൻ

പുത്രരുമുണ്ടായ് ചമഞ്ഞിതു നാലുപേർ.
നാരായണസമൻ ജ്യേഷ്ഠനവർകളിൽ
ശ്രീരാമനാകുന്നതെന്നുമറിഞ്ഞാലും
താതാജ്ഞയാ വനവാസാർത്ഥമായവൻ
ഭ്രാതാവിനോടും ജനകാത്മജയായ
സീതയാം പത്നിയോടും വിപിനസ്ഥലേ
മോദേന വാഴുന്ന കാലമൊരു ദിനം
ദുഷ്ടനായുള്ള ദശാസ്യനിശാചരൻ
കട്ടുകൊണ്ടാശു പോയീടിനാൻ പത്നിയെ.
രാമനും ലക്ഷ്മണനാകുമനുജനും
ഭാമിനി തന്നെത്തിരഞ്ഞു നടക്കുമ്പോൾ
അർക്കാത്മജനായ സുഗ്രീവനെക്കണ്ടു
സഖ്യവും ചെയ്തിതു തമ്മിലന്യോന്യമായ്
എന്നതിന്നഗ്രജനാകിയ ബാലിയെ–
ക്കൊന്നു സുഗ്രീവനു രാജ്യവും നൽകിനാൻ
ശ്രീരാമനുമതിൽ പ്രത്യുപകാരമാ–
യാരാഞ്ഞു സീതയെക്കണ്ടു വരികെന്നു
വാനരനായകനായ സുഗ്രീവനും
വാനരെന്മാരെയയച്ചിതെല്ലാടവും
ദക്ഷിണദിക്കിലന്വേഷിപ്പതിനൊരു–
ലക്ഷം കപിവരന്മാരുണ്ടു ഞങ്ങളും
ദാഹം പൊറാഞ്ഞു ജലകാംക്ഷയാ വന്നു
മോഹേന ഗഹ്വരംപുക്കിതറിയാതെ.
ദൈവവശാലിവിടെപ്പോന്നു വന്നിഹ
ദേവിയെക്കാണാതായതുംഭാഗ്യമെത്രയും.
ആരെന്നതും ഞങ്ങളേതുമറിഞ്ഞീല
നേരേയരുൾ ചെയ്കവേണമതും ശുഭേ!
യോഗിനിതാനുമതു കേട്ടവരോടു
വേഗേന മന്ദസ്മിതംപൂണ്ടു ചൊല്ലിനാൾ:
പക്വഫലമൂലജാലങ്ങളൊക്കവേ
ഭക്ഷിച്ചമൃതപാനം ചെയ്തു തൃപ്തരായ്
ബുദ്ധി തെളിഞ്ഞു വരുവിനെന്നാൽ മമ
വൃത്താന്തമാദിയേ ചൊല്ലിത്തരുവൻ ഞാൻ.
എന്നതു കേട്ടവർ മൂലഫലങ്ങളും
നന്നായ് ഭുജിച്ചു മധുപാനവും ചെയ്തു
ചിത്തം തെളിഞ്ഞു ദേവീസമീപം പുക്കു
ബദ്ധാഞ്ജലി പൂണ്ടു നിന്നോരനന്തരം
ചാരുസ്മിതപൂർവ്വമഞ്ജസാ യോഗിനി
മാരുതിയോടു പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൾ:
വിശ്വവിമോഹനരൂപിണിയാകിയ
വിശ്വകർമ്മാത്മജ ഹേമാ മനോഹരീ
നൃത്തഭേദംകൊണ്ടു സന്തുഷ്ടനാക്കിനാൾ
മുഗ്ദ്ധേന്ദു ശേഖരൻതന്നെ,യതുമൂലം
ദിവ്യപുരമിദം നല്കിനാനീശ്വരൻ
ദിവ്യസംവത്സരാണാമയുതായുതം,
ഉത്സവംപൂണ്ടു വസിച്ചാളിഹ പുരാ

തത്സഖി ഞാനിഹ നാമ്നാ സ്വയംപ്രഭാ
സന്തതം മോക്ഷമപേക്ഷിച്ചിരിപ്പൊരു
ഗന്ധർവ്വപുത്രി സദാ വിഷ്ണുതല്പരാ.
ബ്രഹ്മലോകം പ്രവേശിച്ചിതു ഹേമയും
നിർമ്മലഗാത്രിയുമെന്നോടു ചൊല്ലിനാൾ:
സന്തതം നീ തപസ്സും ചെയ്തിരിക്കെടോ,
ജന്തുക്കളത്ര വരികയുമില്ലല്ലോ
ത്രേതായുഗേ വിഷ്ണു നാരായണൻ ഭുവി
ജാതനായീടും ദശരഥപിത്രനായ്
ഭൂഭാരനാശനാർത്ഥം വിപിനസ്ഥലേ
ഭവപതി സഞ്ചരിച്ചീടും ദശാന്തരേ
ശ്രീരാമപത്നിയെക്കട്ടുകൊള്ളുമതി-
ക്രൂരനായീടും ദശാനനനക്കാലം.
ജാനകീദേവിയെയന്വേഷണത്തിനായ്
വാനരന്മാർ വരും നിൻഗുഹാമന്ദിരേ
സൽക്കരിച്ചവരെ പ്രീതിപൂണ്ടു നീ
മർക്കടന്മാർക്കുപകാരവും ചെയ്തു പോയ്
ശ്രീരാമദേവനെക്കണ്ടു വണങ്ങുക
നാരായണസ്വാമിതന്നെ രഘൂത്തമൻ
ഭക്ത്യാ പരനെ സ്തുതിച്ചാൽ വരും തവ
മുക്തിപദം യോഗിഗമ്യം സനാതനം
ആകയാൽ ഞാനിനി ശ്രീരാമദേവനെ
വേഗേന കാണ്മതിന്നായ്ക്കൊണ്ടു പോകുന്നു
നിങ്ങളെ നേരേ പെരുവഴികൂട്ടുവൻ
നിങ്ങളെല്ലാവരും കണ്ണടച്ചീടുവിൻ.
ചിത്തം തെളിഞ്ഞവർ കണ്ണടച്ചീടിനാർ.
സത്വരം പൂർവ്വസ്ഥിതാടവി പുക്കിതു.
ചിത്രം വിചിത്രം വിചിത്രമെന്നോർത്തവർ
പദ്ധതിയൂടെ നടന്നുതുടങ്ങിനാർ.

/സ്വയംപ്രഭാസ്തുതി/
യോഗിനിയും ഗുഹാവാസമിപേക്ഷിച്ചു
യോഗേശസന്നിധിപുക്കാളതിദ്രുതം.
ലക്ഷ്മണസുഗ്രീവസേവിതനാകിയ
ലക്ഷ്മീശനെക്കണ്ടു കൃത്വാ പ്രദക്ഷിണം
ഭക്ത്യാ സഗദ്ഗദം രോമാഞ്ചസംയുക്തം
നത്വാ മുഹുർമ്മുഹുസ്തുത്വാ ബഹുവിധം:
ദാസീ തവാഹം രഘുപതേ! രാജേന്ദ്ര!
വാസുദേവ! പ്രഭോ! രാമ! ദയാനിധേ!
കാണ്മതിന്നായ്ക്കൊണ്ടു വന്നേനിവിടെ ഞാൻ
സാമ്യമില്ലാതെ ജഗൽപതേ! ശ്രീപതേ!
ഞാനനേകായിരം സംവത്സരം തവ
ധ്യാനേന നിത്യം തപസ്സുചെയ്തീടിനേൻ.
ത്വദ്രൂപസന്ദർശനാർത്ഥം തപോബല-
മദ്യൈവ നൂനം ഫലിതം രഘുപതേ!
ആദ്യനായോരു ഭവന്തംനമസ്യാമി

വേദ്യനല്ലാരാലുമേ ഭവാൻ നിർണ്ണയം.
അന്തർബ്ബഹിസ്ഥിതം സർവ്വഭൂതേഷ്വപി
സന്തതമലക്ഷ്യമാദ്യന്തഹീനം പരം
മായാമയനായ മാനുഷവിഗ്രഹൻ
അജ്ഞാനികളാലറിഞ്ഞുകൂടാതൊരു
വിജ്ഞാനമൂർത്തിയല്ലോ ഭവാൻ കേവലം
ഭാഗവതന്മാർക്കു ഭക്തിയോഗാർത്ഥമായ്
ലോകേശമുഖ്യാമരൗഘമർത്ഥിക്കയാൽ
ഭൂമുയിൽ വന്നവതീർണനാം നാഥനെ–
ത്താമസിയായ ഞാനെന്തറിയുന്നതും!
സച്ചിന്മയം തവ തത്ത്വം ജഗത്ത്രയേ
കശ്ചിത് പുരുഷനറിയും സുകൃതിനാം
രൂപം തവേദം സദാ ഭാകു മാനസേ
താപസാന്ത:സ്ഥിതം താപത്രയാപഹം
നാരായണ! തവ ശ്രീപാദദർശനം
ശ്രീരാമ! മോക്ഷൈകദർശനം കേവലം.
ജന്മമരണഭീതാനാമദർശനം
സന്മാർഗദർശനം വേദാന്തദർശനം
പുത്രകളത്രമിത്രാർത്ഥവിഭൂതികൊ–
ണ്ടെത്രയും ദർപ്പിതരായുള്ള മാനുഷർ
രാമരാമേതി ജപിക്കയില്ലെന്നുമേ
രാമനാമം മേ ജപിക്കായ് വരേണമേ!
നിത്യം നിവൃത്തഗുണത്രയമാർഗ്ഗായ
നിത്യായ നിഷ്കിഞ്ചനാർത്ഥമായ തേ നമ:
സ്വാത്മാഭിരാമായ നിർഗ്ഗുണായ ത്രിഗു–
ണാത്മനേ സീതാഭിരാമായ തേ നമ:
വേദാത്മകം കാമരൂപിണമീശാന–
മാദിമധ്യാന്തവിവർജിതം സർവ്വത്ര
മന്യേ സമം ചരന്തം പുരുഷം പരം
നിന്നെ നിനക്കൊഴിഞ്ഞാർക്കറിഞ്ഞീടാവൂ?
മർത്ത്യവിഡംബനം ദേവ! തേ ചേഷ്ടിതം
ചിത്തേ നിരൂപിക്കിലെന്തറിയാവതും?
ത്വന്മായയാ പിഹിതാത്മാക്കൾ കാണുന്നു
ചിന്മയനായ ഭവാനെബ്ബഹുവിധം
ജന്മവുംകർത്തൃത്വവും ചെറുതില്ലാതെ
നിർമ്മലാത്മാവാം ഭവാനവസ്ഥാന്തരേ
ദേവതിര്യങ്മനുജാദികളിൽ ജനി–
ച്ചേവമാദ്യങ്ങളാം കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്‌വതും
നിന്മഹാമായാവിഡംബനം നിർണ്ണയം
കല്മഷഹീന! കരുണാനിധേ! വിഭോ!
മേദിനിതന്നിൽ വിചിത്രവേഷത്തോടും
ജാതനായ് കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതും ഭവാൻ.
ഭക്തരായുള്ള ജനങ്ങൾക്കു നിത്യവും
ത്വൽക്കഥാപീയൂഷപാനസിദ്ധിക്കെന്നു
ചൊല്ലുന്നിതു ചിലർ, മറ്റും ചിലരിഹ
ചൊല്ലുന്നിതു; ഭുവി കോസലഭൂപതി–

തന്നുടെ ഘോരതപോബലസിദ്ധയേ
നിർണ്ണയമെന്നു; ചിലർ പറയുന്നിതു
കൗസല്യയാൽ പ്രാർത്ഥ്യമാനനായിട്ടിഹ;
മൈഥിലീഭാഗ്യസിദ്ധിക്കെന്നിതു ചിലർ;
സ്രഷ്ടാവുതാനപേക്ഷിക്കയാൽ വന്നിഹ
ദുഷ്ടനിശാ ചരവംശമൊടുക്കുവാൻ
മർത്ത്യനായ് വന്നു പിറന്നിതു നിർണ്ണയം
പൃത്ഥിയിലെന്നു ചിലർ പറയുന്നിതു;
ഭൂപാലപുത്രനായ് വന്നു പിറന്നിതു
ഭൂഭാരനാശനത്തിന്നെന്നിതു ചിലർ;
ധർമ്മത്തെ രക്ഷിച്ചധർമ്മത്തെ നീക്കുവാൻ
കർമ്മസാക്ഷീകുലത്തിങ്കൽ പിറന്നിതു
ദേവശത്രുക്കളെ നിഗ്രഹിച്ചൻപൊടു
ദേവകളെപ്പരിപാലിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
എന്നു ചൊല്ലുന്നിതു ദിവ്യമുനിജന–
മൊന്നും തിരിച്ചറിയാവതുമല്ല മേ.
യാതൊരുത്തൻ ത്വൽക്കഥകൾ ചൊല്ലുന്നതു–
മാദരവോടു കേൾക്കുന്നതും നിത്യമായ്
നൂനം ഭവാർണ്ണവത്തെക്കടന്നീടുവോൻ
കാണാമവനു നിൻ പാദപങ്കേരുഹം
ത്വന്മഹാമായാഗുണബദ്ധനാകയാൽ
ചിന്മയമായ ഭവത്സ്വരൂപത്തെ ഞാൻ
എങ്ങനെയുള്ളവണ്ണമറിഞ്ഞീടുന്ന–
തെങ്ങനെ ചൊല്ലിസ്തുതിക്കുന്നതു മഹം!
ശ്യാമളം കോമളം ബാണധനുർദ്ധരം
രാമം സഹോദരസേവിതം രാഘവം
സുഗ്രീവമുഖ്യകപികുലസേവിത–
മഗ്രേ ഭവന്തം നമസ്യാമി സാമ്പ്രതം
രാമായ രാമഭദ്രായ നമോ നമോ
രാമചന്ദ്രായ നമസ്തേ നമോ നമോ
ഇങ്ങനെ ചൊല്ലി സ്വയംപ്രഭയും വീണു
മംഗലവാചാ നമസ്കരിച്ചീടിനാൾ
മുക്തി പ്രദനായ രാമൻ പ്രസന്നനായ്
ഭക്തയാം യോഗിനിയോടരുളിച്ചെയ്തു:
സന്തുഷ്ടനായേനഹം തവ ഭക്തികൊ–
ണ്ടെന്തോന്നു മാനസേ കാംക്ഷിതം ചൊല്ലു നീ?
എന്നതു കേട്ടവളും പറഞ്ഞീടിനാൾ:
ഇന്നു വന്നൂ മമ കാംക്ഷിതമൊക്കവേ.
യത്രകുത്രാപി വസിക്കിലും ത്വൽപാദ–
ഭക്തിക്കിളക്കമുണ്ടകാതിരിക്കണം.
ത്വൽപാദഭക്തഭൃത്യേഷു സംഗം പുന–
രുൾപ്പൂവിലെപ്പോഴുമുണ്ടാകയും വേണം.
പ്രാകൃതന്മാരാം ജനങ്ങളിൽ സംഗമ–
മേകദാ സംഭവിച്ചീടായ്ക മാനസേ
രാമരാമേതി ജപിക്കായ് വരേണമേ
രാമപാദേ രമിക്കേണമെന്മാനസം

സീതാസുമിത്രാത്മജാനിത്വം രാഘവം
പീതവസ്ത്രം ചാപബാണാസനധരം
ചാരുമകുട കടകകടിസൂത്ര–
ഹാരമകരമണിമയകുണ്ഡല–
നൂപുരഹേമാംഗദാദി വിഭൂഷണ–
ശോഭിതരൂപം വസിക്ക മേ മാനസേ.
മറ്റെനിക്കേതുമേ വേണ്ടാ വരം വിഭോ!
പറ്റായ്ക ദുസ്സംഗമുള്ളിലൊരുക്കലും.
ശ്രീരാമദേവനതു കേട്ടവളോടു
ചാരുമന്ദസ്മിതം പൂണ്ടരുളിച്ചെയ്തു:
ഏവം ഭവിക്ക നിനക്കു മഹാഭാഗേ!
ദേവീ! നീ പോക ബദര്യാശ്രമസ്ഥലേ.
തത്രൈവ നിത്യമെന്നെ ധ്യാനവും ചെയ്തു
മുക്ത്വാ കളേബരം പഞ്ചഭൂതാത്മകം
ചേരുമെങ്കൽ പരമാത്മനി കേവലേ
തീരും ജനനമരണദു:ഖങ്ങളും.
ശ്രുത്വാ രഘൂത്തമവാക്യാമൃതം മുദാ
ഗത്വാ തദൈവ ബദര്യാശ്രമസ്ഥലേ
ശ്രീരാമദേവനെ ധ്യാനിച്ചിരുന്നുടൻ
നാരായണപദം പ്രാപിച്ചിതവ്യയം.

/അംഗദാദികളുടെ സംശയം/
മർക്കടസഞ്ചയം ദേവിയെയാരാഞ്ഞു
വൃക്ഷഷണ്ഡേഷു വസിക്കും ദശാന്തരേ
എത്രദിവസം കഴിഞ്ഞിതെന്നും ധരാ–
പുത്രിയെയെങ്ങുമേ കണ്ടുകിട്ടായ്കയും
ചിന്തിച്ചു ഖേദിച്ചു താരാസുതൻ നിജ–
ബന്ധുക്കളായുള്ളവരോടു ചൊല്ലിനാൻ :–

പാതാളമുൾപ്പുക്കുഴന്നു നടന്നു നാ–
മേതുമറിഞ്ഞീലവാസരം പോയതും
മാസമതീതമായ് വന്നിതു നിർണ്ണയം.
ഭൂസുതയെക്കണ്ടറിഞ്ഞതുമില്ല നാം.
രാജനിയോഗമനുഷ്ഠിയാതെ വൃഥാ
രാജധാനിക്കു നാം ചെല്ലുകിലെന്നുമേ
നിഗ്രഹിച്ചീടുമതിനില്ല സംശയം
സുഗ്രീവശാസനം നിഷ്ഫലമായ് വരാം
പിന്നെ വിശേഷിച്ചു ശത്രുതനയനാ–
മെന്നെ വധിക്കുമതിനില്ലൊരന്തരം.
എന്നിലവന്നൊരു സമ്മോദമെന്തുള്ള–
തന്നെ രക്ഷിച്ചതു രാമൻ തിരുവടി.
രാമകാര്യത്തെയും സാധിയാതെ ചെല്കിൽ
മാമകം ജീവനം രക്ഷിക്കയില്ലവൻ.
മാതാവിനോടു സമാനയാകും നിജ–
ഭ്രാതാവുതന്നുടെ ഭാര്യടെ നിസ്രൂപം
പ്രാപിച്ചു വാഴുന്ന വാനരപുംഗവൻ

പാപി ദുരാത്മാവിനെന്തരുതാത്തതും ?
തല്പാർശ്വദേശേ ഗമിക്കുന്നതില്ല ഞാ–
നിപ്പോളിവിടെ മരിക്കുന്നതേയുള്ളു.
വല്ലപ്രകാരവും നിങ്ങൾ പൊയ്ക്കൊൾകെന്നു
ചൊല്ലിക്കരയുന്നനേരം കപികളും
തുല്യദു:ഖേന ബാഷ്പം തുടച്ചൻപൊടു
ചൊല്ലിനാർ മിത്രഭാവത്തോടു സത്വരം.

ദു:ഖിക്കരുതൊരുജാടിയുമിങ്ങനെ
രക്ഷിപ്പതിനുണ്ടു ഞങ്ങളറിക നീ
ഇന്നു നാം പോന്ന ഗുഹയിലകംപുക്കു
നന്നായ് സുഖിച്ചു വസിക്കാം വയം ചിരം.
സർവ്വസൗഭാഗ്യസമന്വിതമായൊരു
ദിവ്യപുരമതു ദേവലോകോപമം
ആരാലുമില്ലൊരുനാളും ഭടം സഖേ !
താരേയ പോക നാം വൈകരുതേതുമേ.
അംഗദൻതന്നോടിവണ്ണം കപികുല–
പുംഗവന്മാർ പറയുന്നതു കേൾക്കയാൽ
ഇങ്ഗിതജ്ഞൻ നയകോവിദൻ വാതജ–
നംഗദനെത്തഴുകിപ്പറഞ്ഞീടിനാൻ :–

എന്തൊരു ദുർവ്വിചാരം ? യോഗ്യമല്ലിദ–
മന്ധകാരങ്ങൾ നിനയായ് വനാരുമേ
ശ്രീരാമനേറ്റം പ്രിയൻ ഭവാനെന്നുടെ
താരാസുതനെന്നു തന്മാനസേ സദാ
പാരം വളർന്നൊരു വാത്സ്യമുണ്ടതു
നേരേ ധരിച്ചീല ഞാനൊഴിഞ്ഞാരുമേ.
സൗമിത്രിയെക്കാളതിപ്രിയൻ നീതവ
സാമർത്ഥ്യം തിരുവുള്ളത്തിലുണ്ടെടോ.
പ്രേമത്തിനേതുമിളക്കമുണ്ടായ് വരാ–
ഹേമത്തിനുണ്ടോ നിറക്കേടകപ്പെടൂ.
ആകയാൽ ഭീതി ഭവാനൊരുനാളുമേ
രാഘവൻപോക്കൽ നിന്നുണ്ടായ് വരാ സഖേ
ശാഖാമൃഗാധിപനായ സുഗ്രീവനും
ഭാഗവതോത്തമൻ വൈരമില്ലാരിലും
വ്യാകുലമുള്ളലുണ്ടാകരുതേതുമേ
നാകാധിപാത്മജനന്ദന ! കേളിദം.
ഞാനും തവ ഹിതത്തിൽ പ്രസക്തന–
ജ്ഞാനികൾവാക്കു കേട്ടേതും ഭൂമിക്കെന്നു
വാനരൗഘം പറഞ്ഞീലയോ ചൊല്ലു നീ ?
രാഘവാസ്ത്രത്തിന്നഭേദ്യമായൊന്നുമേ
ലോകത്രയത്തിങ്കലില്ലെന്നറിക നീ.
അല്പമതികൾ പറഞ്ഞു ബോധിപ്പിച്ചു
ദുർബോധമുണ്ടായ് ചമയരുതേതുമേ.
ആപത്തുവന്നടുത്തീടുന്ന കാലത്തു
ശോഭിക്കയില്ലെടോ സജ്ജനഭാഷിതം.

ദുർജ്ജനത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിശ്വസവും
സജ്ജനത്തോടു വിപരീതഭാവവും
ദേവദ്വിജകുലധർമ്മവിദ്വേഷവും
പൂർവ്വബന്ധുക്കളിൽ വാച്ചൊരു വൈരവും
വർദ്ധിച്ചു വർദ്ധിച്ചു വംശനാശത്തിനു
കർത്തൃത്വവും തനിക്കായ് വന്നുകൂടുമേ.
അത്യന്തഗുഹ്യം രഹസ്യമായുള്ളൊരു
വൃത്താന്തമമ്പോടു ചൊല്ലുവൻ കേൾക്ക നീ.
ശ്രീരാമദേവൻ മനുഷ്യനല്ലോക്കെടോ
നാരായണൻ പരമാത്മാ ജഗന്മയൻ,
മായാഭഗവതി സാക്ഷാൻ മഹാവിഷ്ണു
ജായാ സകലജഗന്മോഹകാരിണി
സീതയാകുന്നതു, ലക്ഷ്മണനും ജഗ-
ദാധാരഭൂതനായുള്ള ഫണീശ്വരൻ
ശേഷൻ ജഗത്സ്വരൂപൻ ഭൂവി മാനുഷ-
വേഷമമായ വന്നുപിറന്നിതയോദ്ധ്യയിൽ.
രക്ഷോഗണത്തെയൊടുക്കിജ്ജഗത്രയ-
രക്ഷവരുത്തുവാൻ പണ്ടു വിരിഞ്ചനാൽ
പ്രാർത്ഥിതനാകയാൽ രാർത്ഥിവപുത്രനായ്
മാർത്താണ്ഡഗോത്രത്തിലാർത്തപരായണൻ
ശ്രീകണ്ഠസേവ്യൻ ജനാർദ്ദൻ മാധവൻ
വൈകണ്ഠവാസി മുകുന്ദൻ ദയാപരൻ
മർത്ത്യനായ് വന്നിങ്ങവതിരിച്ചീടിനാൻ.
ഭൃത്യവർഗ്ഗം നാം പിരിച്ചീടുവാൻ
ഭർത്തൃനിയോഗേന വാനരവേഷമായ്
പൃത്ഥിയിൽ വന്നു പിറന്നിരിക്കുന്നതും.
പണ്ടു നാമേറ്റം തപസ്സുചെയ്തീശനെ-
ക്കണ്ടു വണങ്ങി പ്രസാദിച്ചു മാധവൻ-
തന്നുടെ പാരിഷദന്മാരുടെ പദം
തന്നിതെപ്പോഴും പരിചരിച്ചിന്നിയും
വൈകുണ്ഠലോകം ഗമിച്ചു വാണീടുവാൻ
വൈകേണ്ടതേതുമില്ലെന്നറിഞ്ഞീടു നീ.
അംഗദനോടിവണ്ണം പവനാത്മജൻ
മംഗലവാക്കുകൾ ചൊല്ലിപ്പലതരം
ആശ്വസിപ്പിച്ചുടൻ വിന്ധ്യാചലം പുക്കു
കാശ്യപീപുത്രിയെ നോക്കിനോക്കി ദ്രുതം
ദക്ഷിണവാരിധിതീരം മനോഹരം
പുക്കു മഹേന്ദ്രാചലേപദം മുദാ.
ദുസ്തരമേറ്റമഗാനം ഭയങ്കരം
ദുഷ്പ്രാപമാലോക്യമർക്കടസഞ്ചയം
വൃത്രാദിപുത്രർമജാദികളൊക്കെയും
ത്രസ്തരായത്യാകുലപൂണ്ടിരുന്നുടൻ
ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു മന്ത്രിച്ച തന്യോന്യ-
മെന്തിനിച്ചെയ്യതു സന്തതമോർക്ക നാം.
ഗഹ്വരംപുക്കു പരിഭ്രമിച്ചെത്രയും
വിശ്വലന്മാരായ്ക്കഴിഞ്ഞിതു മാസവും.

തണ്ടാരിൽമാതിനെക്കണ്ടീല നാം ദശ–
കണ്ഠനേയും കണ്ടുകിട്ടീല കത്രപിൽ
സുഗ്രീവനും തീക്ഷ്ണദണ്ഡനത്രേ തുലോം
നിഗ്രഹിച്ചീടുമവൻ നമ്മെ നിർണ്ണയം.
ക്രുദ്ധനായുളള സുഗ്രീവൻ വധിക്കയിൽ
നിത്യോപവാസേന മൃത്യു ഭവിപ്പതു
മുക്തിക്കു നല്ലു നമുക്കു പാർത്തോളമെ–
ന്നിത്ഥം നിരൂപിച്ചുറച്ചു കപികുലം
ദർഭ വിരിച്ചു കിടന്നിതെല്ലാവരും
കല്പിച്ചതിങ്ങനെ നമ്മെയെന്നോർത്തവർ.

/സമ്പാതിവാക്യം/
അപ്പോൾ മഹേന്ദ്രാചലേന്ദ്രഗുഹാന്തരാൽ
ഗൃദ്ധ്രം പുറത്തു പതുക്കെപ്പുറപ്പെട്ടു
വൃദ്ധനായുളളോരു ഗൃദ്ധ്രപ്രവരനു
പൃത്ഥ്വീധരപ്രവാരോത്തുംഗരൂപനായ
ദൃഷ്ട്വാ പരക്കെക്കിട്കകും കപികളെ–
ത്തുഷ്ട്യാ പറഞ്ഞിതു ഗൃദ്ധ്രകലാധിപൻ
പക്ഷമില്ലാതതോരെനിക്കു ദൈവം ബഹു
ഭക്ഷണം തന്നതു ഭാഗ്യമല്ലോ ബലാൽ.
മുമ്പിൽ മുമ്പിൽ പ്രാണഹാനി വരുന്നതു
സംപ്രീതിപൂണ്ടു ഭക്ഷിക്കാനുദിനം
ഗൃദ്ധ്രവാക്യംകേട്ടു മർക്കടൗഘം പരി–
ത്രസ്തരായന്യോന്യമാശു ചൊല്ലീടിനാർ :
അദ്രീന്ദ്രതുല്യനായോരു ഗൃദ്ധ്രാധിപൻ
സത്വരം കൊത്തിവിഴുങ്ങുമെല്ലാരെയും.
നിഷ്പലം നാം മരിച്ചീടുമാറായിതു
കല്പിതമാർക്കും തടുക്കരുതേതുമേ.
നമ്മാലൊരുകാര്യവും കൃതമായീല
കർമ്മദോഷങ്ങൾ പറയാലതെന്തഹോ !
രാമകാര്യത്തെയും സാധിച്ചതില്ല നാം
സ്വാമിയുടെ ഹിതവും വന്നതില്ലല്ലോ.
വ്യർത്ഥമിവനാൽ മരിക്കെന്നു വന്നതു–
മെത്രയും പാപികളാകതന്നെ വയം.
നിർമ്മലനായ ധർമ്മാത്മാ ജടായുതൻ
ന്നമയോർത്തോളം പറയാവതല്ലല്ലോ.
വർണ്ണിപ്പതിന്നു പണിയുണ്ടാവനുടെ
പുണ്യമോർത്താൽ മറ്റൊരുത്തർക്കു കിട്ടുമോ ?
ശ്രീരാമകാര്യാത്ഥമാശു മരിച്ചവൻ
ചേരുമാറായിതു രാമപാദാംബുജേ
പത്ക്ഷിയെന്നാകിലും മോക്ഷം ലഭിച്ചിതു
പക്ഷീന്ദ്രവാഹനോനുഗ്രഹം വിസ്മയം
വാനരഭാക്ഷിതം കേട്ടു സമ്പാതിയും
മാനസാനന്ദം കലർന്നു ചോദിച്ചിതു :
കർണ്ണപീയൂഷസമാനമാം വാക്കുകൾ
ചൊന്നതാരിന്നു ജടായുവെന്നിങ്ങനെ ?

നിങ്ങളാരെന്തുപറയുന്നിതന്യോന്യ-
മിങ്ങു വരുവിൻ ഭയപ്പെടായ്കേതുമെ.
ഉമ്പർകോൻ പൗത്രനുമമ്പോടതു കേട്ടു-
സമ്പാതിതന്നുടെ മുമ്പിലാമ്മാറുചെ-
ന്നംഭോജലോചനൻ തൻ പാദപങ്കജം
സംഭാവ്യഃ സമ്മോദമുൾക്കൊണ്ടു ചൊല്ലിനാൻ.
സൂര്യകുലജാതനായ ദശരഥ-
നാര്യപുത്രൻ മഹാവിഷ്ണു നാരായണൻ
പുഷ്കരനേത്രമാം രാമൻതിരുവടി
ലക്ഷ്മണനായ സഹോദരനും നിജ-
ലക്ഷ്മിയാം ജാനകിയോടും തപസ്സിനാ-
യ്പുക്കിതു കാനനം താതജ്ഞയാ പുരാ.
കട്ടുകൊണ്ടീടിനാൻ തൽക്കാലമെത്രയും
ദുഷ്ടനായുള്ള ദശമുഖൻ സീതയെ-
ലക്ഷ്മണനും കമലേക്ഷണനും പിരി-
ഞ്ഞക്ഷോണീപുത്രി മുറയിട്ടതു കേട്ടു
തൽക്ഷണം ചെന്നു തടുത്തു യുദ്ധംചെയ്താ-
നക്ഷണദാചാരനോടു ജടായുവാം
പക്ഷിപ്രവര,നതിനാൽ വലഞ്ഞൊരു
രക്ഷോവരൻ നിജചന്ദ്രഹാസംകൊണ്ടു
പക്ഷവും വെട്ടിയറു,ത്താനതുനേരം
പക്ഷീന്ദ്രനും പതിച്ചാൻ ധരണീതലേ
ഭർത്താവിനെക്കണ്ടു വൃത്താന്തമൊക്കവേ
സത്യം പറഞ്ഞൊഴിഞ്ഞെന്നുമേ നിന്നുടെ
മൃത്യുവരാകെന്നനുഗ്രഹിച്ചാൾ ധരാ-
പുത്രിയും, തൽപ്രസാദേന പക്ഷീന്ദ്രനും
രാമനെക്കണ്ടു വൃത്താന്തമറിയിച്ചു
രാമസായൂജ്യം ലഭിച്ചിതു ഭാഗ്യവാൻ.
അർക്കകുലോത്ഭവനാകിയ രാമനു-
മർക്കജനോടഗ്നിസാക്ഷികമാംവണ്ണം
സഖ്യവും ചെയ്തുടൻകൊന്നിതു ബാലിയെ;
സുഗ്രീവനായ്ക്കൊണ്ടു രാജ്യവും നൽകിനാൻ
വാനരാധീസ്വരനായ സുഗ്രീവനും
ജാനകിയെത്തിരഞ്ഞാശു കണ്ടീടുവാൻ
ദിക്കുകൾനാലിലും പോകാനയച്ചിതു
ലക്ഷം കപിവരന്മാരെയോരോ ദിശീ.
ദക്ഷിണദിക്കിനു പോന്നിതു ഞങ്ങളും
രക്ഷോവരനെയും കണ്ടതില്ലെങ്ങുമേ.
മുപ്പതു നാളിനകത്തു ചെന്നീടായ്കി-
ലപ്പോളവരെ വധിക്കും കപിവരൻ.
പാതാളമൾപ്പുക്കു വാസരം പോയതു-
മേതുമറിഞ്ഞീല, ഞങ്ങളതുകൊണ്ടു
ദർഭ വിരിച്ചു കിടന്നു മരിപ്പതി-
ന്നപ്പോൾ ഭവാനെയും കണ്ടുകിട്ടി ബലാൽ.
ഏതാനുമുണ്ടറിഞ്ഞിട്ടു നീയെങ്കിലോ
സീതാവിശേഷം പറഞ്ഞുതരേണമേ.

ഞങ്ങളുടേ പരമാർത്ഥവൃത്താന്തങ്ങ–
ളിങ്ങനേയുളെളാന്നു നീയറിഞ്ഞീടെടോ.
താരേയവാക്കുകൾ കേട്ടു സമ്പാതിയു–
മാരീഢമോദമവനോടു ചൊല്ലിനാൻ. :
ഇഷ്ടനാം ഭ്രാതാവെനിക്കു ജടായു, ഞാ–
നൊട്ടുനാളുണ്ടവനോടു പിരിഞ്ഞതും.
ഇന്നനേകായിരം വത്സരംകൂടി ഞാ–
നെന്നുടെ സോദരൻവാർത്ത കേട്ടീടിനേൻ.
എന്നുടെ സോദരനായുദകക്രിയ
യ്ക്കെന്നേയെടുത്തു ജലാന്തികേ കൊണ്ടുപോയ്
നിങ്ങൾ ചെയ്യിപ്പിനുദകർമ്മാദികൾ;
നിങ്ങൾക്കു വാക്സഹായം ചെയ്വനാശു ഞാൻ.
അപ്പോളവനെയെടുത്തു കപികളു–
മബ്ധിതീരത്തു വെച്ചീടിനാരാദരാൽ.
തത്സലിലേ കളിച്ചഞ്ജലിയും നല്കി
വത്സനാം ഭ്രാതാവിനായ്ക്കൊണ്ടു സാദരം.
സ്വസ്ഥനായ് സമ്പാതി ജാനകിതന്നുടെ
വൃത്താന്തമാശു പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ :
തുംഗമായീടും ത്രികൂടാചലോപരി
ലങ്കാപുരിയുണ്ടു മദ്ധ്യേ സമുദ്രമായ്.
തത്ര മഹാശോകകാനനേ ജാനകി
നക്തഞ്ചരീജനമദ്ധ്യേ വസിക്കുന്നു.
ദൂരമൊരുനൂറു യോജനയുണ്ടതു
നേരേ നമുക്കു കാണാം ഗൃദ്ധ്രനാകയാൽ.
സാമർത്ഥ്യമാർക്കതു ലംഘിപ്പതിന്നവൻ
ഭൂമിതനൂജയെക്കണ്ടു വരും ധ്രുവം.
സോദരനെക്കൊന്ന ദുഷ്ടനെക്കൊല്ലേണ–
മേതൊരുജാതിയും ; പക്ഷവുമില്ല മേ.
യത്നേന നിങ്ങൾ കടക്കേണമാശു പോയ്
രത്നാകരം പിന്നെ വന്നു രഘൂത്തമൻ
രാവണൻതന്നെയും നിഗ്രഹിക്കും ക്ഷണാ–
ലേവമിതിന്നു വഴിയെന്നു നിർണ്ണയം.
രത്നാകരം ശതയോജനവിസ്തൃതം
യാത്നേന ചാടിക്കടന്നു ലങ്കാപുരം–
പൂക്കു വൈദേഹിയെക്കണ്ടു പറഞ്ഞുട–
നിക്കരച്ചാടിക്കടന്നു വരുന്നതും
തമ്മിൽ നിരൂപിക്കനാ മെന്നൊരുമിച്ചു
തമ്മിലന്യോന്യം പറഞ്ഞുതുടങ്ങ്ഹഇനാർ.
സമ്പാതിതന്നുടെ പൂർവവൃത്താന്തങ്ങ–
ളമ്പോടു വാനരന്മാരോടു ചൊല്ലീടിനാൻ :
ഞാനും ജടായുവാം ഭ്രാതാവുമായ് പുരാ–
മാനേന ദർപ്പിതമാനസന്മാരുമായ്
വേഗബലങ്ങൾ പരീക്ഷിപ്പതിന്നതി–
വേഗം പറന്നിതു മേല്പോട്ടു ഞങ്ങളും.
മാർത്താണ്ഡമണ്ഡലപര്യന്തമുൽപതി–
ച്ചാർത്തരായ് വന്നു ദികരരശ്മിയാൽ.

തൽക്ഷണേ തീയും പിടിച്ചിതനുജനു
പക്ഷപുടങ്ങളിലപ്പോളവനെ ഞാൻ
രക്ഷിപ്പതിനുടൻ പിന്നിലാക്കിടിനേൻ.
പക്ഷം കരിഞ്ഞു ഞാൻ വീണിതു ഭൂമിയിൽ.
പക്ഷദ്വയത്തോടു വീണാനനുജനും ;
പക്ഷികൾക്കാശ്രയം പക്ഷമല്ലോ നിജം.
വിന്ധ്യാചലേന്ദ്രശിരസി വീണിടിനേൻ.
പ്രാണശേഷത്താലുണർന്നോരു നേരത്തു
കാണായിതു ചിറകും കരിഞ്ഞിങ്ങനെ.
ദിഗ്ഭ്രമംപൂണ്ടു ദേശങ്ങളറിയാഞ്ഞു
വിഭ്രാന്തമാനസനായുഴന്നങ്ങനെ
ചെന്നേൻ നിശാകരതാപസൻതന്നുടെ
പുണ്യാശ്രമത്തിനു പൂർണ്ണാഭാഗ്യോദയാൽ.
കണ്ടു മഹാമുനി ചൊല്ലിനാന്നോടു
പണ്ടു കണ്ടുള്ളോരറിവുനിമിത്തമായ് ;
എന്തു സമ്പാതേ ! വിരൂപനായ് വന്നതി–
നെന്തുമൂലമിതാരാലകപ്പെട്ടതും ?
എത്രയും ശക്തനായോരു നിനക്കിന്നു
ദഗദ്ധമാവാനെന്തു പക്ഷം പറക നീ.
എന്നതു കേട്ടു ഞാനെന്നുടെ വൃത്താന്ത–
മൊന്നൊഴിയാതെ മുനിയോടു ചൊല്ലിനേൻ.
പിന്നെയും കൂപ്പിത്തൊഴുതു ചോദിച്ചിതു
സന്നമായ് വന്നു ചിറകും ദയാനിധേ !
ജീവനത്തെദ്ധരിക്കേണ്ടുമുപായമി–
ന്നേവമെന്നോടു ചൊല്ലിത്തരേണമേ !
എന്നതു കേട്ടു ചിരിച്ചുമഹാമുനി
പിന്നെദ്ദയാവശനായരുളിച്ചെയ്തു ;
സത്യമായുള്ളതു ചൊല്ലുന്നതുണ്ടു ഞാൻ
കൃത്യം നിനക്കൊത്തവണ്ണം കുരുഷ്വ നീ.
ദേഹംനിമിത്തമീ ദു:ഖമറിക നീ
ദേഹമോർക്കിൽ കർമ്മസംഭവം നിർണ്ണയം.
ദേഹത്തിലുള്ളോരഹംകൃതി കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യുന്നു.
മിഥ്യയായുള്ളോവിദ്യാസമുത്ഭവ–
വസ്തുവായുള്ളോന്നഹംകാരമോർക്ക നീ.
ചിച്ഛായയോടു സംയുക്തമായ് വർത്തതേ
തപ്തമായുള്ളോരയഃപിണ്ഡവൽ സദാ.
തേന ദേഹത്തിന്നു താദാത്മ്യയോഗേന
താനൊരു ചേതനവാനായ് ഭവിക്കുന്നു.
ദേഹോഹമോന്നുള്ള ബുദ്ധിയുണ്ടായ്വരു–
മാഹന്ത നൂനമാത്മാവിനു മായയാ.
ദേഹോഹമദൈവ്യവ കർമ്മകർത്താഹമി–
ത്യാഹന്ത സങ്കല്പ്യ സർവഥാ ജീവനും
കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തു ഫലങ്ങളാൽ ബദ്ധനായ്
സമ്മോഹമാർന്നു ജനനമരണമാം
സംസാരസൗഖ്യാദുഃഖാദികൾ സാധിച്ചു
ഹംസപദങ്ങൾ മറന്നു ചമയുന്നു.

മേല്പോട്ടുമാശു കീഴ്പോട്ടും ഭ്രമിച്ചതി
താൽപര്യവാൻ പുണ്യപാപാത്മക സ്വയം
എത്രയും പുണ്യങ്ങൾ ചെയ്തേൻ വളരെ ഞാൻ
വിത്താനുരൂപേണ യജ്ഞദാനാദികൾ
ദുർഗ്ഗതി നീക്കിസ്സുഖിച്ചു വസിക്കണം
സ്വർഗ്ഗം ഗമിച്ചെന്നു കല്പിച്ചിരിക്കവേ
മൃത്യു ഭവിച്ചു സുഖിച്ചു വാഴുംവിധൗ
ഉത്തമാംഗം കൊള്ള വീഴുമധോഭൂവി.
പുണ്യമൊടുങ്ങിയാലിന്ദുതന്മണ്ഡലേ
ചെന്നു പതിച്ചു ശാല്യാദികളായ് ഭവി–
ച്ചാമോദമുൾക്കൊണ്ടു വാഴും ചിരതരം.
പിന്നെപ്പുരുഷൻ ഭുജിക്കുന്ന ഭോജ്യങ്ങൾ–
തന്നെ ചതുർവിധമായ്ഭവിക്കും ബലാൽ.
എന്നതിലൊന്നു രേതസ്സായ് ചമഞ്ഞതു
ചെന്നു സീമന്തിനീയിലായ് വരും.
യോനിരക്തത്തോടു സംയുക്തമായ് വന്നു
താനേ ജരായുപരിവേഷ്ടിതവുമാം.
ഏകദിനേന കലർന്നു കലലമാ
മേകീഭവിച്ചാലതും പിന്നെമെല്ലാവേ
പഞ്ചരാത്രകൊണ്ടു പിന്നെ യഥാക്രമം
മാംസപേശിത്വം ഭവിക്കുമതിന്നതു
മാസാർദ്ധകാലേന പിന്നെയും മെല്ലവേ
പേശീരുധിരപരിപ്ലുതമാവരു–
മാശു തസ്യാമങ്കരോൽപത്തിയും വരും
പിന്നെയൊരു മൂന്നുമാസേന സന്ധിക–
ളംഗങ്ങൾതോറും ക്രമേണ ഭവിച്ചീടു–
മംഗുലീജാലവും നാലുമാസത്തിനാൽ.
ദന്തങ്ങളും നഖപങ്ക്തിയും ഗുഹ്യവും
സന്ധിക്കും നാസികാകർണ്ണനേത്രങ്ങളും
പഞ്ചമാസംകൊണ്ടു, ഷഷ്ഠമാസേ പുനഃ
കിഞ്ചനപോലും പിഴയാതെ ദേഹിനാം
കർണ്ണയോശ്ഛിദ്രം ഭവിക്കുമതിസ്ഫുടം.
പിന്നെ മോഡ്രോപസ്ഥനാഭി പായുക്കളും
സപ്തമേ മാസി ഭവിക്കും, പുനരപി
പുഷ്ടമായീടും ജാരസ്ഥലാന്തരേ,
ഒൻപതാം മാസേ വളരും ദിനംപ്രതി;
കമ്പം കരചരാണാദികൾക്കും വരും.
പഞ്ചമേ മാസി ചൈതന്യവാനായ് രു–
മഞ്ജസാ ജീവൻ ക്രമേണ ദിനേദിനേ.
നാഭിസൂത്രാല്പരന്ധ്രേണ മാതാവിനാൽ
സാപേക്ഷമായ ഭുക്താന്നരസത്തിനാൽ
വർദ്ധതേ ഗർഭഗമായ പിണ്ഡം മുഹൂർ–
മൃത്യുവരാ നിജ കർമ്മബലത്തിനാൽ.
പൂർവജന്മങ്ങളും കർമ്മങ്ങളും നിജം
സർവകാലം നിരൂപിച്ചു നിരൂപിച്ചു
ദുഃഖിച്ചു ജാഠരവഹ്നിപ്രതപ്തനാ–

യ്തൽക്കാരണങ്ങൾ പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ :
പത്തുനൂറായിരം യോനികളിൽ ജനി–
ച്ചെത്ര കർമ്മങ്ങളനുഭവിച്ചേനഹം.
പുത്രദാരാത്ഥബന്ധുക്കൾ സംബന്ധവു–
മെത്ര നൂറായിരംകോടി കഴിഞ്ഞിതു.
നിത്യകുടുംബഭരണൈകസക്തനാ–
യ്‌വിത്തമന്യായമായാർജ്ജിച്ചിതന്വഹം.
വിഷ്ണുസ്മരണവും ചെയ്തുകൊണ്ടീല ഞാൻ
കൃഷ്ണകൃഷ്ണേതി ജപിച്ചിലോരിക്കലും.
തൽഫലമെല്ലാമനുഭവിച്ചീടുന്നി–
തിപ്പോളിവിടെക്കിടന്നു ഞാനിങ്ങനെ.
ഗർഭപാത്രത്തിൽനിന്നെന്നു ബാഹ്യസ്ഥലേ
കെല്പോടെനിക്കു പുറപ്പെട്ടുകൊള്ളാവൂ ?
ദുഷ്കർമ്മമൊന്നുമേ ചെയ്യുന്നതില്ല ഞാൻ
സൽക്കർമ്മജാലങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതേയുള്ളൂ.
നാരായണസ്വാമിതന്നെയൊഴിഞ്ഞു മ–
റ്റാരെയും പൂജിക്കയില്ല ഞാനെന്നുമേ.
ഇത്യാദി ചിന്തിച്ചുചിന്തിച്ചു ജീവനും
ജാതനാം യോനിരന്ധ്രേണ പീഡാന്വിതം
പാല്യമാനോപി മാതാപിതാക്കന്മാരാൽ
ബാല്യാദിദുഃഖങ്ങളെന്തു ചൊല്ലാവതും !
യൗവനദുഃഖവും വാർദ്ധക്യദുഃഖവും
സർവവുമോർത്തോലേതും പൊറാ സഖേ !
നിന്നാലനുഭൂതമായുള്ളതെന്തിനു
വർണ്ണിച്ചു ഞാൻ പറയുന്നു വൃഥാ ബലാൽ ?
ദേഹോഹമെന്നുള്ള ഭാവനയാ മഹാ–
മോഹേന സൗഖ്യദുഃഖങ്ങളുണ്ടാകുന്നു.
ഗർഭവാസാദി ദുഃഖങ്ങളും ജന്തുവ–
ഗ്ഗോർത്ഭവനാശവും ദേഹമൂലം സഖേ !
സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മാത്മകദേഹദ്വയാൽ പരം
മേലേയിരിപ്പതാത്മാ പരൻ കേവലൻ.
ദേഹാദികളിൽ മമത്വമുപേക്ഷിച്ചു
മോഹമകന്നാത്മജ്ഞാനിയായ് വാഴ്ക നീ.
ശുദ്ധം സദാ ശാന്തമാത്മാമവ്യയം
ബുദ്ധം പരബ്രഹ്മമാനന്ദമദ്വയം
സത്യം സനാതനം നിത്യം നിരുപമം
തത്വമേകം പരം നിർഗ്ഗുണം നിഷ്കളം
സച്ചിന്മയം സകതാത്മകമീശ്വര–
മച്യുതം സർവജഗന്മയം ശാശ്വതം
മായാവിനിർമ്മുക്തമെന്നറിയുന്നേരം
മായാവിമോഹമകലുമെല്ലാവനും
പ്രാരബ്ധകർമ്മവേഗാനുരൂപം ഭൂവി
ജാതനായീടും ദശരഥപുത്രനായ്.
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനെ നിഗ്രഹിച്ചമ്പോടു
ബക്തജനത്തിനു മുക്തി വരുത്തുവാൻ
ദണ്ഡകാരണ്യത്തിൽ വാഴും വിധൗ ബലാൽ

ചണ്ഡനായുള്ള ദശാസ്യനാം രാവണൻ
പുണ്ഡരീകോൽഭൂതയാകിയ സീതയെ
പണ്ഡിതന്മാരായ രാമസൗമിത്രികൾ
വേർപെട്ടിരിക്കുന്നനേരത്തു വന്നു ത–
ന്നാപത്തിനായ്ക്കാട്ടുകൊണ്ടുപോം മായയാ.
ലങ്കയിൽക്കൊണ്ടു വെച്ചീടും ദശാന്തരേ
പങ്കജലോചനയെത്തിരഞ്ഞീടുവാൻ
മർകടരാജനിയോഗാൽ കപികുലം
ദക്ഷിണവാരിധി തീരദേശേ വരും.
തത്ര സമാഗമം നിന്നോടു വാനര–
ക്കെർത്തുമൊരു നിമിത്തേന നിസ്സംശയം.
എന്നാലവരോടു ചൊല്ലിക്കൊടുക്ക നീ
തമ്പംദി വാഴുന്ന ദേശം ദയാവശാൽ.
അപ്പോൾ നിനക്കു പക്ഷങ്ങൾ നവങ്ങളാ–
യുത്ഭവിച്ചീടുമതിനില്ല സംശയം.
എന്നെപ്പറഞ്ഞു ബോധിപ്പിച്ചിതിങ്ങനെ
മുന്നം നിശാകരനായ മഹാമുനി.
വന്നതു കാണ്മിൻ ചിറകുകൾ പുത്തനാ–
യെന്നേ വിചിത്രരേ !നന്നുനന്നെത്രയും.
ഉത്തമതാപസന്മാരുടെ വാക്യവും
സത്യമല്ലാതെ വരികയില്ലെന്നുമേ.
ശ്രീരാമദേവകഥാമൃതമാഹാത്മ്യ–
മാരാലുമോർത്താലറിയാവതല്ലേതും.
രാമനാമാമൃതത്തിന്നു സമാനമാ–
യ്മാമകേ മാനസേ മറ്റു തോന്നിലഹോ !
നല്ലതു മേന്മേൽ വരേണമേ നിങ്ങൾക്കു
കല്യാണഗാത്രിയെക്കണ്ടുകിട്ടേണമേ !
നന്നായതിപ്രയത്നം ചെയ്കിലർണ്ണവ–
മിന്നുതന്നെ കടയ്ക്കായ്വരും നിർണ്ണയം.
ശ്രീരാമനാമസ്മൃതികൊണ്ടു സംസാര–
വാരാന്നിധിയെക്കടക്കുന്നിതേവരും.
രാമഭാര്യാലോകനാർത്ഥമായ് പോകുന്ന
രാമഭക്തന്മാരാം നിങ്ങൾക്കൊരിക്കലും
സാഗരത്തെക്കടന്നീടുവാനേതുമൊ–
രാകുലമുണ്ടാകയില്ലൊരുജാതിയും.
എന്നു പറഞ്ഞു പറന്നു മറഞ്ഞിത–
ത്യുന്നതനായ സമ്പാതി വിഹായസാ.

/സമുദ്രലംഘനചിന്ത/
പിന്നെക്കപിവരന്മാർ കൗതുത്തോടു–
മന്യോന്യമാശു പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാർ,
ഉഗ്രം മഹാനക്രചക്രഭയങ്കര–
മഗ്രേ സമുദ്രമാലോക്യ കുപികുലം
എങ്ങനെ നാമിതീനെക്കടക്കുന്നവാ–
റെങ്ങും മറുകര കാണ്മാനിമില്ലല്ലോ.
ആവതില്ലാത്തതു ചിന്തിച്ചു ഖേദിച്ചു

ചാവതിനെന്താവകാശം കപികളേ!
ശക്രതനയതനൂജനാമംഗദൻ
മർക്കടനായകന്മാരോടു ചൊല്ലിനാൻ:
എത്രയും വേഗബലമുള്ള ശൂരന്മാർ
ശക്തിയും വിക്രമവും പാരമുണ്ടല്ലോ
നിങ്ങളെല്ലാവർക്കു, മെന്നാലിവരിൽ വെ-
ച്ചീങ്ങുവന്നെന്നോടൊരുത്തൻ പറയണം.
ഞാനിതിനാളെന്നവല്ലോ നമ്മുടെ
പ്രാണനെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളഉന്നതും ദൃഢം.
സുഗ്രീവരാമസൗമിത്രികൾക്കും ബഹു
വ്യഗ്രം കളഞ്ഞു രക്ഷിക്കുന്നതുമവൻ.
അംഗദനീങ്ങനെ ചൊന്നതു കേട്ടവർ
തങ്ങളിൽ തങ്ങളിൽ നോക്കിനാരേവരും.
ഒന്നും പറഞ്ഞീലൊരുത്തരുമംഗദൻ
പിന്നെയും വാനരന്മാരോടു ചൊല്ലിനാൻ
ചിത്തേ നിരൂപിച്ചു നിങ്ങളുടെ ബലം
പ്രത്യേകമുച്യതാ മുദ്യോഗപൂർവകം.
ചാടാമെനിക്കു ദശയോജനവഴി
ചാടാമിരുപതെനിക്കെന്നൊരു കപീ.
മുപ്പതി ചാടാമെനിക്കെന്നപരനു-
മപ്പടി നാൽപതാമെന്നു മറ്റേവനും.
അൻപതറുപതെഴുപതുമാമെന്നു-
മെൺപതു ചായാമിനിക്കെന്നൊരുവനും.
അൻപതുപതെഴുപതുമാമെന്നു-
മെൺപതു ചാടാമിനിക്കെന്നൊരുവനും.
തൊണ്ണൂറു ചാടുവാൻ ദണ്ഡമില്ലേകനെ-
ന്നവർണ്ണവമോ നൂറു യോജനയുണ്ടല്ലോ.
ഇക്കണ്ട നമ്മിലാർക്കും കടക്കാവത-
ല്ലിക്കടൽ മർക്കടവീരരേ ! നിർണ്ണയം.
മുന്നം ത്രിവിക്രമൻ മൂന്നു ലോകങ്ങളും
ഛന്നനായ് മൂന്നടിയായളക്കം വിധൗ
യൗവനകാലേ പെരുമ്പറയും കൊട്ടി
മൂവേഴുവട്ടം വലത്തു വെച്ചീടിനേൻ.
വാർദ്ധകഗ്രസ്തനായേനിദാനീം ലവ-
ണാബ്ദി കടപ്പാനുമില്ല വേഗം മമ.
ഞാനിരുപത്തൊന്നുവട്ടം പ്രദക്ഷിണം
ദാനവാരിക്കു ചെയ്തേൻ ദശമാത്രയാ.
കാലസ്വരൂപനാമീശ്വരൻതന്നുടെ
ലീലകളോത്തോളമത്ഭുതമെത്രയും,
ഇത്ഥമജാത്മൻ ചൊന്നതു കേട്ടതി-
നുത്തരം വൃത്രാപിപൗത്രനും ചൊല്ലിനാൻ :
അങ്ങോട്ടു ചാടാമെനിക്കെന്നു നിർണ്ണയ-
മിങ്ങോട്ടു പോരുവാൻ ദണ്ഡമുണ്ടാകിലാം.
സാമത്ഥ്യമില്ല മറ്റാർക്കുമെന്നാകിലും
സാമർത്ഥ്യമൂണ്ടു ഭവാനിതിനെങ്കിലും
ഭൃത്യജനങ്ങളയയ്ക്കയില്ലെന്നുമേ

ഭൃത്യരിലേകനുണ്ടാമെന്നതേ വരൂ.
ആർക്കുമേയില്ല സാമർത്ഥ്യമനശനം.
ദീക്ഷിച്ചുതന്നെ മരിക്ക നല്ലു വയം
താരേയനേവം പറഞ്ഞോരന്തരം
സാരസസംഭവനന്ദൻ ചൊല്ലിനാൻ :
എന്തു ജഗൽപ്രാണനന്ദന നിങ്ങനെ
ചിന്തിച്ചിരിക്കുന്നതേതും പറയാതെ ?
കണ്ഠനായ്ത്തന്നെയിരുന്നുകളകയോ ?
കണ്ടീല നിന്നെയൊഴിഞ്ഞു മറ്റാരേയും.
ദാക്ഷായണീഗർഭപാത്രസ്ഥനായൊരു
സാക്ഷാൽ മഹാദേവഹീജമല്ലോ ഭവാൻ.
പിന്നെ വാതാത്മജനാകയുമുണ്ടു, വൻ–
തന്നോടു തുല്യൻ ബലവേഗമോർക്കിലോ.
കേസരിയെക്കൊന്നു താപം കളഞ്ഞൊരു
കേസരിയാകിയ വാനരനാഥനു
പുത്രനായഞ്ജന പെറ്റുളവായൊരു
സത്വഗുണപ്രധാനൻ ഭവാൻ കേവലം.
അഞ്ജനാഗർഭച്യുതനായവനീയി–
ലഞ്ജസാ ജാതനായ് വീണനേരം ഭവാൻ
അഞ്ഞൂറു യോജന മേല്പോട്ടു ചാടിയ–
തും ഞാനറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതു മാനസേ.
ചണ്ഡകിരണനുദിച്ചു പൊങ്ങുന്നേരം
മണ്ഡലംതന്നെത്തുടെക്കണ്ടു നീ
പക്വമെന്നോർത്തു ഭക്ഷിപ്പാനുനടുക്കയാൽ
ശക്രനുടെ വജ്രമേറ്റു പതിച്ചതും.
ദു:ഖിച്ചു മാരുതൻ നിന്നെയും കൊണ്ടുപോയ്–
പൂക്കിതു പാതാളമപ്പോൾ ത്രിമൂർത്തികൾ
മുപ്പത്തുമുക്കോടി വാനവർതമ്മൊടു–
മുല്പലസംഭവപുത്രവർഗ്ഗത്തൊടും
പ്രത്യക്ഷമായ് വന്നനുഗ്രഹിച്ചീടിനാർ
മൃത്യു വരാ ലോകനാശം വരുമ്പൊഴും
കല്പാന്തകാലത്തുമില്ല മൃതിയെന്നു
കല്പിച്ചതിന്നിളക്കം വരാ നിർണ്ണയം.
ആമ്നായസാരാർത്ഥമൂർത്തികൾ ചൊല്ലി
നാമ്നാ ഹനൂമാനിവനെന്നു സാദരം.
വജ്രം ഹനുവിങ്കലേറ്റു മുറികയാ–
ലച്ചരിത്രങ്ങൾ മറന്നിതോ മാനസേ ?
നിൻ കൈയില്ലല്ലോ തന്നതു രാഘവ–
നംഗുലീയതുമെന്തിനെന്നോർക്ക നീ.
ത്വദ്ബലവീര്യവേഗങ്ങൾ വർണ്ണിപ്പതി–
നിപ്രഞ്ചത്തിങ്കലാർക്കുമാമല്ലെടോ.
ഇത്ഥം വിധിസുതൻ ചൊന്നനേരം വായു–
പുത്രനുമുത്ഥായ സത്വരം പ്രീതനായ്
ബ്രഹ്മാണ്ഡമാശു കുലുങ്ങുമാറൊന്നവൻ.
സമ്മദാൽ ! സിംഹനാദംചെയ്തുരുളീനാൻ.
വാമനമൂർത്തിയെപ്പോലെ വളർന്നവൻ

ഭൂമിധുരാകാരനായ് നിന്നു ചൊല്ലിനാൻ :
ലംഘനംചെയ്തു സമുദ്രത്തെയും പിന്നെ
ലങ്കാപുരത്തെയും ഭസ്മമാക്കി ക്ഷണാൽ
രാവണനെക്കുലത്തോടുമൊടുക്കി ഞാൻ
ദേവീനേയുംകൊണ്ടു പോരുവനിപ്പൊഴേ.
അല്ലായ്കിലോ ദശകണ്ഠനെബ്ബന്ധിച്ചു
മെല്ലവേ വാമകരത്തിലെടുത്തുടൻ
കൂടത്രയത്തോടു ലങ്കാപുരത്തെയും
കൂടെ വലത്തുകരത്തിലാക്കിക്കൊണ്ടു
രാമാന്തികേ വെച്ചു കൈതൊഴുതീടുവൻ
രാമാംഗുലീയമെൻ കയ്യിലുണ്ടാകയാൽ.
മാരുതിവാക്കു കേട്ടോരു വിധിസുത–
നാരൂഢകൗതുകം ചൊല്ലിനാൻ പിന്നെയും :
ദേവിയെക്കണ്ടു തിരിയേവരിക നീ
രാവണനോടെതിർത്തീടുവാൻ പിന്നെയാം.
നിഗ്രഹിച്ചീടും ദശാസ്യനെ രാഘവൻ
വിക്രമം കാട്ടുവാനന്നേരമാമല്ലോ
പുഷ്കരമാർഗ്ഗേണ പോകും നിനക്കൊരു
വിഘ്നം വരായ്ക ! കല്യാണം ഭവിക്ക ! തേ.
മാരുതദേവനുമുണ്ടരികേ തവ
ശ്രീരാമകാര്യാർത്ഥമായല്ലോ പോകുന്നു.
ആശീർവചനവുംചെയ്തു കപികുല–
മാശു പോകെന്നു വിധിച്ചോരനന്തരം
വേഗേന പോയ്മഹേന്ദ്രത്തിൻ മുകളേറി
നാഗാരിയെപ്പോലെ നിന്നു വിളങ്ങിനാൻ.

ഇത്ഥം പറഞ്ഞറിയിച്ചോരു തത്തയും
ബദ്ധമോദത്തോടിരുന്നിതക്കാലമേ.

ഇത്യദ്ധ്യാത്മരാമായണേ
ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ
കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡം സമാപ്തം.

....

സുന്ദരകാണ്ഡം

....

ഹരി : ശ്രീഗണപതയേ നമ :
അവിഘ്നമസ്തു.

സകല ശുകകുല വിമല തിലകിതകളേബരേ
സാരസ്യ പീയുഷ സാര സർവ്വസ്വമേ
കഥയ മമ കഥയ മമ കഥകളതിസാദരം
കാകുസ്ഥലീലകൾ കേട്ടാൽ മതിവരാ.
കിളിമകളൊടതിസരസമിതി രഘുകുലാധിപൻ

കീർത്തി കേട്ടീടുവാൻ ചോദിച്ചനന്തരം
കളമൊഴിയുമഴകിനൊടു തൊഴുതു ചൊല്ലീടിനാൾ.
കാരുണ്യമൂർത്തിയെച്ചിന്തിച്ചു മാനസേ.
ഹിമശിഖരിസുതയൊടു ചിരിച്ചു ഗംഗാധര-
നെങ്കിലോ കേട്ടുകൊൾകെന്നരുളിച്ചെയ്തു:-

ലവണജലനിധി ശതകയോജനാവിസ്തൃതം
ലംഘിച്ചു ലങ്കയിൽ ചെല്ലുവാൻ മാരുതി
മനുജപരിവൃഢ ചരണനളിനയുഗളം മുദാ
മാനസേ ചിന്തിച്ചുറപ്പിച്ചു നിശ്ചലം
കപിവരരൊടമിതബലസഹിതമുരചെയ്തിതു
കണ്ടുകൊൾവിൻ നിങ്ങളെങ്കിലെല്ലാവരും.

മമ ജനകസദൃശനഹമതിചപലമംബരേ
മാനേന പോകുന്നിതാശരേശാലയേ
അജതനയതനയശരസമമധികസാഹസാ-
ലദ്യൈവ പശ്യാമി രാമപത്നീമഹം.
അഖിലജഗദധിപനൊടു വിരവൊടറിയിപ്പനി-
ങ്ങദ്യ കൃതാർത്ഥനായേൻ കൃതാർത്ഥോ സ്മ്യഹം
പ്രണതജന ബഹുജനനമരണഹര നാമകം
പ്രാണപ്രയാണകാലേ നിരൂപിപ്പവൻ
ജനിമരണജലനിധിയെ വിരവൊടു കടക്കുമ-
ജ്ജന്മനാ കിം പുസ്തസ്യ ദൂതോ സ്മ്യഹം.
തദനു മമ ഹൃദി സപദി രഘുപതിരനാരതം
തസ്യാംഗുലീയവുമുണ്ടു ശിരസി മേ
കിമപിനഹി ഭയമുദധിസപദി തരിതും നിങ്ങൾ
കീശപ്രവരരേ ! ഖേദിയായ്കേതുമേ.
ഇതിപവനതനയനുരചെയ്തു വാലും നിജ-
മേറ്റമുയർത്തിപ്പരത്തിക്കരങ്ങളും
അതിവിപുലഗളതലവുമാർജ്ജിവമാക്കിനി-
ന്നാകുഞ്ചിതാംഘ്രിയായൂർദ്ധ്വനയനനായ്
ദശവദനപുരിയിൽ നിജ ഹൃദയമുറപ്പിച്ചു
ദക്ഷിണദിക്കുമാലോക്യ ചാടീടിനാൻ.
പതഗപതിരിവ പവനസുതനഥ വിഹായസാ
ഭാനുബിംബാഭയാ പോകും ദശാന്തരേ

/മാർഗ്ഗവിഘ്നം/
അമരസമുദയമനിലതനയബലവേഗങ്ങ-
ളാലോക്യ ചൊന്നാർ പരീക്ഷമാർത്ഥം തദാ
സുരസയൊടു പവനസുത സുഖഗതി മുടക്കുവാൻ
തൂർണ്ണം നടന്നിതു നാഗജനനിയും.
ത്വരിതമനിലജമതിബലങ്ങളറിഞ്ഞതി-
സൂക്ഷ്മദൃശാ വരികെന്നതു കേട്ടവൾ
ഗഗനപഥി പവനസുത ജവഗതി മുടുക്കുവാൻ
ഗർവ്വേണ ചെന്നു തത്സന്നിധൗ മേവിനാൾ.
കഠിനതരമലറിയവളവനൊടുരചെയ്തിതു

കണ്ടീലയോ ഭേവാനെന്നെക്കപിവര !
ഭയരഹിതമിതുവഴി നടക്കുന്നവർകളെ
ഭക്ഷിപ്പതിന്നു മാം കല്പിച്ചിതീശ്വരൻ.
വിധിവിഹിതമശനമിതു നൂനമദ്യ ത്വയാ
വീര ! വിശപ്പെനിക്കേറ്റമുണ്ടോർക്ക നീ.
മമ വദനകുഹരമതിൽ വിരവിനൊടു പൂക നീ
മറ്റൊന്നുമോർത്തു കാലം കളയായ്കെടോ !
സരസമിതി രഭസതരമതനു സുരസാഗിരം
സാഹസാൽ കേട്ടനിലാത്മജൻ ചൊല്ലിനാൻ:–

അഹമഖിലജഗദധിപനവരഗുരുശാസനാ–
ലാശു സീതാന്വേഷണത്തിന്നു പോകുന്നു
അവളെ നിശിചരപുരിയിൽ വിരവിനൊടു ചെന്നുക–
ണ്ടദ്യവാ ശ്വോവാ വരുന്നതുമുണ്ടു ഞാൻ.
ജനകനരപതി ദുഹിതൃ ചരിതമഖിലം ദ്രുതം
ചെന്നു രഘുപതിയോടറിയിച്ചു ഞാൻ
തവ വദനകുഹരമതിലപഗതഭയാകുലം
താല്പര്യമുൾക്കൊണ്ടു വന്നു പുക്കീടുവൻ
അനൃതമകതളിരിലൊരുപൊഴുതുമറിവീലഹ–
മാശു മാർഗ്ഗം ദേഹി ദേവി ! നമോ സ്തുതേ.

തദനു കപികുലവരനോടവളുമുരചെയ്തിതു
ദാഹവും ക്ഷുത്തും പൊറുക്കരുതേതുമേ
മനസി തവ സുദൃഢമിതി യദി സപദി സാദരം
വാ പിളർന്നീടെന്നു മാരുതി ചൊല്ലിനാൻ.
അതിവിപുലമുടലുമൊരു യോജനായാമമാ–
യാശുഗനന്ദൻ നിന്നതു കണ്ടവൾ.
അതിലധികതര വദനവിരമൊടനാകുല–
മൽഭുതമായഞ്ചു യോജനാവിസ്തൃതം
പവനതനയനുമതിനു ത്ഡടിതി ദശയോജനാ–
പരിമിതി കലർന്നു കാണായോരനന്തരം
നിജമനസി ഗുരുകുതുകമൊടു സുരസയും തദാ
നിന്നാളിരുപതുയോജനവായുമായ്.
മുഖകുഹരമതിവിപുലമിതി കരുതി മാരുതി
മുപ്പതുയോജന വണ്ണമായ് മേവിനാൻ.
അലമലമിതയമമലനരുതു ജയമാർക്കുമെ–
ന്നൻപതു യോജന വാ പിളർന്നീടിനാൾ
അതുപൊഴുതു പവനസുതനതി കൃശശരീരനാ–
യംഗുഷ്ഠതുല്യനായുൾപ്പുക്കരുളിനാൻ.
തദനു ലഘുതരമവനുമുരുതരതപോബലാൽ
തത്ര പുറത്തു പുറപ്പെട്ടു ചൊല്ലിനാൻ:–

ശ്രൃണു സുമുഖി ! സുരസുഖപരേ ! സുരസേ ! ശുഭേ !
ശുദ്ധേ ! ഭുജംഗമാതാവേ ! നമോ സ്തുതേ !
ശരണമിഹ ചരണസരസിജയുഗളമേവ തേ
ശാന്തേ ! ശരണ്യേ ! നമസ്തേ നമോ സ്തുതേ !

പ്ലവഗ പരവൃദ്ധവചന നിശമന ദശാന്തരേ
ചേർത്തും ചിരിച്ചും പറഞ്ഞു സുരസയും :-

വരിക തവ ജയമതിസുഖേന പോയ് ചെന്നു നീ
വല്ലഭാവൃത്താന്തമുള്ളവണ്ണം മുദാ
രഘുപതിയൊടഖിലമറിയിക്ക തൽ കോപേന
രക്ഷോഗമത്തെയുമൊക്കെയൊടുക്കണം.
അറിവതിനു തവ ബലവിവേക വേഗാദിക-
ളാദിതേയന്മാരയച്ചു വന്നേനഹം
നിജചരിതമഖിലമവളവനൊടറിയിച്ചുപോയ്
നിർജ്ജരലോകം ഗമിച്ചാൾ സുരസയും.

പവനസുതനഥ ഗഗനപഥി ഗരുഡതുല്യനാ-
യ്പാഞ്ഞു പാരാവാരമീതേ ഗമിക്കുമ്പോൾ
ജലനിധിയുമചലവരനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ
ചെന്നു നീ സല്ക്കരിക്കേണം കപീന്ദ്രനെ
സഗരനരപതിതനയരെന്നെ വളർക്കയാൽ
സാഗരമെന്നു ചൊല്ലുന്നിതെല്ലാവരും
തദഭിജനഭവനറിക രാമൻ തിരുവടി
തസ്യ കാര്യാർത്ഥമാസ്യോകുന്നതുമിവൻ
ഇടയിലൊരുപതനമവനില്ല തല്ക്കാരണാ-
ലിച്ഛയാ പൊങ്ങിത്തളർച്ചതീർത്തീടണം.
മണികനകമയനമലനായ മൈനാകവും
മാനുഷവേഷം ധരിച്ചു ചൊല്ലീടിനാൻ:-

ഹിമശിഖരിതനയനഹമറിക കപിവീര നീ-
യെന്മേലിരുന്നു തളർച്ചയും തീർക്കെടോ.
സലിലനിധി സരഭസമയക്കയാൽ വന്നു ഞാൻ
സാദവും ദാഹവും തീർത്തു പൊയ്ക്കൊൾകെടോ !
അമൃതസമലവുമതി മധുരമധുപൂരവു-
മാർദ്രപക്വങ്ങളും ഭക്ഷിച്ചുകൊൾക നീ.
അലമലമിതരുതരുതു രാമകാര്യാർത്ഥമാ-
യാശു പോകുവിധൗ പാർക്കരുതെങ്ങുമേ
പെരുവഴിയിലശനശയനങ്ങൾ ചെയ്കെന്നതും
പേർത്തുമറ്റൊന്നു ഭാവിക്കയെന്നുള്ളതും
അനുചിതമിതറിക രഘുകുലതിലകകാരയങ്ങ-
ളൻപോടുസാധിച്ചൊഴിഞ്ഞരുതൊന്നുമേ.
വിഗതഭയമിനി വിരവൊടിന്നു ഞാൻ പോകുന്നു
ബന്ധുസല്ക്കാരം പരിഗ്രഹിച്ചേനഹം
പവനസുതനിവയുമുരചെയ്തു തൻ കൈകളാൽ
പർവ്വതാധീശ്വരനെത്തലോടീടിനാൻ.
പുനരവനുമനിലസമമുഴറി നടകൊണ്ടതു
പുണ്യജനേന്ദ്രപുരംപ്രതി സംഭ്രമാൽ.

തദനു ജലനിധിയിലതിഗഭീരദേശാലയേ
സന്തതം വാണെഴും ഛായാഗ്രഹിണിയും

സരിദധിപനുപരി പരിചോടു പോകുന്നവൻ
തൻനിഴലാശു പിടിച്ചു നിർത്തീടിനാൾ.
അതുപൊഴുതു മമ ഗതി മുടക്കിയതാരെന്ന-
തന്തരാ പാർത്തു കീഴ്പോട്ടു നോക്കീടിനാൻ
അതിവിപുലതരഭയകരാംഗിയെക്കണ്ടള-
വംഘ്രിപാതേന കൊന്നീടിനാൻ തൽക്ഷണേ.
നിഴലതു പിടിച്ചുനിർത്തിക്കൊന്നു തിന്നുന്ന
നീചയാം സിംഹികയെക്കൊന്നനന്തരം
ദശവദന പുരിയിൽ വിരവോടു പോയീടുവാൻ
ദക്ഷിണദിക്കു നോക്കിക്കുതിച്ചീടിനാൻ
ചരമഗിരിശിരസി രവിയും പ്രവേശിച്ചിതു
□ുരുലങ്കാഗോപുരാഗ്രേ കപീന്ദ്രനും.

ദശവദനനഗരമതി വിമല വിപുലസ്ഥലം
ദക്ഷിണവാരിധിമദ്ധ്യേ മനോഹരം
ബഹുലഫലകുസുമദലയുത വിടപിസങ്കുലം
വല്ലീകുലാവൃതം പക്ഷിമൃഗാന്വിതം
മണികനകമയമമരപുരസദൃശമംബുധി-
മദ്ധ്യേത്രികൂടാതലോപരി മാരുതി
കമലമകൾ ചരിതമറിവതിനു ചെന്നൻപോടു
കണ്ടിതുലങ്കാനഗരം നിരുപമം.
കനകവിരചിതമതിൽ കിടങ്ങും പലതരം
കണ്ടു കടപ്പാൻ പണിയെന്നു മാനസേ
പരവശതയൊടു ത്ഡടിതി പലവഴി നിരൂപിച്ചു
പത്മനാഭൻതന്നെ ധ്യാനിച്ചു മേവിനാൻ.

നിശി തമസി നിശിചരപുരേ കൃശരൂപനായ്
നിർദ്ദേശനദേശേ കടപ്പനെന്നോർത്തവൻ
നിജമനസി നിശിചരകുലരിയെ ധ്യാനിച്ചു
നിർജ്ജരവൈരിപുരം ഗമിച്ചീടിനാൻ.
പ്രകൃതിചപലനു മധികചപലമചലം മഹൽ
പ്രകാരവും മുറിച്ചാകാരവും മറ-
ച്ചവനിമകളടിമലരുമകതളിരിലോർത്തുകൊ-
ണഞ്ജനാനന്ദനനഞ്ജസാ നിർഭയം.

/ലങ്കാലക്ഷ്മിമോക്ഷം/
ഉടൽ കടുകിനൊടുസമമിടത്തുകാൽ മുമ്പിൽവ-
ച്ചുള്ളിൽ മടപ്പാൻ തുടങ്ങും ദശാന്തരേ
കഠിനതരമലറിയൊരു രജനിപരിവേഷമാ-
യ്ക്കാണായിതാശു ലങ്കാശ്രീയേയും തദാ.
ഇവിടെ വരുവതിനു പറകെന്തുമൂലം ഭവാ-
നേകനായ് ചോരനോ ചൊല്ലുനിൻ വാഞ്ഛിതം
അസുരസുരനരപശുമൃഗാദി ജന്തുക്കൾ മ-
റ്റാർക്കുമേ വന്നുകൂടാ ഞാനറിയാതെ.
ഇതി പരുഷവചനമൊടണഞ്ഞു താഡിച്ചിതൊ-
ന്നേറെ രോഷേണ താഡിച്ചു കപീന്ദ്രനും

രഘൂകുലജവരസചിവവാമമുഷ്ടിപ്രഹാ–
രേണ പതിച്ചു വമിച്ചിതു ചോരയും
കപിവരനൊടവളുമെഴുന്നേറ്റു ചൊല്ലീടിനാൾ
കണ്ടേനെടൊ തവ ബാഹുബലം സഖേ !
വിധിവിഹിതമിതു മമ പുരൈവ ധാതാവുതാൻ
വീര ! പറഞ്ഞിതെന്നോടിതുമുന്നനേ.

സകലജഗദധിപതി സനാതനൻ മാധവൻ
സാക്ഷാൽ മഹാവിഷ്ണുമൂർത്തി നാരായണൻ
കമലദലനയനനവനിയിലവതരിക്കുമുൾ–
ക്കാരുണ്യമോടഷ്ടവിംശതി പര്യയേ
ദശരഥനൃപതിതനയനായ് മമ പ്രാർത്ഥനാൽ
ത്രേതായുഗേ ധർമ്മദേവരക്ഷാർത്ഥമായ്
ജനകനൃപനരനുമകളായ് നിജ മായയും
ജാതയാം പംക്തിമുഖ വിനാശത്തിനായ്
സരസിരുഹനയനനടവിയിലഥ തപസ്സിനായ്
സഭ്രാതൃഭാര്യനായ് വാഴും ദശാന്തരേ
ദശവദനനവനിമകളെയുമപഹരിച്ചുടൻ
ദക്ഷിണവാരിധി പുക്കിരിക്കുന്നനാൾ
സപദി രഘുവരനൊടരുണജനു സാചിവ്യവും
സംഭവിക്കും പുനസ്സുഗ്രീവശാസനാൽ.
സകലദിശികപികൾ തിരവാൻ നടക്കുന്നതിൽ
സന്നദ്ധനായ് വരുമേകൻ തവാന്തികേ.
കലഹമവനൊടു ത്ഡടിതി തുടരുമളമെത്രയും
കാതരയായ് വരും നീയൊന്നു നിർണ്ണയം
രണനിപുണനൊടു ഭവതി താഡനവുംകൊണ്ടു
രാമദൂതന്നു നർകേണമനുരജ്ഞനും
ഒരുകപിയൊടൊരുദിവസമടിത്ഡടിതികൊൾകീൽനീ.
യോടിവാങ്ങിക്കൊള്ളുകെന്നു വരിഞ്ചനും
കരുണയൊടു ഗതകപടമായ് നിയോഗിക്കയാൽ
കാത്തിരുന്നേനിവിടെപ്പലകാലവും.
രഘുപതിയൊടിനിയൊരിടരൊഴികെ നടകൊൾക നീ
ലങ്കയും നിന്നാൽ ജിതയയിരിന്നെടോ !
നിഖില നിശിചരകുലപതിക്കു മരണവും
നിശ്ചയമേറ്റമടുത്തു ചമഞ്ഞിതു.

ഭഗവദനുചര ! ഭവതു ഭാഗ്യം ഭവാനിനി
പാരാതെചെന്നു കണ്ടീടുക ദേവിയെ
ത്രിദശകുലരിപുദശമുഖാന്തഃപുരവരേ
ദിവ്യലീലാവനേ പാദപസംകുലേ
നവകുസുമഫലസഹിതവിടപിയുതശിംശപാ
നാമവൃക്ഷത്തിൻ ചുവട്ടിലതിശുചാ
നിശിചരികൾനടുവിലഴലൊടു മരുവിടുന്നെടോ !
നിർമ്മഗാത്രിയാം ജാനകി സന്തതം
ത്വരിതമവൾചരിതമുടനവനൊടറിയിക്ക പോ–
യംബുധിയും കടന്നംബരാന്തേ ഭവാൻ

അഖിലജഗദധിപതി രഘൂത്തമൻ പാതുമാ–
മസ്തു തേ സ്വസ്തിരത്യുത്തമോത്തംസമേ !
ലഘൂമധുരവചനമിതി ചൊല്ലി മറഞ്ഞിതു
ലങ്കയിൽനിന്നു വാങ്ങീ മലർമങ്കയും.

/സീതാദർശനം/
ഉദകനിധി നടുവിൽ മരുവും ത്രികൂതാദ്രിമേ–
ലുല്ലംഘിതാബ്ധൗ പവനാത്മജനി
ജനകനരപതിവരമകൾക്കും ദശാസ്യനും
ചെമ്മേ വിറച്ചിതു വാമഭാഗം തുലോ.
ജനകനരപതിദുഹിതൃവരനു ദക്ഷാംഗവും
ജാതനെന്നാകിൽ വരും സുഖദു:ഖവും.

തദനു കപികുലപതി കടന്നിതു ലങ്കയിൽ
താനതിസൂക്ഷ്മശരീരനായ് രാത്രിയിൽ.
ഉദിത രവികിരണരുചി പൂണ്ടൊരു ലങ്കയി–
ലൊക്കെത്തിരഞ്ഞാനൊരേടമൊഴിയതെ.
ദശവദനമണിനിലയമായിരിക്കും മമ
ദേവിയിരിപ്പേടമെന്നോര്ത്തു മാരുതി
കനകമണിനികര വിരചിത പുരയിലെങ്ങുമേ
കാണാഞ്ഞു ലങ്കാവചനമോർത്തീടിനാൻ.
ഉടമയൊടുമസുരപുരി കനിവിനൊടു ചൊല്ലിയോ–
രുദ്യാനദേശേ തിരഞ്ഞു തുടങ്ങിനാൻ.
ഉപവനവുമമൃതസമ സലിലയുത വാപിയു–
മുത്തുംഗസൗധങ്ങളും ഗോപുരങ്ങളും
സഹജസുതസചിവബലപതികൾ ഭവനങ്ങളും
സൗവർണ്ണസാലധ്വജപതാകങ്ങളും
ദശവദനമണിഭവനശോഭകാണും വിധൗ
ദിക്പാലമന്ദിരം ധികൃതമായ് വരും

കനകമണിരചിതഭവനങ്ങളിലെങ്ങുമേ
കാണാഞ്ഞു പിന്നെയും നീളെ നോക്കും വിധൗ
കുസുമചയസുരഭിയൊടു പവനനതിഗൂഢമായ്
കൂടെത്തടഞ്ഞു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയുടൻ
ഉപവനവുമുരുതരതരുപ്രവരങ്ങളു–
മുന്നതമായുള്ള ശിംശപാവൃക്ഷവും
അതിനിടെ കടമഖിലജഗദീശ്വരിതന്നെയു–
മാശുഗനാശു കാട്ടിക്കൊടുത്തീടിനാൻ.

മലിനതര ചികുരവസനംപൂണ്ടു ദീനമായ്
മൈഥിലിതാൻ കൃശഗാത്രിയായെത്രയും
ഭയവിവശമവനിയിലുരുണ്ടും സദാ ഹൃദി
ഭർത്താവുതന്നെ നിനച്ചു നിനച്ചലം
നയനജലമനവരതമൊഴുകിയൊഴുകിപ്പതി–
നാമത്തെ രാമരാമേതി ജപിക്കയും
നിശിചരികൾ നടുവിലഴലൊടു മരുവുമീശ്വര

നിത്യസ്വരൂപിണിയെകണ്ടു മാരുതി
വിടപിവരശിരസി നിബിഡച്ഛാദാന്തർഗ്ഗതൻ
വിസ്മയംപൂണ്ടു മറഞ്ഞിരുന്നീടിനാൻ.
ദിവസകരകുലപതി രഘൂത്തമൻ തന്നുടെ
ദേവിയാം സീതയെക്കണ്ടു കപിവരൻ
കമലമകളഖില ജഗദീശ്വരിതന്നുടൽ
കണ്ടേൻ കൃതാർത്ഥോ സ്മ്യഹം കൃതാർത്ഥോ സ്മ്യഹം
ദിവസകരകുലപതി രഘൂത്തമൻകാര്യവും
ദീനതയെന്നിയേ സാധിച്ചിതിന്നു ഞാൻ

/രാവണന്റെ പുറപ്പാട്/
ഇതിപലവുമകതളിരിലോർത്തു കപിവര-
നിത്തിരി നേരമിരിക്കും ദശാന്തരേ
അസുരകുലവര നിലയത്തിൻ പുറത്തുനി-
ന്നാശു ചില ഘോഷശബ്ദങ്ങൾ കേൾക്കായി.
കിമിതമിതി സപദി കിസലയചയ നിലീനനാ-
യ്ക്കീടവദ്ദേഹം മറച്ചു മരുവിനാൻ.
വിബുധകുലരിപു ദശമുഖൻ വരവെത്രയും
വസ്മയത്തോടു കണ്ടു കപികുഞ്ജരൻ
അസുരസുര നിശചരാ വരാംഗനാവൃന്ദവു-
മൽഭുതമായുള്ള ശ്ര്യംഗാരവേഷവും
ദശവദനനനവരതമകതളിരിലുണ്ടു തൻ
ദേഹനാശം ഭവിക്കുന്നതെന്നീശ്വര !
സകല ജഗദധിപതി സനാതനൻ സന്മയൻ
സാക്ഷാൽ മുകുന്ദനേയും കണ്ടുകണ്ടു ഞാൻ
നിശിതതര ശരശകലിതാംഗനായ്ക്കേവലേ
നിർമ്മലമായ ഭഗവൽ പാദാംബുജേ
വരദജനമരുമമൃതാനന്ദപൂർണ്ണമാം
വൈകുണ്ഠരാജ്യമെനിക്കെന്നു കിട്ടുന്നു ?
അതിനുബത സമയമിദമിതി മനസി കരുതി ഞാ-
നംഭോജപുത്രിയെക്കൊണ്ടു പോന്നീടിനാൻ.
അതിനുമൊരു പരിഭവമൊടുഴറി വന്നീലവ-
നായുർവ്വിനാശകാലം നമുക്കാഗതം.
ശിരസി മമ ലിഖിതമിഹ മരണസമയം ദൃഢം
ചിന്തിച്ചു കണ്ടാലതിനില്ല ചഞ്ചലം
കമലജനുമറിയരുതു കരുതുമളവേതുമേ
കാലസ്വരൂപനാമീശ്വരൻ തന്മതം.
സതതമകതളിരിലിവ കരുതി രഘുനാഥനെ
സ്വാത്മനാ ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചിരിക്കവേ
കപികൾകുലവരനവിടെയാശു ചെല്ലും മുമ്പേ
കണ്ടിതു രാത്രിയിൽ സ്വപ്നം ദശാനനൻ.

രഘുജനനതിലകവചനേന രാത്രൗ വരും
കശ്ചിൽ കപിവരൻ കാമരൂപാന്വിതൻ
കൃപയൊടൊരു കൃമിസദൃശ സൂക്ഷ്മശരീരനായ്
കൃൽസ്നം പുരവരമന്വിഷ്യ നിശ്ചലം

തരുനികരവരശിരസി വന്നിരുന്നാദരാൽ
താർമകൾതന്നെയും കണ്ടു രാമോദന്തം
അഖിലമവളൊടുബത പറഞ്ഞടയാളവു-
മാശു കൊടുത്തുടനാശ്വസിപ്പിച്ചു പോം
അതുപൊഴുതിലവനറിവതിന്നു ഞാൻ ചെന്നുക-
ണ്ടാധിവളർത്തുവൻ വാങ്മയാസ്ത്രങ്ങളാൽ
രഘുപതിയൊടതുമവനശേഷമറിയിച്ചു
രാമനുമിങ്ങു കൊപിച്ചുടനേ വരും
രണശിരസി സുഖമരണമതിനിശിതമായുള്ള
രാമശരമേറ്റെനിക്കും വരും ദൃഢം.
പരമഗതിവരുവതിനു പരമൊരുപദേശമാം
പന്ഥാവിതു മമ പാർക്കയില്ലേതുമേ.
സുരനിവഹമതിബലവശാൽ സത്യമായ് വരും
സ്വപ്നം ചിലർക്കു ചിലകാലമൊക്കണം.
നിജമനസി പലവുമിതി വിരവൊടു നിരൂപിച്ചു
നിശ്ചിത്യ നിർഗ്ഗമിച്ചീടിനാൻ രാവണൻ.

കനക മണിവലയകടകാംഗദനൂപുര
കാഞ്ചീമുഖാഭരണാരാവമന്തികേ
വിവശതരഹൃദയമൊടു കേട്ടു നോക്കുംവിധൗ
വിസ്മയമാമ്മാറുകണ്ടു പുരോഭുവി
നിബുധരിപു നിശിചരകുലാധിപൻതൻ വര-
വെത്രയും ഭീതയായ് വന്നിതു സീതയും.
ഉരസിജവുമരുതുടകളാൽ മറച്ചാധിപൂ-
ണ്ടുത്തമാംഗം താഴ്ത്തി വേപഥുഗാത്രിയായ്
നിജരമരണ നിരുപമശരീരം നിരാകുലം
നിർമ്മലം ധ്യാനിച്ചരിക്കും ദശാന്തരേ
ദശവദനനയുഗശര പരവശതയാ സമം
ദേവീസമീപേ തൊഴുതിരന്നീടിനാൻ.

/രാവണന്റെ ഇച്ഛാഭംഗം/
അനുസരണ മധുരരസ വചനവിഭവങ്ങളാ-
ലാനന്ദരൂപിണിയോടു ചൊല്ലീടിനാൻ :-
ശ്രൃണ സുമുഖി ! പ്രസീദ പ്രസീദ മേ.
നിഖിലജഗദധിപരസുരേശമാലോക്യ മാം
നിന്നിലേ നീ മറഞ്ഞെന്തിരുന്നീടുവാൻ ?
ത്വരിരമതികുതുകമൊടുമൊന്നു നോക്കീടു മാം
ത്വദ്ഗതമാനസനെന്നറികെന്നെ നീ.
ഭവതി തവ രമണമപി ദശരഥതനൂജനെ-
പ്പാർത്താൽ ചിലർക്കു കാണാം ചിലപ്പൊളെടോ
പലസമയമഖിലദിശി നന്നായ്ത്തിരകിലും
ഭാഗ്യവതാമപി കണ്ടുകിട്ടാ പരം.
സുമുഖി ! ദശരഥതനയനാൽ നിനക്കേതുമേ
സുന്ദരി ! കാര്യമില്ലെന്നു ധരിക്ക നീ.
ഒരു പൊഴുതുമവനു പുനരൊന്നിലുമാശയി-
ല്ലോർത്താലൊരു ഗുണമില്ലവനോമലേ !

സുദൃഢമനവരതമുപഗൂഹനം ചെയ്കിലും
സൂദ്രു സുചിരമരികേ വസിക്കിലും
തവ ഗുണസമുദയമലിവൊടു ഭുജിക്കിലും
താല്പരിയം നിന്നിലില്ലാവനേതുമാ.
ശരണമവനൊരുവരുമൊരിക്കലുമില്ലിനി
ശക്തിവിഹീനൻ വരികയുമില്ലല്ലോ.
കിമപി നഹി ഭവതി കരണീയം ഭവതിയാൽ
കീർത്തിഹീനൻ കൃതഘ്നൻ തുലോം നിർമ്മമൻ.
മദരഹിതനറിയരുതു കരുതുമളവാർക്കുമേ
മാനഹീനൻ പ്രിയേ ! പണ്ഡിതമാനവാൻ.
നിഖിലവനചരനിവഹമദ്ധ്യസ്ഥിതൻ ഭൃശം
നിഷ്കിഞ്ചപ്രിയൻ ഭേദഹീനാത്മകൻ
ശ്വപചനുമൊരവനിസുര വരനുമവനൊക്കുമി–
ശ്വക്കളും ഗോക്കളും ഭേദമില്ലേതുമേ.
ഭവതിയെയുമൊരു ശബരകരുണിയോയുമാത്മനാ
പാർത്തുകണ്ടാലവനില്ല ഭേദം പ്രിയേ !
ഭവതിയെയുമകതളിരിലവനിഹ മറന്നിതു
ഭർത്താവിനെപ്പാർത്തിരുന്നതിനി മതി.
ത്വയി വിമുഖനവനനിശമതിനു നഹി സംശയം
ത്വദ്ദാസദാസോഹമദ്യ ഭജസ്വ മാം
കരഗതമൊരമലമണിവരമുടനുപേക്ഷിച്ചു
കാചത്തെയെന്തു കാംക്ഷിക്കുന്നിതോമലേ !
സുരദിതിജ ദനുജ: ഭുജഗാപ്സരോ ഗന്ധർവ്വ
സുന്ദരീവർഗ്ഗം പരിചരിക്കും മുദാ
നിയതമതിഭയസഹിതമമിത ബഹുമാനേന
നീ മല്പരിഗ്രഹമായ് വരുവീടുകിൽ
കളയരുതു സമയമിഹ ചെറുതു വെറുതേ മമ
കാന്തേ ! കളത്രമായ് വാഴ്ക നീ സന്തതം.
കളമൊഴികൾ പലരുമിഹ വിടുപണികൾ ചെയ്യുമ–
ക്കാലനും പേടിയുണ്ടെന്നെ മനോഹരേ !
പുരുഷഗുണിഹ മനസി കരുതു പുരുഹൂതനാൽ
പൂജ്യനാം പുണ്യപുമാനെന്നറിക മാം
സരസമനുസര സദയമയി തവ വശാനുഗം
സൗജന്യസൗഭാഗ്യസാരസർവ്വസ്വമേ !
സരസിരുഹമുഖി ! ചരണകമല പതിനോ സ്മൃഹം
സന്തതം പാഹി മാം പാഹി മാം പാഹി മാം.
വിവിധമിതി ദശവദനനനുസരണപൂർവ്വകം
വീണു തൊഴുതുപേക്ഷിച്ചോരനന്തരം
ജനകജയുമവനൊടതിനിടയിലൊരുപുല്ക്കൊടി
ജാതരോഷം നുള്ളിയിട്ടു ചൊല്ലീടിനാൾ!–

സവിതൃകല തിലകനിലതീവ ഭീത്യാ ഭവാൻ
സന്യാസിയായ് വന്നിരുവരും കാണാതേ
സഭയമതി വിനയമൊടു ശുനീവ ഹവിരദ്ധ്യരേ
സാഹസത്തോടു മാം കട്ടുകൊണ്ടീലയോ ?
ദശവദന ! സുദൃഢമനുചിതമിതു നിനയ്ക്കു നീ

തൽഫലം നീതാനനുഭവിക്കും ദ്രുതം.
ദശരഥജ നിശിതശര ദലിതവപുഷാ ഭവാൻ
ദേഹം വിനാ യമലോകം പ്രവേശിക്കും.
രഘുജനനതിലകനൊരു മനുജനിതി മാനസേ
രാക്ഷസരാജ ! നിനക്കു തോറ്റം ബലാൽ
ലവണജലനിധിയെ രഘുകുലതിലകനശ്രമം
ലംഘനം ചെയ്യുമതിനില്ല സംശയം.
ലവസമയമൊടു നിശിത വിശിഖ പരിപാതേനു
ലങ്കയും ഭസ്മമാക്കീടുമരക്ഷണാൽ.
സഹജസുത സചിവബല പതികളൊടു കൂടവേ
സന്നമാം നിന്നുടെ സൈന്യവും നിർണ്ണയം
അവനവന നിപുണഭരനവനിഭരനാശനൻ
അദ്യ ധാതാവപേക്ഷിച്ചതു കാരണം
അവതരണമവനിതലമതിലതിദയാപര–
നാശു ചെയ്തീടിനാൻ നിന്നെയൊടുക്കുവാൻ
ജനകനൃപവരനു മകളായ്പിറന്നേനഹം
ചെമ്മേയതിന്നൊരു കാരണഭൂതയായ്.
അറിക തവ മനസി പുനരിനി വിരവിനോടുവ–
ന്നാശു മാം കൊണ്ടുപോം നിന്നെയും കൊന്നവൻ.

ഇതി മിഥിലനൃപതിമകൾ പരുഷവചനങ്ങൾകേ–
ട്ടേറ്റവും ക്രുദ്ധനായൊരു ദശാനൻ
അതിചപല കരഭുവി കരാളം കരവാള–
മാശുഭൂപുത്രിയെക്കൊല്ലുവാനോങ്ങിനാൻ.
അതുപൊഴിതിലതികരുണയൊടു മയതനൂജയു–
മാത്മഭർത്താരം പിടിച്ചടക്കീടിനാൾ.
ഒഴികൊഴിക ദശവദന ! ശൃണു മമ വചോ ഭവാ–
നൊല്ലാത കാര്യമോരായ്ക മൂഢപ്രഭോ !
ത്യജ മനുജതരുണിയെ യൊരുടയവരുമെന്നിയേ
ദീനയായ് ദുഃഖിച്ചതീവ കൃശാംഗിയായ്
പതിവിരഹ പരവശതയൊടുമിഹ പരാലയേ
പാർത്തു പാതിവ്രത്യമാലംബ്യ രാഘവം
പകലിരവു നിശിചരികൾ പരുഷവചനം കേട്ടു
പാരം വശം കെട്ടിരിക്കുന്നിതുമിവൾ
ദുരിതമിതിലധികമിഹ നഹി നഹി സുദുർമ്മതേ !
ദുഷ്കീർത്തി ചേരുമോ വീര്യപുംസാം വിഭോ !
സുരദനുജ ഭുജഗാപ്സരോ ഗന്ധർവ്വ
സുന്ദരീവർഗ്ഗം നിനക്കു വശവതം.

ദശമുഖനുമധികജളനാശു മണ്ഡോദരീ–
ദാക്ഷിണ്യവാക്കുകൾകേട്ടു സലജ്ജനായ്
നിശിചരികളൊടു സദയമവനുമുരചെയ്തിതു
നിങ്ങൾ പറഞ്ഞു വശത്തു വരുത്തുവിൻ.
ഭയജനന വചനമനുസരണ വചനങ്ങളും
ഭാവവികാരങ്ങൾകൊണ്ടും ബഹുവിധം
അവനിമകളകതളിരഴിച്ചെങ്കലാക്കുവി–

നൻപോടു രണ്ടുമാസം പാർപ്പനിന്നിയും.
ഇതിരജനിചരികളൊടു പുക്കു മേവിനാൻ.
അതികഠിന പരുഷതര വചനശരമേല്ക്കയാ–
ലാത്മാവു ഭേദിച്ചിരുന്നിതു സീതയും
അനുചിതമിതലമലമടങ്ങുവിൻ നിങ്ങളെ–
ന്നപ്പോൾ ത്രിജടയുമാശു ചൊല്ലീടിനാൾ :–

ശൃണു വചനമിതു മമ നിശാചരസ്ത്രീകളേ !
ശീലവതിയെ നമസ്ക്കരിച്ചീടുവിൻ.
സുഖരഹിത ഹൃദയമൊടുറങ്ങിനേനൊട്ടു ഞാൻ
സ്വപ്നമാഹന്ത കണ്ടേനിദാനീം ദൃഢം
അഖില ജഗദധിപരഭിരാമനാം രാമനു–
മൈരാവതോപരി ലക്ഷ്ണവീരനും
ശരനികര പരിപതന ദഹനകണജാലേന
ശങ്കാവിഹീനം ദഹിപ്പിച്ചു ലങ്കയും
രണശിരസി ദശമുഖനെ നിഗ്രഹിച്ചശ്രമം
രാക്ഷസരാജ്യം വിഭീഷണനും നല്കി
മഹിഷിയെയുമഴകിനൊടു മടിയിൽ വച്ചാദരാൽ
മാനിച്ചു ചെന്നയോദ്ധ്യാപുരം മേവിനാൻ.
കുലിശധരരിപു ദശമുഖൻ നഗ്നരൂപിയായ്
ഗോമയമായ മഹാഹ്രദം തന്നിലേ
തിലരസവുമുടൽ മുഴുവനലിവിനൊടണിഞ്ഞുടൻ
ധൃത്വാ നളദമാല്യം നിജമൂർദ്ധനി
നിജസഹജ സചിവസുത സൈന്യസമേതനായ്
നിർമ്മഗ്നനായ്ക്കണ്ടു വിസ്മയം തേടിനേൻ.
രജനിചരകുലപതി വിഭീഷണൻ ഭക്തനായ്
രാമപാദാബ്ജവും സേവിച്ചു മേവിനാൻ.
കലുഷതകൾ കളവിനിഹ രാക്ഷസസ്ത്രീകളേ !
കണ്ടുകൊള്ളാമിതു സത്യമത്രേ ദൃഢം.
കരുണയൊടു വയമതിനുകതിപയദിനം മുദാ
കാത്തുകൊള്ളേണമിവളെ നിരാമയം.
രജനിചരയുവതികളിതി ത്രിജടാവചോ–
രീതികേട്ടൽഭൂതഭീതി പൂണ്ടിടിനാർ.
മനസി പരവശതയൊടുറങ്ങിനാരേവരും
മാനസേ ദു:ഖം കലർന്നു വൈദേഹിയും.

/ഹനുമത്സീതാസംവാദം/
ഉഷസി നിശിചരികളിവരുടലു മമ ഭക്ഷിക്കു–
മുറ്റവരായിട്ടൊരുത്തരുമല്ല മേ
മരണമിഹ വരുവതിനുമൊരുകഴിവു കണ്ടീല
മാനവവീരനുമെന്നെ മറന്നിതു
കളവനിഹ വിരവിനൊടു ജീവനമദ്യ ഞാൻ
കാകുൽസ്ഥനും കരുണാഹീനനെത്രയും.
മനസി മുഹുരിവ പരതുമോർത്തു സന്തോപേന
മന്ദമന്ദമെഴുനേറ്റുനിന്നാകുലാൽ
തരളതര ഹൃതയമൊടു ഭർത്താരമോർത്തോർത്തു

താണു കിടന്നൊരു ശിംശപാശാഖയും
സഭയപരവശതരളമാലംബ്യ ബാഷ്പവും
സന്തതം വാർത്തുവിലാപം തുടങ്ങിനാൾ.
പവനസുതനിവ പലവുമാലോക്യ മാനസേ
പാർത്തു പതുക്കെപ്പരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ :–

ജഗദമലനയനവരാഗോത്രേ ദശരഥൻ
ജാതനായാനവൻ തന്നുടെ പുത്രരായ്
രതിരമണതുല്യരായ് നാലുപേരുണ്ടിതു
രാമഭരതസൗമിത്രിശത്രുഘ്നന്മാർ
രജനിചരകുലനിധനഹേതു ഭൂതൻ പിതു
രാജ്ഞയാ കാനനംതന്നിൽ വാണീടിനാൻ
ജനകനൃപസുതയുമവരജനുമായ് സാദരം
ജനകീദേവിയെത്തത്ര ദശാനനൻ
കപടയതിവേഷമായ്ക്കാട്ടുകൊണ്ടീടിനാൻ
കാണാഞ്ഞു ദുഃഖിച്ചു രാമനും തമ്പിയും
വിപിനഭൂവി വിരവൊടു തിരഞ്ഞു നടക്കുമ്പോൾ
വീണു കിടക്കും ജടായുവിനെക്കണ്ടു
പരമഗതി പുനരവനു നൽകിയമ്മാല്യവത്
പർവ്വതപാർശ്വ നടക്കും വിധൗ തദാ
തരണിസുതനൊടു സപദി സഖ്യവും ചെയ്തിതു
സത്വരം കൊന്നിതു ശക്രസുതനെയും.
തരണിതനയനുമഥ കപീന്ദ്രനായ് വന്നിതു
തൽ പ്രത്യുപകാരമാശു സുഗ്രീവനും
കപിവരരെ വിരവിനൊടു നാലുദിക്കിങ്കലും
കണ്ടുവരുവാനയച്ചോരനന്തരം
പുനരവരിലൊരുവനഹമത്ര വന്നീടിനേൻ
പുണ്യവാനായ സമ്പാതിതൻ വാക്കിനാൽ.
ജലനിധിയുമൊരു ശതകയോജനാ വ്സ്സൃതം
ചെമ്മേ കുതിച്ചു ചചാടിക്കടന്നീടിനേൻ.
രജനിചരപുരിയിൽ മുഴുവൻ തിരഞ്ഞേനഹം
രാത്രിയിലത്രതാതാനുഗ്രഹവശാൽ.
തരുനികരവരമരിയ ശിംശപാവൃക്ഷവും
തന്മൂലദേശേ ഭവതിയേയും മുദാ
കനിവിനൊടു കണ്ടു കൃതാർത്ഥനായേനഹം
കാമലാഭാൽ കൃതകൃത്യനായീടിനേൻ.
ഭഗവദനുചരരിലഹമഗ്രേസരൻ മമ
ഭാഗ്യമഹോ ! മമ ഭാഗ്യം ! നോ സ്തുതേ.
പ്ലവഗേകുലവരനിതി പറഞ്ഞടങ്ങീടിനാൻ
പിന്നെയിളകതിരുന്നാനരക്ഷണം.

കിമിതി രഘുകുലവരചരിത്രം ക്രമേണ മേ
കീർത്തിച്ചിതാകാശമാർഗ്ഗേ മനോഹരം.
പവനനുരു കൃപയൊടു പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കയോ ?
പാപിയാമെന്നുടെ മാനസഭ്രാന്തിയോ ?
സുചിരതരമൊരുപൊഴുതുറങ്ങാതെ ഞാനിഹ

സ്വപ്നമോ കാണ്മാനവകാശമില്ലല്ലോ.
സരസതരം പരിചിതമാശു കർണ്ണാമൃതം
സത്യമായ് വന്നിതാവൂ മമ ദൈവമേ.
ഒരു പുരുഷനിതു മമ പറഞ്ഞുവെന്നാകില-
ത്യുത്തമൻ മുമ്പിൽ മേ കാണായ് വരേണമേ.

ജനകനാഥദുഹിതൃവചനംകേട്ടു മാരുതി
ജാതമോദം മന്ദമന്ദമിറങ്ങിനാൻ.
വിനയമൊടുമവനിമകൾ ചരണനളിനാന്തികേ
വീണു നമസ്കരിച്ചാൻ ഭക്തിപൂർവ്വകം
തൊഴുതു ചെറുതകലെയവനാശു നിന്നീടിനാൻ
തുഷ്ട്യാ കലപിംഗ തുല്യശരീരമായ്.
ഇവിടെ നിശിചരപതി വലീമുഖവേഷമാ-
യെന്നെ മോഹിപ്പിപ്പതിന്നു വരികയോ
ശിവശിവ കിമിതി കരുതി മിഥിലനൃപപുത്രിയും.
ചേതസി ഭീതികലർന്നു മരുവിനാൾ.
കുസൃതി ദശമുഖനു പെരുതെന്നു നിരൂപിച്ചു
കുമ്പിട്ടിരുന്നതു കണ്ടു കപീന്ദ്രനും
ശരണമിഹ ചരണസരസിജമഖിലനായികേ !
ശങ്കിക്ക വേണ്ട കുറഞ്ഞൊന്നുമെന്നെ നീ.
തവ സചിവനഹമിഹ തഥാവിധനല്ലഹോ
ദാസോ സ്മി കോ സലേന്ദ്രസ്യ രാമസ്യ ഞാൻ
സുമുഖി കപികുലതിരകനായ സൂര്യാത്മജൻ
സുഗ്രീവഭൃത്യൻ ജഗൽപ്രാണനന്ദനൻ
കപടമൊരുവരൊടുമൊരുപൊഴുതുമറിയുന്നീല
കർമ്മണാ വാചാ മനസാപി മാതാവേ !
പവനസുത മധുരതര വചനമതു കേട്ടുടൻ
പത്മാലയാദേവി ചോദിച്ചിതാദരാൽ :-

ഋതമൃജ്ജുമൃദുസ്ഫുടവർണ്ണവാക്യം തെളി-
ഞ്ഞിങ്ങനെ ചൊന്നവർ കുറയും തുലോം
സദയമിഹ വദ മനുജ വാനരജാതികൾ
തങ്ങളിൽ സംഗതി സംഭവിച്ചീടുവാൻ.
കലിതരുചി ഗഹനഭുവി കാരണമെന്തെടോ
കാരുണ്യവരാന്നിധേ : കപികുഞ്ജര !
തിരുമനസി ഭവതി പെരികെ പ്രേമമുണ്ടെന്ന-
തെന്നോടു ചൊന്നതിൻമൂലവും ചൊനീല്ലു

ശ്രൃണു സുമുഖി നിഖിലമഖിലേശ
ശ്രീരാമദേവനാണ സത്യമോമലേ !
ഭവതി പതിവചനമവലംബ്യ രണ്ടംഗമാ-
യാശ്രയാശങ്കലുമാശ്രമത്തിങ്കലും
മരുവിനതു പൊഴുതിലൊരു കനകമൃഗമാലോക്യ
മാനിനുപിമ്പേ നടന്നു രഘുപതി
നിശിതതര വിശിഖഗണ ചപവുമായ് ചെന്നു
നീചനാം മാരീചകനെക്കൊന്നു രാഘവൻ

ഉടനുടലുമുലയെ മുഹുരുടജഭുവി വന്നപോ–
തുണ്ടായവൃത്താന്തമോ പറയാവതോ ?
ഉടനവിടെയവിടെയടവിയിലടയെ നോക്കിയു–
മൊട്ടു കരഞ്ഞു തിരഞ്ഞുഴലുംവിധൗ
ഗഹനഭുവി ഗഗനചരപതി ഗരുഡസന്നിഭൻ
കേണുകിടക്കും ജടായുവിനെക്കണ്ടു
അവനുമഥ തവ ചരിതമഖിലമറിയിച്ചള–
വാശു കൊടുത്തിതു മുക്തി പക്ഷീന്ദ്രനും.
പുനരടവികളിലവരജേന സാകം ദ്രുതം
പുക്കു തിരിഞ്ഞു കബന്ധഗതി നല്കി.
ശബരി മരുവിന മുനിവരാശ്രമേ ചെന്നുടൻ
ശാന്താത്മകൻ മുക്തിയും കൊടുത്തീടിനാൻ.
അഥ ശബരിവിമലവചനേന പോന്നൃശ്യമൂ–
കാദ്രിപ്രവരപാർശ്വ നടക്കും വിധൗ
തരണിസുതനിരുവരെയുമഴകിനൊടു കണ്ടതി–
താല്പര്യമുൾക്കൊണ്ടയച്ചിതെന്നെത്തദാ
ബത രവികുലോൽഭവന്മാരുടെ സന്നിധൗ
ബ്രഹ്മചാരീവേഷമാലംബ്യ ചെന്നു ഞാൻ
നൃപതികുലവരഹൃദയമഖിലവുമറിഞ്ഞതി–
നാർമ്മലന്മാരെ ചുമലിലെടുത്തുടൻ
തരണിസുത നികടഭുവി കൊണ്ടുചെന്നീടിനേൻ
സഖ്യം പരസ്പരം ചെയ്യിച്ചിതാശു ഞാൻ.
ദഹനനെയുമഴകിനൊടു സാക്ഷിയാക്കിക്കൊണ്ടു
ദണ്ഡമിരുവർക്കുമാശു തീർത്തീടുവാൻ
തപനസുതഗൃഹിണിയെ ബലാലടക്കിക്കൊണ്ടു
താരാപതിയെ വധിച്ചു രഘുവരൻ
ദിവസകരതനയനു കൊടുത്തിതു രാജ്യവും
ദേവിയെയാരാഞ്ഞു കാണ്മാൻ കപീന്ദ്രനും
പ്ലവഗകുലപരിവൃഢരെ നാലു ദിക്കിങ്കലും
പ്രത്യേകമേകൈകലക്ഷം നിയോഗിച്ചാൻ.
അതുപൊഴുതു രഘുപതിയുമലിവൊടരികേ വിളി–
ച്ചംഗുലീയം മമ കയ്യിൽ നൽകീയിനാൻ.
ഇതു ജനകനൃപതിമകൾ കയ്യിൽ കൊടുക്ക നീ
എന്നുടെ നാമാക്ഷരാന്വിതം പിന്നെയും
സപദി തവ മനസി ഗുരുവിശ്വസസിദ്ധയേ
സാദരം ചൊന്നാനടയാളവാക്യവും.
അതു ഭവതി കരതളിരിലിനി വിരവിൽ നൽകുവ–
നാലോകയാലോകയാനന്ദപൂർവ്വകം.
ഇതി മധുരതരമനിലതനയനുരചെയ്തുട–
നിന്ദിരാദേവിതൻ കയയിൽ നല്കീടിനാൻ.

പുനരധിക വിനയമൊടു തൊഴുതാദരാ–
ല്പിന്നോക്കിൽ വാങ്ങി വണങ്ങിനിന്നീടിനാൻ.
മിഥില നൃപസുതയുമതു കണ്ടിതി പ്രീതയായ്
മേന്മേലൊഴുകുമാനന്ദബാഷ്പാകുലാൽ
രമണമിവ നിജ ശിരസി കനിവിനൊടു ചേർത്തിതു

രാമനാമാങ്കിതമംഗുലീയം മുദാ.
പ്ലവഗകുലപരിവൃഢ ! മഹാമതിമാൻ ഭവാൻ
പ്രാണമാതാ മമ പ്രീതികാരി ദൃഢം.
ഭഗവതി പരാത്മനി ശ്രീനിധൗ രാഘവേ
ഭക്തിനതീവ വിശ്വാസ്യൻ ദയാപരൻ.
പലഗുണവുമുടയവരെയൊഴികെ മറ്റാരെയും
ഭർത്താവയക്കയുമില്ല മത്സന്നിധൗ.
മമസുഖവുമനുദിനമിരിക്കും പ്രകാരവും
മല്പിരിതാപവും കണ്ടുവല്ലോ ഭവാൻ.
കമലദലനയനനകതളിരിലിനി മാം പ്രതി
കാരുണ്യമുണ്ടാം പരിചറിയിക്ക നീ.
രജനിചരവരനശനമാക്കുമെന്നെക്കൊണ്ടു
രണ്ടുമാസം കഴിഞ്ഞാലെന്നു നിർണ്ണയം
അതിനിടയിൽ വരുവതിനു വേല ചെയ്തീടു നീ
അത്രനാളും പ്രാണരെദ്ധരിച്ചീടുവാൻ,
ത്വരിതമിഹ ദശമുഖനെ നിഗ്രഹിച്ചെന്നുടെ
ദുഃഖം കളഞ്ഞു രക്ഷിക്കെന്നു ചൊല്ലു നീ.
അനില തനയനു മഖിലജനനി വചനങ്ങൾ കേ–
ട്ടാകുലംതീരുവാനാശു ചൊല്ലീടിനാൻ:–
അവതിപതിസുതനൊടടിയൻ ഭവദ്വാർത്തക–
ളങ്ങുണർത്തിച്ചുകൂടുന്നതിൻ മുന്നമേ
അവരജനുമഖില കപികുലബരവുമായ് മുതി–
ർന്നാശു വരുമതിനില്ലൊരു സംശയം
സുതസചിവ സഹജസഹിതം ദശഗ്രീവനെ
സൂര്യാത്മജാലയത്തിന്നയക്കും ക്ഷണാൽ.
ഭവതിയെയുമതികരുണമഴകിനൊടു വീണ്ടു നിൻ
ഭർത്താവയോദ്ധ്യയ്ക്കെഴുന്നള്ളുമാദരാൽ.
ഇതി പവനസുതവചനമുടമയൊടു കേട്ടപോ–
തിന്ദിരാദേവി ചോദിച്ചരുളീടിനാൾ.
ഇഹവിതത ജലനിധിയെ നിഖില കപിസേനയോ–
ടേതൊരു ജാതി കടന്നുവന്നതും
മനുജപരിവൃഢനിതി വിചാരിച്ച നേരത്തു
മാരുതി മൈഥിലിയോടു ചൊല്ലീടിനാൻ :–

മനുജപരിവൃഢനെയുമവരജനെയുമൻപൊടു
മറ്റുള്ള വാനരസൈന്യത്തെയും ക്ഷണാൽ
മമ ചുമലിൽ വിരവിനൊടെടുത്തു കടത്തുവൻ
മൈഥിലീ ! കിം വിഷാദം വൃഥാ മാനസേ
ലഘുതരമമിത രജനിചരകുല മശേഷേണ
ലങ്കയും ഭസ്മമാക്കീടുമനാകുലം.
ദ്രുതമതിനു സുതനു ! മമ ദേഹ്യനുജ്ഞാമിനി
ദ്രേഹം വിനാ ഗമിച്ചീടുവനോമലേ
വിരഹ കലുഷിത മനസി രഘൂവരനു മാം പ്രതി
വിശ്വാസമാശു വന്നീടുവാനായ് മുദാ
തരിക സരഭസമൊരടയാളവും വാക്യവും
താവകം ചൊല്ലുവാനായരുൾചെയ്യണം.

ഇതി പവനതയവചനേന വൈദേഹിയു–
മിത്തിരിനേരം വിചാരിച്ചു മാനസേ
ചികുരഭരമതിൽ മരുവുമമല ചൂഡാമണി
ചിന്മയി മാരുതികൈയിൽ നല്കീടിനാൾ.
ശ്രൃണു തനയി പുനരൊരടയാളവാക്യം ഭവാൻ
ശ്രുത്വാ ധരിച്ചു കർണ്ണേ പറഞ്ഞീടു നീ.
സപദി പുനരതുപൊഴുതു വിശ്വാസമെന്നുടെ
ഭർത്താവിനുണ്ടായ് വരുമെന്നു നിർണ്ണയം.
ചിരമമിത സുഖമൊടുരുതപസി ബഹുനിഷ്ഠയാ
ചിത്രകൂടാചലത്തിങ്കൽ വാഴും വിധൗ
പലലമതു പരിചിനൊടുണക്കുവാൻ ചിക്കി ഞാൻ
പാർത്തതും കാത്തിരുന്നീടും ദശാന്തരേ
തിരുമുടിയുമഴകിനൊടു മടിയിൽ മമ വച്ചുടൻ
തീർത്ഥപാദൻ വരവൊടുറങ്ങീടിനാൻ.
അതുപൊഴുതിലതി ചപലനായ ശക്രാത്മജ–
നാശു കാകാകൃതിപൂണ്ടു വന്നീടിനാൻ
പലപൊഴുതു പലലശകലങ്ങൾ കൊത്തീടിനാൻ
ഭക്ഷിച്ചുകൊള്ളുവാനെന്നോർത്തു ഞാൻ തദാ
പരുഷതരമുടനുടനെത്തെറിഞ്ഞീടിനേൻ
പാഷാണജാലങ്ങൾ കൊണ്ടതുകൊണ്ടവൻ
വപുഷി മമ ശിതചരണനഖരതുണ്ഡങ്ങളാൽ
വായ്പോടു കീറിനാനേറെക്കുപിതനായ്
പരമപുരുഷനുടനുണർന്നുനോക്കും വിധൗ
പാരമൊലിക്കുന്ന ചോരകണ്ടാകുലാൽ
തൃണശകലമതികുപിതനായെടുത്തശ്രമം
ദിവ്യാസ്ത്രമന്ത്ര ജപിച്ചയച്ചീടിനാൻ
സഭയമവനഖിലദിശി പാഞ്ഞു നടന്നിതു
സങ്കടം തീർത്തു രക്ഷിച്ചു കൊണ്ടീടുവാൻ
അമരപതി കമലജഗിരീശ മുഖ്യന്മാർക്കു–
മാവതല്ലെന്നയച്ചോരവസ്ഥാന്തരേ
രഘുതിലകനടിമലരിലവശമൊടു വീണിതു
രക്ഷിച്ചു കൊള്ളേണമെന്നെക്കൃപാനിധേ !
അപരമൊരു ശരണമിഹ നഹി നഹി നമോ സ്തുതേ
ആനന്ദമൂർത്തേ ! ശരണം നമോ സ്തുതേ.

ഇതി സഭയമടിമലരിൽ വീണു കേണീടിനാ–
നിന്ദ്രാത്മജനാം ജയന്തനുമന്നേരം
സവിതൃ കുലതിലകനാഥ സസ്മിതം ചൊല്ലിനാൻ
സായകം നിഷ്ഫലമാകുകയില്ലെന്നുമേ
അതിനു തവ നയനമതിലൊന്നു നാം പോം നിശ്ചയ–
നന്തരമില്ല നീ പൊയ്ക്കൊൾക നിർഭയം.
ഇതി സദയമനുദിസമെന്നെ രക്ഷിച്ചവ–
നിന്നുപേക്ഷിച്ചതെന്തെന്നുടെ ദുഷ്കൃതം.
ഒരുപിഴയുമൊരുപൊഴുതിവനൊടു ചെയ്തീല ഞാ–
നോർത്താലിതെന്നുടെ പാപമേ കാരണം.

വിവിധമിതി ജനകനൃപ ദുഹിതൃവചനം കേട്ടു
വീരനാം മാരുതപുത്രനും ചൊല്ലിനാൻ:–

ഭവതി പുനരിവിടെ മരുവീടുന്നതേതുമേ
ഭർത്താവറിയായ്ക കൊണ്ടുവരാഞ്ഞതും
ത്ധടിതി വരുമിനി നിശിചരൗഘവും ലങ്കയും
ശാഖാമൃഗാവലി ഭസ്മമാക്കും ദൃഢം.
പവനസുതവചനമിതി കേട്ടു വൈദേഹിയും
പാരിച്ച മോദേന ചോദിച്ചരുളിനാൾ:–
അധിക കൃശതനുരിഹ ഭവാൻ കപിവീരരു–
മീവണ്ണമുള്ളവരല്ലയോ ചൊല്ലു നീ.
നിഖില നിശിചരരചലനിഭ വിപുലമൂർത്തികൾ
നിങ്ങളവരോടെതിർക്കുന്നതെങ്ങനെ ?
പവനജനുമവനിമകൾ വചനമതു കേട്ടുടൻ
പർവ്വതതുല്യനായ് നിന്നാനതിദ്രുതം.
അഥ മിഥിലനൃപതിസുതയോടു ചൊല്ലീടിനാ–
നഞ്ജനാപുത്രൻ പ്രഭഞ്ജനനന്ദനൻ:–

ഇതു കരുതുകകമലരിലിങ്ങനെയുള്ളവ–
രിങ്ങിരുപത്തൊന്നു വെള്ളം പടവരും.
പവനസുതമൃദുവചനമിങ്ങനെ കേട്ടുടൻ
പത്മപത്രാക്ഷിയും പാർത്തു ചൊല്ലീടിനാൾ :–
അതിവിമലനമിതബലനാശരവംശത്തി–
നന്തകൻ നീയതിനന്തമില്ലെടോ !
രജനി വിരവൊടു കഴിയുമിനിയുഴറുകെങ്കിൽ നീ
രാക്ഷസസ്ത്രീകൾ കാണാതെ നിരാകുലം
ജലനിധിയുമതിചപലമിന്നേ കടന്നങ്ങു
ചെന്നു രഘുവരനെക്കാൺക നന്ദന !
മമ ചരിതമഖിലമറിയിച്ചു ചൂഡാരത്ന
മാശു തൃക്കയ്യിൽ കൊടുക്ക വിരയെ നീ.
വിരവിനൊടു വരിക രവിസുതനുമുരുസൈന്യവും
വീരപൂമാന്മാരിരുവരുമയ് ഭവാൻ.
വഴിയിലൊരു പിഴയുമുപരോധവുമെന്നിയേ
വായുസുത ! പോകു നല്ലവണ്ണം ധ്രുവം.
വിനയഭയകുതുക ഭക്തിപ്രമോദാന്വിതം
വീരൻ നമസ്കരിച്ചീടിനാനന്തികേ.
പ്രിയവചനസഹിതനഥ ലോകമാതാവിനെ–
പ്പിന്നെയും മൂന്നു വലത്തുവച്ചീടിനാൻ
വിടതരിക ജനനി ! വിടകൊൾവാനടിയനു
വേഗേന ഖേദംവിനാ വാഴ്ക സന്തതം.
ഭവതു ശുഭമയിതനയ ! പഥി തവ നിരന്തരം
ഭർത്താരമാശു വരുത്തീടുകത്ര നീ.
സുഖമൊടിഹ ജഗതി സുചിരം ജീവ ജീവ നീ
അനിലതനയനുമഖിലജനനിയൊടു സാദരം
ആശീർവ്വചനമാദായ പിൻവാങ്ങിനാൻ.

/ലങ്കാമർദ്ദനം/
ചെറുതകലെയൊരു വിടപിശിഖരവുമമർന്നവൻ
ചിന്തിച്ചുകണ്ടാൻ മനസി ജിതശ്രമം.
പരപുരിയിലൊരുനൃപതികാര്യാർത്ഥമായതി–
പാടവമുള്ളൊരു ദൂതം നിയോഗിക്കിൽ
സ്വയമതിനൊരഴിനിലയൊഴിഞ്ഞു സാധിച്ചഥ
സ്വസ്വാമികാര്യത്തിനന്തരമെനനിയേ
നിജഹൃദയചതുരതയൊടപരമൊരുകാര്യവും
നീതിയോടേ ചെയ്തുപോമവനുത്തമൻ.
അതിനു മുഹുരബമഖിലനിശിചരകുലേശനെ
യൻപോടു കണ്ടു പറഞ്ഞു പോയീടേണം.
അനിതു പെരുവഴിയുമിതി സുദൃഡമിതി ചിന്തചെ–
യ്താരാമമൊക്കെപ്പൊടിച്ചുതുടങ്ങിനാൻ.

മിഥിലനൃപമകൾ മരുവുമതിവിമലശിംശപാ–
വൃക്ഷമൊഴിഞ്ഞുള്ളതൊക്കെത്തകർത്തവൻ
കുസുമദലഫലസഹിതഗുല്മമല്ലീതരു–
ക്കൂട്ടങ്ങൾ പൊട്ടിയലറി വീഴും വിധൗ
ജനനനിവഹ ഭയജനന നാദഭേദങ്ങളും
ജംഗമജാതികളായ പതത്രികൾ
അതിഭയമൊടഖിലദിശി ദിവി ഖലു പറന്നുടൻ
ആകാശമൊക്കെപ്പരന്നൊരു ശബ്ദവും
രജനിചരപുരി ത്ഡടിതി കീഴ്മേൽ മറിച്ചിതു
രാമദൂതൻ മഹാവീര്യ പരാക്രമൻ.
ഭയമൊടതുപൊഴുതു നിശിചരികളുമുണർന്നിതു
പാർത്തനേരം കപിവീരരൊക്കാണായി.
ഇവനമിതബലസഹിതനിടിനിനദമൊച്ചയു–
മെന്തൊരുജന്തുനിതെന്തിനു വന്നതും ?
സുമുഖി ! തവ നികടഭുവി നിന്നു വിശേഷങ്ങൾ
സുന്ദരഗാത്രി ! ചൊല്ലീലയോ ചെല്ലൊടോ !
മനസി ഭയമധികമിവനെക്കണ്ടു ഞങ്ങൾക്കു
മർക്കാടാകാരം ധരിച്ചിരിക്കുന്നതും.
നിശി തമസി വരുന്നതിനു കാരണമെന്തു ചൊൽ
നീയറിഞ്ഞീലയോ ചൊല്ലിവനാരെടോ ?
രജനിചരകുല രചിത മായകളൊക്കവേ
രാത്രിഞ്ചരന്മാർക്കൊഴിഞ്ഞറിയാവതോ ?
ഭയമിവനെ നികടഭുവി കണ്ടുമന്മാനസേ
പാരം വളരുന്നതെന്താവതീശ്വര !
അവനിമകളവരൊടിതു ചൊന്നനേരത്തവ–
രാശു ലങ്കേശ്വരനോടു ചൊല്ലീടിനാർ:–

ഒരു വിപിനചരനമിതബലനചലസന്നിഭ–
നുദ്യാനമൊക്കെപ്പൊടിച്ചു കളഞ്ഞിതു
പൊരുവതിനു കരുതിയവനവഗതഭയാകുലം
പൊട്ടിച്ചിതു ചൈത്യപ്രാസാദമൊക്കവേ.
മുസലധരനനിശമതു കാക്കുന്നവരെയും

മുല്പെട്ടു തച്ചുകൊന്നീടിനാശ്രമം.
ഭവനതമതിലൊരുവരെയുമവനു ഭയമില്ലഹോ
പോയീലവനിവിടുന്നിനിയും പ്രഭോ !
ദശവദനനിതി രജനിചരികൾ വചനംകേട്ടു
ദന്ദശൂകോപമക്രോധവിവശനായ്
ഇവനിവിടെ നിശി തമസി ഭയമൊഴിയെവന്നവ–
നേതുമെളിയവനല്ലെന്നു നിർണ്ണയം.
നിശിതപോകാശു നൂറായിരം വീരന്മാർ
നിശിചരകുലാധിപാജ്ഞാകരന്മാരതി–
നിർഭയം ചൊല്ലുന്നതുകണ്ടു മാരുതി
ശിഖരികുലമൊടുമവനിമുഴുവനിളകുംവണ്ണം
സിംഹനാദം ചെയ്തതു കേട്ടു രാക്ഷസർ
സഭയതരഹൃദയമഥ മോഹിച്ചു വീണിതു
സംഭ്രമത്തോടടുത്തീടിനാർ പിന്നെയും.
ശിതവിശിഖമുഖനിഖില ശസ്തജാലങ്ങളെ
ശീഘ്രം പ്രോയോഗിച്ച നേരം കപീന്ദ്രനും
മുഹുരുപരി വിരവിനൊടുയർന്നു ജിതശ്രമം
മുൽഗരംകൊണ്ടു താഡിച്ചൊടുക്കീടിനാൻ.

നിയുത നിശിചരനിധനനിശമന ദശാന്തരേ
നിർഭരം ക്രുദ്ധിച്ചു നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനും.
അഖിലബലപതിവരരിലൈവരെച്ചെല്ലുകെ–
ന്നത്യന്തരോഷോൽ നിയോഗിച്ചനന്തരം
പരമ രണനിപുണനൊടെതിർത്തു പഞ്ചത്വവും
പഞ്ചസേനാധിപന്മാർക്കു ഭവിച്ചതു
തദനു ദശവദനനുദിത ക്രുധാ ചൊല്ലീനാൻ
തൽബലമൽഭുതം മൽഭയോൽഭൂതിദം.
പരിഭവമൊടമിതബലസഹിതമപി ചെന്നൊരു
പഞ്ചസേനാധിപന്മാർ മരിച്ചീടിനാർ.
ഇവനെ മമ നികടഭുവി ഝടിതി സഹജീവനോ–
ടിങ്ങു ബന്ധിച്ചു കൊണ്ടുവന്നു വച്ചീടുവാൻ
മഹിത മതിബല സഹിതമെഴുവരൊരുനിച്ചുടൻ
മന്ത്രി പുത്രന്മാർ പുറപ്പെടുവിൻ ഭൃശം.

ദശവദനവചനനിശമനബലസമന്വിതം
ദണ്ഡ മുസല ഖഡ്ഗേഷ്ഠ ചാപാദികൾ
കഠിനതരമലറി നിജ കരമതിലെടുത്തുടൻ
കുർബുരേന്ദ്രന്മാരടുത്താർ കപീന്ദ്രനും
ഭുവനതലമുലയെ മുഹുരലറി മരുവും വിധൗ
ഭൂരിശസ്ത്രം പ്രയോഗിച്ചാരനുക്ഷണം
അനിലജനുമവരെ വിരവോടു കൊന്നീടിനാ–
നാശു ലോഹസ്തംഭതാഡനത്താലഹോ !
നിജസചിവതനയരെഴുവരുമമിത സൈന്യവും
നിർജ്ജരലോകം ഗമിച്ചതു കേൾക്കയാൽ
മനസി ദശമുഖനുമുരു താപവും ഭീതിയും
മാനവും ഖേദവും നാണവും തേടിനാൻ.

ഇനിയൊരുവനിവനൊടു ജയിപ്പതിനില്ലമ–
റ്റിങ്ങനെ കണ്ടീല മറ്റു ഞാനാരെയും
ഇവരൊരുവരെതിരിടുകിലസുരസുരജാതിക–
ളെങ്ങുമേ നില്ക്കാറില്ല ജഗത്ത്രയേ.
അവർ പരലുമൊരു കപിയൊടേറ്റു മരിച്ചിത–
ങ്ങയ്യോ ! സുകൃതം നശിച്ചിതു മാമകം.
പലവുമിതി കരുതിയൊരു പരവശത കൈക്കൊണ്ടു
പാരം തളർന്നൊരു താതനോടാദരാൽ
വിനയമൊടു തൊഴിതിളയമകനുമുരചെയ്തിതു
വീരപുംസാമിദം യോഗ്യമല്ലേതുമേ.

അലമലനിതറികലനുചിതമഖിലഭൂഭൃതാ–
മാത്മഖേദം ധൈര്യശൗര്യതേജോഹരം
അരിവരനെ നിമിഷമിഹ കൊണ്ടുവരുവനെ–
ന്നക്ഷകുമാരനും നിർഗ്ഗമിച്ചീടിനാൻ.
കപിവരനുമതുപൊഴുതു തോരണമേറിനാൻ.
കാണായിതക്ഷകുമാരനെസ്സന്നിധൗ
ശരനികരശകലിത ശരീരനായ് വന്നതി
ശാഖാമൃഗാധിപൻ താനുമതുനേരം
മുനിവിനൊടു ഗഗനഭുവി നിന്നു താണാശുതൻ
മൂർദ്ധനി മുദ്ഗരം കൊണ്ടെറിഞ്ഞീടിനാൻ
ശമനപുരി വിരവിനൊടു ചെന്നു പുക്കീടിനാൻ
ശക്തമാമക്ഷകുമാരൻ മോഹരൻ.
വിബുധകുലരിപു നിശിചരാധിപൻ രാവണൻ
വൃത്താന്തമാഹന്ത കേട്ടു ദു:ഖാർത്താനായ്
അമരപതിജിതമമിതബലസഹിതമാത്മജ–
മാത്മഖേദത്തോടണച്ചുചൊല്ലീടിനാൻ :–

പ്രിയതനായ ! ശൃണു വചനമിഹ തവ സഹോദരൻ
പ്രേതാധിപാലയം പുക്കതു കേട്ടീലേ ?
മമ സുതനെ രണശിരസി കൊന്ന കപീന്ദ്രനെ
മാർത്താണ്ഡജാലയത്തിന്നയച്ചീടുവാൻ
ത്വരിതമഹമതുബലമൊടു പോടീയുവൻ
ത്വർക്കനിഷ്ഠോദകം പിന്നെ നൽകീടുവൻ.
ഇതി ജനകവചനമലിവോടുകേട്ടാദരാ–
ലിന്ദ്രിജിത്തും പറഞ്ഞീടിനാൻ തൽക്ഷണേ :–

ത്യജമനസി ജനക തവ ശോകം മഹാമതേ !
തീർത്തുകൊൾവൻ ഞാൻ പരാഭവമൊക്കവേ
മരണവിരഹിതനവനതിന്നില്ല സംശയം
മറ്റൊരുവൻ ബലാലത്ര വന്നീടുമോ ?
ഭയമവനു മരണകൃതമില്ലെന്നു കാൺകിൽ ഞാൻ
ബ്രഹ്മാസ്ത്രമെയ്തു ബന്ധിച്ചുകൊണ്ടീടുവൻ.
ഭുവനതലമഖിലമരവിന്ദോൽഭവാദിയും
പൂർവ്വദേവാരികൾ തന്ന വരത്തിനാൽ.

വലമഥനമപി യുധി ജയിച്ച നമ്മോടൊരു
വാനരൻ വന്നെതിരിട്ടതുമൽഭുതം !
അതു കരുതുമളവിലിഹ നാണമാമെത്രയും
ഹന്തുമശക്യോ പി ഞാനവിളംബിതം
കൃതിഭിരപി നികൃതിഭിരപി ഛത്മനാപി വാ
കൃഛ്റേണ ഞാൻ ത്വൽ മസീപേ വരുത്തുവൻ
സപദി വിപദുപഗതമിഹ പ്രമദാകൃതം
സമ്പദ്വിനാശകരം പരം നിർണ്ണയം
സസുഖമിഹ നിവസ മയി ജീവിതത്വം വൃഥാ
സന്താപമുണ്ടാക്കരുതു കരുതു മാം.

ഇതി ജനകനൊടു നയഹിതങ്ങൾ സൂചിച്ചുട–
നിന്ദ്രജിത്തും പുറപ്പെട്ടു സന്നദ്ധനായ്
രഥകവചവിശിഖധനുരാദികൾ കൊക്കൊണ്ടു
രാമദൂതം ജേതു മാശു ചെന്നീടിനാൻ
ഗരുഡനിഭനഥ ഗഗനമുല്പതിച്ചീടിനാൻ
ഗർജ്ജനപൂർവ്വകം മാരുതി വീര്യവാൻ
ബഹുമതിയുമകതളിരിൽ വന്നു പരസ്പരം
ബാഹുബലവീര്യവേഗങ്ങൽ കാൺകയാൽ.
പവനസുതശിരസി ശരമഞ്ചുകൊണ്ടെയ്തിതു
പാകാരിജിത്തായ പഞ്ചാസ്യമിക്രമൻ.
അഥ സപദി ഹൃദി വിശിഖമെട്ടുകൊണ്ടെയ്തു
മറ്റാറു ബാണങ്ങൾ പദങ്ങളിലും തഥാ
ശിതവിശിഖമധികതരമെന്നു വാൽമേലെയ്തു
സിംഹാനാദേന പ്രപഞ്ചം കുലുക്കിനാൻ.
തദനു കപികുലതിലകനമ്പുകൊണ്ടർത്തനായ്
സ്തഭേന സൂതനെക്കൊന്നിതു സത്വരം
തുരഗയുതരഥവുമഥ ത്ഡടിതി പൊടിയാക്കിനാൻ
ദൂരത്തു ചാടിനാൻ മേഘനിനാദനും.
അപരമൊരു രഥമധിക വിരുതൊടുടനേറിവ–
ന്നസ്ത്രശസ്ത്രൗഘവരിഷം തുടങ്ങിനാൻ
രുഷിതമതി ദശവദനതനയ ശരപാതേന
രോമങ്ങൾ നന്നാലു കീറി കപീന്ദ്രനും.
അതിനുമൊരുകെടുതിയവനില്ലെന്നു കാൺകയാ–
ലംഭോജസംഭവേബാണമെയ്തീടിനാൻ
അനിലജനുമതിനെ ബഹുമതിയൊടുടനാദരി–
ച്ചാഹന്ത മോഹച്ചു വീണിചു ഭൂതലേ.
ദശവദനസുതനനിലതനയനെ നിബന്ധിച്ചു
തൻപിതാവിൻ മുമ്പിൽവച്ചു വണങ്ങിനാൻ.

പവനജനു മനസിയൊരു പീഡയുണ്ടായീല
പണ്ടു ദേവന്മാർ കൊടുത്ത വരത്തിനാൽ.
നളിനദലനേത്രനാം രാമ് തിരുവടി
നാമാമൃതം ജപിച്ചീടും ജനം സദാ
അമലഹൃദി മധുമഥന ഭക്തി വിശുദ്ധരാ
യഞ്ജാനകർമ്മകൃതബന്ധനം ക്ഷണാൽ.

സുചിര വിരചിതമപി വിമുച്യ പരിപദം
സുസ്ഥിരം പ്രാപിക്കുമില്ലൊരു സംശയം
രഘുതിലക ചരണയുഗമകതളിരിൽ വച്ചൊരു
രാമദൂതന്നു ബന്ധം ഭവിച്ചീടുമോ ?
മരണജനിമയവികൃതി ബന്ധമില്ലാതോരക്കു
മറ്റുള്ള ബന്ധനംകൊണ്ടെന്തു സങ്കടം ?
കപടമതികലിതകരചരണവിവശത്വവും
കാട്ടിക്കിടന്നുകൊടുത്തോരനന്തരം
പലരുമതി കുതുകമൊടു നിശിചരരണഞ്ഞുടൻ
പാശഖണ്ഡേന ബന്ധിച്ചതു കാരണം
ബലമിയലുമമരരിപു കൊട്ടിക്കിടന്നെഴും
ബ്രഹ്മാസ്ത്രബന്ധനം വേർപെട്ടിതപ്പൊഴേ.
വ്യഥയുമവകതളിരിലില്ലയെന്നാകിലും
ബദ്ധനെന്നുള്ള ഭാവം കളഞ്ഞീലവൻ
നിശിചരരെടുത്തുകൊണ്ടാർത്തുപോകുംവിധൗ
നിശ്ചലനായ് കിടന്നാൻ കാര്യഗൗരവാൽ.
അനിലജനെ നിശിചരകുലാധിപൻ മുമ്പിൽവ-
ച്ചാദിതേയാധിപാരാതി ചൊല്ലീടിനാൻ:-

അമിത നിശചരവരരെ രണശിരസി കൊന്നവ-
നാശു വിരിഞ്ചാസ്ത്രബദ്ധനായീടിനാൻ
ജനക ! തവ മനസി സചിവന്മാരുമായിനി-
ച്ചെമ്മേ വിചാര്യ കാര്യം നീ വിധീയതാം.
പ്ലവഗകുലവരനറിക സാമാന്യനല്ലിനൻ
പ്രത്യർത്ഥിവർഗ്ഗത്തിനെല്ലാമൊരന്തകൻ.
നിജതനായ വചനമിതി കേട്ടു ദശാനനൻ
നില്ക്കും പ്രഹസ്തനോടോർത്തു ചൊല്ലീടിനാൻ :-

ഇവനിവിടെ വരുവതിനു കാരണമെന്തെന്നു-
മെങ്ങുനിന്നത്ര വരുന്നതെന്നുള്ളതും
ഉപവനവുമനിശമൊടു കാക്കുനനവരെയു-
മൂക്കോടു മറ്റുള്ള ക്ഷത്ഞ്ചരരെയും-
ത്വരിതമതിബലമൊടു തകർത്തു പൊടിച്ചതും
രുമയോടാരുടെ ദൂതനെന്നുള്ളതും
ഇവനൊടിനി വിരവിനൊടു ചോദിക്ക നീയെന്നു-
മിന്ദ്രാരി ചൊന്നതു കേട്ടു പ്രഹസ്തനും
പവനസുതനൊടു വിനയനയസഹിതമാദരാൽ
പപ്രച്ഛ നീ യാരയച്ചുവന്നൂ കപേ !
നൃപസദസി കഥയമമ സത്യം മഹാമതേ !
നിന്നെയയച്ചുവിടുന്നുണ്ടു നിർണ്ണയം
ഭയമകിലമകതലിരിൽ നിന്നു കളഞ്ഞാലും
ബ്രഹ്മസഭയ്ക്കൊക്കുമിസ്സഭ പാർക്ക നീ
അനൃതവചനവുമലമധർമ്മകർമ്മങ്ങളു-
മത്ര ലങ്കേശരാജ്യത്തിങ്കലില്ലെടോ !
നിഖില നിശിചരകുലബലാധിപൻ ചോദ്യങ്ങൾ
നീതിയോടു കേട്ടു വായുതനയനും

മനസി രഘുകുലവരനെ മുഹുരപി നിരുപിച്ചു
മന്ദഹാസേന മന്ദേതരം ചൊല്ലിനാൻ:-

സ്ഫുടവചനമതിവിശദമിതി ശൃണു ജലപ്രഭോ !
പൂജ്യനാം രാമദൂതൻ ഞാനറിക നീ
ഭുവനപതി മമ പതി പുരന്ദരപൂജിതൻ
പുണ്യപുരുഷൻ പുരുഷോത്തമൻ പരൻ
ഭുജഗകുലപതിശയനനമലനഖിലേശ്വരൻ
പൂർവ്വദേവാരാതി ഭുക്തിമുക്തിപ്രദൻ
പുരമഥന ഹൃദയമണി നിലയന നിവാസിയാം
ഭൂതേശസേവിതൻ ഭൂതപഞ്ചാത്മകൻ
ഭുജഗകുലരിപു മണിരഥദ്ധ്വജൻ മിധവൻ
ഭൂപതി ഭൂതിവിഭൂഷണ സമ്മിതൻ
നിജ ജനകവചനമതു സത്യാമാക്കീടുവാൻ
നിർമ്മലൻ കാനനത്തിന്നു പുറപ്പെട്ടു
ജനകജയുമവരജനുമായ് മരുവുന്ന നാൾ
ചെന്നു നീ ജാനകിയെക്കട്ടുകൊണ്ടീലേ ?
തവ മരണമിഹ വരുവതിന്നൊരു കാരണം
താമരസോൽഭവകല്പിതം കേവലം.

തദനു ദശരഥതനയനും മതംഗാശ്രമേ
താപേന തമ്പിയുമായ് ഗമിച്ചീടിനാൻ
തപനതനയനൊടനലസാക്ഷിയായ് സംഖ്യവും
താല്പര്യമുൾക്കൊണ്ടു ചെയ്തോരനന്തരം
അമരപതി സുതനെയൊരു ബാണേന കൊന്നുട-
നർക്കാത്മജന്നു കിഷ്കിന്ധയും നൽകിനാൻ
അടിമലരിലവനമനമഴകിനൊടു ചെയ്തുവ-
ന്നാധിപത്യം കൊടുത്താധിതീർത്തീടിനാൻ.
അതിനവനുമവനിതനയാന്വേഷണത്തിനാ-
യാശകൾതോറുമേകൈക നൂറായിരം
പ്ലവഗകുല പരിവൃഡരെ ലഘുതരമയച്ചതി-
ലേകനഹമിഹ വന്നുകണ്ടീടിനേൻ.
വനജവിടപികളെയുടനുടനിഹ തകർത്തതും
വാനരവംശപ്രകൃതിശീലം വിഭോ !
ഇകലിൽ നിശിചരവരരെയൊക്കെ മുടിച്ചതും-
മെന്നെ വധിപ്പതിനായ് വന്ന കാരണം
മരണഭയമകതളിരിലില്ലയാതെ ഭുവി
മറ്റൊരു ജന്തുക്കളില്ലെന്നു നിർണ്ണയം.
ദശവദന ! സമരഭുവി ദേഹരക്ഷാർത്ഥമായ്
ത്വൽഭൃത്യവർഗ്ഗത്തെ നിഗ്രഹിച്ചേനഹം
ദശനിയുത ശതവയസി ജീർണ്ണമെന്നാകിലും
ദേഹികൾക്കേറ്റം പ്രിയം ദേഹമോർക്ക നീ.
തവതനയ കരഗളിത വിധിവിശിഖപാശേന
തത്ര ഞാൻ ബദ്ധനായേനൊരു കാൽക്ഷണം
കമലഭവമുഖ സുരവര പ്രഭാവേന മേ
കായത്തിനേതുമേ പീഡയുണ്ടായ് വരാ.

പരിഭവവുമൊരുപൊഴുതു മരണവുമകപ്പെടാ
ബദ്ധഭാവേന വന്നീടിനേനത്ര ഞാൻ
അതിനുമൊരു പൊഴുതിലൊരു കാരണമുണ്ടു കേ–
ളദ്യ ഹിതം തവ വക്തുമുദ്യുക്തനായ്
അകതളിരിലറിവു കുറയുന്നവർക്കേറ്റവു–
ള്ളജ്ഞാനമൊക്കെ നീക്കേണം ബുധജനും.
അതു ജഗതി കരുതു കരുണാത്മനാം ധർമ്മമെ–
ന്നാത്മോപദേശമജ്ഞാനിനാം മോക്ഷദം.
മനസി കരുതുക ഭുവനഗതിയെ വഴിയേ ഭവാൻ
മഗ്നനായീടൊലാ മോഹമഹാംബുധൗ
ത്യജ മനസി ദശവദന ! രാക്ഷസീം ബുദ്ധിയെ
ദൈവീം ഗതിയെ സമാശ്രയിച്ചീടു നീ.
അതു ജനനമരണഭയനാശിനി നിർണ്ണയ–
മന്യയായുള്ളതു സംസാരകാരിണി.
അമൃതഘന വിമലപരമാത്മബോധോചിത–
നത്യുത്തമാന്വയോൽഭൂതനല്ലോ ഭവാൻ
കളക തവ ഹൃദി സപദി തത്വബോധേന നീ
കാമകോപദ്വേഷലോഭമോഹാദികൾ
കമലഭവസുതതനയനന്ദനനാകയാൽ
കർബുരഭാവം പരിഗ്രഹിയായ്ക നീ
ദനുജസുരമുജഖഗമൃഗഭുജഗഭേദേന
ദേഹത്മബുദ്ധിയെസ്സന്ത്യജച്ചീടു നീ
പ്രകൃതിഗുണപരവശതയാ ബദ്ധനായ് വരും
പ്രാണദേഹങ്ങളാത്മാവല്ലറികെടോ !

അമൃതമയനജനമലനദ്വയനവ്യയ–
നാനന്ദപൂർണ്ണനേകൻ പരൻ കേവലൻ
നിരുപമനമേയനവ്യക്തൻ നിരാകുലൻ
നിർഗ്ഗുണൻ നിഷ്കളൻ നിർമ്മമൻ നിർമ്മലൻ
നിഗമവര നിലയനനന്തനാദ്യൻ വിഭു
നിത്യൻ നിരാകാരനാത്മാ പരബ്രാഹ്മം
വിധിഹരിഹരാദികൾക്കും തിരിയാതവൻ
വേദാന്തവേദ്യനവേദ്യനജ്ഞാനിനാം
സകലജഗദിദമറിക മായാമയം പ്രഭോ
സച്ചിന്മയം സത്യബോധം സനാതനം
ജഡമഖിലജഗദിദമനിത്യമറിക നീ
ജന്മജരാമരണാദി ദു:ഖാന്വിതം
അറിവതിനു പണി പരമപുരുഷ മിറിമായങ്ങ–
ളത്മാനമാത്മനാ കണ്ടു തെളിക നീ.
പരമഗതി വരുവതിനു പരമൊരുപദേശവും
പാർത്തു കേട്ടീടു ചൊല്ലിത്തരുന്നുണ്ടു ഞാൻ.

അനവരതമകതളിരിലമിതഹരിഭക്തികൊ–
ണ്ടാത്മവിശുദ്ധി വരുമെന്നു നിർണ്ണയം
അകമലരുമഘമകലുമളവതിവിശുദ്ധമാ–
യാശു തത്വജ്ഞാനവുമുദിക്കും ദൃഢം.

വിമലതരമനസി ഭഗവത്തത്ത്വവിജ്ഞാന–
വിശ്വസകേവലാനന്ദാനുഭൂതിയാൽ
രജനിചര വനദഹന മന്ത്രാക്ഷരദ്വയം
രാമരാമേതി സദൈവ ജപിക്കയും
രതിസപദി നിജഹൃദി വിഹായ നിത്യം മുദാ
രാമപദധന്യാനമുള്ളിലുറയ്ക്കയും
അറിവുചെറുതകതളിരിലൊരു പുരുഷനുണ്ടെങ്കി–
ലാഹന്ത വേണ്ടുന്നതാകയാലാശു നീ
ഭജ ഭവഭയാപഹം ഭക്തലോകപ്രിയം
ഭാനൂകോടിപ്രഭം വിഷ്ണു പാദാംബുജം
മധുമഥന ചരണസരസിജയുഗളമാശു നീ
മൗഢ്യം കളഞ്ഞു ഭജിച്ചുകൊണ്ടീടെടോ !
കുസൃതികളുമിനി മനസി കനിവൊടു കളഞ്ഞു വൈ–
കുണ്ഠലോകം ഗമിപ്പാൻ വഴി നോക്കു നീ.
പരധനകളത്രമോഹേന നിത്യം വൃഥാ
പാപമാർജ്ജിച്ചു കീഴ് പോട്ടു വീണീടൊലാ.
നളിനദലനയനമഖിലേശ്വരം മാധവം
നാരായണം ശരണാഗതവത്സലം
പരമപുരുഷം പരമാത്മാനമദ്വയം
ഭക്തിവിശ്വാസേന സേവിക്ക സന്തതം
ശരണമിതി ചരണകമലേ പതിച്ചീടെടോ !
ശത്രുഭാവത്തെ ത്യജിച്ചു സന്തുഷ്ടനായ്.
കലുഷമനവധി ത്ഡടിതി ചെയ്തിനെന്നാകിലും
കാരുണ്യമീവണ്ണമില്ല മറ്റാർക്കുമേ.
രഘുപതിയെ മനസി കരുതുകിലവനു ഭൂതലേ
രണ്ടാമതുണ്ടാകയില്ല ജന്മം സഖേ !
സനകമുഖമുനികൾ വചനങ്ങളിതോർക്കെടോ
സത്യം മയോക്തം വിരിഞ്ചാദി സമ്മതം.
അമൃതസമ വചനമിതി പവനതനയോദിത–
മത്യന്തരോഷേണ കേട്ടു ദശാനനൻ
നയനമിരുപതിലുമഥ കനൽചിതറുമാറുടൻ
നന്നായുരുട്ടി മിഴിച്ചു ചൊല്ലീടിനാൻ:–

തിലസദൃശമവനെയിനി വെട്ടി നുറുക്കുവിൻ
ധിക്കാരമിത്ര കണ്ടീല മറ്റാർക്കുമേ.
മമ നികടഭുവി വടിവൊടൊപ്പമിരുന്നു മാം
മറ്റൊരു ജന്തുക്കളിങ്ങനെ ചൊല്ലുമോ ?
ഭയവുമൊരു വിയനവുമിന്നു കാണ്മാനില്ല
പാപിയായോരു ദുഷ്ടാത്മാ ശഠനിവൻ.
കഥയ മമ കഥയ മമ രാമനെന്നാരു ചൊൽ ?
കാനനവാസി സുഗ്രീവനെന്നാരെടോ ?
അവരെയുമനന്തരം ജാനകി കൊല്ലുവൻ.
ദശവദനനചനമിതു കേട്ടു കോപംപൂണ്ടു
ദന്തംകടിച്ചു കപീന്ദ്രനും ചൊല്ലിനാൻ :

നിനവു തവ മനസി പെരുതെത്രയും നന്നു നീ

നിന്നോടെതിരൊരു നൂറുനൂറായിരം
രജനിചരകുലപതികളായ് ഞെളിഞ്ഞുള്ളൊരു
രാവണന്മാരൊരുമിച്ചെതിർത്തീടിലും
നിയതമിതു മമ ചെറുവിരല്ക്കു പോരാ പിന്നെ
നീയെന്തു ചെയ്യുന്നതെന്നോടു കശ്മല !
പവനസുതവചനമിതു കേട്ടു ദശാസ്യനും
പാർശ്വസ്ഥിതന്മാരൊടാശു ചൊല്ലീടിനാൻ:-
ഇവിടെ നിശിചരരൊരുവരായുധപാണിയാ-
യില്ലയോ കള്ളനെക്കൊല്ലുവാൻ ചൊല്ലുവിൻ.
അതുപൊഴുതിലൊരുവനവനോടടുത്തീടിനാ-
നപ്പോൾ വിഭീഷണൻ ചൊല്ലിനാൻ മെല്ലവേ :-

അരുതരുതു ദുരിതമിതു ദൂതനെകൊല്ലുകെ-
ന്നാർത്തടുത്തു നൃപന്മാർക്കു ചൊല്ലീടുവിൻ ?
ഇവനെ നാമിവിടെ വിരവോടു കൊന്നീടിനാ-
ലെങ്ങനെയങ്ങറിയുന്നിതു രാഘവൻ
അതിനു പുനരിവനൊരടയാളമുണ്ടാക്കി നാ-
മങ്ങയക്കേണമതല്ലോ നൃപോചിതം.
ഇതി സദസി ദശവദന സഹജവചനേന താ-
നെങ്കിലതങ്ങനെ ചെയ്കെന്നു ചൊല്ലിനാൻ.

/ലങ്കാദഹനം/
വദനമപി കരചരണമല്ല ശൗര്യാസ്പദം
വാനരന്മാർക്കു വാൽമേൽ ശൗര്യമാകുന്നു.
വയമതിനു ഝടിതി വസനേന വാവ് വേഷ്ടിച്ചു
വഹ്നി കൊളുത്തിപ്പുരത്തിലെല്ലാടവും
രജനിചരപരിവൃഢരെടുത്തു വാദ്യം കൊട്ടി
രാത്രിയിൽ വന്നോരു കള്ളനെന്നിങ്ങനെ
നിഖിലദിശി പലരുമിഹ കേൾക്കുമാറുച്ചത്തിൽ
നീളേ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു നടത്തുവിൻ.
കലഹതകനിവനറിക നിസ്തേജനെന്നു തൻ-
കൂട്ടത്തിൽനിന്നു നീക്കീടും കപികുലം.
തിലരസഘൃതാദിസംസിക്തവസ്ത്രങ്ങളാൽ
തീവ്രം തെരുതെരെച്ചുറ്റും ദശാന്തരേ
അതുബലനചലതരമവിടെ മരുവീടിനാ-
നത്യായതസ്ഥലമായിതു വാൽ തദാ.
വസനഗണമഖിലവുമൊടുങ്ങിച്ചമഞ്ഞിതു
വാലുമതീവ ശേഷിച്ചിതു പിന്നെയും.
നിഖിലനിലയനനിഹിതപട്ടാംബരങ്ങളും
നീളെത്തിരഞ്ഞു കൊണ്ടവന്നു ചുറ്റീടിനാർ.
അതുമുടനൊടുങ്ങി വാൽ ശേഷിച്ചുകണ്ടള-
വങ്ങുമിങ്ങും ചെന്നു കൊണ്ടുവന്നീടിനാർ.
തിലജഗൃതസുസ്നേഹസംസിക്തവസ്ത്രങ്ങൾ
ദിവ്യപട്ടാംശുകജാലവും ചുറ്റിനാർ.
നികൃതി പെരുതിവനു വസുനങ്ങളില്ലൊന്നിനി

സ്നേഹവുമെല്ലാമടുങ്ങീതശേഷവും.
അലമലമിതമലനിവനെത്രയും ദിവ്യനി–
താർക്കു തോന്നീ വിനാശത്തിനെന്നാർ ചിലർ.
അലമിഹ വസനമിതി നനലമിനി വാലധി–
യ്ക്കാശുകൊളുത്തുവിൻ വൈകരുതേതുമേ.
പുനരവരുമതുപൊഴുതു തീ കൊളുത്തീടിനാർ
പുച്ഛാഗ്രദേശേ പുരന്ദരാരാതികൾ
ബലസഹിതമബലമിവ രജ്ജുഖണ്ഡംകൊണ്ടു
ബദ്ധ്വാ ദൃഢതരം ധൃത്വാ കപിവരം
കിതവമതികളുമിതൊരു കള്ളനെന്നിങ്ങനെ
കൃത്വാ രവമരം ഗത്വാ പുരവരം
പറകളെയുമുടനുടനറഞ്ഞറഞ്ഞങ്ങിനെ
പശ്ചിമദ്വാരദേശേ ചെന്നനന്തരം
പവനജനുമതികൃശരീരനായീടിനാൻ
പാശവുമപ്പോൾ ശിഥിലമായ് വന്നിതു
ബലമൊടവനതിചപലമചലനിഭഗാത്രനായ്
ബന്ധവും വേർപെട്ടു മേല്പോട്ടു പൊങ്ങീനാൻ.
ചരമഗിരിഗോപുരാഗ്ര വായുവേഗേന
ചാടിനാൻ വാഹകന്മാരെയും കൊന്നവൻ.
ഉടുപതിയൊടുരസുമടവുയരമിയലുന്ന ര–
ത്നോത്തുംഗസൗധാഗ്രമേറി മേവീടിനാൻ.
ഉദവസിതനികരമുടനുപരി വേഗമോ
ടുൽപ്ലുത്യപിന്നെയുമുൽപ്ലുത്യ സത്വരം
കനകമണിമയനിലയമഖിലമനിലാത്മജൻ
കത്തിച്ചു കത്തിച്ചു വർദ്ധിച്ചിതഗ്നിയും.
പ്രകൃതിചപലതയൊടവനചലമോരോ മണി–
പ്രാസാദജാലങ്ങൾ ചുട്ടുതുടങ്ങിനാൻ,
ഗജതുരഗരഥബലപദാതികൾ പങ്ക്തതിയും
ഗമ്യങ്ങളായുള്ള രമ്യഹർമ്മ്യങ്ങളും.
അനലശിഖകളുമനിലസുതഹൃദയവും തെളി–
ഞ്ഞാഹന്ത! വിഷ്ണുപദം ഗമിച്ചു തദാ.
വിബുധപതിയൊടു നിശിചരാലയം വെന്തോരു
വൃത്താന്തമെല്ലാമറിയിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
അഹമഹമികാധിയാ ! പാവകജ്വാലക–
ളംബരത്തോളമുയർന്നു ചെന്നൂ മുദാ.
ഭുവനതലഗതവിമലദിവ്യരത്നങ്ങളാൽ
ഭൂതിപരിപൂർണ്ണമായുള്ള ലങ്കയും
പുനരനിലസുതനിതി ദഹുപ്പിച്ചതെങ്കിലും
ഭൂതിപരിപൂർണ്ണമായ് വന്നിതത്ഭുതം.
ദശവദനസഹജഗൃഹ മെന്നിയേ മറ്റുള്ള
ദേവാരിഗേഹങ്ങൾ വെന്തുകൂടീ ജവം.
രഘുകുലപതിപ്രിയഭൃത്യനാം മാരുതി
രക്ഷിച്ചുകൊണ്ടാൻ വിഭീഷണമന്ദിരം
കനകമണിമയനിലയനികരമതു വെന്തോരോ
കാമിനിവർഗ്ഗം വിലാപം തുടങ്ങിനാർ.
ചികുരഭരവസനചരണാദികൾ വെന്താശു

ജീവനും വേർപെട്ടു ഭൂമൗ പതിക്കയും
ഉടലുരുകിയുരുകിയുടനുഴറിയലറിപ്പാഞ്ഞു–
മുന്നതമായ സൗധങ്ങളിലേറിയും
ദഹനനുടനവിടെയുടുത്തുമ ദഹിപ്പിച്ചു
താഴത്തു വീണു പിടഞ്ഞു മരിക്കയും
മമ ! തനയ ! രമണ ! ജനക ! പ്രാണനാഥ ! ഹാ !
മാമകം കർമ്മമയ്യോ ! വിധി ദൈവമേ !
മരണമുടനുടലുരുകി മുറുകി വരികെന്നതു
മാറ്റുവാനാരുമില്ലയോയ ശിവ ശിവ
ദുരിതമിതു രജനിചരവരവിരചിതം ദൃഢം
മറ്റൊരു കാരണമില്ലിതിനേതുമേ.
പരധനവുമിമതപരദാരങ്ങളും ബലാൽ
പാപി ദശാസ്യൻ പരിഗ്രഹിച്ചാൻ തുലോം.
അറികിലനുചിതമതു മദേന ചെയ്തീടായ് വീ–
നാരു മതിന്റെ ഫലമിതു നിർണ്ണയം.
മനുജതരുണിയെയൊരു മഹാപാപി കാമിച്ചു
മറ്റുളളവർക്കുമാപത്തായിതിങ്ങനെ.
സുകൃതദിരിതങ്ങളും കാര്യമകാര്യവും
സൂക്ഷിച്ചുചെയ്തുകൊള്ളേണം ബുധജനം.
മദനശരപരവശതയൊടു ചപലനായിവൻ
മാഹാത്മ്യമുളള പതിവ്പരതമാരെയും
കരബലമൊടനുദിനമണഞ്ഞു പിടിച്ചതി–
കാമീ ചാരിത്രഭംഗം വരുത്തീടിനാൻ.
അവർമനസി മരുവിന തപോമയപാവക–
നദ്യ രാജ്യേ പിടിപെട്ടിതു കേവലം.
നിശിചരികൾ ബഹുവിധമൊരോന്നേ പറകയും
നില്ക്കുംനിലയിലേ വെന്തു മരിക്കയും
ശരണമിഹ കിമിതി പലവഴിയുമുടനോടിയും
ശാഖികൾ വെന്തു മുറിഞ്ഞുടൻ വീഴ്കയും
രഘുകുലവരേഷ്ടദൂതൻ ത്രിയാമാചര–
രാജ്യമഴുന്നൂറുയോജനയും ക്ഷണാൽ
സരബഹുവിഭവയുതഭോജനം നല്കിനാൻ
സന്തുഷ്ടനായിതു പാവകദേവനും.
ലഘുതരമനിലതനയമൃതനീധിതന്നിലേ
ലാംഗുലവും തച്ചു തീ പൊലിച്ചീടിനാൻ.
പവനജനു ദഹനപി ചുട്ടതില്ലേതുമേ
പാവകനിഷ്ടസഖിയാകകാരണം.
പതിനിരതയാകിയ ജാനകിദേവിയാൽ
പ്രാർത്ഥിതനാകയാലും കുണാവശാൽ.
അവനിതനയാകൃപാവൈഭവമത്ഭുത–
മത്യന്തശീതളനായിതു വഹ്നിയും.
രജനിചരകുലവിപിനപാവകനാകിയ
രാമനാമസ്മൃതികൊണ്ടു മഹാജനം
തനയധനദാരമോഹാർത്തരെന്നാകിലും
താപത്രയാനലനെക്കടന്നീടുന്നു.
തദഭിമതകാരിയായുളള ദൂതന്നു സ–

ന്താപം പ്രകൃതാനലേന ഭവിക്കുമോ?
ഭവതിയദി മനുജജനനം ഭൂവി സാമ്പ്രതം
പങ്കജലോചനനെബ്ഭജിച്ചീടുവിൻ.
ഭുവനപതി ഭുജഗപതിശയനഭജനം ഭുവി
ഭൂതദൗവാത്മസംഭൂതതാപാപഹം.
തദനു കപികുലവരനുമവനിതനയാപദം
താണുതൊഴുതു നമസ്കൃത്യ ചൊല്ലിനാൻ :
അഹമിനിയുമുഴറി നടകൊള്ളുവനക്കരെ-
യ്ക്കാജ്ഞാപയാശു ഗച്ഛാമി രാമാന്തികം.
രഘുവരനുമവരജനുമരുണജനുമായ് ദ്രുത-
മാഗമിച്ചീടുമനന്തസേനാസമം.
മനസി തവ ചെറുതു പരിതാപമുണ്ടാകൊലാ
മത്ഭരം കാര്യമിനിജ്ജനതാത്മജേ !
തൊഴുതമിതവിനയമിതിചൊന്നവൻതന്നോടു
ദു:ഖമുൾക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞിതു സീതയും :
മമ രമണചരിതമുരചെയ്ത നിന്നെക്കണ്ടു
മാനസതാപമകന്നിതു മാമകം
കഥമിനിയുമഹമിഹ വസാമി ശോകേന മൽ-
ക്കാന്തവൃത്താന്തശ്രവണസൗഖ്യംവിനാ
ജനകനൃപദുഹിതൃഗീരങ്ങിനെ കേട്ടവൻ
ജാതാനുകമ്പം തൊഴുതു ചൊല്ലീടിനാൻ:
കളക ശുചമിനി വിരഹമലചിനുടൻ മമ
സ്കന്ധമാരോഹക്ഷണേന ഞാൻ കൊണ്ടുപോയ്
തവ രമണസവിധമുപഗമ്യ യോജിപ്പിച്ചു
താപമശേഷമദദ്യൈവ തീർത്തീടുവൻ.
പവനസുതവചനമിതി കേട്ടു വൈദേഹിയും
പാരം പ്രസാദിച്ചു പാർത്തു ചൊല്ലീടിനാൾ:
അതിനു തവ കുരതുമളവില്ലൊരു ദണ്ണമെ-
ന്നാത്മിനി വന്നിടു വിശ്വാസമദ്യ മേ.
ശുഭചരിതനതിബലമൊടാശു ദിവ്യാസ്ത്രേണ
ശോഷണബന്ധനാദ്യൈരപി സാഗരം
കപികുലബലേന കടന്നു ജഗത്ത്രയ-
കണ്ടകനെക്കൊന്നു കൊണ്ടുപോകാശു മാം.
മറിവൊടൊരു നിശി രഹസി കൊണ്ടുപോയാലതു
മവ്പ്രാണനാഥകീർത്തിക്കു പോരാ ദൃഢം.
രഘുകുലജവരനിവിടെ വന്നു യുദ്ധം ചെയ്തു
രാവണനെക്കൊന്നു കൊണ്ടുപൊയ്ക്കൊള്ളുവാൻ
അതിരഭസമയി തനയ! വേലചെയ്തീടു നീ-
യത്രനാളും ധരിച്ചീടുവൻ ജീവനെ.
ഇതി സദയവനൊടരുൾചെയ്തയച്ചീടിനാ-
ളിന്ദിരാദേവിയും, പിന്നെ വാതാത്മജൻ
തൊഴുതഖിലജനനിയൊടു യാത്ര വഴങ്ങിച്ചു
തൂർണ്ണം മഹാർണ്ണവം കണ്ടു ചാടീടിനാൻ.

/സമുദ്രലംഘനം/
ത്രിഭുവനവുമുലയെ മുഹുരൊന്നലറീടിനാൻ

തീവ്രനാദം കേട്ടു വാനരസംഘവും,
കരുതുവിനിതൊരു നിനദമാശു കേൾക്കായതും
കാര്യമാഹന്ത ! സാധിച്ചു വരുന്നിതു.
പവനസുത,നതിനു നഹി സംശയം മാനസേ
പാർത്തുകാൺകൊച്ചകേട്ടാലറിയാമതും.
കപിനിവഹമിതി ബഹുവിധം പറയുംവിധൗ
കാണായിതദ്രിശിരസി വാതാത്മജം.
കപിനിവഹവീരരേ ! കണ്ടിതു സീതയെ
കാകുൽസ്ഥവീരനനപഗ്രഹത്താലഹം
നിശിചരവരാദ്ധ്യമാകിയ ലങ്കയും
നിശ്ശേഷമുദ്യാനവും ദഹിപ്പിച്ചിതു.
വിബുധകുലവൈരിയാകും ദശഗ്രീവനെ
നിസ്മയമാമ്മാറു കണ്ടു പറഞ്ഞിതു.
ത്സടിതി ദശരഥസുതനൊടിക്കഥ ചൊല്ലുവാൻ
ജാംബവദാദികളേ ! നടന്നീടുവിൻ.
അതുപൊഴുതു പവനതനയനെയുമവരാദരി–
ച്ചാലിംഗ്യ ഗാഢമാചുംബ്യ വാലാഞ്ചലം
കതുകമൊടു കപിനിചയമനിലജനെ മുന്നിട്ടു
കൂട്ടമിട്ടാർത്തുവിളിച്ചു പോയീടിനാർ.
പ്ലവഗകുലപരിവൃഢരുമുഴറി നടകൊണ്ടു പോയ്
പ്രസ്രവണാചലം കണ്ടു മേവീടിനാർ.
കുസുമദലഫലമധുലതാതരുപൂർണ്ണമാം
ഗുല്മസമാവൃതം സുഗ്രീവപാലിതം
ക്ഷുധിതപരിപീഡിതരായ കുപികുലം
ക്ഷുദ്വിനാശാർത്ഥമാർത്ത്യാ പറഞ്ഞീടിനാർ.
ഫലനികരസഹിതമിഹ മധുരമധുപൂരവും
ഭക്ഷിച്ചു ദാഹവും തീർത്തു നാമൊക്കവേ
തരണീസുതസവിധമുപഗമ്യ വൃത്തന്തങ്ങൾ
താമസം കൈവിട്ടുണർത്തിക്ക സാദരം.
അതിനനുവദിച്ചരുളേണമെന്നാശപൂ–
ണ്ടംഗദനോടപേക്ഷിച്ചോരനന്തരം
അതിനവനുമവരൊടുടനാജ്ഞയെച്ചെയ്കയാ–
ലാശു മധുവനം പൂക്കിതെല്ലാവരും.
പരിചൊടതി മധുരമധുപാനവും ചെയ്തവർ
പക്വഫലങ്ങൾ ഭക്ഷിക്കും ദശാന്തരേ
ദധിമുഖനുമനിശമതു പാലനംചെയ്തിതു
ദണ്ഡധരന്മാരടുത്തു തടുക്കയാൽ
പവനസുതമുഖകപികൾ മുഷ്ടിപ്രഹാരേണ
പാഞ്ഞോർ ഭയപ്പെട്ടവരുമതിദ്രുതം.
ത്വരിതമഥ ദധിമുഖനുമാശു സുഗ്രീവനെ–
ത്തൂർണ്ണമാലോക്യ വൃത്താന്തങ്ങൾ ചൊല്ലിനാൻ :
തവ മധുവനത്തിനു ഭംഗം വരുത്തിയാർ
താരേയനാദികളായ കപിബലം.
സുചിരമതു തവ കരുണയാ പരിപാലിച്ചു
സുസ്ഥിരമാധിപത്യേന വാണേനഹം.
വല്മഥനസുതതനയനാദികളൊക്കവേ

വന്നു മൽഭൃത്യജനത്തെയും വെന്നുടൻ
മധുവനമിതുപൊഴുതഴിച്ചിതെന്നിങ്ങനെ
മാതുലവാക്യമാകർണ്യ സുഗ്രീവനും
നിജമനസി മുഹുരപി വളർന്ന സുന്തോഷേണ
നിർമ്മലാത്മാരാമനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ :
പവനതനയാദികൾ കാര്യവും സാധിച്ചു
പാരം തെളിഞ്ഞു വരുന്നിതു നിർണ്ണയം.
മധുവനമതല്ലയെന്നാകിലെന്നെബ്ബഹു
മാനിയാതെ ചെന്നു കാൺകയില്ലാരുമേ.
അവരെ വീരവൊടു വരുവതിന്നു ചൊല്ലങ്ങുചെ–
ന്നാത്മിനി ഖേദിക്കവേണ്ടാ വൃഥാ ഭവാൻ.
അവനതുമതു കേട്ടുഴറിച്ചെന്നു ചൊല്ലീടിനാ–
നഞ്ജനാപുത്രാദികളോടു സാദരം.

/ഹനുമാൻ ശ്രീരാമസന്നിധിയിൽ/
അനിലതനയാംഗദജാംബവദാദിക–
ളഞ്ജസാ സുഗ്രീവഭാഷിതം കേൾക്കയാൽ
പുർമ്ണവേഗം നടന്നാശു ചെന്നീടിനാർ.
പുകൾപെരിയ പുരുഷമണി രാമനു തിരുവടി
പുണ്യപുരുഷൻ പുരുഷോത്തമൻ പരൻ
പുരമഥനഹൃദി മരുവുമഖിലജഗദീശ്വരൻ
പുഷ്കരനേത്രൻ പുരന്ദരസേവിതൻ
ഭുജഗപതിശയനനമലൻ ത്രിജഗൽപരി–
പൂർണ്ണൻ പുരുഹൂതസോദരൻ മാധവൻ
ഭുജഗനിവഹാശനവാഹനൻ കേശവൻ
പുഷ്കരപുത്രീരമണൻ പുരാതനൻ
ഭുജഗകുലഭൂഷണാരാധിതാംഘ്രിദ്വയൻ
പുഷ്കരസംഭവപൂജിതൻ നിരഗ്ഗുണൻ
ഭുവനപതി മഖപതി സഖാം പതി മൽപതി
പുഷ്കരബാന്ധവപുത്രപ്രിയസഖി
ബുധജനഹൃദിസ്ഥിതൻ പൂർദേവാരാതി
പുഷ്കരബാന്ധവവംശസമുത്ഭവൻ
ഭുജബലവതാം വരൻ പുണ്യജനാന്തകൻ
ഭൂപതിനന്ദനൻ ഭൂമിജാവല്ലഭൻ
ഭുവനതലപാലകൻ ഭൂതപഞ്ചാത്മകൻ
ഭൂരിഭൂതിപ്രദൻ പുണ്യജനാർച്ചിതൻ
ഭുജവകുലാധിപൻ പുണ്ഡരീകാനനൻ
പുഷ്പബാണോപമൻ ഭൂരികാരുണ്യവാൻ
ദിവസകരപുത്രനും സൗമിത്രിയും മുദാ–
ദിഷ്ടപൂർണ്ണ ഭജിച്ചന്തികേ സന്തതം
വിപിനഭൂവി സുഖതരമിരിക്കുന്നതു കണ്ടു
വീണുവണങ്ങിനാർ വായുപുത്രാദികൾ.
പുനരഥ ഹരീശ്വരൻ തന്നെയും വന്ദിച്ചു
പൂർമ്മമോദം പറഞ്ഞാനഞ്ജനാത്മജൻ :

/സീതാവൃത്താന്തനിവേദനം/

കനിവിനൊടു കണ്ടേനഹം ദേവിയെത്തത്ര
കർബുരേന്ദ്രാലയേ സങ്കടമെന്നിയേ.
കുശലവുമുടൻ വിചാരിച്ചതു താവകം
കൂടെസ്സുമിത്രാതനയനും സാദരം.
ശിഥിലതംചികുരമൊടശോകവനികയിൽ
ശിംശപാമൂലദേശേ വസിച്ചീടിനാൾ.
അനശനമൊടതി കൃശശരീരയായന്വഹ–
മാശരനാരീപരിവൃതയായ് ശുപാ
അഴൽപെരുകി മുറുകി ബഹുബാഷ്പവും വാർത്തു
വാർത്തയ്യോ ! സദാ രാമരാമേതി മന്ത്രവും
മുഹുരപി ജപിച്ചു ജപിച്ചു വിലാപിച്ചു
മുഗ്ദ്ധാംഗി മേവുന്നനേരത്തു ഞാൻ തദാ
അതികൃശശരീരനായ് വൃക്ഷശാഖാന്തരേ
ആനന്ദമുൾക്കൊണ്ടിരുന്നേനനാകുലം.
തവ ചരിതമമൃതസമമഖിലമറിയിച്ചഥ
തമ്പിയോടും നിന്തിരുവടിതന്നൊടും
ചെറുതുടജഭൂവി രഹിതയായ്മരുവും വിധൗ
ചെന്നു ദശാനനൻ കൊണ്ടങ്ങുപോയതും
സവിതൃസുതനൊടു ഝടിതി സഖ്യമുണ്ടായതും
സംക്രന്ദനാത്മജൻ തന്നെ വിധിച്ചതും
ക്ഷിതിദുഹിതുരന്വേഷാർത്ഥം കപീന്ദ്രനാൽ
കീശൗഘ മാശു നിയുക്തമായീടിനാർ.
അഹമവരിലൊരുവനിവിടേക്കു വന്നീടിനേ–
നർണ്ണവം ചാടിക്കടന്നതി വിദ്രുതം.
രവിതനയസചിവനഹമാശുഗനന്ദനൻ
രാമദൂതൻ ഹനൂമാനെന്നു നാമവും.
ഭവതിയെയുമിഹ ഝടിതി കണ്ടുകൊണ്ടേനഹോ
ഭാഗ്യമാഹന്ത ! ഭാഗ്യം ! കൃതാർത്ഥോസ്മ്യഹം
ഫലിതമഖിലം മമാദ്യ പ്രയാസം ഭൃശം
പത്മജാലോകനം പാപവിനാശനം
മമ വചനമീതി നിഖിലമാകർണ്യ ജാനകി
മന്ദംമന്ദം വിചാരിച്ചതു മാനസേ :
ശ്രവണയുഗളാമൃതം കേന മേ ശ്രാവിതം?
ശ്രീമതാമഗ്രേസരനവൻ നിർണ്ണയം
മമ നയനയുഗളപഥമായാതു പുണ്യവാൻ
മാനവവീരപ്രസാദേന ദൈവമേ !
വചനമിതി മിഥിലതനയോദിതം കേട്ടു ഞാൻ
വാനരാകാരേണ സൂക്ഷ്മശരീരനായ്
വിനയമൊടു തൊഴുതടിയിൽ വീണുവണങ്ങീനേൻ
വിസ്മയത്തോടു ചോദിച്ചിതു ദേവിയും :
അറിവതിനു പറക നീയാരെന്നതെന്നോടി
ത്യാദിവൃത്താന്തം വിചാരിച്ചനന്തരം
കഥിതമഖിലം മയാ ദേവവൃത്താന്തങ്ങൾ
കഞ്ജദളാക്ഷിയും വിശ്വസിച്ചീടിനാൾ.
അതുപൊഴുതിലകതളിരിലഴുൽ കളവതിന്നു ഞാ–
നംഗുലീയം കൊടുത്തീടിനേനാദരാൽ.

കരതളിരിലതിനെ വിരവോടു വാങ്ങിത്തദാ
കണ്ണുനീർകൊണ്ടു കഴുകിക്കളഞ്ഞുടൻ
ശിരസി ദൃശി ഗളഭുവി മൂലത്തടത്തിങ്കലും
ശീഘ്രമണച്ചു വിലാപിച്ചിതേറ്റവും :
പവനസുത ! കഥയ ! മമ ദുഃഖമെല്ലാം ഭവാൻ
പത്മാക്ഷനോടു, നീ കണ്ടിതല്ലോ സഖേ !
നിശിചരികളനുദിനമുപദ്രവിക്കുന്നതും
നീയങ്ങു ചെന്നു ചൊൽകെന്നു ചൊല്ലീടിനാൾ.
തവ ചരിതമഖിലമലിവോടുണർത്തിച്ചു ഞാൻ
തമ്പിയോടും കപിസേനയോടും ദ്രുതം
വയമവനീപതിയെ വിരവോടു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു
വന്നു ദശാസ്യകുലവും മുടിച്ചുടൻ.
സകതുകമയോദ്ധ്യാപുരിക്കാശു കൊണ്ടുപോം.
സന്താപമുള്ളിലുണ്ടാകരുതേതുമേ.
ദശരഥസുതന്നു വിശ്വാസാർത്ഥമായിനി
ദേഹി മേ ദേഹീ ! ചിഹ്നം ധന്യമാദരാൽ.
പുനരൊടയാളവാക്കും പറഞ്ഞീടുക
പുണ്യപുരുഷനു വിശ്വാസസിദ്ധയേ.
അതുമവനിസുതയൊടഹമിങ്ങനെ ചൊന്നള–
വാശു ചൂഡാരത്നമാദരാൽ നല്കിനാൾ.
കമലമുഖീ കനിവിനൊടു ചിത്രകൂടാചലേ
കാന്തനുമായ് വസിക്കുന്നാളൊരുദിനം
കഠിനതരനഖരനികരേണ പീഡിച്ചൊരു
കാകവൃത്താന്തവും ചൊൽകെന്നു ചൊല്ലിനാൾ
തദനു പലതരമിവ പറഞ്ഞും കരഞ്ഞുമുൾ–
ത്താപം കലർന്നു മരുവും ദശാന്തരേ
ബഹുവിധവചോവിഭാവേന ദു:ഖംതീർത്തു
ബിംബാധരിയേയുമാശ്വസിപ്പിച്ചു ഞാൻ
വിടയുമുടനഴകൊടു വഴങ്ങിച്ചു പോന്നിതു
വേഗേന പിന്നെ മറ്റൊന്നു ചെയ്തേനഹം.
അഖിലനിശിചരകുലപതിക്കഭിഷ്ടാസ്പദ–
മാരാമമൊക്കൊലചെയ്തേനസംഖ്യകം.
ദശവദനസുതനെ മുഹുരക്ഷകുമാരനെ–
ദ്ദണ്ഡധരാലയത്തിന്നയിച്ചീടിനേൻ.
അഥ ദശമുഖാത്മജബ്രഹ്മാസ്ത്രബദ്ധനാ–
യാശരാധീശനെക്കണ്ടു പറഞ്ഞു ഞാൻ.
ലഘുതരമശേഷം ദഹിപ്പിച്ചതു ബത
ദങ്കാപുരം പിന്നെയും ദേവിതൻപദം
വിഗതഭയമടിയിണ വണങ്ങി വാങ്ങിപ്പോന്നു
വീണ്ടും സമുദ്രവും ചാടിക്കടന്നു ഞാൻ
തവ ചരണനളിനമധുനൈവ വന്ദിച്ചിതു
ദാസൻ ദയാനിധേ ! പാഹി മാം പാഹി മാം.
ഇതി പവനസുതവചനമാഹന്ത ! കേട്ടള–
വിന്ദിരാകാന്തനും പ്രീതിപൂണ്ടിനാൻ.
സുരജനസുദുഷ്കരം കാര്യം കൃതം ത്വയാ
സുഗ്രീവനും പ്രസാദിച്ചിതു കേവലം.

സദയമുപകാരമിച്ചെയ്തതിന്നാദരാൽ
സർവസ്വവും മമ തന്നേൻ നിനക്കു ഞാൻ.
പ്രണയമനസാ ഭവാനാൽ കൃതമായതിൻ–
പ്രത്യുപകാരം ജഗത്തിങ്കലില്ലെടോ !
പുനരപി രമാവരൻ മാരുതപുത്രനെ–
പ്പൂർണ്ണമോദം പുണർന്നീടിനാനാദരാൽ.
ഉരസി മുഹുരപി മുഹുരണച്ചു പുല്കീടിനാ–
നോക്കെടാ മാരുതപുത്രഭാഗ്യോദയം !
ഭുവനതലമതിലൊരുവനിങ്ങനെയില്ലഹോ !
പൂർണ്ണപുണ്യൗഘസൗഭാഗ്യമുണ്ടായെടോ !

പരമശിവനിതി രഘുകലാധിപൻതന്നുടെ
പാവനയായ കഥയരുൾചെയ്തതു
ഭഗവതി ഭവാനി പരമേശ്വരി കേട്ടു
ഭക്തിപരവശയായ് വണങ്ങീടിനാൾ.
കിളിമകളുമതിസരസമിങ്ങനെ ചൊന്നതു
കേട്ടു മഹാലോകരും തെളിയേണമേ.

ഇത്യദ്ധ്യാത്മരാമായണേ
ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ
സുന്ദരകാണ്ഡം സമാപ്തം.
....

യുദ്ധകാണ്ഡം

....

നാരായണ ഹരേ! നാരായണ ഹരേ!
നാരായണ ഹരേ! നാരായണ ഹരേ!
നാരായണ! രാമ! നാരായണ! രാമ!
നാരായണ! രാമ! നാരായണ! ഹരേ!
രാമ! രമാരമണ! ത്രിലോകീപതേ!
രാമ! സീതാഭിരാമ! ത്രിദശപ്രഭോ!
രാമ! ലോകാഭിരാമ! പ്രവണവാത്മക!
രാമ! നാരായണാത്മാ രാമ! ഭൂപതേ!
രാമകഥാമൃതപാനപൂർണ്ണാനന്ദ–
സാരാനുഭൂതിക്കു സാമ്യമില്ലേതുമേ
ശാരികപ്പൈതലേ! ചൊല്ലുചൊല്ലിന്നിയും
ചാരുരാമായണയുദ്ധം മനോഹരം
ഇത്ഥമാകർണ്യകിളിമകൾ ചൊല്ലിനാൾ
ചിത്തം തെളിഞ്ഞുകേട്ടീടുവിനെങ്കിലോ.
ചന്ദ്രചൂഡൻ പരമേശ്വരനീശ്വരൻ
ചന്ദ്രാനനേ! ചെവിതന്നു മുദാ രാമ–
ചന്ദ്രചരിതം പവിത്രം ശ്രൃണു പ്രിയേ!
ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ ഭുവനൈകനായകൻ
താരകബ്രഹ്മാത്മകൻ കരുണാകരൻ

മാരുതി വന്നു പറഞ്ഞതു കേട്ടുള്ളി–
ലാരൂഢമോദാലരുൾചെയ്തിതാദരാൽ:

/ശ്രീരാമാദികളുടെ നിശ്ചയം/
ദേവകളാലുമസാദ്ധ്യമായുള്ളോന്നു
കേവലം മാരുതി ചെയ്തതോർക്കും വിധൗ
ചിത്തേ നിരൂപിക്കപോലുമശക്യമാ–
മബ്ധി ശതയോജനായതമശ്രമം
ലംഘിച്ചു രാക്ഷസവീരരേയും കൊന്നു
ലങ്കയും ചുട്ടുപൊട്ടിച്ചിതു വിസ്മയം.
ഇങ്ങനെയുള്ള ഭൃത്യന്മാരൊരുത്തനു–
മെങ്ങുമൊരുനാളുമില്ലെന്നു നിർണ്ണയം.
എന്നെയും ഭാനുവംശത്തെയും ലക്ഷ്മണൻ–
തന്നെയും മിത്രാത്മജനെയും കേവലം
മൈഥിലിയെക്കണ്ടു വന്നതുകാരണം
വാതാമജൻ പരിപാലിച്ചിതു ദൃഢം.
അങ്ങനെയായതെല്ലാ,മിനിയുമുട–
നെങ്ങനെ വാരിധിയെക്കടന്നീടുന്നു?
നക്രമകരചക്രാദി പരിപൂർണ്ണ–
മുഗ്രമായുള്ള സമുദ്രം കടന്നുപോയ്
രാവണനെപ്പടയോടുമൊടുക്കി ഞാൻ
ദേവിയെയെന്നു കാണുന്നിതു ദൈവമേ!
രാമവാക്യം കേട്ടു സുഗ്രീവനും പുന–
രാമയം തീരുമാറാശു ചൊല്ലീടിനാൻ:
ലംഘനം ചെയ്തു സമുദ്രത്തെയും ബത
ലങ്കയും ഭസ്മീകരിച്ചവിളംബിതം
രാവണൻതന്നെസ്സകുലം കൊലചെയ്തു
ദേവിയേയും കൊണ്ടുപോരുന്നതുണ്ടു ഞാൻ.
ചിന്തയുണ്ടാകരുതേതുമേ മാനസേ
ചിന്തയാകുന്നതു കാര്യവിനാശിനി
ആരാലുമോർത്താൽ ജയിച്ചുകൂടാതൊരു
ശൂരരിക്കാണായ വാനരസഞ്ചയം.
വഹ്നിയിൽ ചാടേണമെന്നു ചൊല്ലീടിലും
പിന്നെയാമെന്നു ചൊല്ലുന്നവരല്ലിവർ,
വാരിധിയെക്കടപ്പാനുപായം പാർക്ക
നേരമിനിക്കളയാതെ രഘുപതേ!
ലങ്കയിൽചെന്നു നാം പുക്കിതെന്നാകിലോ
ലങ്കേശനും മരിച്ചാനെന്നു നിർണ്ണയം.
ലോകത്രയത്തിങ്കലാരെതിർക്കുന്നിതു
രാഘവാ! നിൻതിരുമുമ്പിൽ മഹാരണേ
അസ്ത്രേണ ശോഷണംചെയ്ക ജലധിയെ
സത്വരം സേതു ബന്ധിക്കിലുമാം ദൃഢം
വല്ലകണക്കിലുമുണ്ടാം ജയം തവ
നല്ല നിമിത്തങ്ങൾ കാൺക രഘുപതേ!
ഭക്തിശക്ത്യന്വിതമിത്രപുത്രോക്തിക–
ളിത്ഥമാകർണ്യ കാകുൽസ്ഥനും തൽക്ഷണേ

മുമ്പിലാമ്മാറു തൊഴുതുനില്ക്കും വായു–
സംഭവനോടു ചോദിച്ചരുളീടിനാൻ:

/ലങ്കാവിവരണം/
ലങ്കാപുരത്തിങ്കലുള്ള വൃത്താന്തങ്ങൾ
ശങ്കാവിഹീനമെന്നോടറിയിക്ക നീ
കോട്ടമതിൽ കിടങ്ങെന്നിവയൊക്കവേ
കാട്ടിത്തരികവേണം വചസാ ഭവാൻ.
എന്നതു കേട്ടു തൊഴുതു വാതാന്മജൻ
നന്നായ് തെളിഞ്ഞുണർത്തിച്ചരുളീടിനാൻ:
മദ്ധ്യേ സമുദ്രം ത്രികൂടാചലം വള–
ർന്നത്യുന്നതമതിൽ മൂർദ്ധ്നി ലങ്കാപുരം
പ്രാണഭയമില്ലയാതെ ജനങ്ങൾക്കു
കാണാം കനകവിമാനസമാനമായ്.
വിസ്താരമുണ്ടങ്ങെഴുനൂറു യോജന
പുത്തൻ കനകമതിലതിൻ ചുറ്റുമേ
ഗോപുരം നാലു ദിക്കിങ്കലുമുണ്ങതി–
ശോഭിതമായതിനേഴു നിലകളും
അങ്ങനെതന്നെയതിനുള്ളിനുള്ളിലായ്
പൊങ്ങും മതിലുകളേഴുണ്ടൊരുപോലെ
ഏഴിനും നന്നാലു ഗോപുരപംക്തിയും
ചൂഴവുമായിരുപത്തെട്ടു ഗോപുരം
എല്ലാറ്റിനും കിടങ്ങുണ്ടത്യഗാധമായ്
ചൊല്ലുവാൻ വേല യന്ത്രപ്പാലപംക്തിയും
അണ്ടർകോൻ ദിക്കിലെഗ്ഗോപുരം കാപ്പതി–
നുണ്ടു നിശാചരന്മാർ പതിനായിരം.
ദക്ഷിണഗോപുരം രക്ഷിച്ചുനില്ക്കുന്ന
രക്ഷോവരരുണ്ടു നൂറായിരം സദാ
ശക്തരായ് പശ്ചിമഗോപുരം കാക്കുന്ന
നക്തഞ്ചരരുണ്ടു പത്തുനൂറായിരം
ഉത്തരഗോപുരം കാത്തുനില്പാനതി–
ശക്തരായുണ്ടൊരു കോടി നിശാചരർ.
ദിക്കുകൾ നാലിലുമുള്ളതിലർദ്ധമു–
ണ്ടുഗ്രതയോടു നടുവു കാത്തീടുവാൻ
അന്ത:പുരം കാപ്പതിനുമുണ്ടത്രപേർ
മന്ത്രശാലയ്ക്കുണ്ടതിലിരട്ടിജ്ജനം.
ഹാടകനിർമ്മിതഭോജനശാലയും
നാടകശാല നടപ്പന്തൽ പിന്നെയും.
മജ്ജനശാലയും മദ്യപാനത്തിനു
നിർജ്ജനമായുള്ള നിർമ്മലശാലയും
ലങ്കാവിവരചിതാലങ്കാരഭേദമാ–
തങ്കാപഹം പറയാവല്ലനന്തനും
തൽപുരംതന്നിൽ നീളെത്തിരഞ്ഞേനഹം
മൽപിതാവിൻ നിയോഗേന ചെന്നേൻ ബലാൽ
പുഷ്പിതോദ്യാനദേശേ മനോമോഹനേ
പത്മജാദേവിയേയും കണ്ടു കൂപ്പിനേൻ.

അംഗുലീയം കൊടുത്താശു ചൂഡാരത്ന-
മിങ്ങു വാങ്ങിക്കൊണ്ടടയാളവാക്യവും
കേട്ടു വിടവഴങ്ങിച്ചു പുറപ്പെട്ടു
കാട്ടിയേൻ പിന്നെക്കുറഞ്ഞോരവിവേകം.
ആരാമമെല്ലാം തകർത്ത,തു കാക്കുന്ന
വീരരെയൊക്കെ ക്ഷണേന കൊന്നീടിനേൻ.
രക്ഷോവരാത്മജനാകിയ ബാലക-
നക്ഷകുമാരനവനെയും കൊന്നു ഞാൻ
എന്നുവേണ്ടാ ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞീടുവൻ
മന്നവ! ലങ്കാപുരത്തിങ്കലുള്ളതിൽ
നാലൊന്നു സൈന്യമൊടുക്കി വേഗേന പോയ്
കാലേ ദശമുഖയെക്കണ്ടു ചൊല്ലിയേൻ.
നല്ലതെല്ലാം പിന്നെ, രാവണൻ കോപേന
ചൊല്ലിനാൻ തന്നുടെ ഭൃത്യരോടിപ്പഴേ
കൊല്ലുക വൈകാതിവനെയെന്നന്നേരം
കൊല്ലുവാൻ വന്നവരോടു വിഭീഷണൻ
ചൊല്ലിനാനഗ്രജൻതന്നോടുമാദരാൽ:
കൊല്ലുമാറില്ല ദൂതന്മാരെയാരുമേ
ചൊല്ലുള്ള രാജധർമ്മങ്ങളറിഞ്ഞവർ
കൊല്ലാതയയ്ക്കടയാളപ്പെടുത്തതു
നല്ലതാകുന്നതെന്നപ്പോൾ ദശാനനൻ
ചൊല്ലിനാൻ വാലധിക്കഗ്നി കൊളുത്തുവാൻ
സസ്നേഹവാസസാ പുച്ഛം പൊതിഞ്ഞവ-
രഗ്നികൊളുത്തിനാരപ്പോളടിയനും
ചുട്ടുപൊട്ടിച്ചേനിരുനൂറു യോജന
വട്ടമായുള്ള ലങ്കാപുരം സത്വരം
മന്നവ! ലങ്കയിലുള്ള പടയിൽ നാ-
ലൊന്നുമൊടുക്കിനേൻ ത്വൽപ്രസാദത്തിനാൽ.
ഒന്നുകൊണ്ടുമിനിക്കാലവിളംബനം
നന്നല്ല പോക പുറപ്പെടുകാശു നാം.
യുദ്ധസന്നദ്ധരായ് ബദ്ധരോഷം മഹാ-
പ്രസ്ഥാനമാശു കുരു ഗുരുവിക്രമം
സംഖ്യയില്ലാതോളമുള്ള മഹാകപി-
സംഘേന ലങ്കാപുരിക്കു ശങ്കാപഹം
ലംഘനംചെയ്തു നക്തഞ്ചരനായക-
കിങ്കരന്മാരെ ക്ഷണേന പിതൃപതി-
കിങ്കരന്മാർക്കു കൊടുത്തു, ദശാനന-
ഹുങ്കൃതിയും തീർത്തു സംഗരാന്തേ ബലാൽ
പങ്കജനേത്രയെക്കൊണ്ടുപോരാം വിഭോ!
പങ്കജനേത്ര! പരംപുരുഷ! പ്രഭോ!

/യുദ്ധയാത്ര/
അഞ്ജനാനന്ദനൻവാക്കുകൾ കേട്ടഥ
സഞ്ജാതകൗതുകം സംഭാവ്യ സാദരം
അഞ്ജസാ സുഗ്രീവനോടരുൾചെയ്തിതു
കഞ്ജവിലോചനനാകിയ രാഘവൻ:

ഇപ്പോൾ വിജയമുഹൂർത്തകാലം പട-
യ്ക്കുല്പന്നമോദം പുറപ്പെടുകേവരും.
നക്ഷത്രമുത്രമതും വിജയപ്രദം
രക്ഷോജനർക്ഷമാം മൂലം ഹതിപ്രദം
ദക്ഷിണനേത്രസ്ഫുരണവുമുണ്ടു മേ
ലക്ഷണമെല്ലാം നമുക്കു ജയപ്രദം
സൈന്യമെല്ലാം പരിപാലിച്ചുകൊള്ളണം
സൈന്യാധിപനായ നീലൻ മഹാബലൻ
മുമ്പും നടുഭാഗവുമിരുഭാഗവും
പിൻപടയും പരിപാലിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
വമ്പരാം വാനരന്മാരെ നിയോഗിക്ക
രംഭപ്രമാഥിപ്രമുഖരായുള്ളവർ
മുമ്പിൽ ഞാൻ മാരുതി കണ്ഠവുമേറി മൽ-
പിമ്പേ സുമിത്രാത്മജനംഗദോപരി
സുഗ്രീവനെന്നെപ്പിരിയാതരികവേ
നിർഗ്ഗമിച്ചീടുക മറ്റുള്ള വീരരും
നീലൻ ഗജൻ ഗവയൻ ഗവാക്ഷൻ ബലി
ശൂലിസമാനനാം മൈന്ദൻ വിവിദനും
പങ്കജസംഭവസൂനു സുഷേണനും
തുംഗൻ നളനും ശതബലി താരനും
ചൊല്ലുള്ള വാനരനായകന്മാരോടു
ചൊല്ലുവാനാവതല്ലാതൊരു സൈന്യവും
കൂടിപ്പുറപ്പെടുകേതുമേ വൈകരു-
താടലുണ്ടാകരുതാർക്കും വഴിക്കെടോ!
ഇത്ഥമരുൾചെയ്തു മർക്കടസൈനിക-
മദ്ധ്യേ സഹോദരനോടും രഘുപതി
നക്ഷത്രനാഥനും ഭാസ്കരദേവനും
ആകാശമാർഗ്ഗേ വിളങ്ങുന്നതുപോലെ
ലോകനാഥന്മാർ തെളിഞ്ഞു വിളങ്ങിനാർ.
ആർത്തുവിളിച്ചു കളിച്ചു പുളച്ചു ലോ-
കാർത്തി തീർത്തീടുവാൻ മർക്കടസഞ്ചയം
രാത്രിഞ്ചരരേശ്വരരാജ്യംപ്രതി പര-
മാസ്ഥയാ വേഗാൽ നടന്നുതുടങ്ങിനാർ.
രാത്രിയിലൊക്കെ നിറഞ്ഞു പരന്നൊരു
വാർദ്ധി നടന്നങ്ങടുക്കുന്നതുപോലെ
ചാടിയുമോടിയുമോരോ വനങ്ങളിൽ
തേടിയും പക്വഫലങ്ങൾ ഭുജിക്കയും
ശൈലവനനദീജാലങ്ങൾ പിന്നിട്ടു
ശൈലശരീരികളായ കപികുലം
ദക്ഷിണ സിന്ധുതന്നുത്തരതീരവും
പുക്കു മഹേന്ദ്രാചലാന്തികേ മേവിനാർ.
മാരുതിതന്നുടെ കണ്ഠദേശേനിന്നു
പാരിലിറങ്ങീ രഘുകുലനാഥനും
താരേയകണ്ഠമമർന്ന സൗമിത്രിയും
പാരിലിഴിഞ്ഞു വണങ്ങിനാനഗ്രജം.
ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാരും കപീന്ദ്രരും

വാരിധിതീരം പ്രവേശിച്ചനന്തരം
സൂര്യനും വാരിധിതന്നുടെ പശ്ചിമ-
തീരം പ്രവേശിച്ചിതപ്പോൾ നൃപാധിപൻ
സൂര്യാത്മജനോടരുൾചെയ്തിതാശു നാം
വാരിയുമൂത്തു സന്ധ്യാവന്ദനം ചെയ്തു
വാരാന്നിധിയെക്കടപ്പാനുപായവും
ധീരരായുള്ളവരൊന്നിച്ചു മന്ത്രിച്ചു
പാരാതെ കല്പിക്കവേണമിനിയുടൻ
വാനരസൈന്യത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം
സേനാധിപന്മാർ കൃശാനുപുത്രാദികൾ
രാത്രിയിൽ മായാവിശാരദന്മാരായ
രാത്രിഞ്ചരന്മാരുപദ്രവിച്ചീടുവോർ.
ഏവമരുൾചെയ്തു സന്ധ്യയും വന്ദിച്ചു
മേവിനാൻ പർവ്വതാഗ്രേ രഘുനാഥനും.
വാനരവൃന്ദം മകരാലയം കണ്ടു
മാനസേ ഭീതി കലർന്നു മരുവിനാർ.
നക്രചക്രൗഘഭയങ്കരമെത്രയു-
മുഗ്രം വരുണാലയം ഭീമനിസ്വനം
അത്യുന്നതതരംഗാഢ്യമഗാധമി-
തുത്തരണം ചെയ്‌വതിന്നരുതാർക്കുമേ.
ഇങ്ങനെയുള്ള സമുദ്രം കടന്നുചെ-
ന്നെങ്ങനെ രാവണൻതന്നെ വധിക്കുന്നു?
ചിന്താപരവശന്മാരായ് കപികളു-
മന്ധബുദ്ധ്യാ രാമപാർശ്വേ മരുവിനാർ.
ചന്ദ്രനുമപ്പോഴുദിച്ചു പൊങ്ങീടിനാൻ
ചന്ദ്രമുഖിയെ നിരൂപിച്ചു രാമനും
ദു:ഖം കലർന്നു വിലാപം തുടങ്ങിനാ-
നൊക്കെ ലോകത്തെയനുകരിച്ചീടുവാൻ.
ദു:ഖഹർഷഭയക്രോധലോഭാദികൾ
സൗഖ്യമദമോഹകാമജന്മാദികൾ
അജ്ഞാനലിംഗത്തിനുള്ളവയെങ്ങനെ
സുജ്ഞാനരൂപനായുള്ള ചിദാത്മനി
സംഭവിക്കുന്നു? വിചാരിച്ചുകാൺകിലോ
സംഭവിക്കുന്നിതു ദേഹാഭിമാനിനാം
കിം പരമാത്മനി സൗഖ്യദു:ഖാദികൾ
സമ്പ്രസാദത്തിങ്കലില്ല രണ്ടേതുമേ.
സമ്പ്രതി നിത്യമാനന്ദമാത്രം പരം
ദു:ഖാദിസർവ്വവും ബുദ്ധിസംഭൂതങ്ങൾ
മുഖ്യനാം രാമൻ പരാത്മാ പരംപുമാൻ
മായാഗുണങ്ങളിൽ സംഗതനാകയാൽ
മായാവിമോഹിന്മാൽക്കു തോന്നും വൃഥാ.
ദു:ഖിയെന്നും സുഖിയെന്നുമെല്ലാമതു-
മൊക്കെയോർത്താലബാധന്മാരുടെ

/രാവണാദികളുടെ ആലോചന/
അക്കഥ നില്ക്ക ദശരഥപുത്രരു-

മർക്കാത്മജാദികളായ കപികളും
വാരാന്നിധിക്കു വടക്കേക്കര വന്നു
വാരിധിപോലെ പരന്നോരനന്തരം
ശങ്കാവിഹീനം ജയിച്ചു ജഗത്ത്രയം
ലങ്കയിൽ വാഴുന്ന ലങ്കേശ്വരൻ തദാ
മന്ത്രികൾതമ്മെ വരുത്തി വിരവോടു
മന്ത്രനികേതനം പുക്കിരുന്നീടിനാൻ.
ആദിതേയാസുരേന്ദ്രാദികൾക്കുമരു–
താതൊരു കർമ്മങ്ങൾ മാരുതി ചെയ്തതും
ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു നാണിച്ചു രാവണൻ
മന്ത്രികളോടു കേൾപ്പിച്ചാനവസ്ഥകൾ:
മാരുതി വന്നിവിടെച്ചെയ്ത കർമ്മങ്ങ–
ളാരുമറിയാതിരിക്കയുമല്ലല്ലൊ
ആർക്കും കടക്കരുതാതൊരു ലങ്കയി–
ലൂക്കോടുവന്നകംപുക്കൊരു വാനരൻ
ജാനകിതന്നെയും കണ്ടു പറഞ്ഞൊരു
ദീനതകൂടാതെഴിച്ചാനുപവനം
നക്തഞ്ചരന്മാരെയും വധിച്ചെന്നുടെ
പുത്രനാമക്ഷകുമാരനെയും കൊന്നു
ലങ്കയും ചുട്ടുപൊട്ടിച്ചു സമുദ്രവും
ലംഘനംചെയ്തൊരു സങ്കടമെന്നിയേ
സ്വസ്ഥനായ് പോയതോർത്തോളം നമുക്കുള്ളി–
ലെത്രയും നാണമാമില്ലൊരു സംശയം.
ഇപ്പോൾ കപികുലസേനയും രാമനു–
മബ്ധിതന്നുത്തരതീരേ മരുവുന്നോർ.
കർത്തവ്യമെന്തു നമ്മാലിനിയെന്നതും
ചിത്തേ നിരൂപിച്ചു കല്പിക്ക നിങ്ങളും.
മന്ത്രവിശാരദന്മാർ നിങ്ങളെന്നുടെ
മന്ത്രികൾ ചൊന്നതു കേട്ടതുമൂലമായ്
വന്നീലൊരാപത്തിനിയും മമ ഹിതം
നന്നായ് വിചാരിച്ചു ചൊല്ലുവിൻ വൈകാതെ.
എന്നുടെ കണ്ണുകളാകുന്നതും നിങ്ങ–
ളെന്നിലേ സ്നേഹവും നിങ്ങൾക്കകചഞ്ചലം.
ഉത്തമം മദ്ധ്യമം പിന്നേതധമവു–
മിത്ഥം ത്രിവിധമായുള്ള വിചാരവും
സാദ്ധ്യമിദമിദം ദുസ്സാധ്യമാമിദം
സാധ്യമല്ലെന്നുള്ള മൂന്നു പക്ഷങ്ങളും
കേട്ടാൽ പലർക്കുമൊരുപോലെ മാനസേ
വാട്ടമൊഴിഞ്ഞു തോന്നീടുന്നതും മുദാ
തമ്മിലന്യോന്യം പറയുന്ന നേരത്തു
സമ്മതം മാമകം നന്നുനന്നീദൃശം.
എന്നുറച്ചൊന്നിച്ചു കല്പിച്ചതുത്തമം
പിന്നെ രണ്ടാമതു മദ്ധ്യമം ചൊല്ലുവൻ
ഓരോതരം പറഞ്ഞൂനങ്ങളുള്ളതു
തീരുവാനായ് പ്രതിപാദിച്ചനന്തരം
നല്ലതിതെന്നൈകമത്യമായേവനു–

മുള്ളിലുറച്ചു കല്പിച്ചു പിരിവതു
മദ്ധ്യമമായുള്ള മന്ത്രമതെന്നിയേ
ചിത്താഭിമാനേന താൻതാൻ പറഞ്ഞതു
സാധിപ്പതിന്നു ദുസ്തർക്കം പറഞ്ഞതു
ബാധിച്ചു മറ്റേവനും പറഞ്ഞീർഷ്യയാ
കാലുഷ്യചേതസാ കല്പിച്ചുകൂടാതെ
കാലവും ദീർഘമായിട്ടു പരസ്പരം
നിന്ദയും പൂണ്ടു പിരിയുന്ന മന്ത്രമോ
നിന്ദ്യമായുള്ളോന്നധമമതെത്രയും.
എന്നാലിവിടെ നമുക്കെന്തു നല്ലതെ–
ന്നൊന്നിച്ചു നിങ്ങൾ വിചാരിച്ചു ചൊല്ലുവിൻ.
ഇങ്ങനെ രാവണൻ ചൊന്നതു കേട്ടള–
വിംഗിതജ്ഞന്മാർ നിശാചരർ ചൊല്ലിനാർ:
നന്നുനന്നെത്രയുമോർത്തോളമുള്ളിലി–
തിന്നൊരു കാര്യവിചാരമുണ്ടായതും
ലോകങ്ങളെല്ലാം ജയിച്ച ഭവാനിന്നൊ–
രാകുലമെന്തു ഭവിച്ചതു മാനസേ?
മർത്ത്യനാം രാമങ്കൽനിന്നു ഭയം തവ
ചിത്തേ ഭവിച്ചതുമെത്രയുമത്ഭുതം!
വൃത്രാരിയെപ്പുരാ യുദ്ധേ ജയിച്ചുടൻ
ബദ്ധ്വാ വിനിക്ഷിപ്യ പത്തനേ സത്വരം
വിശ്രുതയായൊരു കീർത്തി വളർത്തതും
പുത്രനാം മേഘനിനാദനതോർക്ക നീ
വിത്തേശനെപ്പുരാ യുദ്ധമദ്ധ്യേ ഭവാൻ
ജിത്വാ ജിതശ്രമം പോരും ദശാന്തരേ
പുഷ്പകമായ വിമാനം ഗ്രഹിച്ചതു–
മത്ഭുതമെത്രയുമോർത്തുകണ്ടോളവും.
കാലനെപ്പോരിൽ ജയിച്ച ഭവാനുണ്ടോ
കാലദണ്ഡത്താലൊരു ഭയമുണ്ടാകൂ?
ഹൂങ്കാരമാത്രേണതന്നെ വരുണനെ
സംഗരത്തിങ്കൽ ജയിച്ചീലയോ ഭവാൻ?
മറ്റുള്ള ദേവകളെപ്പറയേണമോ
പറ്റലരാരു മറ്റുള്ളതു ചൊല്ലു നീ!
പിന്നെ മയനാം മഹാസുരൻ പേടിച്ചു
കന്യകാരത്നത്തെ നൽകീലയോ തവ?
ദാനവന്മാർ കരംതന്നു പൊറുക്കുന്നു
മാനവന്മാരെക്കൊണ്ടെന്തു ചൊല്ലേണമോ?
കൈലാസശൈലമിളക്കിയെടുത്തുട–
നാലോലമമ്മാനമാടിയകാരണം
കാലാരി ചന്ദ്രഹാസത്തെ നല്കീലയോ
മൂലമുണ്ടോ വിഷാദിപ്പാൻ മനസി തേ?
ത്രൈലോക്യനിവാസികളെല്ലാം ഭവൽ ബല–
മാലോക്യ ഭീതികലർന്നു മരുവുന്നു
മാരുതി വന്നിവിടെച്ചെയ്ത കർമ്മങ്ങൾ
വീരരായുള്ള നമുക്കോർക്കിൽ നാണമാം
നാമൊന്നുപേക്ഷിക്കകാരണാലേതുമൊ–

രാമയമെന്നിയേ പൊയ്ക്കൊണ്ടതുമവൻ.
ഞങ്ങളാരാനുമറിഞ്ഞാകിലെന്നുമേ-
യങ്ങവൻ ജീവനോടേ പോകയില്ലല്ലോ.
ഇത്ഥം ദശമുഖനോടറിയിച്ചുടൻ
പ്രത്യേകമോരോ പ്രതിജ്ഞയും ചൊല്ലിനാർ:
മാനമോടിന്നിനി ഞങ്ങളിലേകനെ
മാനുഷജാതികളില്ല ലോകത്തിങ്കൽ
വാനരജാതിയുമില്ലെന്നതും വരും
ഇന്നൊരു കാര്യവിചാരമാക്കിപ്പല-
രൊന്നിച്ചുകൂടി നിരൂപിക്കയെന്നതും
എത്രയും പാരമിളപ്പം നമുക്കതു-
മുൾത്താരിലോർത്തരുളേണം ജഗൽപ്രഭോ!
നക്തഞ്ചരവരരിത്ഥം പറഞ്ഞള-
വുൾത്താപമൊട്ടു കുറഞ്ഞു ദശാസ്യനും.

/രാവണകുംഭകർണ്ണസംഭാഷണം/
നിദ്രയും കൈവിട്ടു കുംഭകർണ്ണൻ തദാ
വിദ്രുതമഗ്രജൻതന്നെ വണങ്ങിനാൻ.
ഗാഢഗാഢം പുണർന്നൂഢമോദം നിജ-
പീഠമതിന്മേലിരുത്തി ദശാസ്യനും
വൃത്താന്തമെല്ലാമവരജൻതന്നോടു
ചിത്താനുരാഗേണ കേൾപ്പിച്ചനന്തരം
ഉൾത്താരിലുണ്ടായ ഭീതിയോടുമവൻ
നക്തഞ്ചരാധീശ്വരനോടു ചൊല്ലിനാൻ:
ജീവിച്ചു ഭൂമിയിൽ വാഴ്കെന്നതിൽ മമ
ദേവത്വമാശു കിട്ടുന്നതു നല്ലതും
ഇപ്പോൾ ഭവാൻ ചെയ്ത കർമ്മങ്ങളൊക്കെയും
ത്വൽ പ്രാണഹാനിക്കുതന്നെ ധരിക്ക നീ.
രാമൻ ഭവാനെ ക്ഷണം കണ്ടുകിട്ടുകിൽ
ഭൂമിയിൽ വാഴ് വാനയയ്ക്കയില്ലെന്നുമേ.
ജീവിച്ചിരിക്കയിലാഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ
സേവിച്ചുകൊള്ളുക രാമനെ നിത്യമായ്
രാമൻ മനുഷ്യനല്ലേകസ്വരൂപനാം
ശ്രീമാൻ മഹാവിഷ്ണു നാരായണൻ പരൻ
സീതയാകുന്നതു ലക്ഷ്മീഭഗവതി
ജാതയായാൾ തവ നാശംവരുത്തുവാൻ
മോഹേന നാദഭേദം കേട്ടു ചെന്നുടൻ
ദേഹനാശം മൃഗങ്ങൾക്കു വരുന്നിതു
മീനങ്ങളെല്ലാം രസത്തിങ്കൽ മോഹിച്ചു
താനേ ബളിശം വിഴുങ്ങി മരിക്കുന്നു
അഗ്നിയെക്കണ്ടു മോഹിച്ചു ശലഭങ്ങൾ
മഗ്നമായ് മൃത്യു ഭവിക്കുന്നിതവ്വണ്ണം
ജാനകിയെക്കണ്ടു മോഹിക്കകാരണം
പ്രാണവിനാശം ഭവാനുമകപ്പെടും.
നല്ലതല്ലേതുമെനിക്കിതെന്നുള്ളതും
ഉള്ളിലറിഞ്ഞരിക്കുന്നിതെന്നാകിലും.

ചെല്ലുമതിങ്കൽ മനസ്സതിൻ കാരണം
ചൊല്ലുവൻ മുന്നം കഴിഞ്ഞ ജന്മത്തിലെ
വാസനകൊണ്ട,തു നീക്കരുതാർക്കുമേ
ശാസനയാലുമടങ്ങുകയില്ലതു,
വിജ്ഞാനമുള്ള ദിവ്യന്മാർക്കുപോലും മ–
റ്റജ്ഞാനികൾക്കോ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ!
കാട്ടിയതെല്ലാമപനയം നീയതു
നാട്ടിലുള്ളോർക്കുമാപത്തിനായ് നിർണ്ണയം
ഞാനിതിനിന്നിനി രാമനേയും മറ്റു
വാനരന്മാരെയുമൊക്കെയൊടുക്കുവാൻ
ജാനകിതന്നെയനുഭവിച്ചീടു നീ
മാനസേ ഖേദമുണ്ടാകരുതേതുമേ.
ദേഹത്തിനന്തരം വന്നുപോം മുന്നമേ
മോഹിച്ചതാഹന്ത? സാധിച്ചു കൊൾക നീ
ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു വശനാം പുരുഷനു
വന്നീടുമാപത്തു നിർണ്ണയമോർത്തു കാൺ.
ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹമുള്ള പുരുഷനു
വന്നുകൂടും നിജ സൗഖ്യങ്ങളൊക്കവേ.
ഇന്ദ്രാരിയാം കുംഭകർണ്ണോക്തി കേട്ടള–
വിന്ദ്രജിത്തും പറഞ്ഞീടിനാനാദരാൽ:
മാനുഷനാകിയ രാമനേയും മറ്റു
വാനരന്മാരെയുമൊക്കെയൊടുക്കി ഞാൻ
ആശു വരുവനനുജ്ഞയെച്ചെയ്കിലെ–
ന്നാശരാധീശരനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ.

/രാവണവിഭീഷണസംഭാഷണം/
അന്നേരമാഗതനായ വിഭീഷണൻ
ധന്യൻ നിജാഗ്രജൻതന്നെ വണങ്ങിനാൻ.
തന്നരികത്തങ്ങിരുത്തിദ്ദസാനനൻ
ചൊന്നാനവനോടു പഥ്യം വിഭീഷണൻ:
രാക്ഷസാധീശ്വര! വീര! ദശാനന!
കേൾക്കണമെന്നുടെ വാക്കുകളിന്നു നീ.
നല്ലതു ചൊല്ലേണമെല്ലാവരും തനി–
ക്കുള്ളവരോടു ചൊല്ലുള്ള ബുധജനം
കല്യാണമെന്തു കുലത്തിനെന്നുള്ളതു–
മെല്ലാവരുമൊരുമിച്ചു ചിന്തിക്കണം.
യുദ്ധത്തിനാരുള്ളതോർക്ക നീ രാമനോ–
ടിത്രിലോകത്തിങ്കൽ നക്തഞ്ചരാധിപ?
മത്തനുന്മത്തൻ പ്രഹസ്തൻ വികടനും
സുപ്തഘ്നയജ്ഞാന്തകാദികളും തഥാ
കുംഭകർണ്ണൻ ജംബുമാലി പ്രജംഘനും
കുംഭൻ നികുംഭനകമ്പനൻ കമ്പനൻ
വമ്പൻ മഹോദരനും മഹാപാർശ്വനും
കുംഭഹനും ത്രിശിരസ്സതികായനും
ദേവാന്തകനും നരാന്തകനും മഹു–
ദേവാരികൾ വജ്രദംഷ്ടാദി വീരരും

യൂപാക്ഷനും ശോണിതാക്ഷനും പിന്നെ വി–
രൂപാക്ഷ ധൂമ്രാക്ഷനും മകരാക്ഷനും
ഇന്ദ്രനെസസ്സംഗരേ ബന്ധിച്ച വീരനാ–
മിന്ദ്രജിത്തിന്നുമാമല്ലവനോടെടോ!
നേരേ പൊരുതു ജയിപ്പതിനാരുമേ
ശ്രീരാമനോടു കരുതായ്ക മാനസേ.
ശ്രീരാമനായതു മാനുഷനല്ല കേ–
ളാരെന്നറിവാനുമാമല്ലൊരുവനും.
ദേവേന്ദ്രനുമല്ല വഹ്നിയുമല്ലവൻ
വൈവസ്വതനും നിരൃതിയുമല്ല കേൾ.
പാശിയുമല്ല ജഗൽപ്രാണനല്ല പി–
ത്തേശനുമല്ലവനീശാനനുമല്ല
വേധാവുമല്ല ഭുജംഗാധിപനുമ–
ല്ലാദിത്യരുദ്രവസുക്കളുമല്ലവൻ.
സാക്ഷാൽ മഹാവിഷ്ണു നാരായണൻ പരൻ
മോക്ഷദൻ സൃഷ്ടിസ്ഥിതിലയകാരണൻ
മുന്നം ഹിരണ്യാക്ഷനെക്കൊലചെയ്തവൻ
പന്നിയായ്, മന്നിടം പാലിച്ചുകൊള്ളുവാൻ.
പിന്നെ നരസിംഹരൂപം ധരിച്ചിട്ടു
കൊന്നു ഹിരണ്യകശിപുവാം വീരനെ.
ലോകൈകനായകൻ വാമനമൂർത്തിയായ്
ലോകത്രയം ബലിയോടു വാങ്ങീടിനാൻ.
കൊന്നാനിരുപത്തൊരു തുട രാമനായ്
മന്നവന്മാരെയസുരാംശമാകയാൽ
അന്നന്നസുരരെയൊക്കെയൊടുക്കുവാൻ
മന്നിലവതരിച്ചീടും ജഗന്മയൻ.
ഇന്നു ദശരഥപുത്രനായ് വന്നിതു
നിന്നെയൊടുക്കുവാനെന്നറിഞ്ഞീടു നീ
സത്യസങ്കല്പനാമീശ്വരൻതന്മതം
മിഥ്യയായ് വന്നുകൂടായെന്നു നിർണ്ണയം.
എങ്കിലെന്തിനു പറയുന്നതെന്നൊരു
ശങ്കയുണ്ടാകിലതിന്നു ചൊല്ലീടുവൻ.
സേവിപ്പവർക്കഭയത്തെക്കൊടുപ്പൊരു
ദേവനവൻ കരുണാകരൻ കേവലൻ
ഭക്തപ്രിയൻ പരമൻ പരമേശ്വരൻ
ഭുക്തിയും മുതക്തിയും നർകും ജനാർദ്ദനൻ
ആശ്രിതവത്സലനംബുജലോചന–
നീശ്വരനിന്ദിരാവല്ലഭൻ കേശവൻ,
ഭക്തിയോടും തൻതിരുവടിതൻ പദം
നിത്യമായ് സേവിച്ചുകൊൾക മടിയാതെ.
മൈഥലീദേവിയെക്കൊണ്ടെക്കൊടുത്തു തൽ–
പാദാംബുജത്തിൽനമസ്കരിച്ചീടുക.
കൈതൊഴുതാശു രക്ഷിക്കെന്നു ചൊല്ലിയാൽ
ചെയ്തപരാധങ്ങളെല്ലാം ക്ഷമിച്ചവൻ
തൻപദം നല്കീടുമേവനും നമ്മുടെ
തമ്പുരാനോളം കൃപയില്ല മറ്റാർക്കും.

കാടകം പുക്ക നേരത്തതിബാലകൻ
താടകയെക്കൊലചെയ്താനൊരമ്പിനാൽ
കൗശികൻതന്നുടെ യാഗരക്ഷാർത്ഥമായ്
നാശം സുബാഹുമുഖ്യന്മാർക്കു നല്കിനാൻ.
തൃക്കാലടിവച്ചു കല്ലാമഹല്യയ്ക്കു
ദുഷ്കൃതമെല്ലാമൊടുക്കിയതോർക്ക നീ.
ത്രൈയംബകം വില്ലു ഖണ്ഡിച്ചു സീതയാം
മയ്യൽമിഴിയാളെയും കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ
മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേ കഠാരായുധനാകിയ
ഭാർഗ്ഗവൻതന്നെജ്ജയിച്ചതുമത്ഭുതം.
പിന്നെ വിരാധനെക്കൊന്നുകളഞ്ഞതും
ചെന്ന ഖരാദികളെക്കൊല ചെയ്തതും
ഉന്നതനാകിയ ബാലിയെക്കൊന്നതും
മന്നവനാകിയ രാഘവനല്ലയോ?
അർണ്ണവം ചാടിക്കടന്നിവിടേക്കു വ-
ന്നർണ്ണോജനേത്രയെക്കണ്ടു പറഞ്ഞുടൻ
വഹ്നിക്കു ലങ്കാപുരത്തെസമർപ്പിച്ചു
സന്നദ്ധനായ്പ്പോയ മാരുതി ചെയ്തതും
ഒന്നൊഴിയാതെയറിഞ്ഞിരിക്കെ തവ
നന്നുനന്നാഹന്ത! തോന്നുന്നതിങ്ങനെ!
നന്നല്ല സജ്ജനത്തോടു വൈരം വൃഥാ.
തന്വംഗിതന്നെക്കൊടുക്ക മടിയാതെ.
നഷ്ടമതികളായീടുമമാത്യന്മാ-
രിഷ്ടം പറഞ്ഞു കൊല്ലിക്കുമതോർക്ക നീ
കാലപുരം ഗമിയാതിരിക്കേണ്ടുകിൽ
കാലം വൈകാതെ കൊടുക്ക വൈദേഹിയെ
ദുർബലനായുള്ളവൻ പ്രബലൻതന്നോ-
ടുൾപ്പൂവിൽ മത്സരംവച്ചു തുടങ്ങിയാൽ
പില്പാടു നാടും നഗരവും സേനയും
തൽപ്രാണനും നശിച്ചീടുമരക്ഷണാൽ.
ഇഷ്ടം പറയുന്ന ബന്ധുക്കളാരുമേ
കഷ്ടകാലത്തിങ്കലില്ലെന്നു നിർണ്ണയം.
തന്നുടെ ദുർന്നയംകൊണ്ടു വരുന്നതി-
നിന്നു നാമാളല്ല പോകെന്നു വേർപെട്ടു
ചെന്നു സേവിക്കും പ്രബലനെ ബന്ധുക്ക-
ളന്നേരമോർത്താൽ ഫലമില്ല മന്നവ!
രാമശരമേറ്റു മൃത്യു വരുന്നേര-
മാമയമുള്ളിലെനിക്കുണ്ടതുകൊണ്ടു
നേരെ പറഞ്ഞുതരുന്നതു ഞാനിനി
താരാർമകളെക്കൊടുക്ക വൈകീടാതെ.
യുദ്ധമേറ്റുള്ള പടയും നശിച്ചുട-
നർത്ഥവുമെല്ലാമൊടുങ്ങിയാൽ മാനസേ
മാനിനിയെക്കൊടുക്കാമെന്നു തോന്നിയാൽ
സ്ഥാനവുമില്ല കൊടുപ്പതിനോർക്ക നീ.
മുമ്പിലേയുള്ളിൽ വിചാരിച്ചുകൊള്ളണം
വമ്പനോടേറ്റാൽ വരും ഫലമേവനും.

ശ്രീരാമനോടു കലഹം തുടങ്ങിയാ-
ലാരും ശരണമില്ലെന്നതറിയണം.
പങ്കജനേത്രനെസ്സേവിച്ചു വാഴുന്നു
ശങ്കരനാദികളെന്നതുമോർക്ക നീ.
രാക്ഷസരാജ! ജയിക്ക ജയിക്ക നീ
സാക്ഷാൽ മഹേശ്വരനോടു പിണങ്ങൊലാ.
കൊണ്ടൽനേർവർണ്ണനു ജാനകീദേവിയെ-
കൊണ്ടെക്കൊടുത്തു സുഖിച്ചു വസിക്ക നീ.
സംശയമെന്നിയേ നൽകുക ദേവിയെ
വംശം മുടിച്ചു കളയായ്കവേണമേ!
ഇത്ഥം വിഭീഷണൻ പിന്നെയും പിന്നെയും
പത്ഥ്യമായുള്ളതു ചൊന്നതു കേട്ടൊരു
നക്തഞ്ചരാധിപനായ ദശസ്യനും
ക്രുദ്ധനായ് സോദരനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:
ശത്രുക്കളല്ല ശത്രുക്കളാകുന്നതു
മിത്രഭാവത്തോടരികേ മരുവിന
ശത്രുക്കൾ ശ്ത്രുക്കളാകുന്നതേവനും
മൃത്യു വരുത്തുമവരെന്നു നിർണ്ണയം.
ഇത്തരമെന്നോടു ചൊല്ലുകിലാശു നീ
വദ്ധ്യനാമെന്നാലതിനില്ല സംശയം.
രാത്രിഞ്ചരാധിപനിത്തരം ചൊന്നള-
വോർത്താൻ വിഭീഷണൻ ഭാഗവതോത്തമൻ:
മൃത്യുവശഗതനായ പുരുഷനു
സിദ്ധൗഷധങ്ങളുമേല്ക്കയില്ലേതുമേ.
പോരുമിവനോടിനി ഞാൻ പറഞ്ഞതു
പൗരുഷംകൊണ്ടു നീക്കാമോ വിധിമതം?
ശ്രീരാമദേവപാദാം ഭോജമെന്നി മ-
റ്റാരും ശരണമെനിക്കില്ല കേവലം.
ചെന്നു തൃക്കാല്ക്കൽ വീണന്തികേ സന്തതം
നിന്നു സേവിച്ചുകൊഘവൻ ജന്മമുള്ള നാൾ.
സത്വരം നാലമാത്യന്മാരുമായവ-
നിത്ഥം നിരൂപിച്ചുറച്ചു പുറപ്പെട്ടു.
ദാരധനാലയമിത്ര ഭൃത്യൗഘവം
ദൂരെ പരിത്യഴ്യ, രാമപാദാംബുജം
മാനസത്തിങ്കലുറപ്പിച്ചു തുഷ്ടനായ്
വീണുവണങ്ങിനാനഗ്രജൻതൻ പദം
കോപിച്ചു രാവണൻ ചൊല്ലനാനന്നേര-
മാപത്തെനിക്കു വരുത്തുന്നതും ഭവാൻ.
രാമനെച്ചെന്നു സേവിച്ചുകൊണ്ടാലുമൊ-
രാമയമിങ്ങതിനില്ലെന്നു നിർണ്ണയം.
പോകായ്കയിലോ മമ ചന്ദ്രഹാസത്തിനി-
ന്നേകാന്തഭോജനമായ് വരും നീയെടോ!
എന്നതു കേട്ടു വിഭീഷണൻ ചൊല്ലിനാ-
നെന്നുടെ താതനു തുല്യനല്ലോ ഭവാൻ
താവകമായ നിയോഗമനുഷ്ഠിപ്പ-
നാവതെല്ലാമതു സൗഖ്യമല്ലോ മമ

സങ്കടം ഞാൻമൂലമുണ്ടാകരുതേതു–
മെങ്കിലോ ഞാനിതാ വേഗേന പോകുന്നു.
പുത്രമിത്രാർത്ഥകളത്രാദികളോടു–
മത്ര സുഖിച്ചു സുചിരം വസിക്ക നീ
മൂലവിനാശം നിനക്കു വരുത്തുവാൻ
കാലൻ ദശരഥമന്ദിരേ രാമനായ്
ജാതനായാൻ ജനകാലയേ കാലിയും
സീതാഭിധാനേന ജാതയായീടിനാൾ
ഭൂമിഭാരം കളഞ്ഞീടുവാനായ് മതി–
ർന്നാമോദമോടിങ്ങു വന്നാരിരുവരും.
എങ്ങനെ പിന്നെ ഞാൻ ചൊന്ന ഹിതോക്തിക–
ളങ്ങു ഭവാനുള്ളിലേല്ക്കുന്നതു പ്രഭോ!
രാവണൻതന്നെ വധിപ്പാനവനിയിൽ
ദേവൻ വിധാതാവപേക്ഷിച്ച കാരണം
വന്നു പിറന്നിതു രാമനായ് നിർണ്ണയം
പിന്നെയതിന്നന്യഥാത്വം ഭവിക്കുമോ?
ആശരവംശവിനാശം വരുംമുമ്പേ
ദാശരഥിയെശ്ശരണം ഗതോസ്മി ഞാൻ.

/വിഭീഷണൻ ശ്രീരാമസന്നിധിയിൽ/
രാവണൻതൻ നിയോഗേന വിഭീഷണൻ
ദേവദേവേശപാദാബ്ജസേവാർത്ഥമായ്
ശോകം വിനാ നാരമാത്യരുമായുട–
നാകാശമാർഗ്ഗേ ഗമിച്ചാനതിദ്രുതം.
ശ്രീരാമദേവനിരുന്നരുളുന്നതിൻ
നേരേ മുകളിൽനിന്നുച്ചൈസ്തരമവൻ
വ്യക്തവർണ്ണേന ചൊല്ലീടിനാനെത്രയും
ഭക്തിവിനയവിശുദ്ധമതിസ്ഫുടം:
രാമ! തമാരമണ! ത്രിലോകീപതേ!
സ്വാമിൻ ജയ ജയ! നാഥ! ജയ ജയ!
രാജീവനേത്ര! മുകുന്ദ! ജയ ജയ!
രാജശിഖാമണേ! സീതാപതേ! ജയ!
രാവണൻതന്നുടെ സോദരൻ ഞാൻ തവ
സേവാർത്ഥമായ് വിടകൊണ്ടേൻ ദയാനിധേ!
ആമ്നായമൂർത്തേ! രഘുപതേ! ശ്രീപതേ!
നാമ്നാ വിഭീഷണൻ ത്വൽഭക്തസേവകൻ
ദേവിയെക്കട്ടതനുചിതം നീയെന്നു
രാവണനോടു ഞാൻ നല്ലതു ചൊല്ലിയേൻ.
ദേവിയെ ശ്രീരാമനായ്ക്കൊണ്ടു നൽകുകെ–
ന്നാവോളമേറ്റം പറഞ്ഞേൻ പലതരം
വിജ്ഞാനമാർഗ്ഗമെല്ലാമുപദേശിച്ച–
തജ്ഞാനിയാകയാലേറ്റതില്ലേതുമേ.
പഥ്യമായുള്ളതു ചൊല്ലിയതേറ്റമ–
പഥ്യമായ് വന്നിതവന്നു വിധിവശാൽ.
വാളുമായെന്നെ വധിപ്പാനടുത്തിതു
കാളഭുജംഗവേഗേന ലങ്കേശ്വരൻ

മൃത്യുഭയത്താലടിയനുമെത്രയും
ചിത്താകുലതയാ പാഞ്ഞുപാഞ്ഞിങ്ങിഹ
നാലമാത്യന്മാരുമായ് വിടകൊണ്ടേനൊ-
രാലംബനം മറ്റെനിക്കില്ല ദൈവമേ!
ജന്മമരണമോക്ഷാർത്ഥം ഭവച്ചര-
ണാംബുജം മേ ശരണം കരുണാംബുധേ!
ഇത്ഥം വിഭീഷണവാക്യങ്ങൾ കേട്ടള-
വുത്ഥായ സുഗ്രീവനും പറഞ്ഞീടിനാൻ:
വിശ്വേശ! രാക്ഷസൻ മായാവിയെത്രയും
വിശ്വാസയോഗ്യനല്ലെന്നതു നിർണ്ണയം.
പിന്നെ വിശേഷിച്ചു രാവണരാക്ഷസൻ-
തന്നുടെ സോദരൻ വിക്രമമുള്ളവൻ
ആയുധപാണിയായ് വന്നാനമാത്യരും
മായാവിശാരദന്മാരെന്നു നിർണ്ണയം.
ഛിദ്രം കുറഞ്ഞൊന്നു കാൺകിലും നമ്മുടെ
നിദ്രയിലെങ്കിലും നിഗ്രഹിച്ചീടുമേ.
ചിന്തിച്ചുടൻ നിയോഗിക്ക കപികളെ
ഹന്തവ്യനിന്നിവനില്ലൊരു സംശയം.
ശത്രുപക്ഷത്തിങ്കലുള്ള ജനങ്ങളെ
മിത്രമെന്നോർത്തുടൻ വിശ്വസിക്കുന്നതിൽ
ശത്രുക്കളെത്തന്നെ വിശ്വസിച്ചീടുന്ന-
തുത്തമമാകുന്നതെന്നതോർക്കേണമേ.
ചിന്തിച്ചുകണ്ടിനി നിന്തിരുവുള്ളത്തി-
ലെന്തെന്നഭിമതമെന്നരുൾചെയ്യണം.
മറ്റുള്ള വാനരവീരരും ചിന്തിച്ചു
കുറ്റംവരായ് വാൻ പറഞ്ഞാർ പലതരം.
അന്നേരമുത്ഥായ വന്ദിച്ചു മാരുതി
ചൊന്നാൻ വിഭീഷണനുത്തമനെത്രയും
വന്നു ശരണം ഗമിച്ചവൻതന്നെ നാം
നന്നു രക്ഷിക്കുന്നതെന്നെന്നുടെ മതം
നക്തഞ്ചരാന്വയത്തിങ്കൽ ജനിച്ചവർ
ശത്രുക്കളേവരുമെന്നു വന്നീടുമോ?
നല്ലവരുണ്ടാമവരിലുമെന്നുള്ള-
തെല്ലാവരും നിരൂപിച്ചുകൊള്ളേണമേ!
ജാതിനാമാദികൾക്കല്ല ഗുണഗണ-
ഭേദമെന്നത്രേ ബുധന്മാരുടെ മതം
ശാശ്വതമായുള്ള ധർമ്മം നൃപതികൾ-
ക്കാശ്രിതരക്ഷണമെന്നു ശാസ്ത്രോക്തിയും.
ഇത്ഥം പലരും പലവിധം ചൊന്നവ
ചിത്തേ ധരിച്ചരുൾചെയ്തു രഘുപതി:
മുരുതി ചൊന്നതുപപന്നമെത്രയും
വീര! വിഭാകരപുത്ര! വരികെടോ!
ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾപ്പിനെല്ലാവരും
ജാംബവദാദി നീതിജ്ഞവരന്മാരേ!
ഉർവീശനായാലവനാശ്രിതന്മാരെ
സർവ്വശോ രക്ഷേച്ഛുനശ്വാപചാനപി

രക്ഷിയാഞ്ഞാലവൻ ബ്രഹ്മഹാ കേവലം
രക്ഷിതാവശ്വമേധം ചെയ്ത പുണ്യവാൻ
എന്നു ചൊല്ലുന്നിതു വേദ ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ
പുണ്യപാപങ്ങളറിയരുതേതുമേ
മിന്നമൊരു കപോതം നിജ പേടയോ–
ടൊന്നിച്ചൊരു വനംതന്നിൽ മേവീടിനാൻ.
ഉന്നതമായൊരു പാദപാഗ്രേ തദാ
ചെന്നൊരു കാട്ടാളനെയ്തു കൊന്നീടിനാൻ
തന്നുടെ പക്ഷിണിയെസ്സുരതാന്തരേ
വന്നൊരു ദു:ഖം പൊറാഞ്ഞു കരഞ്ഞവൻ
തന്നെ മറന്നിരുന്നീടും ദശാന്തരേ
വന്നിതു കാറ്റും മഴയും, ദിനേശനും
ചെന്നു ചരമാബ്ധി തന്നിൽ മറഞ്ഞിതു,
ഖിന്നനായ് വന്നു വിശന്നു കിരാതനും
താനിരിക്കുന്ന വൃക്ഷത്തിൽ മുരടതിൽ
ദീനതയോടു നിക്കുന്ന കാട്ടാളനെ–
ക്കണ്ടു കരുണകലർന്നു കപോതവും
കൊണ്ടുവന്നാശു കൊടത്തിതു വഹ്നിയും.
തന്നുടെ കയ്യലിരുന്ന കപോതിയെ
വഹ്നിയിലിട്ടു ചുട്ടാശു തിന്നീടിനാൻ
എന്നതുകൊണ്ടു വിശപ്പടങ്ങീടാഞ്ഞു
പിന്നെയും പീഡിച്ചരിക്കും കിരാതനു
തന്നുടെ ദേഹവും നല്കിനാനമ്പോടുവ
വഹ്നിയിൽ വീണു കിരാതാശനാർത്ഥമായ്.
അത്രപോലും വേണമാശ്രിതരക്ഷണം
മർത്ത്യനെന്നാലോ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ
എന്നെശ്ശരണമെന്നോർത്തിങ്ങു വന്നവ–
നെന്നുമഭയം കൊടുക്കുമതേയുള്ളു.
പിന്നെ വിശേഷിച്ചുമൊന്നു കേട്ടീടുവി–
നെന്നെച്ചതിപ്പതിനാരുമില്ലെങ്ങുമേ.
ലോകപാലന്മാരെയും മറ്റു കാണായ
ലോകങ്ങളെയും നിമേഷമാത്രം കൊണ്ടു
സൃഷ്ടിച്ചു രക്ഷിച്ചു സംഹരിച്ചീടുവാ–
നൊട്ടുമേ ദണ്ഡമെനിക്കില്ല നിശ്ചയം,
പിന്നെ ഞാനാരെബ്ഭയപ്പെടുന്നു മുദാ
വന്നീടുവാൻ ചൊല്ലവനെ മടിയാതെ.
വ്യഗ്രിയായ്കേതുമിതു ചൊല്ലി മാനസേ
സുഗ്രീവ! നീ ചെന്നവനെ വരുത്തുക.
എന്നെശ്ശരണംഗമിക്കുന്നവർക്കു ഞാ–
നെന്നുമഭയം കൊടുക്കുമതിദ്രുതം.
പിന്നെയവർക്കൊരു സംസാരദു:ഖവും
വന്നുകൂടാ നൂനമെന്നുമറിക നീ.
ശ്രീരാമവാക്യാമൃതം കേട്ടു വാനര–
വീരൻ വിഭീഷണൻതന്നെ വരുത്തിനാൻ
ശ്രീരാമപാദാന്തികേ വീണു സാഷ്ടാംഗ–
മാരുഢമോദം നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ.

രാമം വിശാലാക്ഷമിന്ദീവരദള–
ശ്യാമളം കോമളം ബാണധനുർദ്ധരം
സോമബിംബാഭപ്രസന്നമുഖാംബുജം
കാമദം കാമോപമം കമലാവരം
കാന്തം കരുണാകരം കമലേക്ഷണം
ശാന്തം ശരണ്യം വരേണ്യം വരപ്രദം
ലക്ഷ്മണസംയുക്തം സുഗ്രീവമാരുതി–
മുഖ്യകപികുലസേവിതം രാഘവം
കണ്ടു കൂപ്പിത്തൊഴുതേറ്റം വിനീതനാ–
യുണ്ടായ സന്തോഷമോടും വിഭീഷണൻ
ഭക്തപ്രിയനായ ലോകൈകനാഥനെ
ഭക്തിപരവശനായ് സ്തുതിച്ചീടിനാൻ:
ശ്രീരാമ! സീതാമനോഹര! രാഘവ!
ശ്രീരാമ! രാജേന്ദ്ര! രാജീവനലോചന!
ശ്രീരാമ! രാക്ഷസവംശവിനാശന!
ശ്രീരാമപാദാംബുജം നമസ്തേ സദാ.
ചണ്ഡാംശുഗോത്രോൽഭവായ നമോനമ–
ശ്ചണ്ഡകോദണ്ഡധരായ നമോനമ:
പണ്ഡിതഹൃത് പുണ്ഡരീകചണ്ഡാംശവേ
ഖണ്ഡപരശുപ്രിയായ നമോനമ:
രാമായ സുഗ്രീവമിത്രായ കാന്തായ
രാമായ നിത്യമനന്തായ ശാന്തായ
രാമായ വേദാന്തവേദ്യായ ലോകാഭി–
രാമായ രാമഭദ്രായ നമോനമ:
വിശ്വോത്ഭവസ്ഥിതിസംഹാരേഷു തവ
വിശ്വായ വിശ്വരൂപായ നമോനമ:
നിത്യമനാദിഗൃഹാസ്ഥായതേ നമോ
നിത്യായ സത്യായ ശുദ്ധായതേനമ:
ഭക്തപ്രിയായ ഭഗവതേ രാമായ
മുക്തിപ്രദായ മുകന്ദായതേ നമ:
വിശ്വേശനാം നിന്തിരുവടിതാനല്ലോ
വിശ്വോത്ഭവസ്ഥിതിസംഹാരകാരണം
സന്തതം ജംഗമാജംഗമഭൂതങ്ങ–
ളന്തർബ്ബഹിർവ്യാപ്തനാകുന്നതും ഭവാൻ.
നിന്മഹാമായയാ മൂടിക്കിടക്കുമ–
നിർമ്മലമാം പരബ്രഹ്മജ്ഞാനിനാം
തന്മൂലമായുള്ള പുണ്യപുപങ്ങളാൽ
ജന്മമരണങ്ങളുണ്ടായ് വരുന്നിതും.
അത്രനാളേക്കും ജഗത്തൊക്കവേ ബലാൽ
സത്യമായ് തോന്നുമതിനില്ല സംശയം.
എത്രനാളേക്കറിയാതെയിരിക്കുന്നി–
തദ്വയമാം പരബ്രഹ്മം സനാതനം
പുത്രദാരാദി വിഷയങ്ങളിലതി–
സക്തികലർന്നു രമിക്കുന്നിതന്വഹം
ആത്മാവിനെയറിയായ്കയാൽ നിർണ്ണയ–
മാത്മനി കാണേണമാത്മാനമാത്മാനാ

ആദികാലേ സുഖമെന്നു തോന്നിക്കുമ-
തേതും വിവേകമില്ലാതവർമാനസേ
ഇന്ദ്രാഗ്നിധർമ്മരക്ഷോവരുണനില-
ചന്ദ്രരുദ്രാജാഹിപാദികളൊക്കെയും
ചിന്തിക്കിലോ നിന്തിരുവടി നിർണ്ണയ-
മന്തവുമാദിയുമില്ലാതെ ദൈവമേ!
കൈലസേവരൂപനായീടുന്നതും ഭവാൻ
സ്ഥൂലങ്ങളിൽവച്ചതിസ്ഥൂലനും ഭവാൻ
നൂനമണുവിങ്കൽനിന്നണീയാൻ ഭവാൻ
മാനമില്ലാതെ മഹത്തത്ത്വവും ഭവാൻ
സർവ്വലോകാനാം പിതാവായതും ഭവാൻ
സർവ്വലോകേശ മാതാവായതും ഭവാൻ
സർവ്വദാ സർവ്വധാതാവായതും ഭവാൻ
ദർവ്വീകരേന്ദ്രശയന! ദയാനിധേ!
ആദിമധ്യാന്തവിഹീനൻ പരിപൂർണ്ണ-
നാധാരഭൂതൻ പ്രപഞ്ചത്തിനീശ്വരൻ
അച്യുതനവ്യയനവ്യക്തനദ്വയൻ
സച്ചിത് പുരുഷൻ പുരുഷോത്തമൻ പരൻ
നിശ്ചലൻ നിർമ്മമൻ നിഷ്കളൻ നിർഗുണൻ
നിശ്ചയിച്ചാർക്കുമറിഞ്ഞുകൂടാതവൻ
നിർവ്വികാരൻ നിരാകാരൻ നിരീശ്വരൻ
നിർവ്വികല്പൻ നിരുപാശ്രയൻ ശാശ്വതൻ
ഷഡ്ഭാവഹീനൻ പ്രകൃതി പരൻപുമാൻ
സൽഭാവയുക്തൻ സനാതനൻ സർവ്വഗൻ
മായാമനുഷ്യൻ മനോഹരൻ മാധവൻ
മായാവിഹീനൻ മധുകൈടഭാന്തകൻ
ഞാനിഹ ത്വല്പാദഭക്തിനിശ്രേണി
സ്സാനന്ദമാശു സമ്പ്രാപ്യ രഘുപതേ
ജ്ഞാനയോഗാഖ്യസൗധം കരേറിടും
മാനസേ കാമിച്ചു വന്നേൻ ജഗൽപതേ
സീതാപതേ! രാമ! കാരുണി കോര
യാതുധാനാന്തക! രാവണാരേ! ഹാ
പാദാംബുജം നമസ്തേ ഭവസാഗര-
ഭീതനാമെന്നെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളണേ
ഭക്തി പരവശനായ് സ്തുതിച്ചീടിന
ഭക്തനെക്കണ്ടു തെളിഞ്ഞു രഘൂത്തമൻ
ഭക്തപ്രിയൻ പരമാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു
മുഗ്ദ്ധസ്മിതപൂർവ്വമേവമരുൾ ചെയ്തു
ഇഷ്ടമായുള്ള വരത്തെ വരിക്ക സ-
ന്തുഷ്ടനാം ഞാൻ വരദാനൈകതല്പരൻ
ഒട്ടുമേതാപമൊരുത്തനെന്നെക്കണ്ടു-
കിട്ടിയാൽ പിന്നെയുണ്ടാകയില്ലോർക്ക നീ
രാമവാക്യാമൃതം കേട്ടു വിഭീഷണ-
നാമോദമുൾക്കൊണ്ടുണർത്തിച്ചരുളിനാൻ
ധന്യനായേൻ കൃതകൃത്യനായേനഹം
ധന്യകൃതേ കൃതകാമനായേനഹം

ത്വല്പാദപത്മാവലോകനംകൊണ്ടു ഞാ-
നിപ്പോൾ വിമുക്തനായേനില്ല സംശം
മൽസമനായൊരു ശുദ്ധനുമില്ലഹോ
തൽ സമനായ് മറ്റൊരുവനുമില്ലിഹ
ത്വൽസ്വരൂപം മമകാണായകാരണാൽ
കർമ്മബന്ധങ്ങൾ നശിപ്പതിനായിനി
നിർമ്മലമാം ഭവദ്ജ്ഞാനവും ഭക്തിയും
ത്വദ് ധ്യാനസൂക്ഷ്മവും ദേഹി മേ രാഘ
ചിത്തേ വിഷയസുഖാശയില്ലേതുമേ
ത്വൽപാദപങ്കജഭക്തിരേവാസ്തു മേ
നിത്യമിളക്കമൊഴിഞ്ഞു കൃപാനിധേ!
ഇത്ഥമാകർണ്യ സമ്പ്രീതനാം രാഘവ
നക്തഞ്ചരാധിപൻ തന്നോടരുൾ ചെയ്തു
നിത്യം വിഷയവിരക്തരായ് ശാന്ത
ഭക്തി വളർന്നതിശുദ്ധമതികളായ്
ജ്ഞാനികളായുള്ള യോഗികൾ മാനസേ
ഞാനിരിപ്പൂ മമ സീതയുമായ് മുദാ
ആകയാലെന്നെയും ധ്യാനിച്ചു സന്തതം
വാഴ്ക നീയെന്നാൽ നിനക്കു മോക്ഷം വരും
അത്രയുമല്ല നിന്നാൽ കൃതമായൊരു
ഭക്തികരസ്തോത്ര മത്യന്തശുദ്ധനായ്
നിത്യവും ചൊല്കയും കേൾക്കയും ചെയ്തിലും
മുക്തി വരുമതിനില്ലൊരു സംശയം
ഇത്ഥമരുൾ ചെയ്തു ലക്ഷ്മണൻ തന്നോടു
ഭക്ത പ്രിയനരുൾ ചെയ്തിതു സാദരം
എന്നെക്കനിവോടു കണ്ടതിന്റെ ഫല-
മിന്നു തന്നെ വരുത്തേണമതിന്നു നീ
ലങ്കാധിപനിവനെന്നഭിഷേകവും
ശങ്കാവിഹീനമൻപോടു ചെയ്തീടുക
സാഗരവാരിയും കൊണ്ടു വന്നീടുക
ശാഖാമൃഗാധിപന്മാരുമായ് സത്വരം
അർക്ക ചന്ദ്രന്മാരുമാകാശഭൂമിയും
മൽക്കഥയും ജഗത്തിങ്കലുള്ളന്നിവൻ
വാഴ്കലങ്കാരാജ്യമേവം മമാജ്ഞയാ
ഭാഗവതോത്തമനായ വിഭീഷണൻ
പങ്കനേത്രവാക്യം കേട്ടു ലക്ഷ്മണൻ
ലങ്കാപുരാധിപത്യാർത്ഥമഭിഷേക-
മൻപോടു വാദ്യഘോഷേണ ചെയ്തീടിനാൻ
വമ്പരാം വാനരാധീശ്വരന്മാരുമായ്
സാധുവാദേന മുഴങ്ങീ ജഗത്ത്രയം
സാധുജനങ്ങളും പ്രീതിപൂണ്ടീടിനാർ
ആദിതേയോത്തമന്മാർ പുഷ്പവൃഷ്ടിയു-
മാധിവേറിട്ടു ചെയ്തീടിനാരാദരാൽ.
അപ്സരസ്ത്രീകളും നൃത്തഗീതങ്ങളാ-
ലപ്പുരുഷോത്തമനെബ്ഭജിച്ചീടിനാർ
ഗന്ധർവ്വ കിന്നര കിംപുരുഷന്മാരു-

മന്തർമുദാ സിദ്ധവിദ്യാധരാദിയും
ശ്രീരാമചന്ദ്രനെ വാഴ്ത്തി സ്തുതിച്ചിതു
ഭേരീനിനാദം മുഴക്കിനാരുമ്പരും
പുണ്യജനേശ്വരനായ വിഭീഷണൻ–
തന്നെപ്പുണർന്നു സുഗ്രീവനും ചൊല്ലിനാൻ:–

പാരേഴുരണ്ടിനും നാഥനായ് വാഴുമീ
ശ്രീരാമകിങ്കരന്മാരിൽ മുഖ്യൻ ഭവാൻ
രാവണനിഗ്രഹത്തിന്നു സഹായവു–
മാവോളമാശു ചെയ്യേണം ഭവാനിനി
കേവലം ഞങ്ങളും മുൻനടക്കുന്നുണ്ടു
സേവയാ സിദ്ധിക്കുമേറ്റമനുഗ്രഹം.
സുഗ്രീവവാക്യമാകർണ്യ വിഭീഷണ–
നഗ്രേ ചിരിച്ചവനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:–

സാക്ഷാൽ ജഗന്മയനാമഖിലേശ്വരൻ
സാക്ഷിഭൂതൻ സതലത്തിനുമാകയാൽ
എന്തുശത്രുക്കളെന്നുള്ളതുമില്ല കേൾ.
ഗൂഢസ്ഥനാനന്ദപൂർണ്ണനേകാത്മകൻ
കൂടസ്ഥനാശ്രയം മറ്റാരുമില്ലെടോ
മൂഢത്വമത്രേ നമുക്കു തോന്നുന്നതു
ഗൂഢത്രിഗുണഭാവേന മായാബലാൽ.
തദ്വശന്മാരൊക്കെ നാമെന്നറിഞ്ഞുകൊ–
ണ്ടദ്വയഭാവേ സേനവിച്ചുകൊൾക നാം.
നക്തഞ്ചരപ്രവരോക്തികൾ കേട്ടൊരു
ഭക്തനാം ഭാനുജനും തെളിഞ്ഞീടിനാൻ.

/ശുകബന്ധനം/
രക്ഷോവരനായ രാവണൻ ചൊൽകയാൽ
തൽക്ഷണേ വന്നു ശുകനാം നിശാചരൻ
പുഷ്കരേ നിന്നു വിളിച്ചു ചൊല്ലീടിനാൻ
മർക്കടരാജനാം സുഗ്രീവനോടിദം:–
രാക്ഷസാധീശ്വരൻ വാക്കുകൾ കേൾക്ക നീ
ഭാസ്കരസൂനോ ! പരാക്രമവാരിധേ !
ഭാനുതനയനാം ഭാഗധേയാംബുധേ !
വാനരരാജ ! മഹാകുലസംഭവ !
ആദിതേയേന്ദ്രസുതാനുജനാകയാൽ
ഭ്രാതൃസമാനൻ ഭവാൻ മമ നിർണ്ണയം
നിന്നോടു വൈരമെനിക്കേതുമില്ല മ–
റ്റെന്നാൽ വിരോധം നിനക്കുമില്ലേതുമേ.
രാജകുമാരനാം രാമഭാര്യാമഹം
വ്യാജേന കൊണ്ടുപോന്നേനതിനെന്തു തേ ?
മർക്കടസേനയോടുമതിവിദ്രുതം
കിഷ്കിന്ധയാം നഗരിക്കു പൊയ്ക്കൊൾക നീ
ദേവാദികളാലുമപ്രാപ്യമായൊന്നു
കേവലമെന്നുടെ ലങ്കാപുരമെടോ !

അല്പസാരന്മാർ മനുഷ്യരുമെത്രയും
ദുർബ്ബലന്മാരായ വാനരയൂഥവും
എന്തൊന്നു കാട്ടുന്നതെന്നോടിവിടെ വ-
ന്നന്ധകാരം നിനച്ചീടായ്ക നീ വൃഥാ.
ഇത്ഥം ശുകോക്തികൾ കേട്ടു കപികുല-
മുത്ഥായ ചാടിപ്പിടിച്ചാനതിദ്രുതം.
മുഷ്ടിപ്രഹരങ്ങളേറ്റുശുകനതി-
ക്ലിഷ്ടനായേറ്റം കരഞ്ഞു തുടങ്ങിനാൻ:-

രാമരാമ ! പ്രഭോ ! കാരുണ്യവാരിധേ !
രാമ ! നാഥ ! പരിത്രാഹി രഘുപതേ !
ദൂതരെക്കൊല്ലുമാറില്ല പണ്ടാരുമേ
നാഥ ! ധർമ്മത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണമേ.
വാനരന്മാരെ നിവാരണം ചെയ്താശു
മാനവവീര ! ഹതോ ഹം പ്രപാഹി മാം
ഇത്ഥം ശുകപരിദേവനം കേട്ടൊരു
ഭക്തപ്രിയൻ വരദൻ പുരുഷോത്തമൻ
വാനരന്മാരെ വിലക്കിനാനന്നേര-
മാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടുയർന്നു ശുകൻ തദാ
ചൊല്ലിനാൻ സുഗ്രീവനോടു ഞാനെന്തൊന്നു
ചൊല്ലേണ്ടതങ്ങു ദശഗ്രീവനോടതു
ചൊല്ലീടുകെന്നതു കേട്ടു സുഗ്രീവനും
ചൊല്ലിനാനാശു ശുകനോടു സത്വരം :-

ചൊല്ലുള്ള ബാലിയെപ്പോലെ ഭവാനെയും
കൊല്ലണമാശു സപുത്രബലാന്വിതം
ശ്രീരാമപത്നിയെക്കട്ടുകൊണ്ടീടിന
ചോരനേയും കൊന്നു ജാനകിതന്നെയും
കൊണ്ടുപോകേണമെനിക്കു കിഷ്കിന്ധയ്ക്കു
രണ്ടില്ലതിനെന്നു ചെന്നു ചൊല്ലീടു നീ.
അർക്കാത്മജോക്തികൾ കേട്ടു തെളിഞ്ഞള-
വർക്കാന്വയോൽഭവൻ താനുമരുൾചെയ്തു:-

വാനരന്മാരേ ! ശുകനെ ബന്ധിച്ചുകൊ-
ണ്ടൂനമൊഴിഞ്ഞത്ര കാത്തുകൊണ്ടീടുവിൻ
ഞാനുരചെയ്തേയയയ്ക്കാവിതെന്നതു-
മാനന്ദമോടരുൾചെയ്തു രഘുവരൻ.
വാനരന്മാരും പിടിച്ചു കെട്ടിക്കൊണ്ടു
ദീനതകൈവിട്ടു കാത്തുകെട്ടിക്കൊണ്ടു
ദീനത കൈവിട്ടു കാത്തുകൊണ്ടീടിനാര
ശാർദ്ദൂലവിക്രമം പൂണ്ട കപിബലം
ശാർദ്ദൂലനായ നിശാചരൻ വന്നുക-
ണ്ടാർത്തനായ് രാവണനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ
വാർത്തകളുള്ളവണ്ണമതു കേട്ടൊരു
രാത്രഞ്ചരേശ്വരനാകിയ രാവണ-
നാർത്തിപൂണ്ടേറ്റവും ദീർഘചിന്താന്വിതം

ചീർത്തഖേദത്തോടു ദീർഘമായേറ്റവും
വീർത്തുപായങ്ങൾ കാണാഞ്ഞിരുന്നീടിനാൻ.

/സേതുബന്ധനം/
തല്ക്കാലമർക്കകുലോൽഭവൻ രാഘവ-
നർക്കാത്മജാദി കപിവരന്മരോടും
രക്ഷോവരനാം വിഭീഷണൻ തന്നൊടും
ലക്ഷ്മണനോടും വിചാരം തുടങ്ങിനാൻ
എന്തുപായം സമുദ്രം കടപ്പാനെന്നു
ചിന്തിച്ചു കല്പിക്ക നിങ്ങളെല്ലാരുമായ്
എന്നരുൾചെയ്തതുകേട്ടവരേവരു-
മൊന്നിച്ചുകൂടി നിരൂപിച്ചു ചൊല്ലിനാർ :-

ദേവപ്രവരായോരു വരുണനെ-
സ്സേവിക്കവേണമെന്നാൽ വഴിയും തരും.
എന്നതു കേട്ടരുൾചെയ്തു രഘുവരൻ
നന്നിതു തോന്നിയതങ്ങനെ തന്നെയെ-
ന്നർണ്ണവതീരേ കിഴക്കുനോക്കിത്തൊഴു-
തർണ്ണേജലോചനനാകിയ രാഘവൻ
ദർഭവിരിച്ചു നമസ്ക്കരിച്ചീടിനാ-
നൽഭുതവിക്രമൻ ഭക്തിപൂണ്ടെത്രയും.
മുന്നഹോരാത്രമുപാസിച്ചിതിങ്ങനെ
മൂന്നുലോകത്തിനും നാഥനാമീശ്വരൻ
ഏതുമിളകീല വാരിധിയുമതി-
ക്രോധേന രക്താന്തനേത്രനാം നാഥനും
കൊണ്ടുവാ ചാപബാണങ്ങൾ നീ ലക്ഷ്മണാ !
കണ്ടുകൊണ്ടാലും മമ ശരവിക്രമം
ഇന്നു പെരുവഴി മീളുനനതില്ലെങ്കി-
ലവണ്ണം ഭസ്മമാക്കിച്ചമച്ചീടുവൻ.
മുന്നം മദീയപൂർവ്വന്മാർ വളർത്തതു-
മിന്നു ഞാനില്ലാതെയാക്കുവൻ നിർണ്ണയം.
സാഗരമെന്നുള്ള പേരും മറന്നുള്ളി-
ലാകുലമെന്നിയേ വാഴുകിലെന്നുമേ
നഷ്ടമാക്കീടുവൻ വെള്ളം കപികുലം
പുഷ്ടമോദം പാദചാരേണ പോകണം
എന്നരുൾചെയ്തു വില്ലും കുഴിയെക്കുല-
ച്ചർണ്ണവത്തോടരുൾചെയ്തു രഘുവരൻ :-

സർവ്വഭൂതങ്ങളും കണ്ടുകൊള്ളേണമേ
ദുർവ്വാരമായ ശിലീമുഖവിക്രമം
ഭസ്മമാക്കീടുവൻ വാരാന്നിധിയെ ഞാൻ
വിസ്മയമെല്ലാവരും കണ്ടുനില്ക്കേണം
ഇത്ഥം രഘൂവരൻ വാക്കുകേട്ടന്നേരം
പൃഥ്വീരുഹങ്ങളും കാനനജാലവും
പൃഥ്വിയുംകൂടെ വിറച്ചു ചമഞ്ഞിതു
മിത്രനും മങ്ങി നിറഞ്ഞു തിമിരവും

അബ്ധിയും ക്ഷോഭിച്ചു മിട്ടാൽ കവിഞ്ഞുവ–
ന്നുത്തുംഗമായ തരംഗാവലിയൊടും
ത്രസ്തങ്ങളായ് പരിതപ്തങ്ങളായ് വന്നി–
തത്യുഗ്രനക്രതിമിത്ഡഷാദ്യങ്ങളും.
അപ്പോൾ ഭയപ്പെട്ടു ദിവ്യരൂപത്തൊടു–
മപ്പതി ദിവ്യാഭരണസമ്പന്നനായ്
പത്തു ദിക്കും നിറഞ്ഞോരു കാന്ത്യാ നിജ–
ഹസ്തങ്ങളിൽ പരിഗ്രാഹ്യ രത്നങ്ങളും
വിത്രസ്തനായ് രാമപാദാന്തികേ വച്ചു
സത്രപം ദണ്ഡനമസ്കാരവും വച്ചു
രക്താന്തലോചനനാകിയ രാമനെ
ഭക്ത്യാ വണങ്ങി സ്തുതിച്ചാൽ പലതരം.

ത്രാഹി മാം ത്രാഹി മാം ത്രൈലോക്യപാലക !
ത്രാഹി മാം ത്രാഹി മാം വിഷ്ണോ ജഗല്പതേ !
ത്രാഹി മാം ത്രാഹി മാം പൗലസ്ത്യനാശന !
ത്രാഹി മാം ത്രാഹി മാം രാമ ! രമാപതേ !
ആദികാലേ തവ മായാഗുണവശാൽ
ഭൂതങ്ങളെബ്ഭവാൻ സൃഷ്ടിച്ചതുനേരം
സ്ഥൂലങ്ങളായുള്ള പഞ്ചഭൂതങ്ങളെ–
ക്കാലസ്വരൂപനാകും നിന്തിരുവടി
സൃഷ്ടിച്ചിതേറ്റം ജഡസ്വഭാവങ്ങളായ്
കഷ്ടമിതാർക്കു നീക്കാവു തവ മതം.
പിന്നെ വിശേഷിച്ചതിലും ജഡത്വമായ്
തന്നെ ഭവാൻ പുനരെന്നെ നിർമ്മിച്ചതും
മുന്നേ ഭവന്നിയോഗസ്വഭാവത്തെയി–
ന്നന്യഥാ കർത്തുമാരുള്ളതു ശക്തരായ്.
താമസോൽഭൂതങ്ങളായുള്ള ഭൂതങ്ങൾ
താമസശീലമായ് ത്തന്നേ വരൂ വിഭോ !
താമസമല്ലോ ജഡത്വമാകുന്നതും
കാമലോഭാദികളും താമസഗുണം
മായാരഹിതമായ് നിർഗ്ഗുണനായ നീ
മായാഗുണങ്ങളെയംഗീകരിച്ചപ്പോൾ
വൈരാജനാമവാനായ് ചമഞ്ഞു ഭവാൻ
കാരണപൂരുഷനായ് ഗുണാത്മാവുമായ്.
അപ്പോൾ വിരാട്ടിങ്കൽനിന്നും ഗുണങ്ങളാലു–
ല്പന്നരായിതു ദേവാദികൾ തദാ
തത്ര സത്വത്തിങ്കൽനിന്നല്ലോ ദേവകൾ
തദ്രജോഭൂതങ്ങളായ് പ്രജോശാദികൾ
തത്തമോഭൂതനായ് ഭൂതപതി താനു–
മുത്തമപൂരുഷ ! രാമ ! ദയാനിധേ !

മായയാച്ഛന്നനായ് ലീലാമനുഷ്യനായ്
മായാഗുണങ്ങളെക്കൈക്കൊണ്ടനാരതം
നിർഗ്ഗുണനായ് സദാ ചിദ്ഘനനായൊരു
നിഷ്കളനായ് നിരാകാരനായിങ്ങനെ

മോക്ഷദനാം നിന്തിരുവടിതന്നെയും
മൂർഖനാം ഞാനെങ്ങനെയറിഞ്ഞീടുന്നു.
മൂർഖജനങ്ങൾക്കു സന്മാർഗ്ഗപ്രാപക-
മോർക്കിൽ പ്രഭൂണാം ഹിതം ദണ്ഡമായതും
ദുഷ്ടപശൂനാം യഥാ ലകുടം തഥാ
ദുഷ്ടാനുശാസനം ധർമ്മം ഭവാദൃശാ.
ശ്രീരാമദേവം പരം ഭക്തവത്സലം
കാരുണപൂരുഷം കാരുണ്യസാഗരം
നാരായണം ശരണ്യം പുരുഷോത്തമം
ശ്രീരാമമീശം ശരണം ഗതോസ്മി ഞാൻ.
രാമചന്ദ്രാഭയം ദേഹി മേ സന്തതം
രാമ ! ലങ്കാമാർഗ്ഗമാശു ദദാമി തേ.
ഇത്ഥം വണങ്ങി സ്തുതിച്ചു വരുണനോ-
ടുത്തമപൂരുഷ താനുമരുൾചെയ്തു :-

ബാണം മദീയമമോഘമതിന്നിഹ
വേണമൊരു ലക്ഷ്യമെന്തതിന്നുള്ളതും
വാട്ടമില്ലാതൊരു ലക്ഷ്യമതിന്നു നീ
കാട്ടിത്തരേണമെനിക്കു വാരാന്നിധേ !
അർണ്ണവനാഥനും ചൊല്ലിനാനന്നേര-
മന്യൂനകാരുണ്യസിന്ധോ ! ജഗല്പതേ !
ഉത്തരസ്യാം ദിശി മത്തീരഭൂതലേ
ചിത്രദ്രുമകുല്യദേശം സുഭിക്ഷദം.
തത്ര പാപാത്മാക്കളുണ്ടു നിശാചര-
രെത്രയും പാരമുപദ്രവിച്ചീടുവോർ
വേഗാലവിടേയ്ക്കയക്കു ബാണം തവ-
ലോകോപകാരകമാമതു നിർണ്ണയം.

രാമനും ബാണമയച്ചാനതുനേര-
മാമയം തേടീടുമാഭീരമണ്ഡലം
എല്ലാമൊടുക്കി വേഗേന ബാണം പോന്നു
മെല്ലവേ തൂണരവും പുക്കിതാദരാൽ
ആഭീരമണ്ഡലമൊക്കെ നശിക്കയാൽ
ശോഭനമായ് വന്നു തൽപ്രദേസം തദാ
തൽകൂലദേശവുമന്നുതൊട്ടെത്രയും
മുഖ്യജനപദമായ് വന്നിതിപ്പൊഴും.
സാഗരം ചൊല്ലിനാൻ സാദരമന്നേര-
മാകുലമെന്നിയേ മജ്ജലേ സത്വരം
സേതു ബന്ധിക്ക നളനാം കപിവര-
നേതുമവനൊരു ദണ്ഡമുണ്ടായ് വരാ.
വിശ്വകർമ്മാവിന്മകനവനാകയാൽ
വിശ്വശില്പക്രിയാതല്പരനെത്രയും
വിശ്വദുരിതാപകാരിണിയായ്തവ-
വിശ്വമെല്ലാം നിറഞ്ഞീടുന്ന കീർത്തിയും
വർദ്ധിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞു തൊഴുതുട-
നബ്ധിയും മെല്ലെ മറഞ്ഞരുഴീടിനാൻ.

സന്തുഷ്ടനായൊരു രാമചന്ദ്രൻ തദാ
ചിന്തിച്ചു സുഗ്രീവലക്ഷ്മണന്മാരോടും
പ്രാജ്ഞനായീടും നളനെ വിളിച്ചുട-
നാജ്ഞയെച്ചെയ്തിതു സേതുബന്ധനേ.
തൽക്ഷണേ മർക്കടമുഖ്യനാകും നളൻ
പുഷ്കരനേത്രനെ വന്ദിച്ചു സത്വരം
പർവ്വതതുല്യശരീരികലാകിന്
ദുർവ്വാരവീര്യമിയന്ന കപികളും
സർവ്വദിക്കിങ്കലും നിന്നു സരഭസം
പർവ്വതപാഷാണപാദപജാലങ്ങൾ
കൊണ്ടുവരുന്നവ വാങ്ങിത്തെരുതെരെ
കുണ്ഠവിഹീനം പടുത്തുതുടങ്ങിനാൻ.
നേരേ ശതയോജനായതമായുട-
നീരഞ്ചുയോജന വിസ്താരമാം വണ്ണം.
ഇത്ഥം പടുത്തുതുടങ്ങും വിധൗ രാമ-
ഭദ്രനാം ദാശരഥി ജഗദീശ്വരൻ
വ്യോമകേശം പരമേശ്വരം ശങ്കരം
രാമേശ്വരമെന്ന നാമമരുൾ ചെയ്തു
ശോഭനമായ മുഹുർത്തേന സംസ്ഥാപ്യ
പാപഹരായ ത്രിലോകഹിതാർത്ഥമായ്
പൂജിച്ചു വന്ദിച്ചു ഭക്ത്യാ നമസ്കൃത്യ
രാജീവലോചനനേവമരുൾചെയ്തു :-

യാതൊരു മർത്ത്യനിവിടെ വന്നാദരാൽ
സേതുബന്ധം കണ്ടു രാമേശ്വരനെയും
ഭക്ത്യാ ഭജിക്കുന്നിതപ്പോളവൻ ബ്രഹ്മ-
ഹത്യാദി പാപങ്ങളോടു വേർപെട്ടതി-
ശുദ്ധനായ് വന്നുകൂടം മമാനുഗ്രഹാൽ
മുക്തിയും വന്നീടുമില്ലൊരു സംശയം.
സേതുബന്ധത്തിങ്കൽ മജ്ജനവും ചെയ്തു
ഭൂതേശനാകിയ രാമേശ്വരനെയും
കണ്ടു വണങ്ങിപ്പുറപ്പെട്ടു ശുദ്ധനായ്
കുണ്ഠത കൈവിട്ടു വാരാണസി പുക്കു
ഗംഗയിൽ സ്നാനവും ചെയ്തു ജിതശ്രമം
ഗംഗാസലിലവും കൊണ്ടുപോനനാദരാൽ
രാമേശ്വരനഭിഷേകവും ചെയ്തഥ
ശ്രീമൽസമുദ്രേ കളഞ്ഞു തദ്ഭാരവും
മജ്ജനം ചെയ്യുന്ന മർത്ത്യനെന്നോടു സാ-
യൂജ്യം വരുമതിനില്ലൊരു സംശയം.
എന്നരുൾ ചെയ്തിതു രാമൻ തിരുവടി
നന്നായ് തൊഴുതു സേവിച്ചിതെല്ലാവരും.

വിശ്വകർമ്മാത്മജനാം നളനും പിന്നെ
വിശ്വാസമോടു പടുത്തുതുടങ്ങിനാൻ
വിദ്രുതമദ്രിപാഷണതരുക്കളാ-

ലദ്ദിനേ തീർന്നു പതിനാലു യോജന
തീർന്നിതിരുപതു യോജന പിറ്റേന്നാൾ
മൂന്നാം ദിനമിരുപത്തൊന്നു യോജന
നാലാം ദിനമിരുപത്തിരണ്ടായതു–
പോലെയിരുപത്തിമൂന്നുമഞ്ചാംദിനം
അഞ്ചുനാൾകൊണ്ടു ശതയോജനായതം
ചഞ്ചലമെന്നിയേ തീർന്നോരനന്തരം
സേതുവിന്മേലേ നടന്നു കപികളു–
മാതങ്കഹീനംകടന്നുതുടങ്ങിനാർ.

മാരുതികണ്ഠേ കരേറി രഘൂത്തമൻ
താരേയകണ്ഠേ സുമിത്രാതനയനും
ആരുഹ്യ ചെന്നു സുബേലാചലമുക–
ളേറിനാർ വാനരസേനയോടും ദ്രുതം
ലങ്കാപുരാലോകനാശയാ രാഘവൻ
ശങ്കാവിഹീനം സുബേലാചലോപരി
സംപ്രാപ്യ നോക്കിയ നേരത്തു കണ്ടിതു
ജംഭാരിതൻ പുരിക്കൊത്ത ലങ്കാപുരം.
സ്വർണ്ണമയദ്ധ്വജപ്രാകാരതോരണ–
പൂർണ്ണം മനോഹരം പ്രാസാദസംകുലം
കൈലാസശൈലേന്ദ്രസന്നിഭഗോപുര
ജാലപരിഘശതഘ്നീസമന്വിതം
പ്രാസാദമൂർദ്ധ്നി വിസ്തീർണ്ണദേശേ മുദാ
വാസവതുല്യപ്രഭാവേന രാവണൻ
രത്നസിംഹാസനേ മന്ത്രിഭിസ്സങ്കുലേ
രത്നദണ്ഡാതപത്രൈരുപശോഭിതേ
ആലവട്ടങ്ങളും വെഞ്ചാമരങ്ങളും
ബാലത്തരുണിമാരെക്കൊണ്ടു വീയിച്ചു
നീലശൈലാഭം ദശകിരീടോജ് വലം
നീലമേഘോപമം കണ്ടു രഘൂത്തമൻ
വിസ്മയം കൊക്കൊണ്ടു മാനിച്ചു മാനസേ
സസ്മിതം വാനരന്മാരോടു ചൊല്ലിനാൻ:

മുന്നേ നിബദ്ധനായോരു ശുകാസുരൻ
തന്നെ വിരവോടയയ്ക്കു മടിയാതെ
ചെന്നു ദശഗ്രീവനോടു വൃത്താന്തങ്ങ–
ളൊന്നൊഴിയാതെയറിയിക്ക വൈകാതെ.

/രാവണശുകസംവാദം/
എന്നരുൾ ചെയ്തതു കേട്ടു തൊഴുതവൻ
ചെന്നു ദശാനനൻ തന്നെ വണങ്ങിനാൻ.
പംക്തിമുഖനുമവനോടു ചോദിച്ചാ–
നെന്തു നീ വൈകുവാന കാരണം ചൊൽകെടോ !
വാനരേന്ദ്രന്മാരറിഞ്ഞു പിടിച്ചഭി–
മാനവിരോധം വരുത്തിയാരോ ? തവ
ക്ഷീണഭാവം കലർന്നീടുവാൻ കാരണം

മാനസേ ഖേദം കളഞ്ഞു ചൊല്ലീടെടോ !
രാത്രിഞ്ചരോക്തികൾ കേട്ടു ശൂകൻ പര-
മാർത്ഥം ദശാനനനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ :-

രാക്ഷസരാജപ്രവര ! ജയ ജയ
മോക്ഷോപദേശമാർഗ്ഗേണ ചൊല്ലീടുവൻ
സിന്ധുതന്നുത്തരതീരോപരി ചെന്നൊ-
രന്തമെന്നിയേ ഞാൻ തവ വാക്യങ്ങൾ
ചൊന്നനേരത്തവരെന്നെപ്പിടിച്ചുടൻ
കൊന്നുകളവാൻ തുടങ്ങും ദശാന്തരേ
രാമരാമപ്രഭോ ! പാഹി പാഹീതി ഞാ-
നാമയംപൂണ്ടു കരഞ്ഞ നാദം കേട്ടു
ദൂതനവധ്യനയപ്പനയപ്പിനെ-
ന്നാദരവോടരുൾചെയ്തു ദയാപരൻ
വാനരന്മാരുമയച്ചാരതുകൊണ്ടു
ഞാനും ഭയം തീർന്നു നീളെ നടന്നുടൻ
വാനരസൈന്യമെല്ലാം കണ്ടു പൊന്നിതു
മാനവവീരനനുജ്ഞയാ സാദരം.

പിന്നെ രഘൂത്തമനെന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ
ചെന്നു നീ രാവണൻതന്നോടു ചൊല്ലുക
സീതയെ നൽകീടുകൊന്നുകിലില്ലായ്കി-
ലേതുമേ വൈകാതെയുദ്ധം തുടങ്ങുക
രണ്ടിലുമൊന്നുഴറിച്ചെയ്തുകൊള്ളണം
രണ്ടുംകണക്കെനിക്കെന്നു പറയണം
എന്തുബലംകൊണ്ടു സീതയെക്കട്ടുകൊ-
ണ്ടന്ധനായ് പോന്നിങ്ങിരുന്നുകൊണ്ടു ഭവാൻ
പോരുമതിനു ബലമെങ്കിലെന്നോടു
പോരിനായ്ക്കൊണ്ടു പുറപ്പെടുകാശുനീ
ലങ്കാപുരവും നിശാചരസേനയും
ശങ്കാവിഹീനം ശരങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഞാൻ
ഒക്കെപ്പൊടപെടുത്തെന്നുള്ളിൽ വന്നിങ്ങു
പുക്കോരുരോഷവുമാശു തീർത്തീടുവൻ
നക്തഞ്ചരകുലശ്രേഷ്ഠൻ ഭവാനൊരു
ശക്തെന്നാകിൽ പുറപ്പെടുകാശു നീ.

എന്നരുളിച്ചെയ്തിരുന്നരുളീടിനാൻ
നിന്നുടെ സോദരൻ തന്നോടു കൂടവേ
സുഗ്രീവലക്ഷ്മണന്മാരോടുമൊന്നിച്ചു
നിഗ്രഹിപ്പാനായ് ഭവന്തം രണാങ്കണേ
കണ്ടുകൊണ്ടാലുമസംഖ്യബലം ദശ-
കണ്ഠപ്രേഭോ ! കപിപുംഗവപാലിതം
പർവ്വതസന്നിഭന്മാരായ വാനര
രുർവ്വി കുലുങ്ങവേ ഗർജ്ജനവും ചെയ്തു
സർവ്വലോകങ്ങളും ഭസ്മമക്കീടുവൻ
ഗർവ്വം കലർന്നു നില്ക്കുന്നിതു നിർഭയം.

സംഖ്യയുമാർക്കും ഗണിക്കാവതല്ലിഹ
സംഖ്യവതാംവരനായ കുമാരനും
ഹുങ്കാരമേറിയ വാനരസേനയിൽ
സംഘപ്രധാനന്മാരെക്കേട്ടുകൊള്ളുക :–

ലങ്കാപുരത്തെയും നോക്കി നോക്കി ദ്രുതം
ശങ്കാവിഹീനമലറിനിൽക്കുന്നവർ
നൂരായിരം പടയോടും രിപുക്കളേ
നീറുക്കുവാനുഴറ്റോടു വാൽ പൊങ്ങിച്ചു
കാലനും പേടിച്ചു മണ്ടുമവനോടു
നീലനാം സേനാപതി വഹ്നിനന്ദനൻ
അംഗദനാകുമിളയരാജാവതി–
നങ്ങേതു പത്മതിഞ്ജല്ക്കസമപ്രഭ്
വാൽകൊണ്ടു ഭൂമിയില്ട തച്ചുതച്ചങ്ങനെ
ബാലിതൻ നന്ദനനദ്രിശ്രൃംഗോപമൻ
തല്പാർശ്വസീമ്നി നില്ക്കുന്നതു വാതജൻ
ത്വൽപുത്രഘാതകൻ രാമചന്ദ്രപ്രിയൻ
സുഗ്രീവോടു പറഞ്ഞ നില്ക്കുന്നവ–
നുഗ്രനാം ശ്വേതൻ രജതസമപ്രഭൻ
രംഭനങ്ങേതവൻ മുമ്പിൽ നില്ക്കുന്നവൻ
വൻപനായുള്ള ശരഭൻ മഹാബലൻ
മൈന്ദനങ്ങേതവൻ തമ്പി വിവിദനും
വൃന്ദാരവൈദ്യനന്ദനന്മാരല്ലോ.
സേതുകർത്താവാം നളനതിനങ്ങേതു
ബോധമേറും വിശ്വകർമ്മാവു തന്മകൻ
താരൻ പനസൻ കുമുദൻ വിരതനും
വീരൻ വൃഷഭൻ വികടൻ വിശാലനും
മാരുതിതൻ പിതാവാകിയ കേസരി
ശൂരനായീടും പ്രമാഥി ശതബലി
സാരനാം ജാംബവാനും വേഗദർശിയും
വീരൻ ഗജനും ഗവയൻ ഗവാക്ഷനും
ശൂരൻ ദധിമുഖൻ ജോതിർമ്മുഖനതി–
ഘോരൻ സുമുഖനും ദുർമ്മുഖൻ ഗോമുഖൻ
ഇത്യാദി വാനരനായകന്മാരെ ഞാൻ
പ്രത്യേകമെങ്ങനെ ചൊല്ലുന്നതും പ്രഭോ !

ഇത്തരം വാനരനായകന്മാരറു–
പത്തേഴുകോടിയുള്ളതറിഞ്ഞാലും
ഉള്ളം തെളിഞ്ഞുപോർക്കായിരുപത്തൊന്നു
വെള്ളം പടയവർക്കുള്ളതവയെല്ലാ
ദേവാരികളെയൊടുക്കാവാനായ് വന്ന
ദേവാംശസംഭവന്മാരിവരേവരും
ശ്രീരാമദേവനും മാനുഷനല്ലാദി–
നാരായണനാം പരം പുരുഷോത്തമൻ
സീതയാകുന്നതു യോഗമായാദേവി
സോദരൻ ലക്ഷ്മണനായതനന്തരം

ലോകമാതാവും പിതാവും ജനകജാ–
രാഘവന്മാരെന്നറിക വഴിപോലെ
വൈരമവരോടു സംഭവിച്ചീടുവാൻ
കാരണമെന്തെന്നതോർക്ക നീ മാനസേ
പഞ്ചഭൂതാത്മകമായ ശരീരവും
പഞ്ചത്വമാശു ഭവിക്കുമെല്ലാവനും
പഞ്ചപഞ്ചാത്മകതത്ത്വങ്ങളെക്കൊണ്ടു
സഞ്ചിതം പുണ്യഭാവങ്ങളാൽ ബദ്ധമായ്
ത്വങ്മാംസമേദാസ്ഥി മൂത്രമലങ്ങളാൽ
സമ്മേളിതമതിദുർഗ്ഗന്ധമെത്രയും
ഞാനെന്നഭാവമതിങ്കലുമായ് വരും
ജ്ഞാനമില്ലാത്ത് ജനങ്ങൾക്കതോർക്ക നീ

ഹന്ത ജഡാത്മകമായ കായത്തിങ്ക–
ലെന്തൊരാസ്ഥാ ഭവിക്കുന്നതു ധീമതാം
യാതൊന്നു മൂലമായ് ബ്രഹ്മഹത്യാദിയാം
പാതകൗഘങ്ങൾ കൃതങ്ങളാകുന്നതും
ഭോഗഭോക്താവായ ദേഹം ക്ഷണംകൊണ്ടു
രോഗാദിമൂലമായ് സമ്പതിക്കും ദൃഢം
പുണ്യപാപങ്ങളോടും ചേർന്നു ജീവനും
വന്നുകൂടുന്നു സുഖദുഃഖബന്ധനം
ദേഹത്തെ ഞാനെന്നു കല്പിച്ചു കർമ്മങ്ങൾ
മോഹത്തിനാലവശത്വേന ചെയ്യുന്നു
ജന്മമരണങ്ങളുമതുമൂലമായ്
സമ്മോഹിതന്മാർക്കു വന്നു ഭവിക്കുന്നു
ശോകജരാമരണാദികൾ നീക്കുവാ
നാകയാൽ ദേഹാഭിമാനം കളക നീ.
ആത്മാവു നിർമ്മലനവ്യയനദ്വയ–
നാത്മാനമാത്മനാകണ്ടു തെളിക നീ
ആത്മാവിനെ സ്മരിച്ചീടുക സന്തത–
മാത്മനി തന്നെ ലയിക്ക നീ കേവലം
പുത്രദാരാർത്ഥഗൃഹാദി വസ്തുക്കളിൽ
സക്തി കളഞ്ഞു വിരക്തനായ് വാഴുക
സൂകരശ്വാദി ദേഹങ്ങളിലാകിലും
ഭോഗം നരകാദികളിലുണ്ടല്ലോ
ദേഹം വിവേകാഢ്യമായതും പ്രാപിച്ചി–
താഹന്ത പിന്നെ ദ്വിജത്വനും വന്നിതു
കർമ്മഭൂവാമത്ര ഭാരതഖണ്ഡത്തിൽ
നിർമ്മലം ബ്രഹ്മജന്മം ഭവിച്ചീടിനാൽ
പിന്നെയുണ്ടാകുമോ ഭോഗത്തിലാഗ്രഹം
ധന്യനായുള്ളവനോർക്ക മഹാമതേ !
പൗലസ്ത്യ പുത്രനാം ബ്രഹാമണാഢ്യൻ ഭവാൻ
ത്രൈലോക്യസമ്മതൻ ഘോരതപോധനൻ
എന്നിരിക്കെപ്പുനരജ്ഞാനിയെപ്പോലെ
പിന്നെയും ഭോഗാഭിലാഷമെന്തിങ്ങനെ
ഇന്നു തുടങ്ങിസ്സമസ്തസംഗങ്ങളും

നന്നായ് പരിത്യജിച്ചീടുക മാനസേ.
രാമനെത്തന്നെ സമാശ്രയിച്ചീടുക
രാമനാകുന്നതാത്മാപരനദ്വയൻ
സീതയെ രാമന്നു കൊണ്ടക്കൊടുത്തു തൽ–
പാദപത്മാനുചരനായ് ഭവിക്ക നീ.
സർവ്വപാപങ്ങളിൽനിന്നു മുക്തനായ്
ദിവ്യമാം വിഷ്ണുലോകം ഗമിക്കായ് വരും
അല്ലായ്കിലാശുകീഴ്പോട്ടു പോയ്
ചെല്ലും നരകത്തിലില്ലൊരു സംശയം.
നല്ലതത്രേ ഞാൻ നിനക്കു പറഞ്ഞതു
നല്ല ജനത്തോടു ചോദിച്ചുകൊൾകെടോ !

രാമ രാമേതി രാമേതി ജപിച്ചുകൊ–
ണ്ടാമയം വേറിട്ടു സാധിക്ക മോക്ഷവും
സൽസംഗമത്തോടു രാമചന്ദ്രം ഭക്ത–
വൽസലം ലോകശരണ്യം ശരണദം
ദേവം മരതകകാന്തികാന്തം മരാ–
സേവിതം ചാപബാണായുധം രാഘവം
സുഗ്രീവസേവിതം ലക്ഷ്മണസംയുതം
രക്ഷാനിപുണം വിഭീശണസേവിതം
ഭക്ത്യാ നിരന്തരം ധ്യാനിച്ചുകൊൾകിലോ
മുക്തിവന്നീടുമതിനില്ല സംശയം.
ഇത്ഥം ശൂകവാക്യമജ്ഞനനാശനം
ശ്രുത്വാ ദശാസ്യനും ക്രോധാമ്രാക്ഷനായ്
ദഗ്ദ്ധനായ്പോകും ശുകനെന്നു തോന്നുമാ–
റത്യന്തരോഷേണ നോക്കിയുരചെയ്താൻ:–

ഭൃത്യനായുള്ള നീയാചാര്യനെപ്പോലെ
നിസ്ത്രപം ശിക്ഷ ചൊൽവാനെന്തു കാരണം ?
പണ്ടു നീ ചെയ്തോരുപകാരമോർക്കയാ–
ലുണ്ടു കാരുണ്യമെനിക്കതുകൊണ്ടു ഞാൻ
ഇന്നുകൊല്ലുന്നതില്ലെന്നു കല്പിച്ചിതെൻ
മുന്നിൽനിന്നാശു മറയത്തു പോക നീ.
കേട്ടാൽ പൊറുക്കരുതാതൊരു വാക്കുകൾ
കേട്ടു പൊറുക്കാൻ ക്ഷമയുമെനിക്കില്ല
എന്നുടെ മുമ്പിൽ നീ കാൽക്ഷണം നില്ക്കിലോ
വന്നുകൂടും മരണം നിനക്കെന്നു മേ.
എന്നതുകേട്ടു പേടിച്ചു വിറച്ചവൻ
ചെന്നു തൻമന്ദിരം പുക്കിരുന്നീടിനാൻ.

/ശൂകന്റെ പൂർവ്വവൃത്താന്തം/
ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠൻ പുരാ ശുകൻ നിർമ്മലൻ
ബ്രാഹ്മണ്യവും പരിപാലിച്ചു സന്തതം
കാനനത്തിങ്കൾ വാനപ്രസ്ഥനായ് മഹാ–
ജ്ഞാനികളിൽ പ്രധാനത്വവും കൈക്കൊണ്ടു
ദേവകൾക്കഭ്യൂദയാർത്ഥമായ് നിത്യവും

ദേവാരികൾക്കു വിനാശത്തിനായ്ക്കൊണ്ടും
യാഗാദികൾക്കു വിനാശത്തിനായ്ക്കൊണ്ടും
യാഗാദികർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തു മേവീടിനാൻ
യോഗം ധരിച്ചു പരബ്രഹ്മനിഷ്ഠയാ
വൃന്ദാരകാഭ്യുദയാർത്ഥിയായ് രാക്ഷസ–
നിന്ദാപരനായ് മരുവും ദശാന്തരേ

നിർജ്ജരവൈരികുലശ്രേഷ്ഠ നിശാചരൻ
എന്തൊന്നുനല്ലൂ ശൂകാപകാരത്തിനെ–
ന്നന്തരവും പാർത്തുപാർത്തിരിക്കും വിധൗ
കുംഭോൽഭവനാമഗസ്ത്യൻ ശൂകാശ്രമേ
സംപ്രാപ്തനായാനൊരുദിവസം ബലാൽ.
സുപൂജിതനാമഗസ്ത്യതപോധനൻ
സംഭോജനാർത്ഥം നിമന്ത്രിതനാകയാൽ
സ്നാതും ഗതേ മുനൗ കുംഭോൽഭവേ തദാ
യാതുധാനാധിപൻ വജ്രദംഷ്ട്രസരൻ
ചെന്നാനഗസ്ത്യരൂപം ധരിച്ചന്തരാ
ചൊന്നാൻ ശുകനോടു മന്ദബാസാന്വിതം
ഒട്ടുനാളുണ്ടു മാംസം കൂട്ടിയുണ്ടിട്ടു
മൃഷ്ടമായുണ്ണേണമിന്നു നമുക്കെടോ !
ഛാഗമാംസം വേണമല്ലോ കറി മമ
ത്യാഗിയല്ലോ ഭവാൻ ബ്രഹ്മണസത്തമൻ
എന്നളവേ ശൂകൻ പത്നിയോടും തഥാ
ചൊന്നാനതങ്ങനെയെന്നവളും ചൊന്നാൾ
മദ്ധ്യേ ശുകപതിനിവേഷം ധരിച്ചവൻ
ചിത്തമോഹം വളർത്തീടിനാൻ മായയാ
മർത്ത്യമാംസം വിളമ്പിക്കൊടുത്തമ്പോടു
തത്രൈവ വജ്രദംഷ്ടൻ മറഞ്ഞീടിനാൻ
മർത്ത്യമാംസം കണ്ടു മൈത്രവരുണിയും
ക്രുദ്ധനായ് ക്ഷിപ്രം ശുകനെശ്ശപിച്ചിതു
മർത്ത്യരെ ബ്ഭക്ഷിച്ചു രാക്ഷസനായിനി
പൃഥ്വിയിൽ വാഴുക മത്തപോവൈഭവാൽ

ഇത്ഥം ശപിച്ചതു കേട്ടു ശുകൻതാനു
മെത്രയും ചിത്രമിതെന്തൊരു കാരണം?
മാംസോത്തരം ഭുജിക്കണമെനിക്കെന്നു
ശാസനചെയ്തതും മറ്റാരുമല്ലല്ലോ
പിന്നെയതിന്നു കോപിച്ചു ശപിച്ചതു–
മെന്നുടെ ദുഷ്കരമെന്നെ പറയാവൂ
ചൊലിലു ചൊല്ലെന്തു പറഞ്ഞതു നീ സഖേ!
നല്ല വൃത്താന്തമിതെന്നോടു ചൊല്ലണം
എന്നതു കേട്ടു ശകനുമഗസ്ത്യനോ–
ടന്നേരമാശു സത്യം പറഞ്ഞീടിനാൻ

മജ്ജനത്തിന്നെഴുന്നള്ളിയശേഷമീ
തിജ്ജനത്തോടു വീണ്ടും വന്നരുൾ ചെയ്തു

വ്യഞ്ജനം മാംസസമന്വിതം വേണമെ–
ന്നഞ്ജസാ ഞാനതു കേട്ടതു ചെയ്തതും
ഇത്ഥം ശുകോക്തികൾ കേട്ടോരഗസ്ത്യനും
ചിത്തേ മുഹൂർത്തം വിചാരിച്ചരുളിനാൻ:–
വൃത്താന്തമുൾക്കാമ്പുകൊണ്ടു കണ്ടോരള–
വുൾത്താപമോടരുൾ ചെയ്താനഗസ്ത്യനും
വഞ്ചിതന്മാരായ് വയം ബത യാമിനീ–
സഞ്ചാരികളിതു ചെയ്തതും നിർണ്ണയം
ഞാനുമതിമൂഢനായ് ചമഞ്ഞേൻ ബലാ
ലൂനം വരാ വിധിതന്മതമെന്നുമേ
മിത്ഥ്യയായ് വന്നുകൂടാ മമ ഭാഷിതം
സത്യപ്രധാനനല്ലോ നീയുമാകയാൽ
നല്ലതു വന്നുകൂടും മേലിൽ നിർണ്ണയം
കല്യാണമായ് ശാപമോക്ഷവും നൽകുവാൻ
ശ്രീരമപത്നിയെ രാവണൻ കൊണ്ടുപോ–
യാരാമസീമനി വച്ചുകൊള്ളും ദൃഢം
രാവണഭൃത്യനായ് നീയും വരും ചിരം
കേവലം നീയവനിഷ്ടനായും വരും
രാഘവൻ വാനരസേനയുമായ് ചെന്നോ
രാകുലമെന്നിയെ ലങ്കാപുരാന്തികേ
നാലുപുറവും വളഞ്ഞിരിക്കുന്നൊരു
കാലമവസ്ഥയറിഞ്ഞു വന്നീടുവാൻ
നിന്നെയയയ്ക്കും ധശാനനനന്നുനീ
ചെന്നു വണങ്ങുക രാമനെസ്സാദരം
പിന്നെ വിശേഷങ്ങളൊന്നൊഴിയാതെ പോയ്
ചെന്നു ദശമുഖൻ തന്നോടുചൊല്ലുക
രാവണനാത്മതത്ത്വോപദേശം ചെയ്തു
ദേവപ്രിയനായ് വരും പുനരാസു നീ
രാക്ഷസഭാവമശേഷമുപേക്ഷിച്ചു
സാക്ഷാൽ ദ്വിജത്വവും വന്നുകൂടും ദൃഢം
ഇത്ഥമനുഗ്രഹിച്ചു കലശോൽഭവൻ
സത്യം തപോധനവാക്യം മനോഹരം.

/മാല്യവാന്റെ വാക്യം/
ചാരനായൊരു ശുകൻ പോയനന്തരം
ഘോരനാം രാവണൻ വാവുന്ന മന്ദിരേ
വന്നിതു രാവണമാതാവുതൻ പിതാ
ഖിന്നനായ് രാവണനെക്കണ്ടു ചൊല്ലുവാൻ
സല്ക്കാരവും കുശലപ്രശ്നവും ചെയ്തു
രക്ഷോവരനുമിരുത്തി യഥോചിതം
കൈകസീതാതൻ മതിമാൻവിനീതി മാൻ
കൈകസീനന്ദനൻ തന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ:–

ചൊല്ലുവൻ ഞാൻ തവ നല്ലതു പിന്നെ നീ
യെല്ലാം നിനക്കൊത്തവണ്ണമനുഷ്ഠിക്ക
ദുർനിമിത്തങ്ങളീ ജാനകീ ലങ്കയിൽ

വന്നതില്പിന്നെ പലതുണ്ടു കാണുന്നു
കണ്ടീലയോ നാശഹേതുക്കളായ് ദശ-
കണ്ഠപ്രഭോ! നീ നിരൂപിക്ക മാനസേ
ദാരുണമായിടിവെട്ടുന്നിതമ്പഹം
ചോരയും പെയ്യുന്നിതുഷ്ണമായെത്രയും
ദേവലിംഗങ്ങളിളകി വിയർക്കുന്നു
ദേവിയാം കാളിയും ഘോരദംഷ്ടാന്വിതം
നോക്കുന്ന ദിക്കിൽ ചിരിച്ചു കാണാകുന്നു
ഗോക്കളിൽ നിന്നു ഖരങ്ങൾ ജനിക്കുന്നു
മൂഷികൻ മർജ്ജാരനോടു പിണങ്ങുന്നു
രോഷാൽ നകുലങ്ങളോടുമവ്വണ്ണമേ
പന്നഗജാലം ഗരുഡനോടും തഥാ
നിന്നെതിർത്തീടാൻ തുടങ്ങുന്നു നിശ്ചയം
മുണ്ഡനായേറ്റം കരാളവികടനായ്
വർണ്ണവും പിംഗലകൃഷ്ണമായ് സന്തതം
കാലനെയുണ്ടു കാണുന്നിതെല്ലാടവും
കാലമാപത്തിനുള്ളൊന്നിതു നിർണ്ണയം

ഇത്തരം ദുർനിമിത്തങ്ങളുണ്ടായതി-
നത്രൈവ ശാന്തിയെച്ചെയ്തുകൊള്ളേണമേ
വംശത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുവാനേതുമേ
സംശയമെന്നിയേ സീതയെക്കൊണ്ടുപോയ്
രാമപാദേ വച്ചു വന്ദിച്ചു വൈകാതെ
രാമനാകുന്നതു വിഷ്ണുനാരായണൻ
വിദ്വേഷമെല്ലാം ത്യജിച്ചു ഭജിച്ചുകൊൾ-
കദ്വയനാം പരമാത്മാനമവ്യയം
ശ്രീരാമമപാദപോതം കൊണ്ടു സംസാര-
വാരാന്നിധിയെക്കടക്കുന്നു യോഗികൾ
ഭത്തികൊണ്ടന്ത:കരണവും ശുദ്ദമായ്
മുക്തിയെ ജ്ഞാനികൽ സിദ്ധിച്ചുകൊള്ളുന്നു
ദുഷ്ടനാം നീയും വിശുദ്ധനാം ഭക്തികൊ-
ണ്ടൊട്ടുമേ കാലം കളയാതെ കണ്ടു നീ
രാക്ഷസവംശത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുക
സാക്ഷാൽ മുകുന്ദനെസ്സേവിച്ചുകൊള്ളുക
സത്യമത്രേ ഞാൻ പറഞ്ഞതു കേവലം
പഥ്യം നിനക്കിതു ചിന്തിക്ക മാനസേ
സാന്ത്വനപൂർവ്വം ദശമുഖൻ തന്നോടു
ശാന്തനാം മാല്യവാൻ വംശരക്ഷാർത്ഥമായ്
ചൊന്നതുകേട്ടു പോരാഞ്ഞൂ ദശമുഖൻ
പിന്നെയമ്മാല്യവാൻ തന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ:-

മാനവനായ കൃപണനാം രാമനെ
മാനസേ മാനിപ്പതിനെന്തു കാരണം?
മർക്കടാലംബനം നല്ല സാമർത്ഥ്യമെ
ന്നുൾക്കാമ്പിലോർക്കുന്നവൻ ജളനെത്രയും
രാമൻ നിയോഗിക്കയാൽ വന്നിതെന്നോടു

സാമപൂർവ്വം പറഞ്ഞൂ ഭവാൻ നിർണ്ണയം
നേരത്തെപോയാലുമിന്നി വേണ്ടുന്നനാൾ
ചാരത്തു ചൊല്ലി വിടുന്നുണ്ടു നിർണ്ണയം
വൃദ്ധൻ ഭവാനതിസ്നിഗ്ദ്ധനാം മിത്രമി–
ത്യുക്തികൾ കേട്ടാൽ പൊറുത്തുകൂടാദൃഢം
ഇത്തം പറഞ്ഞമാത്യൻമാരുമായ് ദശ–
വക്ത്രനും പ്രസാദമൂർദ്ധ്നി കരേറിനാൻ

/യുദ്ധാരംഭം/
വാനരസേനയും കണ്ടകമേ ബഹു–
മാനവും കൈക്കൊണ്ടിരിക്കും ദശാന്തരേ
യുദ്ധത്തിനായ് രജനീചരവീരരെ
സത്വരം തത്രവരുത്തി വാഴും വിധെ
രാവണനെക്കണ്ടു കോപിച്ചു രാഘവ–
ദേവനും സൗമിത്രിയോടു വിൽ വാങ്ങിനാൻ
പത്തുകിരീടവും കൈകളിരുപതും
വൃതനോടൊത്ത ശരീരവും ശൗര്യവും
പത്തു കിരീടങ്ങളും കുടയും നിമി–
ഷാർദ്ധേന ഖണ്ഡിച്ചനേരത്തുരാവണൻ
നാണിച്ചു താഴത്തിറങ്ങി ഭയംകൊണ്ടു
ബാണത്തെ നോക്കി നോക്കിച്ചരിച്ചീടിനാൻ
മുഖ്യപ്രസ്തപ്രമുഖപ്രവരന്മാ–
രൊക്കവേ വന്നു തൊഴുതോരനന്തരം
യുദ്ധമേറ്റീടുവിൻ കോട്ടയിൽ പുക്കട
നത്യന്തഭീത്യാ വസിക്കയില്ലത്ര നാം
ഭേരി മൃദംഗഢക്കാപണവാനക–
ദാരുണഗോമുഖാദ്യങ്ങൾ വാദ്യങ്ങളും
വാരണാശ്വോഷ്ട്രഖരഹരിശാർദ്ദൂല–
സൈ്വര ഭസ്യന്ദമുഖ്യയാനങ്ങളിൽ
ഖഡ്ഗശൂലേഷുചാപപ്രാസതോമര
മുദ്ഗരയഷ്ടി ശക്തിച്ഛ്ശൂരികാദികൾ
ഹസ്തേ ധരിച്ചുകൊണ്ടസ്ത ഭീത്യാ ജവം
യുദ്ധസന്നദ്ധരായുദ്ധതബുദ്ദിയോ–
ടബ്ധികളദ്രികളുർവ്വിയും തൽക്ഷണ–
മുദ്ധൂതമായിതു സത്യലോകത്തോളം

വജ്രഹസ്താശയിൽ പുക്കാൻ പ്രഹസ്തനും
വജ്രദംഷ്ട്രൻ തഥാ ദക്ഷിണദിക്കിലും
ദുശ്ച്യവനാരിയാം മേഘനാഥൻ തദാ
പശ്ചിമഗോപുരദ്വാരി പുക്കീടിനാൻ
മിത്രവർഗ്ഗാമാത്യഭൃത്യജനത്തോടു–
മുത്തരദ്വാരി പുക്കൻ ദശവക്ത്രനും
നീലനും സേനയുംപൂർവ്വദിഗ്ഗോപുരേ
ബാലിതനയനും ദക്ഷിണഗോപുരേ
വായുതനയനും പശ്ചിമഗോപുരേ
മായാമനുഷ്യനാമാദിനാരായണൻ

മിത്രതനയസൗമിത്രി വിഭീഷണ–
മിത്രസംയുക്തനായുത്തരദിക്കിലും
ഇത്ഥമുറപ്പിച്ചു രാഘവരാവണ–
യുദ്ധം പ്രവൃത്തമായ് വന്നു വിചിത്രമായ്

ആയിരം കോടി മഹാകോടികളോടു–
മയിരമർബ്ബുദമായിരം ശംഖങ്ങൾ
ആയിരം പുഷ്പങ്ങളായിരം കല്പങ്ങ–
ളായിരം ലക്ഷങ്ങളായിരം ദണ്ഡങ്ങൾ
ആയിരം ധൂളികളായിരമായിരം
തോയാകരപ്രളയങ്ങളെന്നിങ്ങനെ
സംഖ്യകളോടു കലർന്ന് കപിബലം
ലങ്കാപുരത്തെ വളഞ്ഞാരതതി ദ്രുതം.
പൊട്ടിച്ചടർത്ത പാഷാണങ്ങളെക്കൊണ്ടും
മുഷ്ടികൾ കൊണ്ടും മുസലങ്ങളെക്കൊണ്ടും
ഉർവ്വീരുഹം കൊണ്ടുമുർവ്വീധരം കൊണ്ടും
സർവ്വതോ ലങ്കാപുരം തകർത്തീടിനാർ
കൊട്ടമതിലും കിടങ്ങും തകർത്തുടൻ
കൂട്ടമിട്ടാർത്തു വിളിച്ചടുക്കുന്നേരം
വൃഷ്ടിപോലെ ശരജാലം പൊഴിക്കയും
വെട്ടുകൊണ്ടറ്റു പിളർന്നു കിടക്കയും
അസ്ത്രങ്ങൽ ശസ്ത്രങ്ങൾ ചക്രങ്ങൾ ശക്തിക–
ളർദ്ധചന്ദ്രാകാരമായുളള പത്രികൾ
ഖഡ്ഗങ്ങൾ ശൂലങ്ങൾ കുന്തങ്ങളീട്ടികൾ
മുദ്ഗരപംക്തികൾ ഭിണ്ഡിപാലങ്ങളും
തോമരദണ്ഡമുസലങ്ങൾ യഷ്ടികൾ
ചാമീകര പ്രഭ പൂണ്ട ശതഘ്നികൽ
ഉഗ്രങ്ങളായ വജ്രങ്ങളിവ കൊണ്ടു
നിഗ്രഹിച്ചീടിനാർ നക്തഞ്ചരന്ദ്രരും
ആർത്തി മുഴുത്തു ദശാസ്യനവസ്ഥകൾ
പേർത്തുമറിവതിനായയച്ചീടിനാൻ
ശാർദ്ദൂലനാദിയാം രാത്രിഞ്ചരന്മാരെ
രാത്രിയിൽ ചൊന്നാരവരും കപികളായ്
മർക്കടേന്ദ്രൻമാരറിഞ്ഞൂ പിടിച്ചടി–
ച്ചുല്ക്കടരോഷേണ കൊൽവാൻ തുണ്ടുമ്പോൾ
ആർത്തനാദം കേട്ടു രാഘവനും കരു–
ണാർദ്രബുദ്ധ്യാ കൊടുത്താനഭയം ദ്രുതം
ചെന്നവരും ശുകസാരണരെപ്പോലെ
ചൊന്നതുകേട്ടു വിഷാദേന രാവണൻ
മന്ത്രിച്ചുടൻ വിദ്യുജ്ജിഹ്വനുമായ് ദശ–
കന്ധരൻ മൈഥിലിവാഴുമിടം പുക്കാൻ
രാമശിരസ്സും ധനുസ്സുമിതെന്നുടൻ
വാമാക്ഷി മുന്നിലമ്മാറു വച്ചീടിനാൻ
ആയോധേന കൊന്നുകൊണ്ടു പോന്നേനെന്നു
മായയാ നിർമ്മിച്ചു വച്ചതു കണ്ടപ്പോൾ
സത്യമെന്നോർത്തു വിലോപിച്ചു മോഹിച്ചു

മുഗ്ദ്ധാംഗി വീണുകിടക്കും ദശാന്തരേ
വന്നോരു ദൂതൻ വിരവോടു രാവണൻ
തന്നെയും കൊണ്ടുപോന്നീടിനാനന്നേരം
വൈദേഹിതന്നോടു ചൊന്നാൾ സരമയും
ഖേദമശേഷമകലെക്കളക നീ
എല്ലാം ചതിയെന്നു തേറീടിതൊക്കവേ
നല്ലവണ്ണം വരും നാലുനാളുള്ളിലി–
ങ്ങില്ലൊരു സംശയം കല്യാണദേവതേ!
വല്ലഭൻകൊല്ലും ദശാസ്യനെ നിർണ്ണയം
ഇത്ഥംസരമാസരസവാക്യം കേട്ടു
ചിത്തം തെളിഞ്ഞിരുന്നീടിനാൾ സീതയും
മംഗലദേവതാവല്ലഭാജ്ഞാവശാ–
ലംഗദൻ രാവണൻ തന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ
ഒന്നുകിൽ സീതയെക്കൊണ്ടുവന്നെന്നുടെ
മുന്നിലാമ്മാറു വച്ചീടുക വൈകാതെ
യുദ്ധത്തിനാശു പുറപ്പെടുകല്ലായ്കി–
ലത്തൽപൂണ്ടുള്ളിലടച്ചങ്ങിരിക്കിലും
രാക്ഷസസേനയും ലങ്കാ നഗരവും
രാക്ഷസരാജനാം നിന്നോടുകൂടവേ
സംഹരിച്ചീടുവൻ ബാണമെയ്തെന്നുള്ള
സിംഹനാദം കേട്ടതില്ലയോ രാവണ!
ജ്യാനാദഘോഷവും കേട്ടതില്ലേ ഭവാൻ
നാണം നിനക്കേതുമില്ലയോ മാനസേ?
ഇത്ഥമധിക്ഷേപവാക്കുകൾ കേട്ടതി–
ക്രുദ്ധനായൊരു രാത്രിഞ്ചരവീരനും
വൃത്രാരിപുത്രതനയനെക്കൊൽകെന്നു
നക്തഞ്ചരാദിപന്മാരോടു ചൊല്ലിനാൻ.

ചെന്നു പിടിച്ചാർ നിശാചരവീരരും
കൊന്നു ചുഴറ്റിയെറിഞ്ഞാൽ കപീന്ദ്രനും
പിന്നെയാപ്രാസാദവും തകർത്തീടിനാ–
നൊന്നു കുതിച്ചങ്ങുയർന്നു വേഗേന പോയ്
മന്നവൻതന്നെത്തൊഴുതു വൃത്തന്തങ്ങ–
ളൊന്നൊഴിയാതെയുണർത്തിനാനംഗദൻ
പിന്നെസ്സുഷേണൻ കുമുദൻ നളൻ ഗജൻ
ധന്യൻ ഗവയൻ ഗവാക്ഷൻ മരുൽസുതൻ
എന്നിവരാദിയാം വാനരവീരന്മാർ
ചെന്നുചുഴന്നു കിടങ്ങും നിരത്തിനാർ
കല്ലും മലയു് മരവും ധരിച്ചാശു
നില്ലുനില്ലെന്നു പറഞ്ഞടുക്കും നേരം
ബാണ ചാപങ്ങളും വാളും പരിചയും
പ്രാണഭയം വരുംവെൺമവു കുന്തവും
ദണ്ഡങ്ങളും മുസലങ്ങൾ ഗദകളും
ഭിണ്ഡിപാലങ്ങളും മുദ്ഗരജാലവും
ചക്രങ്ങളും പരിഘങ്ങളുമീട്ടികൾ
സുക്രകചങ്ങളും മറ്റുമിത്യാദികൾ

ആയുധമെല്ലാമെടുത്തു പിടിച്ചുകൊ-
ണ്ടായോധനത്തിനടുത്താരാരക്കരും
വാരണനാദവും വാജികൾ നാദവും
തേരുകൾ നാദവും ഞാണൊലി നാദവും
രാക്ഷസരാർക്കയും സിംഹനാദങ്ങളും
രൂക്ഷതയേറും കപികൾ നിനാദവും
തിങ്ങിമുഴങ്ങിപ്പുഴങ്ങി പ്രപഞ്ചവു-
മെങ്ങുമിടതൂർന്നു മാറ്റൊലിക്കൊണ്ടുതേ.
ജംഭാരിമുമ്പാം നിലിമ്പരും കിന്നര-
കിംപുരുഷോരഗഗുഹ്യകസംഘവും
ഗന്ധർവ്വസിദ്ധവിദ്യാധരചാരണാ-
ദ്യന്തരീക്ഷാന്തരേ സഞ്ചരിക്കും ജനം
നാരദനാദികളായ മുനികളും
ഘോരമായുള്ള യുദ്ധം കണ്ടുകൊള്ളുവാൻ
നാരികളോടും വിമാനയാനങ്ങളി-
ലാരുഹ്യ പുഷ്കരാന്തേ നിറഞ്ഞീടിനാർ
തുംഗനാമിന്ദ്രജിത്തേറ്റാനതുനേര-
മംഗദൻ തന്നോടതിന്നു കപീന്ദ്രനും
സൂതനെക്കൊന്നു തേരും തകർത്താൻ മേഘ-
നാദനും മറ്റൊരു തേരിലേറിടിനാൻ
മാരുതി തന്നെ വേൽക്കൊണ്ടു ചാട്ടീടിനാൻ
ധീരനാകും ജംബുമാലി നിസാചരൻ
സാരഥിതന്നോടുകൂടവേ മാരുതി
തേരും തകർത്തവനെ ക്കൊന്നലറിനാൻ
മിത്രതനയൻ പ്രഹസ്തനോടേറ്റിതു
മിത്രാരിയോടു വിഭീഷണവീരനും
നീലൻ നികുംഭനോടേറ്റാൻ തപനനെ-
ക്കാലപുരത്തിന്നയച്ചാൻ മഹാഗജൻ
ലക്ഷ്മണനേറ്റാൻ വിരൂപാക്ഷനോടഥ
ലക്ഷ്മീപതിയാം രഘൂത്തമൻ തന്നൊടും
രക്ഷധ്വജാഗ്നിധ്വജാദികൾ പത്തുപേർ
തൽക്ഷണേ പോർ ചെയ്തു പുക്കാർ സുരാലയം
വാനരന്മാർക്കു ജയം വന്നിതന്നേരം
ഭാനുവും വാരിധിതന്നിൽ വീണീടിനാൻ
ഇന്ദ്രത്മജാത്മജനോടേറ്റു തോറ്റുപോ-
യിന്ദ്രിജിത്തംബരാന്തേ മറഞ്ഞീടിനാൻ
നാഗാസ്ത്രമെയ്തു മോഹിപ്പിച്ചിതു ബത
രാഘവന്മാരെയും വാനരന്മാരെയും
വന്നകപികളേയും നരന്മാരെയു-
മൊന്നൊഴിയാതെ ജയിച്ചേനിതെന്നവൻ
വെന്നിപ്പെരുമ്പറ കൊട്ടിച്ചു മേളിച്ചു
ചെന്നുലങ്കാപുരം തന്നിൽ മേവീടിനാൻ
താപസവൃന്ദവും ദേവസമൂഹവും
താപംകലർന്നു വിഭീഷണവീരരും
ഹാഹാ വിഷാദേന ദു:ഖനിമഗ്നരായ്
മോഹിതന്മാരായ് മരുവും ദശാന്തരേ

സപ്തദ്വീപങ്ങളും സപ്താർണ്ണവങ്ങളും
സപ്താചലങ്ങലുമുൽക്ഷോഭമാം വണ്ണം
സപ്താശ്വകോടിതേജോമയനായ് സുവ-
ർണ്ണാദ്രിപോലെ പവനാശനനാശനൻ
അബ്ദിതോയം ദ്വിധാ ഭിത്ത്വാ സ്വപക്ഷയു-
ഗ്മോദ്ധൂതലോകത്രയത്തോടതിദ്രുതം
നാഗരിരാമപദം വണങ്ങീടിനാൻ
നാഗാസ്ത്രബന്ധനം തീർന്നിതു തൽക്ഷണേ
ശാഖാമൃഗങ്ങളുമസ്ത്രനിർമ്മുക്തരായ്
ശോകവും തീർന്നു തെളിഞ്ഞു വിളങ്ങിനാർ

ഭക്തപ്രിയൻ മുദാ പക്ഷിപ്രവരനു
ബദ്ധസമ്മോദമനുഗ്രഹം നൽകിനാൻ
കൂപ്പിത്തൊഴുതനുവാദവും കൈക്കൊണ്ടു
മേല്പോട്ടുപോയ് മറഞ്ഞീടിനാൻ താർക്ഷ്യനും.
മുന്നേതിലും ബലവീര്യവേഗങ്ങൾ പൂ-
ണ്ടുന്നതന്മാരാം കപിവരന്മാരെല്ലാം
മന്നവൻതൻ നിയോഗേന മരങ്ങളും
കുന്നും ശിലയുമെടുത്തെറിഞ്ഞീടിനാർ.
വന്നശത്രുക്കളെക്കൊന്നു മമാത്മജൻ
മന്ദിരം പുക്കിരിക്കുന്നതിൻ മുന്നമേ
വന്നാരവരുമിങ്ങെന്തൊരു വിസ്മയം
നന്നു തന്നെത്രയുമെന്നേ പറയാവൂ
ചെന്നറിഞ്ഞീടുവിനെന്തൊരു ഘോഷമി-
തെന്നു ദശാനനൻ ചൊന്നൊരനന്തരം
ചെന്നു ദൂതന്മാരറിഞ്ഞു ദശാനനൻ
തന്നോടു ചൊല്ലിനാർ വൃത്താന്തമൊക്കവേ.
വീര്യബലവേഗവിക്രമം കൈക്കൊണ്ടു
സൂര്യാത്മജാതികളായ കപികുലം
ഹസ്തങ്ങൾതോറുമലാതവും കൈക്കൊണ്ടു
ഭിത്തിതന്നുത്തമാംഗത്തിന്മേൽ നില്ക്കുന്നോർ
നാണമുണ്ടെങ്കിൽ പുറത്തു പുറപ്പെടു-
കാണുങ്ങളെങ്കിലെന്നാർത്തു പറകയും
കേട്ടതില്ലേ ഭവാനെന്നവർ ചൊന്നതും
കേട്ടു ദശാസ്യനും കോപേന ചൊല്ലിനാൻ :-

മാനവന്മാരെയുമേറെ മദമുള്ള
വാനരന്മാരെയും കൊന്നൊടുക്കീടുവാൻ
പോക ധൂമ്രാക്ഷൻ പടയോടുകൂടവേ
വേഗേന യുദ്ധം ജയച്ചു വരിക നീ.
ഇത്ഥമനുഗ്രഹം ചെയ്തയച്ചാനതി-
ക്രുദ്ധനാം ധൂമ്രാക്ഷനും നടന്നീടിനാൻ
ഉച്ചൈസ്തരമായ വാദ്യഘോഷത്തൊടും
പശ്ചിമഗോപുരത്തൂടെ പുറപ്പെട്ടാൻ.
മാരുതിയോടെതിർത്താനവനും ചെന്നു
ദാരുണമായിതു യുദ്ധവുമെത്രയും.

വേലസി വെണ്മഴു കുന്തം ശരാസനം
ശൂലം മുസലം പരിഘഗദാദികൾ
കൈക്കൊണ്ടു വാരണവാജി രഥങ്ങളി–
ലുൾക്കരുത്തോടേറി രാക്ഷസവീരരും.
കല്ലും മരവും മലയുമായ് പർവ്വത–
തുല്യശരീരികളായ കപികളും
തങ്ങളിലേറ്റു പൊരുതു മരിച്ചിതൊ–
ട്ടങ്ങുമിങ്ങും മഹാവീരരായുള്ളവർ.
ചോരയുമാറായൊഴുകിപ്പലവഴി
ശൂരപ്രവരനാം മാരുതി തൽക്ഷണേ
ഉന്നതമായൊരു കുന്നിൻ കൊടുമുടി
തന്നെയടർത്തെടുത്തൊന്നെറിഞ്ഞീടിനാൻ
തേരിൽനിന്നാശു ഗദയുമെടുത്തുടൻ
പാരിലാമ്മാറു ധൂമ്രാക്ഷനും ചാടിനാൻ
തേരും കുതിരകളും പൊടിയായിതു
മാരുതിക്കുള്ളിൽ വർദ്ധിച്ചിതു കോപവും
രാത്രിഞ്ചരരെയൊടുക്കിത്തുടങ്ങിനാ–
നാർത്തിമുഴുത്തതുകണ്ടു ധൂമ്രാക്ഷനും
മാരുതിയെഗ്ഗദകൊണ്ടടിച്ചീടിനാൻ
ധീരതയോടതിനാകുലമെന്നിയേ

പാരം വളർന്നൊരു കോപവിവിശനായ്
മാരുതി രണ്ടാമതൊന്നെറിഞ്ഞീടിനാൻ
ധൂമ്രാക്ഷനേറുകൊണ്ടുമ്പർപുരത്തിങ്ക–
ലാമ്മാറുചെന്നു സുഖിച്ചു വാണീടിനാൻ.
ശേഷിച്ച രാക്ഷസൻ കോട്ടയിൽ പുക്കിതു
ഘോഷിച്ചിതംഗനമാർ വിലാപങ്ങളും
വൃത്താന്തമാഹന്ത കേട്ടു ദശാസ്യനും
ചിത്തതാപത്തോടു പിന്നെയും ചൊല്ലിനാൻ :–

വജ്രഹസ്താരിപ്രവരൻ മഹാബലൻ
മജ്രദംഷ്ട്രതന്നെ പോക യുദ്ധത്തിനായ്
മാനുഷവാനരന്മാരെജ്ജയിച്ചഭി–
മാനകീർത്ത്യാ വരികെന്നയച്ചീടിനാൻ.
ദക്ഷിണഗോപുരത്തൂടെ പുറപ്പെട്ടു
ശക്രാത്മജാത്മജനോടെതിർത്തീടിനാൻ
ദുർന്നിമിത്തങ്ങളുണ്ടായതനാദൃത്യ
ചെന്നു കപികളോടേറ്റു മഹാബലൻ
വൃക്ഷശിലാശൈലവൃഷ്ടികൊണ്ടേറ്റവും
രക്ഷോവരന്മാർ മരിച്ചു മഹാരണേ
ഖഡ്ഗശസ്ത്രാസ്ത്രശക്ത്യാദികളേറ്റേറ്റു
മർക്കടന്മാരും മരിച്ചാരസംഖ്യമായ്
പത്തംഗയുക്തമായുള്ള പെരുമ്പട
നക്തഞ്ചരന്മാർക്കു നഷ്ടമായ് വന്നിതു
രക്തനദികളൊലിച്ചു പലവഴി

നൃത്തം തുടങ്ങി കബന്ധങ്ങളും ബലാൽ.
തരേയനും വജ്രദംഷ്ട്രനും തങ്ങളിൽ
ഘോരമായേറ്റം പിണങ്ങിനില്ക്കും വിധൗ
വാളും പറിച്ചുടൻ വജ്രദംഷ്ട്രൻഗള-
നാളം മുറിച്ചെറിഞ്ഞീടിനാനംഗദൻ.

അക്കഥ കേട്ടാശു നക്തഞ്ചരാധിപ-
നുൾക്കരുത്തേറുമകമ്പനൻതന്നെയും
വൻപടയോടുമയച്ചാനതുനേരം
കമ്പമുണ്ടായിതു മേദിനിക്കന്നേരം.
ദുശ്ച്യവനാരിപ്രവരനകമ്പനൻ
പശ്ചിമഗോപുത്തൂടെ പുറപ്പെട്ടാൻ
വായുതനയനോടേറ്റവനും നിജ-
കായം വെടിഞ്ഞു കാലാലയം മേവിനാൻ.
മാരുതിയെ സ്തുതിച്ചു മഹാലോകരും
പാരം ഭയം പെരുത്തു ദശകണ്ഠനും
സഞ്ചരിച്ചാൽ നിജ രാക്ഷസസേനയിൽ
പഞ്ചദ്വയാസ്യനും കണ്ടാനതുനേരം
രാമേശ്വരത്തോടു സേതുവിന്മേലുമാ-
രാമദേശാന്തം സുബേലാചലോപരി
വാനരസേന പരന്നതും കോട്ടക-
ളൂനമായ് വന്നതും കണ്ടോരനന്തരം
ക്ഷിപ്രം പ്രഹസ്തനെക്കൊണ്ടുവരികെന്നു
കല്പിച്ചനേരമവൻ വന്നു കൂപ്പിനാൻ.

നീയറിഞ്ഞീലയോ വൃത്താന്തമൊക്കവേ
നീയകന്മാർ പടയ്ക്കാരുമില്ലായ്കയോ
ചെല്ലുന്ന ചെല്ലുന്ന രാക്ഷസവീരരെ-
ക്കൊല്ലുന്നതും കണ്ടിരിക്കയില്ലിങ്ങു നാം
ഞാനോ ഭവാനോ കനിഷ്ഠനോ പോർചെയ്തു
മാനുഷവാനരന്മാരെയൊടുക്കുവാൻ
പോകുന്നതാരെന്നു ചൊല്ലെന്നു കേട്ടവൻ
പോകുന്നതിന്നുഞാനെന്നു കൈകൂപ്പിനാൻ.
തന്നുടെ മന്ത്രികൾ നാലുപേരുള്ളവർ
ചെന്നു നാലംഗപ്പടയും വരുത്തിനാർ.
നാലൊന്നു ലങ്കയിലുള്ള പടയ്ക്കെല്ലാ-
മാലംബനമാം പ്രഹസ്തൻ മഹാരഥൻ
കുഭഹനും മഹാനാദനും ദുർമ്മുഖൻ
ജംഭാരിവൈരിയാം വീരൻ സമുന്നതൻ
ഇങ്ങനെയുള്ളോരു മന്ത്രികൾ നാൽവരും
തിങ്ങിന വമ്പടയോടും നടന്നിതു.

ദുർന്നിമിത്തങ്ങളുണ്ടായതു കണ്ടവൻ
തന്നകതാരിലുറച്ചു സന്നദ്ധനായ്
പൂർവ്വപുരദ്വാരദേശേ പുറപ്പെട്ടു
പാവകപുത്രനോടേറ്റോരനന്തരം

മർക്കടൻ ശിലാവൃക്ഷാചലം കൊണ്ടു
രക്ഷോഗണത്തെയൊടുക്കിത്തുടങ്ങിനാർ
ചക്രഘഡ്ഗപ്രാസശക്തി ശസ്ത്രാസ്ത്രങ്ങൾ
മർക്കടന്മാർക്കുമേറ്റൊക്കെ മരിക്കുന്നു
ഹസ്തിപരന്മാരുമശ്വങ്ങളും ചത്തു
രക്തം നദികളായൊക്കെയൊലിക്കുന്നു
അംഭോജസംഭവനന്ദനൻ ജാംബവാൻ
കുംഭഹനുവിനേയും ദുർമ്മുഖനെയും
കൊന്നു മഹാനാദനേയും സമുന്നതൻ
തന്നെയും പിന്നെ പ്രഹസ്തൻ മഹാരഥൻ
നീലനോടേറ്റുടൻ ദ്വന്ദ്വയുദ്ധം ചെയ്തു
കാലപുരി പുക്കിരുന്നരുളീടിനാൻ.
സേനാപതിയും പടയും മരിച്ചതു
മാനിയാം രാവണൻ കേട്ടു കോപാന്ധനായ്.

/രാവണന്റെ പുറപ്പാട്/
ആരെയും പോരിന്നയയ്ക്കുന്നതില്ലിനി
നേരേ പൊരുതു ജയിക്കുന്നതുണ്ടല്ലോ
നമ്മോടുകൂടെയുള്ളോർകൾ പോന്നീടുക
നമ്മുടെ തേരും വരുത്തുകെന്നാനവൻ.
വെണ്മതിപോലെ കുടയും പിടിപ്പിച്ചു
പൊന്മയമായൊരു തേരിൽക്കരേറിനാൻ.

ആലവട്ടങ്ങളും വെൺചാമരങ്ങളും
നീലത്തഴകളും മുത്തുക്കുടകളും
ആയിരം വാജികളെക്കൊണ്ടു പൂട്ടിയ
വായുവേഗം പൂണ്ടു തേരിൽ കരയേറി
മേരുശിഖരങ്ങൾപോലെ കിരീടങ്ങൾ
ഹാരങ്ങളാദിയാമാഭരണങ്ങളും
പത്തുമുഖവുമിരുപതു കൈകളും
ഹസ്തങ്ങളിൽ ചാപബാണായുധങ്ങളും
നീലാദ്രിപോലെ നിശാചരനായകൻ
കോലാഹലത്തോടുകൂടെപ്പുറപ്പെട്ടാൻ.
ലങ്കയിലുള്ള മഹാരഥന്മാരെല്ലാം
ശങ്കാരഹിതം പുറപ്പെട്ടാരന്നേരം
മക്കളും മന്ത്രികൾ തമ്പിമാരും മരു-
മക്കളും ബന്ധുക്കളും സൈന്യപാലരും
തിക്കിത്തിരക്കി വടക്കുഭാഗത്തുള്ള
മുഖ്യമാം ഗോപുരത്തൂടെത്തെരുതെരെ
വിക്രമമേറിയ നക്തഞ്ചരന്മാരെ-
യൊക്കെപ്പുരോഭൂവി കണ്ടു രഘുവരൻ
മന്ദസ്മിതം ചെയ്തു നേത്രാന്തസംജ്ഞയാ
മന്ദം വിഭീഷണൻ തന്നോടരുൾചെയ്തു :-

നല്ല വീരന്മാർ വരുന്നതു കാണെടോ !
ചൊല്ലേണമെന്നോടിവരെ യഥാഗുണം

എന്നതുകേട്ടു വിഭീഷണൻ രാഘവൻ–
തന്നോടു മന്ദസ്മിതംചെയ്തു ചൊല്ലിനാൻ:–
ബാണചാപത്തോടു ബാലാർക്കകാന്തിപൂ–
ണ്ടാനക്കഴുത്തിൽ വരുന്നതകമ്പനൻ.
സിംഹധ്വജംപൂണ്ട തേരിൽ കരയേറി
സിംഹപരാക്രമൻ ബാണചാപത്തോടും
വന്നവനിന്ദ്രജിത്താകിയ രാവണ–
നന്ദനൻ നമ്മെ മുന്നം ജയിച്ചാനവൻ.
ആയോധനത്തിനു ബാണചാപങ്ങൾ പൂ–
ണ്ടായതമായൊരു തേരില്ക്കരയേറി
കായം വളർന്നു വിഭൂഷണം പൂണ്ടതി–
കായൻ വരുന്നതു രാവണൻ തന്മകൻ.
പൊന്നണിഞ്ഞാനക്കഴുത്തിൽ വരുന്നവ–
നുന്നതനേറ്റം മഹോദരൻ മന്നവ !
വാജിമേലേറിപ്പരിഘം തിരിപ്പവ–
നാജിശൂരേന്ദ്രൻ വിശാലൻ നരാന്തകൻ.
വെള്ളെരുതിന്മുകളേറി ത്രിശൂലവും
തുള്ളിച്ചിരിക്കുന്നവൻ ത്രിശിരസ്സല്ലോ
രാവണന്തന്മകൻ മറ്റേതിനങ്ങേതു
ദേവാന്തകൻ തേരിൽ വന്നതു മന്നവ !
കുംഭകർണ്ണാത്മജൻ കുംഭനങ്ങേതവൻ
തമ്പി നികുംഭൻ പരിഘായുധനല്ലോ
ദേവകുലാന്തകനാകിയ രാവണ–
നേവരോടും നമ്മെ വെൽവാൻ പുറപ്പെട്ടു.
ഇത്ഥം വിഭീഷണൻ ചൊന്നതു കേട്ടതി–
നുത്തരം രാഘവൻ താനുമരുൾചെയ്തു :–

യുദ്ധേ ദശമുഖനെക്കൊല ചെയ്തുടൻ
ചിത്തകോപം കളഞ്ഞീടുവനിന്നു ഞാൻ
എന്നരുളിച്ചെയ്തു നിന്നരുളുന്നേരം
വന്ന പടയോടു ചൊന്നാൻ ദശാസ്യനും :–
എല്ലാവരും നാമൊഴിച്ചു പോന്നാലവർ
ചെല്ലുമകത്തു കടന്നൊരു ഭാഗമേ
പാർത്തു ശത്രുക്കൾ കടന്നുകൊള്ളും മുന്നേ
കാത്തുകൊൾവിൻ നിങ്ങൾ ചെന്നു ലങ്കാപുരം
യുദ്ധത്തിനിന്നു ഞാൻ പോരുമിവമോടു
ശക്തിയില്ലായ്കയുമില്ലിതിന്നേതുമേ
ഏവം നിയോഗിച്ചനേരം നിശാചര–
രേവരും ചെന്നു ലങ്കാപുരം മേവിനാർ.

വൃന്ദാരകാരാതി രാവണൻ വാനര–
വൃന്ദത്തെയെയ്തെയ്തുതള്ളി വിട്ടീടിനാൻ.
വില്ലും ശരങ്ങളുമാശുകൈക്കൊണ്ടു കൗ
സല്യാതനയനും പോരിന്നൊരുമിച്ചാൻ
വൻപനായുള്ളോരിവനോടു പോരിനു
മുമ്പിലടിയനനുഗ്രഹം നൽകണം

എന്നു സൗമിത്രിയും ചെന്നിരന്നീടിനാൻ
മന്നവൻതാനുമരുൾചെയ്തിതന്നേരം :–
വൃത്രാരിയും പോരിൽ വിത്രസ്തനായ് വരും
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനോടേറ്റാലറിക നീ
മായയുമുണ്ടു നിശാചരർക്കേറ്റവും
ന്യായവുമില്ലിവർക്കാർക്കുമൊരിക്കലും
ചന്ദ്രചൂഡപ്രിയനാകയുമുണ്ടിവൻ
ചന്ദ്രഹാസാഖ്യമാം വാളുമുണ്ടായുധം
എല്ലാം നിരൂപിച്ചു ചിത്തമുറപ്പിച്ചു
ചെല്ലണമല്ലോ കലഹത്തിനെന്നെല്ലാം
ശിക്ഷിച്ചരുൾചെയ്തയച്ചോരനന്തരം
ലക്ഷ്മണനും തൊഴുതാശു വിൽ വാങ്ങിനാൻ.

ജാനകീചോരനെക്കണ്ടോരുനേരത്തു
വാനരനായകനാകിയ മാരുതി
തേർത്തടംതന്നിൽ കുതിച്ചുവീണീടിനാ–
നാർത്താനായ് വന്നു വിശാചരനാഥനും
ദക്ഷിണഹസ്തവുമോങ്ങിപ്പറഞ്ഞിതു
രക്ഷോവരനോടു മരുതപുത്രനും :–
നിർജ്ജരന്മാരെയും താപസന്മാരെയും
സജ്ജനമായ്മറ്റുമുള്ള ജനത്തെയും
നിത്യമുപദ്രവിക്കുന്ന നിനക്കു വ–
ന്നെത്തുമാപത്തു കപികുലത്താലെടോ !
നിന്നെയടിച്ചുകൊൽവാൻ വന്നുനിൽക്കുന്നോ–
രെന്നെയടിച്ചുകൊൽനാൻ വന്നുനില്ക്കുന്നോ–
ലെന്നെയൊഴിച്ചുകൊൾ വീരനെന്നാകിൽ നീ.
വിക്രമമേറിയ നിന്നുടെ പുത്രനാ–
മക്ഷകുമാരനെക്കൊന്നതു ഞാനെടോ !
എന്നു പറഞ്ഞൊന്നടിച്ചാൻ കപീന്ദ്രനും
നന്നായ് വിറച്ചു വീണാൻ ദശകണ്ഠനും
പിന്നെയുണർന്നു ചൊന്നാനിവിടേക്കിന്നു
വന്ന കപികളിൽ നല്ലനല്ലോ ഭവാൻ
നന്മയെന്തായതെനിക്കിന്നിതുകൊണ്ടു
നമ്മുടെ തല്ലുകൊണ്ടാൽ മറ്റൊരുവനും
മൃത്യുവരാതെ ജീവിപ്പവരില്ലല്ലോ
മൃത്യുവന്നീല നിനക്കതുകൊണ്ടു ഞാൻ
എത്രയും ദുർബലനെന്നുവന്നു നമ്മി–
ലിത്തിരിനേരമിന്നും പൊരുതീടണം.
എന്നതേരത്തൊന്നടിച്ചാൻ ദശാനനൻ
പിന്നെ മോഹിച്ചു വീണാൻ കപീശ്രേഷ്ഠനും
നീലനന്നേരംകുതികൊണ്ടു രാവണ–
ന്മേലേ കരേറിക്കിരീടങ്ങൾ പത്തിലും
വില്ലുതന്മേലും കൊടിമരത്തിന്മേലു–
മുല്ലാസമോടു മകുടങ്ങൾ പത്തിലും
ചാടി ക്രമേണ നൃത്തം തുടങ്ങിനാൻ
പാടിത്തുടങ്ങിനാൻ നാരദനും തദാ.

പാവകാസ്ത്രംകൊണ്ടു പാവകപുത്രനെ
രാവണനെയ്തുടൻ തള്ളിവിട്ടീടിനാൻ
തൽക്ഷണേ കോപിച്ചുലക്ഷ്മണൻ വേഗേന
രക്ഷോവരനെച്ചെറുത്താനതുനേരം
ബാണഗണത്തെ വർഷിച്ചാരിരുവരും
കാമരുതാതെ ചമഞ്ഞിതു പോർക്കളം
വില്ലുമുറിച്ചു കളഞ്ഞിതു ലക്ഷ്മണ–
നല്ലൽ മുഴുത്തുനിന്നു ദശകണ്ഠനും.
പിന്നെ മയൻകൊടുത്തോരു വേൽ സൗമിത്രി–
തന്നുടെ മാറിലാമ്മാറു ചാട്ടീടിനാൻ.
അസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു തടുക്കരുതാഞ്ഞു സൗ–
മിത്രിയും ശക്തിയേറ്റാശു വീണീടിനാൻ.

ആടലോടെ വീണ കുമാരനെച്ചെന്നെടു–
ത്തീടുവാനാശു ഭാവിച്ചു ദശാനനൻ
കൈലസശൈലമെടുത്ത ദശാസ്യനു
ബാലശരീരമിളക്കരുതാഞ്ഞിതു.
രാഘവൻതന്നുടെ ഗൗരവമോർത്തതി–
ലാഘവം പൂണ്ടിതു രാവണവീരനും.
കണ്ടുനില്ക്കുന്നൊരു മാരുതപുത്രനും
മണ്ടിയണഞ്ഞൊന്നടിച്ചാൻ ദശാസ്യനെ
ചോരയും ഛർദ്ദിച്ചു തേരിൽ വീണാനവൻ
മാരുതിതാനും കുമരനെത്തൽക്ഷണേ
പുഷ്സമാനമെടുത്തുകൊണ്ടാദരാൽ
ചിൽപുരുഷൻമുമ്പിൽ വച്ചുവണങ്ങിനാൻ.
മാറും പിരിഞ്ഞു ദശമുഖൻ കയ്യിലാ–
മ്മാറു പുക്കു മയദത്തമാം ശക്തിയും
ത്രൈലോക്യനായകനാകിയ രാമനും
പൗലസ്ത്യനോടു യുദ്ധം തുടങ്ങിനാൻ.

ഗന്ധവാഹാത്മജൻ വന്ദിച്ചു ചൊല്ലിനാൻ
പംക്തിമുഖനോടു യുദ്ധത്തിനെന്നുടെ
കണ്ഠമേറിക്കൊണ്ടു നിന്നരുളിക്കൊൾക
കുണ്ഠതയെന്നിയേ കൊൽക ദശാസ്യനെ.
മാരുതി ചൊന്നതു കേട്ടു രഘൂത്തമ–
നാരുഹ്യ തൽകണ്ഠദേശേ വിളങ്ങിനാൻ.
ചൊന്നാൻ ദശാനൻതന്നോടു രാഘവൻ
നിന്നെയടുത്തു കണ്മാൻ കൊതിച്ചേൻ തുലോം
ഇന്നതിനാശു യോഗം വന്നിതാകയാൽ
നിന്നെയും നിന്നോടുകൂടെ വന്നോരെയും
കൊന്നു ജഗത്ത്രയം പാലിച്ചു കൊള്ളുവ–
നെന്നുടെ മുമ്പിലരക്ഷണം നില്ലു നീ
എന്നരുൾചെയ്തു ശസ്ത്രാസ്ത്രങ്ങൾ തൂകിനാ–
നൊന്നിനൊന്നൊപ്പമെയ്താൻ ദശവക്ത്രനും.

ഘോരമായ് വന്നിതു പോരുമന്നേരത്തു
വാരാന്നിധിയുമിളകി മറിയുന്നു.
മാരുതിതന്നെയുമെയ്തു മുറിച്ചിതു
ശൂരനായോരു നിശാചരനായകൻ.
ശ്രീരാമദേവനും കോപം മുഴുത്തതി-
ധീരത കൈക്കൊണ്ടെടുത്തൊരു സായകം
രക്ഷോവരനുടെ വക്ഷഃപ്രദേശത്തെ
ലക്ഷ്യമാക്കി പ്രയോഗിച്ചാനതിദ്രുതം.
ആലസ്യമായിതു ബാണമേറ്റന്നേരം
പൗലസ്ത്യചപവും വീണിതു ഭൂതലേ.
നക്തഞ്ചരാധിപനായ ദശാസ്യനു
ശക്തിക്ഷയം കണ്ടു സത്വരം രാഘവൻ
തേരും കൊടിയും കുടയും കുതിരയും
ചാരുകിരീടങ്ങളും കളഞ്ഞീടിനാൻ.
സാരഥിതന്നെയും കൊന്നുകളഞ്ഞള-
വാരൂഢതാപേനനിന്നു ദശാസ്യനും
രാമനും രാവണൻതന്നോടരുൾചെയ്താ-
നാമയം പാരം നിനക്കുണ്ടു മാനസേ.
പോയാലുമിന്നു ഭയപ്പെടായ്കേതുമേ
നീയിനി ലങ്കയിൽ ചെന്നങ്ങിരുന്നാലും
ആയുധവാഹനത്തോടൊരുമ്പെട്ടുകൊ-
ണ്ടായോധനത്തിനു നാളെ വരേണം നീ.
കാകുൽസ്ഥവാക്കുകൾ കേട്ടു ഭയപ്പെട്ടു
വേഗത്തിലങ്ങു നടന്നു ദശാനനൻ
രാഘവാസ്ത്രം തുടരെത്തുടർന്നുണ്ടെന്നൊ-
രാകുലം പൂണ്ടു തിരിഞ്ഞുനോക്കിത്തുലോം.
വേപഥുഗാത്രനായ് മന്ദിരം പ്രാപിച്ചു
താപമുണ്ടായതു ചിന്തിച്ചു മേവിനാൻ.

/കുംഭകർണ്ണന്റെ നീതിവാക്യം/
മാനവേന്ദ്രൻ പിന്നെ ലക്ഷ്മണനതന്നെയും
വാനരരാജനാമർക്കാത്മജനെയും
രാവണബാണവിദാരിതന്മാരായ
പാവകപുത്രാദി വാനരന്മാരെയും
സിദ്ധൗഷധകൊണ്ടു രക്ഷിച്ചു തന്നുടെ
സിദ്ധാന്തമെല്ലാമരുൾചെയ്തു മേവിനാൻ
രാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രനും ഭൃത്യജനത്തോടു
പേർത്തും നിജാർത്തികളോർത്തു ചൊല്ലീടിനാൻ:-

നമ്മുടെ വീര്യബലങ്ങളും കീർത്തിയും
നന്മയുമർത്ഥപുരുഷകാരാദിയും
നഷ്ടമായ് വന്നിതൊടുങ്ങി സുകൃതവും
കഷ്ടകാലം നമുക്കാഗതം നിശ്ചയം.
വേധാവുതാനുമനാരണ്യഭൂപനും
വേദവതിയും മഹാനന്ദികേശനും
രംഭയും പിന്നെ നളകൂബരാദിയും

ജംഭാരിമുമ്പാം നിലിമ്പവരന്മാരും
കുംഭോൽഭവാദികളായ മുനികളും
ശംഭപ്രണയിനിയാകിയ ദേവിയും
പുഷ്ടപോബലം പൂണ്ടു പാതിവ്രത്യ-
നിഷ്ഠയോടേ മരുവുന്ന സതികളും
സത്യമായ് ചൊല്ലിയ ശാപവചസ്സുകൾ
മിഥ്യമായ് വന്നുകൂടായെന്നു നിർണ്ണയം.
ചിന്തിച്ചു കാൺമിൻ നമുക്കിനിയും പുന-
രെന്തൊന്നു നല്ലൂ ജയിച്ചുകൊൾവാനഹോ !
കാലാരിതുല്യനാകും കുംഭകർണ്ണനെ-
ക്കാലം കളയാതുണർത്തുക നിങ്ങൾപോയ്
ആറുമാസം കഴിഞ്ഞെന്നിയുണർന്നീടു-
മാറില്ല മുന്നമുറങ്ങീട്ടവനുമി-
ന്നൊമ്പതു നാളേ കഴിഞ്ഞതുള്ളൂ നിങ്ങ-
ളമ്പോടുണർത്തുവിൻ വല്ല പ്രകാരവും.

രാക്ഷസരാജനിയോഗേന ചെന്നോരോ
രാക്ഷസരെല്ലാമൊരുമ്പെട്ടുണർത്തുവാൻ
ആനകദുന്ദുഭിമുഖ്യവാദ്യങ്ങളു-
മാന തേർ കാലാൾ കുതിരപ്പടകളും
കൂംഭകർണ്ണോരസി പാഞ്ഞുമാർത്തും ജഗൽ-
കമ്പം വരുത്തിനാരെന്തൊരു വിസ്മയം !
കുംഭസഹസ്രം ജലം ചൊരിഞ്ഞീടിനാർ
കുംഭകർണ്ണശ്രവണാന്തരേ പിന്നെയും
കുംഭിവരന്മാരെക്കൊണ്ടു നാസാരന്ധ്ര-
സംഭൂതരോമം പിടിച്ചുവലിപ്പിച്ചും
തുമ്പിക്കരമറ്റലറിയുമാനകൾ
ജംഭാരിവൈരിക്കു കമ്പമില്ലേതുമേ.
ജൃംഭാസമാരംഭമോടുമുണർന്നിതു
സംഭ്രമിച്ചോടിനാരാശരവീരരും.

കുംഭസഹസ്രം നിറച്ചുള്ള മദ്യവും
കുംഭസഹസ്രം നിറച്ചുള്ള രക്തവും
സംഭോജ്യമന്നവും കുന്നുപോലെ കണ്ടൊ-
രിമ്പം കലർന്നെഴുന്നേറ്റിരുന്നീടിനാൻ.
ക്രവ്യങ്ങളാദിയായ് മറ്റുപജീവന-
ദ്രവ്യമെല്ലാം ഭുജിച്ചാനന്ദചിത്തനായ്
ശുദ്ധാചമനവും ചെയ്തിരിക്കും വിധൗ
ഭൃത്യജനങ്ങളും വന്നു വണങ്ങിനാർ.

കാര്യങ്ങളെല്ലാമറിയിച്ചുണർത്തിയ
കാരണവുംകേട്ടു പംക്തികണ്ഠാനുജൻ
എങ്കിലോ വൈരികളൊക്കെക്കൊലചെയ്തു ഞാൻ
സങ്കടംതീർത്തു വരുവനെന്നിങ്ങനെ
ചൊല്ലിപ്പുറപ്പെട്ട നേരം മഹോദരൻ
മെല്ലെത്തൊഴുതു പറഞ്ഞാനതുനേരം :-

ജ്യേഷ്ഠനെക്കണ്ടു തൊഴുതു വിടവാങ്ങി
വാട്ടം വരാതെ പൊയ്ക്കൊള്ളുക നല്ലതു
ഏവം മഹോദരൻ ചൊന്നതു കേട്ടവൻ
രാവണൻ തന്നെയും ചെന്നു വണങ്ങിനാൻ.
ഗാഢമായാലിംഗനം ചെയ്തിരുത്തിനാ–
നൂഢമോദം നിജ സോദരൻതന്നെയും
ചിത്തേ ധരിച്ചതില്ലോർക്ക നീ കാര്യങ്ങൾ
വൃത്താന്തമെങ്കിലോ കേട്ടാലുമിന്നെടോ :–

സോദരി തന്നുടെ നാസാകുചങ്ങളെ
ച്ഛേദിച്ചതിന്നു ഞാൻ ജാനകീദേവിയെ
ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാരറിയാതെ ക–
ണ്ടാരാമസീമ്നി കൊണ്ടുവന്നു വച്ചീടിനേൻ.
വാരിധിയിൽ ചിറകെട്ടിക്കടന്നവൻ
പോരിനു വാനരസേനയുമായ് വന്നു
കൊന്നാൻ പ്രഹസ്താദികളെപ്പലരെയു–
മെന്നെയുമെയ്തു മുറിച്ചാൻ ജിതശ്രമം.
കൊല്ലാതെ കൊന്നയച്ചാനതു കാരണ–
മല്ലൽ മുഴുത്തു ഞാൻ നിന്നെയുണർത്തിനേൻ.
മന്നവന്മാരെയും വാനരന്മാരെയും
കൊന്നു നീയെന്നെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളേണമേ.

എന്നതുകേട്ടു ചൊന്നാൻ കുംഭകർണ്ണനും
നന്നുനന്നെത്രയും നല്ലതേ നല്ലുകേൾ
നല്ലതും തീയതും താനറിയാതവർ
നല്ലതറിഞ്ഞു ചൊല്ലുന്നവർ ചൊല്ലുകൾ
നല്ലവണ്ണം കേട്ടുകൊള്ളുകിലും നന്ന–
തല്ലാതവർക്കുണ്ടോ നല്ലതുണ്ടാകുന്നു ?
സീതയെ രാമനു നൽകുകെന്നിങ്ങനെ
സാദരനൻ ചൊന്നാനതിന്നു കോപിച്ചു നീ
ആട്ടിക്കളഞ്ഞിതു നന്നു നന്നോർത്തുകാൺ
നാട്ടിൽനിന്നാശു വാങ്ങീ ഗുണമൊക്കവേ
നല്ലവണ്ണംവരും കാലമല്ലെന്നതും
ചൊല്ലാമതുകൊണ്ടതും കുറ്റമല്ലെടോ !
നല്ലതൊരുത്തരാലും വരുത്താവത–
ല്ലല്ലൽ വരുത്തുമാപത്തണയുന്ന നാൽ

കാലദേശാവസ്ഥകളും നയങ്ങളും
മൂലവും വൈരികൾ കാലവും വീര്യവും
ശത്രുമിത്രങ്ങളും മദ്ധ്യസ്ഥപക്ഷവു–
മർത്ഥപുരുഷകാരാദി ഭേദങ്ങളും,
നാലുപായങ്ങളുമാറു നയങ്ങളും
മേലിൽ വരുന്നതുമൊക്കെ നിരൂപിച്ച
പഥ്യം പറയുമമാത്യനുണ്ടെങ്കിലോ
ഭർത്തൃസൗഖ്യം വരും കീർത്തിയും വർദ്ധിക്കും
ഇങ്ങനെയുള്ളൊരമാത്യധർമ്മം വെടി–

ഞ്ഞെങ്ങനെ രാജാവ് നിഷ്ഠമെന്നാലതു
കർണ്ണസുഖം വരുമാറു പറഞ്ഞുകൊ–
ണ്ടന്വഹമാത്മാഭിമാനവും ഭാവിച്ചു
മൂലവിനാശം വരുമാറു പറഞ്ഞുകൊ–
ണ്ടന്വഹമാത്മാഭിമാനവും ഭാവിച്ചു
മൂലവിനാശം വരുമാറു നിത്യവും
മൂഢരായുള്ളോരമാത്യജനങ്ങളിൽ
നല്ലതു കാകോളമെന്നതു ചൊല്ലുവോ–
രല്ലൽവിഷമുണ്ടവർക്കെന്നിയില്ലല്ലോ.

മൂഢരാം മന്ത്രികൾ ചൊല്ലുകേട്ടീടുകിൽ
നാടും മനസ്സും കുലവും നശിച്ചുപോ.
നാദഭേദം കേട്ടു മോഹിച്ചു ചെന്നു ചേ
ർന്നാധിമുഴുത്തു മരിക്കും മൃഗകുലം
അഗ്നിയെക്കണ്ടു മോഹിച്ചു ശലഭങ്ങൾ
മഗ്നരായഗ്നിയിൽ വീണു മരിക്കുന്നു
മത്സ്യങ്ങളും രസത്തിങ്കൽ മോഹിച്ചു ചെ–
ന്നത്തൽപ്പെടുന്നു ബളിശം ഗ്രസിക്കയാൽ
ആഗ്രഹമെന്നിങ്കലേറിയാലാപത്തു
പോക്കുവാനല്ലാതവണ്ണം വരും.
നമ്മുടെ വംശത്തിനും നല്ല നാട്ടിനു–
മുൻമൂലനാശം വരുത്തുവാനായല്ലോ
ജാനകിതന്നിലൊരാശയുണ്ടായതും
ഞാനറഞ്ഞേനതു രാത്രിഞ്ചരാധിപ !
ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കു വശനായിരിപ്പവ–
നെന്നുമാപത്തൊഴിഞ്ഞില്ലെന്നു നിരണ്ണയം.
ഇന്ദ്രിയഗ്രാമം ജയിച്ചിരിക്കുന്നവ–
നൊന്നുകൊണ്ടും വരാനൂനമാപത്തുകൾ
നല്ലതല്ലെന്നതറിഞ്ഞിരിക്കെബ്ബലാൽ
ചൊല്ലുമൊന്നിങ്കലൊരുത്തനഭിരുചി
പൂർവ്വജന്മാർജ്ജിത വാസനയാലതി–
നാവതല്ലേതുമതിൽ വശനായ് വരും.
എന്നാലതിങ്കൽ നിന്നാശു മനസ്സിനെ–
ത്തന്നുടെ ശാസ്ത്രവിവേകോപദേശങ്ങൾ
കൊണ്ടു വിധേയമാക്കിക്കൊണ്ടിരിപ്പവ–
നുണ്ടോ ജഗത്തിങ്കലാരമുമോർക്ക നീ ?
മുന്നം വിചാരകാലേ ഞാൻ ഭവാനോടു
തന്നെ പറഞ്ഞതില്ലേ ഭവിഷ്യൽഫലം ?
ഇപ്പോളുപഗതമായ് വന്നതീശ്വര–
കല്പിതമാർക്കു തടുക്ക വതല്ലല്ലോ.

മാനുഷനല്ല രാമൻ പുരുഷോത്തമൻ
നാനാജഗന്മയൻ നാരായണൻ പരൻ
സീതയാകുന്നതു യോഗമായാദേവി
ചേതസി നീ ധരിച്ചീടുകെന്നിങ്ങനെ
നിന്നോടുതന്നെ പറഞ്ഞു തന്നീലയോ

മന്നവ ! മുന്നമേയെന്തതോരാഞ്ഞതും ?
ഞാനൊരുനാൾ വിശാലയാം യഥാസുഖം
കാനനാന്തേ നരനാരായണാശ്രമേ
വാഴുന്നനേരത്തു നാരദനെപ്പരി–
തോഷേണ കണ്ടു നമസ്ക്കരിച്ചീയിനേൻ.
ഏതൊരുദിക്കിൽ നിന്നാഗതനായിതെ–
ന്നാദരവോടരുൾചെയ്ക മഹാമുനേ !
എന്തൊരു വൃത്താന്തമുള്ളൂ ജഗത്തിങ്ക–
ലന്തരം കൂടാതരുൾചെയ്കയെന്നെല്ലാം
ചോദിച്ചനേരത്തു നാരദനെന്നോടു
സാദരം ചൊന്നാനുദന്തങ്ങളൊക്കവേ.

രാവണപീഢിതന്മാരായ് ചമഞ്ഞൊരു
ദേവകളും മുനിമാരുമൊരുമിച്ചു
ദേവദേവേശനാം വിഷ്ണുഭഗവാനെ
സേവിച്ചുണർത്തിച്ചു സങ്കടമൊക്കവേ
ത്രൈലോക്യകണ്ടകനാകിയ രാവണൻ
പൗലസ്ത്യപുത്രനതീവ ദുഷ്ടൻ ഖലൻ
ഞങ്ങളെയെല്ലാമുപദ്രവിച്ചീടുന്നി–
തെങ്ങുമിരിക്കരുതാതെ ചമഞ്ഞിതു.
മർത്ത്യനാലെന്നിയേ മൃത്യുവില്ലെന്നതു–
മുക്തം വിരിഞ്ചനാൽ മുന്നമേ കല്പിതം
മർത്ത്യനാലെന്നിയേ മൃത്യുവില്ലെന്നതു–
മുക്തം വിരിഞ്ചനാൽ മുന്നമേ കല്പിതം
മർത്ത്യനായ്തന്നെ പിറന്നു ഭവാനിനി
സത്യധർമ്മങ്ങളെ രക്ഷിക്കവേണമേ.
ഇത്ഥമുണർത്തിച്ചനേരംമുകുന്ദനും
ചിത്തകാരുണ്യം കലർന്നരുളിച്ചെയ്തു :–

പൃഥ്വിയിൽ ഞാനയോദ്ധ്യയം ദശരഥ–
പുത്രനായ് വന്നു പിറന്നിനിസ്സത്വരം
നക്തഞ്ചരാധിപൻ തന്നെയും നിഗ്രഹി–
ച്ചത്തൽ തീർത്തീടുവനിത്രലോകത്തിങ്കൽ
സത്യസങ്കല്പനാമീശ്വരൻ തന്നുടെ
ശക്തിയോടും കൂടി രാമനായ് വന്നതും
നിങ്ങളെയെല്ലാമൊടുക്കുമവനിനി
മംഗലം വന്നുകൂടും ജഗത്തിങ്കലും.
എന്നരുൾചെയ്തു മറഞ്ഞു മഹാമുനി
നന്നായ് നിരൂപിച്ചു കൊൾക നീ മാനസേ.

രാമൻ പരബ്രഹ്മമായ സനാതനൻ
കോമളനിന്ദീവരദളശ്യാമളൻ
മായാമനുഷ്യവേഷം പൂണ്ടു രാമനെ–
ക്കായേന വാച മനസാ ഭജിക്ക നീ.
ഭക്തികണ്ടാൽ പ്രസാദിക്കും രഘൂത്തമൻ
ഭക്തിയല്ലോ മഹാജ്ഞാനമാതാവെടോ !

ഭക്തിയല്ലോ സതാം മോക്ഷപ്രദായിനി
ഭക്തിഹീനന്മാർക്കു കർമ്മവും നിഷ്ഫലം.
സംഖ്യയില്ലാതോളമുണ്ടവതാരങ്ങൾ
പങ്കജേത്രനാം വിഷ്ണുവിനെങ്കിലും
സംഖ്യാവതാം മതം ചൊല്ലുവൻ നിന്നുടെ
ശങ്കയെല്ലാമകലെക്കളഞ്ഞീടുവാൻ.

രാമാവതാരസമമല്ലതൊന്നുമേ
നാമജപത്തിനാലേ വരും മോക്ഷവും
ജ്ഞാനസ്വരൂപനാകുന്ന ശിവൻ പരൻ
മാനുഷാകാരനാം രാമനാകുന്നതും
താരകബ്രഹ്മമെന്നത്ര ചൊല്ലുന്നതും
ശ്രീരാമദേവനെത്തന്നെ ഭജിക്ക നീ.
രാമനെത്തന്നെ ഭജിച്ചു വിദ്വജ്ജന–
മാമയം നൽകുന്ന സംസാരസാഗരം
ലംഘിച്ചു രാമപാദത്തെയും പ്രാപിച്ചു
നിശ്ചലാനന്ദേ ലയിക്കുന്നിതന്വഹം.
മായാവിമോഹങ്ങളെല്ലാം കളഞ്ഞുടൻ
നീയും ഭജിച്ചുകൊൾകാനന്ദമൂർത്തിയെ.

/കുംഭകർണ്ണവധം/
സോദരനേവം പറഞ്ഞതു കേട്ടതി–
ക്രോധം മുഴുത്തു ദശാസ്യനും ചൊല്ലിനാൻ :
ജ്ഞാനോപദേശമെനിക്കു ചെയ്‌വാനല്ല
ഞാനിന്നുണർത്തി വരുത്തി, യഥാസുഖം
നിദ്രയെ സേവിച്ചുകൊൾക, നീയത്രയും
ബുദ്ധിമാനെന്നതുമിന്നറിഞ്ഞേനഹം.
വേദശാസ്ത്രങ്ങളും കേട്ടുകൊള്ളാമിനി
ഖേദമകന്നു സുഖിച്ചുവാഴുന്ന നാൾ.
ആമെങ്കിലാശു ചെന്നായോധനം ചെയ്തു
രാമാദികളെ വധിച്ചു വരിക നീ.
അഗ്രജൻ വാക്കുകളിത്തരം കേട്ടള–
വുഗ്രനാം കുംഭകർണ്ണൻ നടന്നീടിനാൻ.
വ്യഗ്രവും കൈവിട്ടു യുദ്ധേ രഘൂത്തമൻ
നിഗ്രഹിച്ചാൽ വരും മോക്ഷമെന്നോർത്തവൻ
പ്രാകാരവും കടന്നുത്തുംഗശൈലരാ–
ജാകാരമോടലറിക്കൊണ്ടതിദ്രുതം
ആയിരംഭാരമിരുമ്പുകൊണ്ടുള്ള ത–
ന്നായുധമായുള്ള ശൂലവും കൈക്കൊണ്ടു
വാനരസേനയിൽ പൂക്കോരുനേരത്തു
വാനരവീരരെല്ലാവരുമോടിനാർ.
കുംഭകർണ്ണൻതൻ വരവുകണ്ടാകുലാൽ
സംഭ്രമംപൂണ്ടു വിഭീഷണർതന്നോടു
വൻപുള്ള രാക്ഷസനേവനിവൻ പറ–
കുബരത്തോളമുയരമുണ്ടത്ഭുതം !
ഇത്ഥം രഘൂത്തമൻ ചോദിച്ചളവതി–

നുത്തരമാശു വിഭീഷണൻ ചൊല്ലിനാൻ.
രാവണസോദരൻ കുംഭകർണ്ണൻ മമ–
പൂർവജനെത്രയും ശക്തിമാൻ ബുദ്ധിമാൻ.
ദേവകുലാന്തകൻ നിദ്രാവശനിവ–
നാവതില്ലാർക്കുമേറ്റാൽ ജയിച്ചീടുവാൻ.
തച്ചരിത്രങ്ങളെല്ലാമറിയിച്ചു ചെ–
ന്നിച്ഛയാ പൂർവജൻ കാല്ക്കൽ വീണിടിനാൻ.
ഭ്രാതാ വിഭീഷണൻ ഞാൻ ഭവക്തിമാൻ
പ്രീതിപൂണ്ടെന്നെയനുഗ്രഹിക്കേണമേ !
സീതയെ നല്കുക രാഘവനെന്നു ഞാ–
നാദരപൂർവമാവോളമപേക്ഷിച്ചേൻ.
ഖഡ്ഗവും കൈക്കൊണ്ടു നിഗ്രഹിച്ചീടുവാ–
നുഗ്രതയോടുമടുത്തതു കണ്ടു ഞാൻ
ഭീതനായ് നാലമാത്യന്മാരുമായ്പോന്നു
സീതാപതിയെശ്ശരണമായ് പ്രാപിച്ചേൻ.
ഇത്ഥം വിഭീഷണവാക്കുകൾ കേട്ടവൻ
ചിത്തം കളുർത്തു പുണർന്നാനനുജനെ.
പിന്നെപ്പുറത്തു തലോടിപ്പറഞ്ഞിതു
ധന്യനല്ലോ ഭവാനില്ല കില്ലേതുമേ.
ജീവിച്ചിരിക്ക പലകാലമൂഴിയിൽ
സേവിച്ചു കൊള്ളുക രാമപാദാംബുജം
നമ്മുടെ വംശത്തെ രക്ഷിപ്പതിന്നു നീ
നിർമ്മലൻ ഭാഗവതോത്തമനെത്രയും.
നാരായണപ്രിയനെത്രയും നീയെന്നു
നാരദൻ തന്നേ പറഞ്ഞുകേട്ടേനഹം.
മായാമയമിപ്രപഞ്ചമെല്ലാ, മിനി–
പ്പോയാലുമെങ്കിൽ നീ രാമപാദാന്തികേ
എന്നതു കേട്ടഭിവാദ്യവും ചെയ്തതി–
ഖിന്നനായ് ബാഷ്പവും വാർത്തു വാങ്ങീടിനാൻ
രാമപാർശ്വം പ്രാപ്യചിന്താവിവശനായ്
ശ്രീമാൻ വിഭീഷണൻ നില്ക്കും ദശാന്തരേ
ഹസ്തപാദങ്ങളാൽ മർക്കടവീരരെ
ക്രുദ്ധനായൊക്കെ മുടിച്ചുതുടങ്ങിനാൻ
പേടിച്ചടുത്തുകൂടാഞ്ഞു കപികളു–
മോടിത്തുടങ്ങിനാർ നാനാദിഗന്തരേ.
മത്തഹസ്തീന്ദ്രനെപ്പോലെ കപികളെ–
പ്പത്തുനൂറായിരം കൊന്നാനരക്ഷണാൽ.
മർക്കടരാജനതുകണ്ടൊരു മല
കൈക്കൊണ്ടെറിഞ്ഞതു മാറിത്തടുത്തവൻ
കുത്തിനാൻ ശൂലമെടുത്തതുകൊണ്ടതി–
വിത്രസ്തനായ്വീണു മോഹിച്ചിതർക്കജൻ.
അപ്പോളവനെയുമൂക്കോടെടുത്തുകൊ–
ണ്ടുല്പുന്നമോദം നടന്നു നിശാചരൻ.
യുദ്ധേ ജയിച്ചു സുഗ്രീവനെയുംകൊണ്ടു
നക്തഞ്ചരേശ്വരൻ ചെല്ലുന്ന നേരത്തു
നാരീജനം മഹൽപ്രാസാദമേറിനി–

ന്നാരൂഢമോദം പനിനീരിൽ മുക്കിയ
മാല്യങ്ങളും കളഭങ്ങളും തൂകിനാ-
രാലസ്യമാശു തീർന്നീടുവാനാദരാൽ.
മർക്കടരാജനതേറ്റു മോഹം വെടി-
ഞ്ഞുൽക്കടരോഷേണ മൂക്കും ചെവികളും
ദന്തനഖങ്ങളെക്കൊണ്ടു മുറിച്ചുകൊ-
ണ്ടന്തരീക്ഷേ പാഞ്ഞുപോന്നാനതിദ്രുതം.
ക്രോധവുമേറ്റമഭിമാനഹാനിയും
ഭീതിയുമുൾക്കൊണ്ടു രക്താഭിഷിക്തനായ്
പിന്നെയും വീണ്ടും വരുന്നതു കണ്ടതി-
സന്നദ്ധനായടുത്തു സുമിത്രാത്മജൻ,
പർവ്വതത്തിന്മേൽ മഴപൊഴിയുംവണ്ണം
ദുർവ്വാരബാണഗണം പൊഴിച്ചീടിനാൻ.
പത്തുനൂറായിരം വാനരന്മാരെയും
വക്ത്രത്തിലാക്കിയടസ്ക്കുമവനുടൻ.
കർണ്ണനാസാവിലത്തൂടേ പുറപ്പെടും
പിന്നെയും വാരിവിഴുങ്ങുമവൻ തദാ.
രക്ഷോവരനുമാന്നരം നിരൂപിച്ചു
ലക്ഷ്മണൻതന്നെയുപേക്ഷിച്ചു സത്വരം
രാഘവൻതന്നോടടുത്താനതുകണ്ടു
വേഗേന ബാണംപൊഴിച്ചു രഘൂത്തമൻ.
ദക്ഷിണഹസ്തവും ശൂലവും രാഘവൻ
തൽക്ഷണേ ബാണമെയ്താശു ഖണ്ഡിക്കയാൽ
യുദ്ധാങ്കണേ വീണു വാനരവൃന്ദവും
നക്തഞ്ചരന്മാരുമൊട്ടു മരിച്ചിതു.
വാമഹസ്തേ മഹാസാലവും കൈക്കൊണ്ടു
രാമനോടേറ്റമടുത്തു നിശാചരൻ.
ഇന്ദ്രാസ്ത്രമയ്തു ഖണ്ഡിച്ചാനതു വീണു-
മിന്ദ്രാരികൾ പലരും മരിച്ചീടുനാർ.
ബദ്ധകോപത്തോടലറിയടുത്തിതു
നക്തഞ്ചരാധിപൻ പിന്നെയുമന്നരെ
അർദ്ധചന്ദ്രാകാരമായ രണ്ടമ്പുകൊ-
ണ്ടുത്തുംഗപാദങ്ങളും മുറിച്ചീടിനാൻ.
വക്ത്രവുമേറ്റം പിളർന്നു വിഴുങ്ങുവാൻ
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രൻ കുതിച്ചടുക്കുന്നേരം
പത്രികൾ വായിൽ നിറച്ചു രഘൂത്തമൻ
വൃത്രാരിദൈവതമായ് വിളങ്ങീടിനോ-
രസ്ത്രമെയ്തുത്തമാംഗത്തെയും ഖണ്ഡിച്ചു
വൃത്രാരിതാനും തെളിഞ്ഞാനതുനേരം.
ഉത്തമാംഗം പുരദ്വാരി വീണു മുറി-
ഞ്ഞബ്ധയിൽ വീണിതു ദേഹവുമന്നേരം.

/നാരദസ്തുതി/
സിദ്ധഗന്ധർവ്വ വിദ്യാധര ഗുഹ്യക-
യക്ഷഭുജംഗ ഖഗാപ്സരോവൃന്ദവും
കിന്നരചാരണകിംപുരുഷന്മാരും

പന്നഗതാപസ ദേവസവൂഹവും
പുഷ്പവർഷം ചെയ്തു ഭക്ത്യാ പുകഴ്ത്തിനാർ
ചില്പുരുഷം പുരുഷോത്തമമദ്വയം.
ദേവമുനീശ്വരൻ നാരദനും തദാ
സേവാർത്ഥമൻപോടവതരിച്ചീടിനാൻ.
രാമം ദശരഥനന്ദനമുല്പല–
ശ്യാമളം കോമളം ബാണധരുർദ്ധരം
പൂർണ്ണചന്ദ്രാനനം കാരുണ്യപീയൂഷ–
പൂർണ്ണസമുദ്രം മുകുന്ദം സദാശിവം
രാമം ജഗദഭിരാമമാത്മാരാമ–
മാമോദമാർന്നു പുകഴ്ന്നു തുടങ്ങിനാൻ :–

സീതാപതേ ! രാമ ! രാജേന്ദ്ര ! രാഘവേ !
ശ്രീധര ! ശ്രീനിധേ ! ശ്രീപുരുഷോത്തമ !
ശ്രീരാമദേവ ! ദേവേശ ! ജഗന്നാഥ !
നാരായണാഖിലാധാര ! നമോ സ്തുതേ.
വിശ്വാസാക്ഷിൻ ! പരമാത്മാൻ ! സനാതന !
വിശ്വമൂർത്തേ ! പരബ്രഹ്മമേ ! ദൈവമേ !

ദു:ഖസുഖാദികളെല്ലാമനുദിനം
കൈക്കൊണ്ടു മായയാ മാനുഷാകാരനായ്
ശുദ്ധത്ത്വജ്ഞനായ് ജ്ഞാനസ്വരൂപനായ്
സത്യസ്വരൂപനായ് സർവ്വലോകേശനായ്
സത്വങ്ങളുള്ളിലെജ്ജീവസ്വരൂപനായ്
സത്വപ്രധാന ഗുണപ്രിയനായ് സദാ
വ്യക്തനായവ്യക്തനായതി സ്വസ്ഥനായ്
നിഷ്കളനായ് നിരാകാരനായിങ്ങനെ
നിർഗ്ഗുണനായ് നിഗമാന്തവാക്യാർത്ഥമായ്
ചിദ്ഘനാത്മാവായ് ശിവനായ് നിരീഹനായ്
ചക്ഷുരുന്മീലനകാലത്തു സൃഷ്ടിയും
ചക്ഷുർന്നിമീലനംകൊണ്ടു സംഹാരവും
രക്ഷയും നാനാവിധാവതാരങ്ങളാൽ
ശിക്ഷിച്ചു ധർമ്മത്തെയും പരിപാലിച്ചു
നിത്യം പുരുഷപ്രകൃതികാലാഖ്യനായ്
ഭക്തപ്രിയനാം പരമാത്മനേ നമ :
യാതൊരാത്മാവിനെക്കാണുന്നിതെപ്പൊഴും
ചേതസി താപസേന്ദ്രന്മാർ നിരാശയാ
തത്സ്വരൂപത്തിനായ്ക്കൊണ്ടു നമസ്ക്കാരം
ചിത്സ്വാരൂപപ്രഭോ ! നിത്യം നമോസ്തുതേ.

നിർവ്വികാരം വിശുദ്ധജ്ഞാനരൂപിണം
സർവ്വലോകാധാരമാദ്യം നമോ നമ :
ത്വൽപ്രസാദം കൊണ്ടൊഴിഞ്ഞുമറ്റൊന്നിനാൽ
ത്വൽബോധമുണ്ടായ്പരികയുമില്ലല്ലോ
ത്വൽപാദപത്മങ്ങൾകണ്ടു സേവിപ്പതി–
ന്നിപ്പോലെനിക്കവകാശമുണ്ടായതും

ചില്പുരുഷപ്രഭോ ! നിൻകൃപാവൈഭവ–
മെപ്പൊഴുമെന്നുള്ളിൽ വാഴ്ക ജഗൽപത !
കോപകാമദ്വേഷമത്സരകർപ്പണ്യ–
ലോഭമോഹാദി ശത്രുക്കളുണ്ടാകയാൽ
മുക്തിമാർഗ്ഗങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചീടുവാൻ
ശക്തിയുമില്ല നിൻ മായാബലവശാൽ.
ത്വൽക്കഥാ പീയൂഷപാനവും ചെയ്തുകൊ–
ണ്ടുൾക്കാമ്പിൻ നിന്നെയും ധ്യാനിച്ചനാരതം
ത്വൽപൂജയുംചെയ്തു നാമങ്ങളുച്ചരി–
ച്ചിപ്രാപഞ്ചത്തിങ്കലൊക്കെ നിരന്തരം
നിൻചരിതങ്ങളും പാടി വിശുദ്ധനായ്
സഞ്ചരിപ്പാനായനുഗ്രഹിക്കേണമേ.

രാജരാജേന്ദ്ര ! രഘുകുലനായക !
രാജീവലോചന ! രാമ ! രാമാപതേ !
പാതിയും പോയതു ഭൂഭാരമിന്നു നീ
ബാധിച്ച കുംഭകർണ്ണൻതന്നെക്കൊൽകയാൽ.
ഭോഗീന്ദ്രനാകിയ സൗമിത്രിയും നാളെ
മേഘനിനാദനെക്കൊല്ലുമായോധനേ
പിന്നെ മറ്റേന്നാൾ ദശഗ്രീവനെ ബ്ഭവാൻ
കൊന്നു ജഗത്രയം രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുക.
ഞാനിനി ബ്രഹ്മലോകത്തിനു പോകുന്നു
മാനവവീര ! ജയിക്ക ജയിക്ക നീ !
ഇത്ഥം പറഞ്ഞു വണങ്ങി സ്തുതിച്ചതി–
ഭക്തിമാനാകിയ നാരദനും തദാ
രാഘവനോടനുവാദവും കൈക്കൊണ്ടു
വേഗേന പോയ്മറഞ്ഞീടിനാനന്നേരം.

/അതികായവധം/
കുംഭകർണ്ണൻ മരിച്ചോരു വൃത്താന്തവും
കമ്പം വരുമാറു കേട്ടു ദശാനനൻ
മോഹിച്ചു ഭൂമിയിൽ വീണു പുനരുടൻ
മോഹവും തീർന്നു മുഹൂർത്തമാത്രം കൊണ്ടു
പിന്നെപ്പലതരം ചൊല്ലി വിലാപിച്ചു
ഖിന്നനായോരു ദശഗ്രീവനെത്തദാ
ചെന്നുതൊഴുതു ത്രിശിരസ്സു–
മുന്നതനായോരതികായവീരനും
ദേവാന്തകനും നരാന്തകനും ബഹു–
രേവം മഹോദരനും മഹാപാർശ്വനും
മത്തനുമുന്മത്തനുമൊരുമിച്ചതി–
ശക്തിയേറിടും നിശാചരവീരന്മാർ
എട്ടുപേരും സമരത്തിനൊരുമ്പെട്ടു.
ദുഷ്ടനാം രാവണൻ തന്നോടു ചൊല്ലിനാർ :–
ദു:ഖിപ്പതിനെന്തുകാരണം ഞങ്ങൾ ചെ–
ന്നൊക്കെ രിപുക്കളെക്കൊന്നു വരാമല്ലോ
യുദ്ധത്തിനായയച്ചീടുകിൽ ഞങ്ങളെ–

ശ്ശത്രുക്കളാലൊരു പീഡയുണ്ടായ് വരാ.
എങ്കിലോ നിങ്ങൾ പോയ്ച്ചെന്നു യുദ്ധംചെയ്തു
സങ്കടം തീർക്കെന്നുചൊന്നാൻ ദശാനനൻ
കണ്ടുകൂടാതോളമുള്ള പെരുമ്പട–
യുണ്ടതും കൊണ്ടു പൊയ്ക്കൊൾവിനെല്ലാവരും
ആയുധവാഹനഭൂഷണജാലവു–
മാവോളവും കൊടുത്താൻ ദശകുന്ധരൻ
വെള്ളം കണക്കേ പരന്ന പെരുമ്പട–
യ്ക്കുള്ളിൽ മഹാരഥന്മാരിവരെൺവരും
പോർക്കുപുറപ്പെട്ടു ചെന്നതു കണ്ടള–
വൂക്കോടടുത്തു കവിപ്രവരന്മാരും
സംഖ്യയില്ലിതോളമുള്ള പെരുമ്പട–
വൻ കടൽപോലെ വരുന്നതു കണ്ടള–
വന്തകൻ വീട്ടിലാക്കീടനാൻ സത്വര–
മെന്തൊരു വിസ്മയം ചൊല്ലാവതല്ലേതും.

കല്ലും മലയും കരങ്ങളും കൊക്കൊണ്ടു
ചെല്ലുന്നവീരരോടേറ്റു നിശാചമർ
കൊല്ലുന്നിതാശു കപിവരന്മാരെയും
നല്ല ശസ്ത്രാസ്ത്രങ്ങൾ തൂകി ക്ഷണാന്തരേ
വാരണവാജി രഥങ്ങളും കാലാളും
ദാരുണന്മാരായ രാക്ഷണവീരരും
വീണു വരിച്ചുള്ള ചോരപ്പുഴകളും
താണായിതു പലതായൊലിക്കുന്നതും.
അന്തമില്ലാതെ കബന്ധങ്ങളും പല–
തന്തികേ നൃത്തമാടിത്തുടങ്ങീ തദാ.
രാക്ഷസരൊക്കെ മരിച്ചതു കണ്ടിതി–
രൂക്ഷതയോടുമടുത്താൻ നരാന്തകൻ
കുന്തവുമേന്തിക്കുതിരപ്പുറമേറി–
യന്തകനെപ്പൊലെ വേഗാലടുത്തപ്പോൾ
അംഗദൻ മുഷ്ടികൾ കൊണ്ടവൻ തന്നുടൽ
ഭംഗം വരുത്തി യമപുരത്താക്കിനാൻ.

ദേവാന്തകനും പരിഘവുമായ് വന്നു
ദേവേന്ദ്രപുത്രതനയനോടേറ്റിതു.
വാരണമേറി ത്രിശിരസ്സുമണഞ്ഞിതു.
മൂവരോടുംപൊരുതീടിനാംനംഗദൻ
ദേവാദികളും പുകഴ്ത്തിനാനന്നേരം
കണ്ടുനില്ക്കും വായുപുത്രനും നീലനും
മണ്ടിവന്നാശു തുണച്ചാരതുനേരം.
മാരുതികൊന്നിതു ദേവാന്തകനെയും
വീരനാം നീലൻ മഹോദരൻ തന്നെയും
ശൂരനാകും ത്രിശിരസ്സിൻ തലകളെ
മാരുതി വെട്ടിക്കളഞ്ഞു കൊന്നീടിനാൻ.
വന്നു പൊരുതാന മഹാപാർശ്വനന്നേരം
കൊന്നുകളഞ്ഞാനൃഷഭൻ മഹാബലൻ

മത്തനുമുന്മത്തനും മരിച്ചാർ കപി–
സത്തമന്മാരോടെതിർതതതിസത്വരം.
വിശ്വൈകവീരനതികായനന്നേര–
മശ്വങ്ങളായിരം പൂട്ടിയ തേരതിൽ
ശസ്ത്രാസ്ത്രജാലം നിറച്ചു വില്ലും ധരി–
ച്ചസ്ത്രജ്ഞനത്യർത്ഥമുദ്ധതചിത്തനായ്
യുദ്ധത്തിനായ് ചെറു ഞാണൊലിയുമിട്ടു
നക്തഞ്ചരാശ്രേഷ്ഠപുത്രനടുത്തപ്പോൾ
നില്ക്കരുതാഞ്ഞു ഭയപ്പെട്ടു വാനര–
രൊക്കെ വാൽപൊങ്ങിച്ചു മണ്ടിത്തുടങ്ങിനാർ.

സാമർത്ഥ്യമേറെയുള്ളോരതികായനെ
സൗമിത്രി ചെന്നു ചെറുത്താനതുനേരം.
ലക്ഷ്മണബാണങ്ങൾ ചെന്നടുക്കും വിധൗ
തൽക്ഷണേ പ്രത്യങ്മുഖങ്ങളായ് വീണുപോം
ചിന്ത മുഴുത്തേതുമാവതല്ലാഞ്ഞേറ്റ–
മന്ധനായ് സൗമിത്രി നില്ക്കുന്നതുനേരം
മാരുതദേവനും മാനുഷനായ് വന്നു
സാരനാം സൗമിത്രിയോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:–

പണ്ടു വിരിഞ്ചൻ കൊടുത്തൊരു കഞ്ചുക–
മുണ്ടതു കൊണ്ടിവനേല്ക്കയില്ലായുധം
ധർമ്മത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുവാനിന്നിനി
ബ്രഹ്മാസ്ത്രമെയ്തിവൻതന്നെ വധിക്ക നീ
പിന്നെ നിന്നാൽ വധിക്കപ്പെടുമിന്ദ്രജി–
ത്തുന്നതനായ ദശാനനൻ തന്നെയും
കൊന്നു പാലിക്കും ജഗത്ത്രയം രാഘവ–
നെന്നു പറഞ്ഞു മറഞ്ഞു സമീരണൻ.
ലക്ഷ്മണനും നിജപൂർവ്വജൻ തൻപദ–
മുൾക്കാമ്പിൽ നന്നായുറപ്പിച്ചു വന്ദിച്ചു
പുഷ്പകരസംഭവബാണം പ്രയോഗിച്ചു
തൽക്ഷണേ കണ്ഠം മുറിച്ചാനതുനേരം
ഭൂമൗ പതിച്ചോരതികായമസ്തക–
മാമോദമുൾക്കൊണ്ടെടുത്തു കപികുലം
രാമാന്തികേ വച്ചു കൈതൊഴുതീടിനാ–
രാമയം പൂണ്ടു ശേഷിച്ച രക്ഷോഗണം.

/ഇന്ദ്രജിത്തിന്റെ വിജയം/
രാവണനോടറിയിച്ചാരവസ്ഥകൾ
ഹാ ! വിധിയെന്നലറി ദശകണ്ഠനും
മക്കളും തമ്പിമാരും മരുമക്കളു–
മുൾക്കരുത്തേറും പടനായകന്മാരും
മന്ത്രികളും മരിച്ചീടിനാരേറ്റവ–
രെന്തിനി നല്ലതു ശങ്കര ! ദൈവമേ !
ഇത്ഥം വിലാപിച്ചു നേരത്തു ചെന്നിന്ദ്ര–
ജിത്തും നമസ്ക്കരിച്ചീടിനാൻ താതനെ.

ഖേദമുണ്ടാകരുതേതുമേ മാനസേ
താതനു ഞാനിഹ ജീവിച്ചിരിക്കവേ
ശത്രുക്കളെക്കൊലചെയ്തു വരുന്നതു-
ണ്ടത്തലും തീർത്തിങ്ങിരുന്നരുളേണമേ.
സ്വസ്ഥനായ് വാഴുക ചിന്തയും കൈവിട്ടു
യുദ്ധേ ജയിപ്പാനനുഗ്രഹിക്കേണമേ.
എന്നതു കേട്ടു തനയനേയും പുണ-
ർന്നെന്നേ സുഖമേ ജയിച്ചു വരിക നീ.
വൻപനാം പുത്രനും കുമ്പിട്ടു താതനെ
തൻപടയൊടും നടന്നു തുടങ്ങിനാൻ
ശംഭനപ്രസാദം വരുത്തുവാനായ് ചെന്നു
ജംബാരിജിത്തും നികുംഭില പുക്കിതു
സംഭാരജാലവും സമ്പാദ്യ സാദരം
സംഭാവ്യ ഹോമമാരംഭിച്ചിതന്നേരം.
രക്തമാല്യാബര ഗന്ദാനുലേപന-
യുക്തനായ് തത്ര ഗുരുപദേശാന്വിതം
ഭക്തിപൂണ്ടുജ്ജ്വലിപ്പിച്ചഗ്നിദേവനെ
ശക്തി തനിക്കു വർദ്ധിച്ചു വരുവാനായ്.

നക്തഞ്ചരാധിപ പുത്രനുമെത്രയും
വ്യക്തവർണ്ണസ്വരമന്ത്രപുരസ്കൃതം
കർത്തവ്യമായുള്ള കരമ്മം കഴിച്ചഥ
ചിത്രഭാനുപ്രസാദത്താലദിദ്രുതം
ശസ്ത്രാസ്ത്രചാപരഥാദികലോടുമ-
ന്തർദ്ധാനവിദ്യയും ലബ്ധ്വാ നിരാകുലം
ഹോമസമാപ്തിവരുത്തിപ്പുറപ്പെട്ടു
രാമാദികളോടു പോരിനായാശരൻ
പോർക്കളം പുക്കൊരുനേരം കപികളും
രാക്ഷസരെച്ചെറുത്താർത്തടുത്തീടിനാർ.
മേഘജാലം വരിഷിക്കുന്നതു പോലെ
മേഘനാദൻ കണ തൂകിത്തുടങ്ങിനാൻ.

പാഷാണപർവ്വതവൃക്ഷാദികൾ കൊണ്ടു
ഭീഷണന്മാരായ വാനരവീരരും
ദാരുണമായ് പ്രഹരിച്ചു തുടങ്ങിനാർ
വാരണവാജി പദാതി രഥികളും
അന്തകൻതൻ പുരിയിൽ ചെന്നു പുക്കു പു-
ക്കന്തം വരുന്നതു കണ്ടൊരു രാവണി
സന്താപമോടുമന്തർദ്ധാനവും ചെയ്തു
സന്തതം തൂകിനാൻ ബ്രഹ്മാസ്ത്രസഞ്ചയം.
വൃക്ഷപ്രവരന്മാർ വീണു തുടങ്ങിനാർ.

വൻപരാം മർക്കടന്മാരുടെ മെയ്യിൽവ-
ന്നമ്പതും നൂറുമിരുന്നൂറുമഞ്ഞൂറും
അമ്പുകൾകൊണ്ടു പിളർന്നു തെരുതെരെ
കമ്പം കലർന്നു മോഹിച്ചു വീണിടിനാർ.

അമ്പതു ബാണം വിവിദനേറ്റു പുന-
രൊമ്പതു മൈന്ദനുമഞ്ചു ഗജന്മേലും
തൊണ്ണൂറു ബാണം നളനും തറച്ചിത-
വ്വണ്ണമേറ്റു ഗന്ധനാദനൻ മെയ്യിലും
ഈരൊമ്പതേറ്റിതു നീലനും മുപ്പതു
മീരഞ്ചു ബാണങ്ങൾ ജാംബവാൻ മെയ്യിലും
ആറു പനസനുമേഴു വിനതനീ-
രാറു സുഷേണനുമെട്ടു കുമുദനും
ആറഞ്ചു ബാണമൃഷഭനും കേസരി-
ക്കാറുമൊരമ്പതും കൂടെ വന്നേറ്റിതു
പത്തു ശതബലിയ്ക്കൊമ്പതു ധൂമ്രനും
പത്തുമൊരെട്ടു പ്രമാഥിക്കുമേറ്റിതു
പത്തും പുനരിരുപത്തഞ്ചുമേറ്റിതു
ശക്തിയേറും വേഗദർശിക്കതുപോലെ
നാല്പതുകൊണ്ടു ദധിമുഖന്മെയ്യിലും
നാല്പതു രണ്ടു ഗവാക്ഷനുമേറ്റിതു
മൂന്നു ഗവയനുമഞ്ചു ശരഭനും
മൂന്നുമൊരുനാലുമേറ്റു സുമുഖനും
ദുർമ്മുഖനേറ്റിതിരുപത്തിനാലമ്പു
സമ്മാനമായറുപത്തഞ്ചു താരനും
ജ്യോതിർമ്മുഖനുമറുപതേറ്റു പുന-
രാതങ്കമോടെൺപതഗ്നിവദനനും
അംഗദന്മേലെഴുപത്തഞ്ചു കൊണ്ടിതു
തുംഗനാം സുഗ്രീവനേറ്റു ശരശതം
ഇത്ഥം കപികുലനായകന്മാരറു-
പത്തേഴുകോടിയും വീണിതു ഭൂതലേ.

മർക്കടന്മരിരുപത്തൊന്നു വെള്ളവു-
മർക്കതനയനും വീണോരനന്തരം
ആവതില്ലേതുമിതിന്നു നമുക്കെന്നു
ദേവദേവന്മാരുമന്യോന്യമന്നേരം
വ്യാകുലംപൂണ്ടു പറഞ്ഞുനില്ക്കേ രുഷാ
രാഘവന്മാരെയുമെയ്തു വീഴ്ത്തീടിനാൻ
മേഘനാദൻ മഹാവീര്യവ്രതധരൻ.
ശോകവിഷണ്ണമായ് നിശ്ചലമായിതു
ലോകവും കൗണപാധീശജയത്തിനാ-
ലാഖണ്ഡലാരിയും ശംഖനാദം ചെയ്തു
വേഗേന ലങ്കയിൽ പുക്കിരുന്നീടിനാൻ
ലേഖസമൂഹവും മാഴ്കി ഗതാശയാ

/ഔഷധത്തിനായി ഹനുമാന്റെ ഗമനം/
കൈകസീ നന്ദനായ വിഭീഷണൻ
ഭാഗവതോത്തമൻ ഭക്തപരായണൻ
പോക്കുവൻ മേലിലാപത്തു ഞാനെന്നോർത്തു
പോർക്കളം കൈവിട്ടു വാങ്ങി നിന്നീടിനാൻ.
കൊള്ളിയും മിന്നിക്കിടക്കുന്നതിൽ പ്രാണ-

നുള്ളവരാരെന്നറിയേണമെന്നോർത്തു
നോക്കിനോക്കിസ്സഞ്ചരിച്ചു തുടങ്ങിനാ–
നാക്കുമേറും വായുപുത്രനുമന്നേരം
ആരിനിയുള്ളതൊരു സഹായത്തിനെ–
ന്നാരായ്ക വേണമെന്നോർത്തവനും തദാ
ശാഖാമൃഗങ്ങൾ കിടക്കുന്നവർകളിൽ
ചാകാതവരിതിലാരെന്നു നോക്കുവാൻ
ഏകാകിയായ് നടക്കുന്നനേരം തത്ര
രാഘവഭക്തൻ വിഭീഷണനെക്കണ്ടു
തമ്മിലന്യോന്യമറിഞ്ഞു ദു:ഖംപൂണ്ടു
നിർമ്മല്മാർ നടന്നീടിനാർ പിന്നെയും.
പദ്മോജസംഭവനന്ദനൻ ജാംബവാൻ
താതനനുഗ്രഹംകൊണ്ടു മോഹം തീർന്നു
കണ്ണുമിഴിപ്പാനരുതാഞ്ഞിരിക്കുമ്പോൾ
ചെന്നു വിഭീഷണൻ ചോദിച്ചിതാദരാൽ:–

നിന്നുടെ ജീവനുണ്ടോ കപിപുംഗവ !
നന്നായിയെങ്കിൽ നീയെന്നെയറിഞ്ഞിതോ ?
കണ്ണുമിഴിച്ചുകൂടാ രുധിരം കൊണ്ടു
നിന്നുടെ വാക്കു കേട്ടുള്ളിൽ വിഭാതി മേ
രാക്ഷസരാജൻ വിഭീഷണനെന്നതു
സാക്ഷാൽ പരമാർത്ഥമെന്നോടു ചൊല്ലുക.
സത്യം വിഭീഷണനായതു ഞാനെടോ !
സത്വമതേ പുനരെന്നതു കേട്ടവൻ
ചോദിച്ചിതാശരാധീശ്വരൻ തന്നോടു
ബോധമുണ്ടല്ലോ ഭവാനേറ്റമാകയാൽ
മേഘനാദാസ്ത്രങ്ങളേറ്റു മരിച്ചൊരു
ശാഖാമൃഗങ്ങളിൽ നമ്മുടെ മാരുതി
ജീവനോടേ പുനരെങ്ങാനുമാണ്ടെങ്കി–
ലാവതെല്ലാം തിരയേമമിനിയെടോ !
വാതാത്മജനിൽ വാത്സല്യമുണ്ടായതും ?

രാമസൗമിത്രി സുഗ്രീവാംഗദാദിക–
ളാമവരേവരിലും വിശേഷിച്ചു നീ
ചോദിത്തതെന്തു സമീരണപുത്രനേ ?
മോദിച്ചതെന്തവനെക്കുറിച്ചേറ്റവും ?
എങ്കിലോ കേൾക്ക നീ മരുതിയുണ്ടെങ്കിൽ
സങ്കടമില്ല മറ്റാർക്കുമറിഞ്ഞാലും
മാരുതപുത്രൻ മരിച്ചിതെന്നാകിൽ മ–
റ്റാരുമില്ലൊക്കെ മരിച്ചതിന്നൊക്കുമേ.
സാരസസംഭവപുത്ര വാക്യം കേട്ടു
മാരുതിയും ബഹുമാനിച്ചു സാദരം
ഞാനിതല്ലോ മരിച്ചീലെന്നവൻ കാല്ക്ക–
ലാമോദമുൾക്കൊണ്ടു വീണു വണങ്ങിനാൻ
ഗാഢമായാശ്ലേഷവും ചെയ്തു ജാംബവാൻ
കൂടെത്തലയിൽ മുകർന്നു ചൊല്ലീടിനാൻ :–

മേഘനാദാസ്ത്രങ്ങളേറ്റു മരിച്ചൊരു
ശാഖാമൃഗങ്ങളെയും പിന്നെ നമ്മുടെ
രാഘവന്മാരെയും ജീവിച്ചിരുത്തുവാ-
നാകുന്നവരാരുമില്ല നീയെന്നിയേ
പോകവേണം നീ ഹിമവാനെയും കട-
ന്നാകുലമറ്റു കൈലാസശൈലത്തൊളം
കൈലാസസന്നിധിയിങ്കലൃശഭാദ്രി-
മേലുണ്ടു ദിവ്യൗഷധങ്ങളറിക നീ.
നാലുണ്ടു ദിവ്യൗഷധങ്ങളവറ്റിനു
നാലിനും നാമങ്ങളും കേട്ടുകൊള്ളുക
മുമ്പിൽ വിശല്യകരണിയെന്നൊന്നെടോ
പിൻപു സന്താനകരണി മൂന്നാമതും
നല്ല സുവർണ്ണകരണി നാലാമതും
ചൊല്ലുവൻ ഞാൻ മൃതസഞ്ജീവനി സഖേ !
രണ്ടു ശ്രൃംഗങ്ങളുയർന്നു കാണാമവ-
രണ്ടിനും മദ്ധ്യേ മരുന്നുകൾ നില്പതും
ആദിത്യനോളം പ്രഭയുണ്ടു നാലിനും
വേദസ്വരൂപങ്ങളെന്നറിക നീ.
വാരാന്നിധിയും വനങ്ങൾ ശൈലങ്ങളും
ചാരുനദികളും രാജ്യങ്ങളു കട-
ന്നാരാൽ വരിക വരുന്നുകളും കൊണ്ടു
മാരുതനന്ദന ! പോക നീ വൈകാതെ.
ഇത്ഥം വിധിസുതൻ വാക്കുകൾ കേട്ടവൻ
ഭക്ത്യാ തൊഴുതു മഹേന്ദ്രമേറീടിനാൻ.
മേരുവിനോളം വളർന്നു ചമഞ്ഞവൻ
വാരാന്നിധിയും കുലപർവ്വതങ്ങളും
ലങ്കയും രാക്ഷസരും വിറയ്ക്കും വണ്ണം
ശങ്കാരഹിതം കരുത്തോടലറിനാൻ.
വായുവേഗേന കുതിച്ചുയർന്നംബരേ
പോയവൻ നീഹാരശൈലവും
വൈരിഞ്ചമണ്ഡവും ശങ്കരശൈലവും
നേരേ ധരാനദിയുമളകാപുരം പിന്നിട്ടു
മേരുഗിരിയുമൃഷാഭാദ്രിയും കണ്ടു
മാരുതി വിസ്മയപ്പെട്ടു നോക്കീടിനാൻ.

/കാലനേമിയുടെ പുറപ്പാട്/
മാരുതനന്ദനനൗഷധത്തിന്നങ്ങു
മാരുതവേഗേന പൊയതറിഞ്ഞൊരു
ചാരവരന്മാർ നിശാചരാധീശനോ-
ടാരുമറിയാതെ ചെന്നു ചൊല്ലീടിനാൻ.
ചാരവാക്യംകേട്ടു രാത്രിഞ്ചരാധിപൻ
പാരം വിചാരം കലർന്നു മരുവിനാൻ.
ചിന്താവശനായ് മുഹൂർത്തമിരുന്നള-
വന്തർഗൃഹത്തിങ്കൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു
രാത്രിയിലാരും സഹായവും കൂടാതെ

രാത്രിഞ്ചരാധിപൻ കാലനേമിഗ–ഹം
പ്രാപിച്ചളവതിവിസ്മയംപൂണ്ടവ–
നാപൂർണ്ണമോദം തൊഴുതു സന്ത്രസ്തനായ്
അർഘ്യാദികൾകൊണ്ടു പൂജിച്ചു ചോദിച്ചാ–
നർക്കോദയം വരുംമുമ്പേ ലഘുതരം.
ഇങ്ങെഴുന്നള്ളുവാനെന്തൊരു കാരണ–
മിങ്ങനെ മറ്റുള്ളകമ്പടികൂടാതെ ?
ദു:ഖനിപീഡിതനാകിയ രാവണ–
നക്കാലനേമിതന്നോടു ചൊല്ലീടിനാൻ :
ഇക്കാലവൈഭമെന്തു ചൊല്ലാവതു–
മൊക്കെ നിന്നോടു ചൊൽവാനത്ര വന്നതും
ശക്തിമാനാകിയ ലക്ഷ്മണനെന്നുടെ
ശക്തിയേറ്റാശു വീണിടിനാൻ ഭൂതലേ.
പിന്നെ വിരിഞ്ചാസ്ത്രമെയ്തു മമാത്മജൻ
മന്നവന്മാരെയും വാനരന്മാരെയും
കൊന്നു രണാങ്കണംതന്നിൽ വീഴ്ത്തീടിനാൻ.
വെന്നിപ്പറയുമടിപ്പിച്ചിതാത്മജൻ
ഇന്നു ജീവിപ്പിച്ചുകൊള്ളുവാൻ മാരുത–
നന്ദനനൗഷധത്തിനു പോയീടിനാൻ.
ചെന്നു വിഘ്നം വരുത്തേണമതിന്നു നീ.
നിന്നോടുപായവും ചൊല്ലാമതിന്നെടോ.
താപസനായ് ചെന്നു മാർഗ്ഗമദ്ധ്യേ പൂക്കു
പാപവിനാശനമായുള്ള വാക്കുകൾ
ചൊല്ലി മോഹിപ്പിച്ചു കാലവിളംബനം
വല്ലകണക്കിലും നീ വരുത്തീടണം.
താമസവാക്കുകൾ കേട്ടനേരം കാല–
നേമിയും രാവണൻതന്നോടു ചൊല്ലിനാൻ
സാമവേജ്ഞ ! സർവജ്ഞ ! ലങ്കേശ്വര
സാമമാമെന്നുടെ വാക്കു കേൾക്കേണമേ !
നിന്നെക്കുറിച്ചു മരിപ്പതിനിക്കാല–
മെന്നുള്ളിലേതും മടിയില്ല നിശ്ചയം.
മാരിചനെക്കണക്കേ മരിപ്പാൻ മന–
താരിലെനിക്കേതുമില്ലൊരു ചഞ്ചലം.
മക്കളും തമ്പിമാരും മരുമക്കളും
മക്കളുടെ നല്ല മക്കളും ഭൃത്യരും
ഒക്കെ മരിച്ചു നീ ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടു
ദു:ഖമൊഴിഞ്ഞെന്തൊരു ഫലമുള്ളതും ?
എന്തു രാജ്യംകൊണ്ടു പിന്നെയൊരു ഫല–
മെന്തു ഫലം തവ ജാനകിയെക്കൊണ്ടും ?
ഹന്ത ! ജഡാത്മകമായ ദേഹം കൊണ്ടു–
മെന്തുഫലം തവ ചിന്തിച്ചുകാൺകെടോ.
സീതയെ രാമനു കൊണ്ടക്കൊടുത്തു നീ
സോദരനായ്ക്കൊണ്ടു രാജ്യവും വൽകുക
കാനനംതന്നിൽ മുനിവേഷവും പൂണ്ടു
മാനസശുദ്ധിയോടു കൂടി നിത്യവും
പ്രത്യുഷസ്യുത്ഥായ ശുദ്ധതോയേ കുളി–

ച്ചത്യന്തഭക്തിയോടർക്കോദയം കണ്ടു
സന്ധ്യാനമസ്കാരവും ചെയ്തു ശീഘ്രമേ-
കാന്തേ സുഖാസനം പ്രാപിച്ചു തുഷ്ടനായ്
സർവവിഷയസംഗങ്ങളും കൈവിട്ടു
സർവേന്ദ്രിയങ്ങളും പ്രത്യാഹരിച്ചുടൻ
ആത്മനി കണ്ടുകണ്ടാത്മാനമാത്മനാ
സ്വാത്മോദയംകൊണ്ടു സർവലോകങ്ങളും
സ്ഥാവരജംഗമജാതികളായുള്ള
ദേവതിര്യക് മനുഷ്യാദിജന്തുക്കളും
ദേഹബുദ്ധീന്ദ്രീയാദ്യങ്ങളും നിത്യനാം
ദ്ഹി സർവത്തിനുമാധാരമെന്നതും
ആബ്രഹ്മസ്തംബപര്യന്തമായെന്തോന്നു
താൽപര്യമുൾക്കൊണ്ടു കണ്ടതും കേട്ടതും
ഒക്കെ പ്രകൃതിയെന്നത്രെ ചൊല്ലപ്പെടും
സൽഗുരുമായയെന്നും പറഞ്ഞീടുന്നു
ഇക്കണ്ട ലോകവൃക്ഷത്തിന്നനേകധാ
സർഗ്ഗസ്ഥിതിവിനാശങ്ങൾക്കു കാരണം
ലോഹിതശ്വേതകൃഷ്ണാദിമയങ്ങളാം
ദേഹങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കുന്നതും മായാ.
പുത്രഗണം കാമക്രോധാദികളെല്ലാം
പുത്രികളും തൃഷ്ണാഹിംസാദികളെടോ
തന്റെ ഗുണങ്ങളെക്കൊണ്ടു മോഹിപ്പിച്ചു
തന്റെ വശത്താക്കുമാത്മാവിനെയവൾ.
കർത്തൃത്വമോക്തൃത്വമുഖ്യഗുണങ്ങളെ
നിത്യമാത്മാവാകുമീശ്വരൻതങ്കലേ
ആരോപണംചെയ്തു തന്റെ വശത്താക്കി
നേരെ നിരന്തരം ക്രീഡിച്ചുകൊള്ളുന്നു.
ശുദ്ധനാത്മാപരനേകവളോടു
യുക്തനായ് വന്നു പുറത്തു കാണഉന്നിതു.
തന്നുടെയാത്മാവിനെത്താൻ മറക്കുന്നി-
തന്വഹം മായാഗുണവിമോഹത്തിനാൽ
ബോധസ്വരൂപിയായോരു ഗുരുവിനാൽ.
ബോധിതനായാൽ നിവൃത്തേന്ദ്രിയനുമായ്
കാണുന്നതിതാത്മാവിനെ സ്പഷ്ടമായ് സദാ
വേണുന്നതെല്ലാമവനു വന്നൂ തദാ.
ദുഷ്ട്വാ പ്രകൃതിഗുണങ്ങളോടാശു വേർ-
പെട്ടു ജീവന്മുക്തനായ് വരും ദേഹിയും.
നീയുമേവം സദാത്മാനം വിചാരിച്ചു
മായാഗുണങ്ങളിൽനിന്നു വിമുക്തനായ്
ആദ്യപ്രകൃതിവിമുക്തനാത്മാവിതി
ജ്ഞാത്വാ നിരസ്താശയാ ജിതകാമനായ്
ധ്യാനനിരതനായ് വാഴുകെന്നാൽ വരു-
മാനന്ദമേതും വികല്പമില്ലോർക്ക നീ.
ധ്യാനിപ്പതിന്നു സമർത്ഥനല്ലെങ്കിലോ
മാനസേ പാവനേ ഭക്തിപരവശേ
നിത്യം സഹുണനാം ദേവനെയാശ്രയി-

ച്ചത്യന്തശുദ്ധാ സ്വബുദ്ധ്യാ നിരന്തരം
ഹൃൽപത്മകർണ്ണികാമധ്യേ സുവർണ്ണപീ–
ഠോല്പലേ രത്നഗണാഞ്ചിതേ നിർമ്മലേ
ശ്ലക്ഷ്ണേ മൃദുതരേ സീതയാ സംസ്ഥിതം
ലക്ഷ്മണസേവിതം ബാണധനുർദ്ധരം
വീരാസനസ്ഥം വിശാലവിലോചന–
മൈരാവതീതുല്യപീതാംബരധരം
ഹാരകിരീടകേയൂരാംഗദാംഗുലി–
യോരുരത്നാഞ്ചികകുണ്ഡലനൂപുര–
ചാരുകടകകടിസൂത്രകൗസ്തുഭ
സാരസമാല്യവനമാലികാധരം
ശ്രീവത്സവക്ഷസം രാമം രമാവരം
ശ്രീവാസുദേവം മുകുന്ദം ജനാർദ്ദനം
സർവഹൃദിസ്ഥിതം സർവേശ്വരം പരം
സർവവന്ദ്യം ശരണാഗതവത്സലം
ഭക്ത്യാപരബ്രഹ്മയുക്തനായ് ധ്യാനിക്കിൽ
മുക്തനായ് വന്നുകൂടും ഭവാൻ നിർണ്ണയം.
തച്ചരിത്രം കേട്ടുകൊൾകയും ചൊൽകയു–
മുച്ചരിച്ചും രാമരാമേതി സന്തതം
ഇങ്ങനെ കാലം കഴിച്ചുകൊള്ളുന്നാകി–
ലെങ്ങനെ ജന്മങ്ങൾ പിന്നെയുണ്ടാകുന്നു ?
ജന്മജന്മാന്തരത്തിങ്കലുളളോരു
കല്മഷമൊക്കെ നശിച്ചുപോം നിശ്ചയം.
വൈരം വെടിഞ്ഞതിഭക്തിസംയുക്തനായി
ശ്രീരാമദേവനെത്തന്നെ ഭജിക്ക നീ.
ദേവം പരിപൂർണ്ണമേകം സദാ ഹൃദി
ഭാവിതം ഭാവരൂപം പുരുഷം പരം
നാമരൂപാദിഹീനം പുരാണം ശിവം
രാമദേവം ഭജിച്ചീടു നീ സന്തതം.
രാക്ഷസേന്ദ്രൻ കാലനേമി പറഞ്ഞോരു
വാക്കുകൾ പീയൂഷതുല്യങ്ങൾ കേൾക്കയാൽ
ക്രോധതാമ്രാക്ഷനായ് വാളുമായ് തൽഗളം
ഛേദിപ്പതിന്നൊരുമ്പെട്ടു ചൊല്ലീടിനാൻ.
രാക്ഷസരാജ ! ദുഷ്ടാത്മൻ ! മതി മതി
രൂക്ഷസ്വഭാവമിതുകൊണ്ടു കിം ഫലം ?
നിന്നുടെ ശാസനം ഞാനനുഷ്ഠിപ്പന
തെന്നുടെ സൽഗതിക്കെന്നു ധരിക്ക നീ.
സത്യസ്വരൂപത്തെ വഞ്ചിപ്പതിന്നു ഞാ–
നദ്യ സമുദ്യക്തനായേൻ മടിയാതെ.
എന്നു പറഞ്ഞു ഹിമാദ്രിപാർശ്വേ ഭൃശം
ചെന്നിരുന്നാൻ മുനിവേശമായ് തൽക്ഷണേ.
കാണായിതാശ്രമം മായാവിരചിതം
നാനാമുനിജനസേവിതമായതും.
ശിഷ്യജനപരിചാരകസംയുക്ത–
മൃഷ്യാശ്രമം കണ്ടു വായുതനയനും
ചിന്തിച്ചുനിന്നാനിവിടെയൊരാശ്രമ–

മെന്തുമൂലം പണ്ടു കണ്ടിട്ടുമില്ല ഞാൻ
മാർഗ്ഗവിഭ്രംശം വരികയോ കേവല–
മോർക്കണമെന്മനോവിഭ്രമല്ലല്ലീ ?
നാനാപ്രകാരവും താപസനെക്കണ്ടു
പാനീയപാനവുംചെയ്തു ദാഹം തീർത്തു
കാണാം മഹൗഷധം നില്ക്കുമത്യുന്നതം
ദ്രോണാചലം രഘുപുംഗവാനുഗ്രഹത്താൽ.
ഇത്ഥം നിരൂപിച്ചൊരുയോജനായതം
വിസ്താരമാണ്ട മായാശ്രമമശ്രമം
രംഭാപനസഖർജ്ജൂരകേരാമ്രാദി–
സമ്പൂർണ്ണമത്യച്ഛതോയവാപിയുതം
കാലനേമിത്രിയാമാചരനും തത്ര
ശാലയില്യതിക്കു സദസ്യാദികളോടും
ഇന്ദ്രയാഗം ദൃഢമാമ്മാറനുഷ്ഠിച്ചു
ചന്ദ്രചൂഡപ്രസാദം വരുത്തീടുവാൻ
ഭക്ത്യാ ശിവപൂജയും ചെയ്തു വാഴുന്ന
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനാം താപസശ്രേഷ്ഠനെ
വീണുനമസ്കാരവും ചെയ്തുടൻ ജഗൽ
പ്രാണതനയനുമിങ്ങനെ ചൊല്ലിനാൻ:
രാമദൂതോഹം ഹനൂമാനിതി മമ
നാമം പവനജനഞ്ജനാനന്ദനൻ
രാമകാര്യാർത്ഥമായ് ക്ഷീരാംബുരാശിക്കു
സമോദമിന്നു പോകുന്നു തപോനിധേ !
ദേഹരക്ഷാർത്ഥമിവിടേയ്ക്കു വന്നിതു
ദാഹം പൊറാഞ്ഞു തണ്ണീർ കുടിച്ചീടുവാൻ.
എങ്ങു ജലസ്ഥലമെന്നരുൾചെയ്യേണ–
മെങ്ങുമേ പാർക്കരുതെന്നെന്മമോഗതം.
മാരുതി ചൊന്നതു കേട്ടു നിശാചരൻ
കാരുണ്യഭാവം നടിച്ചു ചൊല്ലീടിനാൻ:
മാമകമായ കമണ്ഡലുസ്ഥം ജല–
മാമയം തീരുവോളം കുടിച്ചീടുക.
പക്വഫലങ്ങളും ഭക്ഷിച്ചനന്തരം
ദുഃഖം കളഞ്ഞുകുറഞ്ഞൊന്നുറങ്ങുക
ഏതും പരിഭ്രമിക്കേണ്ട ഭവാനിനി
ഭൂതവും ഭവ്യവും മേലിൽ ഭവിപ്പതും
ദിവ്യദൃശാ കണ്ടറിഞ്ഞിരിക്കുന്നിതു
സുവ്യക്തമായതുകൊണ്ടു ചൊല്ലീടുവാൻ.
വാനരന്മാരും സുമിത്രാതനയനും
മാനവവീരനിരീക്ഷിതരാകയാൽ
മോഹവും തീർന്നെഴുനീറ്റിതെല്ലാവരു–
മാഹവത്തിന്നൊരുമിച്ചു നിന്നീടിനാർ.
ഇത്ഥമാകർണ്യ ചൊന്നാൻ കുപിപുംഗവ–
നെത്രയും കാരുണ്യശാലിയല്ലോ ഭവാൻ.
പാരം പെരുതു മേ ദാഹമതുകൊണ്ടു
പോരാ കമണ്ഡലുസംസ്ഥിതമാം ജലം.
വായുതനയനേവം ചൊന്ന നേരത്തു

മായാവിരചിതനായ വടുവിനെ
തോയാകരം ചെന്നു കാട്ടിക്കൊടുക്കെന്നു
ഭയോ മുദാ കാലമേനിയും ചൊല്ലിനാൻ
നേത്രനിമിലനം ചെയ്തു പാനീയവും
പീത്വാ മമാന്തികം പ്രാപിക്ക സത്വരം
എന്നാൽ നിനക്കൗഷധം കണ്ടു കിട്ടുവാ-
നിന്നു നല്ലോരു മന്ത്രോപദേശം ചെയ്‌വൻ
എന്നതു കേട്ടു വിശ്വാസേന മരുതി-
ചെന്നാനയച്ച വടുവിനോടും മുദാ.
കണ്ണുമടച്ചു വാപീതടം പ്രാപിച്ചു
തണ്ണീർ കുടിപ്പാൻ തുടങ്ങും ദശാന്തരേ
വന്നു ഭയങ്കരിയായ മകുരിയു-
മുന്നതനായ മഹാകപിവീരനെ
തിന്നുകളവാനൊരുമ്പെട്ടനേരത്തു
കണ്ണു മിഴിച്ചു കപീന്ദ്രനും നോക്കിനാൻ.
വക്ത്രം പിളർന്നു കണ്ടോരു മകരിയെ
ഹസ്തങ്ങൾകൊണ്ടു പിളർന്നാൻ കവിവരൻ.
ദേഹമുപേക്ഷിച്ചു മേല്പോട്ടു പോയിതു
ദേഹിയും മിന്നൽപോലെ തദത്യത്ഭുതം.
ദിവ്യവിമാനദേശേ കണ്ടിതന്നേരം
ദിവ്യരൂപത്തോടു നാരീമണിയെയും.
ചേതോഹരാംഗിയാമപ്സരസ്ത്രീമണി
വാതാത്മജനോടു ചൊന്നാളതുനേരം.
നിന്നുടെ കാരുണ്യമുണ്ടാകയാലെനി-
ക്കിന്നു വന്നൂ ശാപമോക്ഷം കപിവര!
മുന്നമൊരപ്സരസ്ത്രീ ഞാനൊരു മുനി-
തന്നുടെ ശാപേന രാക്ഷസിയായതും
ധന്യമാലീതി മേ നാമം മഹാമതേ!
മാന്യനാം നീയിനിയൊന്നു ധരിക്കണം.
അത്ര പുണ്യാശ്രമേ നീ കണ്ട താപസൻ
നക്തഞ്ചരൻ കാലനേമി മഹാഖലൻ
രാവണപ്രേരിതനായ് വന്നിരുന്നവൻ
താവക മാർഗ്ഗവിഘ്നം വരുത്തീടുവാൻ
താപസവേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്നിതു
താപസദേവഭൂദേവാദി ഹിംസകൻ
ദുഷ്ടനെ വേഗം വധിച്ചുകളഞ്ഞിനി-
പ്പുഷ്ടമോദം ദ്രോണ പർവ്വതം പ്രാപിച്ചു
ദിവ്യൗഷധങ്ങളും കൊണ്ടങ്ങു ചെന്നിനി
ക്രവ്യാദവം ശമശേഷമൊടുക്കുക
ഞാനിനി ബ്രഹ്മ ലോകത്തിന് പോകുന്നു
വാനരവീര! കുശലം ഭവിക്ക തേ.
പോയാളിവണ്ണം പറഞ്ഞവൾ, മാരുതി
മായാവിയാം കാലനേമിതന്നന്തികേ
ചെന്നാ, നവനോട് ചൊന്നാനസുരനും:
വന്നീടുവാനിത്ര വൈകിയതെന്തെടോ?
കാലമിനിക്കളയാതെ വരിക നീ

മൂലമന്ത്രോപദേശം ചെയ്വനാശു ഞാൻ
ദക്ഷിണയും തന്നഭിവാദ്യവും ചെയ്ക
ദക്ഷനായ് വന്നുകൂടും ഭവാൻ നിർണ്ണയം
തൽക്ഷണേ മുഷ്ടിയും ബദ്ധ്വാ ദൃഢതരം
രക്ഷ:പ്രവരോത്തമാംഗേ കപി വരൻ
ഒന്നടിച്ചാനതുകൊണ്ടവനും തദാ
ചെന്നു പുക്കീടിനാൻ ധർമ്മരാജാലയം

/ദിവ്യൗഷധഫലം/
ക്ഷീരാർണ്ണവത്തെയും ദ്രോണാചലത്തെയും
മാരുതി കണ്ടു വണങ്ങി നോക്കും വിധൗ
ഔഷാധാവാസാമൃഷഭദ്രിയും കണ്ടി–
തൗഷധമൊന്നുമേ കണ്ടതുമില്ലല്ലോ.
കാണാഞ്ഞു കോപിച്ചു പർവ്വതത്തെപ്പറ്റി
ച്ചേണാങ്കബിംബംകണക്കെപ്പിടിച്ചവൻ
കൊണ്ടുവന്നൻപോടു രാഘവൻ മുമ്പിൽ വ–
ച്ചിണ്ടൽ തീർത്തീടിനാൻ വമ്പടയ്ക്കന്നേരം
കൊണ്ടൽ നേർവർണ്ണനും പ്രീതി പൂണ്ടാൻ നീല–
കണ്ഠനുമാനന്ദമായ് വന്നിതേറ്റവും
ഔഷധത്തിൻ കാറ്റു തട്ടിയ നേരത്തു
ദോഷമകന്നെഴുന്നേറ്റിതെല്ലാവരും
മുന്നമിരുന്നവണ്ണംതന്നെയാക്കണ–
മിന്നുതന്നെ ശൈലമില്ലൊരു സംശയം
അല്ലായ്കിലെങ്ങനെ രാത്രിഞ്ചരബലം
കൊല്ലുന്നി തെന്നരുൾചെയ്തോരനന്തരം
കുന്നുമെടുത്തുയർന്നാൻ കപിപുംഗവൻ
വന്നാനരനിമിഷംകൊണ്ടു പിന്നെയും
യുദ്ധേ മരിച്ച നിശാചരന്മാരുടൽ
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനിയോഗേന രാക്ഷസർ
വാരാന്നിധിയിലിട്ടീടിനാ, രെന്നതു–
കാരണം ജീവിച്ചതില്ല രക്ഷോഗുണം

/മേഘനാദവധം/
രാഘവന്മാരും മഹാകപിവീരരും
ശോകമകന്നു തെളിഞ്ഞുവാഴുംവിധൗ
മർക്കടനായകന്മാരോടു ചൊല്ലിനാ–
നർക്കതനയനുമംഗദനും തദാ:
നിൽക്കരുതാരും പുറത്തിനി വാനര–
രൊക്കെക്കടക്ക മുറിക്ക മതിലുകൾ
വയ്ക്ക ഗൃഹങ്ങളിലൊക്കവേ കൊള്ളിയും
വൃക്ഷങ്ങളൊക്കെ മുറിക്ക തെരുതെരെ
കൂപ തടാകങ്ങൾ തൂർക്ക കിടങ്ങുകൾ
ഗോപുരദ്വാരാവധി നിരത്തീടുക
മിക്കതുമൊക്കെയൊടുങ്ങി നിശാചര–
രുൾക്കരുത്തുള്ളവരിന്നുമുണ്ടെങ്കിലോ
വെന്തപൊറഞ്ഞാൽ പുറത്തു പുറപ്പെടു–

മന്തകൻ വീട്ടിന്നയയ്ക്കാമനുക്ഷണം.
എന്നതു കേട്ടവർ കൊള്ളിയും കയ്കൊണ്ടു
ചെന്നു തെരുതെരെ വച്ചുതുടങ്ങിനാർ
പ്രാസാദഗോപുരഹർമ്മ്യഗേഹങ്ങളും
കാസീസകാഞ്ചനരൂപ്യതാമ്രങ്ങളും
ആയുധശാലകളാഭരണങ്ങളു–
മായതനങ്ങളുംമജ്ജനശാലയും
വാരണവൃന്ദവും വാജി സമൂഹവും
തേരുകളും വെന്തുവെന്തു വീണീടുന്നു.
സ്വർഗ്ഗലോകത്തോളമെത്തി ദഹനനും
ശക്രനോടങ്ങറിയിപ്പാനനാകുലം
മാരുതി ചുട്ടതിലേറെ നന്നായ് ചമ–
ച്ചോരു ലങ്കാപുരം ഭൂതിയായ് വന്നിതു
രാത്രിഞ്ചരസ്ത്രീകൾ വെന്തലറിപ്പാഞ്ഞു–
മാർത്തിമുഴുത്തു തെരുതെരെച്ചാകയും
മാർത്താണ്ഡഗോത്രജനാകിയ രാഘവൻ
കൂർത്തുമൂർത്തുള്ള ശരങ്ങൾ പൊഴിക്കയും
ഗോത്രീരിജിത്തും ജയിച്ചതുമെത്രയും
പാർത്തോളമത്ഭുതമെന്നു പറകയും
രാത്രിഞ്ചരന്മാർ നിലവിളഘോഷവും
രാത്രഞ്ചരസ്ത്രീകൾ കേഴുന്നഘോഷവും
വാനരന്മാർ നിന്നലറുന്ന ഘോഷവും
മാനവേന്ദ്രൻധനുർജ്ജ്യാനാദഘോഷവും
ആനകൾ വെന്തലറീടുന്ന ഘോഷവും
ദീനതപൂണ്ട തുരഗങ്ങൾനാദവും
സന്തതം തിങ്ങി മുഴങ്ങിച്ചമഞ്ഞിതു
ചിന്തമുഴുത്തു ദശാനനവീരനും
കുംഭകർണ്ണാത്മജന്മാരിൽ മുമ്പുള്ളൊരു
കുഭനോടാശു നീ പോകെന്നു ചൊല്ലിനാൻ
തമ്പിയായുള്ള നികുംഭനുമന്നേരം
മുമ്പിൽ ഞാനെന്നു മുതിർന്നു പുറപ്പെട്ടാൻ
കമ്പനൻ താനും പ്രജംഘനുമെത്രയും
വൻപുള്ള യൂപാക്ഷനും ശോണിതാക്ഷനും
വൻപടയോടും പുറപ്പെട്ടു ചെന്നള–
വിമ്പം കലർന്നടുത്താർ കപിവീരരും
രാത്രിയിലാർത്തങ്ങടുത്തു പൊരുതൊരു
രാത്രിഞ്ചരന്മാർ തെരുതെരെ ചാകയും
കൂർത്ത ശാസ്ത്രാസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു കപികളും
ഗാത്രങ്ങൾ ഭേദിച്ചു ധാത്രിയിൽ വീഴ്കയും
ഏറ്റുപിടിച്ചുമടിച്ചുമിടിച്ചു മ–
ങ്ങേറ്റം കടിച്ചും പൊടിച്ചും പരസ്പരം
ചീറ്റം മുഴുത്തു പറിച്ചും മരാമരം
തോറ്റുപോകായ്കെന്നു ചൊല്ലിയടുക്കയും
വാനരരാക്ഷസന്മാർ പൊരുതാരഭി–
മാനം നടിച്ചും ത്യജിച്ചും കളേബരം.
നാലഞ്ചുനാഴികനേരം പൊരുതപ്പോൾ

കാലപുരിപുക്കിതേറ്റ രക്ഷോഗണം.
കമ്പനൻ വൻപോടടുത്താനതു നേര–
മമ്പുകൊണ്ടേറ്റമകന്നു കപികളും
കമ്പം കലർന്നൊഴിച്ചാരതു കണ്ടഥ
ജംഭാരിനന്ദനപുത്രനും കോപിച്ചു
കമ്പനൻ തന്നെ വധിച്ചോരനന്തരം
പിമ്പേ തുടർന്നങ്ങടുത്താൻ പ്രജംഘനും
യൂപാക്ഷനും തഥാ ശോണിത നേത്രനും
കോപിച്ചടുത്താരതുനേരമംഗദൻ
കൗണപന്മാർ മൂവരോടും പൊരുതതി–
ക്ഷീണനായ് വന്നിതു ബാലി തനയനും.
മൈന്ദനുമാശു വിവിദനുമായ്ത്തത്ര
മന്ദേതരം വന്നടുത്താരതുനേരം
കൊന്നാൻ പ്രജംഘനെത്താരേയനുമഥ
പിന്നെയവ്വണ്ണം വിവദൻമഹാബലൻ
കൊന്നിതു ശോണിതനേത്രനെയുമഥ
മൈന്ദനും യൂപാക്ഷനെക്കൊന്നു വീഴ്ത്തിനാൻ
നക്തഞ്ചരവരന്മാരവർ നാല് വരും
മൃത്യുപുരം പ്രവേശിച്ചോരനന്തരം
കുംഭനണഞ്ഞു ശരംപൊഴിച്ചീടിനാൻ
വമ്പരാം വാനരന്മാരൊക്കെ മണ്ടിനാർ
സുഗ്രീവനും തേരിലാമ്മാറു ചാടി വീ–
ണുഗ്രതയോടവൻ വിൽകളഞ്ഞീടിനാൻ
മുഷ്ടിയുദ്ധം ചെയ്ത നേരത്തു കുംഭനെ–
പ്പെട്ടെന്നെടുത്തെറിഞ്ഞീടിനാനബ്ധിയിൽ
വാരാന്നിധിയും കലക്കിമറിച്ചതി–
ഘോരനാം കുംഭൻ കരേറി വന്നീടിനാൻ
സൂര്യാത്മജനുമതു കണ്ടു കോപിച്ചു
സൂര്യാത്മജാലയത്തിന്നയച്ചീടിനാൻ
സുഗ്രീവനഗ്രജനെക്കൊന്നനേരമ–
ത്യുഗ്രൻ നികുംഭൻ പരിഘവുമായുടൻ
സംഹാരരുദ്രനെപ്പോലെ രണാജിരേ
സിംഹനാദം ചെയ്തടുത്താനതുനേരം
സുഗ്രീവനെപ്പിന്നിലിട്ടു വാതാത്മജ–
നഗ്രേ ചെറുത്താൻ നികുംഭനെത്തൽക്ഷണേ.
മാരുതിമാറിലടിച്ചാൻ നികുംഭനും
പാരിൽ നുറുങ്ങി വീണൂതൽപരിഘവും
ഉത്തമാംഗത്തെപ്പറിച്ചെറിഞ്ഞാനതി–
ക്രൂദ്ധനായോരു ജഗൽ പ്രാണപുത്രനും
പേടിച്ചുമണ്ടിനാർ ശേഷിച്ചരാക്ഷസർ
കൂടെത്തുടർന്നടുത്താർ കപിവീരരും
ലങ്കയിൽ പുക്കടച്ചാരവരും ചെന്നു
ലങ്കേശനോടറിയിച്ചാരവസ്ഥകൾ.
കുംഭാദികൾ മരിച്ചോരു ദന്തം കേട്ടു
ജംഭാരി വൈരിയും ഭീതിപൂണ്ടീടിനാൻ
പിന്നെഖരാത്മജനാം മകരാക്ഷനോ–

ടന്യൂനകോപേന ചൊന്നാൻ ദശാനനൻ
ചെന്നു നീ രാമാദികളെജ്ജയിച്ചിങ്ങു
വന്നീടുകെ ന്നനേരം മകരാക്ഷനും
തന്നുടെ സൈന്യസമേതം പുറപ്പെട്ടു
സന്നാഹമോടുമടുത്തു രണാങ്കണേ.
പന്നഗതുല്യങ്ങളായ ശരങ്ങളെ
വഹ്നീകീലാകാരമായ് ചൊരിഞ്ഞീടിനാൻ
നിന്നുകൂടാഞ്ഞു ഭയപ്പെട്ടു വാനരൻ
ചെന്നഭയം തരികെന്നു രാമാന്തികേ
നിന്നു പറഞ്ഞതു കേട്ടളവേ രാമ–
ചന്ദ്രനും വില്ലും കുഴിയെക്കുലച്ചുടൻ
വില്ലാളികളിൽമുമ്പുളളവൻ തന്നോടു
നില്ലെന്നണഞ്ഞു ബാണങ്ങൾ തൂകീടിനാൻ
ഒന്നിനൊന്നൊപ്പമെയ്താൻ മകരാക്ഷനും
ഭിന്നമായീ ശരീരം കമലാക്ഷനും
അന്യോന്യമൊപ്പം പൊരുതുനിൽക്കന്നേര–
മൊന്നു തളർന്നു ചമഞ്ഞു ഖരാത്മജൻ
അപ്പോൾ കൊടിയും കുടയും കുതിരയും
തൽപാണിതന്നിലിരുന്നൊരു ചാപവും
തേരും പൊടിപെടുത്താനെയ്തു രാഘവൻ
സാരഥി തന്നെയും കൊന്നാനതുനേരം
പരിലമ്മാറു ചാടിശ്ശൂലവുംകൊണ്ടു
പാരമടുത്ത മകരാക്ഷനെത്തദാ
പാവകാസ്ത്രംകൊണ്ടു കണ്ഠവും ഛേദിച്ചു
ദേവകൾക്കാപത്തുമൊട്ടു തീർത്തീടിനാൻ
രാവണിതാനതറിഞ്ഞു കോപിച്ചു വ–
ന്നേവരെയും പൊരുതാശു പുറത്താക്കി
രാവണനോടറിയിച്ചാനതു കേട്ടു
ദേവകുലാന്തകനാകിയ രാവണൻ
ഈരേഴുലോകം നടുങ്ങുംപടി പരി–
ചാരകന്മാരോടുകൂടിപ്പുറപ്പെട്ടാൻ
അപ്പോളതുകണ്ടു മേഘനിനാദനും
തൽപാദയുഗ്മം പണിഞ്ഞു ചൊല്ലീടിനാൻ
ഇപ്പോളടിയനരികളെ നിഗ്രഹി–
ച്ചുൾപ്പൂവിലുണ്ടായ സങ്കടം പോക്കുവാൻ
അന്തഃപുരം പുക്കിരുന്നരുളീടുക
സന്താപമുണ്ടാകരുതിതുകാരണം
ഇത്ഥം പറഞ്ഞു പിതാവിനെ വന്ദിച്ചു
വൃത്രാരിജിത്തും പുറപ്പെട്ടു പോരിനായ്
യുദ്ധോദ്യമം കണ്ടു സൗമിത്രി ചെന്നു കാ–
കുൽസ്ഥനോടിത്ഥമുണർത്തിച്ചരുളിനാൻ
നിത്യം മറഞ്ഞുനിന്നിങ്ങനെ രാവണ–
പുത്രൻ കപിവരന്മാരെയും നമ്മെയും
അസ്ത്രങ്ങളെയ്തുടനന്തം വരുത്തുന്ന–
തെത്രനാളേക്കു പൊറുക്കണമിങ്ങനെ?
ബ്രഹ്മാസ്ത്രമെയ്തു നിശാചരന്മാർകുല–

മുന്മൂലനാശം വരുത്തുക സത്വരം
സൗമിത്രി ചൊന്ന വാക്കിങ്ങനെ കേട്ടഥ
രാമഭദ്രസ്വാമി താനുമരുൾ ചെയ്തു
ആയോധനത്തിങ്കലോടുന്നവരോടു-
മായുധം പോയവരോടും വിശേഷിച്ചു
നേരേ വരാതവരോടും, ഭയംപൂണ്ടു
പാദാന്തികേ വന്നു വീഴുന്നവരോടും
പൈതാമഹാസ്ത്രം പ്രയോഗിക്കരുതെടോ!
പാതകമുണ്ടാമതല്ലായ്കിലേവനും
ഞാനിവനോട് പോർ ചെയ്വനെല്ലാവരും
ദീനതയെന്നിയേ കണ്ടുനിന്നീടുവിൻ
എന്നരുൾ ചെയ്തു വില്ലും കുലച്ചന്തികേ
സന്നദ്ധനായതു കണ്ടൊരു രാവണി
തൽക്ഷണേ ചിന്തിച്ചു കല്പ്പിച്ചു ലങ്കയിൽ-
പ്പുക്കു മായാസീതയെത്തേരിൽ വച്ചുടൻ
പശ്ചിമഗോപുരത്തൂടെ പുറപ്പെട്ടു
നിശ്ചലനായ് നിന്ന നേരം കപികളും
തേരിൽ മായാസീതയെക്കണ്ടു ദു:ഖിച്ചു
മാരുതി താനും പരവശനായിതു
വാനരവീരരെല്ലാവരും കാണവേ
ജാനകീ ദേവിയെ വെട്ടിനാൻ നിർദ്ദയം
അയ്യോ! വിഭോ! രാമരാമേ തി വാവിട്ടു
മയ്യൽ മിഴിയാൽ മുറവിളിച്ചീടിനാൾ.
ചോരയും പാരിൽ പരന്നിതതു കണ്ടു.
മാരുതി ജാനകിയെന്നു തേറീടിനാൻ
ശോഭയില്ലേതും നമുക്കിനി യുദ്ധത്തി-
നാൽപത്തിതിൽപരമെന്തുളളതീശ്വര!
നാമിനി വാങ്ങുക സീതാവധം മമ
സ്വാമി തന്നോടുണർത്തിപ്പാൻ കപികളെ!
ശാഖാമൃഗാദിപന്മാരേയും വാങ്ങിച്ചു
ശോകാതുരനായ മാരുത നന്ദനൻ
ചെല്ലുന്നതു കണ്ടു രാഘവനും തദാ
ചൊല്ലിനാൻ ജാംബവാൻ തന്നോടു സാകുലം:
മാരുതിയെന്തുകൊണ്ടിങ്ങോട്ടു പോന്നിതു!
പോരിൽ പുറംതിരിഞ്ഞീടുമാറില്ലവൻ
നീ കൂടെയങ്ങു ചെന്നീടുക സത്വരം
ലോകേശ നന്ദന! പാർക്കരുതേതുമേ
ഇത്ഥമാകർണ്യ വിധി സുതനും കപി-
സത്തമന്മാരുമായ് ചെന്നു ലഘുതരം
എന്തുകൊണ്ടിങ്ങു വാങ്ങിപ്പോന്നിതു ഭവാൻ?
ബന്ധമെന്ത, ങ്ങോട്ടുതന്നെ നടക്ക നീ
എന്നനേരം മാരുതാത്മജൻ ചൊല്ലിനാ-
നിന്നു പേടിച്ചു വാങ്ങീടുകയല്ല ഞാൻ
ഉണ്ടൊരവസ്ഥയുണ്ടായിട്ട, തിപ്പോഴേ
ചെന്നു ജഗൽ സ്വാമിയോടുണർത്തിക്കണം
പോരിക നീയുമിങ്ങോട്ടിനി യെന്നുടൻ

മാരുതി ചൊന്നതു കേട്ട, വൻതാനുമായ്
ചെന്നു തൊഴുതുണർത്തിച്ചിതു മൈഥിലി–
തന്നുടെ നാശവൃത്താന്തമെപ്പേരുമേ.
ഭൂമിയിൽ വീണു മോഹിച്ചു രഘൂത്തമൻ
സൗമിത്രി താനുമന്നേരം തിരുമടി
ചെന്നു മടിയിലെടുത്തു ചേർത്തീടിനാൻ,
മന്നവൻതൻ പദമഞ്ജനാപുത്രനും
ഉത്സംഗസീമനി ചേർത്താനതു കണ്ടു
നിസ്സംജ്ഞരായൊക്കെ നിന്നൂ കപികളും
ദു:ഖം കെടുപ്പതിനായുള്ള വാക്കുക–
ളൊക്കെപ്പറഞ്ഞു തുടങ്ങീ കുമാരനും
എന്തൊരു ഘോഷമുണ്ടായതെന്നാത്മനീ
ചിന്തിച്ചവിടേക്കു വന്നു, വിഭീഷണൻ
ചോദിച്ചനേരം കുമാരൻ പറഞ്ഞിതു
മാതിരിശ്വാത്മജൻ ചൊന്ന വൃത്താന്തങ്ങൾ
കയ്യിണ കൊട്ടിച്ചിരിച്ചു വിഭീഷിണ–
നയ്യോ! കുരങ്ങന്മാരെന്തറിഞ്ഞു വിഭോ!
ലോകേശ്വരിയായ ദേവിയെക്കൊല്ലുവാൻ
ലോകത്രയത്തിങ്കലാരുമുണ്ടായ് വരാ
മായാനിപുണനാംമേഘനിനാദനി–
ക്കാര്യമനുഷ്ഠിച്ചതെന്തിനെന്നാശു കേൾ
മർക്കടന്മാർ ചെന്നുപദ്രവിച്ചീടാതെ
തക്കത്തിലാശു നികുംഭിലയിൽ ചെന്നു
പുക്കുടൻ തന്നുടെ ഹോമം കഴിപ്പതി–
നായ്ക്കൊണ്ടു കണ്ടോരുപായമത്യത്ഭുതം
ചെന്നിനി ഹോമം മുടക്കേണ മല്ലായ്കി–
ലെന്നുമവനെ വധിക്കരുതാർക്കുമേ
രാഘവ! സ്വാമിൻ! ജയജയ മാനസ–
വ്യാകുലം തീർന്നെഴുന്നേല്ക്ക ദയാനിധേ!
ലക്ഷ്മണനുമടിയനും കപികുല–
മുഖ്യപ്രവരരുമായിട്ടുപോകണം
ഓർത്തുകാലം കളഞ്ഞീടരുതേതുമേ
യാത്രയയ്ക്കേണ മെന്നു വിഭീഷണൻ
ചൊന്നതു കേട്ടളവാലസ്യവും തീർന്നു
മന്നവൻ പോവാനനുജ്ഞ നൽകീടിനാൻ
വസ്തു വൃത്താന്തങ്ങളെല്ലാം ധരിച്ച നേ–
രത്തു കൃതാർത്ഥനായ് ശ്രീരാമഭദ്രനും
സോദരൻതന്നെയും രാക്ഷസപുംഗവ–
സോദരൻ തന്നെയും വാനരന്മാരെയും
ചെന്നു ദശഗ്രീവനന്ദനൻ തന്നെയും
കൊന്നു വരികെന്നനുഗ്രഹം നൽകിനാൻ
ലക്ഷ്മണനോടു മഹാകപിസേനയും
രക്ഷോവരനും നടന്നാരതുനേരം
മൈന്ദൻ വിവിദൻ സുഷേണൻ നളൻ നീല–
നിന്ദ്രാത്മജാത്മജൻ കേസരി താരനും
ശൂരൻ വൃഷഭൻ ശരഭൻ വിനതനും

വീരൻ പ്രമാഥി ശതബലി ജാംബവാൻ
വാതാത്മജൻ വേദദർശി വിശാലനും
ജ്യോതിർമ്മുഖൻ സുമുഖൻ ബലിപുംഗവൻ
ശ്വേതൻ, ദധിമുഖനഗ്നിമുഖൻ ഗജൻ
മേദൂരൻ ധൂമ്രൻ ഗവയൻ ഗവാക്ഷനും
മറ്റുമിത്യാദി ചൊല്ലുളള കപികളും
മറ്റും നടന്നിതു ലക്ഷമണൻ തന്നോടും
മുന്നിൽ നടന്നു വിഭീഷണൻ താനുമായ്
ചെന്നു നികുംഭിലപുക്കു നിറഞ്ഞിതു
നക്തഞ്ചരവരന്മാരെച്ചുഴലവേ
നിർത്തി ഹോമം തുടങ്ങീടിനാൻ രാവണി
കല്ലും മലയും മരവുമെടുത്തുകൊ–
ണ്ടെല്ലാവരുമായടുത്തു കപികളും
എറ്റുമേറും കൊണ്ടുവീണു തുടങ്ങിനാ–
രറ്റമില്ലാതോരോ രാക്ഷസ വീരരും
മുറ്റുകയില്ല ഹോമം നമുക്കിങ്ങിനി–
പ്പറ്റലരെച്ചെറ്റകറ്റിയൊഴിഞ്ഞെന്നു
കൽപ്പിച്ചു രാവണി വില്ലും ശരങ്ങളും
കെൽപ്പോടെടുത്തു പോരിന്നടുത്തീടിനാൻ
മുമ്പിൽ വേഗം പൂണ്ടടുക്കുന്ന മാരുത–
സംഭവൻതന്നെത്തടുത്തു നിർത്തീടിനാൻ
വന്നു നികുംഭിലയാൽത്തറമേലേറി
നിന്നും ദശാനനപുത്രനുമന്നേരം
കണ്ടു വിഭീഷണൻ സൗമിത്രി തന്നോടു
കുണ്ഠതതീർത്തു പറഞ്ഞു തുടങ്ങിനാൻ
വീര! കഴിഞ്ഞീല ഹോമമിവനെങ്കിൽ
നേരെ വെളിച്ചത്തുകണ്ടുകൂടാ ദൃഢം
മാരുത നന്ദനൻതന്നോടു കോപിച്ചു
നേരിട്ടു വന്നതു കണ്ടതില്ലേ ഭവാൻ?
മൃത്യുസമയമടുത്തിതിവന്നിനി
യുദ്ധം തുടങ്ങുക വൈകരുതേതുമേ
ഇത്ഥം വിഭീഷണൻ ചൊന്ന നേരത്തു സൗ–
മിത്രിയുമസ്ത്രശസ്ത്രങ്ങൾ തൂകീടിനാൻ
പ്രത്യസ്ത്രശസ്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ടു തടുത്തിന്ദ്ര–
ജിത്തുമത്യർത്ഥ മസ്ത്രങ്ങളെയ്തീടിനാൻ
അപ്പോൾ കഴുത്തിലെടുത്തു മരുൽസുത–
നുൽപ്പന്നമോദം കുമാരനെസ്സാദരം.
ലക്ഷ്മണപാർശ്വേ വിഭീക്ഷണനെക്കണ്ടു
തൽക്ഷണം ചൊന്നാൻ ദശാനനപുത്രനും
രാക്ഷസജാതിയിൽ വന്നു പിറന്ന നീ
സാക്ഷാൽ പിതൃവ്യനല്ലോ മമ കേവലം
പുത്രമിത്രദി വർഗ്ഗത്തെയൊടുക്കുവാൻ
ശത്രുജനത്തിനു ഭൃത്യനായിങ്ങനെ
നിത്യവും വേലചെയ്യുന്നതോർത്തീടിനാ–
ലെത്രയും നന്നുനന്നെന്നതേ ചൊല്ലാവൂ
ഗോത്രവിനാശം വരുത്തും ജനങ്ങൾക്കു

പാർത്തുകണ്ടോളം ഗതിയില്ല നിർണ്ണയം.
ഊർദ്ധ്വലോക പ്രാപ്തി സന്തതി കൊണ്ടത്രേ
സാദ്ധ്യമാകുന്നതെന്നല്ലോ ബുധമതം
ശാസ്ത്രജ്ഞനാം നീ കുലത്തെയൊടുക്കുവാ–
നാസ്ഥയാ വേലചെയ്യുന്നതുമത്ഭുതം
എന്നതുകേട്ടു വിഭീഷണൻ ചൊല്ലിനാൻ
നന്നു നീയും നിൻപിതാവുമറിക നീ
വംശം മുടിക്കുന്നതിനു നീയേതുമേ
സംശയമില്ല വിചാരിക്ക മാനസേ
വംശത്തെ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുവനിന്നു ഞാ–
നംശുമാലി കുലനായകാനുഗ്രഹാൽ
ഇങ്ങനെ തമ്മിൽ പറഞ്ഞു നിൽക്കുന്നേരം
മങ്ങാതെ ബാണങ്ങൾ തൂകി കുമാരനും
എല്ലാമതെയ്തു മുറിച്ചുകളഞ്ഞഥ
ചൊല്ലിനാനാശു സൌമിത്രി തന്നോടവൻ
രണ്ടുദിനം മമ ബാഹു പരാക്രമം
കണ്ടതില്ലേ നീ കുമാര വിശേഷിച്ചും?
കണ്ടുകൊൾകല്ലായ്കിലിന്നു ഞാൻ നിന്നുടൽ–
കൊണ്ടു ജന്തുക്കൾക്കു ഭക്ഷണമേകുവാൻ
ഇത്ഥംപറഞ്ഞേഴു ബാണങ്ങൾകൊണ്ടു സൗ–
മിത്രിയുടെയുടൽ കീറിനാനേറ്റവും.
പത്തുബാണം വായു പുത്രനെയേൽപ്പിച്ചു
സത്വരം പിന്നെ വിഭീഷണൻതന്നെയും
നൂറു ശരമെയ്തു വാനരവീരരു–
മേറെ മുറിഞ്ഞു വശംകെട്ടു വാങ്ങിനാർ
തൽക്ഷണേ ബാണം മഴപൊഴിയുംവണ്ണം
ലക്ഷ്മണൻ തൂകിനാൻ ശക്രാരിമേനിമേൽ
വൃത്രാരിജിത്തും ശരസഹസ്രേണ സൗ–
മിത്രി കവചം നുറുക്കിയിട്ടീടിനാൻ
രക്താഭിഷിക്തശരീരികളായിതു
നക്തഞ്ചരനും സുമിത്രാതനയനും
പാരമടുത്തഞ്ചുബാണം പ്രയോഗിച്ചു
തേരുംപൊടിച്ചു കുതിരകളെക്കൊന്നു
സാരഥി തന്റെ തലയും മുറിച്ചതി–
സാരമായോരു വില്ലും മുറിച്ചീടിനാൻ
മന്നവൻ പംക്തി കണ്ഠാത്മജനന്നേരം
ഊറ്റമായോരു വില്ലും കുഴിയെക്കുല–
ച്ചേറ്റമടുത്തു ബാണങ്ങൾ തൂകീടിനാൻ
സത്വരം ലങ്കയിൽ പുക്കു തേരും പൂട്ടി
വിദ്രുതം വന്നിതു രാവണപുത്രനും
ആരുമറിഞ്ഞീല പോയതും വന്നതും
നാരദൻതാനും പ്രശംസിച്ചിതന്നേരം
ഘോരമായുണ്ടായ സംഗരം കണ്ടൊരു
സാരസസംഭവനാദികൾ ചൊല്ലിനാർ
പണ്ടുലോകത്തിങ്കലിങ്ങനെയുള്ള പോ–
രുണ്ടായതില്ലിനിയുണ്ടാകയുമില്ല

കണ്ടാലു മീദൃശ്യംവീരപുരുഷന്മാ–
രുണ്ടോ ജഗത്തിങ്കൽ മറ്റിവരെപ്പോലെ.
ഇത്ഥം പലരും പ്രശംസിച്ചു നിൽപ്പതിൻ–
മദ്ധ്യേ ദിവസത്രയം കഴിഞ്ഞൂ ഭൃശം
വാസരം മൂന്നു കഴിഞ്ഞോരനന്തരം
വാസവദൈവതമസ്ത്രം കുമാരനും
ലാഘവം ചേർന്നു കരേണ സംബന്ധിച്ചു
രാഘവൻ തൻ പദാംഭോരുഹം മാനസേ
ചിന്തിച്ചുറപ്പിച്ചയച്ചാനതു ചെന്നു
പംക്തി കണ്ഠാത്മജൻ കണ്ഠവും ഛേദിച്ചു
സിന്ധുജലത്തിൽ മുഴുതി വിശുദ്ധമാ–
യന്തരാ തൂണിയിൽ വന്നു പൂക്കു ശരം.
ഭൂമിയിൽ വീണിതു രാവണിതന്നുട–
ലാമയം തീർന്നിതു ലോകത്രയത്തിനും
സഷ്ടന്തുമാനസന്മാരായ ദേവകൾ
സന്തതം സൗമിത്രിയെ സ്തുതിച്ചീടിനാർ
പുഷ്പങ്ങളും വരിഷിച്ചാരുടനുട–
നപ്സര സ്ത്രീകളും നൃത്തം തുടങ്ങിനാർ
നേത്രങ്ങളായിരവും വിളങ്ങീ തദാ
ഗോത്രാരിതാനും പ്രസാദിച്ചിതേറ്റവും
താപമകന്നു പുകഴ്ന്നുതുടങ്ങിനാർ
താപസന്മാരും ഗഗനചരന്മാരും
ദുന്ദുഭി നാദവും ഘോഷിച്ചിതേറ്റമാ–
നന്ദിച്ചിതാശു വിരിഞ്ചനുമന്നേരം
ശങ്കാവിഹീനം ചെറുഞാണൊലിയിട്ടു
ശംഖുംവിളിച്ചുടൻ സിംഹനാദം ചെയ്തു
വാനരന്മാരുമായ് വേഗേന സൗമിത്രി
മാനവേന്ദ്രൻ ചരണാംബുജം കൂപ്പിനാൻ
ഗാഢാമായാലിംഗനംചെയ്തു രാഘവ–
നൂഢമോദം മുകർന്നീടിനാൻ മൂർദ്ധനി
ലക്ഷമണനോടു ചിരിച്ചരുളി ചെയ്തു
ദുഷ്ക്കരമെത്രയും നീ ചെയ്ത കാരിയം
രാവണി യുദ്ധേ മരിച്ചതു കാരണം
രാവണൻ താനും മരിച്ചാനറിക നീ
ക്രൂദ്ധനായ് നമ്മോടു യുദ്ധത്തിനായ് വരും
പുത്രശോകത്താലിനി ദശഗ്രീവനും.

/രാവണവിലാപം/
ഇത്ഥമന്യോന്യം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നേരം
പുത്രൻ മരിച്ചതു കേട്ടൊരു രാവണൻ
വീണിതു ഭൂമിയിൽ മോഹം കലർന്നതി–
ക്ഷീണനായ് പിന്നെ വിലാപം തുടങ്ങിനാൻ:
ഹാ ഹാ കുമാര! മണ്ഡോദരീനന്ദന!
ഹാ ഹാ സുകുമാര! വീര! മനോഹര!
മൽക്കർമ്മദോഷങ്ങളെന്തു ചൊല്ലാവതു
ദു:ഖമിതെന്നു മറക്കുന്നതുള്ളിൽ ഞാൻ

വിണ്ണവർക്കും ദ്വിജന്മാർക്കും മുനിമാർക്കു–
മുന്നു നന്നായുറങ്ങീടുമാറായിതു
നമ്മെയും പേടിയില്ലാർക്കുമിനി മമ
ജന്മവും നിഷ്ഫലമായ് വന്നിതീശ്വരാ!
പുത്രഗുണങ്ങൾ പറഞ്ഞും നിരൂപിച്ചു–
മത്തൽമുഴുത്തു കരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ.
എന്നുടെ പുത്രൻ മരിച്ചതു ജാനകി–
തന്നുടെ കാരണമെന്നതുകൊണ്ടു ഞാൻ
കൊന്നവൾതന്നുടെ ചോര കുടിച്ചൊഴി–
ഞ്ഞെങ്ങുമേ ദുഃഖമടങ്ങുകയില്ല മേ.
ഖണ്ഡവുമോങ്ങിച്ചിരിച്ചലറിത്തത്ര
നിർഗ്ഗമിച്ചീടിനാൻ ക്രുദ്ധനാം രാവണൻ.
സീതയും ദുഷ്ടനാം രാവണമെക്കണ്ടു
ഭീതയായെത്രയും വേപഥുഗാത്രിയായ്
ഹാ ! രാമ ! രാമ ! രാമേതി ജപത്തൊടു–
മാരാമദേശേ വസിക്കും ദശാന്തരേ
ബുദ്ധിമാനായ സുപാർശ്വൻ നയജ്ഞന–
ത്യുത്തമൻ കർബുരസത്തമൻ വൃത്തവാൻ
രാവണൻതന്നെത്തുടുത്തുനിർത്തിപ്പറ–
യാവതെല്ലാം പറഞ്ഞീടിനാൻ നീതികൾ.
ബ്രഹ്മകുലത്തിൽ ജനിച്ച ഭവാനിഹ
നിർമ്മലനെന്നു ജഗത്രയസമ്മതം.
താവകമായ ഗുണങ്ങൾ വർമ്ണിപ്പതി–
നാവതല്ലോർക്കിൽ ഗുഹനുമനന്തനും.
ദേവദേവേശ്വരനായ പുരവൈരി–
സേവകന്മാരിൽ പ്രഘാനനല്ലോ ഭവാൻ.
പൗലസ്ത്യനായ കുബേരസഹോദരൻ
ത്രൈലോക്യവന്ദ്യനാം പുണ്യജനാധിപൻ
സാമവേദജ്ഞൻ സമസ്തവിദ്യാലയൻ
വാമദഗേവാധിവാസാത്മാ ജിതേന്ദ്രിയൻ
വേദവിദ്യാവ്രതസ്താനപരായണൻ
ബോധവാൻ ഭാർഗ്ഗലശിഷ്യൻ വിനയവാൻ
എന്നിരിക്കെബഭവാനിന്നു യുദ്ധാന്തരേ
നന്നുനന്നെത്രയുമോർത്തു കല്പിച്ചതും
സ്ത്രീവധമാകിയ കർമ്മത്തിനാശുനീ
ഭാവിച്ചതും തവ ദുഷ്കിർത്തിവർദ്ധനം.
രാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രപ്രവര ! പ്രഭോ ! മയാ–
സാർദ്ധം വിരവോടു പോരികപോരിനായ്.
മാനവന്മാരെയും വാനരന്മാരെയും
മാനേന പോർചെയ്തു കൊന്നുകളഞ്ഞു നീ.
ജാനകീദേവിയെ പ്രാപിച്ചുകൊള്ളുക
മാനസതാപവും ദൂരെ നീക്കിടുക.
നീതിമാനായ സുപാർശ്വൻ പറഞ്ഞതു
യാതുധാനാധിപൻ കേട്ടു സന്തുഷ്ടനായ്
ആസ്ഥാനമണ്ഡപേ ചെന്നിരുന്നെത്രയു–
മാസ്ഥയാ മന്ത്രികളോടും നിരൂപിച്ചു.

ശിഷ്ടരായുള്ള നിശാചരന്മാരുമായ്.
പുഷ്ടരോഷം പുറപ്പെട്ടിതു പോരിനായ്.
ചെന്നു രക്ഷോബലം രാമനോടേറ്റള-
വൊന്നൊഴിയാതെയൊടുക്കിനാൻ രാമനും.
മന്നവൻതന്നോടെതിർത്തിതു രാവണൻ
നിന്നു പോർചെയ്താനഭേദമായ് നിർഭയം
പിന്നെ രഘൂത്തമൻ ബാണങ്ങളെയെയ്തു
ഭിന്ന മാക്കീടിനാൻ രാവണദേഹവും.
പാരം മുറിഞ്ഞു തളർന്നു വശംകെട്ട
ധീരതയും വിട്ടു വാങ്ങി ദശാനനൻ.
പോരുമിനി മമ പോരുമെന്നോർത്തതി-
ഭീരുവായ് ലങ്കാപുരം പുക്കനന്തരം.

/രാവണന്റെ ഹോമവിഘ്നം/
ശുക്രനെച്ചെന്നു നമസ്കരിച്ചെത്രയും
ശുഷ്കവദനനായ് നിന്നു ചൊല്ലീടിനാൻ:
അർക്കാത്മജാദീയാം മർക്കടവീരരു-
മർക്കാന്വയോൽഭൂതനാകിയ രാമനും
ഒക്കെയൊരുമിച്ചു വാരിധിയും കട-
ന്നിക്കര വന്നു ലങ്കാപുരം പ്രാപിച്ചു
ശക്രാധിമുഖ്യ നിശാചരന്മാരെയു-
മൊക്കെയൊടുക്കി ഞാനേകാകിയായിതു.
ദുഃഖമുൾക്കൊണ്ടിരിക്കുമാറായിതു
സൽഗുരോ ! ഞാൻ തവ ശിഷ്യനല്ലോ വിഭോ !
വിജ്ഞാനിയാകിയ രാവണനാലിതി
വിജ്ഞാപിതനായ ശുക്രമഹാമുനി
രാവണനോടുപദേശിച്ചിതെങ്കിൽ നീ
ദേവതമാരെ പ്രസാദംവരുത്തുക
ശീഘ്രമൊരു ഗുഹയും തീർത്തു ശത്രുക്കൾ
തോല്ക്കും പ്രകാരമതിരഹസ്യസ്ഥലേ
ചെന്നിരുന്നാശു നീ ഹോമം തുടങ്ങുക
വന്നുകൂടും ജയമെന്നാൽ നിനക്കെടോ !
വിഘ്നംവരാതെ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നാകി-
ലഗ്നികണ്ഡത്തിങ്കൽനിന്നു പുറപ്പെടും
ബാണരൂണിരചാപാശ്വരഥാദികൾ
വാനവ രാലുമജയ്യനാം പിന്നെ നീ.
മന്ത്രം ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകെന്നോടു സാദര-
മന്തുമെന്നിയേ ഹോമം കഴിക്ക നീ.
ശുക്രമുനിയോടു മൂലമന്ത്രം കേട്ടു
രക്ഷോഗണാധിപനാകിയ രാവണൻ
പന്നഗലോകസമാനമായ്ത്തീർത്തിതു
തന്നുടെ മന്ദിരംതന്നിൽ ഗുഹാതലം.
ദിവ്യമാം ഗവ്യഹവ്യാദി ഹോമായ സ-
ദ്രവ്യങ്ങൾ തത്രസമ്പാദിചച്ചുകൊണ്ടവൻ
ലങ്കാപുരദ്വാരമൊക്കെ ബന്ധച്ചതിൽ
ശങ്കാവിഹീനമകുംപൂക്കു ശുദ്ധനായ്

ധ്യാനമുറപ്പിച്ചു തൽഫലം പ്രാർത്ഥിച്ചു
മൗനവും ദീക്ഷിച്ചു ഹോമം തുടങ്ങിനാൻ.
വ്യോമമാർഗ്ഗത്തോളമുത്ഥിതമായൊരു
ഹോമധൂമം കണ്ടു രാവണസോദരൻ
രാമചന്ദ്രന്നു കാട്ടിക്കൊടുത്തീടിനാൻ
ഹോമം തുടങ്ങി ധശാനനൻ മന്നവാ !
ഹോമം കഴിഞ്ഞുകൂടിടുകിലെന്നുമേ
നാമവനോടു തോറ്റീടും മഹാരണേ.
ഹോമം മുടുക്കുവാനായയച്ചീടുക
സാമോദമാശു കപികുലവീരരേ.
ശ്രീരാമസുഗ്രീവശാസനം കൈക്കൊണ്ടു
മാരുതപുത്രാംഗദാദികളൊക്കവേ
നൂറുകോടിപ്പടയോടും മഹാമതി–
ലേറിക്കടന്നങ്ങു രാവണമന്ദിരം
പൂക്കു പുരപാലകന്മാരെയും കൊന്നു
മർക്കടവീരരൊരുമിച്ചനാകുലം
വാരണവാജിരഥങ്ങളേയും പൊടി–
ച്ചാരാഞ്ഞു തത്ര ദശാസ്യഹോമസ്ഥലം.
വ്യാജാൽ സരമ നിജകരസംജ്ഞയാ
സൂചിച്ചിതു ദശഗ്രീവഹോമസ്ഥലം.
ഹോമഗുഹാദ്വാരബന്ധനപാഷാണ–
മാമയഹീനം പൊടിപെടുത്തുംഗദൻ
തത്ര ഗുഹയിലകംപൂക്കനേരത്തു
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനെക്കാണായിന്തികേ.
മറ്റുള്ളവർകളുമംഗദാനുജ്ഞയാ
തെറ്റെന്നു ചെന്നു ഗുഹയിലിറങ്ങിനാർ.
കണ്ണുമടച്ചുടൻ ധ്യാനിച്ചിരിക്കുമ–
പ്പുണ്യജനാധിപനെക്കണ്ടു വാനരർ
താഡിച്ചു താഡിച്ചു ഭൃത്യജനങ്ങളെ–
പ്പീഡിച്ചു കൊല്കയും സംഭാരസഞ്ചയം
കുണ്ഡത്തിലൊക്കെയൊരിക്കലേ ഹോമിച്ചു
ഖണ്ഡിച്ചിതു ലഘുമേഖലാജാലവും.
രാവണൻ കൈയിലിരുന്ന മഹൽസ്രുവം
പാവനി ശീഘ്രം പിടിച്ചുപറിച്ചുടൻ
താഡനം ചെയ്താനതുകൊണ്ടു സത്വരം
ക്രീഡയാവാനരശ്രേഷ്ഠൻ മബാബലൻ.
ദന്തങ്ങൾകൊണ്ടും നഖങ്ങൾകൊണ്ടും ദശ–
കന്ധരവിഗ്രഹം കീറിനാനേറ്റവും.
ധ്യാനത്തിനേതുമിളക്കമുണ്ടായീല
മാനസേ രാവണനും ജയകാംക്ഷയാ.
മണ്ഡോദരിയെപ്പിടിച്ചു വലിച്ചു ത–
ന്മണ്ഡനമെല്ലാം നുറുക്കിയിട്ടീടിനാൻ.
വിസ്രസ്തനീവിയായ് കഞ്ചുകഹീനയായ്
വിത്രസ്തയായ് വിലാപം തുടങ്ങീടിനാൾ:
വാനരന്മാരുടെ തല്ലുകൊണ്ടീടുവാൻ
ഞാനെന്തു ദുഷ്കൃതം ചെയ്യതു ദൈവമേ !

നാണം നിനക്കില്ലയോ രാക്ഷസേശ്വര
മാനം ഭവാനോളമില്ല മറ്റാർക്കുമേ.
നിന്നുടെ മുമ്പിലിട്ടാശു കപിവര-
രെന്നെത്തലമുടി ചിറ്റിപ്പിടിപെട്ടു
പാരിലിഴയ്ക്കുന്നതും കണ്ടിരിപ്പതു
പോരേ പരിഭവമോർക്കിൽ ജളമതേ !
എന്തിനായ്ക്കൊണ്ടു നിൻ ധ്യാനവും ഹോമവു-
മന്തർഗ്ഗതമിനിയെന്തോന്നു ദുർമ്മതേ !
ജീവിതാശാ തേ ബലീയസീ മാനസേ
ഹാ ! വിധിവൈഭവമെത്രയുത്ഭുതം
അർദ്ധം പുരുഷനു ഭാര്യയല്ലോ ഭൂവി
ശത്രുക്കൾ വന്നവളെപ്പിടിച്ചെത്രയും
ബദ്ധപ്പെടുത്തുന്നതും കണ്ടിരിക്കയിൽ
മൃത്യുഭവിക്കുന്നതുത്തമമേവനും.
നാണവും പത്നിയും വേണ്ടിലിവന്നു തൻ-
പ്രാണഭയംകൊണ്ടു മൂഢൻ മഹാഖലൻ.
ഭാര്യാവിലാപങ്ങൾ കേട്ടു ദശാനനൻ
ധാര്യമകന്നു തൻ വാഴുമായ് സത്വരം
അംഗദൻതന്നോടടുത്താനതുകണ്ടു
തുംഗശരീരികളായ കപികളും
രാത്രിഞ്ചരേശ്വരപത്നിയേയുമയ-
ച്ചാർച്ചുവിളിച്ചു പുറത്തു പോന്നീടിനാർ.
ഹോമമശേഷം മുടക്കി വയമെന്നു
രാമാന്തികേ ചെന്നു കൈതൊഴുതീടിനാർ.
മണ്ഡോദരിയോടനുസരിച്ചന്നേരം
പണ്ഡിതനായ ദശാസ്യനും ചൊല്ലിനാൻ:
നാഥേ ! ധരിക്ക ദൈവാധീനമൊക്കയും
ജാതനായാൽ മരിക്കുന്നതിൻമുന്നമേ
കല്പിച്ചതെല്ലാമനുഭവിച്ചീടേണ-
മിപ്പോളനുഭവനമിത്തരം മാമകം.
ജ്ഞാനവിനാശനം ശോകമറിക നീ.
അജ്ഞാനസംഭവം ശോകമാകുന്നതു-
മജ്ഞാനജാതമഹങ്കാരമായതും.
നശ്വരമായ ശരീരാദികളിലേ
വിശ്വാസവും പുനരജ്ഞാനസംഭവം.
ദേഹമൂലം പുത്രദാരാദിബന്ധവും
ദേഹിക്കു സംസാരവുമതുകാരണം.
ശോകഭയക്രോധലോഭമോഹസ്പൃഹാ-
രാഗഹർഷാദി ജരാമൃത്യുജന്മങ്ങൾ
അജ്ഞാനജങ്ങളഖിലജന്തുക്കൾക്കു-
മജ്ഞാനസ്വരൂപനാത്മാ പരനദ്വയ
നാനന്ദപൂർണ്ണസ്വരൂപനലേപകൻ
ഒന്നിനോടില്ല സംയോഗമതിന്നു മ-
റ്റൊന്നിനോടില്ല വിയോഗമരിക്കലും.
ആത്മാനമിങ്ങനെ കണ്ടു തെളിഞ്ഞുട-
നാത്മനി ശോകം കളക നീ വല്ലഭമേ!

ഞാനിനി ശ്രീരാമലക്ഷ്മണന്മാരെയും
വാനരന്മാരെയും കൊന്നു വന്നീടുവൻ.
അല്ലായ്കിലോ രാമസായകമേറ്റു കൈ–
വല്യവും പ്രാപിപ്പനില്ലൊരു സംശയം.
എന്നെ രാമൻ കൊലചെയ്യുകിൽ സീതയെ–
ക്കൊന്നുകളഞ്ഞുടനെന്നോടുകൂടവേ
പാവകൻതങ്കൽ പതിച്ചു മരിക്ക നീ
ഭാവനയോടുമെന്നാൽ ഗതിയും വരും.
വ്യഗ്രിച്ചതുകേട്ടു മണ്ഡോദരിയും ദ–
ശഗ്രീവനോടു പറഞ്ഞാളതുനേരം:
രാഘവനെജ്ജയിപ്പാനരുതാർക്കുമേ
ലോകത്രയത്തിങ്കലെന്നു ധരിക്ക നീ.
സാക്ഷാൽ പ്രധാനപുരുഷോത്തമനായ
മോക്ഷദൻ നാരായണൻ മാമനായതും.
ദേവൻ മകരാവതാരമനുഷ്ഠിച്ചു
വൈവസ്വതമനുതന്നെ രക്ഷിച്ചതും
രാജീവലോചനൻ മുന്നമൊരുലക്ഷ–
യോജനവിസ്തൃതമായോരു കൂർമ്മമായ്
ക്ഷീരസമുദ്രമഥനകാലേ പുരാ
ഘോരമാം മന്ദരം പൃഷ്ഠേ ധരിച്ചതും
പന്നിയായ് മുന്നം ഹിരണ്യകശിപുതൻ
മാറിടം കൈനഖംകൊണ്ടു പിളർന്നതും
മൂന്നടി മണ്ണു ബലിയോടു യാചിച്ചു
മൂലോകവും മൂന്നടിയായളന്നതും
ക്ഷത്രിയരായ്പിറന്നോരസുരന്മാരെ
യുദ്ധേ വധിപ്പതിന്നായ് ജമദഗ്നിതൻ–
പുത്രനായ് രാമനാമത്തെദ്ധരിച്ചതും
പൃത്ഥ്വിപതിയായ രാമനിവൻതന്നെ.
മാർത്താണ്ഡവംശേദശരഥപുത്രനായ്
ധാത്രിസുതവരനാകിയ രാഘവൻ
നിന്നെ വധിപ്പാൻ മനുഷ്യനായ് ഭൂതലേ
വന്നു പിറന്നതുമെന്നു ധരിക്ക നീ.
പുത്രവിനാശം വരുത്തുവാനും തവ
മൃത്യു ഭവിപ്പാനുമായ് നീയവരുടെ
വല്ലഭയെക്കട്ടുകൊണ്ടുപോന്നൂ വൃഥാ
നിർല്ലജ്ജനാകയാൽ മൂഢ ജളപ്രഭോ !
വൈദേഹിയെക്കൊടുത്തീടുക രാമനു
സോദരനായ്ക്കൊണ്ടു രാജ്യവും നൽകുക.
രാമൻ കരുണാകരൻ പുനരെത്രയും
നാമിനിക്കാനനം വാഴ്ക തപസ്സിനായ്.
മണ്ഡോധരീവാക്കു കേട്ടോരു രാവണൻ
ചണ്ഡപരാക്രമൻ ചൊന്നാനതുനേരം :
പുത്രമിത്രാമാത്യസോദരന്മാരെയും
മൃത്യുവരുത്തി ഞാനേകനായ് കാനനേ
ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതു ഭംദിയല്ലെടോ
ഭാവിച്ചവണ്ണം ഭവിക്കയില്ലൊന്നുമേ.

രാഘവൻതന്നോടെതിർത്തു യുധ്ധംചെയ്തു
വൈകണ്ഠരാജ്യമനുഭവിച്ചീടുവൻ.

/രാമരാവണയുദ്ധം/
ഇത്ഥം പറഞ്ഞുയുദ്ധത്തിന്നൊരുമ്പെട്ടു
ബദ്ധമോദം പുറപ്പെട്ടിതു രാവണൻ.
മൂലബലാദികൾ സംഗരത്തിനു തൽ–
ക്കാലേ പുറപ്പെട്ടുവന്നിതു ഭൂതലേ.
ലങ്കാധിപന്നു സഹായമായ് വേഗേന
സംഖ്യയില്ലാത ചതുരംഗസേനയും
പത്തു പടനായകന്മാരുമൊന്നിച്ചു
പത്തുകഴുത്തനെക്കൂപ്പിപ്പുറപ്പെട്ടാർ.
വാരിധിപോലെ പരന്നു വരുന്നതു
മാരിതിമുമ്പാം കപികൾ കണ്ടെത്രയും
ഭീതിമുഴുത്തുവാങ്ങീടുന്നതു കണ്ടു
നീതിമാനാകിയ രാമനും ചൊല്ലിനാൻ.
വാനരവീരരേ നിങ്ങളിവരോടു
മാനം നടിച്ചു ചെന്നേല്ക്കരുതാരുമേ
ഞാനിവരോടു പോർചെയ്തൊടുക്കീടുവ–
നാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു കണ്ടുകൊൾകേവരും.
എന്നരുൾചെയ്തു നിശാചരസേനയിൽ
ചെന്നു ചാടീടിനാനേകനാമീശ്വരൻ
ചാപബാണങ്ങളും കൈക്കൊണ്ടു രാഘവൻ
കോപേന ബാണജാലങ്ങൾ തൂകിനാൻ.
എത്ര നിശാചരരുണ്ടു വന്നേറ്റതി–
ങ്ങത്ര രാമന്മാരുമുണ്ടെന്നതുപോലെ
രാമമയമായ് ചമഞ്ഞിതു സംഗ്രാമ–
ഭൂമിയുമെന്തൊരു വൈഭവമന്നേരം.
എന്നോടുതന്നെ പൊരുന്നിതു രാഘവ–
നെന്നു തോന്നീ രജനീചരക്കോർക്കവേ.
ദ്വാദശനാഴികനേരമൊരുപോലെ
യാതുധാനാവലിയോടു രഘൂത്തമൻ
അസ്ത്രം വരിഷിച്ചനേരമാർക്കും തത്ര
ചിത്തേ തിരിച്ചറിയായതില്ലേതുമേ.
വാസരരാത്രി നിശാചരവാനര–
മേദിനീവാരിധി ശൈലവനങ്ങളും
ഭേദമില്ലാതെ ശരങ്ങൾ നിറഞ്ഞിതു
മേദൂരന്മാരായ രാക്ഷസവീരരും
ആനയും തേരും കുതിരയും കാലാളും
വീണു മരിച്ചു നിറഞ്ഞിതു പോർക്കളം.
കാളിയും കൂളികളും കബന്ധങ്ങളും
കാളനിശീഥിനിയും പിശാചങ്ങളും
നായും നരിയും കഴുകുകൾ കാകങ്ങൾ
പേയും പെരുത്തു ഭയങ്കരമാംവണ്ണം
രാമചാപത്തിൻ മണിതൻ നിനാദവും
വ്യോമമാർഗ്ഗേ തുടരെത്തുടരെക്കേട്ടു

ദേവഗന്ധർവയക്ഷാപ്സാരോവൃന്ദവും
ദേവമുനിന്ദ്രനാം നാരദനും തദാ
രാഘവൻതന്നെ സ്തുതിച്ചുതുടങ്ങിനാ–
രാകാശചാരികളാനന്ദപൂർവകം.
ദ്വാദശനാഴികകൊണ്ടു നിശാചരർ
മേദിനിതന്നിൽ വീണിടിനാരൊക്കവേ.
മേഘത്തിനുള്ളിൽനിന്നർക്കബിംബംപോലെ
രാഘവൻതന്നെയും കാണായിരുന്നേരം.
ലക്ഷ്മണൻതാനും വിഭീഷണനും പുന–
രർക്കതനയനും മാരുതപുത്രനും
മറ്റുള്ള വാനരവീരരും വന്ദിച്ചു
ചുറ്റും നിറഞ്ഞിതു, രാഘവനന്നേരം
മർക്കടനായകന്മാരോടരുൾചെയ്തി–
തിക്കണക്കേ യുദ്ധമാശു ചെയ്തീടുവാൻ
നാരായണനും പരമേശനുമൊഴി–
ഞ്ഞാരുമില്ലെന്നു കേൾപ്പുണ്ടു ഞാൻ മുന്നമേ.
രാക്ഷസരാജ്യം മുഴുവനതുനേരം
രാക്ഷസസ്ത്രീകൾ മുറവിളികൂട്ടിനാർ.
താത ! സഹോദര ! നന്ദന ! വല്ലഭ !
നാഥ ! നമുക്കവലംബനമാരയ്യോ
വൃദ്ധയായേറ്റം വിരൂപയായുള്ളൊരു
നക്തഞ്ചരാദിപസോദരി രാമനെ
ശ്രദ്ധിച്ചകാരണമാപത്തിതൊക്കവേ
വർദ്ധിച്ചുവന്നതു മറ്റില്ല കാരണം.
ശൂർപ്പണഖയ്ക്കെന്തു കുറ്റമതിൽപരം
പ്പേപെരുമാളല്ലയോ ദശകന്ധരൻ?
ജാനകീയെക്കൊതിച്ചാശുകുലം മൂടി–
ച്ചാനൊരു മൂഢൻ മഹാപാപീ രാവണൻ.
അർദ്ധപ്രഹരമാത്രേണ ഖരാദിയെ
യുദ്ധേ വധിച്ചതും വൃതച്രാരിപുത്രനെ
മൃത്യുവരുത്തി വാഴിച്ചു സുഗ്രീവനെ–
സ്സത്വരം വാനരന്മാരെയയച്ചതും
മാരുതീ വന്നിവിടെച്ചയു കർമ്മവും
വാരിധിയിൽ ചിറകെട്ടിക്കടന്നതും
കണ്ടിരിക്കേ നന്നു തോന്നുന്നതെത്രയു–
മുണ്ടോ വിചാരമാപത്തിങ്കലുണ്ടാവൂ?
സിദ്ധാമല്ലായ്കിൽ വിഭീഷണൻ ചൊല്ലിനാൻ
മത്തനായന്നതും ധിക്കരിച്ചീടിനാൻ.
ഉത്തമൻ നല്ല വിവേകി വിഭീഷണൻ
സത്യവത്രൻ മേലിൽ നന്നായ്വരുമവൻ.
നീചനിവൻ കുലമൊക്കെ മുടിപ്പതി–
നാനചരിച്ചാനിതു തന്മരണത്തിനും.
നല്ല സുതനമാരെയും തമ്പിമാരെയും
കൊല്ലിച്ചു മറ്റുള്ളമാത്യജനത്തെയും
എല്ലാമനുഭവിച്ചീടുവാൻ പണ്ടു താൻ
വല്ലായ്മചെയ്തതുമെല്ലാം മറന്നിതോ ?

ബ്രഹ്മസ്വമായതും ദേവസ്വമായതും
നിർമ്മിരിയാദമടക്കിനാനേറ്റവും
നാട്ടിലിരിക്കും പ്രജകളെപ്പീഡിച്ചു
കാട്ടിലാക്കിച്ചമച്ചീടിനാൻ കശ്മലൻ
അർത്ഥമന്യായേന നിത്യമാർജ്ജിക്കയും
മിത്രജനത്തെ വെറുത്തു ചായ്ക്കയും
ബ്രാഹ്മണരെക്കൊല ചെയ്കയും മറ്റുള്ള
ധാർമ്മികന്മാർമുതലൊക്കെയടക്കയും
പാരം ഗുരുജനദ്വേഷവുമുണ്ടിവ-
നാരെയുമില്ല കൃപയുമൊരിക്കലും.
ഇമ്മഹാപാപീചെയ്തോരു കർമ്മത്തിനാൽ
നമ്മെയും ദു:ഖിക്കുമാറാക്കിനാനീവൻ.
ഇത്ഥം പുരസ്ത്രീജനത്തിൻവിലാപങ്ങൾ
നക്തഞ്ചരാധിപൻ കേട്ടു ദു:ഖാർത്തനായ്
ശത്രുക്കളെക്കൊന്നൊടുക്കുവാനിന്നിനി
യുദ്ധത്തിനാശു പുറപ്പെടുകെങ്കിൽ നാം.
എന്നതു കേട്ടു വിരൂപാക്ഷനുമതിൻ-
മുന്നേ മഹോദരനും മഹാപാർശ്വനും
ഉത്തരഗോപുരത്തൂടെ പുറപ്പെട്ടു
ശസ്ത്രങ്ങൾ തൂകിത്തുടങ്ങിനാരേറ്റവും.
ദുർന്നിമിത്തങ്ങളുണ്ടായതനാദരി-
ച്ചുന്നതനായ നിശാചരനായകൻ
ഗോപുരവാതിൽ പുറപ്പെട്ടുനിന്നിതു
ചാപലമെന്നിയേ വാനരവീരരും
രാക്ഷസരോടതിർത്താരതുകണ്ടേറ്റ-
മൂക്കോടടുത്തു നിശാചരവീരരും.
സുഗ്രീവനും വിരൂപാക്ഷനും തങ്ങളി-
ലുഗ്രമാംവണ്ണം പൊരുതാരതുനേരം.
വാഹനമാകിയ വാരണവീരനെ-
സ്സാഹനം കൈക്കൊണ്ടു വാനരരാജനും
കൊന്നതു കണ്ടു വിരൂപാക്ഷനുമഥ
വെട്ടിനാൻ വാനരനായകവക്ഷസി.
പുഷ്ടകോപത്തോടു മർക്കടരാജനും
നെറ്റിമേലൊന്നടിച്ചാനതുകൊണ്ടവൻ
തെറ്റെന്നു കാലപുരംപൂക്കു മേവിനാൻ.
തേരിലേറിക്കൊണ്ടടുത്താൻ മഹോദരൻ
തേരും തകർത്തു സുഗ്രീവനവനെയും
മൃത്യുപുരത്തിന്നയച്ചതു കണ്ടതി-
ക്രുദ്ധ നായ്വന്നടുത്താൻ മഹാപാർശ്വനും.
അംഗദൻ കൊന്നാനവനെയുമന്നേരം.
പൊങ്ങും മിഴികളോടാശരാധീശനും
പോർമദത്തോടുമടുത്തു കപികളെ-
ത്താമാസാസ്ത്രംകൊണ്ടു വീഴ്ത്തിനാനൂഴിയിൽ.
രാമനുമൈന്ദ്രാസ്ത്രമെയ്തു തടുത്തിടു
താമസാസ്ത്രത്തെയുമപ്പോൾ ദശാനനൻ.
ആസുരമസ്ത്രമെയ്താനതു വന്നള-

വാതുരന്മാരായിതാശു കപികളും.
വാരണസൂകരക്കുടക്രോഷ്ടുക–
സാരമേയോരഗസൈരിഭവായസ–
വാനരസിംദ രുരു വൃക കാക ഗൃ–
ദ്ധ്രാനനമായ്‌വരുമാസുരാസ്ത്രാത്മകം
മുൽഗരപട്ടസശക്തിപരശ്വധ–
ഖഡ്‌ഗശൂരപ്രാസബാണായുധങ്ങളും
രൂക്ഷമായ്വന്നുപരന്നതു കണ്ടള–
വാഗ്നേയമസ്ത്രമെയ്താൻ മനുനീരനും.
ചെങ്കനൽക്കൊള്ളികൾ മിന്നൽനക്ഷത്രങ്ങൾ
തിങ്കളുമാദിത്യനഗ്നിയെന്നിത്തരം
ജ്യോതിർമയങ്ങളായ് ചെന്നു നിറഞ്ഞള–
വാസുരമസ്ത്രവും പോയ്മറഞ്ഞൂ ബലാൽ.
അപ്പോൾ മയൻ കൊടുത്തോരു ദിവ്യാസ്ത്രമെ–
യ്തലേ്പതരായുധം കാണായിതന്തികേ.
ഗാന്ധർവമസ്ത്രം പ്രയോഗിച്ചതിനെയും
ശാന്തമാക്കീടിനാൻ മാനവവീരനും.
സൗര്യാസ്ത്രമെയ്താൽ ദശാനനനന്നേരം
ധൈര്യേണ രാഘവൻ പ്രത്യസ്ത്രമെയ്തതും
ഖണ്ഡിച്ചനേരമാഖണ്ഡലവൈരിയും
ചണ്ഡകരാംശൂസമങ്ങളാം ബാണങ്ങൾ
പത്തുകൊണ്ടയ്തു മർമ്മങ്ങൾ ഭേദിച്ചള–
വുത്തമപുരുഷനാകിയ രാഘവൻ
നൂറുശരങ്ങളെയ്താനതുകൊണ്ടുടൽ
കീറി മുറിഞ്ഞതു നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനും.
ലക്ഷ്മണനേഴുശരങ്ങളാലൂക്കോടു
തൽക്ഷണേ കേതു ഖണ്ഡിച്ചു വീഴ്ത്തീടിനാൻ.
അഞ്ചു ശരമെയ്തു സൂതനെയും കൊന്നു
ചഞ്ചലഹീനം മുറിച്ചിതു ചാപവും
അശ്വങ്ങളെഗ്ഗദകൊണ്ടു വിഭീഷണൻ
തച്ചുകൊന്നാ,നതുനേരം ദശാനനൻ
ഭൂതലേ ചാടിവീണാശു വേൽകൊണ്ടതി–
ക്രോധാൽ വിഭീഷണനെ പ്രയോഗിച്ചിതു.
ബാണങ്ങൾ മൂന്നുകൊണ്ടയ്തു മുറിച്ചിതു
വീണിതു മൂന്നും നുറുങ്ങി മഹീതലേ.
അപ്പോൾ വിഭീഷണനെക്കൊല്ലുമാറവൻ
കല്പിച്ചു മുന്നം മയൻ കൊടുത്തോരു വേൽ
കൈക്കൊണ്ടു ചാട്ടുവാമോങ്ങിയ നേരത്തു
ലക്ഷ്മണൻ മുല്പുക്കു ബാണങ്ങളെയ്തിതു.
നക്തഞ്ചരാധിപൻതന്നുടലൊക്കവേ
രക്തമണിഞ്ഞു മുറിഞ്ഞു വലഞ്ഉടൻ
നില്ക്കും ദശാനനൻ കോപിച്ചു ചൊല്ലിനാൻ
ലക്ഷ്മണൻതന്നോടു നന്നുനീയെത്രയും
രക്ഷിച്ചവാറു വിഭീഷണനെത്തദാ.
രക്ഷിക്കിൽ നന്നു നിന്നനെപ്പുന,രെന്നുടെ
ശക്തി വരുന്നതു കണ്ടാലു,മിന്നൊരു

ശക്തനാകിൽ ഭവാൻ ഖണ്ഡിക്ക വേലിയതും.
എന്നുപറഞ്ഞു വേഗേന ചാട്ടീടിനാൻ
ചെന്നു തറച്ചിതു മാറത്തു ശക്തിയും.
അസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു തടുക്കരുതാഞ്ഞുടൻ
വിത്രസ്തനായ്ത്തത്ര വീണു കുമാരനും.
വേൽകൊണ്ടു ലക്ഷ്മണൻ വീണതു കണ്ടുള്ളിൽ
മാൽകൊണ്ടു രാമനും നിന്നു വിഷണ്ണനായ്.
ശക്തി പറിപ്പതിന്നാർക്കും കപികൾക്കു
ശക്തി പോരാഞ്ഞു രഘുകുലനായകൻ
തൃക്കൈകൾകൊണ്ടു പിടിച്ചു പറിച്ചുട–
നുൾക്കോപമോടു മുറിച്ചെറിഞ്ഞീടിനാൻ.
മിത്രതനയസുഷേണജഗൽപ്രാണ–
പുത്രാദികളോടെരുൾചെയ്തിതാദരാൽ.
ലക്ഷ്മണൻതന്നുടെ ചുറ്റുമിരുന്നിനി
രക്ഷിച്ചുകൊൾവിൻ വിഷാദിക്കരുതേതും.
ദുഃഖസമയമല്ലിപ്പോളുളുഴറ്റോടു
രക്ഷോവരനെ വധക്കുന്നതുണ്ടു ഞാൻ.
കല്യാണമുൾക്കൊണ്ടപു കണ്ടുകൊൾവിൻ നിങ്ങ–
ളെല്ലാവരുമിന്നു മൽക്കരകൗശലം.
ശക്രാത്മജനെ വധിച്ചതും വേഗത്തി–
ലർക്കാത്മജാദികളോടുമൊരുമിച്ചു
വാരിധിയിൽ ചിറകെട്ടിക്കടന്നതും
പോരിൽ നിശാചരന്മാരെ വധിച്ചതും
രാവണനിഗ്രഹസാദ്ധ്യമായിട്ടവൻ
കേവലമിപ്പോളഭിമുഖനായിതു.
രാലണനും ബത ! രാഘവനു കൂടി
മേവുക ഭൂമിയിലെന്നുള്ളതില്ലിനീ.
രാത്രിഞ്ചരേന്ദ്രനെക്കൊല്ലുവൻ നിർമ്ണയം
മാർത്താണ്ഡവംശത്തിലുള്ളവനാകിൽ ഞാൻ.
സപ്താദ്വീപങ്ങളും സപ്താബധികളും
സപ്താചലങ്ങളും ചന്ദ്രസൂര്യന്മാരും
ആകാശഭൂമികളെന്നിവയുള്ള നാൾ
പോകാതെ കീർത്തി വർദ്ധിക്കും പരിചു ഞാൻ.
ആയോധനേ ദശകണ്ഠനെക്കൊൽവനൊ–
രായുധപാണിയെന്നാകിൽ നിസ്സംശയം.
ദേവാസുരോരഗചാരണതാപസ–
രേവരും കണ്ടറിയേണം മമ ബലം.
ഇത്ഥമരുൾചെയ്തു നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനോ–
ടസ്ത്രങ്ങളെയ്തു യുദ്ധം തുടങ്ങിടിനാൻ.
രാഘവരാവണന്മാർ തമ്മിലന്യോന്യം
മേഘങ്ങൾ മാണി ചൊരിയുന്നതുപോലെ
ബാണഗണം പൊഴിച്ചീടുന്നതുനേരം
ഞാണൊലികൊണ്ടു മുഴങ്ങി ജഗത്ത്രയം.
സോദരൻ വീണു കിടക്കുന്നതോർത്തുള്ളി–
ലാധി മുഴുത്തു രഘുകുലനായകൻ
താരേയതാതനോടേവമരുൾചെയ്തു :

ധീരതയില്ല യുദ്ധത്തിനേതും മമ
ഭൂതലേ വാഴ്കയിൽ നല്ലതെനിക്കിനി
ഭ്രാതാവുതന്നോടുകൂടെ മരിപ്പതും.
വില്പിടിയും മുറുകുന്നതില്ലേതുമേ
കെല്പുമില്ലാതെ ചമഞ്ഞു നമുക്കിഹ.
നില്പാനുമേതുമരുതു മനസ്സിനും
വിഭ്രമേറിവരുന്നിതു മേല്ക്കുമേൽ.
ദിഷ്ടനെക്കൊൽവാനുപായവും കണ്ടീല
നഷ്ടമായ് വന്നിതു മാനവും മാനസേ.
ഏവമരുൾചെയ്തനേരം സുഷേണനും
ദേവദേവൻതന്നോടാശു ചൊല്ലീടിനാൻ :
ദേഹത്തിനേതും നിറം പകർന്നീലൊരു
മോഹമത്രേ കുമാരന്നെന്നു നിർമ്ണയം.
വക്ത്രനേത്രങ്ങൾക്കുമേതും വികാരമി–
ല്ലത്തൽ തീർന്നിപ്പോളുണരുമവരാജൻ.
എന്നുണർത്തിച്ചനിലാത്മജൻ തന്നോടു
പിന്നെ നിരൂപിച്ചു ചൊന്നാൻ സുഷേണനും:
മുന്നേക്കണക്കെ വിശല്യകരണിയാ–
കുന്ന മരുന്നിന്നു കൊണ്ടുവന്നീടുക
എന്നളവേ ഹനൂമാനും വിരവോടു
ചെന്നു മരുന്നതും കൊണ്ടുവന്നീടിനാൻ.
നസ്യവുംചെയ്തു സുഷേണൻ കുമാരനാ–
ലസ്യവും തീർന്നു തെളിഞ്ഞു വിളങ്ങിനാൻ.

പിന്നെയുമൗഷധശൈലം കപിവരൻ
മുന്നമിരുന്നവണ്ണം തന്നെയാക്കിനാൻ
മന്നവൻതന്നെ വണങ്ങിനാൻ തമ്പിയും
നന്നായ് മുറുകെപ്പുണർന്നിതു രാമനും
നിന്നുടെ പാരവശ്യം കാൺക കാരണ–
മെന്നുടെ ധൈര്യവും പോയിതു മാനസേ
എന്നതു കേട്ടുരചെയ്തു കുമാരൻ–
മൊന്നു തിരുമനസ്സിങ്കലുണ്ടാകണം
സത്യം തപോധനന്മാരോടു ചെയ്തതും
മിഥ്യയായ് വന്നുകൂടായെന്നു നിർണ്ണയം
ത്രൈേലോക്യകണ്ടകനാമിവനെക്കൊന്നു
പാലിച്ചുകൊൾക ജഗത്ത്രയം വൈകാതം.

ലക്ഷ്മണൻ ചൊന്നതു കേട്ടു രഘൂത്തമൻ
രക്ഷോവരനോടെതിർത്താനതിദ്രുതം.
തേരുമൊരുമിച്ചുവന്നു ദശാസ്യനും
പോരിനു രാഘവനോടെതിർത്തീടിനാൻ.
പാരിൽനിന്നിക്ഷ്വാകുവംശതിലകനും
തേരിൽനിന്നാശരവംശതിലകനും
പോരതിഘോരമായ് ചെയ്തോരു നേരത്തു
പാരമിളപ്പം രഘൂത്തമനുണ്ടെന്നു
നാരദനാദികൾ ചൊന്നതു കേൾക്കയാൽ

പാരം വളർന്നൊരു സംഭ്രമത്തോടുടൻ
ഇന്ദ്രനും മാതലിയോടു ചൊന്നാൻ മമ
സ്യന്ദനം കൊണ്ടക്കൊടുക്ക നീ വൈകാതെ
ശ്രീരാഘവന്നു ഹിതം വരുമാറു നീ
തേരും തെളിച്ചു കൊടുക്കമടിയാതെ
മാതലിതാനുതു കേട്ടുടൻ തേരുമായ്
ഭൂതലംതന്നിലിഴിഞ്ഞു ചൊല്ലീടിനാൻ :-

രാവണനോടു സമരത്തിനിന്നു ഞാൻ
ദേവേന്ദ്രശാസനയാ വിടകൊണ്ടിതു
തേരതിലാശു കരേറുക പോരിനായ്
മാരുതതുല്യവേഗേന നടത്തുവൻ.
എന്നതുകേട്ടു രഥത്തെയും വന്ദിച്ചു
മന്നവൻ തേരിലാമ്മാറു കരേറിനാൻ
തന്നോടു തുല്യനായ് രാഘവനെക്കണ്ടു
വിണ്ണിലാമ്മാറൊന്നു നോക്കി ദശാനനൻ
പേമഴ പോലെ ശരങ്ങൾ തൂകീടിനാൻ.
രാമനും ഗാന്ധർവ്വമസ്ത്രമെയ്തീടിനാൻ.
രാക്ഷസമസ്ത്രം പ്രയോഗിച്ചതുനേരം
രാക്ഷസരാജനും രൂക്ഷമായെത്രയും
ക്രൂരനാഗങ്ങളാമസ്ത്രത്തെ മാറ്റുവാൻ
ഗാരുഢമസ്ത്രമെയ്തു രഘുനാഥനും
മാതലിമേലും ദശാനനൻ ബാണങ്ങ-
ളെയ്തു കൊടിയും മുറിച്ചുകളഞ്ഞിതു
വാജികൾക്കും ശരമേറ്റമേറ്റു പുന-
രാജിയും ഘോരമായ് വന്നു രഘൂവരൻ
കൈകാൽ തളർന്നു തേർത്തട്ടിൽ നില്ക്കും വിധൗ
കൈകസീനന്ദനായ വിഭീഷണൻ
ശോകാതിരേകം വളർന്നു നിന്നീടിനാൻ
ലോകരുമേറ്റം വിഷാദം കലർന്നിതു.

കാലപുരത്തിനയപ്പനിനിയെന്നു
ശൂലം പ്രയോഗിച്ചിതാശരാധീശനും
അസ്ത്രങ്ങൾക്കൊണ്ടു തടപൊറാഞ്ഞോർത്തുടൻ
വൃത്രാരിതന്നുടെ തേരിലിരുന്നൊരു
ശക്തിയെടുത്തയച്ചു രഘുനാഥനും
പത്തുനുറങ്ങി വീണു തത്ര ശൂലവും
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനുടെ തുരഗങ്ങളെ
ശസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു മുറിച്ചിതു രാഘവൻ
സാരഥി തേരും തിരിച്ചടിച്ചാർത്തനാ-
യ് പോരിലൊഴിച്ചുനിന്നീടിനാനന്നേരം
ആലസ്യമൊട്ടകന്നോരുനേരം തത്ര
പൗലസ്ത്യനും സൂതനോടു ചൊല്ലീടിനാൻ:-

എന്തിനായ്ക്കൊണ്ടു നീ പിന്തിരിഞ്ഞു ബലാ-
ലന്ധനായ് ഞാനത്ര ദുർബ്ബലനാകയോ ?

കൂടലരോടെതിർത്താൽ ഞാനൊരുത്തനോ-
ടോടിയൊളിച്ചവാറെന്നുകണ്ടു ഭവാൻ ?
നീയല്ല സൂതനെനിക്കിനി രാമനു
നീയതിബാന്ധവനെന്നറിഞ്ഞേനഹം.
ഇത്ഥം, നിശാചരാധീശൻ പറഞ്ഞതി-
നുത്തരം സാരഥി സത്വരം ചൊല്ലിനാൻ :-

രാമനെ സ്നേഹമുണ്ടായിട്ടുമല്ല മൽ-
സ്വാമിയെ ദ്വേഷമുണ്ടായിട്ടുമല്ലമേ
രാമനോടേറ്റു പൊരുതു നില്ക്കുന്നേര-
മാമയം പൂണ്ടു തളർന്നതു കണ്ടു ഞാൻ
സ്നേഹം ഭവാനെക്കുറിച്ചേറ്റമാകയാൽ
മോഹമകലുവോളം പോർക്കളം വിട്ടു
ദൂരെനിന്നാലസ്യമെല്ലാം കളഞ്ഞിനി-
പ്പോരിന്നടുക്കേണമെന്നു കല്പിച്ചത്രേ.
സാരഥിതാനറിയേണം മഹാരഥ-
ന്മാരുടെ സാദവും വാജികൾ സാദവും
വൈരികൾക്കുള്ള ജയാജയകാലവും
പോരിൽ നിമ്നോന്നതദേശവിശേഷവും
എല്ലാമറിഞ്ഞു രഥം നടത്തുന്നവ-
നല്ലോ നിപുണനായുള്ള സൂതൻ പ്രഭോ !

എന്നതുകേട്ടു തെളിഞ്ഞഥ രാവണ-
നൊന്നു പുണർന്നൊരു കൈവളയും കൊടു-
ത്തിന്നിനിത്തേരടുത്താശു കൂട്ടീടുക
പിന്നോക്കമില്ലിനിയൊന്നുകൊണ്ടുമെടോ !
ഇന്നോടു നാളെയോടൊന്നു തിരിഞ്ഞീടും
മന്നവനോടുള്ള പോരെന്നറിക നീ.
സൂതനും തേരതിവേഗേന കൂട്ടിനാൻ
ക്രോധം മുഴുത്തങ്ങടുത്തിതു രാമനും
തങ്ങളിലേറ്റമണഞ്ഞു പൊരുതള-
വങ്ങുമിങ്ങും നിറയുന്നു ശരങ്ങളാൽ.

/അഗസ്ത്യപ്രവേശവും ആദിത്യസ്തുതിയും/
അങ്ങനെയുള്ള പോർ കണ്ടു നില്ക്കുന്നേര
മെങ്ങനെയെന്നറിഞ്ഞീലഗസ്ത്യൻ തദാ
രാഘവൻ തേരിലിറങ്ങി നിന്നീടിനാ-
നാകാശദേശാൽ പ്രഭാകരസന്നിഭൻ.
വന്ദിച്ചു നിന്നു രഘുകുലനാഥനാ-
നന്ദമിയന്നരുൾചെയ്താനഗസ്ത്യനും

അഭ്യുദയം നിനക്കാശു വരുത്തുവാ-
നിപ്പോഴിവിടേക്കു വന്നിതു ഞാനെടോ !
താപത്രയവും വിഷാദവും തീർന്നുപോ-
മാപത്തു മറ്റുള്ളവയുമകന്നുപോം.
ശത്രുനാശം വരും രോഗവിനാശനം

വർദ്ധിക്കുമായുസ്സു സല്ക്കീർത്തിവർദ്ധനം
നിത്യാമദിത്യഹൃദയമാം മന്ത്രമി–
തുത്തമമെത്രയും ഭക്ത്യാ ജപിക്കെടോ.
ദേവാസുരോരഗചാരണകിന്നര
താപസഗുഹ്യകയക്ഷരക്ഷോ ഭൂത
കിംപുരാഷാപ്സരോ മാനുഷ്യാദ്യന്മരും
സമ്പ്രതി സൂര്യനെത്തന്നെ ഭജിപ്പതും.
ദേവകളാകുന്നതാദിത്യനാകിയ
ദേവനത്രേ പതിന്നാലു ലോകങ്ങളും
രക്ഷിപ്പതും നിജരശ്മികൾ കൊണ്ടവൻ
ഭക്ഷിപ്പതുമവൻ കല്പകാലാന്തരേ
ബ്രഹ്മനും വിഷ്ണുവും ശ്രീമഹാദേവനും
ഷണ്മുഖൻതാനും പ്രജാപതിവൃന്ദവും
ശക്രനും വൈശ്വാനരനും കൃതാന്തനും
രക്ഷോവരനും വരുണനും വായുവും
യക്ഷാധിപനുമീശാനനും ചന്ദ്രനും
നക്ഷത്രജാലവും ദിക്കരിവൃന്ദവും
വാരണവക്ത്രനുമാര്യനും മാരനും
താരാഗണങ്ങളും നാനാഗ്രഹങ്ങളും
അശ്വിനീപുത്രരുമഷ്ടവസുക്കളും
വിശ്വദേവന്മാരും സിദ്ധരും സാദ്ധ്യരും
നാനാപിതൃക്കളും പിന്നെ മനുക്കളും
ദാനവന്മാരുമുരഗസമൂഹവും
വാരമാസർത്തു സംവത്സരകല്പാദി–
കാരകനായതും സൂര്യനിവൻതന്നെ

വേദാന്തവേദ്യനാം വേദാത്മകനിവൻ
വേദാർത്ഥവിഗ്രഹൻ വേദജ്ഞസേവിതൻ
പൂഷാ വിഭാകരൻ മിത്രൻ പ്രഭാകരൻ
ദോഷാകരാത്മകൻ ത്വഷ്ടാ ദിനകരൻ
ഭാസ്കരൻ നിത്യനഹസ്കരനീശ്വരൻ
സാക്ഷി സവിതാ സമസ്തലോകേക്ഷണൻ
ഭാസ്വാൻ വിവസ്വാൻ നഭസ്വാൻ ഗഭസ്തിമാൻ
ശാശ്വതൻ ശംഭു ശരണ്യൻ ശരണദൻ
ലോകശിശിരാരി ഘോരതിമിരാരി
ശോകാപഹാരി ലോകാലോകവിഗ്രഹൻ
ഭാനു ഹിരണ്യഗർഭൻ ഹിരണ്യേന്ദ്രിയൻ
ദാനപ്രിയൻ മഹസ്രാശു സനാതനൻ
സപ്താശ്വനർജ്ജുനാശ്വൻ സകലേശ്വരൻ
സുപ്തജനാവബോധപ്രദൻ മംഗലൻ
ആദിത്യനർക്കനരുണനനന്തഗൻ
ജ്യോദിർമ്മയൻ തപനൻ സവിതാ രവി
വിഷ്ണു വികർത്തനൻ മാർത്താണ്ഡനംശുമാ–
നുഷ്ണകിരണൻ മിഹിരൻ വിരോചനൻ
പ്രദ്യോദനൻ പരൻ ഖദ്യോതനുദ്യോത–
നദ്വയൻ വിദ്യാവിനോദൻ വിഭാവസു

വിശ്വസൃഷ്ടിസ്ഥിതി സംഹാരകാരണൻ
വിശ്വനന്ദ്യൻ മഹാവിശ്വരൂപൻ വിഭു
വിശ്വവിഭാവനൻ വിശ്വൈകനായകൻ
വിശ്വാസഭക്തിയുക്തനാം ഗതിപ്രദൻ
ചണ്ഡകിരണൻ തരണി ദിനമണി
പുണ്ഡരീകപ്രബോധപ്രദനര്യമാ
ദ്വാദശാത്മാ പരമാത്മാ പരാപര–
നാദിതേയൻ ജഗദാദിഭൂതൻ ശിവൻ
ഖേദവിനാശനൻ കേവലാത്മാ ബിന്ദു
നാദാത്മകൻ നാരദാദി നിഷേവിതൻ
ജ്ഞാനസ്വരൂപനജ്ഞാനവിനാശൻ
ധ്യാനിച്ചുകൊൾക നീ നിത്യമിദ്ദേവനെ
സന്തതം ഭക്ത്യാ നമസ്കരിച്ചീടുക.

/ആദിത്യഹൃദയം/
സന്താപനാശകരായ നമോ നമ:
അന്ധകാരാന്തകരായ നമോ നമ:
ശ്ചിന്താമണേ ! ചിദാനന്ദായ തേ നമ :
നീഹാരനാശകരായ നമോ നമ :
മോഹവിനാശകരായ നമോ നമ :
ശാന്തായ രൗദ്രായ സൗമ്യായ ഘോരായ
കാന്തിമതാം കാന്തിരൂപായ തേ നമ :
സ്ഥാവരജംഗമാചാര്യായ തേ നമോ
ദേവായ വിശ്വൈകസാക്ഷിണേ തേ നമ :
സത്വപ്രധാനായ തത്ത്വായ തേ നമ :
സത്യസ്വരൂപായ നിത്യം നമോ നമ :

ഇത്ഥമാദിത്യഹൃദയം ജപിച്ചു നീ
ശത്രുക്ഷയം വരുത്തീടുക സത്വരം.
ചിത്തം തെളിഞ്ഞഗസ്ത്യോക്തി കേട്ടത്രയും
ഭക്തി വർദ്ധിച്ചു കാകുൽസ്ഥനും കൂപ്പിനാൻ.
പിന്നെ വിമാനവുമേറി മഹാമുനി
ചെന്നു വീണാധരോപാന്തേ മരുവിനാൻ.

/രാവണവധം/
രാഘവൻ മാതലിയോടരുളിച്ചെയ്തി–
താകുലമെന്നിയേ തേർ നടത്തീടു നീ.
മാതലി തേരതിവേഗേന കൂട്ടിനാ–
നേതുമേ ചഞ്ചലമില്ല ദശാസ്യനും
മൂടി പൊടികൊണ്ടു ദിക്കുമടനിട–
കൂടി ശരങ്ങളുമെന്തൊരു വിസ്മയം !
രാത്രിഞ്ചരന്റെ കൊടിമരം ഖണ്ഡിച്ചു
ധാത്രിയിലിട്ടു ദശരഥപുത്രനും
യാതുധാനാധിപൻ വാജികൾ തമ്മെയും
മാതലിതന്നെയുമേറെയെയ്തീടിനാൻ.
ശൂലം മുസലം ഗദാദികളും മേൽക്കു

മേലേ പൊഴിച്ചിതു രാക്ഷസരാജനും
സായകജാലം പൊഴിച്ചവയും മുറി–
ച്ചായോധനത്തിന്നടുത്തിതും രാമനും
ഏറ്റമണഞ്ഞുമകന്നും വലംവച്ചു–
മേറ്റിമിടംവച്ചുമൊട്ടു പിൻവാങ്ങിയും
സാരഥിമാരുടെ സൗത്യകൗശല്യവും
തേരാളികളുടെ യുദ്ധകൗശല്യവും
പണ്ടു കീഴിൽ കണ്ടതില്ല നാമീവണ്ണ–
മുണ്ടാകയുമില്ലിവണ്ണമിനി മേലിൽ.
എന്നു ദേവാദികളും പുകഴ്ത്തീടിനാർ
നന്നുനന്നെന്നു തെളിഞ്ഞിതു നാരദൻ.
പൗലസ്ത്യരാഘവന്മാർ തൊഴിൽ കാൺകയാൽ
ത്രൈലോകവാസികൾ ഭീതി പൂണ്ടീടിനാർ.

വാതമടങ്ങി മറഞ്ഞിതു സൂര്യനും
മേദിനിതാനും വിറച്ചിതു പാരമായ്
പാഥോനിധിയുമിളകി മറിഞ്ഞിതു
പാതാളവാസികളും നടുങ്ങീടിനാർ.
അംബുധിയംബുധിയോടൊന്നെതിർക്കിലു–
മംബരമംബരത്തോടെതിർത്തീടിലും
രാഘവരാവണയുദ്ധത്തിനും സമം
രാഘവരാവണയുദ്ധമൊഴിഞ്ഞില്ല.
കേവലമിങ്ങനെനിന്നു പുകഴ്ത്തിനാർ
ദേവാദികളുമന്നേരത്തു രാഘവൻ
രാത്രിഞ്ചരന്റെ തലയൊന്നറുത്തുടൻ
ധാത്രിയിലിട്ടാനതുനേരമപ്പൊഴെ
കൂടെമുളച്ചു കാണായിതവൻ തല
കൂടെമുറിച്ചുകളഞ്ഞു രണ്ടാമതും
ഉണ്ടായിതപ്പോഴതും പിന്നെ രാഘവൻ
ഖണ്ഡിച്ചു ഭൂമിയിലിട്ടാനരക്ഷണാൽ.

ഇത്ഥം മുറിച്ചു നൂറ്റൊന്നു തലകളെ
പൃഥ്വിയിലിട്ടു രഘുകുലസത്തമൻ
പിന്നെയും പത്തുതലയ്ക്കൊരുവാട്ടമി–
ല്ലെന്നേ വിചിത്രമേ നന്നുനന്നെത്രയും
ഇങ്ങനെ നൂറായിരം തല പോകിലു–
മെങ്ങു കുറവില്ലവൻതല പത്തിനും
രാത്രിഞ്ചരാധിൻതന്റെ തപോബലം
ചിത്രം ! വിചിത്രം വിചിത്രമത്രേ തുലോം.
കുംഭകർണ്ണൻ മകരാക്ഷൻ ഖരൻ ബാലി
വൻപരാം മാരീചനെന്നിവരാദിയാം
ദുഷ്ടരെക്കൊന്ന ബാണത്തിനിന്നെന്തതി–
നിഷ്ഠൂരനാമിവനെക്കൊല്ലുവാൻ മടി
ഉണ്ടായിതിദ്ദശകണ്ഠനെക്കൊല്ലുവാൻ
കണ്ടീലുപായവുമേതുമൊന്നീശ്വര !

ചിന്തിച്ചു രാഘവൻ പിന്നെയുമദ്ദശ–
കന്ധരന്മെയ്യിൽ ബാണങ്ങൾ തൂകീടിനാൻ.
രാവണനും പൊഴിച്ചീടിനാൻ ബാണങ്ങൾ
ദേവദേവൻ തിരുമേനിമേലാവോളം.
കൊണ്ടശരങ്ങളെക്കണ്ടു രഘുവര–
നുണ്ടായിതുള്ളിലൊരു നിനവന്നേരം
പുഷ്പസമങ്ങളായ് വന്നു ശരങ്ങളും
കെല്പു കുറഞ്ഞു ദശാസ്യനു നിർണ്ണയം.
ഏഴുദിവസം മുഴുവനീവണ്ണമേ
രോഷേണ നിന്നു പൊരുതോരനന്തരം
മാതലിതാനും തൊഴുതു ചൊല്ലീടിനാ–
നേതും വിഷാദമുണ്ടാകായ്ക മാനസേ.
മുന്നമഗസ്ത്യതപോധനനാദരാൽ
തന്ന ബാണംകൊണ്ടുകൊല്ലാം ജഗൽപ്രഭോ !
പൈതാമഹാസ്ത്രമതായതെന്നിങ്ങനെ
മാതലി ചൊന്നതു കേട്ടു രഘുവരൻ
നന്നു പറഞ്ഞതു നീയതെന്നൊടിനി
കൊന്നീടുവൻ ദശകണ്ഠനെ നിർണ്ണയം.

എന്നരുളിച്ചെയ്തു വൈരിഞ്ചമസ്ത്രത്തെ
നന്നായെടുത്തു തൊടുത്തിതു രാഘവൻ.
സൂര്യാനലന്മാരതിന്നു തരം തൂവൽ
വായുവും മന്ദരമേരുക്കൾ മദ്ധ്യമായ്
സിശ്വമെല്ലാം പ്രകാശിച്ചൊരു സായകം
വിശ്വാസഭക്ത്യാ ജപിച്ചയച്ചീടിനാൻ.
രാവണൻ തന്റെ ഹൃദയം പിളർന്നു ഭൂ–
ദേവിയും മോദിച്ചു വാരിധിയിൽ പുക്കു
ചോര കഴുകി മുഴുകി വിരവോടു
മാരുതവേഗേന രാഘവൻതന്നുടെ
തൂണിയിൽ വന്നിങ്ങു വീണു തെളിവോടു
ബാണവുമെന്തൊരു വിസ്മയമന്നേരം
തേരിൽനിന്നാശു മറിഞ്ഞു വീണീടിനാൻ
പാരിൽ മരാമരം വീണപോലെ തദാ.

കല്പകവൃക്ഷപ്പുതുമലർ തൂകിനാ–
രുല്പന്നമോദേന വാനവരേവരും
അർക്കകുലോൽഭവൻ മൂർദ്ധനി മേല്ക്കുമേൽ
ശക്രനും നേത്രങ്ങളൊക്കെത്തെളിഞ്ഞിതു
പുഷ്കരസംഭവനും തെളിഞ്ഞീടിനാ–
നർക്കനും നേരേയുദിച്ചാനതുനേരം
മന്ദമായ് വീയിത്തുടങ്ങീ പവനനും
നന്നായ് വിളങ്ങീ ചതുർദ്ദശലോകവും
താപസന്മാരും ജയജയശബ്ദേന
താപമകന്നു പുകഴ്ന്നു തുടങ്ങിനാർ.
ശേഷിച്ച രാക്ഷസരോടിയകംപുക്കു
കേഴത്തുടങ്ങിനാരൊക്കെ ലങ്കാപുരേ

അർക്കജൻ മാരുതി നീലാംഗദാദിയും
മർക്കടവീരരുമാർത്തു പുകഴ്ത്തിനാർ.

അഗ്രജൻ വീണതു കണ്ടു വിഭീഷണൻ
വ്യഗ്രിച്ചരികത്തു ചെന്നിരുന്നാകുലാൽ
ദു:ഖം കലർന്നു വിലാപം തുടങ്ങിനാ–
നൊക്കെ വിധിബലമല്ലോ വരുന്നതും
ഞാനിതൊക്കെപ്പറഞ്ഞീടിനേൻ മുന്നമേ
മാനം നടിച്ചെന്നെയും വെടിഞ്ഞീടിന
വീര ! മഹാശയനോചിതനായ നീ
പാരിലീവണ്ണം കിടക്കുമാറായതും
കണ്ടിതെല്ലാം ഞാനനുഭവിക്കേണമെ–
ന്നുണ്ടു ദൈവത്തിനിതാർക്കൊഴിക്കാവതും.
ഏവം കരയും വിഭീഷണൻ തന്നോടു
ദേവദേവേശനരുൾചെയ്തിതാദരാൽ :–

എന്നോടഭിമുഖമായ് നിന്നു പോർചെയ്തു
നന്നായ് മരിച്ച മഹാശൂരനാമിവൻ
തന്നെക്കുറിച്ചു കരയരുതേതുമേ
നന്നല്ലതു പരലോകത്തിനു സഖേ !
വീരരായുള്ള രാജാക്കൾധർമ്മം നല്ല
പോരിൽ മരിച്ചു വീര്യസ്വർഗ്ഗസിദ്ധിക്കു
പാരം സുകൃതികൾക്കെന്നി യോഗം വരാ
ദോഷങ്ങളെല്ലാമൊടുങ്ങിതിവന്നിനി
ശേഷക്രിയയ്ക്കു തുടങ്ങുക വൈകാതെ.

ഇത്ഥമരുൾചെയ്തു നിന്നരുളുന്നേരം
തത്ര മണ്ഡോദരി കേണു വന്നീടിനാൾ
ലങ്കാധിപൻമാറിൽ വീണു കരഞ്ഞുമാ–
തങ്കമുൾക്കൊണ്ടു മോഹിച്ചും പുനരുടൻ
ഓരോതരം പറഞ്ഞും പിന്നെ മറ്റുള്ള
നാരീജനങ്ങളും കേണു തുടങ്ങിനാർ.
പംക്തിരഥാത്മജപ്പോഴരുൾചെയ്തു
പംക്തിമുഖാനുജൻ തന്നോടു സാദരം :–

രാവണൻതന്നുടൽ സംസ്കരിച്ചീടുക
പാവകനെജ്ജ്വലിപ്പിച്ചിനിസ്സത്വരം.
തത്ര വിഭീഷണൻ ചൊന്നാനിവനോള–
മിത്രപാപം ചെയ്തവരില്ല ഭൂതലേ
യോഗ്യമല്ലേതുമടിയനിവനുടൽ
സംസ്കരിച്ചീടുവാനെന്നു കേട്ടേറ്റവും
വന്ന ബഹുമാനമോടെ രഘൂത്തമൻ
പിന്നെയും ചൊന്നാൻ വിഭീഷണൻ തന്നോടു :–
മൽബാണമേറ്റു രണാന്തേ മരിച്ചൊരു
കാർബുരാധീശ്വരനറ്റിതു പാപങ്ങൾ
വൈരവുമാമരണാന്തമെന്നാകുന്നി–

തേറിയ സദ്ഗതിയുണ്ടാവതിന്നു നീ
ശേഷക്രിയകൾ വഴിയേ കഴിക്കൊരു–
ദോഷം നിനക്കതിനേതുമകപ്പെടാ.
ചന്ദനഗന്ധാദികൊണ്ടു ചിതയുമാ–
നന്ദേന കൂട്ടി മുനിവരന്മാരുമായ്
വസ്ത്രാഭരണമാല്യങ്ങൾ കൊണ്ടും തദാ
നക്തഞ്ചരാധിപദേഹമലങ്കരി–
ച്ചാർത്തു വാദ്യങ്ങളും ഘോഷിച്ചുകൊണ്ടഗ്നി–
ഹോത്രികളെ സംസ്കരിക്കുന്ന വർണ്ണമേ
രാവണദേഹം ദഹിപ്പിച്ചു തന്നുടെ
പൂർവ്വജനായുദകക്രിയയും ചെയ്തു
നാരികൾ ദുഃഖം പറഞ്ഞുപോക്കിച്ചെന്നു
ശ്രീരാമപാദം നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ.
മാതലിയും രഘുനാഥനെ വന്ദിച്ചു
ജാതമോദം പോയ് സുരാലയം മേവിനാൻ.
ചെന്നു നിജനിജമന്ദിരം പുക്കിതു
ജന്യാവലോകനം ചെയ്തു നിന്നോർമകളും
ലക്ഷ്മണനോടരുൾചെയ്തിതു രാമനും
രക്ഷോവരനാം വിഭീഷണനായ് മയാ
ദത്തമായോരു ലങ്കാരാജ്യമുൾപ്പുക്കു
ചിത്തമോദാലഭിഷേകം കഴിക്ക നീ.
എന്നതു കേട്ടു കപിവരന്മാരൊടും
ചെന്നു ശേഷിച്ച നിശാചരന്മാരുമായ്
അർണ്ണവതോയാദി തീർത്ഥജലങ്ഹളാൽ
സ്വർണ്ണകലശങ്ങൾ പൂജിച്ചു ഘോഷിച്ചു
വാദ്യഘോഷത്തോടു താപസന്മാരുമാ–
യാർത്തുവിളിച്ചഭിഷേകവും ചെയ്തിതു
ഭൂമിയും ചന്ദ്രദിവാകരാദിയും
രാമകഥയുമുള്ളെന്നു വിഭീഷണൻ
സങ്കേശനായ് വാഴുകെന്നു കിരീടാദ്യ–
ലങ്കാരവും ചെയ്തു ദാനപുരസ്കൃതം.
പൂജ്യനായോരു വിഭീഷണനായ്ക്കൊണ്ടു
രാജ്യനിവാസികൾ കാഴ്ചയും വച്ചിതു.
വാച്ച കുതൂഹലംപൂണ്ടു വിഭീഷണൻ
കാഴ്ചയുമെല്ലാമെടുപ്പിച്ചു കൊണ്ടുവ–
ന്നാസ്ഥയാ രാഘവൻ തൻക്കാല്ക്കൽവച്ചഭി–
വാദ്യവുംചെയ്തു വനിഭീഷണനാദരാൽ.
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രപ്രസാദത്തിനായ് രാമ–
ഭദ്രനതെല്ലാം പരിഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ.
ഇപ്പോൾ കൃതകൃത്യനായേനഹമെന്നു
ചിത്പുരുഷൻ പ്രസാദിച്ചരുളീടിനാൻ
അഗ്രേ വിനീതനായ്വന്ദിച്ചു നിൽക്കുന്ന
സുഗ്രീവനെപ്പുനരാലിംഗനംചെയ്തു
സന്തുഷ്ടനായരുൾചെയ്തിതു രാഘവൻ
ചിന്തിച്ചതെല്ലാം ലഭിച്ചു നമുക്കെടോ
ത്വത്സഹായതേനേ രാവണൻ തന്നെ ഞാ–

നുത്സാഹമോടു വധിച്ചിതു നിശ്ചയം
ലങ്കേശ്വരനായ് വിഭീഷണൻതന്നെയും
ശങ്കാവിഹീനമഭിഷേകവുംചെയ്തു.

/സീതാസ്വീകരണം/
പിന്നെ ഹനുമാനെ നോക്കിയരുൾചെയ്തു
മന്നവൻ നീ പോയ് വിഭീഷണാനുജ്ഞയാ
ചെന്നു ലങ്കാപുരം പുക്കറിയിക്കണം
തന്വംഗിയാകിയ ജാനകിയോടിദം
നക്തഞ്ചരാധിപനിഗ്രഹമാദിയാം
വൃത്താന്തമെല്ലാം പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കണം
എന്നാലവളുടെ ഭാവവും വാക്കുമി–
ങ്ങെന്നോടുവന്നു പറക നീ സത്വരം.
എന്നതുകേട്ടു പവനയതനയനും
ചെന്നു ലങ്കാപുരം പ്രാപിച്ചനന്തരം
വന്നു നിശാചരൻ സൽക്കരിച്ചീടിനാർ
നന്ദിതനായൊരു മാരുതപുത്രനും
രാമപാദാബ്ജവും ധ്യാനിച്ചിരിക്കുന്ന
ഭൂമീസുതയെ നമസ്തരിച്ചീടിനാൻ:–
വക്ത്രപ്രസാദമാലോക്യ കപിവരൻ
വൃത്താന്തമെല്ലാം പറഞ്ഞഞ്ഞു തുടങ്ങിനാർ :–

ലക്ഷ്മണനോടും വിഭീഷണൻതന്നൊടും
സുഗ്രീവനാദിയാം മർക്കടന്മാരോടും
രക്ഷോവരനാം ദശഗ്രീവനെക്കൊന്നു
ദു:ഖമകന്നു തെളിഞ്ഞുമേവീടിനാൻ.
ഇത്ഥം ഭവതിയോടൊക്കെപ്പറകെന്നു
ചിത്തം തെളിഞ്ഞരുൾചെയ്തിതറിഞ്ഞാലും.
സന്തോഷമെത്രയുമുണ്ടായി സീതയ്ക്കെ–
ന്നെന്തു ചൊല്ലാവതു ജാനകീദേവിയും
ഗദ്ഗദവർണ്ണേന ചൊല്ലിനാളെന്തു ഞാൻ
മർക്കടശ്രേഷ്ഠ ! ചൊല്ലേണ്ടതു ചൊല്ലു നീ.
ഭർത്താവിനെക്കണ്ടുകൊൾവാനുപായമെ–
ന്തെത്ര പാർക്കേണമിനിയും ശുചൈവ ഞാൻ.
നേരത്തതിന്നു യോഗം വരുത്തിടു നീ
ധീരത്വമില്ലിനിയും പൊറുത്തീടുവാൻ
വാതാത്മജനും രഘുവരൻ തന്നോടു
മൈഥിലീഭാഷിതം ചെന്നു ചൊല്ലീടിനാൻ.

ചിന്തിച്ചു രാമൻ വിഭീഷണൻ തന്നോടു
സന്തുഷ്ടനായരുൾ ചെയ്താൻ വിരയെ നീ
ജാനകീദേവിയെച്ചെന്നു വരുത്തുക
ദീനതയുണ്ടുപോൽ കാണായ്കകൊണ്ടു മാം
സ്നാനം കഴിപ്പിച്ചു ദിവ്യായംബരാഭര–
ണാനുലേപാദ്യലങ്കമണിയിച്ചു
ശില്പമായോരു ശിബികമേലാരോപ്യ

മല്പുരോഭാഗേ വരുത്തുക സത്വരം.
മാരുതിതന്നോടു കൂടെ വിഭീഷണ–
നാരാമദേശം പ്രവേശിച്ചു സാദരം
വൃദ്ധമാരായ നാരീജനത്തെക്കൊണ്ടു
മുഗ്ദ്ധാംഗിയെക്കുളിപ്പിച്ചു ചമയിച്ചു
തണ്ടിലെടുപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ചെല്ലുന്നേര–
മുണ്ടായ് ചമഞ്ഞിതൊരു ഘോഷനിസ്വനം
വാനരവീരരും തിക്കിത്തിരക്കിയ–
ജ്ജാനകീദേവിയെക്കണ്ടുകൊണ്ടീടുവാൻ
കൂട്ടമിട്ടങ്ങണയുന്നതു കണ്ടൊരു
യാഷ്ടികന്മാരണഞ്ഞാട്ടിയകറ്റിനാർ.
കോലാഹലം കേട്ടു രാഘവൻ കാരുണ്യ–
ശാലി വിഭീഷണൻ തന്നോടരുൾചെയ്തു :–

വാനരന്മാരെയുപദ്രവിപ്പാനുണ്ടോ
ഞാനുരചെയ്തിതു നിന്നോടിതെന്തെടോ !
ജാനകീദേവിയെക്കണ്ടാലതിന്നൊരു
ഹാനിയെന്തുള്ളതന്തു പറഞ്ഞീടു നീ
മാതാവിനെച്ചെന്നു കാണുന്നതുപോലെ
മൈഥിലിയെച്ചെന്നു കണ്ടാലുമേവരും
പാദചാരേണ വരേണമെന്നന്തികേ
മേദിനീനന്ദിനി കിം എത്ര ദൂഷണം ?
കാര്യാർത്ഥമായ് പുരാ നിർമ്മിതമായോരു
മായാജനകജാരൂപം മനോഹരം
കണ്ടു കോപം പൂണ്ടു വാച്യവാദങ്ങളെ–
പ്പുണ്ഡരീകാക്ഷൻ ബഹുവിധം ചൊല്ലീനാൻ.
ലക്ഷ്മണനോടു മായസീതയും ശുചാ
തൽക്ഷണേ ചൊല്ലിനാളേതുമേ വൈകാതെ :–

വിശ്വാസമാശു മദ് ഭർത്താവിനും മറ്റു
വിശ്വത്തിൽ വാഴുന്നവർക്കും വരുത്തുവാൻ
കുണ്ഡത്തിലഗ്നിയെ നന്നായ് ജ്വലിപ്പിക്ക
ദണ്ഡമില്ലേതുമെനിക്കതിൽ ചാടുവാൻ.
സൗമിത്രിയുമതുകേട്ടു രഘൂത്തമ–
സൗമുഖ്യഭാവമാലോക്യ സസംഭ്രമം
സാമർത്ഥ്യമേറുന്ന വാനരന്മാരുമായ്
ഹോമകുണ്ഡം തീർത്തു ജ്വലിപ്പിച്ചു
രാമപാർശ്വം പ്രവേശിച്ചു നിന്നീടിനാൻ.
ഭൂമീസുതയുമന്നേരം പ്രസന്നയായ്
ഭർത്താരമാലോക്യ ഭക്ത്യാ പ്രദക്ഷിണം
കൃത്വാ മുഹുസ്ത്രയം ബദ്ധാഞ്ജലിയൊടും
ദേവദ്വിജേന്ദ്ര തപോധരന്മാരെയും
പാവകൻ തന്നെയും വന്ദിച്ചു ചൊല്ലിനാൾ :–

ഭർത്താവിനെയൊഴിഞ്ഞന്യനെ ഞാൻ മമ
ചിത്തേ നിരൂപിച്ചതെങ്കിലതിന്നു നീ

സാക്ഷിയല്ലോ സകലത്തിനുമാകയാൽ
സാക്ഷാൽ പരമാർത്ഥമിന്നറിയിക്ക നീ.
എന്നു പറഞ്ഞുടൻ മൂന്നു വലംവച്ചു
വഹ്നിയിൽച്ചാടിനാൾ കിഞ്ചിൽ ഭയം വിനാ
ദുശ്ച്യവനാദികൾ വിസ്മയപ്പെട്ടിതു
നിശ്ചലമായിതു ലോകവുമന്നേരം.
ഇന്ദ്രനും കാലനും പാശിയും വായുവും
വൃന്ദാരകാധിപന്മാരും കുബേരനും
മന്ദാകിനീധരനു താനും വിരിഞ്ചനും
സുന്ദരിമാരാകുമപ്സരസ്ത്രീകളും
ഗന്ധർവ്വകിന്നരകിംപുരുഷന്മാരും
ദന്ദശൂകന്മാർ പിതൃക്കൾ മുനികളും
ചാരണഗുഹ്യകസിദ്ധസാദ്ധ്യന്മാരും
നാരദതുംബുരു മുഖ്യജനങ്ങളും
മറ്റു വിമാനാഗ്രചാരികളൊക്കവേ
ചുറ്റും നിറഞ്ഞിതു രാമൻ തിരുവടി
നിന്നരുളും പ്രദേശത്തിങ്കലന്നേരം
വന്ദിച്ചിതെല്ലാവരേയും നരേന്ദ്രനും.
രാമതന്ദ്രം പരമാത്മാനമന്നേരം
പ്രേമമുൾക്കൊണ്ടു പുകഴ്ന്നു തുടങ്ങിനാർ :–

സർവ്വലോകത്തിനും തർത്താ ഭവാനല്ലോ
സർവ്വത്തിനും സാക്ഷിയാകുന്നതും ഭവാൻ
അജ്ഞാനവിഗ്രഹനാകുന്നതും ഭവാ–
നജ്ഞാനനാശനനാകുന്നതും ഭവാൻ
സൃഷ്ടികർത്താവാം വിരഞ്ചനാകുന്നതു–
മഷ്ടവസുക്കളിലഷ്ടമനായതും
ലോകത്തിനാദിയും മദ്ധ്യവുമന്തവു–
മേകനാം നിത്യ സ്വരൂപൻ ഭവാനല്ലോ.
കർണ്ണങ്ങളായതുമശ്വിനീദേവകൾ
കണ്ണുകളായതുമാദിത്യചന്ദ്രന്മാർ
ശുദ്ധനായ് നിത്യാനായദ്വയനായൊരു
മുക്തനാകുന്നതും നിത്യം ഭവാനല്ലോ.
നിന്നുടെ മായയാ മൂടിക്കിടപ്പവർ
നിന്നെ മനുഷ്യനെന്നുള്ളിലോർത്തീടുവോർ
നിന്നുടെ നാമസ്മരണയുള്ളോരുള്ളിൽ
നന്നായ പ്രകാശിക്കുമാത്മപ്രബോധവും
ദുഷ്ടനാം രാവണൻ ഞങ്ങളുടെ പദ–
മൊട്ടൊഴിയാതെയടക്കി നാൻ നിർദ്ദയം
നഷ്ടനായാനവനിന്നു നിന്നാലിനി
പുഷ്ടസൗഖ്യം വസിക്കാം ത്വല്ക്കരുണയാ
ദേവകളിത്ഥം പുകഴ്ത്തും ദശാന്തരേ
ദേവൻ വിരിഞ്ചനും വന്ദിച്ചു വാഴ്ത്തിനാൻ:

വന്ദേ പദം പരമാനന്ദമദ്വയം
വന്ദേ പരമശേഷസ്ഥിതികാരണം

അദ്ധ്യാത്മജ്ഞാനികളാൽ പരിസേവിതം
ചിത്തസത്താമാത്രമവ്യയമീശ്വരം
സർവ്വഹൃദി സ്ഥിതം സർവ്വജഗന്മയം
സർവ്വലോകപ്രിയം സർവ്വജ്ഞമൽഭുതം
രത്നാകിരീടം രവിപ്രഭം കാരുണ്യ-
രത്നാകരം രഘുനാഥം രമാവരം
രാജരാജേന്ദ്രം രജനീചരാന്തകം
രാജീവലോചനം രാവണനാശനം
മായാപരമജം മായാമയം മനു-
നായകം മായാവിഹീനം മധുദ്വിഷം
മാനവം മാനഹീനം മനുജോത്തമം
മാധുര്യസാരം മനോഹരം മാധവം
യോഗിചിന്ത്യം സദാ യോഗിഗമ്യം മഹാ-
യോഗവിധാനം പരിപൂർണ്ണമചത്യുതം
രാമം രമണീയരൂപം ജഗദഭി-
രാമം സദൈവ സീതാഭിരാമം ഭജേ.

ഇത്ഥം വിധാതൃസ്തുതി കേട്ടു രാഘവൻ
ചിത്തമാനന്ദിച്ചിരുന്നരുളുന്നേരം
ആശ്രയാശൻ ജഗദാശ്രയഭൂതയാ-
മാശ്രിതവത്സലയായ വൈദേഹിയെ
കാഴ്ചയായ്ക്കൊണ്ടുവന്നാശു വണങ്ങിനാ-
നാശ്ച്ര്യമുൾക്കൊണ്ടു നിന്നിതെല്ലാവരും
ലങ്കേശനിഗ്രഹാർത്ഥം വിപിനത്തിൽ നി-
ന്നങ്കലാരോപിതയാകിയ ദേവിയെ
ശങ്കാവിഹീനം പരിഗ്രഹിച്ചീടുക
സങ്കടം തീർന്നു ജഗത്ത്രയത്തിങ്കലും
പാവകനെ പ്രതിപൂജിച്ചു രാഘവൻ
ദേവിയെ മോദാൽ പരിഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ.
പങ്കേരുഹാക്ഷനും ജാനകീദേവിയെ
സ്വാങ്കേ സമാവേശ്യ ശോഭിച്ചിതേറ്റവും

/ദേവേന്ദ്രസ്തുതി/
സംക്രന്ദനൻ തദാ രാമനെ നിർജ്ജര-
സംഘേന സാർദ്ധം വണങ്ങി സ്തുതിച്ചിതു :-
രാമചന്ദ്ര ! പ്രഭോ ! പാഹി മാം പാഹി മാം
രാമഭദ്ര ! പ്രഭോ പാഹി മാം പാഹി മാം
ഞങ്ങളെ രക്ഷിപ്പതിന്നു മറ്റാരുള്ള-
തിങ്ങനെ കാരുണ്യപീയൂഷവാരിധേ !
നിന്തിരുനാമാമൃതം ജപിച്ചീടുവാൻ
സന്തതം തോന്നേണമെൻപോറ്റി ! മാനസെ
നിൻ ചരിതാമൃതം ചൊൽവാനുമെപ്പൊഴു-
മെൻ ചെവിക്കൊണ്ടു കേൾപ്പാനുമനുദിനം
യോഗം വരുവാനനുഗ്രഹിച്ചീടണം
യോഗമൂർത്തേ ! ജനകാത്മജാവല്ലഭ !
ശ്രീമഹാദേവനും നിന്തിരുനാമങ്ങൾ

രാമരാമേതി ജപിക്കുന്നിതന്വഹം
ത്വൽപാദതീർത്ഥം ശിരസി വഹിക്കുന്നി–
തെപ്പൊഴുമാത്മശുദ്ധിക്കുമാവല്ലഭൻ.
ഏവം പലതരം ചൊല്ലി സ്തുതിച്ചൊരു
ദേവേന്ദ്രനോടരുൾ ചെയ്തിതു രാഘവൻ:–

മൃത്യു ഭവിച്ച കപികുലവീരരെ–
യത്തൽ കളഞ്ഞു ജീവിപ്പിക്കയും വേണം
പക്വഫലങ്ങൾ കപികൾ ഭക്ഷിക്കുമ്പൊ–
ഴൊക്കെ മധുരമാക്കിച്ചമച്ചീടുക
വാനരന്മാർക്കു കുടിപ്പാൻ നദികളും
തേനായൊഴുകേണമെന്നു കേട്ടിന്ദ്രനും
എല്ലാമരുൾചെയ്തവണ്ണം വരികെന്നു
കല്യാണമുൾക്കൊണ്ടനുഗ്രഹിച്ചീടിനാൻ.
നന്നായുറങ്ങിയുണർന്നവരെപ്പോലെ
മന്നവൻ തന്നെത്തൊഴുതാരവർകളും
ചന്ദ്രചൂഡൻ പരമേശ്വരനും രാമ–
ചന്ദ്രനെ നോക്കിയരുൾ ചെയ്തിതന്നേരം:–

നിന്നുടെ താതൻ ദശരഥൻ വന്നിതാ
നിന്നു വിമാമനമമർന്നു നിന്നെക്കാണ്മാൻ
ചെന്നു വണങ്ങുകെന്നൻപോടു കേട്ടഥ
മന്നവൻ സംഭ്രമം പൂണ്ടു വണങ്ങിനാൻ.
വൈദേഹിതാനും സുമിത്രാതനയനു–
മാദരവോടു വന്ദിച്ചു ജനകനെ
ഗാഢം പുണർന്നു നെറുകയിൽ ചുംബിച്ചു
ഗൂഢനായോരു പരമപുരുഷനെ
സൗമിത്രിതന്നെയും മൈഥിലിതന്നെയും
പ്രേമപൂർണ്ണം പുണർന്നാനന്ദമഗ്നനായ്
ചിന്മയനോടു പറഞ്ഞു ദശരഥ–
നെന്മകനായി പിറന്ന ഭവാനെ ഞാൻ
നിർമ്മലമൂർത്തേ ! ധരിച്ചതിന്നാകയാൽ
ജന്മമരണാദി ദു:ഖങ്ങൾ തീർന്നിതു
നിന്മഹാമായ മോഹിപ്പിയായ്കെന്നെയും
കല്മഷനാശന ! കാരുണ്യവാരിധേ !

താതവാക്യം കേട്ടു രാജചന്ദ്രൻ തദാ
മോദേന പോവാനനുവദിച്ചീടിനാൻ.
ഇന്ദ്രാദിദേവകളോടും ദശരഥൻ
ചെന്നമരാവതി പുക്കു മരുവിനാൻ
സത്യസന്ധൻതന്നെ വന്ദിച്ചനുജ്ഞയാ
സത്യലോകം ചെന്നു പുകകു വിരിഞ്ചനും
കാർത്ത്യായനീദേവിയോടും മഹേശ്വരൻ
പ്രീത്യാ വൃഷാരൂഢനായെഴുന്നള്ളിനാൻ.
ശ്രീരാമചന്ദ്രനിയോഗേന പോയിതു
നാരദനാദി മഹാമുനിവൃന്ദവും

പുഷ്കരനേത്രനെ വാഴ്ത്തി നിരാകുലം
പുഷ്കരചരികളും നടന്നീടിനാർ.

/അയോദ്ധ്യയിലേക്കുള്ള യാത്ര/
മന്നവൻതന്നെ വന്ദിച്ചപേക്ഷിച്ചിതു
പിന്നെ വിഭീഷണനായ ഭക്തൻ മുദാ
ദാസനാമെന്നെക്കുറിച്ചു വാത്സല്യമു-
ണ്ടേതാനുമെങ്കിലതൈ്രവ സന്തുഷ്ടനായ്
മംഗലദേവതയാകിയ സീതയാ
മംഗലസ്നാനവുമാചരിച്ചീടണം.
മേളമായിന്നു വിരുന്നും കഴിഞ്ഞിങ്ങു
നാളെയങ്ങോട്ടേയ്ക്കെഴുന്നള്ളുകയുമാം.
എന്നു വിഭീഷണൻ ചൊന്നതു കേട്ടുടൻ
മന്നവർമന്നവൻ താനുമരുൾചെയ്തു :-

സോദരനായ ഭരതനയോദ്ധ്യയി-
ലാധിയും പൂണ്ടു സഹോദരൻ തന്നൊടും
എന്നെയും പാർത്തിരിക്കുന്നിതു ഞാനവൻ
തന്നോടുകൂടിയൊഴിഞ്ഞലങ്കാരങ്ങൾ
ഒന്നുമനുഷ്ഠിക്കയെന്നുള്ളതില്ലെടോ
ചെന്നൊരു രാജ്യത്തിൽ വാഴുകെന്നുള്ളതും
സ്നാനാശനാദികളാചരിക്കെന്നതും
നൂനമവനോടുകൂടിയേയാവിതു
എന്നു പതിന്നാലു സംവത്സരം തിക-
യുന്നതെന്നുള്ളതും പാർത്തവൻ വാഴുന്നു.
ചെന്നീല ഞാനന്നുതന്നെയെന്നാലവൻ
വഹ്നിയിൽ ചാടി മരിക്കുമേ പിറ്റേന്നാൾ
എന്നതുകൊണ്ടുഴറുന്നിതു ഞാനിഹ
വന്നു സമയവുമേറ്റമടുത്തങ്ങു-
ചെന്നുകൊൾവാൻ പണിയുണ്ടതിൻ മുന്നമേ
നിന്നിൽ വാത്സല്യമില്ലായ്കയുമല്ലമേ.
സല്ക്കരിച്ചീടു നീ സത്വരമെന്നുടെ
മർക്കടവീരരെയൊക്കവേ സാദരം
പ്രീതിയവർക്കു വന്നാലെനിക്കും വരും
പ്രീതിയതിന്നൊരു ചഞ്ചലമില്ല കേൾ.
എന്നെക്കനിവോടു പൂജിച്ചതിൻ ഫലം
വന്നുകൂടും കപിവീരരെപ്പൂജിച്ചാൽ.

പാനാശനസ്വർണ്ണരത്നാംബരങ്ങളാൽ
വാനരന്മാർക്കലംഭാവം വരുംവണ്ണം
പൂജയും ചെയ്തു കപികളുമായ്ചെന്നു
രാജീവനേത്രനേക്കൂപ്പി വിഭീഷണൻ
ക്ഷിപ്രമയോദ്ധ്യയ്ക്കെഴുന്നള്ളുവാനിഹ
പുഷ്പകമായ വിമാനവുമുണ്ടല്ലോ.
രാത്രിഞ്ചരാധിപനിത്ഥമുണർത്തിച്ച
വാർത്ത കേട്ടാസ്ഥയോടും പുരുഷോത്തമൻ

കാലത്തു നീ വരുത്തീടുകെന്നാനഥ
പൗലസ്ത്യയാനവും വന്നു വന്ദിച്ചിതു.
ജാനകിയോടുമനുജനോടും ചെന്നു
മാനവവീരൻ വിമാനവുമേറിനാൻ.
അർക്കാത്മതജാദി കപിവരന്മാരൊടും
നക്തഞ്ചരാധിപനോടും രഘൂത്തമൻ
മന്ദസ്മിതം പൂണ്ടരുൾചെയ്തിതാദരാൽ
മന്ദേതരം ഞാനയോദ്ധ്യയ്ക്കു പോകുന്നു.
മിത്രകാര്യം കൃതമായിതു നിങ്ങളാൽ
ശത്രുഭയമിനി നിങ്ങൾക്കകപ്പെടാ
മർക്കടരാജ ! സുഗ്രീവ ! മഹാമതേ !
കിഷ്കിന്ധയിൽചെന്നു വാഴ്ക നീ സൗഖ്യമായ്–
ആശരാധീശ ! വിഭീഷണ ! ലങ്കയി–
ലാശു പോയ് വാഴ്ക നീയും ബന്ധുവർഗ്ഗവും.
കാകുൽസ്ഥനിത്ഥമരുൾചെയ്തു നേരത്തു
വേഗത്തിൽ വന്ദിച്ചവർകളും ചൊല്ലിനാർ :–

ഞങ്ങളുംകൂടെ വിടകൊണ്ടയോദ്ധ്യ□ി–
ലങ്ങു കൗസല്യാദികളെയും വന്ദിച്ചു
മംഗലമാമ്മാറഭിഷേകവും കണ്ടു
തങ്ങൾ തങ്ങൾക്കുള്ളവിടെ വാണീടുവാ–
നുണ്ടാകവേണം തിരുമനസ്സെങ്കിലേ
കുണ്ഠത ഞങ്ങൾക്കു തീരു ജഗൽപ്രഭോ !
അങ്ങിനെതന്നെ നമുക്കുമഭിമതം
നിങ്ങൾക്കുമങ്ങനെ തോന്നിടതൽഭുതം !
എങ്കിലോ വന്നു വിമാനമേറീടുവിൻ
സങ്കടമെന്നിയേ മിത്രവിയോഗജം
സേനയാ സാർദ്ധം നിശാചരരാജനും
വാനരന്മാരും വിമാനമേറീടിനാർ.

സംസാരനാസനാനുജ്ഞയാ പുഷ്പകം
ഹംസസമാനം സമുല്പതിച്ചൂ തദാ
നക്തഞ്ചരേന്ദ്ര സുഗ്രീവാനുജപ്രിയാ–
യുക്തനാം രാമനംക്കൊണ്ടു വിമാനവും
എത്രയും ശോഭിച്ചിതംബരാന്തേ തദാ
മിത്രബിംബം കണക്കേ ധനദാസനം.
ഉത്സംഗസീമ്നി വിന്യസ്യ സീതാം ഭക്ത–
വത്സലൻ നാലുദിക്കും പുനരാലോക്യ
വത്സേ ! ജനകാത്മജേ ! ശൃണു വല്ലഭേ !
സത്സേവിതേ ! സരസീരുഹലോചനേ !
പശ്യ ത്രികൂടാചലോത്തമാംസ്ഥിതം
വിശ്വവിമോഹനമായ ലങ്കാപുരം
യുദ്ധാങ്കണം കാണതിലിങ്ങു ശോണിത–
കർദ്ദമമാം സാസ്ഥിപൂർണ്ണം ഭയങ്കരം
അത്രൈവ വാനരരാക്ഷസന്മാർ തമ്മി–
ലെത്രയും ഘോരമായുണ്ടായ സംഗരം

അത്രൈവ രാവണൻ വീണു വരിച്ചിതെ–
ന്നസ്ത്രമേറ്റുത്തമേ ! നിന്നുടെ കാരണം
കുംഭകർണ്ണൻ മകരാക്ഷനുമെന്നുടെ–
യമ്പുകൊണ്ടത്ര മരിച്ചിതു വല്ലഭേ !
വൃത്രാരിജിത്തുമതികായനും പുന–
രത്ര സൗമിത്രിിതന്നസ്ത്രമേറ്റുത്തമേ !
വീണു മരിച്ചിതു പിന്നെയും മറ്റുള്ള
കൗണപന്മാരെക്കപികൾ കൊന്നീടിനാർ.
സേതു ബന്ധിച്ചതും കാണെടോ സാഗരേ
ഹേതു ബന്ധിച്ചതതിന്നു നീയല്ലയോ ?
സേതുബന്ധം മഹാതീർത്ഥം പ്രിയേ ! പഞ്ച
പാതകനാശനം ത്രൈലോക്യപൂജിതം
കണ്ടാലുമുണ്ടാം ദുരിതവിനാശനം
കണ്ടാലുമങ്ങതിന്നത്ര രാമേശ്വരം
എന്നാൽ പ്രതിഷ്ഠിതനായ മഹേശ്വരൻ
പന്നഗഭൂഷണൻ തന്നെ വണങ്ങു നീ.

അത്ര വന്നെന്നെശ്ശരണമായ് പ്രാപിച്ചി–
തുത്തമനായ വിഭീഷണൻ വല്ലഭേ !
പുഷ്കരനേത്രേ ! പുരോഭുവി കാണേടോ
കിഷ്കിന്ധയാകും കപീന്ദ്രപുരീമിമാം.
ശ്രുത്വാ മനോഹരം ഭർത്തൃവാക്യം മുദാ
പൃഥ്വീസുതയുമപേക്ഷിച്ചിതന്നേരം :–
താരാദിയായുള്ള വാനരസുന്ദരി–
മാരെയും കണ്ടങ്ങു കൊണ്ടുപോയീടണം
കൗതൂഹലമയോദ്ധ്യാപുരി വാസിനാം
ചേതസി പാരമുണ്ടായ് വരും നിർണ്ണയം
വാനരവീരരുമൊട്ടുനാളുണ്ടല്ലോ
മാനിനിമാരെപ്പിരിഞ്ഞിരുന്നീടുന്നു
ഭരത്തൃവിയോഗജദു:ഖമിന്നെന്നോള–
മിത്രിലോകത്തിങ്കലാരറിഞ്ഞിട്ടുള്ളു ?
എന്നാലിവരുടെ വല്ലഭമാരെയു–
മിന്നുതന്നേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയീടേണം.

രാഘവൻ ത്രൈലോക്യനായകനുള്ളിലു–
ള്ളാകൂതമപ്പോളറിഞ്ഞു വിമാനവും
ക്ഷോണീതലം നോക്കി മന്ദമന്ദം തദാ
താണതു കണ്ടരുൾചെയ്തു രഘൂത്തമൻ:–
വാനരവീരരേ ! നിങ്ങൾ നിജനിജ
മാനിനിനാരെ വരുത്തുവിനേവരും.
മർക്കടവീരരതു കേട്ടു മോദേന
കിഷ്കിന്ധപുക്കു നിജാംഗനമാരെയും
പോകെന്നു ചൊല്ലി വിമാനം കരേറ്റിനാർ.
ശാഖാമൃഗാധിപന്മാരും കരേറിനാർ.
താരാർമകളായ ജാനകീദേവിയും
താരാരുമാദികളോടു മോദാന്വിതം

ആലോകനാലാപ മന്ദഹാസാദി ഗാ–
ഢാലിംഗന ഭ്രൂചലനാദികൾകൊണ്ടു
സംഭാവനം ചെയ്തവരുമായ് വേഗേന
സംപ്രീതിപൂണ്ടു തിരിച്ചു വിമാനവും
വിശ്വൈകനായകൻ ജാനകിയോടരു–
ളിച്ചെയ്തിതുപരമാനന്ദസംയുതം :–

പശ്യ മനോഹര ! ദേവി ! വിചിത്രമാ–
മൃശ്യമൂകാചലമുത്തുംഗമെത്രയും
അത്രൈവ വൃത്രാരിപുത്രനെക്കൊന്നതും
മുഗ്ദ്ധാംഗി പഞ്ചവടി നാമിരുന്നേടം.
വന്ദിച്ചുകൊൾകസസ്ത്യാശ്രമം ഭക്തിപൂ–
ണ്ടിന്ദീവരാക്ഷി ! സുതീക്ഷ്ണാക്ഷമത്തെയും
ചിത്രകൂടാചലം പണ്ടുനാം വാണേട–
മത്രൈവ കണ്ടു ഭരതനെ നാമെടോ !
ഭദ്രേ ! മുദാ ഭരദ്വാജാശ്രമം കാണ്ടക
ശുദ്ധികരം യമുനാതടശോഭിതം
ഗംഗാനദിയതിന്നങ്ങേതതിന്നങ്ങു
ശൃംഗിവേരൻ ഗുഹൻ വാഴുന്ന നാടെടോ
പിന്നെസ്സരയൂനദിയതിന്നങ്ങേതു
മന്യമയോദ്ധ്യാനഗരം മനോഹരേ !
ഇത്ഥമരുൾചെയ്തു നേരത്തു രാഘവൻ–
ചിത്തമറിഞ്ഞാശു താണു വിമാനവും.

വന്ദിച്ചിതു ഭരദ്വാജമുനീന്ദ്രനെ
നന്ദിച്ചനുഗ്രഹംചെയ്തു മുനീന്ദ്രനും.
രാമനും ചോദിച്ചിതപ്പോളയോദ്ധ്യയി–
ലാമയമേതുമൊന്നില്ലയല്ലീ മുനേ !
മാതൃജനത്തിനും സൗഖ്യമല്ലീ മമ
സോദരന്മാർക്കുമാചാര്യജനത്തിനും
താപസശ്രേഷ്ഠനരുൾ ചെയ്തിതന്നേരം
താപമൊരുവർക്കുമില്ലയോദ്ധ്യാപുരേ
നിത്യം ഭരതശത്രുഘ്നകുമാരന്മാർ
ശുദ്ധമാകും ഫലമൂലവും ഭക്ഷിച്ചു
ഭക്ത്യാ ജടാവൽക്കലാദികളും പൂണ്ടു
സത്യസ്വരൂപനാം നിന്നെയും പാർത്തുപാ–
ർത്തബന്ത സിംഹാസനേ പാദുകം വച്ചു
മോഹം ത്യജിച്ചു പുഷ്പാഞ്ജലിയും ചെയ്തു
കർമ്മങ്ങളെല്ലാമതിങ്കൽ സമർപ്പിച്ചു
സമ്മതന്മാരായിരിക്കുന്നിതെപ്പോഴും.
ത്വൽ പ്രസാദത്താലറിഞ്ഞിരിക്കുന്നിതു
ചില്പുരുഷപ്രഭോ ! വൃത്താന്തമൊക്കെ ഞാൻ.

സീതാഹരണവും സുഗ്രീവസഖ്യവും
യാതുധാനന്മാരെയൊക്കെ വധിച്ചതും
യുദ്ധപരാക്രമവും മരുതി തന്നുടെ

യുദ്ധപരാക്രമവും കണ്ടിതൊക്കവേ
ആദിമധ്യാന്തമില്ലാത പരബ്രഹ്മ-
മേതും തിരിക്കരുതാതൊരു വസ്തു നീ
സാക്ഷാൽ മഹാവിഷ്ണു നാരായണനായ
മോക്ഷപ്രദൻ നിന്തിരുവടി നിർണ്ണയം.
ലക്ഷ്മീഭഗവതി സീതയാകുന്നതും
ലക്ഷ്മണനായതനന്തൻ ജഗൽപ്രഭോ !
ഇന്നു നീ ശുദ്ധമാക്കേണം മമാശ്രമം
ചെന്നയോദ്ധ്യാപുരം പുക്കീടടുത്തനാൾ.
കർണ്ണാമൃതമാം മുനിവാക്കു കേട്ടു പോയ്
പർണ്ണശാലാമകം പുക്കിതു രാഘവൻ
പൂജിതമായ് ഭ്രാതൃഭാര്യാസമന്വിതം
രാജീവനേത്രനും പ്രീതിപൂണ്ടീടിനാൻ.

/ഹനുമദ്ഭരതസംവാദം/
പിന്നെ മുഹൂർത്തമാത്രം നിരൂപിച്ചഥ
ചൊന്നാനനിലാത്മജനോടു രാഘവൻ
ചെന്നയോദ്ധ്യാപൂരം പ്രാപിച്ചു സോദരൻ
തന്നെയും കണ്ടു വിശേഷമറിഞ്ഞു നീ
വന്നീടുകെന്നുടെ വൃത്താന്തവും പുന-
രൊന്നൊഴിയാതെയവനോടു ചൊല്ലണം
പോകുന്നനേരം ഗുഹനെയും ചെന്നുക-
ണ്ടേകാന്തമായറിയിച്ചീടവസ്ഥകൾ.
മാരുതി മാനുഷവേഷം ധരിച്ചുപോയ്
ശ്രീരാമവൃത്തം ഗുഹനെയും കേൾപ്പിച്ചു
സത്വരം ചെന്നു നന്ദിഗ്രാമമുൾപ്പുക്കു
ഭക്തനായീടും ഭരതനെക്കൂപ്പിനാൻ.

പാദുകവും വച്ചു പൂജിച്ചനാരതം
ചേതസാ രാമനെ ധ്യാനിച്ചു ശുദ്ധനായ്
സോദരനോടുമമാത്യജനത്തോടു-
മാദരപൂർവ്വം ജടാവല്ക്കലം പൂണ്ടു
മൂലഫലവും ഭുജിച്ചു കൃശാംഗനായ്
ബാലനോടും കൂടെ വാഴുന്നതു കണ്ടു
മാരുതിയും ബഹുമാനിച്ചിതേറ്റവു-
മാരുമില്ലിത്ര ഭക്തന്മാരവനിയിൽ
എന്നു കല്പിച്ചു വണങ്ങി വിനീതനായ്
നിന്നു മധുരമാമ്മാറു ചൊല്ലീടിനാൻ:-

അഗ്രജൻതന്നെ മുഹൂർത്തമാത്രേണ നി-
ന്നഗ്രേ നിരാമയം കാണാം ഗുണനിധേ !
സീതയോടും സുമിത്രാത്മജൻ തന്നോടു-
മാദരവേറും പ്ലവഗബലത്തൊടും
സുഗ്ര□വവ□നോടും വിഭീഷണൻ തന്നൊടു-
മുഗ്രമായുള്ള രക്ഷോബലം തന്നൊടും
പുഷ്പകമാം വിമാനത്തിന്മേലേറി വ-

ന്നിപ്പോളിവിടെയിറങ്ങും ദയാപരൻ.
രാവണനെക്കൊന്നു ദേവിയേയും വീണ്ടു
ദേവകളാലഭിവന്ദിതനാകിയ
രാഘവനെക്കണ്ടു വന്ദിച്ചു മാനസേ
ശോകവും തീർന്നു വസിക്കാമിനിച്ചിരം.
ഇത്ഥമാകർണ്യ ഭരതകുമാരനും
ബദ്ധസമ്മോദം വിമൂർച്ഛിതനായ് വീണു
സത്വരമാശ്വസ്തനായ നേരം പുന-
രുത്ഥായ ഗാഢമാലിംഗനവും ചെയ്തു
വാനരവീരശിരസി മുദാ പര-
മാനന്ദ ബാഷ്പാഭിഷേകവും ചെയ്തിതു.

ദേവോത്തമനോ നരോത്തമനോ ഭവാ-
നേവനെന്നെക്കുറിച്ചിത്ര കൃപയൊടും
ഇഷ്ടവാക്യം ചൊന്നതിന്നനുരൂപമായ്
തുഷ്ട്യാ തരുവതിനില്ല മറ്റേതുമേ
ശോകം മദീയം കളഞ്ഞ ഭവാനു ഞാൻ
ലോകം മഹാമേരു സാകം തരികിലും
തുല്യമായ് വന്നുകൂടാ പുനരെങ്കിലും
ചൊല്ലീടെടോ രാമകീർത്തനം സൗഖ്യദം.
മാനവനാഥനു വാനരന്മാരോടു
കാനനേ സംഗമമുണ്ടായതെങ്ങനെ ?
വൈദേഹിയെക്കട്ടുകൊണ്ടവാറങ്ങനെ ?
യാതുധാനാധിപനാകിയ രാവണൻ ?
ഇത്തരം ചോദിച്ച രാജകുമാരനോ-
ടുത്തരം മാരുതപുത്രനും ചൊല്ലിനാൻ:-

എങ്കിലോ നിങ്ങളിച്ചിത്രകൂടാചല-
ത്തിങ്കൽനിന്നാധി കലർന്നു പിരിഞ്ഞ നാൾ
ആദിയായിന്നോളമുള്ളോരവസ്ഥക-
ളാദരവുൾക്കൊണ്ടു ചൊല്ലുന്നതുണ്ടു ഞാൻ.
ഒന്നൊഴിയാതെ തെളിഞ്ഞു കേട്ടീടുക
വന്നുപോം ദു:ഖവിനാശം തപോനിധേ !
എന്നു പറഞ്ഞറിയിച്ചാനഖിലവും
മന്നവൻ തൻ ചരിത്രം പവിത്രം പരം.
ശത്രുഘ്നമിത്ര ഭൃത്യാമാത്യവർഗ്ഗവും
ചിത്രം ! വിചിത്രമെന്നോർത്തുകൊണ്ടീടിനാർ.

/അയോദ്ധ്യാപ്രവേശം/
ശത്രുഘ്നനോടു ഭരതകുമാരനു-
മത്യാദരം നിയോഗിച്ചാനനന്തരം
പൂജ്യനാം നാഥനെഴുന്നള്ളുന്നേരത്തു
രാജ്യമലങ്കരിക്കേണമെല്ലാടവും
ക്ഷേത്രങ്ങൾതോറും ബലിപൂജയോടുമ-
ത്യാസ്ഥയാ ദീപാവലിയുമുണ്ടാക്കണം
സൂതവൈതാളിക വന്ദിസ്തുതിപാഠ-

കാദിജനങ്ങളുമൊക്കെ വന്നീടണം
വാദ്യങ്ങളെല്ലാം പ്രയോഗിക്കയും വേണം
പാദ്യാദികളുമൊരുക്കണമേവരും
രാജദാരങ്ങളമാത്യജനങ്ങളും
വാജിഗജ രഥപംക്തിസൈന്യങ്ങളും
വാരനാരിജനത്തോടുമലങ്കരി–
ച്ചാരൂഢമോദം വരേണമെല്ലാവരും.
ചേർക്ക കൊടിക്കൂറകൾ കൊടിക്കൊക്കവേ
മാർഗ്ഗമടിച്ചു തളിപ്പിക്കയും വേണം
പൂർണ്ണകുംഭങ്ങളും ധൂപദീപങ്ങളും
തൂർണ്ണ പുരദ്വാരി ചേർക്ക സമസ്തരും
താപസവൃന്ദവും ഭൂസുരവർഗ്ഗവും
ഭൂപതിവീരരുമൊക്കെ വന്നീടണം
പൗരജനങ്ങളാബാലവൃദ്ധാവധി
ശ്രീരാമനെക്കാണ്മതിന്നു വരുത്തണം
ശത്രുഘ്നനും ഭരതാജ്ഞയാ തൽപുരം
ചിത്രമാമ്മാറങ്ങലങ്കരിച്ചീടിനാൻ.

ശ്രീരാമദേവനെക്കാണ്മതിന്നായ് വന്നു
പൗരജനങ്ങൾ നിറഞ്ഞിതയോദ്ധ്യയിൽ
വാരണേന്ദ്രന്മാരൊരു പതിനായിരം
തേരുമവ്വണ്ണം പതിനായിരമുണ്ടു
നൂറായിരം തുരഗങ്ങളുമുണ്ടഞ്ചു–
നൂറായിരമുണ്ടു കാലാൾപടകളും
രാജനാരീജനം തണ്ടിലേറിക്കൊണ്ടു
രാജകുമാരനെക്കാണ്മാനുഴറിനാർ.
പാദുകം മൂർദ്ധനി വച്ചു ഭരതനും
പാദചാരേണ നടന്നു തുടങ്ങിനാൻ.
ആദരവുൾക്കൊണ്ടു ശത്രുഘ്നനാകിയ
സോദരൻതാനും നടന്നാനതുനേരം
പൂർണ്ണചന്ദ്രാഭമാം പുഷ്പകമന്നേരം
കാണായ് ചമഞ്ഞിതു ദൂരെ മനോഹരം.
പൗരാജദികളോടു കുതൂഹലാൽ
മാരുതപുത്രൻ പറഞ്ഞാനതുനേരം :–

ബ്രഹ്മണാ നിർമ്മിതമാകിയ പുഷ്പകം
തന്മേലരവിന്ദേത്രനും സീതയും
ലക്ഷ്ണസുഗ്രീവ നക്തഞ്ചരാധിപ–
മുഖ്യരായുള്ളൊരു സൈന്യസമന്വിതം
കണ്ടുകൊൾവിൻ പരമാനന്ദവിഗ്രഹം
പുണ്ഡരീകാക്ഷം പുരുഷോത്തമം പരം
അപ്പോൾ ജനപ്രീതിജാതശബ്ദം ഘന–
മഭ്രദേശത്തോളമുൽപതിച്ചൂ ബലാൽ.
ബാലവൃദ്ധസ്ത്രീതരുണവർഗ്ഗാരവ–
കോലാഹലം പറയാവതല്ലേതുമേ
വാരണവാജിരഥങ്ങളിൽ നിന്നവർ

പാരിലിറങ്ങി വണങ്ങിനാരേവരും
ചാരുവിമാനഗ്രസംസ്ഥിതനാം ജഗൽ–
ക്കാരണഭൂതനെക്കണ്ടു ഭരതനും
മേരുമഹാഗിരി മൂർദ്ധനി ശോഭയാ
സൂര്യനെക്കണ്ടപോലെ വണങ്ങീടിനാൻ.

ചിൽപുരുഷാജ്ഞയാ താണിതു മെല്ലവേ
പുഷ്പകമായ വിമാനവുമന്നേരം
ആനന്ദബാഷ്പം കലർന്നു ഭരതനും
സാനുജനായ് വിമാനം കരേറീടിനാൻ.
വീണുനമസ്ക്കരിച്ചോകരനുജന്മാരെ
ക്ഷോണീന്ദ്രനുത്സംഗസീമ്നി ചേർത്തീടിനാൻ
കാലമനേകം കഴിഞ്ഞു കണ്ടീടിന
ബാലകന്മാരെ മുറുകെത്തഴുകിനാൻ
ഹർഷാശ്രുധാരയാ സോദരമൂർദ്ധനി
വർഷിച്ചു വർഷിച്ചു വാത്സല്യപൂരവും
വർദ്ധിച്ചു വർദ്ധിച്ചു വാഴുന്ന നേരത്തു
ശത്രുഘ്നപൂർവ്വജനും ഭരതൻ പദം
ഭക്ത്യാ വണങ്ങിനാനാശു സൗമിത്രിയെ
ശത്രുഘ്നനും വണങ്ങീടിനാനാദരാൽ.

സോദരനോടും ഭരതകുമാരനും
വൈദൈഹിതൻ പദം വീണുവണങ്ങിനാൻ.
സുഗ്രീവനംഗദൻ ജാംബവാൻ നീലനു–
മുഗ്രനാം മൈന്ദൻ വിവിദൻ സുഷേണനും
താരൻ ഗജൻ ഗവയൻ ഗവാക്ഷൻ നളൻ
വീരൻ വൃഷഭൻ ശരഭൻ പനസനും
ശൂരൻ വിനതൻ വികടൻ ദധിമുഖൻ
ക്രൂരൻ കുമുദൻ ശതബലി ദുർമ്മുഖൻ
സാരനാകും വേഗദർശി സുമുഖനും
ധീരനാകും ഗന്ധമാദനൻ കേസരി
മറ്റുമേവം കപിനായകന്മാരെയും
മുറ്റുമാനന്ദേന ഗാഢം പുണർന്നിതു.

മാരുതിവാചാ ഭരതകുമാരനും
പൂരുഷവേഷം ധരിച്ച കപികളും
പ്രീതിപൂർവ്വം കുശലം വിചാരിച്ചതി–
മോദം കലർന്നു വസിച്ചാരവർകളും
സുഗ്രീവനെക്കനിവൊടു പുണർന്നഥ
ഗദ്ഗദവാചാ പറഞ്ഞു ഭരതനും :

നൂനം ഭവത്സഹായേന രഘുവരൻ
മാനിയാം രാവണൻതന്നെ വധിച്ചതും
നാലു സുതന്മാർ ദശരഥഭൂപനി–
ക്കാലമഞ്ചാമനായിച്ചമഞ്ഞു ഭവാൻ.
പഞ്ചമഭ്രാതാ ഭവനിനി ഞങ്ങൾക്കു

കിഞ്ചന സംശയമില്ലെന്നറികെടോ
ശോകാതുരയായ കൗസല്യതൻ പദം
രാഘവൻ ഭക്ത്യാ നമസ്ക്കരിച്ചീടിനാൻ.
കാലേ കനിഞ്ഞു പുണർന്നാളുടൻ മുല-
പ്പാലും ചുരന്നിതു മാതാവിന്നേരം.
കൈകേയിയകിയ മാതൃപദത്തെയും
കാകുൽസ്ഥനാശു സുമിത്രാപദാബ്ജവും
വന്ദിച്ചു മറ്റുള്ള മാതൃജനത്തെയും
നന്ദിച്ചവരുമണച്ചു തഴുകിനാർ.
ലക്ഷ്മണനും മാതൃപാദങ്ങൾ കൂപ്പിനാ-
നുൾക്കാമ്പഴിഞ്ഞു പുണർന്നാരവർകളും
സീതയും മാതൃജനങ്ങളെ വന്ദിച്ചു
മോദമുൾക്കൊണ്ടു പുണർന്നാരവർകളും
സുഗ്രീവാദികളും തൊഴുതീടിനാ-
രഗ്രേ വിനീതയായ് നിന്നിതു താരയും.
ഭക്തിപരവശനായ ഭരതനും
ചിത്തമഴിഞ്ഞു തല്പാദുകാദ്വന്ദ്വവും
ശ്രീരാമപദാരവിന്ദങ്ങളിൽ ചേർത്തു
പാരില വീണാശു നമസ്ക്കരിച്ചീടിനാൻ.

രാജ്യം ത്വയാ ദത്തമെങ്കിൽ പുരാദ്യ ഞാൻ
പൂജ്യനാം നിങ്കൽ സമർപ്പിച്ചിതാദരാൽ
വന്നു മജ്ജമം സഫലമായ് വന്നിതു
ധന്യനായേനടിയനിന്നു നിർണ്ണയം
ഇന്നു മനോരഥമെല്ലാം സഫലമാ-
യ് വന്നിതു മല്ക്കർമ്മസാഫല്യവും പ്രഭോ !
പണ്ടേതിലിന്നു പതിന്മടങ്ങായുട-
നുണ്ടിഹ രാജഭണ്ഡാരവും ഭൂപതേ !
ആനയും തേരും കുതിരയും പാർത്തുകാ-
ണ്ണൂനമില്ലാതെ പതിന്മടങ്ങുണ്ടല്ലോ.
നിന്നുടെ കാരുണ്യമുണ്ടാകകൊണ്ടു ഞാ-
നിന്നയോളം രാജ്യമത്ര രക്ഷിച്ചതും
ത്യാജ്യമല്ലൊട്ടും ഭവാനാലിനിത്തവ-
രാജ്യവും ഞങ്ങളേയും ഭുവനത്തെയും
പാലനംചെയ്തു ഭവാനിനി മറ്റേതു-
മാലംബനമില്ല കാരുണയവാരിധേ !

ഇത്ഥം പറഞ്ഞ ഭരതനെക്കണ്ടവ-
രെത്രയും പാരം പ്രശംസിച്ചു വാഴ്ത്തിനാർ,
സന്തുഷ്ടനായ രഘുകുലനാഥനു-
മന്തർമുദാ വിമാനേന മാനേന പോയ്
നന്ദിഗ്രാമേ ഭരതാശ്രമേ ചെന്നഥ
മന്ദം മഹീതലം തന്നിലിറങ്ങിനാൻ
പുഷ്പകമായ വിമാനത്തെ മാനിച്ചു
ചിൽപുരുഷനരുൾചെയ്താനനന്തരം :-

ചെന്നു വഹിക്ക നീ വൈശ്രണൻതന്നെ
മുന്നേക്കണക്കേ വിശേഷിച്ചു നീ മുദാ
വന്നീടു ഞാൻ നിരൂപിക്കുന്ന നേരത്തു
നിന്നെ വിരോധിക്കയുമില്ലൊരുത്തനും.
എന്നരുൾചെയ്തതുകേട്ടു വന്ദിച്ചുപോയ്–
ചെന്നളകാപുരിപുക്കു വിമാനവും.
സോദരനോടും വസിഷ്ഠനാമാചാര്യ–
പാദം നമസ്കരിച്ചു രഘുനായകൻ
ആശീർവ്വചനവും ചെയ്തു മഹാസന–
മാശു കൊടുത്തു വസിഷ്ഠമുനീന്ദ്രനും
ദേശികാനുജ്ഞയാ ഭദ്രാസനേ ഭൂവി
ദാശരഥിയുമിരുന്നരുളീടിനാൻ.

അപ്പോൾ ഭരതനും കേകയാപുത്രിയു–
മുല്പലസംഭവപുത്രൻ വസിഷ്ഠനും
വാമദേവാദി മഹാമുനിവർഗ്ഗവും
ഭൂമിദേവോത്തമന്മാരുമമാത്യരും
രക്ഷിക്ക ഭൂതലമെന്നപേക്ഷിച്ചിതു
ലക്ഷ്മീപതിയായ രാമനോടന്നേരം.
ബ്രഹ്മസ്വരൂപനാത്മാരാമനീശ്വരൻ
ജന്മനാശാദികളില്ലാത മംഗലൻ
നിർമ്മലൻ നിത്യൻ നിരൂപമനദ്വയൻ
നിർമ്മമൻ നിഷ്കളൻ നിർഗ്ഗുണനവ്യയൻ
ചിന്മയൻ ജംഗമജ ഗമാന്തർഗ്ഗതൻ
സന്മയൻ സത്യസ്വരൂപൻ സനാതനൻ
തന്മഹാമായയാ സർവ്വലോകങ്ങളും
നിർമ്മിച്ചു രക്ഷിച്ചു സംഹരിക്കുന്നവൻ
ഇങ്ങനെയവർ ചൊന്നതു കേട്ടഖ–
വിംഗിതജ്ഞൻ മന്ദഹാസപുരസ്കൃതം
മാനസേ ഖേദമുണ്ടാകരുതാർക്കുമേ
ഞാനയോദ്ധ്യാധിപനായ് വസിക്കാമല്ലോ
എങ്കിലതിന്നൊരുക്കീടുകെല്ലാമെന്നു
പങ്കജലോചനാനുജ്ഞയാ സംഭ്രമാൽ
അശ്രുപൂർണ്ണാക്ഷനായ് ശത്രുഘ്നനും തദാ
ശ്മശ്രുനികൃന്തകന്മാരെ വരുത്തിനാൻ

സംഭാരവുമഭിഷേകാർത്ഥമേവരും
സംഭരിച്ചീടിനാരാനന്ദചേതസാ
ലക്ഷ്മണൻതാനും ഭരതകുമാരനും
രക്ഷോവരനും ദിവാകരപുത്രനും
മുൻപേ ജടാഭാരശോധനയും ചെയ്തു
സംപൂർണ്ണമോദം കുളിച്ചു ദിവ്യാംബരം
പൂണ്ടു മാല്യാനുലേപാദ്യലങ്കരങ്ങ–
ളാണ്ടു കുതൂഹലം കൈക്കൊണ്ടാരതം
ശ്രീരാമദേവനും ലക്ഷ്മണനും പുന–
രാരൂഢമോദമലങ്കരിച്ചീടിനാർ

ശോഭയോടെ ഭരതൻ കുണ്ഡലാദിക-
ളാഭരണങ്ങളെല്ലാമനുരൂപമായ്.
ജാനകീദേവിയെ രാജനാരീജനം
മാനിച്ചലങ്കരിപ്പിച്ചാരതിമുദാ
വാനരനാരീജനത്തിനും കൗസല്യ
താനാദരാലങ്കാരങ്ങൾ നൽകിനാൾ

അന്നേരമത്ര സുമന്ത്രർ മഹാരഥം
നന്നായ് ചമച്ചു യോജിപ്പിച്ചു നിർത്തിനാൻ
രാജരാജൻ മനുവീരൻ ദയാപരൻ
രാജയോഗ്യം മഹാസ്യന്ദനമേറിനാൻ
സൂര്യതനയനുമംഗദവീരനും
മാരുതിതാനും വിഭീഷണനും തദാ
ദിവ്യാംബരാഭരണാദ്യലങ്കാരേണ
ദിവ്യഗജാശ്വരഥങ്ങളാലാമ്മാറു
നാഥന്നകമ്പടിയായ് നടനനീടിനാർ
സീതയും സുഗ്രീവപത്നികളാദിയാം
വാനരനാരിമാരും വാഹനങ്ങളിൽ
സേനാപരിവ്രതമാരായനാരതം
പിമ്പേ നടന്നിതു ശംഖനാദത്തോടും
ഗംഭീരവാദ്യഘോഷങ്ങളോടും തദാ
സാരഥ്യവേല കൈക്കൊണ്ടാൻ ഭരതനും
ചാരു വെഞ്ചാമരം നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനും
ശ്വേതാതപത്രം പിടിച്ചു ശത്രുഘ്നനും
സോദരൻ ദിവ്യവ്യജനവും വീയിനാൻ
മാനുഷവേഷം ധരിച്ചു ചമഞ്ഞുള്ള
വാനരേന്ദ്രന്മാർ പതിനായിരമുണ്ടു
വാരണേന്ദ്രന്മാർ കഴുത്തിലേറിപ്പരി-
വാരജനങ്ങളുമായ് നടന്നീടിനാർ
രാമനീവണ്ണമെഴുന്നള്ളും നേരത്തു
രാമമാരും ചെന്നു ഹർമ്മ്യങ്ങളേറിനാർ.

കണ്ണിനാനന്ദപുരം പുരുഷം പരം
പുണ്യപുരുഷമാലോക്യ നാരീജനം
ഗേഹധർമ്മങ്ങളുമൊക്കെ മറന്നുള്ളിൽ
മോഹപരമശമാരായ് മരുവിനാർ
മന്ദമന്ദം ചെന്നു രാഘവൻ വാസവ-
മന്ദിരതുല്യമാം താതാലയം കണ്ടു
വന്ദിച്ചകംപുക്കു മാതാവുതൻ പദം
വന്ദിച്ചിതന്യപിതൃപ്രിയമാരെയും
പ്രീത്യാ ഭരതകുമാരനോടന്നേര-
മാസ്ഥയാ ചൊന്നാനവിളംബിതം ഭവാൻ
ഭാനുതനയനും നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനും
വാനരനായകന്മാർക്കും യഥോചിതം
സൗഖ്യേന വാഴ്നതിനോരോ ഗൃഹങ്ങളി-
ലാക്കുകവേണമവരെ വിരയെ നീ.

എന്നതു കേട്ടതുചെയ്താൻ ഭരതനും
ചെന്നവരോരോ ഗൃഹങ്ങളിൽ മേവിനാർ
സുഗ്രീവനോടു പറഞ്ഞു ഭരതനു–
മഗ്രജനിപ്പോഴഭിഷേകകർമ്മവും
മംഗലമാമ്മാറു നീ കഴിച്ചീടണ–
മംഗദനാദികളോടും യഥാവിധി.
നാലു സമുദ്രത്തിലും ചെന്നു തീർത്ഥവും
കാലേ വരുത്തുക മുമ്പിനാൽ വേണ്ടതും
എങ്കിലോ ജാംബവാനും മരുർപുത്രനു–
മംഗദൻതാനും സുഷേണനും വൈകാതെ
സ്വർണ്ണകശലങ്ങൾ തന്നിൽ മലയജ–
പർണ്ണേന വായ്ക്കെട്ടി വാരിയും പൂജിച്ചു
കൊണ്ടുവരികെന്നയച്ചോരളവവർ
കൊണ്ടുവന്നീടിനാരങ്ങനെ സത്വരം.
പുണ്യനദീജലം പുഷ്പകരമാദിയാ–
മന്യതീർത്ഥങ്ങളിലുള്ള സലിലവും
ഒക്കെ വരുത്തി വറ്റുള്ള പദാർത്ഥങ്ങൾ
മർക്കടവൃന്ദം വരുത്തിനാർ തൽക്ഷണേ.

ശത്രുഘ്നനുമമാത്യൗഘവുമായ് മറ്റു
ശുദ്ധപദാർത്ഥങ്ങൾ സംഭരിച്ചീടിനാർ.
രത്നസിംഹാസനേ രാമനേയും ചേർത്തു
പത്നിയേയും വാമഭാഗേ വിനിവേശ്യ
വാമദേവൻ മുനിജാബാലി ഗൗതമൻ
വാത്മീകിയെന്നിവരോടും വസിഷ്ഠനാം
ദേശികൻ ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠരോടും കൂടി
ദാശരഥിക്കഭിഷേകവുംചെയ്തിതു.

പൊന്നിൻകലശങ്ങളായിരത്തെട്ടുമ–
ങ്ങന്യൂനശോഭം ജപിച്ചാർ മറകളും
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രനും വാനരവീരനും
രത്നദണ്ഡംപൂണ്ട ചാമരം വീയിനാർ.
ശത്രുഘ്നവീരൻ കുട പിടിച്ചീടിനാൻ
ക്ഷത്രിയവീരരുപചരിച്ചീടിനാർ.
ലോകപാലന്മാരുപദേവതമാരു–
മാകാശമാർഗ്ഗേ പുകഴ്ന്നു നിന്നീടിനാർ
മാരുതൻകൈയിൽ കൊടുത്തയച്ചാൻ ദിവ്യ–
ഹാരം മഹേന്ദ്രൻ മനുകുലനാഥനു
സർവ്വരത്നോജ്ജ്വലമായ ഹാരം പുന–
രുർവ്വീശ്വരനുമലങ്കരിച്ചീടിനാൻ.
ദേവഗന്ധർവ്വയക്ഷാപ്സരോവൃന്ദവും
ദേവദേവേശ്വരനെബ്ഭജിച്ചീടിനാർ
പൂർണ്ണഭക്ത്യാ പുഷ്പവൃഷ്ടിയുംചെയ്തു കാ–
രുണ്യനിധിയെബ്ഭജിച്ചിതെല്ലാവരും.

സ്നിഗ്ദ്ധദൂർവ്വാദളശ്യാമളം കോമളം
പത്മപത്രേക്ഷണം സൂര്യകോടിപ്രഭം
ഹാരകിരീടവിരാജിതം രാഘവം
മാരസമാനലാവണ്യം മനോഹരം
പീതാംബരപരിശോഭിതം ദ്രൂധരം
സീതയാ വാമാങ്കസംസ്ഥയാ രാജിതം
രാജരാജേന്ദ്രം രഘുകുലനായകം
രാജീവബാന്ധവവംശസമൽഭവം
രാവണനാശനം രാമം ദയാപരം
സേവകാഭീഷ്ടദം സേവ്യമനാമയം
ഭക്തികൈക്കൊണ്ടുമാദേവിയോടും വന്നു
ഭർഗ്ഗനുമപ്പോൾ സ്തുതിച്ചുതുടങ്ങിനാർ :–

രാമായ ശക്തിയുക്തായ നമോ നമ:
ശ്യൃമളകോമളരൂപായ തേ നമ:
കുണ്ഡലിനാഥകല്പായ നമോ നമ:
കുണ്ഡലമണ്ഡിതഗണ്ഡായ തേ നമ:
ശ്രീരാമദേവായ സിംഹാസനസ്ഥായ
ഹാരകിരീടധരായ നമോ നമ:
ആദിമദ്ധ്യാന്തഹീനായ നമോ നമ:
വേദസ്വരൂപായ രാമായ തേ നമ :
വേദാന്തവേദ്യായ വിഷ്ണുവേ തേ നമോ
വേദജ്ഞവന്ദ്യായ നിത്യായ തേ നമ:
ചന്ദ്രചൂഡൻ പുകഴ്ന്നോരുനേരം വിബു–
ധേന്ദ്രനും ഭക്ത്യാ പുകഴ്ത്തിത്തുടങ്ങിനാൻ:–

ബ്രഹ്മവരംകൊണ്ടഹംകൃതനായൊരു
ദുർമ്മദമേറിയ രാവണരാക്ഷസൻ
മൽപദമെല്ലാമടക്കിനാൻ കശ്മലൻ
തൽപുത്രനെന്നെ ബന്ധിച്ചു മഹാരണേ
ത്വൽപ്രസാദത്താലവൻ മൃതനാകയാ–
ലിപ്പോളെനിക്കു ലഭിച്ചിതു സൗഖ്യവും.
അന്നന്നിവണ്ണമോരോതരമാപത്തു–
വന്നാലതുതീർത്തു രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
ഇത്ര കാരുണ്യമൊരുത്തർക്കുമില്ലെന്ന–
തുത്തമപൂരുഷ ! ഞാൻ പറയേണമോ ?
എല്ലാം ഭവൽകരുണാബലമെന്നിമ–
റ്റില്ലൊരാലംബനം നാഥ ! നമോസ്തുതേ.
ആദിത്യ രുദ്രവസുപ്രമുഖന്മാരു–
മാദിതേയോത്തമന്മാരുമതുനേരം
ആശരംവംശവിനാശകനാകിയ
ദാശരഥിയെ വെവ്വേറെ പുകഴ്ത്തിനാർ :–

യജ്ഞഭാഗങ്ങളെല്ലാമടക്കിക്കൊണ്ടാ–
നജ്ഞാനിയാകിയ രാവനരാക്ഷസൻ
ത്വൽക്കടാക്ഷത്താലതൊക്കെ ലഭിച്ചിതു

ദു:ഖവും തീർന്നിതു ഞങ്ങൾക്കു ദൈവമേ !
ത്വൽപാദപത്മംപ്രഭോ ! നൽകീടനുഗ്രഹം
രാമായ രാജീവേത്രായ ലോകാഭി–
രാമായ സീതാഭിരാമായ തേ നമ:
ഭക്ത്യാ പിതൃക്കളും ശ്രീരാമഭദ്രനെ–
ച്ചിത്തമഴിഞ്ഞു പുകഴ്ന്നുതുടങ്ങിനാർ:–

ദുഷ്ടനാം രാവണൻ നഷ്ടനായാനിന്നു
തുഷ്ടരായ് വന്നിതു ഞങ്ങളും ദൈവമേ !
പുഷ്ഠിയും വാച്ചിതു ലോകത്രയത്തിങ്ക–
ലിഷ്ടിയുമുണ്ടായിതിഷ്ടലാഭത്തിനാൽ
പിണ്ഡോദകങ്ങളുദിക്കായ കാരണം
ദണ്ഡവും തീർന്നിതു ഞങ്ങൾക്കു ദൈവമേ !
യക്ഷന്മാരൊക്കെ സ്തുതിച്ചാരനന്തരം !
രക്ഷോവിനാശനനാകിയ രാമനെ :–

രക്ഷിതന്മാരായ് ചമഞ്ഞിതു ഞങ്ങളും
രക്ഷാവരനെ വധിച്ചമൂലം ഭവാൻ
പക്ഷീന്ദ്രവാഹന ! പാപവിനാശന !
രക്ഷ രക്ഷ പ്രഭോ ! നിത്യം നമോ സ്തുതേ.
ഗന്ധർവ്വസംഘവുമൊക്കെ സ്തുതിച്ചിതു
പംക്തികണ്ഠാന്തകൻതന്നെ നിരാമയം :–

അന്ധനാം രാവണൻതന്നെബ്ഭയപ്പെട്ടു
സന്തതം ഞങ്ങളൊളിച്ചു കിടന്നതും
ഇന്നു തുടങ്ങിത്തവ ചരിത്രങ്ങളും
നന്നായ് സ്തുതിച്ചു പാടിക്കൊണ്ടനാരതം.
സഞ്ചരിക്കാമിനിക്കാരുണ്യവാരിധേ !
നിൻ ചരണാംബുജം നിത്യം നമോ നമ:
കിന്നരന്മാരും പുകഴ്ന്നുതുടങ്ങിനാർ
മന്നവർതന്നെ മനോഹരമാംവണ്ണം:–

ദുർന്നയമേറിയ രാക്ഷസരാജനെ–
ക്കൊന്നുകളഞ്ഞുടൻ ഞങ്ങളെ രക്ഷിച്ച
നിന്നെബ്ഭജിപ്പാനവകാശമുണ്ടായി
വന്നതു നിന്നുടെ കാരുണ്യാവൈഭവം
പന്നഗതല്പേ വസിക്കും ഭവൽപദം
വന്ദാമഹേ വയം വന്ദാമഹേ വയം
കിമ്പുരുഷന്മാർ പരമ്പുരുഷൻപദം
സംഭാവ്യ ഭക്ത്യാ പുകഴ്ന്നാരതിദ്രുതം :–

കമ്പിതന്മാരായ് വയം ഭയ□ പൂണ്ടൊളി–
ച്ചെൻപോറ്റി ! രാവണനെന്നു കേൾക്കുന്നേരം
അംബരമാർഗ്ഗേ നടക്കുമാറില്ലിനി
നിൻപാദപത്മം ഭജിക്കായ് വരേണമേ !
സിദ്ധസമൂഹവുമപ്പോൾ മനോരഥം

സിദ്ധിച്ചമൂലം പുകഴ്ത്തിത്തുടങ്ങിനാർ:-

യുദ്ധേ ദശഗ്രീവനെക്കൊന്നു ഞങ്ങൾക്കു
ചിത്തഭയം തീർത്തു കാരുണ്യവാരിധേ !
രക്താരവിന്ദാഭപൂണ്ട ഭവൽപദം
നിത്യം നമോ നമോ നിത്യം നമോ നമ□
വിദ്യാധരന്മാരുമത്യാദരം പൂണ്ടു
ഗദ്യപദ്യാദികൾകൊണ്ടു പുകഴ്ത്തിനാർ

വിദ്വജ്ജനങ്ങൾക്കുമുള്ളിൽ തിരിയാത
തത്വാത്മനേ പരമാത്മനേ തേ നമ:
ചാരുരൂപം തേടുമപ്സരസാം ഗണം
ചാരണന്മാരുരഗന്മാർ വരുത്തുകൾ
തുംബുരുനാരദഗുഹ്യകവൃന്ദവു-
മംബരചാരികൾ മറ്റുള്ളവർകളും
സ്പഷ്ടവർണ്ണോദ്യന്മധുരപദങ്ങളാൽ
തുഷ്ട്യാ കനക്കെ സ്തുതിച്ചൊരനന്തരം
വാനരാദികൾക്കു ഭഗവാൻ കൊടുത്ത അനുഗ്രഹം
രാമചന്ദ്രാനഗ്രഹേണ സമസ്തരും
കാമലാഭേന നിജനിജ മന്ദിരം
പ്രാപിച്ചു താരകബ്രഹ്മവും ധ്യാനിച്ചു
താപത്രയവുമകന്നുവാണീടിനാർ.

സച്ചിൻപരബ്രഹ്മപൂർണ്ണമാത്മാനന്ദ-
മച്യുതമദ്വയമേകമനാമയം
ഭാവനയാ ഭഗവൽപദാംഭോജവും
സേവിച്ചിരുന്നാർ ജഗത് ത്രയവാസികൾ.
സിംഹാസനോപരി സീതയാ സംയുതം
സിംഹപരാക്രമം സൂര്യകോടിപ്രഭം
സോദരവാനരതാപസരാക്ഷസ
ഭൂദേവവൃന്ദനിശേഷവ്യമാണം പരം
രാമാഭിഷേകതീർത്ഥാർദ്രമാം വിഗ്രഹം
ശ്യാമളം കോമളം ചാമീകരപ്രഭം
ചന്ദ്രബിംബാനനം ചാർവ്വായതഭുജം
ചന്ദ്രികാമന്ദഹാസോജ്ജ്വലം രാഘവം
ധ്യാനിപ്പവർക്കഭീഷ്ടാസ്പദം കണ്ടുക-
ണ്ടാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടിരുന്നിതെല്ലാവരും.

/വാനരാദികൾക്ക് അനുഗ്രഹം/
വിശ്വംഭരാ പരിപാലനവും ചെയ്തു
വിശ്വനാഥൻ വസിച്ചീടുംദശാന്തരേ
സസ്യസമ്പൂർണ്ണമായ്വന്നിതനവിയു-
മുത്സവയുക്തങ്ങളായി ഗൃഹങ്ങളും
വൃക്ഷങ്ങളെല്ലാമതിസ്വാദസംയുക്ത
പക്വങ്ങളോടു കലർന്നു നിന്നീടുന്നു.
ദുർഗ്ഗന്ധപുഷ്പങ്ങളക്കാലമൂഴിയിൽ

സൽഗന്ധയുക്തങ്ങളായ് വന്നിതൊക്കവേ.
നൂറായിരം തുരഗങ്ങൾ പശുക്കളും
നൂറുനൂറായിരത്തിൽപുറം പിന്നെയും
മുപ്പതുകോടി സുവർണ്ണഭാരങ്ങളും
സുബ്രാഹ്മണർക്കു കൊടുത്തു രഘൂത്തമൻ
വസ്ത്രാഭരണമാല്യങ്ങളസംഖ്യമായ്
പൃത്ഥ്വീസുരോത്തമന്മാർക്കു നല്കീടിനാൻ.
സ്വർണ്ണരത്നോജ്ജ്വലം മാല്യം മഹാപ്രഭം
വർണ്ണവൈചിത്രമനഘമനുപമം.
ആദിത്യപുത്രനും നല്കീനാനാദരാ–
ലാദിതേയാധിപപുത്രതനയനും
അംഗദദ്വന്ദ്വം കൊടുക്കോരനന്തരം
മംഗലാപാംഗിയാം സീതയ്ക്കു നല്കിനാൻ
മേരുവും ലോകത്രയവും കൊടുക്കിലും
പോരാ വിലയതിനങ്ങിനെയുളളൊരു
ഹാരം കൊടുത്തതു കണ്ടു വൈദേഹിയും
പാരം പ്രസാദിച്ചു മന്ദസ്മിതാന്വിതം
കണ്ഠദേശത്തിങ്കൽനിന്നങ്ങെടുത്തിട്ടു
രണ്ടുകൈക്കൊണ്ടും പിടിച്ചു നോക്കീടിനാൾ
ഭർത്തൃമുഖാബ്ജവും മാരുതിവക്ത്രവും
മദ്ധ്യേ മണിമയമാകിയ ഹാരവും.
ഇംഗിതജ്ഞൻ പുരുഷോത്തമനന്നേരം
മംഗലദേവതയോടു ചൊല്ലീടിനാൻ
ഇക്കണ്ടവർകളിലിഷ്ടനാകുന്നതാ–
രുൾക്കമലത്തിൽ നിനക്കു മനോഹരേ !
നല്കീടവന്നു നീ മറ്റാരുമില്ല നീ–
ന്നാകുതഭംഗം വരുത്തുവാനോമലേ
എന്നതുകേട്ടു ചിരിച്ചു വൈദേഹിയും
മന്ദം വിളിച്ചു ഹനൂമാനു നല്കിനാൾ
ഹാരവും പൂണ്ടു വിളങ്ങിനാനേറ്റവും
മാരുതിയും പരമാന്ദസംയുക്തം.
അഞ്ജലിയോടും തിരുമുമ്പിൽ നിന്നീടു–
മഞ്ജനാപുത്രനെക്കണ്ടു രഘുവരൻ.
മന്ദമരികേ വിളിച്ചരുൾചെയ്തിതാ–
നന്ദപരവശനായ് മധുരാക്ഷരം :
മാരുതനന്ദന ! വേണ്ടും വരത്തെ നീ
വീരാ ! വരിച്ചുകൊൾകേതും മടിയാതെ.
എന്നതു കേട്ടു വന്ദിച്ചു കപീന്ദ്രനും
മന്നവൻതന്നോടപേക്ഷിച്ചരുളിനാൻ:
സ്വാമിൻ പ്രഭോ നിന്തിരുവടിതന്നുടെ
നാമവും ചാരുചരിത്രവുമുള്ള നാൾ
ഭൂമിയിൽ വാഴ□□ാനനുഗ്രഹിച്ചീടണം
രാമനാമം കേട്ടുകൊൾവാനനാരതം
രാമജപസ്മരണശ്രവണങ്ങളിൽ
മാമകമാനസേ തൃപ്തിവരാ വിഭോ
മറ്റു വരം മമ വേണ്ടാ ദയാനിധേ

മുറ്റുമിളക്കമില്ലാതൊരു ഭക്തിയും
ഉണ്ടായിരിക്കേണമെന്നതു കേട്ടോരു
പുണ്ഡരീകാക്ഷനനുഗ്രഹം നല്കിനാൻ.
മൽക്കഥയുളള നാൾ മുക്തനായ്‌വാഴ്ക നീ
ഭക്തികൊണ്ടേ വരൂ ബ്രഹ്മത്വവും സഖേ
ജാനകീദേവിയും ഭോഗാനുഭൂതികൾ
താനേ വരികെന്നനുഗ്രഹിച്ചീടിനാൾ.
ആനന്ദബാഷ്പപരീതാക്ഷനായവൻ
വീണു നമസ്കൃത്യ പിന്നെയും പിന്നെയും
രാമസീതാജ്ഞയാ പാരം പണിപ്പെട്ടു
രാമപാദാബ്ജവും ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചു
ചെന്നു ഹിമാചലം പുക്കു തപസ്സിനായ്.
പിന്നെഗ്ഗുഹനെ വിളിച്ചു മനുവരൻ
ഗച്ഛ സഖേ ! പുരശൃ□ഗിവേരം ഭവാൻ
മച്ചരിത്രങ്ങളും ചിന്തിച്ചു വാഴ്ക നീ.
ഭോഗങ്ങളെല്ലാം ഭുജിച്ചു ചിരം പുന–
രേകഭാവം ഭജിച്ചീടുകെന്നോടു നീ.
ദിവ്യാംബരാഭരണങ്ങളെല്ലാം കൊടു–
ത്തവ്യാജഭക്തനു യാത്രവഴങ്ങിനാൻ.
പ്രേമഭാരേണ വിയോഗദുഃഖംകൊണ്ടു
രാമനാലാശ്ലിഷ്ടനായ ഗുഹൻ തദാ
ഗംഗാനദീപരിശോഭിതമായൊരു
ശൃംഗിവേരം പ്രവേശിച്ചു മരുവിനാൻ.
മൂല്യമില്ലാത വസ്ത്രാഭരണങ്ങളും
മാല്യകളഭഹരിചന്ദനാദിയും
പിന്നെയും പിന്നെയും വേണ്ടുവോളം നല്കി
മന്നവൻ നിർമ്മലഭൂഷമാദ്യങ്ങളും
സമ്മാനപൂർവ്വം കൊടുത്തയച്ചീടിനാൻ
സമ്മോദമുൾക്കൊണ്ടു പോയാരവർകളും.
നക്തഞ്ചരേന്ദ്രൻ വിഭീഷണനന്നേരം
ഭക്ത്യാ നമസ്ക്കരിച്ചാൻ ചരണാംബുജം.
മിത്രമായ് നീ തുണച്ചോരുമൂലം മമ
ശത്രുക്കളെയിച്ചേനൊരുജാതി ഞാൻ.
ആചന്ദ്രതാരകം ലങ്കയിൽ വാഴ്ക നീ
നാശമരികളാലുണ്ടാകയില്ല തേ.
എന്നെ മറന്നുപോകാതെ നിരൂപിച്ചു
പുണ്യജനാധിപനായ് വസിച്ചീടെടോ
വിഷ്ണുലിംഗത്തെയും പൂജിച്ചു നിത്യവും
വിഷ്ണുപരായണനായ് വിശുദ്ധാത്മനാ
മുക്തനായ്‌വാണീടെകെന്നു നിയോഗിച്ചു
മുക്താഫലമണീസ്വർണ്ണഭാരങ്ങളും
ആവോളവും കൊടുത്താശു പോവാനയ–
ച്ചാവിർമ്മുദാ പുണർന്നീടിനാൻ പിന്നെയും.
ചിത്തേ വിയോഗദുഃഖംകൊണ്ടു കണ്ണുനീ–
രത്യർത്ഥമിറ്റിറ്റു വീണും വണങ്ങിയും
ഗൽഗ്ഗദവർണ്ണേന യാത്രയും ചൊല്ലിനാൻ

നിർഗ്ഗമിച്ചാനൊരുജാതി വിഭീഷണൻ.
ലങ്കയിൽ ചെന്നു സുഹൃജ്ജനത്തോടുമാ-
തങ്കമൊഴിഞ്ഞു സുഖിച്ചു വാണീടിനാൻ.

/ശ്രീരാമന്റെ രാജ്യഭാരഫലം/
ജാനകീദേവിയോടുംകൂടി രാഘവ-
നാനന്ദമുൾക്കൊണ്ടു രാജഭോഗാന്വിതം
അശ്വമേധാദിയാം യാഗങ്ങളും ചെയ്തു
വിശ്വപവിത്രയാം കീർത്തിയും പൊങ്ങിച്ചു.
നിശ്ശേഷസൗഖ്യം വരുത്തി പ്രജകൾക്കു
വിശ്വമെല്ലാം പരിപാലിച്ചരുളിനാൻ.
വൈധവ്യദുഃഖം വനിതമാർക്കില്ലൊരു
വ്യാധിഭയവുമൊരുത്തർക്കുമില്ലല്ലോ
സസ്യപരിപൂർണ്ണയല്ലോ ധരിത്രിയും
ദസ്യുഭയവുമൊരേടത്തുമില്ലല്ലോ.
ബാലമരണമകപ്പെടുമാറില്ല
കാലേ വരിഷിക്കുമല്ലോ ഘനങ്ങളും.
രാമപൂജാപരന്മാർനരന്മാർ ഭൂവി
രാമനെ ധ്യാനിക്കുമേവരും സന്തതം.
വർണ്ണാശ്രമങ്ങൾ തനിക്കതനിക്കുളള-
തൊന്നുമിളക്കം വരുത്തുകില്ലാരുമേ.
എല്ലാവനുമുണ്ടനുകമ്പ മാനസേ
നല്ലതൊഴിഞ്ഞൊരു ചിന്തയില്ലാർക്കുമേ.
നോക്കുമാറില്ലാരുമേ പരദാരങ്ങ-
ളോർക്കയുമില്ല പരദ്രവ്യമാരുമേ.
ഇന്ദ്രിയനിഗ്രഹമെല്ലാവനുമുണ്ടു
നിന്ദയുമില്ല പരസ്പരമാർക്കുമേ.
നന്ദനന്മാരെപ്പിതാവു രക്ഷിക്കുന്ന-
വണ്ണം പ്രജകളെ രക്ഷിച്ചു രാഘവൻ.
സാകേതവാസികളായ ജനങ്ങൾക്കു
ലോകാന്തരസുഖമെന്തോന്നിതിൽ പരം?
വൈകുണ്ഠലോകഭോഗത്തിനു തുല്യമായ്
ശോകമോഹങ്ങളകന്നു മേവീടിനാർ.

/രാമായണത്തിന്റെ ഫലശ്രുതി/
അദ്ധ്യാത്മരാമായണമിദമെത്രയു-
മത്യുത്തമോത്തമം മൃത്യുഞ്ജയപ്രോക്തം
അദ്ധ്യയനം ചെയ്കിൽ മർത്ത്യനജ്ജന്മനാ
മുക്തി സിദ്ധിക്കുമതിനില്ല സംശയം.
മൈത്രീകരം ധനധാന്യവൃദ്ധിപ്രദം
ശത്രുവിനാശനമാരോഗ്യവർദ്ധനം
ദീർഘായുരർത്ഥപ്രദം പവിത്രം പരം
സൗഖ്യപ്രദം സകലാഭീഷ്ടസാധകം
ഭക്ത്യാ പഠിക്കിലും ചൊൽകിലും തൽക്ഷണേ
മുക്തനായീടും മഹാപാതകങ്ങളാൽ.
അർത്ഥാഭിലാഷി ലഭിക്കും മഹാധനം,

പുത്രാഭിലാഷി ലഭിക്കും മഹാധനം,
പുത്രാഭിലാഷി സുപുത്രനേയും തഥാ.
സിദ്ധിക്കുമാര്യജനങ്ങളാൽ സമ്മതം.
വിദ്യാഭിലാഷി മഹാബുധനായ്‌വരും.
വന്ധ്യാ യുവതി കേട്ടീടുകിൽ നല്ലൊരു
സന്തതിയുണ്ടാമവൾക്കെന്നു നിർണ്ണയം.
ബദ്ധനായുളളവൻ മുക്തനായ്വന്നീടു-
മർത്ഥി കേട്ടീടുകിലർത്ഥവാനായ്‌വരും.
ദുർഗ്ഗങ്ങളെല്ലാം ജയിക്കായവരുമതി-
ദുഃഖിതൻ കേൾക്കിൽ സുഖിയായ്‌വരുമവൻ
ഭീതനിതു കേൾക്കിൽ നിർഭയനായ്‌വരും.
വ്യാധിതൻ കേൾക്കിലനാതുരനായ് വരും.
ഭൂതദൈവാത്മാർത്ഥമായുടനുണ്ടാക-
മാധികളെല്ലാമകന്നുപോം നിർണ്ണയം
ദേവപിതൃഗണതാപസമുഖ്യന്മാ-
രേവരുമേറ്റം പ്രസാദിക്കുമത്യുരം
കല്മഷമെല്ലാമകലുമതെയല്ല
ധർമ്മാർത്ഥകാമമോക്ഷങ്ങൾ സാധിച്ചീടും.
അദ്ധ്യാത്മരാമായണം പരമേശ്വര-
നദ്രിസുതയ്ക്കുപദേശിച്ചിതാദരാൽ
നിത്യവും ശുദ്ധബുദ്ധ്യാ ഗുരുഭക്തിപൂ-
ണ്ടദ്ധ്യയനംചെയ്കിലും മുദാ കേൾക്കിലും
സിദ്ധിക്കുമെല്ലാമഭീഷ്ടമെന്നിങ്ങനെ
ബദ്ധമോദം പരമാർത്ഥമിതൊക്കവേ
ഭക്ത്യാ പറഞ്ഞടങ്ങീ കിളിപ്പൈതലും
ചിത്തം തെളിഞ്ഞു കേട്ടു മഹാലോകരും.

ഇത്യദ്ധ്യാത്മരാമായണേ
ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ
യുദ്ധകാണ്ഡം സമാപ്തം.
ഇത്യദ്ധ്യാത്മരാമായണം
സമാപ്തം.
ശുഭം.
()
....
()
അദ്ധ്യാത്മരാമായണം
(കിളിപ്പാട്ട്)
തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛൻ

മലയാളം ഇ-ബുക്ക്
അവതരണം :
പി. ആർ. ഹരികുമാർ
മലയാളം ലക്ചറർ,
ശ്രീശങ്കരാ കോളജ്,

കാലടി– 683574
()
കൊച്ചി/ജൂൺ/2009/
()
ഈ ഫയൽ
താങ്കളുടെ വ്യക്തിപരമായ
ഉപയോഗത്തിനു മാത്രം.
പ്രത്യക്ഷമായോ പരോക്ഷമായോ
ഇത് സാമ്പത്തികലാഭത്തിന്
വേണ്ടി ഉപയോഗിക്കാൻ പാടില്ല.
()
Adhyatma Ramayanam
(Malayalam Classic)
by
Thunchathu Ezhuthachan
()
Malayalam E-book
Presented by
P.R. Harikumar
Lecturer Selection Grade,
Dept. of Malayalam,
Sree Sankara College,
Kalady-683574
Kerala State
()
Kochi/June/2009
()

E-mail: prharikumar@yahoo.com
www.prharikumar.net
()
പി.ആർ.ഹരികുമാർ
ജനനം: 1960ൽ
വിദ്യാഭ്യാസം: എം.എ, എം.ഫിൽ
ജോലി : 1986 മുതൽ കാലടി
ശ്രീശങ്കരാ കോളജിൽ മലയാളം അദ്ധ്യാപകൻ.
എഴുത്തച്ഛന്റെ അദ്ധ്യാത്മരാമായണവും
തിരുവള്ളുവരുടെ തിരുക്കുറളും
അവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഭാരതീയഭാഷകളുടെ
സർഗ്ഗാത്മകത ആദ്യമായി മൊബൈൽ ഫോണിൽ പ്രത്യക്ഷമാക്കി.
ഭാരതീയഭാഷകളിലെ പ്രഥമ ഫോൺനോവൽ–നീലക്കണ്ണുകൾ–

എഴുതി അവതരിപ്പിച്ചു.
ഇന്ത്യയിലെ ആദ്യത്തെ പോക്കറ്റ് ഫിലിം
– A boy in his time-സംവിധാനം ചെയ്തു.
ഭാരതത്തിലെ പ്രഥമ ഫോൺമാഗസീൻ–**ZoomIndia-**–അവതരിപ്പിച്ചു.
കൃതികൾ :
നിറം വീഴുന്ന വരകൾ (കഥകൾ)
അലിയുന്ന ആൾരൂപങ്ങൾ (കഥകൾ)
വാക്കിന്റെ സൗഹൃദം (നിരൂപണം)
പുരസ്ക്കാരം : കേരളസാഹിത്യഅക്കാദമിയുടെ
തുഞ്ചൻ സ്മാരകസമ്മാനം.(1988)
ഇ–മെയിൽ : prharikumar@yahoo.com
വെബ്സൈറ്റ് : www.prharikumar.net
()